

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**KERİM AYDIN ERDEM' İN *GEÇENİN BİR SAATİNDE* ADLI
KİTABINDAKİ ÖYKÜLERİN SÖZ DİZİMİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan SİNAN

HAZIRLAYAN
Mesut KÜRÜM

ELAZIĞ-2011

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**KERİM AYDIN ERDEM' İN *GECENİN BİR SAATİNDE* ADLI KİTABINDAKİ
ÖYKÜLERİN SÖZ DİZİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan SİNAN

Hazırlayan

Mesut KÜRÜM

Jürimiz, .../.../2011 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

F.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../2011 tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Doç. Dr. Zafer ÇAKMAK

Enstitü Müdürü

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KERİM AYDIN ERDEM' İN GECENİN BİR SAATİNDE ADLI KİTABINDAKİ
ÖYKÜLERİN SÖZ DİZİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Mesut KÜRÜM

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Elazığ- 2011, Sayfa: VII+450

Bu çalışma Kerim Aydın ERDEM' in, 12 hikâyeden oluşan **Gecenin Bir Saatinde** adlı eserinin söz dizimi açısından incelenmesinden müteşekkildir. Eserdeki hikâyeler belirli kriterlere göre incelenmiş olup, ulaşılmak istenen hedef Türkçe'nin ifade gücünü, yazarın duygu, düşünce ve gözlemlerini hikâyeler aracılığıyla tespit etmektir.

Eserin değerlendirilmesi şu şekildedir:

1. bölümde, yazarın hayatından, kişiliğinden ve edebî şahsiyetinden bahsedilmiştir.

2. bölüm, söz dizimi bölümü olup, kelime gruplarının ve cümlelerin ayrıntılı şekilde izahının yapıldığı, eserdeki kelime grupları ve cümlelerin sınıflandırıldığı bölümdür. Bu bölümde, kelime grupları ve cümleler teker teker değerlendirmeye alınmış ve sınıflandırılmıştır. Önce kelime grupları ve adı geçen cümle türlerinin tanımları yapılmış, sonra dil üzerine çalışmış olan bazı dilcilerimizin konuya ilişkin tanımları verilmiş ve eserde yer alan kelime grupları ile cümleler başlık altında örneklendirilmiştir.

3. bölüm, incelemenin genelinden çıkarılan sonuç ile kelime grupları ve cümlelerin istatistiğinin verildiği tablolardan oluşan bölümdür.

Çalışmanın son kısmına yararlanılan kaynakların gösterildiği "Kaynaklar" bölümü eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kelime, Kelime Grubu, Cümle, Söz Dizimi.

ABSTRACT

MASTER' S THESIS

**STUDYING THE SYNTAX OF THE STORY IN KERİM AYDIN ERDEM' S
WORK CALLED "IN AN HOUR AT NIGHT"**

Mesut KÜRÜM

The University of Fırat

The Institute of Education Sciences

Main Sciences Department of TheTurkish Education

Elazığ-2011, Page: VII+450

This work is based on the syntax of the story of Kerim Aydın ERDEM' s work called In An Hour At Night which consists of twelve stories. The stories in the work have been studied according to specific criteria, the expressive power of the target language Turkish and the feeling, thought and observations of the writer have been determined through stories.

The evaluations of the work are as shown below:

In the first chapter we scrutinized the writer' s life his personality and literary personality of him.

The second chapter is the syntax chapter in which the phrases and sentences have been explained in detail. In this chapter the phrases and sentences have been evaluated and classified one by one. First the phrases and sentences have been explained according to their sentence types and then the definition of some linguists have been given about the subject and phrases and sentences have been illustrated under a title.

The third chapter consist of the illation and the phrases and it is also the chapter that includes the statistical table of the words.

In the last chapter of the work there is a bibliograph.

Key Words: Word, A group of words, Sentence, Syntax.

İÇİNDEKİLER

ONAY	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÖN SÖZ	VII
GİRİŞ	1
1. Çalışmanın Önemi ve Amacı.....	1
2. Çalışmanın Metodu.....	2
3. Çalışmanın Sınırlılıkları	2
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1. KERİM AYDIN ERDEM.....	4
1.1. Hayatı.....	4
1.2. Kişiliği.....	5
1.3. Edebi Şahsiyeti.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	12
2. SÖZ DİZİMİ.....	12
2.1. KELİME GRUPLARI VE CÜMLE.....	13
2.1.1. KELİME GRUPLARI.....	13
2.1.1.1. İsim Tamlaması.....	15
2.1.1.2. Sıfat Tamlaması.....	28
2.1.1.3. Sıfat-Fiil Grubu.....	47
2.1.1.4. Zarf-Fiil Grubu.....	53
2.1.1.5. İsim-Fiil Grubu.....	60
2.1.1.6. Tekrar Grubu.....	64
2.1.1.7. Edat Grubu.....	69

2.1.1.8. Bağlama Grubu.....	77
2.1.1.9. Unvan Grubu.....	79
2.1.1.10. Birleşik İsim.....	83
2.1.1.11. Ünlem Grubu.....	85
2.1.1.12. Sayı Grubu.....	87
2.1.1.13. Birleşik Fiil.....	89
2.1.1.14. Kısaltma Grupları.....	107
2.1.1.14.1. İsnat Grubu.....	108
2.1.1.14.2. Yükleme Grubu.....	109
2.1.1.14.3. Yaklaşma Grubu.....	109
2.1.1.14.4. Bulunma Grubu.....	110
2.1.1.14.5. Uzaklaşma Grubu.....	111
2.1.2. CÜMLE.....	111
2.1.2.1. CÜMLENİN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ.....	114
2.1.2.2. CÜMLENİN ÖGELERİ.....	115
2.1.2.2.1. TEMEL ÖGELER.....	116
2.1.2.2.1.a. Yükleme.....	116
2.1.2.2.1.b. Özne.....	117
2.1.2.2.2. YARDIMCI ÖGELER.....	118
2.1.2.2.2.a. Nesne.....	118
2.1.2.2.2.b. Yer Tamlayıcısı.....	120
2.1.2.2.2.c. Zarf.....	121
2.1.2.3. CÜMLE ÇEŞİTLERİ.....	139
2.1.2.3.1. YAPILARINA GÖRE CÜMLELER.....	140
2.1.2.3.1.1. Basit Cümle.....	140
2.1.2.3.1.2. Birleşik Cümle.....	196

2.1.2.3.1.2.a. Şartlı Birleşik Cümle.....	199
2.1.2.3.1.2.b. İç İçe Birleşik Cümle.....	203
2.1.2.3.1.3. Bağlı Cümle.....	212
2.1.2.3.1.3.a. Ki' li Bağlı Cümle.....	213
2.1.2.3.1.3.b. Diğer Bağlama Edatlarıyla Bağlanan Cümleler.....	215
2.1.2.3.1.4. Sıralı Cümle.....	219
2.1.2.3.1.5. Kesik Cümle.....	235
2.1.2.3.2. YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER.....	238
2.1.2.3.2.a. Fiil Cümlesi.....	238
2.1.2.3.2.b. İsim Cümlesi.....	293
2.1.2.3.3. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER.....	305
2.1.2.3.3.a. Kurallı Cümle.....	305
2.1.2.3.3.b. Devrik Cümle.....	360
2.1.2.3.4. ANLAMINA GÖRE CÜMLELER.....	372
2.1.2.3.4.a. Olumlu Cümle.....	372
2.1.2.3.4.b. Olumsuz Cümle.....	424
2.1.2.3.4.c. Soru Cümlesi.....	437
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	441
3.1. Sonuç ve Değerlendirme.....	441
3.2. Tablolar.....	442
3.2.1. Tablo 1 Kelime Gruplarının Sayımı.....	442
3.2.2. Tablo 2 Yapılarına Göre Cümlelerin Sayımı.....	443
3.2.3. Tablo 3 Yüklem Yeri Göre Cümlelerin Sayımı.....	444
3.2.4. Tablo 4 Yüklem Türüne Göre Cümlelerin Sayımı.....	444
3.2.5. Tablo 5 Anlamına Göre Cümlelerin Sayımı.....	445
KAYNAKLAR.....	447
ÖZ GEÇMİŞ.....	450

ÖN SÖZ

Dil, toplumu oluşturan bireylerin ağzından çıkan gelişigüzel söylenmiş söz ya da sözler topluluğu değildir. Her dilin kendisine ait bir estetik anlayışı ve söz dizimi vardır. Dili yapan ya da var eden insan değil, insanın meydana getirdiği toplumdur. Çünkü insan dünyaya geldiğinde dili ve doğal olarak dile ait söz dağarcığını da hazır bulur. Bu nedenle de aynı dili konuşan insanlar arasında gerek kültürel gerekse mantıksal bir ortaklık vardır.

Dil dediğimiz olgu, insanın sadece düşünmesini sağlamakla kalmaz. İnsanlar arasında anlaşmayı, kaynaşmayı ve dayanışmayı da sağlar. Bu nedenle dili sadece bir araç olarak değerlendirmemek gerekir. O, hem bir araç hem de bir kültür birikimidir.

Uzun bir geçmişe sahip olan dilimizin de kendine ait kuralları vardır. Dilimizi iyi anlayabilmek veya kavrayabilmek ve hatta koruyabilmek için bu kuralları iyi bilmek gerekir.

Bir dilin inceliklerini, niteliklerini ve kurallarını yansıtan en önemli araçlar o dilde yazılmış eserlerdir. Bir dili tanıyabilmek için ise, bu eserlerin titizlikle incelenmesi gerekir. Günümüze kadar sınırlı sayıda da olsa, dilimizin bu özelliklerini bünyesinde barındıran eserler, söz dizimi açısından değerlendirilmeye alınmıştır. Bu çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla, Türk dilini ustaca kullanan, dilimizin inceliklerini eserlerine bariz şekilde yansıtan Kerim Aydın Erdem' in "Gecenin Bir Saatinde" adlı çalışmasındaki öyküler bu kapsamda değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Tezin her aşamasında kıymetli zamanımı ayırarak rehberliği ile yapmış olduğu katkılarından dolayı danışmanım sayın hocam Yrd. Doç Dr. Ahmet Turan SİNAN' a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Mesut KÜRÜM

Elazığ-2011

GİRİŞ

1. Çalışmanın Önemi ve Amacı

Dil ile ilgili olarak bugüne kadar birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımların ortak noktası dilin insanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araç olmasıdır. Ancak dili sadece bir anlaşma aracı olarak da düşünmemek gerekir. Dil, insanlar arasında bir anlaşma aracı olmanın ötesinde hem bir kaynaşma aracı, hem de topluma ait bazı değerlerin sonraki dönemlere taşınmasında önemli rol üstlenen bir unsurdur.

Her insan doğup büyüdüğü toplumda, konuşulan dilin özelliklerini ve ona bağlı kuralları hazır bulur. İnsanın kendisi ile çevresini tanıması ve algılaması, ancak hazır bulunduğu dil sayesinde mümkün olmaktadır.

Dilin fonksiyonunun bu denli önemli olmasına karşın, bugün maalesef ne okullarımızda ne de günlük yaşantımızda dile ve dilin öğretimine yeterince önem verilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak da, gerek televizyonlarda gerekse meydanlarda yapılan konuşmalarda hem cümle bozukluklarına hem de anlatım yanlışlarına sıkça rastlanmaktadır.

Bugün yeryüzünde birçok dil konuşulmaktadır. Her dilin kendine ait bir söz dizimi ve söz diziminin önemli bir parçası olan cümle yapısı bulunmaktadır. Bir dilin oluşmasında cümlenin varlığı yadsınamayacak kadar önemlidir. Ancak, bu denli öneme sahip olan cümlenin kullanımı gelişigüzel değil, belirli kurallar dahilinde olmalıdır. Aksi takdirde cümle, dile ait özellikleri ve incelikleri tam olarak yansıtamaz.

Dil ile ilgili olarak yazılan birçok makale vb. yazılarda, dil bilimcilerin çoğunun yakındığı konulardan biri, dilin önemli bir bölümünü teşkil eden söz diziminin hep ihmal edildiğidir.

Bir dilin temelini söz dizimi oluşturmaktadır. Ve her dilin kendisine ait bir söz dizimi vardır. Duygu ve düşünceleri en etkili şekilde aktarmak da dilin sahip olduğu söz dizimi kurallarına uymakla mümkündür. Bu nedenle hem dil hem söz dizimi alanında yapılan ve yapılacak olan çalışmalar büyük önem arz etmektedir.

Türkiye son yıllarda bilindiği gibi okullarındaki müfredatı yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda yenilemiş bir ülkedir. Yenilenen müfredatlardan biri de

İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Programıdır. Öğrenci merkezli yeni yaklaşımın hakim olduğu **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6,7,8. Sınıflar)** ana dili eğitimini düzenlerken dil bilgisini ayrı bir öğrenme alanı olarak ele almıştır. Bu çerçevede dil bilgisi öğrenme alanının amaç ve kazanımlar başlığı altında cümle ve cümle çeşitleri ile kelime gruplarının kavratılması da 8. Sınıf için ön görülmüştür (İTDÖP 2006: 48).

2. Çalışmanın Metodu

Söz dizimi dilin önemli alanlarından biridir. Söz dizimi, kelime gruplarını, kelime gruplarının cümledeki görevlerini, cümleleri, cümlelerin yapı ve türlerini inceleyen dil biliminin kollarındandır. Dil ile ilgili birçok çalışma yapıldığı halde, dilin önemli bir bölümünü teşkil eden söz dizimi hep ihmal edilmiştir. Bundan dolayı gerek kelime grupları ve sınıflandırılması, gerekse cümle ve tasnifleri konusunda görüş ayrılıkları meydana gelmiştir.

Tezde, kelime grupları ve cümle ile ilgili olarak birçok dil bilimcinin görüşlerine yer verilmiş, cümle çeşitleri ve kelime gruplarının sınıflandırılmasında Leylâ Karahan'ın "Türkçede Söz Dizimi" adlı eserindeki tasnifi esas alınmıştır.

Kelime grupları 14 başlık altında değerlendirmeye alınmıştır. Önce kelime grupları tanımlanmış ve bazı dil bilimcilerin kelime grupları ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Daha sonra "Gecenin Bir Saatinde" adlı eserdeki öykülerde yer alan kelime grupları tespit edilmiş, bu örnekler hangi kelime grubuna dahil ise o kelime grubu başlığı altında öykü öykü sıralanmıştır.

Cümlelerde de, kelime gruplarında olduğu gibi, önce belirli bir sınıflandırma yapıldıktan sonra, her cümle tanımlanmış ve dil bilimcilerin görüşleriyle desteklenmiştir. Daha sonra inceleme konusu olan "Gecenin Bir Saatinde" adlı eserdeki cümleler tespit edilmiş, yapıca hangi gruba dahil ise o başlık altında öykü öykü sıralanmıştır.

3. Çalışmanın Sınırlılıkları

"Kerim Aydın Erdem' in Gecenin Bir Saatinde Adlı Kitabındaki Öykülerin Söz Dizimi Açısından İncelenmesi" isimli çalışmada, birtakım problemler ile karşılaşmıştır. Eserdeki cümleler incelenirken, baskı hatasından kaynaklandığı

düşünülen çok sayıda noktalama ve imla yanlışlarına rastlanmıştır. Öykülerin bir bölümü Türk Dili dergisinin belirli sayılarında yer aldığı için ikisi arasında yapılan karşılaştırmada görülen farklılıklar imla ve noktalama ile ilgili tespitlerin doğruluğunu göstermiştir. Bu noktada eserdeki cümlelere müdahale etmeden, yazım ve noktalama konusunda sıkıntılı olan cümleler değerlendirme dışı bırakılarak çalışma tamamlanmıştır. Bununla ilgili değerlendirmeler de çalışmanın sonunda tablo halinde verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KERİM AYDIN ERDEM

1. 1. HAYATI

“Kerim Aydın Erdem, 24 Eylül 1936 tarihinde Denizli/Acıpayam Yeşilyuva kasabasında doğdu. Annesi Feride Hanım, babası ilkokul öğretmeni Halil Erdem’ dir. Şair ve Başmüderri Müftü Halil Nigari ile Müderri Kerim Efendilerin torunu, emekli vali Muzaffer Erdem’in de kardeşi” (Tan, 2004: 605).

İlköğrenimini Yeşilyuva’da, ortaokulu ve liseyi Denizli’de okuyan Kerim Aydın Erdem daha sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın ve Yayın Yüksek Okulu’nun Halkla İlişkiler Bölümünden mezun olmuştur (Kabaklı, 2006: 456).

“AÜ/SBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Halkla İlişkiler Bölümünden mezun olduktan sonra meslek yolunu belirledi. 1964 yılında TRT Ankara Radyosuna program yapımcısı, metin yazarı olarak girdi. Bir yandan program yaparken, bir yandan da şiir ve radyo oyunları yazdı. Ankara Radyosunda 1965’te Şef Prodüktör, 1966’da Eğitim Şubesi Müdürü sonra Program Müdürlüğüne getirildi. Sırayla TRT Personel Dairesi Başkan Yardımcılığı, TRT Genel Müdür Yardımcılığı (1978-1979) , Televizyon Daire Başkanlığı (1982-1989) görevlerinde bulunduktan sonra TRT Genel Müdürlüğüne atandı. 1989-1993 yılları arasındaki bu görevinde başarılı hizmetlere imzasını attı. TV Kanal sayısını arttırdı. TV 3, TV 4 ve GAP TV’ yi kurdu. Yurt dışı yayınlarına önem verdi. TRT-INT yayınları Avrupadaki vatandaşlarımıza, TRT AVRASYA TV yayınları da Türk Cumhuriyetlerine ulaştırıldı. 1993 yılında emekliye ayrıldıktan sonra STV’ de Genel Koordinatör olarak çalıştı. Gazetelerde köşe yazıları yazdı. İLESAM, Ankara Gazeteciler Derneği, Türkiye Gazeteciler Derneği gibi kuruluşların üyesiydi.

Şair, hikâyeci, emekli TRT Genel Müdürü Kerim Aydın ERDEM, 11 Eylül 2004 Cumartesi günü sabahı hayata gözlerini yumdu. 13 Eylül 2004 Pazartesi saat 10. 00’ da TRT Genel Müdürlüğü’ nün Oran’ daki binasının önünde bir tören düzenlenerek Türk Edebiyatına ve yayın dünyamıza hizmetleri anlatıldı. Kocatepe Camisindeki cenaze namazından sonra çok sevdiği Denizli’ ye uğurlandı ve 14 Eylül günü toprağa verildi.(Tan, 2004: 605-606).

Erdem'in yazıp TRT' de yayımladığı programlardan bazıları şunlardır:

Günaydın (Dizi)

Ocakbaşı (Drama-Dizi)

Ruh Sağlığımız (Dizi)

Birlikte Düşünelim (Drama-Dizi)

Nasıl Böyle Oldular (Dizi)

Dostlar Kiraathanesi (Drama-Dizi)

Radyo ve Televizyon Oyunları

Müzikli Çocuk Oyunları

I. 2. KİŞİLİĞİ

Kerim Aydın Erdem' in kişiliği hakkında bilgi veren kaynakların hemen hemen tamamında Erdem'in hoşgörülü, mütevazı, çalışkan ve başarılı olduğundan bahsedilir.

Songül Öztürk Bora, “Kerim Aydın Erdem'in Hayatı ve Şiirleri” adlı eserinde Erdem'in kişiliği hakkında şu bilgileri verir:

“Kerim Aydın Erdem son derece mütevazı, insanları çok seven onlara hoşgörülle bakan bir şahsiyettir. Arkadaş canlısı, fedakar ve şen mizaçlıdır. Bu özellikleri ve kıvrak zekasının ürünü olan ince nükteleri ile dost meclislerinin ve sanat toplantılarının sevilen ve aranan simalarındandır. Çok çalışır, az yazar, devamlı okur ve özellikle yeni şiiri izler. Tiyatro ve sinemayı çok sever, mümkün olduğunca takip etmeye çalışır. Resmi de çok sevmesine karşın hiç yeteneği yoktur. Müzik için o bizim hayatımız diyen şair müzikle büyüdüğünü söyler. Türk Halk Müziği ve Klasik Batı Müziğini dinlemekten hoşlanır” (Bora, 2002: 9).

I. 3. EDEBÎ ŞAHSİYETİ

Sanat dünyasında uzunca bir süre varlık gösteren Erdem, adından çoğu kez bahsedilmese de, kendisini hikâye ve şiir alanında kabul ettirmiş önemli şahsiyetlerden birisidir.

Hikâyeleri ve şiirleriyle sanat dünyasında önemli bir yer edinen sanatçının eserleri dil ve üslup açısından incelendiğinde, sanatçının dil ustalığını gözler önüne seren birçok mısra ve cümleyi görmek mümkündür.

Erdem, sanat hayatı boyunca birçok dergi ve gazetede yer almış ve adından söz ettirmeyi başarmış bir şahsiyettir.

Ayhan İnal, “İlgaz” isimli derginin, “Döner Dolaplarda” başlıklı yazısında Kerim Aydın Erdem’ in , 10 yılı aşan bir süreden beri sanat hayatında yer aldığına ve Türk Dili, Varlık, Ajanstürk, Türk Yurdu, Hisar, Halkevleri gibi dergilerin okurları için hiç de yabancı olmayan, kendisini kabul ettirmiş, değerli bir ozan olduğuna değindikten sonra şu ifadeleri dile getirir:

“Sayın İlhan Geçer’in ‘**Kerim Aydın Erdem**, sessiz ama derinden akan bir nehir gibidir.’ şeklindeki yargısına yürekten katılıyorum. Genç kuşak ozanları içinde dilimizi en iyi kullananlardan biri Kerim Aydın Erdem’ dir. Kerim Aydın Erdem’ in şiir gücü kadar memleketçiliği de bizi ilgilendirmekte olan önemli bir yanındır. O memleketinin dertlerine gücünün yettiğince eğilmeye çalışmış, fakat sola iltifat etmemiştir. İyiyi ve güzeli yeni bir biçim ve özde verebilmeyi başarmış ama asla anlamsızlığa düşmemiş ve garipliğe özenmemiştir. O’nun sezgisi ve duygusu, mantığı ile sürekli bir uyuşma halinde olmuştur. Belki de Ozanın mutlu ve rahat görünüşü bundandır. Ne var ki görevi gereği şiire hiç zaman ayıramamaktadır. Kerim Aydın’ın kişisel mutluluk dileyişinde bile memleketseverliği ön planda görülmekte; yurt kaygısı ile kişisel duyguları kaynaşmış bulunmaktadır” (İnal, 1969: 21).

Ahmet Kabaklı “Türk Edebiyatı” adlı eserinin 4. cildinde Erdem’den bahsederken onu; “**çok fazla yazmamakla beraber şiiri hiç bırakmayan ve bu sanatı çok ciddi tutan**” biri olarak ifade ederek hikayeci ve inceleme yazarlığı yönüne de işaret eder (Kabaklı, 2006: 456). Bu ifadelerden Kabaklı’nın Erdem’i daha çok şair kişiliğiyle dikkate aldığını da gösterir.

Kerim Aydın Erdem’ e yazılarında yer veren diğer bir isim Ülkü Karaahmedoğlu’ dur. Karaahmedoğlu, “İlgaz” isimli dergide, “Ozan Kerim Aydın Erdem’e Sorular” adlı yazısında sanatçıya yönelttiği “Sanatçı kişiliğinizin özeleştirisini yapar mısınız?” şeklindeki soruya Erdem’ in vermiş olduğu şu yanıt da dikkat çekicidir:

“Bir insanın kendisinden söz etmesi oldukça zor. Mümkmn olsaydı hakkımda çıkan yazılardan (ellinin üstünde) özetler vermek isterdim.” biçimindeki cevabı mütevazı bir kişiliğe sahip olduğunun delillerinden sadece biridir (Karahmedoğlu, 1972: 21).

Yaşamı boyunca birçok başarıya imza atmış olan Erdem, aslında her dönem kendisinden söz ettiren bir şahsiyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek iş yaşamında, gerekse sanat alanında kısa zamanda önemli işler başarmıştır.

Hakkında birçok yazı çıkan Erdem’in sanat hayatına nasıl ve ne şekilde girdiğiyle ilgili farklı değerlendirmeler yapılmaktadır. Yani, Erdem’ in sanat hayatına şiirle girmiş olduğunu bildiren kaynakların yanı sıra, hikâyeyle başlamış olduğu bilgilerinin yer aldığı kaynaklar da bulunmaktadır. Aslında dönemin gazete ve dergilerinde adı sıkça geçen Erdem, sanat hayatının başlangıcını, hikâye ve şiir ile ilgili duygu ve düşüncelerini birçok yazıda ifade etmiştir. Bunların bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

Semra Uzunay’ın, “Son Havadis” gazetesinde, “Kerim Aydın Erdem” adlı yazısında Erdem’e sorduğu “ Sanat hayatına ne zaman başladınız?” sorusuna Erdem şöyle yanıt vermiştir:

“Çocukluğum köyde geçti. Yaz aylarında bağımızın üzümlelerini beklerdim. Bağ komşuları arasında akranlarım çok azdı. Hele de dağın eteğindeki bağımıza gittim mi, tümnden yalnız kalırdım. Derken, bu yalnız günlerimi kitaplarla doldurmaya başladım. Anlasam da anlamasam da okuyordum. İşin kötüsü evimizde yerli eser çok azdı. Milli Eğitim’in klasiklerini başladım okumaya. Okudukça kitaplara ısındım. Isındıkça yazmak istedim. İşte kalemi ele alışıım o günlelerin ürünüdür. Mani dedim masal dedim yazdım” (Uzunay, 1972: 5).

Ve yine aynı röportajda kendisine yöneltilen “Şairin ve yazarın dili nasıl olmalıdır?” sorusuna Erdem şöyle cevap vermiştir:

“Şair şiirini neden yayımlar? Okunsun diye. Okunması için halkın kullandığı dili kullanması gerek. Ama şair, dilin gelişmesine yardım edecek. Çünkü dili sevdirecek olanlar, önce şairlerdir” (Uzunay, 1972: 5).

Sanat dünyasında önemli işlere imza atmış bir sanatçı olan Kerim Aydın Erdem, ön planda olmayı pek tercih etmeyen sanatçılar arasında yer alır. Erdem'in bu tutumunu olumlu değerlendirenler de bulunmaktadır.

Bunlardan biri olan Halim Yağcıoğlu “Dünya Gazetesi” nde, “Döner Dolaplarda” başlıklı yazısında, Kerim Aydın Erdem’ in öyle dergilerde sık görülen simalardan olmadığını ve bunun bir bakıma onun yararına olduğunu ifade eder. Ayrıca Kerim Aydın Erdem’ in, heves edip önüne gelen dergiye şiir göndermemesini, onun güç beğenir olduğunu, yazdığı şiirleri eleştiri süzgecinden geçirdiğini de müjdelediğini ifade etmektedir (Yağcıoğlu, 1968: 5).

Kerim Aydın Erdem’de şiir serüveni 1960’ lı yıllarda başlar ve yaşamının sonuna kadar da devam eder. Erdem’in şiir söyleyişi topluma ve gerçekliğe dayanmaktadır. Toplumsal sorunlar, şiirlerinde dile getirilmiş ve çözüm yolları aranmıştır.

Bora, Kerim Aydın’ ın şiir anlayışla ilgili olarak; “Mısraları bir kuyumcu itinası ile işlerken kültür hazinesinin rengin ve zengin oluşu ona her sahada at oynatabilme gücünü vermiştir. Dili sade ve anlaşılır öz Türkçedir. Şiirlerinde gerek duygu, gerekse söz sanatlarına rastlanmaz. Duygu ve düşünceleri his yüklü, mana yüklü kısa mısralarla anlatabilme sanatına vakıftır. Onun şiirlerinin bir albenisi vardır.” der (Bora, 2002: 11).

Kerim Aydın Erdem, “İlgaz” dergisi yazarlarından Murat Sinan’ın “Sizce şiirin bir tarifi yapılabilir mi?” şeklindeki sorusunu, şiirin ilkelere bağlanarak tanımlanması durumunda özgürlüğünün kısıtlanmış olacağını, her şiirin kendisine özgü dünyasının olduğunu ve dolayısıyla şiirin sesini, biçimini , imajını birlikte getirdiğini ve yine de ozanın bir dünya görüşüne sahip olması gerektiği şeklinde bir ifadeyle açıklar (Sinan, 1962: 15).

Hayatının her döneminde şiiri büyük ilgi duymuş olan Erdem’in İlk şiir kitabı “Çoban Ateşi Gözlerin” dir. Daha sonra “Döner Dolaplarda” ve “Kırlangıç Ormanı” adlı eserlerini vermiştir.

Kerim Aydın Erdem’ in, ikinci şiir kitabı olan “Döner Dolaplarda”, birçok gazete ve dergide bahsi geçmiş bir eserdir. Bunlardan biri de “Çağrı” dergisidir.

H.Vasfi Uçkan adı geçen dergideki “Döner Dolaplarda” başlıklı yazıda bir bakıma bu eseri tanıtmıştır. Sanatçının, ilk şiir kitabı olan “Çoban Ateşi Gözlerin” den bu yana yazdığı şiirlerin hemen çoğunu esere aldığından bahseder. Ayrıca kitabın kapak deseninin İbrahim Cremers’ e ait olduğunu, ağır ve ölü renklerle devingen bir hava verilmeye çalışıldığından da bahseder. Uçkan, Kerim Aydın Erdem’ in şiirleriyle ilgili bir değerlendirme yaparken, sanatçının şiirlerinde belirli bir ortayı tuttuğunu ve arada bir bunun üstüne çıkabilmiş ozanlardan biri olduğunu ifade eder. Aynı yazıda, sanatçının şiir üstüne kopan gürültülerin dışında kalışı ve sürekli yazsa da seyrek görünüşü sesini gereğince duyurmasını engellemiş olduğu ifade edilse de sanatçının:

“Otobüs nasıl olsa gelir, biz nasıl olsa bineriz,

Değil mi ki kalabalık duruyor, değil mi ki duraktayız.” biçimindeki ifadesiyle de bunu pek umursamadığı da vurgulanmaktadır (Uçkan, 1970: 25).

Şairlik yönü çok kuvvetli olan Kerim Aydın Erdem ‘ in edebiyata girişini şiirle değil de, hikâyeye olduğunu savunan Songül Bora Öztürk, sanatçının 1955’ten 1999’a kadar sürekli hikâyeye yazdığını ifade eder. Bazı hikâyelerinin Kültür Bakanlığının “Milli Kültür” dergisinde çıktığından ve sanatçının “Keloğlan Masalları”nı ilk defa 1966’da bir bütün içinde radyo oyunu haline getirdiğinden bahseder (Bora, 2002: 13).

Erdem’in hikâyeleri de şiirleri kadar başarılı ve her okuyanın kendisinden bir şeyler bulabileceği tarzda yazılmıştır. Gerek konu seçimi, gerekse dili eserin ait olduğu coğrafyadan bariz özellikler taşımaktadır.

Bu çalışmanın temelini oluşturan ve Erdem’e ait olan “Gecenin Bir Saatinde” adlı eser 12 hikâyeden oluşan bir kitap. Eserdeki hikâyeler:

- Ağlama Fatma Gelin
- Şekerleme Fabrikası
- Mektup
- Demirbaş Listesi
- Çavuş
- Reis Bey
- Selma
- Kağnısı Devrilen Ömer

- Avare Yıllar
- Gecenin Bir Saatinde
- Çıldıroğlu
- Zeynep

Bu hikâyelerin birçoğu Türk Dili dergisinin çeşitli sayılarında belirli aralıklarla yayımlanmıştır. 12 hikâye incelendiği zaman sade bir Türkçe ve yoğun bir Denizli ağzı özelliği görmek mümkündür. Hikâyeler, uzun tasvirlerden uzak yalın ve anlaşılır bir dil ile kaleme alınmıştır. Hikâyelerde, toplumun gelenek ve göreneklerini, yaşam tarzlarını görmek mümkündür. Eserdeki hikâyelerde yer alan bazı yerel anlatım biçimlerini: “*Ekmek torbası başına geçince*” (s. 7), “*Er sabah*” (s. 8), “*Yabandan yazıdan*” (s. 8), “*Misafir bereketlidir. Birini yerse dokuzunu bırakır.*” (s. 8), “*İnsan kısmısı eşle dostla yaşar.*” (s.8), “*Erken kalkan yol alır, erken evlenen döl alır.*” (s.8), “*Halleşmek*” (s. 9), “*Minder çiğnemiş evin kızı*” (s. 9), “*Kapı beklemek*” (s. 9), “*Şırpadak*” (s. 10), “*Kervan gide gide yol alır.*” (s. 10), “*Gradosu artmak*” (s. 17), “*İrezil olmak*” (s. 17), “*Yabana gitmek*” (s. 17), “*Bıldır*” (s. 18), “*Pavlika*” (s. 19), “*Şu yoksul günüün behrinde*” (s. 44), “*Kendini şeherin meserret kahvesinde mi sandın zibidi?*” (s. 45), “*Delibozuk*” (s. 45), “*Panganot*” (s. 45), “*Yedeğine alıp yürüme*” (s. 46), “*Sünepe bozuntusu*” (s. 48), “*Düveleğe tutulmuş danalar gibi*” (s. 52), “*Suyun harlamazından insanın söylemezinden kork.*” (s. 54), “*Okka taşı gibi adam*” (s. 54), “*Erdirmek*” (s. 63), “*İkirciklenmek*” (s. 65), “*Adam bozuntusu*” (s. 68), “*Kağnu devrilirse yol gösteren çok olur.*” (s. 70), “*Olacakla öleceğe çare var mı?*” (s. 71), “*Sen bilin deyince kavga çıkmaz.*” (s. 71), “*Başa geleni baş çeker.*” (s. 73), “*Işıltıcı habar*” (s. 76), “*Sağlam çay*” (s. 78), “*Sırt dediğin muhkem zıbın görmeli.*” (s. 100), “*Eksik etek*” (s. 105). şeklinde sıralayabiliriz. Erdem’in hikâyelere konu ettiği kişiler daha çok kırsal kesim insanlarından oluşmaktadır. Yazar, bu insanları konuşurarak içinde bulunulan kültürel iklim çerçevesinde güzelce canlandırmıştır. Bu nitelikleri bünyesinde taşıyan ve her öyküsünde göze çarpan “Gecenin Bir Saatinde” adlı öykü kitabıyla ilgili A. Gaffar Nemutlu “Deha” gazetesinde şunları ifade etmektedir:

“Yarım asırdır yazan ve yazmaktan keyif alan değerli arkadaşım ağustos ayının sonlarında adresime bir eserlerini gönderdiler. Günce Yayıncılık tarafından yayımlanan Gecenin Bir Saatinde öyküler kitabını bir solukta okudum. Hatta bir kez okumakla kalmayıp zaman zaman geriye dönüp anılarımı tazeledim. Zira Aydın’ ın bu

son eserinin birçok bölümünde kendimi buldum, arkadaşlarımı buldum, Denizli' yi, köylerimizi ve kasabamızı buldum.

Gecenin Bir Saatinde' ki öyküleri haz duyarak okurken Anadolu'ya ve Türkçemize olan sevdam karasevda haline geliverdi.

Gecenin Bir Saatinde adlı öykü kitabıyla kültürümüze yeni bir eser armağan eden Kerim Aydın'ı yürekten kutlarım.” (Nemutlu, 1999: 5).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde Erdem, doğup büyüdüğü yer olan Denizli' de gördüklerini, yaşadığı ilginç olayları olay hikayesi tarzında kaleme almıştır. Bu hikâyeleri anlatırken de yerel tipler hikâyelerin esasını oluşturmuştur. Hikâyelerde kullandığı Denizli iline ait kelime, deyim, atasözleriyle de yazdıklarına canlılık kazandırmıştır.

Hikâyelerin tümü incelendiği zaman, olayların daha çok kırsal kesimlerde geçtiği göze çarpmaktadır. Olay kahramanları ise lakaplarıyla hikâyelerde yerini almaktadır. Bu lakaplar açısından hikâyeleri ele aldığımızda, *Yıkık Ali, Delioğlan, Kara Haydar, Karagödek Hüseyin, Kınlı Orhan, Şirinoğlu, Kuyucaklı, Deli Şakir, Köse Hüseyin, Mestan Efe, Rüstem Efe, Yaşar Çavuş* vb..tipler karşımıza çıkmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. SÖZ DİZİMİ

Dil ile ilgili birçok alanda karşımıza çıkan söz dizimi teriminin, henüz tam manasıyla neyi karşıladığı hususunda ortak bir görüş hakim değildir. Dil bilimcilerimizden bazıları bu terimin, yargısız bir anlatım olan kelime gruplarının yapısını, işleyişini karşıladığını ifade ederken; diğer bazı dil bilimcilerimiz ise, bu terimin yargılı bir anlatım olan cümlenin yapı ve işleyişini karşıladığını bildirmektedirler.

Söz dizimi üzerine çalışmış olan birçok dil bilimcinin eserinde, söz dizimi ifadesi farklı şekilde anılmaktadır. Bunlardan bazıları, “söz dizimi”, “sözdizimi”, “dizimbilim”, “tümcebilim”, “tümcebilgisi” vb. biçimde sıralanabilir.

Söz dizimi terimiyle ilgili olarak dil bilimcilerden bazılarının yapmış olduğu tanımları şu şekilde sıralayabiliriz:

Leylâ Karahan “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasında söz dizimini şöyle ifade etmektedir: “ Söz diziminin konusu, yargısız bir anlatım birimi olan kelime grupları ile, yargılı bir anlatım birimi olan cümlenin yapısı, işleyişi, görevleri ve anlam özellikleridir. Cümlelerin bağlanma şekilleri ile bağlanan cümleler arasındaki şekil ve anlam ilişkileri de söz diziminin konusudur ” (Karahan, 2008: 9).

Süer Eker: “Söz dizimi, sözcüklerin ve eklerin tümce içindeki görevlerini, hangi dizilişlerde yer alabileceğini ve tümcelerin türlerini inceleyen dil bilgisi dalıdır ” (Eker, 2006: 437).

Zeynep Korkmaz, “Gramer Terimleri Sözlüğü” adlı eserinde söz dizimi terimi için “cümle bilgisi” ifadesini kullanarak bu terimi şöyle tanımlar: “Bir dilde düşünce ve duyguların tam olarak anlatılabilmesi için gramer kurallarına uygun olarak dizilen kelimelerin, kelime gruplarının cümle ve söz içindeki görevlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini, sıralanışlarını ve cümle türlerini inceleyen bilim dalı ” (Korkmaz, 2007: 55).

Mehmet Hengirmen ise söz dizimini, “Sözcüklerin cümle içindeki sıralanış biçimlerini, görevlerini ve cümlenin yapısını inceleyen dil bilgisi alanı.” şeklinde ifade eder (Hengirmen, 2005: 319).

Türkçede söz dizimin en önemli özelliği asıl unsurun sonda, yardımcı unsurun ise başta olmasıdır. Gerek kelime gruplarında gerekse cümlelerde istisnai durumlar dışında asli unsur daima sonda bulunmaktadır.

Karahan, “Bu özellik, Türkçeyi diğer birçok dilden, mesela Hint-Avrupa dillerinden ve Arapçadan ayırır, Moğolca, Mançu-Tunguzca gibi bugün köken birliği tartışılan bazı dillere yaklaştırır.” der (Karahan, 2008: 9).

Vecihe Hatiboğlu: “Türk sözdimi, Türk düşüncesinden, Türk duygu ve mantığından doğan, başlı başına değişik özelliği olan bir sözdizimidir ” (Hatiboğlu, 1972: Önsöz).

Söz dizimi hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra, söz dizimi ile ilgili olguları şu şekilde izah etmeye çalışalım:

2. 1. KELİME GRUPLARI VE CÜMLE

2.1.1. KELİME GRUPLARI

Günlük hayatta, kelimeler kadar sık kullandığımız kelime grupları cümleyi doğru anlamak, doğru değerlendirmek açısından son derece önemlidir. Bir cümleyi değerlendirirken, kelime gruplarının tam olarak tespit edilememesi, ya da yanlış tespit edilmesi cümleyi değerlendirmede birçok yanlışın doğmasına neden olabilir. Bu yüzden bir cümleyi doğru çözümlemede kelime gruplarının iyi bilinmesi ve doğru tespit edilmesi son derece önemlidir.

Halil İbrahim Usta’ nın “Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları İle İlgili Bir Sınıflandırma” adlı yazısında, kelime gruplarıyla ilgili değerlendirmesi şöyledir:

“Kelime grubu, yalın veya türemiş bir sözcükle karşılanamayan kavramların ifadesi için veya cümlede anlamın bütünleştirilmesini sağlayacak görevli unsurları oluşturmak için bir araya getirilen anlamlı veya hem anlamlı hem de görevli kelimelerin oluşturduğu topluluğun dil bilgisindeki terim karşılığıdır.” Ve aynı yazısında, dilin zamanla değişen ihtiyaçlarına göre farklı şekillerde ortaya çıkan kelime gruplarının,

cümlenin yapı taşları olarak görev yaptığını ve cümledeki bütün öğelerin bünyesinde yer alabildiğini ifade etmektedir (Usta, 2000: 209).

Bir başka tanım ve özelliği ise şu şekilde verebiliriz:

“Kelime grubu, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak veya belirtmek, pekiştirmek ve nitelemek üzere, belirli kurallar içinde yan yana dizilmiş kelimelerden oluşan yargısız dil birimidir.

Kelime grupları;

1. Tek kelime ile karşılanamayan varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketi karşılar. Mesela bilgisayar, akciğer, yarımada, ipek böceği, fotoğraf makinası, telefon etmek, yok etmek, kör olmak, söz vermek gibi nesne ve kavramların dilimizde tek kelimelik karşılıkları yoktur.

2. Varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri, anlamlarını genişleterek, belirterek, niteleyerek, pekiştirerek karşılar.

Çocuk çiçeği arkadaşına uzattı. cümlesini Küçük çocuk elindeki kır çiçeklerini çok sevdiği arkadaşına uzattı. şeklinde varlıkların niteliğini belirterek de kurabiliriz ” (Karahana, 2008: 39).

Kelime grupları cümlede bir yargı bildirmezler. Cümle içerisinde yargıyı tamamlamak amacıyla yardımcı öge görevinde bulunurlar. Bu nedenle Türkçede anlatımları yargılı ve yargısız anlatımlar diye ikiye ayıran Hatiboğlu’nda kelime grupları yargısız anlatımlar içerisinde yer alır.

“Cümleler yapma veya olmaların, olayların nitelendiği yapılar, söz öbekleri ise, varlığın nitelendiği yapılardır ” (Karaağaç, 2009: 129).

Kelime grupları, birden çok kelimedenden oluşmasına rağmen cümle içerisinde tek ögeymiş muamelesi görürler.

Korkmaz, Gramer Terimleri Sözlüğü adlı eserinde, kelime grubunu şu şekilde açıklar: “Cümle içinde kavramlar arasında ilişki kurmak üzere birden çok kelimenin belirli kurallar ile yan yana getirilmesinden oluşan, yapı ve anlamındaki bütünlük dolayısıyla cümle içinde tek bir nesne veya hareketi karşılayan ve herhangi bir yargı

bildirmeyenkelimeler topluluğu. Türkçede ad tamlaması, sıfat tamlaması, birleşik ad, birleşik fiil, edat grubu, zarf grubu, ünlem grubu, unvan grubu gibi çeşitli kelime grupları vardır ” (Korkmaz, 2007: 144).

Diğer bir dil bilimcimiz olan Tuncer Gülensoy kelime grubunu, “Birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliği.” biçiminde izah etmiştir (Gülensoy, 2000: 458).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öyküleri kelime grupları açısından incelerken; Leylâ Karahan’ ın “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasındaki kelime gruplarını esas alarak, önce kelime grubuyla ilgili dil bilimcilerimizin çalışmalarında yer alan tanımları verip, ardından inceleme konumuz olan eserdeki öykülerde yer alan kelime gruplarını madde madde sınıflandırmaya çalışalım:

2. 1. 1. 1. İSİM TAMLAMASI

İletişim yargılı anlatımlarla kurulur; ancak cümlelerde sunulan bilgiyi, duyguyu düşünceyi tam olarak aktarabilmek için yargısız anlatımlara ihtiyaç duyulur (Üstünova, 2005: 418).

Yargısız anlatımlardan biri de isim tamlamasıdır. İsim tamlamalarıyla ilgili dil bilimcilerinden bazılarının tanımlarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

“İki veya daha çok ismin sahiplik, tahsis, tür, cins, vb. nitelikleri belirtmek üzere özel bir biçimde bir araya gelmesinden oluşan kelime grubuna isim tamlaması denir ” (Özkan/Sevinçli, 2009: 17).

Hengirmen, isim tamlaması için “ad tamlaması” terimini kullanır ve bu kelime grubunu şöyle tanımlar:

“İki veya daha çok addan kurulmuş olan tamlamaya ad tamlaması denir ” (Hengirmen, 2005: 118).

Çalışmamızda eserini esas aldığımız Karahan isim tamlamasını, “Bir isim unsurunun, iyelik sistemi içinde başka bir isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur.” şeklinde tanımlamıştır (Karahan, 1999: 13).

İsim tamlamalarının ilk unsuru tamlayan, ikinci unsuru ise tamlanandır.

“Tamlayanın ekli ya da eksiz çekimde olmasına göre, belirtili ve belirtilsiz; hem tamlayan hem de tamlananın durumuna göre de zincirleme türleri vardır ” (Karaağaç, 2009: 172).

Söz dizimi açısından ele aldığımız “Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan isim tamlaması örnekleri hikaye hikaye sınıflandırılarak aşağıda verilmiştir:

1. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. köklü bir ailenin çocuğu, I/2. el üstü, I/3. ailenin devamı, I/5. a. el evinin hanımı, b. el evi, I/6. a. el evinin devamı, b. el evi, I/7. oğlan çocuğu, I/8. Allah’ın bir emaneti, I/10. a. ekmek torbası, b. ailenin devamı sorumluluğu, I/11. a. Şakir’in bir dediği, b. töre gereği, I/14. a. çoluk çocuk sahibi, b. babasının yanı, I/15. a. töre gereği, b. babalarının yanı, I/22. a. sabahın alaca karanlığı, b. sabah çorbası, I/30. kimsenin boğazı, I/33. bereket gibisi, I/36. her şeyin en iyisi, I/41. paranın sahibi, I/44. Şakir’in babası, I/47. Abdullah Efendinin sözü , I/52. misafirin önü, I/54. a. “İnsan kısmısı eşle dostla yaşar.” inancı, b. insan kısmısı, I/60. insan kısmısı, I/61. askerlik çağı, I/63. anının akı, I/74. cavır milleti, I/79. a. kiminin anası, b. kiminin babası, I/82. a. armudun sapı, b. üzümün çöpü, I/85. Abdullah Efendinin kapısı, I/89. evinin hanımı, I/92. evin kızı, I/100. gelenlerin kalbi, I/101. onların beklediği, I/108. İsmayıl’ın görücüleri, I/109. Fatma’nın babası, I/111. sarhoşun biri, I/114. ana baba işi, I/115. oğlunun kötü olması, I/116. a. Allah’ın emri, b. Peygamberin kavli, I/117. Fatma’nın ailesi, I/122. kız kısmı, I/123. kızın gönlü, I/128. Fatma’nın ailesi, I/132. a. el önü, b. kız evi, I/134. Şakir’in ailesi, I/137. a. kız evinin yakınları, b. kız evi, I/147. can sağlığı, I/153. nohut çuvalı, I/156. dükkanın yükü, I/159. Şakir’in dünyası, I/160. Abdullah Efendi’nin “Başım ağrıyor.” dediği, I/163. “durum vaziyeti”, I/164. Şakir’in anası, I/169. düşman başı, I/172. a. yastığın biri, b. koltuğun altı, I/177. baş örtüsü, I/195. a. Allah’ın izni, b. çoluk çocuk sahibi, I/196. babasının yeri, I/197. onun yeri, I/199. evin büyüğü, I/200. onun sıcak soluğu, I/201. akşam üstü, I/202. babasının yüzü, I/215. hepsinin elleri, I/217. yer sofrası, I/218. a. sofraya yaygısı, b. odanın ortası, I/219. a. getirdiği kasnağın üstü, b. yufka ekmeği, c. kuru fasulye aşısı, I/225. ev halkı, I/227. Abdullah Efendinin kıpırdadığı, I/238. dış kapının çalındığı, I/240. bahçe kapısı, I/247. Şakir’in soru sorması, I/248. celp işi, I/249. neyin nesi, I/262. Şakir’in canı, I/263. dünyalar güzeli, I/268. a. askerlik görevi, b. alınının akı, I/270. çavuş terfiyesi, I/273. ana baba günü,

I/275. iki vagon dolusu, I/277. a. babasının anasının iki elleri, b. azık torbası, I/284. ağlamanın sırası, I/287. baş örtüsü, I/289. Şakir'in eli, I/296. evin tahtaları, I/302. a. Ismayıl'ın evin etrafında dolandığı, b. evin etrafı, I/303. komşuların dikkati, I/304. Abdullah Efendinin yakınları, I/309. Abdullah Efendinin hali, I/313. doktorların biri, I/318. gözünün önü, I/321. kocasının gözü, I/332. su bardağı, I/341. ne olup bittiği, I/344. Abdullah Efendinin yakınları, I/347. gece yarısı, I/348. atın terkisi, I/351. komşuların uyanması itfaiyeye haber vermeleri, I/359. a. günlerin çoğu, b. günlerin azı, I/363. kuşun sütü, I/364. babasının yorulması, I/367. akşam üstü, I/370. a. ev halkı, b. sevinç çılgınlıkları, I/372. alnının akı, I/373. sokağın başı, I/375. asker elbisesi, I/378. a. kül yığını, b. neyin nesi, I/384. Abdullah Efendinin evi, I/387. bu evin başı, I/416. bütün komşuların kapısı, I/418. şehrin “Deli Şakir”i.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/3. daha fazla parayla dönenin itibarı gradosu, II/6. köylünün gözü, II/7. üç beş kuruş sahibi, II/8. mescidin duvarı, II/9. köylünün kimisi, II/11. a. kırk develi yörük beyi gibi şunun çalımı, b. yörük beyi, II/12. babasının ağzı, II/13. Hüseyin'in çalımı, II/23. pazar ekmeği, II/26. büyük kentlerden biri, II/27. hafta sonu, II/28. ekmek parası, II/29. a. inşaatın sahibi “müyendis” işi bırakıp gittiği, b. inşaatın sahibi, II/34. “müyendis”in dönmesi, II/36. avaranın biri, II/41. a. gurbetin yolu, b. azık torbası, II/47. a. köyün alt başı, b. (köyün) üst başı, c. köyün büyüğü küçüğü, II/50. adam sınıfı, II/51. köy odası, II/72. kadir gecesi, II/75. adım başı, II/78. dağ köyü, II/88. sizin adres diye sorduğunuz, II/102. Muharrem'in yüzü, II/103. a. elin çocuğunun başı, b. elin çocuğu, II/108. aslanın ağzı, II/109. ha deyince iş bulmanın mümkünatı, II/115. Allah'ın dediği, II/117. Osman'ın ne günahı, II/118. bizim geldiğimiz, II/123. Şerif'in aklı, II/124. kızların “unu yok, asmış elek” dedikleri, II/135. anahtar deliği, II/137. sokaktaki her evin önü, II/139. anahtar deliği, II/145. hepsinin gözü, II/157. a. kapının yolu, b. Ali'nin asık korkunç yüzü, II/158. temaşacıların tekmili, II/159. Ali'nin çalımı, II/161. Şerif'in kıpırdadığı, II/165. köylüsü Osman'ın ta kendisi, II/166. Ali'nin yakası, II/169. Ali'nin yakası, II/173. orospuların bekçisi, II/174. senin şu halların, II/175. şekerleme pavlikası, II/183. yerin dibi, II/190. şu günahsız Muharrem'in yüzü, II/197. Şerif'in kolu, II/198. insanın başı.

III. MEKTUP

III/1. Tahir'in bu kız için tuttuğu, III/2. a. Fırka Bahçesinin arkası, b. Pelitlibağ'ın oralar, III/4. a. ev sahibi Büyük Hanımın eşyaları, b. ev sahibi, III/5. a. Acıpayam'ın gireniz köyleri, b. bağ evi, III/9. odanın bir köşesi, III/11. a. gaz ocağının üstü, b. gaz ocağı, III/12. a. kapının arkası, b. pencere kolları, III/14. yatağın altı, III/15. ayakları on beş santimlik sehpanın başı, III/17. a. Denizli'nin rutubetli kış günleri, b. kış günleri, III/19. yufka ekmeği, III/21. Ahmet Çavuş'un hanı, III/22. a. pazar günü, b. Ahmet Çavuş'un hanı, III/23. emanetin geldiği, III/24. kamyonun o kıvrım yolları söküp aşması, III/28. evin bahçesi, III/29. elma armut dut ayva nar badem ağaçları, III/31. baharın yeşilliği, III/32. Büyük Hanımın iki katlı bakımlı evi, III/35. Büyük Hanımın geçimi, III/44. kimlerin kızı, III/45. ağaların beylerin paşaların kapısı, III/47. İstanbul'un yabanı, III/48. Büyük Hanımın derdi günü, III/49. iki oğlunun evi, III/50. düşman başı, III/53. Büyük Hanımın gelinleri, III/55. ağzının payı, III/56. bu İstanbullu gelinlerin büyük küçük bildiği, III/57. a. bunların mutfak işleri, b. mutfak işleri, III/61. bu değirmenin suyu, III/62. ağız tadı, III/63. "Göz görmeyince gönül katlanırmış." hesabı, III/64. dostlarının arası, III/65. sağlıklı haberleri, III/70. "hiç" anlamı, III/71. a. tatil günü, b. bağ evi, III/74. yatak keyfi, III/75. yorganın altı, III/76. a. mangalın kömürü, b. gaz ocağının üstü, c. gaz ocağı, ç. çay suyu, III/78. a. odanın bazı camları, b. odanın içi, III/81. buranın nesi, III/83. işin şakası, III/84. a. Rıza'nın anasının yolladığı, b. Rıza'nın anası, III/89. Dıgaz lakabı, III/93. a. resim öğretmeni Besim Beyin Başmuavin Burhan Beyin taklidi, b. resim öğretmeni, III/94. Tahir'in bir gözü, III/95. a. Büyük Hanımın mektup günü, b. mektup günü, III/97. Burhan Bey taklidi, III/99. bu oyunların sonu, III/102. yazılı sözü, III/104. a. Sıtkı Beyin yazılı kağıdını okuduğu, b. yazılı kağıdı, III/109. yazılı kağıtları, III/111. Tahir'in pencereden bakması kendisini dışarı atması, III/114. dış kapının önü, III/118. a. postacının eli, b. Büyük Hanımın kapısı, III/127. a. mektup sözünü duyan Büyük Hanımın kamburu, b. mektup sözü, III/135. oğlanların hangisi, III/138. senin bankadaki paran, III/140. Büyük Hanımın ağarmış kaşları, III/146. kapının eşiği, III/147. Tahir'in yüzü, III/148. Büyük Hanımın daireye hiç sevinmediği, III/153. a. gecenin yarısının gülünç fıkralarla geçiştirileceği, b. gecenin yarısı.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/5. kişi başı, IV/7. üniversite sınavı, IV/11. sınav günleri, IV/15. sabah çorbası, IV/18. değirmenin suyu, IV/21. benim ilk gurbete çıkışım, IV/26. Cağaloğlu'nun yolu, IV/27. a. Maarif Müdürünün odası, b. Maarif Müdürü, IV/43. köy adı, IV/46. adı güzel olan bir köyün üstü, IV/52. ikamet ilmuhaberi, IV/55. benim durgunlaştığım, IV/60. benim gönderdiğim, IV/61. a. benim evin adresi, b. benim ev, IV/64. umduğumun üstü, IV/66.a. sağlık raporu, b. ikamet kâğıdı, IV/67. atama emri, IV/70. Maarif Memuru, IV/72. Sirkeci'nin yolu, IV/76. ilçenin yolu, IV/77. Trakya'nın içleri, IV/79. bir ovanın düzü, IV/80. ilçenin istasyonu, IV/81. istasyon binası, IV/85. şu tepenin ardı, IV/87. ovanın düzü, IV/94. Jeepte tanıştığım Savcı Beyin tavsiye ettiği, IV/95. a. ilçenin Maarif Memurluğu, b. Maarif Memurluğu, IV/101. köyün otobüsü, IV/102. a. köyün otobüsü, b. bucak merkezi, IV/105. bucak merkezi, IV/121. köyün yolu, IV/122. bucak merkezi, IV/123. yolun iki tarafı, IV/130. köyün halkı, IV/137. a. devir teslim işinin bir an önce sonuçlanması, b. devir teslim işi, IV/138. devir teslim işleri, IV/140. devlet görevi, IV/141. devir teslim işi, IV/142. a. okulun demirbaş listesi, b. demirbaş listesi, IV/144. duvar saati, IV/146. duvar saati, IV/148. imza işlemleri, IV/150. köyün dışı, IV/151. okulun sorumlusu, IV/156. köy halkı, IV/159. okulun bir odası, IV/161. akşam üstleri, IV/165. bizim alışık olmadığımız, IV/166. yaşlıların devam ettiği, IV/170. yaşlıların kahvesi, IV/171. haberlerin açıklaması, IV/174. a. Maarif memurunun odası, b. Maarif memuru, IV/180. benim ağzım, IV/181. senin yerin, IV/183. a. Maarif Müdürünün beni gözetmesi için yazdığı, b. Maarif Müdürü, c. Maarif Memuru, IV/190. birisinin evi, IV/193. devletin işi, IV/197. atama emri, IV/200. a. neyin nesi, b. kışın ortasında, IV/201. işin iç yüzü, IV/205. öğretmen okulu, IV/208. benim okulu teslim etmem, IV/209. demirbaş listesi, IV/211. demirbaş listesi, IV/216. kitap sayısı, IV/218. a. demirbaş listesi, b. duvar saati, IV/223. a. duvar saati, b. duvarın biri, IV/224. listelerde yazılanların hemen hemen yarısı, IV/227. elin adamı, IV/228. senin dürüstlüğü, IV/230. devlet görevi, IV/233. a. gözle kaş arası, b. deniz kıyısı, IV/235. devir teslim olayı, IV/238. a. okulun demirbaşları, b. benim üstüm, IV/247. a. bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden o öğretmenin bir derneğin başkanı olarak solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni, hırsızlık üstüne nutuk çektiği, b. gözle kaş arası, c. bir derneğin başkanı, ç. sömürü düzeni, IV/252. a. duvar saati, b. gözlerimin önü.

V. ÇAVUŞ

V/2. dinleyenlerin ibret almaları, V/3. a. caydırıcılık görevi, b. hapis hayatının zor yanları, c. hapis hayatı, V/7. böyle bir programın çok yararlı olacağı, V/8. a. programın eğitim danışmanı, b. eğitim danışmanı, V/11. Yarı Açık Cezaevinin yolu, V/14. a. infaz savcısı, b. Ceza Evi, V/15. müdürün odası, V/17. adam öldürme suçu, V/20. başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi, V/22. ellinin üstü, V/24. infaz savcısı, V/27. baş üstü, V/28. çavuşun tertemiz yüzü, V/29. bu adamın suç işleyeceği, V/31. a. o günlerin etkisi, b. bizim eğitimci, V/35. sabahın ilk ışıkları, V/36. bizim hanım, V/38. babanın adı, V/44. a. o ayrıntıların gün ışığına çıkması, b. gün ışığı, V/45. mikrofonun başı, V/48. a. Efe'nin ünü, b. Muğla sınırları, V/53. a. Efe korkusu, b. kervanın ardı, V/55. jandarma komutanı, V/59. a. ovanın yüzü, b. bu kötü Efe'nin edepsizliği, V/60. vur emri, V/62. iğnenin deliği, V/66. onun sağ olarak ele geçmesi, V/67. kanun karşısı, V/72. sabahın ilk ışıkları, V/73. bizim hanım, V/79. a. Milas ile Yatağan arası, b. kır kahveleri, V/80. kır kahvesi, V/81. sabahın şu kör ayazı, V/83. sabahın bu saati, V/92. kahvenin arkası, V/94. a. kahvenin bir çıkış yolu, b. çıkış yolu, V/104. kahvenin içi, V/105. bir masanın altı, V/114. ne jandarması, V/128. dağ eşkıyası, V/133. Efe'nin yakalandığı, V/145. beyin kanaması, V/146. beyin kanaması, V/147. işin şekli, V/152. Muğla'nın yolu, V/154. hastahanenin avlusu, V/155. olayın etkisi, V/158. kaderin ördüğü, V/161. bir şamarın karşılığı, V/167. a. yankesicinin esrarcının anlattıkları, b. zimmet suçlusu, V/168. bir büyük kuruluşun veznedarı, V/169. günün biri, V/170. zimmet suçlusu, V/172. a. Savcı Beyin gözünün içi, b. Savcı Beyin gözü, V/182. ay başı, V/183. zimmet suçlusu, V/186. a. Savcı Beyin gözlerinin içi, b. Savcı Beyin gözleri, V/191. a. yorgunluk kahveleri, b. Müdür Beyin odası, V/193. zimmet suçlusu, V/205. a. zimmet suçlusu, b. mikrofonun açık olduğu, V/209. birçok kadınla ilişki kurmuş olmanın havası, V/210. benim aklım, V/211. o günün son sorusu.

VI. REİS BEY

VI/1. günün biri, VI/2. Seferoğlu'nun kamyonu, VI/4. kasabanın girişi, VI/5. korna sesi, VI/6. şu yoksul günün behri, VI/7. a. kimsenin doğru dürüst at arabası, b. at arabası, VI/8. kasabanın mezarlığı, VI/9. a. Bedford'un sesi, b. mezarlığın başı, VI/11. a. kamyonun dibi, b. benzin kokusu, c. gözetlemenin tadı, VI/20. kulak misafiri, VI/21. Seferoğlu'nun Bedford'u, VI/22. kahvelerin önü, VI/23. Parmaksızın getirdikleri, VI/25. neyin nesi, VI/29. ense kökü, VI/30. a. elinin yanı, b. Dursun'un duvarı, VI/34. a.

şeherin meserret kahvesi, b. meserret kahvesi, VI/37. a. kasabanın ileri gelenleri, b. kahvenin baş köşesi, VI/40. elli bin liranın sözü, VI/42. sözün altı, VI/43. Reis Beyin karşısı, VI/46. içtiği kahvenin fincanı, VI/49. a. benim kaldırım mühendisi, b. kaldırım mühendisi, VI/50. a. kasabanın yüksek okullarda okuyan o üç beş genç, b. Hacı Dayının canı, VI/51. a. bizim kaldırım mühendisi, b. kaldırım mühendisi, c. kahve köşeleri, VI/52. dünya ahvali, VI/55. cadde üstü, VI/59. Rüstem'in eli, VI/62. a. Rüstem'i diyenlerden "Bu Rüstem Efe de buralarda heder olup gidiyor. Varsa Ankara'ya, dayansa radyonun kapısına, aha ben geldim dese, almazlar mı ki?" diyenler, b. radyonun kapısı, VI/64. birinin Belediyede olduğu, VI/65. a. Hasan Ali'nin kahvesi, b. Sahibinin Sesi, c. Ömer'in kahvesi, VI/67. türkünün arası, VI/68. Parmaksızın konuşması, VI/70. a. kasabanın Belediye Reisi, b. Belediye Reisi, VI/74. kasabının içi, VI/75. hoparlör yayını, VI/77. bizim düzü, VI/79. köyün bazı "avara" gençleri, VI/81. kasabasının kimisi, VI/83. işin farkı, VI/84. a. kasabanın mührü, b. benim oğlan, VI/85. a. Hacı Dayının sesi, b. kimsenin kulağı, VI/86. seçim günleri, VI/87. hoparlör yayını, VI/94. kendi evi, VI/95. kalabalığın başı, VI/96. muhaliflerin adayı, VI/100. kasabanın mührü, VI/103. fener alayları, VI/104. a. eski Reisin Evi önü, b. eski Reisin evi, VI/106. şöyle işlere çeki düzen vermenin zamanı, VI/108. Rüstem'in bağlaması, VI/109. ayak bağı, VI/110. Rüstem'in bileği, VI/114. Mestan'ın eli, VI/115. Mestan Efenin kanı, VI/117. Reis Beyin canı, VI/121. a. başkanlık koltuğu, b. ayak işi görenlerden biri, c. ayak işi, VI/122. sünepe bozuntusu, VI/136. şunun hali, VI/141. Mestan Efenin kumar oynadığı, VI/145. oda sahibi, VI/148. senin başın, VI/152. a. Mestan'ın Ramazan topu gibi gürlediği, b. Ramazan topu, VI/161. Mestan 'ın izi, VI/164. Ömer' in kahvesi, VI/165. rakı şişeleri, VI/166. kiprit çöpü, VI/167. kahve fincanı, VI/169. zabıta memurluğu, VI/170. kasabanın padişahı, VI/171. a. devletin urbası, b. devletin kamçısı, c. sözün üstü, VI/177. kasaba yeri, VI/179. Mestan'ın aklı, VI/180. devlet kuşu, VI/182. devletin urbası, VI/183. kıvırcık kumral saçlarını düzeltir gibi yapan Mestan'ın geniş yuvarlak yüzü, VI/185. a. kasabanın ünlü terzisi, b. Mestan'ın giyeceği, c. devlet urbası, VI/188. a. kasabanın üstü, b. kasabanın altı, VI/192. a. Yaşar Çavuşun evi önü, b. Yaşar Çavuşun evi, VI/193. Yaşar Çavuşun kızı, VI/195. kız çocuğu, VI/196. Parmaksızın içi, VI/198. a. benim çocukların anası, b. benim çocuklar, VI/200. karakolun çavuşu, VI/201. Mestan engeli, VI/202. a. Belediyenin giriş katı, b. giriş katı, VI/207. Belediyenin önü, VI/208. içlerinden bazı romanlar, VI/213. benim oğlan, VI/214. a. Belediyenin Kütüphaneden kalma büyük salonu, b. Belediye Lokali hali, c. Belediye

Lokali, VI/215. a. müzik toplulukları, b. tiyatro toplulukları, VI/218. Reis Beyin adamları, VI/219. a. belediye işçisi, b. Yetimin Dursun'un evi, VI/221. çakşırının uçkuru, VI/224. a. senin burası, b. çocuk bahçesi alanı, c. çocuk bahçesi, VI/225-VI/227-VI/228. yıkım emri, VI/229-VI/230. çocuk bahçesi, VI/235. a. kafamın tası, b. benim kafam, VI/238. hanem halkı, VI/239. benim boynum, VI/243. avlu duvarı, VI/246. (bizim) Reis Beyimiz, VI/254. işin içi, VI/257. kasabanın ortası, VI/260. mapus damları, VI/262. ertesi günü, VI/263. (onun) çok sevdiği koltuğu, VI/267. Pembe'nin hatırı, VI/268. (sizin) Reis Beyiniz, VI/274. Dursun Efendinin keyfi, VI/277. kaşının altı, VI/282. senin gül hatırın, VI/286. (benim) Reis Beyim, VI/287. yıkım işi, VI/290. a. Dursun'un bahçeye bakan odasının damı, b. Dursun'un bahçeye bakan odası, c. bahçe duvarının bir yanı, ç. bahçe duvarı, VI/292. diline tükürdüğümün Dursun'u, VI/293. dünyanın işleri, VI/295. evinin başına yıkılacağı, VI/300. a. suyun harlamazı, b. insanın söylemezi, c. adam kıtlığı, VI/301. reisin adamları, VI/302. okka taşı, VI/304. Hüseyin'in iki yanı, VI/315. nezarethanenin karanlığı, VI/320. tütün kesesi, VI/321. sigaranın dumanı, VI/325. Karagödek'in yaşlı anası, VI/326. kendi halı, VI/327. kimin tavuğu, VI/329. ocağın başı, VI/330. gurbet işçileri, VI/331. yılın en az dokuz ayı, VI/334. gurbetin bilinmezliği, VI/336. Reis Beyin karşısı, VI/338. kopuk baş parmağın yeri, VI/340. babası Hacı Dayının çardakta asılı duran çiftesi, VI/348. a. partinin ilçe başkanı, b. ilçe başkanı, VI/349. Mestan'ın geniş yuarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran bıyığı, VI/357. a. pantolonunun düğmesi, b. bakkal dükkanı, VI/358. tezgahın başı, VI/361. bu isteğin ne anlama geldiği, VI/364. a. benim bildiğim, b. ayak yolu, VI/367. bunun cezası, VI/369. tezgahın başı, VI/373. ağanın sırası, VI/374. Efe'nin yüzü, VI/376. a. senin dükgen, b. Seferoğlu'nun kamyonu, VI/378. şeker çuvalı, VI/380. senin ne aldığın, VI/381. şeker çuvaları, VI/387. elimin tersi, VI/389. benim işim, VI/390. Mestan'ın yuvarlak asık yüzü, VI/396. a. benim hak ettiğim, b. paranın gerisi, c. Reisin önü, ç. elinin tersi, VI/398. reisin konuşması, VI/399. dert babası, VI/403. a. kasabanın mührü, b. benim oğlan, VI/410. kimsenin haramı helali, VI/411. kendi hali, VI/412. çatanın hali, VI/417. bizim kimimiz, VI/418. a. Emin Çatı'nın kasaba içinde sivrilip çıkması, b. Mestan'ın (midesi), c. Reisin midesi, VI/419. "mercimeği fırına sürdükleri", VI/421. çocukların anası, VI/427. Emin'in karşısı, VI/436. Emin'in ne değirmene gitmişliği ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü, VI/437. bu sözlerin dövüş için bahane olduğu, VI/439. Efe'nin beklemediği, VI/440. ırz düşmanı, VI/441. a. Mestan'ın elindeki kamçıyı yüzüne indirmesi, b. yüzünün ortası,

VI/445. Emin'in gözü, VI/446. senin de sıran, VI/448. Reisin yüzü, VI/449. Reisin ağzı burnu, VI/452. dinsizin hakkı, VI/453. a. Reisin adamları, b. gecenin karanlığı, VI/461. kendi usulü, VI/464. Seferoğlu'nun kamyonu, VI/466. kepenek altı, VI/468. Reisin ağzı, VI/472. senin ne işin, VI/476. olayın etkisi, VI/478. a. it oğlu, b. devlet urbası, VI/480. a. kamyonun şoför mahalli, b. şoför mahalli, VI/482. a. yetimin oğlu, b. devlet urbası.

VII. SELMA

VII/5. pencerenin karşısı, VII/6. a. anasının yorgun, kısık gözleri, b. Selma'nın üstü, VII/25. anasının yorgun, kısık gözleri, VII/28. onların iyiliği, VII/34. ağzımızın tadı, VII/37. Nebahat'ın adı, VII/38. a. gençliğinin o delişmen günleri, b. aynanın karşısı, VII/45. Nebahat'ın babası, VII/46. Nebahat'ın bir dediği, VII/48. kendi babası, VII/49. evin geçimi, VII/58. evlenme konusu, VII/67. ayın sonu, VII/73. karı kocanın ayrı ayrı malı, VII/75. üçünün tapusu, VII/77. ay başları, VII/78. a. kuş yuvası, b. evliliğinin on beşinci yılı, c. banka borcu, VII/80. evin tapusu, VII/84. sınıfın birincisi, VII/87. doktor anası, VII/89. beylerin paşaların kızları, VII/104. menevşe demeti, VII/108. Aynur Hanımın amansız hastalığı, VII/109. zavallının kaç günlük ömrü, VII/111. Ankara'nın sığağı, VII/115. Aynur Hanımın iki dairesi, VII/118. kapı komşu (su), VII/122. dört duvar arası, VII/123. a. tatilin on beş günü, b. Aynur Hanımın yazlığı, VII/124. Aynur Hanımın kocasına olan düşkünlüğü, VII/132. Selma'nın babası, VII/135. Selma'nın pişirdiği, VII/140. bu Selma'nın sağı solu, VII/142. evin altı üstü, VII/146. bunun ucu, VII/147. Selma'nın iyiliği, VII/150. kahve fincanı, VII/151. kendi hali, VII/155. sözün nereye bağlanacağı, VII/164. başımın eti, VII/165. ikimizin mutluluğu, VII/170. sözün neye bağlanacağı, VII/186. kocasının yüzü, VII/193. senin aklın, VII/196. a. gözlerinin önü, b. sinema şeridi, VII/198. gözlerinin önü, VII/199. üçünün tapusu, VII/203. içinin ısındığı, VII/205. Fahrettin Beyin sevinci, VII/220. dostlarının yüzü, VII/221. onların gülüm balım geçindikleri, VII/229. gözle kaş arası, VII/230. Fahrettin Beyin Selma'dan boşandığı, VII/242. a. adam bozuntusu, b. Selma'nın anası, VII/243. meselenin iç yüzü, VII/244. Selma'nın ağzı, VII/248. ölüm haberi, VII/249. Selma'nın avuçları, VII/251. Fahrettin Beyin paraya ihtiyacı, VII/252. kesenin ağzı, VII/253. Aynur Hanımın yüzü, VII/256. a. babasının dizinin dibi, b. babasının dizi, VII/257. a. çocuğun zırt pırt Aynur Hanımın evine gitmesi, b. Aynur Hanımın evi, VII/261. Hakkın rahmeti, VII/265. adam bozuntusu, VII/266. şunun kaç ayı, VII/268. ölüm sözü, VII/272. insanların telaşla ordan oraya koşturdukları, VII/276.

beklemenin zamanı, VII/277. yüreğinin çırpıntısı, VII/286. Aynur Hanımın evi, VII/289. onun ağzı, VII/291. Selma'nın gözleri, VII/296. Selma'nın başı, VII/301. Selma'nın bayılması, VII/303. kapıcı dairesi, VII/304. akılsız Selma'nın başı.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/1. dedemin dedesi, VIII/5. dedemin dedesi, VIII/7. a. köy odası, b. dedemin dedesinin ağzı, c. dedemin dedesi, VIII/9. işi başlangıçtan sağlama almanın çareleri, VIII/11. a. lafın yeri, b. olayların yeli, VIII/12. kuraklık yılları, VIII/13. dedemin dedesi, VIII/25. lafın gelişi, VIII/27. a. Durali'nin berber dükkanının önü, b. Durali'nin berber dükkanı, c. berber dükkanı, VIII/33. yol yorgunluğu, VIII/35. a. şehir yüzü, b. hanım evladı, VIII/38. senin şu Deli Bekir'in Yusuf, VIII/41. a. benim pantolon, b. bizim köy, VIII/49. a. gaz tenekelerinin üstü, b. gaz tenekeleri, VIII/50. önümüze serdiği gazetenin üstü, VIII/54. boşalmış kutulardan birisi, VIII/71. sağlığının içtiği, VIII/76. Şeref'in keyfi, VIII/83. tavşan kanı, VIII/89. boşalmış kutulardan biri, VIII/94. Yeşil'in meyhanesi, VIII/96. şarap şişeleri, VIII/101. senin şu anlattığın, VIII/106. köyün yolu, VIII/111. başa geleni baş çeker hesabı, VIII/114. senin bir tasan, VIII/116. ne derdi, VIII/119. dizimin dermanı, VIII/128. düşman başı, VIII/134. şunun içi, VIII/138. benim ödünç paraya ihtiyaçlığım, VIII/140. bunun şakası, VIII/154. benim oğlan, VIII/172. durmanın faydası, VIII/176. a. onun büyüklerin yanında telaşlı görünmesi, b. büyüklerin yanı, VIII/177. dilinin ucu, VIII/184. hesap saati, VIII/189. ağzımın içi, VIII/191. köyün adeti, VIII/194. ölüm sessizliği, VIII/195. bubamın ağzı, VIII/196. uykunun gramı, VIII/197. a. benim küçük Musa'mın önü, b. benim küçük Musa'm, c. yanıldığımın resmi, ç. kıvrım şekeri, VIII/199. Musa'nın şenliği, VIII/202. acı haber tez duyulur hesabı, VIII/210. karımın cılız sesi, VIII/213. ceketin astarı.

IX. AVARE YILLAR

IX/2. Denizli'nin o yakıcı sıcak günleri, IX/3. a. Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan Yeşilspor Kulübü'nün lokali, b. Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanı, c. Altıntop Oteli, ç. Yeşilspor Kulübü, IX/4. çay ocağı, IX/11. söğüt gölgesi, IX/21. Çatalçeşme Parkı, IX/27. sabahın alaca karanlığı, IX/31. okulun kapanması, IX/33. iş sahası, IX/34. un fabrikası, IX/35. istasyonun altı, IX/36. iplik fabrikası, IX/37. kendi kıt imkanları, IX/43. Ziraat'ın fidanlığı, IX/45. Müdürün karşısı, IX/47. a. bizim öğrenci olduğumuz, b. Müdürün yüzü, IX/52. aşıcı ustası, IX/53. aşı

mevsimi, IX/55. a. öğle paydosu, b. havuzun yanı, IX/57. a. öğle paydosu, b. içimizden biri, IX/58. yılanın peşi, IX/61. Mohaç Muharebesi, IX/64. çalışma usulü, IX/65. a. Müdürün dikkati, b. ağaçların ardı, IX/68. a. vişne ağacının tepesi, b. vişne ağacı, IX/72. akşam üstü, IX/74. Müdürün odası, IX/78. öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nemutlu, Güner Ege ile Dabbanoğlu'nun işi, IX/86. fidanlığın teknil sevimliliği, IX/88. benim bir başıma çalışmaya devam etmem, IX/90. benim "lafalayacağım", IX/92. fidanlığın kadrolu elemanı, IX/93. meslek okulu, IX/95. a. idare binası, b. Müdürün huzuru, IX/100. evin yolu, IX/101. a. bizim iş maceramız, b. iş macera (sı), IX/102. a. Çatalçeşme Parkı, b. hepimizin hoşu, IX/103. kavak ağaçları, IX/107. tavla maçı, IX/109. eylül ayı, IX/112. Ahmet Çavuşun hanı, IX/114. yeni gelen öğrencinin her biri, IX/120. a. köylük yeri, b. bir kızın peşi, c. o günlerin havası, IX/126. parkın bir köşesi, IX/127. bir şeyler anlatmak ihtiyacı, IX/128. a. benim kız arkadaşım, b. Merzeci Geçidi, IX/130. o günlerin Denizli'si, IX/135. Denizli'ye sonradan gelen bir ailenin kızı, IX/137. kimin nesi, IX/143. Merzeci Geçidi, IX/148. a. akşam üstü, b. esmer bir kızla yaşlı bir kadının yeşil pancurlu eve girdiği, IX/150. kızın çevresine baktığı, IX/155. a. arkadaşımızın boş hayal peşinde koştuğu, b. boş hayal peşi, IX/157. arkadaşımızın hayali, IX/159. tatil ayları, IX/169. Müdür Muavini, IX/170. coğrafya öğretmeni, IX/174. coğrafya öğretmeni, IX/175. a. coğrafya öğretmeni, b. Akkuş'un "Kız arkadaşım." dediği, IX/189. kimin adı, IX/190. a. bizim isimlerimizin yanı, b. bizim isimlerimiz, IX/191. kendi hesabımız, IX/193. hocanımın anlatacağı, IX/201. a. bulutların Karcı Dağının eteklerine indiği, b. Karcı Dağının etekleri, c. Karcı Dağı, IX/205.-IX/210. şu bulutun adı, IX/212. yağmur getiren bulutların adı, IX/217. göz ucu, IX/218. sınıfın en arkası, IX/223. hocanımın sınıfa baktığı, IX/228. karatahtanın önü.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. a. odun sobası, b. Şehir Kulübü, X/4. havanın iyice ağırlaştığı, X/7. Mal Müdürü, X/10. a. oyun masasının bir köşesi, b. oyun masası, X/12. kendi hali, X/14. parlamaya başlamış ceketinin astarı yırtık cebi, X/22. yassı ezanı, X/23. gecenin ortası, X/28. a. bizim misafir konağı, b. misafir konağı, X/29. Besim Beyin canı, X/37. oyuncuların önleri, X/39. kimsenin ağzı, X/41. sigaranın söndüğü, X/43. a. para hırsı, b. kan çanağı, X/45. Şirinoğlu'nun eli, X/46. Şirinoğlu'nun kabarıp köpürmesi, X/57. Besim Beyin sıkıldığı, X/58. çay ocağı, X/61. çay ocağı, X/62. Bekir Efendinin karşısı, X/63. Besim Beyin eli, X/64. bu kumarcıların sağı solu, X/70. el feneri, X/73. ilçenin

tekmil amirleri ileri gelenleri, X/78. karısının sözleri, X/84. a. ilçenin tümü, b. Besim Bey'le Necmiye'nin kavgası, X/90. Nazilli bezi, X/94. neyin nesi, X/113. karısının yüzü, X/115. gecenin şu saati, X/118. bir yatağa yatırılmış, mışıl mışıl uyuyan iki çocuğun soluk alışları, X/129. sabahın ayazı, X/132. ölü toprağı, X/135. Sırça köyü, X/137. bizim mallar, X/144. a. karı milletinin işi, b. karı milleti, X/148. şu adamın pişkinliği, X/150. kapının ardı, X/159. irezilliğin bir sınırı, X/163. a. Nazlı'nın dedikoduları, b. işin içi, X/164. aklının ucu, X/173. a. imamın evi, b. ölünün gözü, X/174. bizim Besim Beyin cebi, X/176. Besim Beyin oyun oynadığı, X/182. şakanın sınırı, X/184. benim eşim, X/203. Kuyucaklı'nın burnu, X/212. doktorun karısı, X/214. benim neyim, X/215. gücü ölçüsü, X/222. el üstü, X/225. yumruk olayı, X/228. a. kimsenin yarasına merhem olmaya niyeti, b. işin içi, X/230. gerçeğin kayaları, X/233. babasının dükkanı, X/238. altı yaşındaki oğlu Fahri'nin gözü, X/246. a. Nazilli basması, b. Necmiye'nin demlediği, c. tavşan kanı, X/247. çocukların sökükleri, X/253. ay başı, X/261. a. senin ne işin, b. kış günü, X/262. senin anlayacağın, X/267. Besim Beyin aklı, X/268. bu işlerin üstesi, X/272. Besim Beyin aklı, X/278. Besim Beyin içi, X/285. Ulus heykeli, X/286. Anafartalar Caddesi, X/291. a. sora sora bulunur hesabı, b. Enver eniştesinin evi, X/298. a. kimsenin Necmiye'nin yüzüne baktığı, b. Necmiye'nin yüzü, X/299. Enver eniştesinin "esamesi", X/303. kocasının "Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?" diye söyleneceği, X/308. kimin umuru, X/315. a. partinin kadınlar kolu, b. kadınlar kolu, X/316. amirin kapısı, X/321. Ankara dışı, X/323. işin içi, X/336. Beyefendinin elleri, X/343. benim partimize kaydım, X/347. koltuğun biri, X/350. a. Kuyucaklı'nın rüşvet alması, b. savcının muhalifliği, X/354. Necmiye'nin gözyaşları, X/360. a. telefon bağlantıları, b. sohbetin kesilmesi, X/364. Sekreteryanın gözü, X/365. Necmiye'nin ilçeye gitmesi göçü toplayıp Ankara'ya gelmesi, X/370. Necmiye'nin hatırı, X/374. dairenin kapısı, X/380. bizim bakan, X/382. sabahın ikisi, X/384. Muavin Beyin kafası, X/385. a. sabah sohbeti, b. Anadolu Kulübü, c. Karpıç Lokantası, X/386. kahve molası, X/387. a. radyonun o günkü on üç haberleri, b. on üç haberleri, c. Muavinin kafası, X/388. Müdür Beyin anlattığı, X/392. bez parçaları, X/393. dost kapıları, X/398. a. partinin yakını, b. kesenin ağzı, X/402. para sözü, X/416. aldığımız şu dairenin borcu, X/419. partinin önde gelen isimleri, X/420. Pakize'nin beyi, X/430. hesap defteri, X/435. ne çiftçiliği, X/436. a. bizim alacağımız, b. devlet çiftliği, c. hava alanı, X/440. senin anlayacağın, X/446. devlet kuşu, X/449. Necmiye'nin ağzı, X/450. berber eli, X/457. Necmiye'nin hırçınılıkları, X/459. ağız

dalaşı, X/461. ilçenin maskarası, X/464. benim canım, X/465. “Beyefendiye canım kurban benim.” sözü, X/466. Beyefendi sözü, X/471. gecenin bir saati, X/473. tankların geçmekte olduğu, X/474. bitişik komşunun radyosu, X/475. a. el yordamı, b. radyonun düğmesi, X/490. a. gece lambasının solgun ışığı, b. gece lambası, X/493. elinin körü, X/500. a. marş yayını, b. “Nato’ya, Sento’ya bağlıyız.” konuşması, X/501. radyoya kulak veren Necmiye’nin dili, X/505. titremenin zamanı, X/509. a. gelin sandığının içi, b. gelin sandığı, X/510. çarşafın üstü, X/511. a. senin yapma çiçeklerin, b. şunun çevresi, X/512. a. komşuların tümü, b. evin balkonu, X/517. a. apartman kapısının önü, b. apartman kapısı, X/518. a. sokağa çıkma yasağı konduğu, b. sokağa çıkma yasağı, X/520. Necmiye ile Besim Beyin balkonda ellerini çırpa çırpa “Yaşasın, yaşasın.”deyişleri.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/2. a. elin etlisi sütlüsü, b. kahve köşeleri, c. siyaset tellallığı, ç. ailesinin “maîseti”, XI/3. kış günleri, XI/6. kimsenin yüzü, XI/9. ileriden geriden haberi olan, eli kalem tutan kişilerin masası, XI/10. dünya ahvali, XI/12. a. belediye seçimleri, b. Çıldıroğlu’nun kendilerini desteklemesi, XI/14. Çıldıroğlu’nun nesi, XI/15. onun derdi, XI/16. çocukların nafakası, XI/22. kasabanın içi, XI/23. a. (kasabanın) saat tamircisi, berberi, celebî, marangozu, b. saat tamircisi, XI/25. kapı önleri, XI/28.-XI/29. çorabın iki yanı, XI/31. kasabanın “kadim” geleneği, XI/34. a. evinin altındaki dükkanın kepengi, b. evinin altı, XI/37. Çıldıroğlu’nun gözlerinden bir rahatsızlığı, XI/43. kasabanın doktoru, XI/48. bazı ilaçların ne işe yaradığı, XI/49. a. Berber Şakir’in diş hekimliği, b. diş hekimliği, XI/50. Berber Şakir’in dükkanı, XI/52. a. kasabanın doğum ilerinden sorumlu kişileri, b. doğum işleri, XI/53. Çıldıroğlu’nun alış verişi, XI/56. biraz uzaktakinin kim olduğu, XI/57. terazinin kefesi, XI/58. yarım okkanın parası, XI/62. başının çaresi, XI/63. a. akşam üstü, b. dükkanın kepengi, XI/64. bakkalcılık defteri, XI/68. ekmek parası, XI/71. gözlerinin bozukluğu, XI/75. gezginci pazarcılık işi, XI/76. a. çuvalın biri, b. dağ köylerinin yolu, c. dağ köyleri, XI/81. a. kadınların ördüğü, b. dağ köylerinin yolu, c. dağ köyleri, XI/82. köy odaları, XI/86. köylünün insanîyeti, XI/87. dağın, köyün şartları, XI/89. kış geceleri, XI/93. gaz lambası, XI/94. mahallenin tek mil çocuğu, XI/99. iki direk arası, XI/101. çocukların şenliği, XI/102. Çıldıroğlu’nun boş dükkanı, XI/103. dağın şartları, XI/104. ömrünün çoğu, XI/109. sattığı malın karşılığı, XI/112. dağ köyleri, XI/113. kış günü, XI/114. Çıldıroğlu’nun evi, XI/127. ocağa girip

beklemenin bir faydası, XI/135. a. çuvalın biri, b. ahırın bi köşesi, XI/139. dağ adamı, XI/140. dağın şartları.

XII. ZEYNEP

XII/ 2. anasının iri gözleri, XII/7. senin sözün, XII/8. beşik kertmesi, XII/10. a. beşik kertmesi, b. babamın iki dudağı, XII/14. bir kızın sözü, XII/23. okulun bahçesi, XII/30. Ali'nin hayatı, XII/35. Sefer'in kafası, XII/47. ne şakası, XII/51. köyün içi, XII/52. köyün yolu, XII/54. a. Mustafa Ustanın ahır damı, b. ahır damı, XII/55. ahır damı, XII/57. Zeki'nin gediği, XII/59. a. tatlı sonbahar günlerinden biri, b. sonbahar günleri, XII/60. Zeki'nin duvarı, XII/61. kaçak tütün tabakası, XII/62. tütünün biri, XII/66. Öğretmen Ali olayı, XII/68. geçim kaygısı, XII/70. Ramazan Ağanın zoru, XII/71. İlyas Efendinin gün görmüş yüzü, XII/73. Ramazan Ağanın gelinliği, XII/76. Osman'ın nişanlısı, XII/87. Ali'nin çiçek gibi karısı, XII/90. onun bildiği, XII/94. onun bildiği, XII/98. inanmış insanların rahatlığı, XII/106. Ramazan Ağanın baltayla saldırması, XII/107. Ali'nin yaşantısı, XII/110. köylük yeri, XII/111. a. zan altında kalmanın ağırlığı, b. zan altı, XII/118. Muhtarın evi, XII/120. a. okul müdürü, b. muhtarın evi, XII/122. Zeynep olayı, XII/123. Zeynep'in babası, XII/124. Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı, XII/125. anasının ağzı, XII/129. köyün yolu, XII/130. odada olanların dışarı çıkması, XII/133. Korucunun getirdiği, XII/136. kimsenin evde olmadığı, XII/142. Zeynep'in anasıyla babası, XII/152. a. Ali'nin iftiraya uğradığı kanısı, b. Ali'nin iftaraya uğradığı, XII/153. Zeynep'in ifadesi, XII/154. şu Zeynep'in ifadesi, XII/156. a. Zeynep'in adı, b. Osman'ın nişanlısı, XII/157. Zeynep'in bohçası, XII/158. Ali'nin izi, XII/160. Ali'nin suçsuzluğu, XII/161. a. Zeynep'in babası, b. gurbetin yolu, XII/163. a. uzak köylerden birine yerleştiği haberi, b. uzak köylerden biri, XII/164. a. Zeynep'in satıcı İzzet'le evlendiği haberi, b. Zeynep'in satıcı İzzet'le evlendiği, XII/165. a. Müfettişin soruşturması, b. mahkemenin duruşmaları, XII/167. Ali'nin ceza alması, XII/168. Zeynep'in ardı, XII/172. işin doğrusu, XII/174. benim yaptığım, XII/177. bu kadının dedikleri, XII/183. a. beşik kertmesi lafı, b. beşik kertmesi, XII/204. mahkeme odası.

2.1.1.2. SIFAT TAMLAMASI

Yargısız anlatım türlerinden biri olan sıfat tamlaması, sıfat niteliğindeki bir kelime ile isim niteliğindeki bir kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur. Başka bir

ifadeyle bir sıfatın kendisinden sonra gelen bir ismi nitelemesi ya da belirtmesiyle sıfat tamlaması oluşur.

Dil bilimcilerin sıfat tamlamasıyla ilgili tanımlarından bazılarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Metin Karaörs “Türkçenin Söz Dizimi ve Cümle Tahlilleri” adlı çalışmasında sıfat tamlamasını “Tamlayan bir sıfat unsuru ile tamlanan bir isim unsurunun eksiz olarak birleşmesiyle meydana gelen kelime grubudur.” şeklinde izah eder (Karaörs, 1993: 7).

Hatiboğlu sıfat tamlamasını, “Bir adı niteleyen veya belirten sözcüktür.” şeklinde tanımlar (Hatiboğlu, 1972: 25).

Karahan, sıfat tamlaması için : “Bir isim unsurunun, bir sıfat unsuruyla nitelendiği veya belirtildiği kelime grubudur.” ifadesini kullanır (Karahan, 1999: 18).

Sıfat tamlamasını “Nitelendirme Öbekleri” adı altında değerlendiren Karaağaç’ın sıfat tamlaması ile ilgili izahı şöyledir:

“Yalın hal çekimi, birçok dil için, sıfat tamlaması yapan çekimdir. Bir söz, söz öbeği veya cümlenin yalın olarak bir ismin önüne getirilmesiyle elde edilen çekimlik bir söz öbeğidir. Türkçede, cümle kurulmadığı sürece, yani bir eylemin nitelendirilmesi söz konusu olmadığı sürece, yalın hal sıfat halidir; cümle kurulursa, aynı yalın yapı, özne olacaktır ” (Karaağaç, 2009: 180).

İncelediğimiz eserde yer alan sıfat tamlamaları öykü öykü aşağıda şekilde tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. a. köklü bir aile, b. bir aile, I/6. el evinin devamını sağlayacak çocuklar, I/8. bir emanet, I/12. bir istek, I/13. hep böyle, I/19. ele avuca gelir hal, I/20. a. çok çalışkan bir çocuk, b. bir çocuk, c. çok çalışkan, I/22. alaca karanlık, I/25. o ev, I/26. er sabah, I/28. a. beş para, b. o kazanç, I/29. a. helal mal, b. hangi kitap, I/30. haram lokma, I/36. a. her şey, b. en iyi, I/37. iki edecek mal, I/38. bir kere, I/43. hangi fukara, I/44. a. çok hatırlı bir adam, b. çok hatırlı, c. bir adam, ç. Şakir’in babası Abdullah Efendi, I/59. a. her bir iş, b. her bir, I/64. şimdiki askerlik, I/66. muhkem urbalar, I/67. o seferberlik,

I/69. bütün askeriye, I/71. a. altları çıkmış postal, b. o dağ, I/74. o cavır milleti, I/76. askerde geçen günler, I/78. a. munasip kızlar, b. bir gece, I/85. Abdullah Efendinin kapısına gelin diye gelecek kız, I/91. elinden iş gelmeyen gelin, I/92. minder çığnemiş evin kızı, I/95. a. dal gibi bir kız, b. bir kız, I/99. pek küçük, I/101. yağlı kapı, I/104. a. iki çıplak, b. bir hamam, I/105. İsmayıl denen oğlan, I/107. a. başka bir şey, b. bir şey, I/108. iki gün, I/110. şu şehir, I/113. bu işler, I/114. bu işler, I/117. çok memnun, I/118. a. varlıklı bir ev, b. bir ev, I/119. a. böylesi bir yağlı kapı, b. bir yağlı kapı, c. yağlı kapı, I/120. a. böyle bir kapı, b. bir kapı, c. ne zaman, I/126. gittiği ev, I/133. a. her bir eşya, b. bir eşya, I/135. a. hiçbir heves, b. hiçbir, I/137. a. bir yer, b. takım takım entarilik, c. bol bol hediyeler, I/138. a. anlı şanlı bir düğün, b. bir düğün, I/140. iyi aile, I/142. yol yordam bilen kişiler, I/150. sabahları işi ağırdan aldığı günler, I/152. bir iş, I/153. bir nohut çuvalı, I/154. a. o bastığı toprağı titreten adam, b. bastığı toprağı titreten adam, c. bastığı toprak, I/155. bir süre, I/160. bu gün, I/161. a. sapasağlam bir adam, b. bir adam, I/167. a. o şom ağızlı, b. şom ağızlı, I/168. a. şom ağız, b. kem göz, I/170. bir sabah, I/173. bu gün, I/176. a. her bir şey, b. bir şey, I/177. a. başından hafifçe sıyrılan başörtüsünü düzelter Neslihan Ana, b. başından hafifçe sıyrılan başörtüsü, I/178. bir şeycikler, I/188. her alış verişe gelen, I/190. azıcık hasta, I/193. a. dağlar gibi baba, b. tek başına, I/198. a. her zaman, b. baş köşe, I/200. sıcak soluk, I/203. bir oh, I/211. acı patlıcan, I/212. a. bir yorgunluk, b. dağlar gibi adam, I/213. bastığı toprak, I/214. a. sıcak su doldurulmuş ibrik ve altlığı, b. sıcak su, I/216. kirlenmiş su, I/219. a. getirdiği kasnak, b. etli kuru fasulye aşısı, c. kuru fasulye, I/225. kuru fasulye, I/228. güre kaşlar, I/238. dış kapı, I/240. bir hamle, I/243. a. tanımadığı bir asker, b. bir asker, I/246. a. şu celp, b. yarın sabah, I/248. bu celp işi, I/251. elindeki zarf, I/253. bir asker, I/255. içindeki yazı, I/258. a. kara kurum gibi gözler, b. kara kurum, I/259. bir şey, I/263. dünyalar güzeli Fatma, I/269. sayılı gün, I/275. a. iki vagon dolusu genç, b. iki vagon, I/277. a. iki el, b. sırtındaki azık torbası, I/282. a. gözleri dolu dolu olan Neslihan Ana, b. sayılı günler, I/286. anlı şanlı asker, I/288. bir el, I/294. a. şu sayılı gün, b. sayılı gün, I/300. bir mektup, I/301. içindeki duygular, I/307. a. bir bela, b. bir çamur, I/308. tek başına, I/314. a. alınan ilaçlar, b. bir dolap, I/315. tek hasret, I/317. topladığı otlar, I/320. a. yiyecek yemek, b. içecek su, I/322. bir ışık, I/323. bir umut, I/324. bir sabah, I/328. bir süre, I/338. a. biraz daha, b. iri gözler, I/340. o an, I/347. bir gece yarısı, I/348. uyur uyku, I/350. a. o koca ev, b. koca ev, I/351. a. koca ev, b. bir an, c. çok zaman, I/356. bir şey, I/357. a. yazdıkları mektuplar, b. güllük gülistanlık bir dünya, c. bir

dünya, I/366. a. her bir iş, b. bir iş, I/367. bir akşam üstü, I/368. tahta valiz, I/371. a. dört yıllık hasret, b. dört yıllık, I/374. tahta valiz, I/378. bu kül yığını, I/379. yanlış sokak, I/381. yanından geçen çocuk, I/382. bu sokak, I/383. bu sokak, I/394. çok uzaklar, I/399. hiç kimse, I/400. her yanları, I/402. koşar adım, I/408. a. hiç bir yer, b. hiç bir, I/410. iki ay, I/416. bütün komşular, I/417. bir şeyler.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/3. a. daha fazla para, b. daha fazla, II/4. a. bir yıl, iki yıl ve de üç yıl uzak kentlerde kazma kürek sallayan gurbetçiler, b. uzak kentler, c. bir yıl, ç. iki yıl, d. üç yıl, II/6. bir yer, II/7. a. üç beş kuruş, b. en iyi, II/8. o gün, II/10. a. yabandan iki gün önce dönen Köse Hüseyin, b. iki gün, II/11. a. kırk develi yörük beyi gibi çalım, b. kırk develi yörük beyi, c. kırk develi, II/14. a. sekiz yüz lira, b. sekiz yüz, II/18. nasıl güzel, II/21. a. o gümbür gümbür ses, b. gümbür gümbür ses, II/22. bıldır günler, II/23. a. o bir pazar ekmeği, b. bir pazar ekmeği, II/25. ses çıkaracak yan, II/26. a. geçen yıl, b. büyük kentler, II/29. inşaatın sahibi (olan) “müyendis”, II/32. hangi taş, II/33. ilaca gelecek söz, II/41. azık torbasını sırtına vurup gurbetin yolunu tuttuğu zaman, II/43. başkalarından geri kalır taraf, II/47. a. yeni urbalar, b. alt baş, c. üst baş, II/52. a. sıkıntılı bir davranış, b. bir davranış, II/55. şu Osman dediğin, II/56. a. babasına yazdığı pusula, b. her bir hemşeri, c. bir hemşeri, II/57. her yan, II/59. bir pavlika, II/68. ne iş, II/78. bu Muharrem, II/81. adreste yazılan yer, II/82. a. karşılarna çıkan yaşlı adam, b. yaşlı adam, II/86. aradığınıza benzer yabancı, II/88. a. sizin adres diye sorduğunuz yer, b. boş arsa, II/90. umdukları dağlar, II/91. kara düşünceler, II/92. a. iyi niyeli bir karşılık, b. iyi niyetli, c. bir karşılık, II/100. a. sabah yedikleri birer simit, b. birer simit, II/104. derin düşünceler, II/105. a. bir çıkar yol, b. çıkar yol, II/106. ne iş, II/107. a. bu koca şehir, b. koca şehir, II/110. a. iki gün, b. ceplerindeki üç beş kuruş, c. üç beş kuruş, II/112. sıkıntılı hava, II/113. derin düşünceler, II/117. ne günah, II/120. a. oturacak bir kahve, b. bir kahve, II/121. a. birer bardak çay, b. birer bardak, II/123. a. alacağı yeni urba, b. yeni urba, II/126. a. şu sokak, b. emme de kalabalık, II/134. yağlı boya, II/135. a. hep gençten kimseler, b. gençten kimseler, II/137. a. sokaktaki her ev, b. her ev, II/138. ön sıra, II/143. a. yarı çıplak kadınlar, b. yarı çıplak, II/146. a. bir yaşlı kadın, b. yaşlı kadın, II/150. yaşlı kadın, II/153. a. iri kıyım bir adam, b. bir adam, c. iri kıyım, II/157. asık korkunç yüz, II/165. köylüsü Osman, II/167. a. yarı çıplak kadınlar, b. yarı çıplak, II/174. şu hallar, II/176. şu çıplaklar, II/184. şu Şerif, II/185. a. böyle bir durum,

b. bir durum, II/190. a. şu günahsız Muharrem, b. günahsız Muharrem, II/193. bu irezillik, II/196. her şey, II/199. çalışacak inşaat, II/200. koca İstanbul, II/202. büyük inşaatlar, II/203. a. bir dar sokak, b. dar sokak.

III. MEKTUP

III/1. a. Tahir'in bu kış için tuttuğu ev, b. bu kış, c. oldukça uzak, III/2. a. Pelitlibağ'ın oralarda bir yer, b. bir yer, III/3. a. altlı üstlü iki katlı bir bağ evi, b. bir bağ evi, c. bağ evi, ç. altlı üstlü iki kat, d. iki kat, III/4. a. alt oda, b. ev sahibi Büyük Hanım, c. üst oda, III/5. a. aynı köyden üç arkadaş, b. üç arkadaş, c. aynı köy, ç. Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah, d. tek gözlü bu bağ evi, e. tek gözlü, f. bu bağ evi, III/7. a. şu pehlivan Mersinli Ahmet, b. pehlivan Mersinli Ahmet, III/8. a. bir eski kilim, b. eski kilim, III/9. bir köşe, III/10. a. öteki köşe, b. iki döşek, III/11. olanca isi, III/12. kapının arkasındaki çiviler, III/15. a. yazılacak yazı, b. yetiştirilecek ödev, c. ayakları on beş santimlik sehpa, ç. on beş santim, III/17. a. mangalda yanan kömür, b. rutubetli soğuk kış günleri, III/19. kavrulmuş et, III/21. her zaman, III/22. a. pazar günü ilk iş, b. ilk iş, III/24. a. o kıvrım yollar, b. kıvrım yollar, III/25. yiyecek dolu sepet, III/28. alabildiğine bağ, III/29. a. ayrı bir zenginlik, b. bir zenginlik, III/32. a. aynı avlu, b. iki katlı bakımlı ev, c. iki katlı, III/34. a. bu geniş bağ, b. geniş bağ, c. bu evler, ç. çok para, III/37. otuz yıl, III/38. a. genç yaş, b. olanca mal mülk, III/39. iki oğul, III/42. bütün çaba, III/47. a. umduğu dağlar, b. iki oğul, III/49. iki oğul, III/51. iki gelin, III/56. a. bu İstanbullu gelinler, b. İstanbullu gelinler, III/57. bir çeşit, III/61. a. bu değirmen, b. bu masraf, III/64. sıcak yuva, III/65. oğullarından gelecek mektuplar, III/69. doktor beylerden gelen mektuplar, III/71. bir tatil günü, III/72. bir kar, III/76. a. gaz ocağının üstündeki isli çaydanlık, b. isli çaydanlık, III/78. bazı camlar, III/79. a. şu camlara yapıştırılacak gazete, b. şu camlar, III/84. a. Rıza'nın anasının yolladığı haşhaşlı bazlama, b. haşhaşlı bazlama, III/85. kırık cam, III/88. şu kemik, III/89. a. Dıgaz lakabını benimseyen Yılmaz, b. o an, III/90. Dıgaz deyen dil, III/93. a. resim öğretmeni Besim Bey, b. Başmuavin Burhan Bey, III/94. bir göz, III/95. a. bu gün, b. tamamı tamamına yirmi beş kuruş, c. yirmi beş kuruş, III/96. a. yirmi beş kuruş, b. bir sinema, III/99. bu oyunlar, III/102. yazılı sözünü duyan Abdulgaffar, III/114. dış kapı, III/121. bir ses, III/127. mektup sözünü duyan Büyük Hanım, III/128. a. o kırış kırış yüz, b. kırış kırış yüz, III/138. bankadaki para, III/139. bir daire, III/140. a. ağarmış kaşlar, b. o an,

III/144. Őu iŐ, III/146. elindeki zarf, III/148. alamadıđı bahŐiŐ, III/149. bir sűre, III/153. gűlűnç fıkralar.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/1. a. aynı sınıftan on arkadaŐ, b. aynı sınıf, c. on arkadaŐ, IV/2. ilk kez, IV/3. bir otel, IV/4. a. daha dođru, b. iki oda, IV/5. a. gűnlűk yűz elli kuruŐ, b. yűz elli kuruŐ, IV/6. a. cebimizdeki űç beŐ kuruŐ, b. űç beŐ kuruŐ, IV/9. a. űyle bir otel, b. bir otel, IV/10. bir tűrlű, IV/12. onca űđrenci, IV/13. kara kara dűŐűnceler, IV/14. iki yaka, IV/15. hangi para, IV/17. bir tűrlű, IV/19. bir iŐ, IV/21. ilk gurbete ıkıŐ, IV/23. a. o sıralar, b. bir arkadaŐ, IV/28. içinde bulunduđum durum, IV/32. beni yűreklendirici sűzler, IV/34. daha hayırlı, IV/35. bir liste, IV/36. gideceđin kűy, IV/37. a. aylıklı iŐ, b. yakın yerler, IV/41. a. Çok yakın yerler, b. Çok yakın, c. açık űđretmenlik, . fazla uzaklar, IV/42. űnűműzdeki liste, IV/43. a. bir sűrű kűy adı, b. bir sűrű, IV/46. a. adı gűzel olan bir kűy, b. bir kűy, IV/48. parmak koyduđum kűy, IV/49. iyi kűy, IV/50. a. bir sűrű evrak, b. bir sűrű, IV/51. bu istenenler, IV/54. hangi muhtar, IV/56. her iŐ, IV/58. bir gűrevli, IV/59. a. űđretmen arkadaŐım, b. gerekli evrak, IV/63. a. Őu műdűr, b. ne kadar iyi insan, c. ne kadar iyi, IV/70. bu zarf, IV/72. űđretmen olduđumu gűsterir evrak, IV/75. a. bir an űnce, b. bir an, IV/76. ertesini gűn, IV/79. bir ova, IV/81. a. istasyon binasından gayrı tek bina, b. tek bina, IV/82. sorumlu memur, IV/84. a. yabancı olduđu anlayan memur, b. ilerdeki tepe, IV/85. Őu tepe, IV/86. a. gűsterdiđi yer, b. oldukça uzak, IV/88. a. Őu uzaktaki tepe, b. uzaktaki tepe, IV/89. yűrűmekten baŐka çare, IV/90. a. ne kadar zaman, b. bir yerler, c. toz toprak içinde bir jeep, . bir jeep, IV/94. a. jepte tanıştıđım Savcı Beyin tavsiye ettiđi otel, b. Jepte tanıştıđım Savcı Bey, IV/96. elimdeki zarf, IV/100. a. oradaki iŐlemler, b. kısa zaman, IV/101. gelen kiŐi, IV/104. bir çare, IV/105. a. bucak merkezine hareket eden kűlűstűr arabaya yerleŐtiđim zaman, b. bucak merkezine hareket eden kűlűstűr araba, c. kűlűstűr araba, IV/106. kaç gűn, IV/107. gűzel insanlar, IV/109. a. kűűk Őirin bir yer, b. bir yer, IV/110. a. bucakta tanıştıđım ilk kiŐi, b. ilk kiŐi, IV/112. o gűn, IV/115. kısa zaman, IV/116. a. iyi bir aile, b. bir aile, IV/117. konuksever kiŐiler, IV/118. a. kırk yıllık dost, b. kırk yıllık, IV/121. a. beŐ yűz kuruŐa kiraladıđımız atlı araba, b. atlı araba, c. beŐ yűz kuruŐ, . beŐ yűz, IV/122. dokuz kilometre, IV/123. iki taraf, IV/125. toprak yol, IV/128. a. hoŐ sohbet bir adam, b. bir adam, c. hoŐ sohbet, IV/131. a. karı koca űđretmenler, b. dűrt gűz, IV/132. a. sekiz yıl, b. bu kűy, IV/133. yeni atandıkları okul, IV/135. kűydeki gűrev, IV/136.

çok sevinçli, IV/137. a. bir an önce, b. bir an, IV/144. a.iki duvar saati, b. bilmem kaç demir sıra, c. demir sıra, ç. bilmem kaç tahta sıra, d. tahta sıra, e. üç masa, f. bin altı yüz kitap, g. altı yüz, IV/146. a. bu duvar saati, b. demir sıra, c. nasıl bir şey, ç. bir şey, IV/150. karı koca öğretmenler, IV/152. a. iki sınıflı okul, b. iki sınıflı, IV/156. sıcak ilişki, IV/158. her öğün, IV/159. bir oda, IV/164. köyümden İstanbul'a kömür taşıyan tekneler, IV/165. a. bizim alışık olmadığımız bir düzen, b. bir düzen, IV/166. yaşlıların devam ettiği kahve, IV/167. başka kahve, IV/169. kısa zaman, IV/170. her zaman, IV/172. iki ay, IV/175. güler yüz, IV/176. a. iki orta kahve, b. orta kahve, IV/178. o köy, IV/179. a. daha küçük, çocuğu az İstanbul'a çok yakın bir başka köy, b. bir başka köy, c. başka köy, ç. daha küçük, d. çok yakın, IV/181. a. askerden yeni terhis olan iki arkadaş, b. iki arkadaş, IV/183. Maarif Müdürünün beni gözetmesi için yazdığı mektup, IV/189. a. çok sayıda ahbap, b. çok sayı, IV/190. her akşam, IV/195. bu atama, IV/197. yeni atama emri, IV/198. a. bir başka köye atanmamla ilgili haber, b. bir başka köy, c. başka köy, IV/201. iç yüz, IV/203. a.yeni öğretmenler, b. iki gün, IV/204. meslekten öğretmen, IV/211. a. bin altı yüz kitap, b. altı yüz, IV/215. cam dolap, IV/216. üç yüz, IV/217. şöyle bir, IV/218. iki duvar saati, IV/223. a. bir büyük duvar saati, b. büyük duvar saati, IV/224. hemen hemen yarısı, IV/228. a. en küçük kuşku, b. en küçük, c. eksik demirbaş, IV/229. yerden göğe hak, IV/230. a. devlet görevinde ilk ders, b. ilk ders, IV/233. a. bana olmayan eşyaları gözle kaş arasında, aceleye getirerek, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden öğretmen, b. olmayan eşyalar, c. şu an, IV/235. ilk devir teslim olayı, IV/236. şu liste, IV/239. o an, IV/242. a. bu eksik listeyi imzalattıran, b. bu eksik liste, c. eksik liste, IV/244. bir sigara, IV/245. a.bir acı kahve, b. acı kahve, IV/247. a. bir gün, b. bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden o öğretmen, c. o öğretmen, ç. olmayan demirbaşlar, d. bir dernek, e. sosyal adalet, IV/249. bir daha, IV/252. a. o köy, b. o yürekli muhtar, c. yürekli muhtar, ç. içi boş duvar saati, d. boşalmış kütüphane.

V. ÇAVUŞ

V/1. başlarından geçen olaylar, V/2. a. aktaracağımız bu olay, b. bu olaylar, V/3. zor yanlar, V/4. bu düşünceler, V/6. büyük ilgi, V/7. a. çok yararlı, b. böyle bir program, c. bir program, V/10. a. iyi insan, b. hoş sohbet, V/11. a. Yarı Açık Cezaevi, b. yarı açık, V/12. dört kişi, V/15. a. hükümlülerle görüşebileceğimiz genişçe bir oda, b. genişçe bir oda, c. bir oda, V/17. Adam öldürme suçundan, zimmete para geçirmekten, hırsızlıktan,

yankesicilikten, esrarcılıktan hüküm giymiş kişiler, V/20. a. her türlü ayrıntı, b. her türlü, c. bir hiç, V/21. iyi yol, V/22. a. yaşı ellinin üstünde temiz yüzlü saçı sakalı ağarmış oldukça şişman bir hükümlü, b. bir hükümlü, c. temiz yüzlü, ç. oldukça şişman, V/23. ilk konuşacak kişi, V/26. şişman adam, V/28. tertemiz yüzü, V/29. a. hiç kimse, b. bu adam, V/30. başından geçen olaylar, V/31. a. o günler, b. tamamen ayrı bir başka soru, c. tamamen ayrı, ç. bir başka soru, d. başka soru, V/32. a. bir başka soru, b. başka soru, c. o ilk heyecan, ç. ilk heyecan, V/33. a. anlattığı nokta, b. ilk anlatırken yaşadığı hava, V/35. a. o gün, b. ilk ışıklar, V/39. bir şaşkınlık, V/41. a. bir başka yöntem, b. başka yöntem, V/44. a. o zaman, b. ara sorular, c. o ayrıntılar, V/51. a. suçlarıyla ilgili olarak tuttuğumuz çetele, b. her gün, V/52. a. soygun, ırza geçme, adam öldürme gibi her bir suç, b. her bir suç, c. bir suç, V/55. bir jandarma komutanı, V/57. kötü kader, V/59. a. ovanın yüzündeki bunca insan, b. bunca insan, c. bu kötü Efe, ç. kötü Efe, V/72. a. o gün, b. ilk ışıklar, V/80. a. bir kır kahvesi, b. şen şatır sesler, V/81. a. şu kör ayaz, b. kör ayaz, V/83. a. bu şarkılı türkülü şenlik, b. şarkılı türkülü şenlik, c. bu saat, V/90. şu an, V/91. beylik tabanca, V/94. a. bir çıkış yolu, b. öndeki kapı, V/95. yüksek ses, V/99. bir an, V/101. davrandığı an, V/105. a. bir masa, b. yarı çıplak, V/106. oynaş kadın, V/107. sonra seninle de görülecek hesabımız, V/108. Oynak Zeynep, V/111. iri gözler, V/112. öteki jandarmalar, V/114. benden başka kimse, V/115. yaman oyun, V/125. a. şu jeepteki it, b. jeepteki it, V/128. dağ eşkıyası Efe, V/135. a. beş saat kadar zaman, b. beş saat, V/137. şu it, V/146. bir şamar, V/158. kaderin ördüğü ağ, V/159. a. bir tek soru, b. bir tek, V/161. a. bir şamar, b. sekiz yıl hapis, c. sekiz yıl, V/162. çok yazık, V/166. a. o acıklı günler, b. acıklı günler, V/168. a. bir büyük kuruluş, b. büyük kuruluş, V/169. a. iki yüz bin liralık açık, b. iki yüz bin liralık, c. iki yüz, ç. iki yüz bin, V/170. a. ilk yakalandığı günkü gibi heyecanlı, b. ilk yakalandığı gün, c. yakalandığı gün, V/174. bu açık, V/178. o fasıl, V/179. a. bir başka fasıl, b. başka fasıl, V/181. a. yüz lirayı bulmayan açık, b. yüz lira, V/183. bu üslup, V/184. sanki yeniden duruşmaya çıkmış gibi heyecanlı, V/185. duruşma yenilenmiş gibi umutlu, V/189. beş yıl, V/190. a. o günkü çalışmalar, b. o gün, V/196. a. iki yüz bin lira, b. iki yüz, c. tek başına, ç. iki yüz bin, V/200. körolası Melehat, V/201. bulduğu kadınlar, V/202. sayılı para, V/204. a. veznedeki para, b. iki yüz, c. iki yüz bin, V/209. a. birçok kadın, b. bir çok, V/211. a. o gün, b. son soru, V/212. bu Çavuş, V/213. bir kere.

VI. REİS BEY

VI/1. a. bir mikrofon, b. bir hoparlör, VI/4. a. sesli sesli bağırtı, b. gizli bir sevinç, c. bir sevinç, VI/5. bu korna sesi, VI/6. a. şu yoksul gün, b. yoksul gün, c. az şey, ç. bir kamyon, VI/7. doğru dürüst at arabası, VI/9. Bedford'un sesini duyan çocuklar, VI/14. a. bu kamyon, b. kaç dene, VI/18. bilgiçlik taslayan çalım, VI/19. a. üç dene, b. topu topu üç dene, VI/21. bu ara, VI/23. ilk kez, VI/24. bir şey, VI/25. a. o kurnaz yüzündeki çizgiler, b. o kurnaz yüz, c. kurnaz yüz, VI/30. a. kirlenmiş eski şapkasını düzelten burnunu elinin yanıyla silen belli belirsiz mırıldanan çocuklar, b. kirlenmiş eski şapka, c. eski şapka, VI/36. bu Delioğlan, VI/37. a. bir gün, b. baş köşe, VI/38. büyük ikramiye, VI/39. a. bunu duyan Delioğlan, b. yüksek ses, c. şu elli bin lira, ç. elli bin lira, d. elli bin, VI/40. a. elli bin liranın sözünü duyan Reis Bey, b. elli bin lira, c. elli bin, VI/41. a. yüz kuruş, b. elli bin lira, c. elli bin, VI/43. a. ıslak kirli önlük, b. kirli önlük, VI/44. a. elli bin lira, b. elli bin, VI/45. a. senin gibi düzü, b. on panganot, VI/46. içtiği kahve, VI/47. orta okul, VI/48. bir balta, VI/50. a. kasabamın yüksek okullarda okuyan o üç beş yüksek okullarda okuyan o üç beş genç, b. o üç beş genç, c. üç beş genç, ç. yüksek okullar, VI/52. a. bu okuyan gençler, b. okuyan gençler, VI/53. akıllı insan, VI/55. a. yirmi beş lira, b. bir dükkan, VI/57. a. beş altı tahta sandalye, b. tahta sandalye, c. bir kırık masa, ç. kırık masa, VI/58. eşkıyalıktan dönme Rüstem, VI/62. bu Rüstem Efe, VI/63. a. koskoca kasaba, b. iki radyo, VI/64. a. mescitönü'ndeki kahveci Yıkık Ali, b. kahveci Yıkık Ali, VI/65. a. Hasan Ali'nin kahvesindeki Sahibinin Sesi, b. Ömer'in kahvesindeki Odeon marka gramafonlar, c. Odeon marka gramafonlar, ç. Odeon marka, VI/71. bu sürü, VI/76. a. bu "acaip" yayına ilk tepki, b. ilk tepki, c. bu "acaip" yayın, ç. "acaip" yayın, VI/79. a. bazı "avara"gençler, b. "avara"gençler, VI/80. biraz daha, VI/84. iki cihan, VI/89. bu sürü, VI/90. geniş adam, VI/92. büyük güven, VI/94. ilk kazma, VI/98. a. az bir fark, b. bir fark, VI/102. a. yedi gün, b. yedi gece, VI/104. eski Reis, VI/105. on beş gün, VI/107. a. ilk tekme, b. eşkıyalıktan dönme Rüstem Efe, VI/110. a. Rüstem'in bileğini bukecek nice efeler, b. nice efeler, VI/111. bir mestan, VI/113. a. öteki efe geçinenler, b. gizlenecek delik, VI/114. a. Mestan'ın eline su dökebilecek babayığit, b. şu an, VI/115. bir türlü, VI/116. ne zaman, VI/117. bu durum, VI/118. etkisiz hal, VI/121. bir sabah, VI/123. iki büküm, VI/127. bir şaşkınlık, VI/129. biraz daha, VI/130. a. şu kepçe kulaklar, b. kepçe kulaklar, VI/141. Mestan Efenin kumar oynadığı oda, VI/143. bir köşe, VI/144. a. bir başka köşe, b. başka köşe,

VI/145. sararmış yüz, VI/148. bir iş, VI/152. o an, VI/154. yayvan ağız, VI/155. aynen böyle, VI/160. aklına koyduğunu unutacak kişiler, VI/162. her çare, VI/164. a. nice çaba, b. bir köşe, VI/165. Tokat'tan özel getirilen rakı şişeleri, VI/166. a. sigaradan sararmış dişler, b. sade kahve, VI/167. a. kulpsuz geniş ağızlı kahve fincanı, b. geniş ağızlı, VI/174. sayılı gün, VI/175. aydan aya aylık, VI/176. a. ilçedeki kaymakam, b. karakoldaki çavuş, VI/177. a. az şey, b. şu kasaba yeri, VI/178. yiyecek ekmek, VI/181. a. böyle bir iş, b. bir iş, VI/183. a. geniş yuvarlak yüz, b. kıvrıkcık kumralsaçlarını düzeltir gibi yapan Mestan, c. kıvrıkcık kumral saçlar, VI/185. a. kasabanın ünlü terzi Muharrem Usta, b. ünlü terzi, c. öteki işler, ç. Mestan'ın giyeceği devlet urbası, VI/186. a. ayağında lacivert kilok pantolon, b. kilok pantolon, c. üstüne çekilmiş parlak çizmesi, ç. parlak çizme, d. omuzu apoletli ceket, e. ay yıldızlı şapka, VI/187. daha yakışıklı, VI/188. parlak çizmeler, VI/189. Mestan' a yan bakacak hal, VI/192. a. tam düşman çatlatan cinsinden karşılıklı gülüşler, b. tam düşman çatlatan cins, c. düşman çatlatan cins, ç. karşılıklı gülüşler, VI/193. bu yaş, VI/195. a. evdeki hesap, b. beş kız çocuğu, VI/196. bir sızı, VI/198. a. kara zeytin, b. şu yaş, VI/199. şu Yaşar Çavuş, VI/200. Seferoğlu gibi terzi Muharrem Usta gibi hatırlılar, VI/202. a. kütüphane olarak kullanılan genişçe bir salon, b. genişçe bir salon, c. bir salon, VI/205. a. eski adamlar, b. eski siyasetçiler, c. bu yığınlar, VI/206. a. yeni yetmeler, b. bu kitaplar, VI/207. a. ne kadar kitap, b. Belediyenin önündeki alan, VI/208. a. bazı romanlar, b. bir yan, VI/209. a. bir an, b. koca alan, VI/214. a. kütüphaneden kalma büyük salon, b. büyük salon, VI/215. a. derme çatma müzik toplulukları, b. ayda yılda bir gelen derme çatma tiyatro toplulukları, c. derme çatma tiyatro toplulukları, VI/216. a. tüm kara bulutlar, b. kara bulutlar, VI/219. üç belediye işçisi, VI/224. büyük yer, VI/226. az daha, VI/231. a. eski köy, b. yeni adet, VI/233. a. ikinci hamle, b. bir yerler, VI/237. nice iş, VI/240. parlak çizme, VI/243. toprak dam, VI/244. büyük yer, VI/247. düveleğe tutulmuş, VI/257. a. emir çıkan o ağız, b. o ağız, VI/262. er sabah, VI/263. a. bir zaman, b. yarım ağız, c. çok sevdiği koltuk, ç. bir zaman sonra, VI/271. a. nice bir iş, b. bir iş, VI/272. a. eski köy, b. yeni adet, VI/273. a. çizilmiş kapı gibi plan, b. kapı gibi plan, VI/275. a. şu el kadar kasaba, b. el kadar kasaba, VI/277. şöyle bir, VI/279. a. bu Dursun Efendi, b. bu abdest, VI/282. gül hatır, VI/285. iki büklüm, VI/290. a. bahçeye bakan oda, b. bir yan, VI/298. a. hangi taş, b. ayna gibi ortada, VI/302. a. şu Karagödek Hüseyin, b. eski reis, c. okka taşı gibi adam, VI/304. a. iki yan, b. iki adam, VI/310. o saat, VI/313. a. şu sünepe, b. köpeksiz köy, VI/316. yaşlı ana, VI/319. bir süre, VI/321. bu gece, VI/324. durup

durduğu yer, VI/325. yaşlı ana, VI/326. kendi halinde insanlar, VI/327. bunca yıl, VI/328. a. kara kara bulutlar, b. bir türlü, VI/331. a. en az dokuz ay, b. en az, c. dokuz ay, ç. ne iş, VI/332. üç beş kuruş, VI/333. hep böyle, VI/334. a. eli kınalı boynu karanfilli üç günlük gelin, b. üç günlük gelin, VI/335. bir ay, VI/338. a. kırış kırış olan alın, b. sağ serçe parmak, c. serçe parmak, ç. kopuk baş parmak, d. baş parmak, VI/339. a. dört parmaklı bu el, b. dört parmaklı, c. bu el, VI/340. çardakta asılı duran çift, VI/344. baş parmak, VI/347. bu ay, VI/348. a. kırk bin lira, b. kırk bin, VI/349. a. geniş yuvarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran bıyık, b. geniş yuvarlak yüz, VI/352. bu ay, VI/361. a. bu istek, b. ne anlam, VI/362. a. uzanmış nasırlı eller, b. nasırlı eller, VI/367.- VI/369. elli lira, VI/376. a. üç gün önce, b. üç gün, VI/381. a. o şeker çuvalları, b. iki gün, VI/382. bir gün, VI/384.- VI/385. yetmiş beş lira, VI/386. a. bir hafta, b. o para, VI/390. yuvarlak asık yüz, VI/392. bir baş, VI/394. topladığı para, VI/396. a. elli lira, b. benim hak ettiğim zam, VI/405. yeni yetmeler, VI/413. kocaman eller, VI/414. bütün gün, VI/421. a. çocukların anasını boşamaya başladığımız bir sıra, b. olacak iş, VI/423. bir biçim, VI/424. erken öten horoz, VI/425. demir yumruk, VI/427. bir gece, VI/429. a. o yediğin halt, b. yediğin halt, VI/430. bir şey, VI/433.- VI/436. Yayladüzlü gelin, VI/437. bu sözler, VI/439. a. Efe'nin beklemediği bir çeviklik, b. bir çeviklik, VI/440. kendin gibi ırz düşmanı, VI/441. a. elindeki kamçı, b. o iri yumruk, c. iri yumruk, VI/442. a. düştüğü yer, b. kaba et, VI/443. o an, VI/444. a. her şey, b. bir dakika, VI/445. bir ara, VI/448. bir yumruk, VI/453. elindeki bıçak, VI/455. en iyisi, VI/456. görmüş geçirmiş Yaşar Çavuş, VI/458. bir soluk, VI/461. ilk müdahale, VI/462. a. Süleyman'dan başka bu işleri bilen, b. bu işler, VI/466. kepenek altından çıkan biri, VI/469. kandan leke olmuş gömlek, VI/472. a. eşek kafa, b. ne iş, VI/476. bir türlü, VI/477. a. eşek kafa, b. etkisiz hal, VI/478. a. it oğlu it Mestan, b. it oğlu it, c. bir devlet urbası, ç. bu fukara, d. it oğlu it Mestan'a giydirdiğin gibi bir devlet urbası, VI/479. bu işler, VI/480. bir yerler, VI/482. a. bu işler, b. şu devlet urbası, VI/484. koskoca reis.

VII. SELMA

VII/1. yarın gece, VII/4. a. tel dolaptaki ak kese, b. tel dolap, c. ak kese, ç. elindeki tabak, d. iki avuç pirinç, e. iki avuç, VII/6. yorgun kısık gözler, VII/8. yarın gece, VII/16. aynı sıra, VII/17. ters göz, VII/18. bir türlü, VII/19. yarın gece, VII/20. bu sabah, VII/22. a. bir şeyler, b. iki sepet üzüm, c. iki sepet, VII/23. a. ayıklanmış pirinç, b. ocakta kaynayan tencere, VII/24. şu Nebahat, VII/25. yorgun kısık gözler, VII/27. ne

çabuk, VII/37. a. ne zaman, b. içindeki eziklik, VII/38. a. o delişmen günler, b. delişmen günler, c. kaç kere, VII/41. a. daha çok görücü, b. daha çok, VII/44. a. öyle yüzüne bakılmayacak kız, b. yüzüne bakılmayacak kız, VII/47. bir daha, VII/48. a. altı üstü bir kunduracı, b. bir kunduracı, VII/50. bol kese, VII/51. bütün gün, VII/53. a. bu kader, b. zengin bir koca, c. bir koca, VII/57. evdeki hesap, VII/59. bir memur, VII/61. a. hayalindeki zengin, b. bir gün, VII/63. a. çam gibi delikanlı, b. oturduğu yer, VII/65. tek başına, VII/66. sayılı para, VII/68. dizi dizi altın, VII/69. sıra sıra bilezik, VII/71. Didim'deki yazlık, VII/73. ayrı ayrı mal, VII/75. a. üç parsel büyük arsa, b. büyük arsa, c. üç parsel, VII/77. iple çektikleri ay başları, VII/78. a. evliliğinin on beşinci yılında gırtlığına kadar borca batarak, üstüne bir de banka borcu ekleyerek zar zor alabildikleri kuş yuvası daire, b. kuş yuvası daire, c. on beşinci yıl, VII/82. oğlu Burhan, VII/83. çok zeki, VII/87. az şey, VII/88. baş köşe, VII/107. daha iyi, VII/108. a. amansız hastalık, b. bir eziklik, VII/109. a. kaç günlük ömür, b. kaç günlük, VII/111. a. tek başına, b. hasta hal, VII/113. bir kere, VII/115. a. altı ay, b. iki daire, c. bir ev, ç. topluca para, d. her bir şey, e. her bir, VII/119. her an, VII/120. daha sık, VII/121. çok memnun, VII/122. a. dört duvar, b. hasta hal, VII/123. a. on beş gün, b. kalan on beş gün, c. on beş gün, VII/124. kocasına olan düşkünlüğü, VII/125. ağır hasta, VII/128. sayılı günler, VII/131. bir gün, VII/132. Selma'nın babası Ömer Usta, VII/135. a. Selma'nın pişirdiği az şekerli kahve, b. az şekerli kahve, c. az şekerli, VII/138. bir türlü, VII/140. bu Selma, VII/142. a. bir çuval incir, b. bir çuval, VII/144. a. öyle bir fırsat, b. bir fırsat, VII/145. en iyisi, VII/150. a. boşalmış kahve fincanı, b. şöyle bir, VII/154. bazı şeyler, VII/155. bir güzel, VII/165. bir düşünce, VII/167. o zaman, VII/169. a. bu sözler, b. bir şey, VII/171. kuru hülya, VII/173. bu sefer, VII/175. şu Aynur hanım, VII/179. a. bu Aynur Hanım, b. ağır hasta, VII/181. a. öldüğü zaman, b. bütün malı mülkü, VII/186. bir şey, VII/190. a. altı ay, b. bir ay, c. bütün mal, VII/193. bu iş, VII/196. bir çırpıda, VII/197. a. yalın kat, b. fena fikir, VII/198. o an, VII/199. a. üç büyük parsel arsa, b. üç büyük parsel, c. büyük parsel, VII/200. a. Ankara'da olan üç daire, b. üç daire, VII/202. bir daire, VII/206. bu iş, VII/208. kötü sonuç, VII/214. yaman tutkun, VII/222. a. kazık kadar adam, b. o yaş, c. ne cevap, VII/223. bir türlü, VII/227. a. o zaman, b. bütün planlar, VII/229. her şey, VII/234. a. bir kara kedi, b. kara kedi, VII/235. a. bilmedikleri bir iş, b. bir iş, VII/236. bir yorum, VII/239. görüldüğü gibi bir adam, VII/240. a. ortada kalan o çocuk, b. o çocuk, VII/241. o sürtük, VII/242. a. damat olacak o adam bozuntusu, b. o adam bozuntusu, c. o sürtük, ç. bir güzel, VII/243. iç yüz, VII/244. yaman sıkı, VII/246. her

şey, VII/248. a. tek düşünce, b. bir an, VII/249. a. her ay, b. aldığı maaş, VII/250. a. her bir ihtiyaç, b. her bir, VII/263. şu işler, VII/266. kaç ay, VII/267. dört ay, VII/268. bir ölüm sözü, VII/271. bir süre, VII/276. acı ses, VII/278. a. o özlenen gün, b. özlenen gün, VII/279. bir güzel, VII/280. a. şu kocası, b. yaman akıllı, VII/281. bu işler, VII/293. a. şu hayırsız eski koca, b. hayırsız eski koca, c. eski koca, VII/295. yaşlı kalp, VII/297. gırtlaklarına kadar borca batarak aldıkları daire, VII/299. olduğu yer, VII/302. şu kadınlar, VII/303. a. bir kova su, b. bir kova, VII/304. Akılsız Selma.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/5. a. hoşsohbet adam, b. gün görmüş adam, VIII/9. bir iş, VIII/10. a. eski adam, b. eski toprak, VIII/15. bir kere, VIII/18. ilçeye indiğim zaman, VIII/35. iki buçuk gün, VIII/38. şu Deli Bekir'in Yusuf , VIII/47. bir şeyler, VIII/48. a. karşı fırın, b. bir somun, VIII/50. a. elli kuruşluk zeytin, b. elli kuruşluk, c. yüz kuruşluk halva, ç. yüz kuruşluk, d. önümüze serdiği gazete, VIII/53. a. fırından yeni çıkmış somun, b. bir iki lokma, VIII/54. boşalmış kutular, VIII/59. olanca güç, VIII/62. a. dört göz, b. ne cuvap, VIII/64. güzel cigaralar, VIII/71. a. sağlıkçının içtiği kutulu cigara, b. kutulu cigara, VIII/72. a. bir günlük beylik, b. bir günlük, VIII/78. geçirdiğim aksilik, VIII/80. boş laf, VIII/81. bir nefes, VIII/83. a. demlisinden tavşan kamı çay, b. tavşan kamı çay, VIII/89. boşalmış kutular, VIII/90. şu dünya, VIII/92. bir seferinde, VIII/96. kırmızı şarap şişeleri, VIII/97. kuru fasilye, VIII/98. etli yimek, VIII/100. eyice gıda, VIII/101. a. şu anlattığım, b. beş altı yıllık hikaye, c. beş altı yıllık, VIII/107. içerimdeki sızı, VIII/108. a. tamı tamamına on üç ay, b. on üç ay, VIII/109. a. gurbet eller, b. biriktirdiğin üç beş kuruş, c. üç beş kuruş, ç. bir zalım, VIII/110. olacak iş, VIII/111. a. o gün, b. bu yan, VIII/112. bir türkü, VIII/113. kahpe felek, VIII/114. a. bu durgunluk, b. bir tasa, VIII/118. kaç panganot, VIII/119. o saat, VIII/120. kaynar sular, VIII/121. bir türlü, VIII/122. a. saklanacak bir iş, b. bir iş, VIII/123. tekmil köylü, VIII/125. a. tamı tamamına bin beş yüz panganot, b. bin beş yüz panganot, c. beş yüz, VIII/128. bir dert, VIII/129. a. bir gün önce, b. bir gün, VIII/130. a. şantiyede yatan altı kişi, b. altı kişi, VIII/132. a. tam üç dene beş yüzlük, b. üç dene beş yüzlük, c. üç dene, ç. beş yüzlük, VIII/137. ödünç para, VIII/138. ödünç para, VIII/145. bir taraf, VIII/151. çok yazık, VIII/153. dört göz, VIII/161. elli lira, VIII/162. a. suçlu insanlar, b. iki büklüm, VIII/167. bir süre, VIII/169. a. küçük pencire, b. solgun bir ışık, c. bir ışık, VIII/190. ışıltıcı habar, VIII/193. bir çırpıda, VIII/194. bir ölüm sessizliği, VIII/197. a. iki avuç

kırık leblebi, b. küçük Musa, c. iki avuç kırık leblebi, ç. iki avuç, d. kırık leblebi, e. beş altı kıvrım şekeri, VIII/201. bir köşe, VIII/202. acı haber, VIII/209. a. bir köşe, b. eski ceket, VIII/210. a. tekmil yıkıldığım bir sıra, b. bir sıra, c. cılız ses, VIII/214. a. bir buruk sevinç, b. buruk sevinç, VIII/217. paramı sardığım muşamba.

IX. AVARE YILLAR

IX/2. a. o yakıcı sıcak günler, b. yakıcı sıcak günler, IX/3. a. Delikliçinar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan Yeşilspor Kulübü, b. Delikliçinar'daki Altıntop Oteli, IX/4. a. çay ocağını işleten Sarayköylü garson, b. Sarayköylü garson, IX/5. a. oturduğun yer, b. bir başka masa, c. başka masa, IX/7. biraz önce, IX/8. biraz önce, IX/10. a. ağzı kalabalık bir adam, b. bir adam, IX/12. a. bu kaydattığım çay, b. kaydattığım çay, IX/14. siparişleri aldı mı canlanan garson, IX/15. a. üç sağlam çay, b. sağlam çay, IX/18. boş ocak, IX/23. bizlerden başka müşteri, IX/27. alaca karanlık, IX/34. üç beş un fabrikası, IX/36. bir de iplik fabrikası, IX/37. a. küçük işletmeler, b. kıt imkanlar, IX/38. a. en az on arkadaş, b. en az on, c. en az, IX/42. bize uygun iş, IX/43. a. umudumuzun kesildiği bir sıra, b. bir sıra, IX/47. bir tebessüm, IX/49. o an, IX/50. a. iki yüz elli kuruş, b. iki yüz, IX/56. evlerden getirdiğimiz zeytin, IX/57. a. böyle bir öğle paydosu, b. bir öğle paydosu, c. iri bir yılan, ç. bir yılan, IX/60. a. yılanı öldürdükten sonra bizdeki gürültü, patırtı, b. bizdeki gürültü patırtı, IX/61. Mohaç Muharebesi'ni kazanan kumandanlar, IX/62. o ağaç, IX/63. elimizdeki sepetler, IX/64. a. bir gün, b. üç gün, c. beş gün, ç. bu tür çalışma usulü, d. bu tür, IX/65. bir gün, IX/71. a. her zaman, b. bir türkü, IX/76. a. o güler yüz, b. güler yüz, IX/77. bir boydan, IX/78. a. bir süre, b. bir kenar, c. öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nematlı, Güner Ege ile Dabbanoğlu, ç. öteki arkadaşlar, IX/81. hak ettikleri ücret, IX/84. üç beş gün, IX/86. tekmil sevimlilik, IX/90. benim "laflayacağım" kimseler, IX/92. kadrolu eleman, IX/99. fazla yararlı, IX/100. hak ettiğim ücret, IX/103. koca koca kavak ağaçları, IX/104. şırl şırl sular, IX/112. Ahmet Çavuşun hanında kamyonundan inen çocuk, IX/114. a. yeni gelen öğrenci, b. her bir, c. ayrı bir öykü, ç. bir öykü, IX/120. a. bir kız, b. o günler, IX/126. bir köşe, IX/127. a. her öğrenci, b. kendine göre bir öykü, c. bir öykü, ç. bir şeyler, d. bir "laf", IX/128. kız arkadaş, IX/129. bir merak, IX/130. a. o günler, b. büyükçe bir kasaba, c. bir kasaba, IX/131. kırk bin, IX/135. a. Denizli'ye sonradan gelen bir aile, b. bir aile, IX/137. bu kız, IX/142. beş altı çocuk, IX/145. a. o yeşil pancurlu ev, b. yeşil pancurlu ev, c. yeşil pancurlu, IX/146. sıkı sıkıya kapalı, IX/148. a. aynı sokak, b. esmer bir kız,

c. bir kız, ç. yaşlı bir kadın, d. bir kadın, e. yeşil pancurlu ev, f. yeşil pancurlu, IX/151. gayet ciddi, IX/152. orası burası oynayan kızlar, IX/154. a. gönlü olan bir kız, b. bir kız, IX/155. boş hayal, IX/157. a. içimizdeki doğru, b. o sokak, IX/158. sayılı gün, IX/161. lisemiz olan “Goca Mektep”, IX/163. yeni gelen arkadaşlarımız, IX/164. ilk ders, IX/167. son zil, IX/169. a. ilk defa gördüğümüz bir bayan öğretmen, b. ilk defa, c. bir bayan öğretmen, ç. bayan öğretmen, IX/170. yeni atanan coğrafya öğretmeni, IX/172. a. çok değerli öğretmen, b. çok değerli, IX/173. birkaç cümle, IX/175. a. yeni coğrafya öğretmeni, b. Akkuş’un “Kız arkadaşım” dediği kimse, c. kız arkadaş, IX/186. a. teknil sınıf, b. bir anda, IX/189. elindeki liste, IX/191. a. o gün, b. ikinci plan, IX/192. geçmiş konular, IX/193. hocanımın anlatacağı ders, IX/200. bir zayıf, IX/201. a. bulutların Karcı Dağının eteklerine indiği bir gün, b. bir gün, IX/202. şu bulut, IX/203. a. “Şu buluta bak.” dediği yer, b. şu bulut, c. hepten kapkara bulut, ç. kapkara bulut, IX/205. şu bulut, IX/206. bir soru, IX/207. a. değişik renkte bulut, b. değişik renk, IX/208. kara kara bulutlar, IX/210. şu bulut, IX/211. a. rastgele bir soru, b. bir soru, IX/212. yağmur getiren bulutlar, IX/215. hangi öteki, IX/218. a. şişko hal, b. en arka, IX/221. bir köşe, IX/222. yanındaki arkadaş, IX/227. a. öteki kızdığı çocuklar, b. kızdığı çocuklar, c. aynı soru, ç. derince bir nefes, d. bir nefes.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. a. tüten odun sobası, b. içilen sigara, X/2. a. kulüp denilen yer, b. bir büyükçe salon, c. büyükçe salon, X/3. basık tavanlı, X/4. a. havanın iyice ağırlaştığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, b. işletmeci Bekir Efendi, c. iki küçük pencere, ç. küçük pencere, X/5. a. serin hava, b. o saat, X/7. elindeki kağıtlar, X/10. bir köşe, X/13. a. Şu Tapucu, b. paralı oyun, X/14. a. parlamaya başlamış ceketinin astarı yırtık cebindeki Bafra, b. parlamaya başlamış ceket, c. astarı yırtık cep, ç. bir sigara, d. içindeki düşünce, X/16. a. yuvarlak ağız, b. “çift pot”, X/17. ilçedeki yani kulüpteki itibarı, X/18. a. yerinden kıpırdamaya başladığı bir sıra, b. bir sıra, c. ilk söz, X/21. a. bu zaman, b. ne zaman, X/22. bir saat, X/32. kendi eşleriniz, X/35. daha yakın, X/40. bir yandan, X/44. tek emel, X/45. bu el, X/46. bu izleme, X/49. a. üç el, b. otuz lira, X/52. a. böyle bir tepki, b. bir tepki, X/57. a. Besim Beyin sıkıldığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, b. işletmeci Bekir Efendi, X/59. taze çay, X/61. a. bu teklifi uzaklaşmak için fırsat bilen Besim Bey, b. bu teklif, X/63. a. demli çay, b. bir de sigara, X/64. bu kumarcılar, X/70. cebinden çıkardığı el feneri, X/72. a. başka gidilecek yer, b. gidilecek yer, X/73. teknil

amirler, X/77. a. bu zaman, b. ne zaman, X/84. a. sevgili kocası Şirinoğlu, b. sevgili koca, X/90. a. dört yıl önce Nazilli bezinden diktirdiği pijama, b. dört yıl, c. dört yıl önce, ç. bir ayrılık, X/91. a. yorgun küçük gözler, b. küçük gözler, c. bir daha, X/92. a. yeni bir entari, b. bir entari, X/95. umursamaz hava, X/98. a. böyle bir şey, b. bir şey, X/99. yeşil gözler, X/101. a. ne zaman, b. gönlümce bir şey, c. bir şey, X/102. gelinliğimden kalma kumaşlar, X/104. daha önce, X/107. bana ait ne, X/113. bir daha, X/115. şu saat, X/118. a. bir yatağa yatırılmış mışıl mışıl uyuyan iki çocuk, b. bir yatak, c. iki çocuk, X/119. sokulmak isteyen kedi, X/138. bizim çoban, X/140. bizim karı, X/147. bir süre, X/148. şu adam, X/150. a. bir ince gecelik, b. ince gecelik, X/155. iki çocuk, X/158. bu ilçe, X/159. bir sınır, X/160. Ankara'ya arka arkaya yolladığı dilekçeler, X/163. yılışık yakınlık, X/164. a. kuşkulandığı an, b. bu kuşku, X/165. bir gün, X/171. a. üç koldan konken, b. üç kol, X/174. bizim Besim Bey, X/182. bu sözler, X/184. a. kaç paralık adam, b. kaç paralık, c. o pis ağız, ç. pis ağız, X/186. böyle tepki, X/189. a. kaç paralık adam, b. kaç paralık, X/190. a. bir daha, b. öyle şeyler, X/191. oturduğun yer, X/193. o kadar uzun, X/196. bir kere, X/198. şu edepsiz, X/202. iki kol, X/205. bu haller, X/206. öteki memurlar, X/208. a. aldığı para, b. ahım şahım bir şey, c. bir şey, X/209. şu karısı, X/213. a. eşraftan bir kadın, b. bir kadın, c. yeni bir şey, ç. bir şey, X/214. a. şu cahil kadın, b. cahil kadın, X/215. mümkün olduğu ölçü, X/217. bu ilçe, X/218. kötü yer, X/222. bir köy, X/223. ilçedeki çevre, X/225. a. o yumruk olayı, b. kendisine bakan herkes, X/229. yüksek okul, X/230. a. gençliğindeki zenginlik dolu düşler, b. zenginlik dolu düşler, X/231. evdeki hesap, X/238. a. altı yaş, b. altı yaşındaki oğlu Fahri, c. altı yaşındaki oğlu, X/240. a. bencil kadınlar, b. alıngan kadınlar, X/242. a. şu son günler, b. son günler, c. bir durgunluk, ç. bir kendine dönme, X /245. bir yandan, X/246. a. Nazilli basmasından diktirdiğin çizgili pijama, b. çizgili pijama, c. Necmiye'nin demlediği tavşan kanı çay, ç. tavşan kanı çay, d. üç günlük gazete, X/248. gündüzden pişirdiği kurabiyeler çörekler, X/251. bir tedirginlik, X/253. bu ay başı, X/257. iki yıl, X/258. bir haber, X/259. önümüzdeki aylar, X/261. a. ne iş, b. şu kış günü, X/267. bu iş, X/268. bu işler, X/269. a. dipsiz bir kuyu, b. bir kuyu, X/271. a. hatırlı eş dost, b. hatırlı birisi, c. bu işler, X/272. bu iş, X/273. bu işler, X/275. bu iş, X/278. bu konuşmalar, X/282. bir ara, X/283. a. ilçedeki ağırlık, b. bir an, X/288. a. bir sabah, b. ilçeden kimse, X/290. a. geniş geniş caddeler, b. boy boy evler, X/292. a. çok sıcak, b. sonsuz bir huzur, c. bir huzur, X/296. kaleden duvarlar, X/297. köprüleri atılmış ırmaklar, X/303. kadın başına olacak iş, X/304. bir akıl, X/305. bir akıl, X/313.

bir zarar, X/319. ne zaman, X/320. her zaman, X/333. a. genç güzel bir kadın, b. bir kadın, X/334. yüksek ses, X/337. bir ay, X/354. ütülü lavanta kokan mendil, X/357. a. iki saat, b. üç saat, X/362. nice zaman, X/364. hafif kızarmış yüz, X/365. bir ay, X/367. bir güven, X/375. a. her biri, b. iki büklüm, X/377. biraz keyifsiz, X/378. a. umursamaz bir hava, b. bir hava, X/380. a. bir köşe, b. ordan burdan sohbet, X/385. a. böyle bir sabah sohbeti, b. bir sabah sohbeti, X/386. her zaman, X/387. a. o günkü on üç haberleri, b. o gün, c. Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan Bakan, ç. Bakanlığıyla ilgili incelemeler, X/388. a. bir başkası, b. bir aralık kapı, c. aralık kapı, ç. bizim Bakan, X/392. papatya, menevşe, sardunya, leylak, karanfil, gül, reyhan, yasemin gibi çiçekler, X/393. bu çiçekler, X/398. partinin yakını olan Necmiye, X/399. başka kapılar, X/401. yüklü para, X/402. para sözünü duyan Besim Bey, X/412. bir dükkan, X/416. a. aldığımız şu daire, b. şu daire, X/417. bu gün, X/418. hangi Müfit, X/419. a. partinin önde gelen isimlerinden Müfit Bey, b. önde gelen isimler, X/420. Pakize'nin beyi Müfit Bey, X/422. içtiğimiz su, X/423. ne zamandır, X/427. a. o beğenmediğin ilçe, b. beğenmediğin ilçe, X/428. a. aynı yer, b. yüzlerce dönüm tarla, c. yüzlerce dönüm, X/433. a. yeşil iri gözler, b. iri gözler, X/434. bu yaş, X/436. a. bizim alacağımız bu tarlalar, b. bu tarlalar, c. bir şey, X/440. bu tarlalar, X/444. a. ne zaman, b. bu işler, X/445. bu gün, X/446. bir devlet kuşu, X/447. a. o Kuyucaklı'sı Tapucu'su, b. nasıl bir adam, c. bir adam, X/450. a. berber elinden çıkma saçlar, b. japone kollu elbise, c. japone kollu, ç. bir karış topuklu kundura, d. bir karış topuk, e. bir karış, X/451. bu gün, X/452. yapma çiçekler, X/458. a. en küçük şey, b. en küçük, c. içindeki şeytan, X/459. böylesi günler, X/465. şu "Beyefendiye canım kurban benim." sözü, X/467. liseli Fahri, X/471. bir saat, X/474. bitişik komşu, X/476. a. bir yabancı tok ses, b. yabancı tok ses, c. tok ses, X/482. a. partiye yakın olan kişiler, b. kendi halleri, X/486. a. o alınan satılan tarlalar, b. alınan satılan tarlalar, X/490. solgun ışık, X/492. ne hal, X/495. hangi yönetim, X/496. a. ağır vücut, b. yeni aldıkları koltuklar, X/500. bu ara, X/501. a. radyoya kulak veren Necmiye, b. o saat, X/506. a. bir ak çarşaf, b. ak çarşaf, X/507. soru soracak hal, X/509. a. bir büyük çarşaf, b. büyük çarşaf, X/511. a. şu senin yapma çiçeklerin, b. yapma çiçekler, c. bir kucak, X/512. yazılı çarşaf, X/519. "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." yazılı çarşaf, X/520. a. bu manzara, b. diyecek bir şey, c. bir şey.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/1. a. kendi halinde bir adam, b. bir adam, XI/3. a. o uzun kış günleri, b. uzun kış günleri, XI/6. a. kimsenin yüzüne söyleyemediği arkadan söylemek gibi bir huy, b. bir huy, XI/7. a. dümdüz bir adam, b. bir adam, XI/9. ileriden geriden haberi olan eli kalem tutan kişiler, XI/13. hiç biri, XI/16. bu devir, XI/17. “muhkem” zıbın, XI/20. a. koca kasaba, b. iki geçerli meslek, c. geçerli meslek, XI/22. a. bir başka meslek, b. başka meslek, XI/23. öyle sayıya gelecek kadar yaygın, XI/24. geçer akçe, XI/26. a. ak çoraplar, b. alacalı çorap, XI/27. a. genç kızlar, b. çoraptaki renkler şekiller, XI/28. a. genç kız, b. iki yan, c. kırmızı gül, XI/29. a. askerdeki yavuklu, b. iki yan, XI/30. a. bu sefer, b. çoraptaki şekiller, c. dolambaçlı yollar, ç. birbirine girmiş şekiller, d. acaip görüntüler, XI/31. “kadim” gelenek, XI/32. a. kendisine göre bir yol, b. bir yol, XI/34. a. evinin altındaki dükkan, b. bir yan, XI/36. bu günlük, XI/37. a. gözlerindeki bir rahatsızlık, b. bir rahatsızlık, XI/41. a. hiç bir zaman, b. hiç bir, XI/42. o günler, XI/45. a. kırk yıllık doktor, b. kırk yıllık, XI/48. a. bazı ilaçlar, b. ne iş, XI/52. doğum işlerinden sorumlu kişiler, XI/53. şu gözler, XI/56. biraz uzak, XI/57. a. bir okka şeker, b. bir okka, c. yarım okka, XI/58. yarım okka, XI/59. doğruyu söyleyen müşteri, XI/63. a. bir akşam üstü, b. bir daha, XI/70. a. hiç bir meslek, b. hiç bir, XI/75. gezginci pazarcılık, XI/77. a. küheylan atlar, b. o köy, XI/79. on beş yirmi gün, XI/80. a. ardı ardına üç gün, b. üç gün, XI/81. a. kadınların ördüğü yün çoraplar, b. yün çoraplar, XI/83. açıkta kaldığı günler, XI/84. kimi zaman, XI/85. a. iki odun, b. şu kışta kıyamette, XI/88. boş dükkan, XI/89. uzun kış geceleri, XI/90. o günler, XI/91. kocaman buzlar, XI/92. a. her bir yan, b. her bir, XI/93. a. dükkandaki ocak, b. beş numaralı gaz lambası, c. beş numaralı, XI/94. teknil çocuk, XI/96. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi kitaplar, XI/98. lokma döküldüğü günler, XI/99. a. iki direk, b. ak çarşaf, XI/100. bu çocuklar, XI/101. hoşça vakit, XI/102. boş dükkan, XI/105. a. eşeğine yüklediği soğanlar patatesler renk renk çoraplar, b. renk renk çoraplar, XI/108. hemen hemen hiç, XI/109. sattığı mal, XI/112. o dağ köyleri, XI/113. bir kış günü, XI/117. üç gün, XI/119. daha iyi, XI/123. bir titreme, XI/127. bir fayda, XI/129. a. yün yatak, b. ak çarşaf, c. bir değil iki yün yorgan, ç. yün yorgan, XI/132. a. bi(r) taraf, b. her yanlar, XI/135. bi(r) köşe, XI/138. azıcık eyi.

XII. ZEYNEP

XII/1. a. uzun sarı saçlar, b. bu Osman, XII/2. a. iri gözler, b. iki alev, XII/3. nasıl söz, XII/4. a. sözü kesilmiş bir eksik etek, b. bir eksik etek, c. eksik etek, XII/5. a. o iri gözler, b. iri gözler, c. iki alev, XII/10. iki dudak, XII/11. a. eski köy, b. yeni adet, XII/14. a. bir kız, b. o kız, XII/15. o kız, XII/18. bu dediklerin, XII/20. a. bu minval, b. onuncu kez, XII/23. elindeki balta, XII/24. o saat, XII/27. a. öğretmen arkadaşı Sefer, b. öğretmen arkadaş, c. kanatları yolunmuş kuşlar, XII/28. a. koşup gelen öteki köylüler, b. öteki köylüler, XII/30. öbür gün, XII/33. a. bir insan, b. bir başka insan, c. başka insan, XII/34. bir hayat, XII/35. bu sorular, XII/37. a. Ramazan Ağayla bir kötü geçmiş, b. bir kötü geçmiş, c. kötü geçmiş, XII/38. a. korkulu titrek bir ifade, b. bir ifade, c. bu soru, XII/42. senin sınıf, XII/43. daha iyi, XII/44. bu olanlar, XII/46. a. Ramazan Ağa denen o adam, b. o adam, XII/49. bir süre, XII/50. a. yeni iz, b. yeni yol, XII/53. biraz uzak, XII/54.-XII/55. ana yol, XII/56. bir süre, XII/59. tatlı sonbahar günleri, XII/60. aynı alışkanlık, XII/61. kaçak tütün, XII/66. bir türlü, XII/69. a. bir korkulu rüya, b. korkulu rüya, XII/71. gün görmüş yüz, XII/73. Ramazan Ağanın gelinliği Zeynep, XII/74. sıtmaya tutulmuş hastalar, XII/76. Osman'ın nişanlısı Zeynep, XII/77. bu kez, XII/78. ne saldırma, XII/79. a. ne zaman, b. bu iş, XII/80. a. bir hafta önce, b. bir hafta, XII/82. bütün köy, XII/84. eline geçirdiği çubuk, XII/85. öğretmen arkadaş, XII/87. çiçek gibi karı, XII/90. a. onun bildiği Ali, b. böyle şeyler, XII/91. iki yıl, XII/94. a. onun bildiği Ali, b. böyle şeyler, XII/95. a. elindeki çubuk, b. karşı duvar, XII/96. a. benim bildiğim Ali, b. benim bildiğim, c. böyle şeyler, XII/98. inanmış insanlar, XII/100. tutunacak dal, XII/109. bütün ayrıntılar, XII/110. başka türlü, XII/114. oturduğu yer, XII/117. a. iki gün, b. bir çalılımlı müfettiş, c. çalılımlı müfettiş, XII/123. a. sessiz bir adam, b. bir adam, XII/124. a. o gün, b. Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün, c. iki tokat, XII/125. o gün, XII/128. bir dilekçe, XII/129. bu dilekçe, XII/133. Korucunun getirdiği Zeynep, XII/134. bütün ayrıntılar, XII/135. a. evde yalnız olduğu bir sıra, b. bir sıra, XII/138. sırtındaki giysiler, XII/145. bir titreme, XII/147. a. beş yıllık öğretmen, b. beş yıllık, c. ilk kez, ç. böyle bir olay, d. bir olay, XII/148. iki saat, XII/150. en son, XII/154. şu Zeynep, XII/160. a. Ali'nin suçsuzluğuna inanan birkaç kişi, b. birkaç kişi, XII/163. uzak köyler, XII/164. satıcı İzzet, XII/166. a. o son duruşma, b. son duruşma, XII/168. a. bir yaşlı kadın, b. yaşlı kadın, XII/169. a. bu yaşlı kadın, b. yaşlı kadın, XII/170.- XII/171. yaşlı kadın, XII/177. bu kadın, XII/182. anama, babama yaptığım

yalvarmalar, XII/184. bu yol, XII/186. şimdiki kocam, XII/187. bizim köy, XII/191. o zaman, XII/192. a. ağlamaklı ifade, b. bir ifade, XII/196. a. bu kadın, b. sana iftira atan başını derde sokan bu kadın, c. bu kadın, XII/197. bir süre, XII/203. yanlış uygulanan törelerimiz, XII/204. mahkeme odasından çıktığı zaman.

2.1.1.3. SIFAT-FİİL GRUBU

Sıfat-fiil grubunu anlamak için, öncelikle sıfat-fiilin ne anlama geldiğini kavramak gerekmektedir. Sıfat-fiiller de isim fiilderde olduğu gibi fiilden türemektedirler. Aldıkları belirli ekler vardır ki, bu eklere sıfat-fiil ekleri adı verilir. Sıfat-fiiller, bir cümlede sıfat gibi görev yapmaktadırlar.

“Sıfat-fiiller fiillerden yapılırlar ancak fiiller gibi fiil çekimine girmezler. Cümlede sıfatın kullanılabileceği her yerde kullanılabilirler. Önüne gelerek niteledikleri ismin düşmesi sonucu geçici hareket isimleri yaparlar. İsim gibi kullanılırlar, isim çekim ekleri ve ismin hal eklerini alabilirler. Eklendikleri fiile geniş zaman, geçmiş zaman, ve gelecek zaman anlamı verebilirler” (Bayraktar, 2004: 46).

“Sıfat-fiil eklerinin asıl fonksiyonu, isimleri zaman kavramı taşıyan hareket vasıflarıyla nitelemektir. Esasen sıfatlar da isim soylu kelimelerdir ve ancak cümle içindeki görevleriyle ayırt edilirler” (Üstüner, 2000: 15).

Karahan, “Tükçede Söz Dizimi” adlı çalışmasında, sıfat-fiil ile ilgili olarak, “Bir sıfat-fiil ile bu sıfat-fiile bağlı unsur ya da unsurlardan kurulan kelime grubudur.” biçimde bir tanımlama yapar (Karahan, 1999: 21).

Sıfat-fiiller, şu eklerle yapılırlar: -an/en, -ası/-esi, -ar/-er, -mez/-maz, -miş/-miş, -acak/ecek, dık/dik.

Bu grubun ana unsuru olan sıfat-fiil, sonda bulunur ve grupta yüklem olarak yer alır.

Bu açıklamalardan sonra eserimizdeki öykülerde bulunan sıfat-fiil ile ilgili örnekler aşağıdaki şekilde verilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/6. el evinin devamını sağlayacak, I/11. bir dedik (i), I/15. çocuklar babalarıyla doğrudan konuşamadıkları, I/48. hükümete işi düşen, I/57. ona göre, I/58. a. erken kalkan, b. erken evlenen, I/71. altları çıkmış, I/76. askerde geçen, I/85. Abdullah Efendinin kapısına gelin diye gelecek, I/86.- I/89. gelin dedik (in), I/92. minder çiğnemiş, I/105. İsmayıl denen, I/113. Şakir’e “Bu işlere sen ne diyorsun?” diye soran, I/121. Fatma’ya da soran eden, I/150. sabahları işi ağıdan aldık (i), I/160. “Başım ağrıyor.” dedik (i), I/177. a. başından hafifçe sıyrılan başörtüsünü düzelten, b. başından hafifçe sıyrılan, I/179. yeniden doğmuş, I/188. alış verişe gelen, I/214. sıcak su doldurulmuş, I/237. ıhlamurunu içtikten, I/302. evin etrafında dolandık (i), I/381. yanından geçen, I/387. bu evin başına gelmeyen, I/390. İsmayıl denen, I/398. yanına komşulardan gelenler, I/401. yerinden kıpırdatan, I/415. ne yer ne içer bilen, I/417. “Gelse de bir şeyler yese.” diyen.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/3. daha fazla parayla dönen, II/4. bir yıl, iki yıl ve de üç yıl uzak kentlerde kazma kürek sallayan, II/8. mescidin duvarına sırtını verip, II/10. yabandan iki gün önce dönen, II/23. seni görenler, II/29. işi bırakıp gitik (i), II/30. batırmış diyenler, II/31. borcundan kaçtı diyenler, II/33. ilaca gelecek söz söyleyen, II/43. başkalarından geri kalır, II/55. Osman dedik (in), II/56. babasına yazdık (i), II/68. pavlika dedik (in), II/77. keyfimize diyecek, II/79. seninle olduk (u), II/81. adreste yazılan, II/88. adres diye sorduk (unuz), II/100. sabah yedikleri , II/124. “unu yok, asmış elek” dedikleri, II/135. a. kapılara yüklenen, b. anahtar deliğine gözünü uydurup içeriye gözetleyen, II/153. Ali dedik (i), II/157. Ali’nin asık korkunç yüzünü gören, II/159. Ali’nin çalımına diyecek, II/165. Ali dedikleri, II/168. “Polis çağırırsak mı ki?” diyenler, II/187. ne olup bittik (i).

III. MEKTUP

III/1. bu kış için tuttuk (u), III/15. a. yazılacak yazısı olan, b. yetiştirilecek ödevi olan, III/17. mangalda yanan, III/34. bankada çok parası olduk (u), III/65. oğullarından gelecek, III/69. doktor beylerden gelen, III/72. kar dedik (in), III/79. şu camlara yapıştırarak, III/82. içerde eyleştik (i), III/89. Dıgaz lakabını benimseyen, III/90. Dıgaz deyen, III/98. ders falan düşündük (ümüz), III/102. yazılı sözünü duyan, III/104. yazılı

kağıdını okuduk (u), III/127. mektup sözünü duyan, III/148. daireye hiç sevinmedik (i), III/153. gülünç fıkralarla geçiştirilecek (i).

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/22. a. yol bildik (im), b. iz bildik (im), IV/26. nasıl karşılanacak, IV/45. iyiliğini kötüye kullanmış, IV/46. a. adı güzel olan, b. şöyle kendimce inceledik (ten), IV/48. parmak koyduk (um), IV/55. benim durgunlaştığımı görünce, IV/72. öğretmen olduğumu gösterir, IV/78. nerelerden geçtik (im), IV/84. yabancı olduğumu anlayan, IV/94. Jeepte tanıştık (ım), IV/105. a. bucak merkezine hareket eden külüstür arabaya yerleştik (im), b. bucak merkezine hareket eden, IV/110. bucakta tanıştık (ım), IV/121. beş yüz kuruşa kiraladık (ımız), IV/133. yeni atandık (ları), IV/141. a. devir teslim işi bittik (ten), b. göreve başlamış, IV/146. demir sıra dedik (leri), IV/164. köyümden İstanbul'a kömür taşıyan, IV/171. haber bittik (ten), IV/181. askerden yeni terhis olan, IV/183. beni gözetmesi için yazdık (ı), IV/193. devletin işine karışacak, IV/200. "Bu da neyin nesi kışın ortasında? " diyenler, IV/224. listelerde yazılanlar, IV/233. bana olmayan eşyaları gözle kaş arasında aceleye getirerek bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden, IV/242. bu eksik listeyi imzalattıran, IV/247. a. bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden, b. bir derneğin başkanı olarak solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni üstüne nutuk çektik (i).

V. ÇAVUŞ

V/15. a. müdürün odasında sohbetimizi tamamladık (tan), b. hükümlülerle görüşebilecek (imiz), V/17. hüküm giymiş, V/20. a. açık olarak konuşacak (ları), b. başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi için her türlü ayrıntıyı dile getirecek (leri), V/22. saçı sakalı ağarmış, V/23. ilk konuşacak, V/33. ilk anlatırken yaşadık (ı), V/51. suçlarıyla ilgili olarak tuttuk (umuz), V/89. ben Milas'a gidip gelen, V/101. davrandığı an vuracak (ım), V/105. bir masanın altına yarı çıplak sinmiş, V/107. sonra seninle de görülecek, V/133. Efe'nin yakalandığını halka duyurduk (umuz), V/154. hastahanenin avlusuna girdik (imiz), V/167. yankesicinin, esrarcının anlattıklarını banda kaydettik (ten), V/184. sanki yeniden duruşmaya çıkmış, V/185. duruşma yenilenmiş, V/202. maaş dedik (in).

VI. REİS BEY

VI/9. Bedford'un sesini duyan, VI/25. "Bunlar da neyin nesi?" diyenler, VI/30. a. kirlenmiş eski şapkasını düzelten, b. burnunu elinin yanıyla silen, c. belli belirsiz mırıldanan, VI/32. a. çay isteyen, b. kahve isteyen, VI/35. çayı bulduk (un), VI/37. ileri gelenler, VI/39. bunu duyan, VI/40. elli bin liranın sözünü duyan, VI/50. yüksek okullarda okuyan, VI/54. adam dedik (in), VI/62. a. Rüstem'i dinleyen (lerden), b. "Bu Rüstem Efe de buralarda heder olup gidiyor. Varsa Ankara'ya, dayansa radyyonun kapısına, aha ben geldim dese almazlar mı ki?" diyen (ler), VI/64. Belediyede olduk (u), VI/68. Parmaksızın konuşmasına diyecek, VI/74. "Biz neden sürü oluyor muşuz?" diyen, VI/77. ağzına gelen, VI/101. yeniden doğmuş, VI/141. dalgın dalgın sokaklarda yürüdük (ten), VI/152. Ramazan topu gibi gürledik (i), VI/153. ayağına beni çağıracak, VI/160. aklına koyduğunu unutacak, VI/165. Tokat'tan özel getirilen, VI/166. sigaradan sararmış, VI/174. ay dedik (in), VI/183. kıvrıkcık kumral saçlarını düzeltir gibi yapan, VI/186. üstüne çekilmiş, VI/189. Mestan'a yan bakacak, VI/190. "Aman benden bulmasın da." diyen, VI/202. kütüphane olarak kullanılan, VI/206. akli çelinen, VI/208. içlerinden bazı romanları bir yana ayırdık (tan), VI/212. ağzına gelen, VI/213. ağzına gelen, VI/215. ayda yılda bir gelen, VI/217. "Yanmışız ki kurtaranımız yok." diyen (ler), VI/247. düveleğe tutulmuş, VI/257. emir çıkan, VI/263. a. yarım ağızla selam verdik (ten), b. çok sevindik (i), VI/283. koltuğundan doğrulur, VI/290. bahçeye bakan, VI/292. diline tükürdük (ümün), VI/295. orda burada konuşursa evinin başına yıkılacağı, VI/298. hangi taşa baş vursa boş dönülecek (i), VI/303. bunu diyen, VI/311. kahveden yetişenler, VI/315. neye uğradık (ını), VI/321. sigaranın dumanı şöyle keyiflice savurduk, VI/334. borç harç düğününü tamamlayıp eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp gurbetin bilinmezliğine karışanlar, VI/340. çardakta asılı duran, VI/349. a. geniş yuvarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran, b. kalemle çekilmiş, VI/380. ne aldık (ın), VI/410. kimsenin haramına helaline el sürdük (ü), VI/424. erken öten, VI/436. a. değirmene gitmişlik, b. Yayladüzlü gelini görmüşlük, VI/437. dövüş için bahane olduk (u), VI/452. içinden "Dinsizin hakkından imansız gelir." diyenler, VI/462. bu işleri bilen, VI/466. kepenek altında çıkan, VI/469. kandan leke olmuş, VI/478. it oğlu it Mestan'a giydirdik (in), VI/480. bir yerleri gördük (ü), VI/482. bu işler olmamış.

VII. SELMA

VII/23. ocakta kaynayan, VII/46. bir dedik (ini), VII/47. bir giydik (ini), VII/50. şöyle bol keseden harcadıkları, VII/66. maaş dedik (in), VII/78. evliliğinin on beşinci yılında gırtlığına kadar borca batarak üstüne bir de banka borcu ekleyerek zar zor alabildikleri, VII/99. Burhan'a diyecekler, VII/120. daha sık arar, VII/121. tatile çıkarken davet ettikleri, VII/124. Selma'yı asıl üzen, VII/155. nereye bağlanacak (ı), VII/170. neye bağlanacak (ı), VII/191. ikimize kalmış, VII/192. o öldükten, VII/205. Fahrettin Beyin sevincine diyecek, VII/208. kötü sonucu ona söyleyen, VII/221. gülüm balım geçindik, VII/230. Selma'dan boşandık, VII/231. Aynur Hanımla evlendik, VII/243. meselenin iç yüzünü anlayan, VII/261. Hanım Hakkın rahmetine kavuşup da kocası eve temelli döndük, VII/272. telaşla ordan oraya koşturduk, VII/286. Aynur Hanımın evine girenler çıkanlar, VII/293. seni çocuğunla yüz üstü bırakan, VII/297. gırtlaklarına kadar borca batarak aldık.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/5. gün görmüş, VIII/14. kağni devrildi mi yol gösteren, VIII/18. ilçeye indik (im), VIII/26. a. İstanbul'a çalışmaya gittiğini bilmeyen, b. İstanbul'a çalışmaya gittik, VIII/50. önümüze serdik (i), VIII/53. fırından yeni çıkmış, VIII/55. şehir dedik (in), VIII/76. Şefer'in keyfine diyecek, VIII/81. cıgaradan bir nefes daha çektik, VIII/130. şantiyede yatan, VIII/174. ne diyecek (i), VIII/197. benim küçük Musa'mın önüne döktük (üm), VIII/199. Musa'nın şenliğine diyecek, VIII/210. tekmil yıkıldık (ım), VIII/217. paramı sardık (ım).

IX. AVARE YILLAR

IX/3. Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan, IX/4. çay ocağını işleten, IX/14. siparişleri aldı mı canlanan, IX/43. Ziraat'ın fidanlığında iş olduk (u), IX/51. sevincimize diyecek, IX/56. evlerden getirdik (imiz), IX/60. yılanı öldürdük, IX/61. Mohaç Muharebesi'ni kazanan, IX/71. her zaman olduk (u), IX/112. Ahmet Çavuşun hanında kamyonundan inen, IX/114. yeni gelen, IX/135. Denizli'ye sonradan gelen, IX/148. yeşil pancurlu eve girdik (i), IX/150. çevresine baktık (ı), IX/162. sevincimize diyecek, IX/163. a. yeni gelen, b. köyden, kasabadan, ilçeden gelip de göremedik, IX/169. ilk defa gördük(ümüz), IX/170. yeni atanan, IX/175. "Kız arkadaşım." dedik (i), IX/190. bizim isimlerimizin yanına işaret koyduk (unu), IX/195.

soru sorup da bilemezsem “irezil” olacak (ım), IX/201. Karcı Dağının eteklerine indik (i), IX/203. “Şu buluta bak.” dedik (i), IX/212. yağmur getiren, IX/223. sınıfa baktık (i).

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/2. kulüp denilen, X/4. a. havanın iyice ağırlaştığını anlayan, b. iyice ağırlaştık (ını), X/18. yerinden kıpırdamaya başladık (i), X/54. ne diyecek (ini), X/57. Besim Beyin sıkıldığını anlayan, X/60. sana diyecek (im), X/61. bu teklifi uzaklaşmak için fırsat bilen, X/70. cebinden çıkardık (i), X/73. ileri gelen, X/90. dört yıl önce Nazilli bezinden diktirdik (i), X/98. sana böyle bir şey aldık (ım), X/118. a. bir yatağa yatırılmış, b. mışıl mışıl uyuyan, X/135. Savcı Beyle Sırça köyüne gidecek (iniz), X/160. Ankara’ya arka arkaya yolladık (i), X/185. neye uğradık (ını), X/210. her gördük (ü), X/215. bir dedik (i), X/225. kendisine bakan, X/243. eskiden olduk (u), X/246. Nazilli basmasından diktirdik (i), X/248. gündüzden pişirdik (i), X/275. bu iş için Ankara’ya gittik (in), X/292. çok sıcak karşılandık (i), X/297. köprüleri atılmış, X/303. a. “Demedim mi ben sana,kadın başına olacak iş miydi?” diye söylenecek (i), b. kadın başına olacak, X/319. ne zaman gelecek (i), X/354. lavanta kokan, X/361. Beyefendiyle konuşmak için Sekreteryaya gelenler, X/364. hafif kızarmış, X/384. “Acaba dedikleri doğru mu?” diye içinden geçirdik (i), X/386. her zaman olduk (u), X/387. Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan, X/398. partinin yakını olan Necmiye’yi kazanmak isteyenler, X/402. para sözünü duyan, X/438. nasıl sevinecek (i), X/450. berber elinden çıkma saçları, japone kollu elbisesi, bir karış topuklu kundurasıyla Necmiye’yi gören, X/471. zelzeleye tutulmuş, X/482. partiye yakın olan, X/496. yeni aldık (ları), X/501. radyoya kulak veren, X/514. biraz rahatlamış, X/516. radyoyu dinleyen, X/517. apartman kapısının önünden ayrılan.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/6. kimsenin yüzüne söyleyemedik (i), XI/9. ileriden geriden haberi olan, XI/11. “Alimle sohbet et, alırsın mertebe; cahille sohbet et, dönersin merkebe.” diyenler, XI/12. belediye seçimlerinde aday olanlar, XI/17. sırt dedik (in), XI/44. a. başı ağrıyan, b. sancısı tutan, c. orasında burasında yara çıkan, ç. derdi olan, XI/50. dişî sızlayan, XI/53. Çıldıroğlu’nun alış verişine diyecek, XI/56. yanına iyice yaklaşan, XI/59. doğruyu söyleyen, XI/95. sesi güzel olan, XI/108. hele para sayıp da alan,

XI/110. yumurta topladık (ı), XI/113. yine kasabaya döndük (ü), XI/117. üç günde biraz toparlanmış.

XII. ZEYNEP

XII/24. bahçede olanlar, XII/27. kanatları yolunmuş, XII/43. çocukları dövmedik (im), XII/46. Ramazan Ağa denen, XII/50. yeni iz yeni yol bulmuş, XII/69. bir korkulu rüyadan sıyrılır, XII/83. a. ne diyecek (i), b. nasıl karşılık verecek (i), XII/107. namusunu korumuş, XII/124. Ali'ye baltayla saldırdık (ı), XII/130. a. yemekler yenip sohbet bittikten, b. odada olanlar, XII/135. evde yalnız olduk (u), XII/136. evde olmadık (ı), XII/160. Ali'nin suçsuzluğuna inanan, XII/163. uzak köyden birine yerleştik (i), XII/164. Satıcı İzzet'le evlendik (i), XII/169. gerçeği aydınlatan, XII/179. Osman' la Ramazan Ağayla göz göze geldikten, XII/182. anama babama yaptık (ım), XII/196. sana iftira atan, XII/197. bir süre düşündükten, XII/203. yanlış uygulanan, XII/204. mahkeme odasından çıktık (ı).

2.1.1.4. ZARF-FİİL GRUBU

Yargı bildirmeyen veya yargısız anlatımlardan biri olarak değerlendirmeye alınan kelime gruplarından biri de zarf-fiil grubudur.

Bu kelime grubunda da ana unsur olarak bilinen zarf-fiil, grubun sonunda yer alıp yüklem görevini üstlenir. Grup içindeki diğer ögelerde zarf-fiilin anlamını çeşitli yönlerden tamamlar.

Cümlelerde fiilin zarf-fiil olarak görev yapmasını sağlayan bazı ekler vardır ki bunlar Korkmaz' ın da ifadesiyle “zarf-fiil “ekleri adıyla tanımlanır (Korkmaz, 2007: 251).

“Zarf-fiiller, kişi ve zaman kavramı olmadan temel cümlenin ya da yan cümlenin yüklemine niteleyen, cümlede genellikle zarf tümleci olarak görev yapan fiilimsilerdir” (Bayraktar, 2004: 137).

“Bir zarf-fiil ile bu zarf fiile bağlı tamlayıcı veya tamlayıcılardan kurulan kelime grubudur. Fiile dayalı sıfat-fiil ve isim-fiil gruplarında olduğu gibi bu grupta da yüklem görevi yapan zarf-fiilin anlamı, özne, nesne, yer tamlayıcısı ve zarf adı verilen ögelerle tamamlanır ” (Karahana, 2008: 57).

Zarf-fiille ilgili yapmış olduğumuz bu açıklamalardan sonra eserimizdeki öykülerde yer alan zarf-fiil grubu özelliği taşıyan kelime grupları aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/19. Şakir büyüyüp serpilince ele avuca gelir hale gelince, I/24. güneş doğmadan, I/25. güneşi yatakta sırtına doğurdun mu, I/28. hele hele müşteri aldatıldı mı, I/35. üzüm üzüme baka baka, I/41. paranın sahibi bulununca, I/50. Hele evine misafir geldi mi, I/75. Abdullah Efendi askerlik deyince, I/78. bir gece eşyle hallaşınca, I/108. iki gün geçmez, I/116. vakit geçirmeden gidip, I/126. gittiği evde yüz güldürdü mü, I/129. daha kız beşikteyken, I/131. zamanı gelince, I/149. “Ben gidiyorum.” deyip, I/153. ordan alıp, I/155. bir süre dinlenmeden, I/172. yastığın birini sırtına birini koltuğunun altına alıp, I/195. yarın Allah’ın izniyle çocuk da doğunca, I/219. getirdiği kasnağın üzerine siniyi koyup, I/227. Fatma Gelin sofrayı kaldırıırken, I/228. gür kaşlarını kaldıra kaldıra, I/238. ötekiler odadan çıkmak üzereyken, I/240. bir hamlede merdivenlerden inip, I/247. Şakir’in soru sormasına fırsat vermeden, I/255. zarfı açıp, I/258. kara kurum gibi gözlerini büyütüp, I/270. hele çavuş terfiyesini koluna taktı mı, I/287. Fatma Gelin gözlerini baş örtüsüyle silerken, I/296. a. öteyi beriyi toplayıp, b. mutfağa girip, I/302. Şakir askere gidince, I/304. İsmayıl’ı takip edip, I/308. sokağa çıkamaz, I/313. doktorların biri gelip, I/318. gözünün önünde eriyip, I/335. yorganı biraz çekip, I/338. a. yorganı biraz daha açıp iri gözleriyle bakınca, b. yorganı biraz daha açıp, I/342. Abdullah Efendi de ölünce, I/344. eşek sudan gelince, I/354. kapısı kilitli olduğundan, I/370. onu birden görünce, I/373. faytonu sokağın başında durdurup, I/375. sırtında hala asker elbisesi olduğundan, I/402. valizi bırakıp, I/407. komşuları da katılarak.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/7. çok çalışıp, II/10. şapkasını yana yıkaraktan, II/22. bildir günlerini boşa geçirip, II/27. hafta sonu geldi mi, II/40. adam olmaz diyerek, II/41. azık torbasını sırtına vurup, II/60. pavlika deyince, II/67. ben olmadım mı, II/75. yola çıkıp, II/83. dudağını büzerek, II/109. ha deyince, II/124. kızların “unu yok, asmış elek” dediklerini hatırladıkça, II/125. eliyle dürtüp, II/130. ne alınıp, II/135. anahtar deliğine gözünü uydurup, II/138. bir iki omuz vurup, II/142. kapıyı açıp, II/156. kolunuzdan tutup, II/191. onu da sürükleyip.

III. MEKTUP

III/4. alt odada ev sahibi Büyük Hanımın eşyaları bulunduğundan, III/5. Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah'ı da yanlarına alarak, III/22. Ahmet Çavuş'un hanına gidip, III/24. bir de cankurtaran kardan tipiden kapandı mı, III/28. pencereden bakıldı mı, III/31. baharın yeşilliğini umut ede ede, III/59. a. daha koltuğa oturup nefes almadan, b. koltuğa oturup, III/63. göz görmeyince, III/65. sağlıklı haberlerini bekleye bekleye, III/75. bizi görünce, III/78. odanın bazı camları kırık olduğundan, III/84. a. çaylarımızı içerken, b. Rıza'nın anasının yolladığı haşhaşlı bazlamayı bölüşürken, III/86. fıkra anlatıp, III/87. Yılmaz'a takılmadan, III/97. a. biz aşık yan yattı ters döndü diye birbirimize girerken, b. (Biz) Burhan Bey taklidine katıla katıla gülerken.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/7. üniversite sınavını kazanıp, IV/12. onca öğrencinin arasından sıyrılıp, IV/16. ordan alıp, IV/23. o sıralarda bir arkadaşım öğretmen olmamı öğütleyince, IV/25. zaman geçirmeden, IV/26. nasıl karşılanacağımı bilemeden, IV/59. gerekli evrakı öğleye kadar tamamlayıp, IV/66. a. sağlık raporuydu, ikamet kâğıdıydı, şuydu, buydu diyerekten ordan oraya koşturup, b. sağlık raporuydu, ikamet kâğıdıydı, şuydu, buydu diyerekten, IV/67. tayinimle ilgili atama emrini zarflayıp, IV/100. oradaki işlemler de kısa zamanda tamamlanınca, IV/119. köye giderken, IV/121. beş yüz kuruşa kiraladığımız atlı arabaya binip, IV/177. kahvelerimizi içerken, IV/180. müjdeyi benim ağzımdan duyusun diye, IV/195. iyilik olsun diye, IV/197. yeni atama emrini cebime yerleştirip, IV/203. iki gün geçmeden, IV/215. cam dolaptan indirip, IV/232. listeye karşılıklı bakıp, IV/233. bilgisizliğimden de yararlanarak, IV/235. ilk devir teslim olayına da tanık olduğundan, IV/247. bilgisizliğimden de yararlanarak.

V. ÇAVUŞ

V/1. hapistekilerle görüşüp, V/3. hapis hayatının zor anlarını aktararak, V/6. yetkililere amacımızı anlatınca, V/30. mikrofona yaklaşım, V/31. a. o günlerin etkisini de içinde büyüterek anlatırken, b. o günlerin etkisini de içinde büyüterek, V/32. anlattığına nokta koymadan, V/33. a. tekrar toparlayıp, b. ilk anlatırken, V/53. kervanın ardına takılıp, V/64. a. dağ demeden, b. yol demeden, V/82. jeepi sağa çekip, V/84. “Demek ki avanesiyle birlikte burada.” diye, V/91. beylik tabancayı çekip, V/99. beni

böyle bir anda karşısında görünce, V/102. silahını masaya bırakıp, V/119. ilçeye girerken, V/126. ben gelince, V/148. jandarmalar jeeple karakola getirirken, V/152. hemen jeepe atlayıp, V/169. günün birinde müfettişler hesaplara el koyunca, V/172. Savcı Beyin gözünün içine baka baka, V/186. Savcı Beyin gözlerinin içine baka baka, V/192. eğitimci teknisyenler savcı müdür önden yürüyünce, V/194. beni yalnız görünce, V/195. kulağıma eğilip, V/204. veznedeki parayı ucundan kıyısından kırpa kırpa, V/211. ötekilere yetişip.

VI. REİS BEY

VI/2. a. Seferoğlu'nun kamyonundan atlayıp eşyalarını kaldırımı koyunca, b. Seferoğlu'nun kamyonundan atlayıp, VI/ 8. kasabanın mezarlığı görünmeden, VI/11. benzin kokusunu sindire sindire, VI/ 12. Bedford yokuşa vurunca, VI/ 20. dayımgil konuşurkene, VI/ 22. tozu dumanı savurup, VI/25. o kurnaz yüzündeki çizgileri yayarak, VI/26. çocuklar şamatayı artırınca, VI/45. senin gibi düzöye on panganot verip, VI/46. a. daha içtiği kahvenin fincanı soğumadan, b. eşyalarını toplayıp, c. Nejd't'i de yedeğine alarak, VI/50. kasabanın yüksek okullarda okuyan o üç beş genç kasabaya gelince, VI/57. dükkana beş altı tahta sandalye ile bir kırık masa da atınca, VI/65. a. Rüstem Efe bağlamayı kucaklayıp türküye yumulunca, b. bağlamayı kucaklayıp, VI/72. o böyle dedikçe, VI/79. köyün bazı "avara" gençlerini toplayıp, VI/82. Parmaksız böyle yaptıkça, VI/85. a. Hacı Dayının sesi gürültüye karışıp gittiğinden, b. gürültüye karışıp, VI/99. daha mazbata, bilmem ne demeden, VI/113. kahveye girdi mi, VI/121. bir sabah ağzı kulaklarında başkanlık koltuğuna yayılıp, VI/141. a. Yaradan'a sığınıp besmeleyi çekerek, b. Yaradan'a sığınıp, VI/145. Kara Haydar'ı sararmış yüzle karşısında görünce, VI/162. masaya oturup, VI/166. sigaradan sararmış dişlerini kiprit çöpüyle karıştırırken, VI/185. öteki işlerini bırakıp, VI/188. kamçısını parlak çizmelerine vura vura, VI/191. Mestan Efeyi yedeğine alıp, VI/192. hele Yaşar Çavuşun evi önünden geçerken, VI/200. kahveye çekilip, VI/202. kütüphane olarak, VI/206. yeni yetmeler bu kitapları okuyup, VI/215. bazı bazı derme çatma müzik toplulukları gelip, VI/216. a. ortaya çıkınca, b. aradan aylar geçip, VI/219. Katip "Reis Bey, Yetimin Dursun var ya böyle böyle diyeymiş" deyince, VI/221. a. çakşırının uçkurunu sıkıp, b. ayağına yemenisini geçirip, VI/222. işçileri ellerinde kazma kürek görünce, VI/233. Yetimin Dursun ikinci hamleyi yapmadan, VI/240. parlak çizmesine kamçısını vura vura, VI/267. kolundan tutup, VI/268. başınız dara

sıkıştı mı, VI/320. tütün kesesini çıkarıp, VI/329. iş olmadıkça, VI/334. a. borç harç düğününü tamamlayıp, b. eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp, VI/338. Reis kırış kırış olan alnını sağ serçe parmağıyla kaşyınca, VI/340. dağlarda ordan oraya tazılar gibi koştururken, VI/344. baş parmağını namluya tıkayıp, VI/359. şöyle ne var ne yok diyemeden, VI/361. bu isteğin ne anlama geldiğini bilemeden, VI/368. elimi yıkamadan, VI/369. eli titreye titreye, VI/387. elimin tersiyle vurdum mu, VI/398. reisin konuşmasına fırsat vermeden, VI/413. kocaman elleriyle şamarını indirdi mi, VI/428. önceden gelip, VI/430. bir şey anlamadan, VI/433. a. Yayladüzlü gelin değirmenden su çevirirkene, b. karşısına geçip, VI/439. Efe'nin beklemediği bir çeviklikle hoplayıp, VI/441. fırsat vermeden, VI/442. düştüğü yerden doğrulamadan, VI/453. a. Reisin adamları toparlanamadan, b. elindeki bıçağı atıp, VI/459. yarayı temizleyip, VI/460. “Of anam!” deyip, VI/461. kendi usulüne göre yarayı sarıp, VI/469. eve gidip, VI/477. a. tazı gibi ardına adam takacağına, b. Belediyeye alıp, VI/485. taşı, topraktı, dereydi, ırmaktı demeden.

VII. SELMA

VII/47. kollarında bilezik boynunda altın olmadan, VII/78. a. gırtlığına kadar borca batarak, b. üstüne bir de banka borcu ekleyerek, VII/99. Burhan'a diyeceklerini bitirip, VII/103. gözlerini ovuştura ovuştura, VII/108. Aynur Hanımın amansız hastalığını hatırlayınca, VII/150. boşalmış kahve fincanını koyup, VII/152. içinden adam sen de deyip, VII/176. Fahrettin Bey sözünü tamamlayamadan, VII/185. sözümü kesmeden, VII/186. bir şey anlamadan, VII/190. altı aya varmadan, VII/199. O “Bodrum'da üç büyük parsel arsamız var,üçünün tapusu da üstüme.” dedi mi, VII/200. birini satıp, VII/259. babası kaçamak yapıp eve geldiğinde, VII/261. Hanım Hakkın rahmetine kavuşup, VII/270. daireden çıkıp, VII/276. acı sesiyle ambulans da gelince, VII/288. a. kapıcı geçerken, b. kolundan tutup, VII/297. gırtlaklarına kadar borca batarak.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/6. a. mesel dedin mi, b. fıkra dedin mi, VIII/9. a. bir iş aksine gidip de sıkıntı yaşanınca “Kağni devrilirse yol gösteren çok olur.” deyip, b. bir iş aksine gidip sıkıntı yaşanınca, c. bir iş aksine gidip, VIII/14. kağni devrildi mi, VIII/27. ikimiz bir olup, VIII/30. kaygısız görünerek, VIII/35. iki buçuk gün şehir yüzü gördünüz mü,

VIII/46. sen bilin deyince, VIII/48. acele davranıp, VIII/49. bakkala varıp, VIII/50. elli kuruşluk zeytin ile yüz kuruşluk halvayı getirip, VIII/53. fırından yeni çıkmış somundan bir iki lokma atıştırınca, VIII/78. geçirdiğim aksiliği hatırladıkça, VIII/94. arpayı satınca, VIII/106. köyün yolunu ortaladığımızda, VIII/107. köye yaklaştıkça, VIII/114. yüzüme ısrarla bakıp, VIII/125. bir iki yutkunup, VIII/133. muşambaya sarıp, VIII/163. “Eyvallah” deyip, VIII/172. bismillah deyip, VIII/187. nerden alıp, VIII/191. “Aha, şu kadar kazandım.” deyip, VIII/193. bir iki yutkunup, VIII/198. oğlan ellerime bakınca.

IX. AVARE YILLAR

IX/5. a. oturduğu yerden kalkıp da bir başka masaya yanaştın mı, b. oturduğun yerden kalkıp, IX/14. siparişleri aldı mı, IX/47. bizim öğrenci olduğumuzu anlayınca, IX/57. yine böyle bir öğle paydosunda otururken, IX/62. o ağaçtan ötekine koşturup, IX/63. meyve toplamak için ağaçlara çıktık mı, IX/65. ağaçların ardına sinip, IX/78. Bahçıvan Nuri’yle beni bir kenara çekip, IX/81. hak ettikleri ücreti ödeyip, IX/88. onlar yokken, IX/98. okul açılınca, IX/99. onlar yokken, IX/100. hak ettiğim ücreti alıp, IX/126. parkın bir köşesine çekilip, IX/127. her öğrenci kendine göre bir öykü anlattığından, IX/140. biz inanmamakta direnince, IX/148. akşam üstü tekrar aynı sokaktan geçerken, IX/160. “Bismillah” deyip, IX/163. köyden kasabadan ilçeden gelip, IX/173. birkaç cümle daha ekleyip, IX/178. kafamı doğrultup, IX/198. biz soruları bildikçe, IX/204. rastgele parmağını uzatıp, IX/227. a. öteki kızdığı çocuklara da aynı soruyu sorup zayıfı bastırınca, b. öteki kızdığı çocuklara da aynı soruyu sorup, IX/229. kürsüye geçip.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/7. Mal Müdürü elindeki kağıtlardan gözlerini ayırıp, X/10. çayını yudumlarken, X/14. a. parlamaya başlamış ceketinin astarı yırtık cebindeki Bafra’dan bir sigara çekip tütürünce, b. parlamaya başlamış ceketinin astarı yırtık cebindeki Bafra’dan bir sigara çekip, X/16. şöyle yuvarlak ağzını doldura doldura, X/22. yassı ezanı okunalı, X/24. kağıtları dağıtırken, X/61. teklifi ikiletmeden, X/63. demli çayı Besim Beyin eline tutuşturup, X/69. “Eyvallah” deyip, X/70. cebinden çıkardığı el fenerini yana söndüre, X/84. biraz da kendisinden ekleyerek, X/90. dört yıl önce Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak üzere dolabı açınca, X/91. yorgun küçük gözlerini alabildiğine açıp, X/137. oraya kadar gitmişken, X/156. söz ayağa düşünce, X/161. iki

çocuğu karısı Şirinoğlu Kuyucaklı aklına geldikçe, X/172. Besim Bey daha ağzını açmadan, X/177. Tapucu “Canım bu kadar da korkulur mu avrattan? Biz de evliyiz Allah’ıma şükür.” deyince, X/179. ben buraya gelirken, X/192. Besim Bey “edepsiz” deyince, X/201. a. Kuyucaklı daha adımını atmadan, b. hışımla üzerine saldırıp, X/202. Tapucu ile Bekir Efendi iki koldan araya girip, X/204. önlüğünü atıp, X/217. ne yapıp yapıp, X/236. ayağını altına alıp, X/243. çantasını koltuğuna kıştırıp, X/244. başını eline alıp, X/248. tabağa doldurup, X/271. a. hatırlı eş dost tanımadan, b. hatırlı birisiyle yola çıkmadan, X/288. a. ilçeden kimseye haber vermeden, b. Nazlı’ya bile “Allahaismarladık” demeden, X/291. ordan oraya sora ede, X/292. çok sıcak karşılandığını görünce, X/315. hemen gidip, X/323. “yok.” deyip, X/338. her geldiğimde, X/361. “Beyefendi gittiler, yarın teşrif buyurun.” denip, X/373. kapısını tıklatmadan, X/380. bizim Bakanla bir köşeye oturup, X/384. Müdür Bey böyle anlatınca, X/387. radyonun o günkü on üç haberlerinde spiker “Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan Bakan Malatya’dan Elazığ’a hareket etti.” deyince, X/406. göğsünü gere gere, X/432. tapuyu cebine koyup, X/433. yeşil iri gözlerini küçültüp, X/456. a. partiye yakın olduklarından, b. konu komşu saygı gösterdikçe, X/466. Beyefendi sözünü duydu mu, X/469. kapıyı vurup, X/470. a. daha şöyle doya doya tarlaydı, çiftlikti, dükkandı, çiçekti diyemeden, b. şöyle doya doya, X/473. perdeyi aralayıp, X/477. konuşma bitince, X/489. gözlerini ovuştura ovuştura, X/496. odanın içinde bir iki volta atıp, X/512. komşuların tümü sokağa dökülmeden, X/515. gün ağarıken, X/519. Besim Beyin balkona asılı “Kuyruklar gitti, hürriyet geldi.” yazılı çarşafı görünce, X/520. ellerini çırpa çırpa.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/25. kapı önlerine oturup, XI/34. a. evinin altındaki dükkanın kepengini açtı mı, b. Yağdı, tuzdu, sabundu, şekerdi, kınaydı, karanfildi, aynaydı, taraktı, gramafon iğnesiydi, lamba şişesiydi, fitildi, iğneydi, iplikti, makaraydı, tahindi ne bulursa getirip, XI/36. haramdan da korktuğundan, XI/62. yol yakınken, XI/76. a. çuvalın birine soğan, ötekine patates doldurup, b. eşeğe yükleyip, XI/78. mallarını tüketmeden, XI/88. Çıldıroğlu bakkalcılığı bırakınca, XI/99. iki direk arasına ak çarşaf gerilip, XI/105. eşeğine yüklediği soğanları, patatesleri, renk renk çorapları satmadan, XI/127. ocağa girip, XI/135. çuvalın birini ayağıma ötekini başıma geçirip, XI/136. gözümü açtığımda.

XII. ZEYNEP

XII/23. Okulun bahçesinde Öğretmen Ali'yi görürle görmez, XII/33. baltayı omuzlayıp, XII/46. Ramazan Ağa denen o adam üstüme baltayla saldırınca, XII/51. köyün içine varıp, XII/54. Mustafa Ustanın ahır damı geçilmeden, XII/55. Mustafa Ustanın ahır damını geçip, XII/57. Zeki'nin gediğine gelmeden, XII/82. Zeynep yunakta Hörü Halaya anlatınca, XII/95. elindeki çubuğu karşı duvara fırlatıp, XII/111. “zan” altında kalmanın ağırlığı büyüdükçe, XII/116. ardına bakmadan, XII/119. daha teri soğumadan, XII/124. o gün Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün olayı duyunca, XII/128. bir dilekçe yazdırıp, XII/130. yemekler yenip, XII/138. Zeynep direndikçe, XII/145. Korucu Dursun “Ali hoca sıra sende” deyince, XII/161. göçü toparlayıp, XII/167. herkes Ali'nin ceza almasını beklerken, XII/173. ben böyle deyince, XII/184. yalvarmalarım yakarmalarım boşa çıkınca, XII/189. bohçam atılınca.

2.1.1.5. İSİM-FİİL GRUBU

İsim-fiil eklerinden herhangi birini alan bir kelime ile ondan önce gelip ona bağlı olan kelimelerin oluşturduğu gruba verilen isimdir.

Diğer kelime gruplarında olduğu gibi, dil bilimcilerin bu kelime grubuyla da ilgili çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

Bu çalışmamızda, “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserini esas aldığımız Leylâ Karahan isim-fiil grubuyla ilgili olarak:

“Bir hareket ismi ile ona bağlı tamlayıcı veya tamlayıcılardan kurulan kelime grubudur.” der (Karahan, 2008: 55).

“Türkçe Dil Bilgisi” adlı eserinde Raşit Keskin, “-mak, -mek, -ma, -me, -ış, -iş isim-fiil eklerinden birini alan bir kelime ile ondan önce gelen ve ona bağlı olan kelime ya da kelime gruplarının oluşturduğu gruba isim-fiil grubu denir.” şeklinde bir tanım yapar (Keskin, 2003: 181).

Bu grupta da asıl öge olan isim-fiil, grubun sonunda yer alır. Ve ana unsur olan isim fiil, grupta yer alan diğer öğelerce tamamlanır.

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerden tespit ettiğimiz isim-fiil gruplarını aşağıdaki şekilde tasnif ettik:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/29. helal mala haram karıştırmak, I/148. erken ayrılma, I/213. bastığı toprağı zangır zangır titretme, I/215. başta Abdullah Efendi olmak, I/225. kuru fasulyeyi kaşıklamak, I/238. odadan çıkmak, I/351. İtfaiyeye haber verme, I/401. evlerine götürmek, I/407. hısımları başta olmak.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/2. para kazanma, II/5. “Şu kadar kazandım.” diye işe yalan katmak, II/7. çok çalışıp az yemek, II/35. köylerine dağılmak, II/42. “unu var asmış elek.” diye söyletmek, II/109. ha deyince iş bulma, II/139. eğilip gözünü anahtar deliğine yapıştırma, II/187. ne olup bittiğini anlama.

III. MEKTUP

III/16. soğuktan korunmak, III/22. Ahmet Çavuş’un hanına gidip emanet aramak, III/24. o kıvrım yolları söküp aşma, III/25. emanetleri bırakma, III/54. açık saçık giyinmek, III/70. omuzlarını “hiç” anlamına çekiştirmek, III/77. kar yağmak, III/111. pencereden bakma.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/7. üniversite sınavını kazanıp öğrenime devam etmek, IV/74. zamanı geçirme, IV/99. beni yakından tanımak, IV/133. yeni atandıkları okula Taşlıtarla’ya gitme, IV/137. a. köyden ayrılma, b. bir an önce sonuçlanma, IV/183. beni gözetme, IV/196. İstanbul’a yakın olma, IV/198. bir başka köye atanma, IV/206. askere gitme, IV/208. okulu teslim etme, IV/228. “Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar.” deme, IV/234. öğrencilerine doğruluk üstüne nutuk çekme.

V. ÇAVUŞ

V/5. Emniyetten izin alma, V/17. adam öldürme, V/20. bir hiç yüzünden buralara düşmeme, V/32. a. konuyu dağıtma, b. o ilk heyecandan uzaklaşma, V/33. a. konuşmasını tekrar toparlayıp anlattığı noktaya getirmek, b. ilk anlatırken yaşadığı havayı yakalama, V/66. sağ olarak ele geçme, V/141. kapıda görünme, V/151. acele olarak Muğla’ya yetiştirme, V/191. yarın tekrar gelmek, V/199. gençliğimizi yaşama, V/209. birçok kadınla ilişki kurmuş olma.

VI. REİS BEY

VI/6. bir kamyonu sahip olabilmek, VI/41. yüz kuruşu sayma, VI/106. şöyle işlere çeki düzen verme, VI/162. masaya oturup görüşebilmek, VI/191. yollarda gezinme, VI/204. ne demek, VI/211. kitapları kurtarmak, VI/213. a. işine karışmak, b. ne deme, VI/214. kütüphaneden kalma, VI/215. a. konser verme, b. oyun gösterme, VI/261. a. ite dalaşmaktansa çite dolaşmak, b. ite dalaşmak, VI/289. “Bundan böyle ayağınızı denk alın.” demek, VI/318. a. halimizi söylemek, b. dermanını bulmak, VI/324. durup durduğu yerde niza çıkarmak, VI/331. a. pamuk toplamak, b. inşaatta çalışmak, VI/332. üç beş kuruş kazanmak, VI/339. taa çocukluğundan kalma, VI/342. silahı ateşlemek, VI/353. sahiden para yok demek, VI/402. kendi kendine konuşma, VI/418. kasaba içinde sivrilip çıkma, VI/421. çocukların anasını boşama, VI/441. elindeki kamçıyı yüzüne indirme, VI/455. a. ilçeye varmak, b. kumandana teslim olmak, VI/466. bir üfleme.

VII. SELMA

VII/67. ayın sonunu getirmek, VII/141. neye öfkelenir, neye kızmaz anlamak, VII/145. söyleyip kurtulmak, VII/182. Burhan’ımı evlatlık olarak verme, VII/222. o yaşta dost tutma, VII/241. o sürtüğü yanlarında dolaştırma, VII/248. ölüm haberini bir an önce alabilmek, VII/257. zırt pırt Aynur Hanımın evine gitme, VII/285. sevincini belli etmemek, VII/303. bir kova su almak.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/9. işi başlangıçtan sağlama alma, VIII/59. güleç görünmek, VIII/65. “Birinci” verme, VIII/176. büyüklerin yanında telaşlı görünme, VIII/191. deyip paraları avucuna sayma, VIII/207. parayı bubama koklatmamak.

IX. AVARE YILLAR

IX/38. iş arama, IX/63. a. meyve toplamak, b. meyve yemek, c. karşılıklı fıkra anlatmak, IX/69. çiçek toplamak, IX/70. ağaca çıkma, IX/88. a. bir başıma çalışmaya devam etme, b. bir başıma çalışma, IX/91. boşlukta okumak, IX/98. okul açılıncaya kadar çalışma, IX/127. bir şeyler anlatmak, IX/157. a. arkadaşımızın hayalini dağıtmamak, b. onunla birlikte o sokaktan geçme, IX/186. tekmil sınıfı bir anda tanıma, IX/187. a. başta Akkuş olmak, b. bizleri tanımak, IX/190. bizim isimlerimizin yanına

işaret koyduğunu bilmek, IX/192. geçmiş konuları çalışmak, IX/209. hem de ne yağış, IX/222. yanındaki arkadaşıyla iteleşme.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/29. a. böyle vara yoğa takılma, b. eşini konu etme, X/73. kaymakam başta olmak, X/75. kapıyı kilitlemek, X/90. dört yıl önce Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak, X/102. gelinliğimden kalma, X/116. “Eh, olabilir.” demek, X/154. Savcı Beyle buluşmak, X/164. karısına toz kondurmak, X/211. varlıklılarla yarışma, X/224. a. çevre ile yüz göz olmak, b. “otoriteyi” sifıra indirmek, X/268. kadın başına bu işlerin üstesinden gelmek, X/273. ben geldim, olsun demek, X/303. kocasının “demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?” diye söyleneceğini bilmek, X/306. kapı yumruklamak, X/311. partiye yazılmak, X/324. bugün konuşma, X/325. konuşmadan derdini dökmeden şuradan şuraya gitme, X/327. a. var gücüyle ağlama, b. var gücüyle bağırma, X/337. sizinle konuşabilmek, X/354. Necmiye'nin gözyaşlarını silme, X/361. Beyefendiyle konuşmak, X/365. a. ilçeye gitme, b. göçü toplayıp Ankara'ya gelme, X/374. daha dairenin kapısında görünme, X/388. “Yoksa Müdür Beyin anlattığı, bizim Bakan değil de bir başkası mıydı?” diye bir aralık kapı bırakma, X/393. bu çiçekleri satmak, X/466. Necmiye'yi parçalamak, X/473. perdeyi aralayıp pencereden bakma, X/502. bizden hesap sorma, X/518. sokağa çıkma, X/520. balkonda ellerini çırpı çırpı “Yaşasın, yaşasın.” deyiş.

XI. ÇILDİROĞLU

XI/4. karıncayı çiğnemek, XI/6. kimsenin yüzüne söyleyemediğini arkadan söylemek, XI/12. kendilerini destekleme, XI/16. çocukların nafakasını tamam etmek, XI/58. yarım okkanın parasının alma, XI/63. bir daha açmamak, XI/127. ocağa girip bekleme.

XII. ZEYNEP

XII/40. üstüne saldırma, XII/103. ne deme, XII/106. baltayla saldırma, XII/130. dışarı çıkma, XII/159. Ali'yi dövmek, öldürmek isteme, XII/160. Sefer Öğretmen başta olmak, XII/185. Osman'la evlenmek.

2.1.1.6. TEKRAR GRUBU

Bazı gramer kitaplarında “ikileme” diye de adlandırılan bu kelime grubu, bir nesneyi veya niteliği karşılamak üzere aynı göreve sahip iki kelimenin meydana getirdiği kalıplaşmış anlatımlardır.

Tekrarlar, anlamı kuvvetlendirmek, pekiştirmek ve zenginleştirmek amacıyla aynı, yakın veya zıt anlamlı kelimelerden oluşur. Edat dışında bütün kelimeler tekrar yapmaya uygundur diyebiliriz.

Türk dilinde tekrarlar üzerine yapılan çalışmalar oldukça fazladır. Hemen hemen bütün gramer kitabında ele alınmış olarak karşımıza çıkan bu kavramla ilgili Osman Nedim Tuna, “Türkçenin Sayıca Eş Heceli İkilemelerinde Sıralama Kuralları ve Tabii Bir Ünsüz Dizisi” adlı yazısında şunları söylemektedir:

“Türk dilinde “ikilemeler” ne yeni, ne de az işlenmiş bir konudur. Gerçekte Türkoloji yayınlarında bu konu üzerinde çıkmış araştırmaların sayısı oldukça kabarıktır. Hiç Şüphesiz, bunlardan bazıları bildiklerimize yeni ve önemli şeyler ilave etmişlerdir. Bu bakımdan “ikilemeler”le ilgili bütün meseleler henüz çözülmüş olmaktan uzaktır.”

Tekrar grubuyla ilgili dil bilimcilerden bazılarının yapmış oldukları tarifleri şu şekilde sıralayabiliriz:

Karahan, tekrar grubunu “Bir nesneyi, bir niteliği, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur.” biçiminde ifade eder (Karahan, 2008: 60).

Karahan “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde tekrar grubunun tanımını yaptıktan sonra özelliklerine değinir ve özellikleri şöyle sıralar:

- a. Grupta yer alan kelimeler arasında hem şekil, hem de anlam ilişkisi vardır.
- b. Tekrarlar anlamı kuvvetlendirir; nesne ve harekete çokluk, süreklilik ve beraberlik anlamı kazandırır.
- c. Bağlama ve çekim edatları dışında bütün kelimelerle tekrar grubu kurulabilir. Ünlemler tekrar elverişli kelimelerdir.
- ç. Grubu meydana getiren unsurlar çekim eki taşıyabilir.

d. Grup içindeki kelimeler eş görevlidir. Genellikle kelimeler arasında belirli bir ses düzeni bulunur. Bundan dolayı, tekrar gruplarının birçoğunda unsurların yeri değiştirilemez. Mesela “*eğri büğrü*” tekrar grubu “*büğrü eğri*” şeklinde ifade edilemez.

e. Gruptan yer alan kelimelerden biri, zaman içinde tek başına kullanımdan düşmüş olabilir.

f. Tekrar grupları, söz dizimi içinde isim, sıfat, zarf ve fiil görevi yapar.”

Vecihe Hatiboğlu “Türkçenin Sözdizimi” adlı eserinde tekrarlar için ikileme ifadesini kullanıp, yargısız anlatım olarak değerlendirmektedir.

Hatiboğlu tekrar grubunu, “ Anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasıdır.” biçiminde tanımlar (Hatiboğlu, 1972: 51).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde birçok tekrar grubu tespit edilmiş olup, bunlar aşağıdaki şekilde öykü öykü tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/2. el bebek gül bebek, I/14. çoluk çocuk, I/18. böyle böyle, I/19. ele avuca, I/21. büyüğünü küçüğünü, I/28. hele hele, I/32. birike birike, I/35. baka baka, I/46. a. yabandan yazıdan, b. alış veriş, I/53. atasından, dedesinden, I/54. eşle dostla, I/55. gelinsin gidilsin, I/77. isim isim, I/105. dur durak, I/112. a. boş boş, b. orda burada, I/127. gide gide, I/130. öte beri, I/137. a. takım takım, b. bol bol, I/138. anlı şanlı, I/141. a. gelinip gidilir, b. oturulup kalkılır, I/142. yol yordam, I/144. alıp veriyor, I/148. zaman zaman, I/153. oflayıp puflama, I/166. kurşun falan, I/170. doğru dürüst, I/188. alış veriş, I/189. kem küm, I/195. çoluk çocuk, I/201. korka korka, I/206. gelen giden, I/213. zangır zangır, I/228. kaldıra kaldıra, I/229. alış veriş, I/234. alış veriş, I/235. az biraz, I/251. evirdi çevirdi, I/255. heceleye heceleye, I/273. ana baba, I/282. dolu dolu, I/286. anlı şanlı, I/293. alıp alıp, I/296. öteyi beriyi, I/300. okuması yazması, I/345. ağzını burnunu, I/357. güllük gülistanlık, I/374. ağır ağır, I/413. sokak sokak.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/4. kazma kürek, II/7. üç beş, II/21. gümbür gümbür, II/22. kirinle pasınla, II/28. zar zor, II/34. aç aç, II/44. a. göze kulağa, b. ele ayağa, II/47. a. şak şak, b. büyüğü küçüğü, II/81. a. döne dolaşa, b. sora sora, c. ha babam de babam, ç. gide gele, II/110. üç beş, II/123. sokak sokak, II/130. ne alınıp ne satıl-, II/138. bir iki, II/143. şaşkın şaşkın, II/178. utan utan, II/181. süklüm püklüm, II/194. alıp ver-.

III. MEKTUP

III/3. altı üstlü, III/19. ayda yılda, III/24. kardan tipiden, III/25. yabanda yazıda, III/27. ayrılık gayrılık, III/31. a. umut ede ede, b. ede ede, III/36. arayanı soranı, III/38. mal mülk, III/45. gere gere, III/52. a. açık saçık, b. ele güne, c. namaz niyaz, III/54. açık saçık, III/55. bir iki, III/56. büyük küçük, III/58. yorgun argın, III/65. bekleye bekleye, III/75. ister istemez, III/84. güle oynaya, III/88. doğru dürüst, III/97. katıla katıla, III/98. ders falan, III/128. kırış kırış.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/6. üç beş, IV/9. giren çıkan, IV/13. kara kara, IV/17. hesaba kitaba, IV/19. edip edip, IV/28. açık seçik, IV/42. anlamsız anlamsız, IV/79. gitti gitti, IV/90. toz toprak, IV/129. konuşa konuşa, IV/131. karı koca, IV/150. karı koca, IV/152. açıp kapat-, IV/153. gelip git-, IV/168. canla başla, IV/172. geçti geçmedi, IV/223. alet edevat, IV/224. hemen hemen, IV/243. fitil fitil, IV/251. acı acı.

V. ÇAVUŞ

V/22. saçı sakalı, V/26. ağır ağır, V/30. ağır ağır, V/49. astığı astık kestiği kestik, V/54. bağa bostana, V/55. olanı biteni, V/67. bir bir, V/80. şen şatır, V/83. şarkılı türkülü, V/89. gidip gel-, V/108. tir tir, V/126. sorgu sual, V/134. karakolu falan, V/146. Allah Allah, V/164. ayrı ayrı, V/172. baka baka, V/186. baka baka, V/204. a. kırpa kırpa, b. ucundan kıyısından.

VI. REİS BEY

VI/4. sesli sesli, VI/5. sağ salim, VI/7. doğru dürüst, VI/11. sindire sindire, VI/19. topu topu, VI/22. tozu dumanı, VI/27. şunlara bak şunlara, VI/30. belli belirsiz, VI/50. üç beş, VI/57. beş altı, VI/60. a. çal ha çal, b. söyle ha söyle, VI/66. böyle böyle,

VI/72. konu komşu, VI/84. yanılıp yenilip, VI/87. dur durak, VI/88. sabahtan akşama akşamdan sabaha, VI/102. yedi gün yedi gece, VI/105. hay huy, VI/106. çeki düzen, VI/109. orda burada, VI/118. yapmalı etmeli, VI/120. ölçtü gitti, VI/141. dalgın dalgın, VI/149. söyle söyle, VI/188. a. vura vura, b. kasabanın üstüne altına altından üstüne, VI/191. arada sırada, VI/198. a. sabah akşam, b. gevrek gevrek, VI/215. a. bazı bazı, b. derme çatma, c. ayda yılda, ç. derme çatma, VI/219. a. böyle böyle, b. kazma kürek, VI/222. kazma kürek, VI/235. sabah sabah, VI/237. elini ayağını, VI/238. evsiz yurtsuz, VI/240. vura vura, VI/241. ağlamak sızlamak, VI/247. ordan oraya, VI/256. ele güne, VI/260. bakanın çekenin, VI/275. yüz yüze, VI/276. çoluğuna çocuğuna, VI/294. almışın yok vermişin yok, VI/295. orda burada, VI/296. din iman, VI/309. ne dedin ne dedin, VI/316. çoluğu çocuğu, VI/324. durup durduğu, VI/328. kara kara, VI/330. oldum olası, VI/332. üç beş, VI/334. borç harç, VI/338. kırış kırış, VI/369. titreye titreye, VI/374. bön bön, VI/392. böyle böyle, VI/412. yanılıp yenilip, VI/449. ağzı burnu, VI/456. görmüş geçirmiş, VI/469. a. elini yüzünü, b. belli belirsiz.

VII. SELMA

VII/7. ses seda, VII/31. sık sık, VII/34. durup dururken, VII/38. uzun uzun, VII/40. alım çalım, VII/48. altı üstü, VII/52. aç açık, VII/55. malı mülkü, VII/64. ola ola, VII/67. hesap kitap, VII/68. dizi dizi, VII/69. sıra sıra, VII/73. a. karı koca, b. ayrı ayrı, VII/78. zar zor, VII/82. kala kala, VII/85. varını yoğunu, VII/103. ovuştura ovuştura, VII/110.-VII/117. kimi kimsesi, VII/139. eviriyor çeviriyor, VII/140. sağı solu, VII/143. durup dururken, VII/181. a. kimi kimsesi, b. malı mülkü, VII/186. şaşkın şaşkın, VII/196. geldi geçti, VII/204. belli belirsiz, VII/213. gülüp oyna-, VII/217. a. durup dururken, b. anasına babasına, VII/218. böyle böyle, VII/221. gülüm balım, VII/231. a. konu komşu, b. eş dost, VII/238. durup dururken, VII/249. kuruşu kuruşuna, VII/254. gelmeleri, gitmeleri, VII/257. zırt pırt, VII/267. hay huy, VII/268. günleri ayları, VII/270. sorup soruştur-, VII/275. alıp alıp, VII/286. girenler çıkanlar, VII/291. derin derin.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/4. zaman zaman, VIII/24. şuna şuna, VIII/28. durup durup, VIII/34. alaylı alaylı, VIII/53. bir iki, VIII/64. oldu olacak, VIII/77. yanıp kavrulup, VIII/101. beş altı, VIII/109. a. aç susuz, b. üç beş, VIII/117. dalıp dalıp, VIII/125. bir iki, VIII/177. belli

belirsiz, VIII/188. evirip çevir-, VIII/193. a. bir iki, b. olan biten, VIII/197. beş altı, VIII/203. ayrı ayrı, VIII/214. girdi çıktı.

IX. AVARE YILLAR

IX/4. azdan azdan, IX/25. işinde gücünde, IX/28. dur durak, IX/34. üç beş, IX/40. defter kalem, IX/41. kapı kapı, IX/79. şöyle şöyle, IX/80. yüz göz, IX/84. üç beş, IX/103. koca koca, IX/104. şırl şırl, IX/111. birer ikişer, IX/113. hal hatır, IX/115. yalan yanlış, IX/119. beş on, IX/134. bir bir, IX/142. beş altı, IX/152. orası burası, IX/153. gelin güvey, IX/163. sarmaş dolaş, IX/185. tek tek, IX/194. satır satır, IX/196. sık sık, IX/208. kara kara, IX/217. kıs kıs, IX/228. gitti geldi.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/7. ya ya, X/16. doldura doldura, X/29. vara yoğa, X/64. sağı solu, X/70. yana söndüre, X/74. ister istemez, X/82. ağlaya ağlaya, X/84. yemez içmez, X/118. mışıl mışıl, X/123. neler neler, X/168. ordan buradan, X/208. ahım şahım, X/209. dur durak, X/223. yüz göz, X/224. yüz göz, X/241. neler neler, X/271. a. yol yordam, b. eş dost, X/279. bol bol, X/280. çırpa çırpa, X/290. a. geniş geniş, b. boy boy, X/291. a. sora sora, b. sora ede , X/302. kös kös, X/326. git gel, X/337. gelip git-, X/380. ordan buradan, X/405. peşin peşin, X/406. gere gere, X/410. şaşkın şaşkın, X/433. dik dik, X/456. a. eşten dosttan, b. konu komşu, X/470. doya doya, X/486. alınan satılan, X/489. ovuştura ovuştura, X/496. bir iki, X/497. onu bunu, X/499. düşünde falan, X/520. çırpa çırpa.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/3. a. çoluk çocuk, b. aç açık, XI/9. a. ayda yılda, b. ileriden geriden, XI/35. konu komşu, XI/44. orasında burasında, XI/45. enine boyuna, XI/48. az buçuk, XI/51. bağırtı bağırtı, XI/60. böyle böyle, XI/67. a. bağa bahçeye, b. gitti geldi, XI/85. kışta kıyamette, XI/87. iyi kötü, XI/90. dur durak, XI/96. ardı arkası, XI/100. zaman zaman, XI/105. renk renk, XI/108. hemen hemen, XI/110. zaman zaman, XI/118. zaman zaman, XI/136. titreme falan.

XII. ZEYNEP

XII/1. bir iki, XII/19. kıştır kıştır, XII/23. görürle görmez, XII/33. durup dururken, XII/35. girdi girdi, XII/42. dövmüş falan, XII/67. havadan sudan, XII/72. kızgın kızgın, XII/117. geçti geçmedi, XII/140. teker teker, XII/141. teker teker, XII/153. açık seçik, XII/157. derleyip toplayıp, XII/160. gece gündüz, XII/179. yavaş yavaş, XII/187. a. alış veriş, b. sık sık, c. gelir git-, XII/202. ağır ağır.

2.1.1.7. EDAT GRUBU

Sözcükler arasında anlam ilgisi kurmaya yarayan ve bu görev için kullanılan kelimelere “edat” denir. Edatlar tek başına kullanıldığında anlamları olmayan, ama anlamlı kelimelere, takımlara, veya cümleye girdikleri zaman çeşitli anlam ilgileri kuran kelimelerdir.

Ercan Alkaya “Kuzey Grubu Türk Lehçelerinde Edatlar” adlı çalışmasında edatların özelliklerini şöyle sıralar:

- “ 1. Tek başlarına anlamları yoktur.
2. Anlamları ve görevleri birlikte kullanıldıkları kelimeler ile ortaya çıkar.
3. Edatlar cümlede kelime veya kelime birlikleri arasındaki ilişkiyi sağlamaya yararlar.
4. Edatlar gramer görevli kelimelerdir.
5. Edatlar cümlede kendi başlarına bir öge olamazlar, geldikleri kelimeyle birlikte cümlenin ögesi olurlar.
6. Edatlar kendilerinden önce gelen kelimenin belirli bir hal ekiyle kullanılmasını talep ederler.
7. Edatların cümledeki yeri bellidir, mutlaka isimden sonra gelerek kullanılırlar.
8. Edatlar görevleri bakımından hal eklerine benzerler” (Alkaya, 2007: 36).

Edat grubu ise bir isim ile bir çekim edatının bir araya gelmesiyle oluşur. Edat grubunu daha iyi izah etmek için, dil bilimcilerden bazılarının edat grubu ile ilgili yapmış olduğu tanımlardan birkaçını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Karahan, çalışmamızda esas aldığımız “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde edat grubu için, “Bir isim unsuru ile bir çekim edatından meydana gelen kelime grubudur.” der (Karahan, 2008: 62).

Keskin’ in tanımı ise şu şekildedir: “Bir çekim edatı ile ona bağlı kelime ya da kelime gruplarının oluşturduğu gruba “edat grubu” denir (Keskin, 2003: 187).

Bir başka dil bilimci: Eker edat grubunu, “Bir ad soylu sözcüğün, yalın durumda ya da yaklaşma, uzaklaşma, ilgi, durumu eklerinden birini alarak, bir son çekim edatına bağlanmasıyla oluşturduğu gruptur.” diye tanımlar (Eker, 2006: 472).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde yer alan öykülerde bulunan edat grupları tespit edilerek aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/11. babası ile, I/15. a. töre gereği çocuklar babalarıyla doğrudan konuşamadıkları gibi, b. babaları ile, I/22. a. babasıyla birlikte, b. babası ile, I/37. iki edecek mal için, I/41. paranın sahibi bulununcaya kadar, I/46. alış veriş için, I/54. a. eş ile, b. dost ile, I/56. “Sağlığında şu oğlanı bir everseydim, çoluk çocuğa karışsaydı.” diye, I/63. alınının akı ile, I/66. a. eti ile, b. yağı ile, I/71. altları çıkmış postal ile, I/76. dünmüş gibi, I/78. eşi ile, I/85. gelin diye, I/90. Şakir ile, I/95. dal gibi, I/100. gelenlerin kalbi kırılmasın diye, I/113. “Bu işlere sen ne diyorsun?” diye, I/116. Allah’ın emri, peygamberin kavli ile, I/127. “Kervan gide gide yol alır.” diye, I/130. çeyizlik diye, I/134. Şakir’in ailesi için, I/144. a. müşteriler ile, b. akşama kadar, c. babası ile, I/151. şimdiye kadar, I/160. bu güne kadar, I/193. dağlar gibi, I/195. Allah’ın izni ile, I/204. anası ile, I/212. dağlar gibi, I/215. başta Abdullah Efendi olmak üzere, I/237. İhlamuru içtikten sonra, I/238. odadan çıkmak üzere, I/258. kara kurum gibi, I/268. alınının akı ile, I/277. sırtındaki azık torbası ile, I/287. baş örtüsü ile, I/296. tel ile, I/315. “Biz iyiyiz, burayı merak etme, tek hasterimiz sensin.” diye, I/316. ilaçlar ile, I/338. iri gözleri ile, I/344. eşek sudan gelinceye kadar, I/347. a. iki arkadaşıyla birlikte, b. iki arkadaşı ile, I/348. kaptığı gibi, I/351. alevler içinde, I/354. alevler içinde, I/362. babası ile, I/363.

kuşun sütü ile, I/372. alınının akı ile, I/397. uğultu içinde, I/407. hısımları başta olmak üzere, I/410. iki ay sonra.

II.ŞEKERLEME FABRİKASI

II/3. daha fazla para ile, II/5. a. “Şu kadar kazandım.” diye, b. şu kadar, II/10. iki gün önce, II/11. kırk develi yörük beyi gibi, II/21. o gümbür gümbür sesi ile, II/22. a. kirin ile, b. pasın ile, II/32. a. arkadaşlarıyla birlikte, b. arkadaşı ile, II/35. köylerine dağılmak zorunda, II/42. “unu var asmış elek.” diye, II/52. sıkıntılı bir davranış ile, II/57. her yanı ile, II/68. ne iş üzerine, II/69. şekerleme üstüne, II/79. a. seninle olduğu gibi, b. senin ile, c. Muharrem len, ç. kardeş gibi, II/88. adres diye, II/100. sabah yedikleri birer simit ile, II/110. ceplerindeki üç beş kuruş ile, II/125. eli ile, II/133. uğultu içinde, II/134. a. “yağlı boya” diye, b. “haftayım beyler, haftayım” diye, II/136. merak içinde, II/154. öfke içinde, II/155. hışım ile, II/172. şekerleme üstüne, II/186. kadınlar arasında, II/188. hışım ile.

III. MEKTUP

III/1. bu kış için, III/11. a. olanca isi ile, b. karası ile, III/14. ütülensin diye, III/16. a. soğuktan korunmak için, b. yatağın içinde, III/17. mangalda yanan kömür ile, III/18. a. sepetler ile, b. torbalar ile, III/45. kız için, III/51. iki gelini ile, III/52. ele güne karşı, III/62. ağız tadı ile, III/65. oğullarından gelecek mektuplar ile, III/70. omuzlarını “hiç” anlamına çekiştirmek ile, III/71. a. Abdulgaffar ile, b. Yılmaz ile, III/72. el gibi, III/77. kar yağmak ile, III/96. a. yirmi beş kuruş demek, b. bir sinema demek, III/97. aşık yan yattı ters döndü diye, III/108. şimdiye kadar, III/147. küt diye, III/153. gülünç fıkralar ile.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/6. paramız bitmesin diye, IV/15. hangi para ile, IV/34. senin için, IV/45. iyiliğini kötüye kullanmış olmamak için, IV/59. a. öğretmen arkadaşım ile, b. öğleye kadar, IV/63. ne kadar, IV/65. a. görevliyle birlikte, b. görevli ile, IV/67. a. tayinimle ilgili, b. tayinim ile, IV/71. kuş kadar, IV/77. Trakya'nın içlerine doğru, IV/88. yüküm ile, IV/90. a. ne kadar, b. toz toprak içinde, IV/99. beni yakından tanımak için, IV/102. a. bucak merkezine, b. otobüs ile, IV/111. yardım için, IV/114. a. anası ile, b. babası ile, IV/118. sanki kırk yıllık dostlarıymışım gibi, IV/120. elim ile, IV/130. sevgi ile, IV/131.

dört göz ile, IV/137. köyden ayrılmaları için, IV/150. köyün dışına kadar, IV/156. köy halkı ile, IV/158. siniler ile, IV/168. a. can ile, b. baş ile, IV/175. güler yüz, IV/183. beni gözetmesi için, IV/209. alıştığım gibi, IV/227. pat diye, IV/228. senin dürüstlüğün için, IV/234. doğruluk üstüne, IV/238. Bundan böyle okulun demirbaşları benim üstümde görülsün diye, IV/240. tüy kadar, IV/247. solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni, hırsızlık üstüne.

V. ÇAVUŞ

V/1. hapistekiler ile, V/4. bu düşünceler ile, V/12. eğitimci, Teknisyen Rıza ve Erol'la birlikte, V/15. hükümlüler ile, V/20. a. başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi için, b. bir hiç yüzünden, V/32. bir başka soru ile, V/35. sabahın ilk ışıkları ile, V/44. ara sorular ile, V/50. aklına estiği gibi, V/52. soygun, ırza geçme, adam öldürme gibi, V/57. kötü kaderi ile, V/61. a. jandarmalarla birlikte, b. jandarmalar ile, V/72. sabahın ilk ışıkları ile, V/89. ben Milas'a gidip gelene kadar, V/95. yüksek ses ile, V/103. saniyenin içinde, V/107. senin ile, V/111. iri gözleri ile, V/126. ben gelinceye kadar, V/134. karakolu falan basarlar diye, V/135. beş saat kadar, V/141. a. kapıda görünmesiyle birlikte, b. kapıda görünmesi ile, V/146. bir şamar ile, V/148. jeep ile, V/158. kaderin ördüğü ağ içerisinde, V/166. o acıklı günleri yeniden yaşıyor gibi, V/170. ilk yakalandığı günkü gibi, V/171. savunma içerisinde, V/172. "Hepsi iftiraydı." diye, V/183. bu üslup içerisinde, V/184. sanki yeniden duruşmaya çıkmış gibi, V/185. duruşma yenilenmiş gibi, V/191. yarın tekrar gelmek üzere, V/198. a. kadın ile, b. kız ile, V/201. a. kendisi ile, b. bulduğu kadınlar ile, V/204. nasıl olsa kapatırım diye, V/209. a. birçok kadınla ilişki kurmuş olmanın havası ile, b. birçok kadın ile, V/212. bu Çavuş için.

VI. REİS BEY

VI/5. "Aha yine sağ salim geldim." demek, VI/18. bilgiçlik taslayan çalım ile, VI/30. elinin yanı ile, VI/39. a. yüksek ses ile, b. "Bana çıkacak ki şu elli bin lira." (diye), VI/45. a. senin gibi, b. akşama kadar, VI/52. onlar ile, VI/78. babası ile, VI/98. az bir fark ile, VI/101. yeniden doğmuş gibi, VI/105. hay huy içerisinde, VI/140. tokat yemiş gibi, VI/145. sararmış yüz ile, VI/152. Ramazan topu gibi, VI/153. ayağına beni çağırarak kadar, VI/154. cartt diye, VI/159. öfkelenip küplere binecek diye, VI/162. masaya oturup görüşebilmek için, VI/164. nice çaba sonunda, VI/166. kiprit çöpü ile,

VI/169. ne demek, VI/170. kasabanın padişahı demek, VI/176. a. ilçedeki kaymakam gibi, b. karakoldaki çavuş gibi, VI/183. a. düzeltir gibi, b. aydınlanır gibi, VI/186. omuzu apoletli ceket ve ay yıldızlı şapkası içinde, VI/200. a. Mestan ile, b. Seferoğlu gibi, terzi Muharrem Usta gibi hatırlılar ile, c. Seferoğlu gibi, ç. terzi Muharrem Usta, d. karakolun çavuşu ile, VI/204. ne demek, VI/207. ne kadar, VI/209. alev içinde, VI/213. işine karışmak gibi, VI/224. çocuk bahçesi alanı içinde, VI/231. eski köye yeni adet gibi, VI/236. canlanır gibi, VI/247. düveleğe tutulmuş danalar gibi, VI/252. bağlara kadar, VI/256. ele güne karşı, VI/263. yarım ağız ile, VI/273. kapı gibi, VI/274. Dursun Efendinin keyfi için, VI/275. a. şu el kadar kasabanın içinde, b. el kadar, VI/279. a. “Bu Dursun Efendi bu ebdestle çook namaz kılar.” diye, b. bu abdest ile, VI/283. koltuğundan doğrulur gibi, VI/289. “Bundan böyle ayağınızı denk alın.” demek, VI/298. ayna gibi, VI/302. okka taşı gibi, VI/338. sağ serçe parmağı, VI/340. tazılar gibi, VI/343. “Ya sesi duyulursa?” diye, VI/346. öksürür gibi, VI/348. a. partinin ilçe başkanı ile, b. Ankara’ya kadar, VI/349. a. kalemle çekilmiş gibi, b. kalem ile, VI/387. elimin tersi ile, VI/391. yığılır gibi, VI/395. aylığı kadar, VI/396. a. Reisin önüne doğru, b. elinin tersi ile, VI/408. kasaba içinde, VI/413. kocaman elleri ile, VI/418. kasaba içinde, VI/421. “Çocukların anasını boşamaya başladığımız bir sırada olacak iş mi bu?” diye, VI/437. dövüş için, VI/439. Efe’nin beklemediği bir çeviklik ile, VI/440. kendin gibi, VI/441. o iri yumruğu ile, VI/444. bir dakikanın içinde, VI/449. kan içinde, VI/451. sıtmaya tutulmuş gibi, VI/457. ağır değil, VI/461. kendi usulüne göre, VI/466. bir üflemek ile, VI/477. tazı gibi, VI/478. it oğlu it Mestan’a giydirdiğin gibi, VI/482. bu işler olmamış gibi.

VII. SELMA

VII/3. duymamış gibi, VII/6. Selma’nın üstünde, VII/17. a. buna rağmen, b. ters göz ile, VII/27. ne demek, VII/34. “Durup dururken ağzımızın tadı kaçmasın.” diye, VII/35. gitmek ile, VII/51. “erdireyim, yetireyim” diye, VII/52. bolluk içinde, VII/53. zengin bir koca ile, VII/59. bir memur ile, VII/63. a. “Çam gibi delikanlıdaha ne istersin? Üstelik maaşa da bağlı. Otur oturduğun yerde.” diye, b. çam gibi, VII/67. yorgana göre, VII/68. Nebahat gibi, VII/77. ip ile, VII/78. gırtlığına kadar, VII/81. a. “Bu da ne demek oluyor?” diye, b. ne demek, VII/111. hasta hali ile, VII/112. bizim ile, VII/122. hasta hali ile, VII/148. Şunu almadın, bunu almadın diye, VII/149. paşalar gibi, VII/155. sonuna kadar, VII/156. sabahtan beri, VII/160. işin içinde, VII/164. a. bugüne

kadar, b. alamadıydın, satamadıydın diye, VII/165. ikimizin mutluluğu için, VII/166. kurtulduk demek, VII/172. bildiğin gibi, VII/176. ok gibi, VII/189. Aynur Hanım ile, VII/196. sinema şeridi gibi, VII/215. anlamamış gibi, VII/222. a. Fahrettin için, b. kazık kadar, VII/228. hayalleri ile, VII/231. Aynur Hanım ile, VII/233. gül gibi, VII/236. kendisine göre, VII/239. görüldüğü gibi, VII/246. kavil üzerine, VII/253. küsmüş gibi, VII/265. “Adam bozuntusu mu olurmuş kocam.” diye, VII/267. hay huy içerisinde, VII/276. acı sesi ile, VII/285. sevincini belli etmemek için, VII/292. turp gibi, VII/293. çocuğun ile, VII/297. gırtlaklarına kadar, VII/303. bir kova su almak için, VII/304. ayılsın diye.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/19. Şeref len, VIII/24. bilmez gibi, VIII/27. dükkanlara doğru, VIII/59. güleç görünmek için, VIII/62. dört göz ile, VIII/81. bunun üstüne, VIII/102. dün gibi, VIII/118. kaç panganotlan, VIII/125. tamı tamına bin beş yüz panganot ile, VIII/137. ödünç para isteyecek diye, VIII/153. dört gözle, VIII/154. “Benim oğlan gelse de alacağımızı alabilirsek, satacağımızı satabilsek.” diye, VIII/162. suçlu insanlar gibi, VIII/177. dilinin ucu ile, VIII/178. dediğim gibi, VIII/191. a. köyün adeti üzre, b. şu kadar, VIII/196. sabaha kadar, VIII/203. işe yarayacakmış gibi.

IX. AVARE YILLAR

IX/3. yaz boyunca, IX/13. gönlü hoş olsun diye, IX/19. olacak gibi, IX/37. kendi kıt imkanları ile, IX/40. yaz boyunca, IX/41. akşama kadar, IX/54. a. boş durmamak için, b. akşama kadar, IX/56. a. evlerden getirdiğimiz zeytin ile, b. peynir ile, c. yumurta ile, ç. helva ile, IX/61. Mohaç Muharebesi’ni kazanan kumandanlar gibi, IX/62. sabahtan akşama kadar, IX/63. meyve toplamak için, IX/71. her zaman olduğu gibi, IX/73. bizim ile, IX/91. boşlukta okumak için, IX/98. a. kalmam için, b. okul açılıncaya kadar çalışmam için, c. okul açılıncaya kadar, IX/116. sevda üstüne, IX/122. inanmış gibi, IX/127. kendine göre, IX/133. siz tanımazsınız diye, IX/141. meraktan çatlamak üzere, IX/157. a. moralini bozmamak için, b. yüzüne karşı, c. gönlü hoş olsun diye, IX/163. a. yeni gelen arkadaşlarımız ile, b. köyden, kasabadan, ilçeden gelip de göremediklerimiz ile, IX/184. annesi ile, IX/187. başta Akkuş olmak üzere, IX/190. bizim isimlerimizin yanına işaret koyduğunu bilmek için, IX/192. geçmiş konuları

çalışmak ile, IX/198. belli etmemek için, IX/217. göz ucu ile, IX/218. a. şişko hali ile, b. adeti olduğu üzere, IX/222. yanındaki arkadaşı ile.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/13. a. “Şu Tapucu da benim gibi aylıkçı. Nasıl oluyorda paralı oyun oynayabiliyor?” diye, b. benim gibi, X/30. dirlik, düzenlik bozulmasın diye, X/45. “Bakalım bu eli kim alacak?” diye, X/46. Şirinoğlu’nun kabarıp köpürmesine kadar, X/55. geriye doğru, X/61. uzaklaşmak için, X/73. kaymakam başta olmak üzere, X/75. kapıyı kilitlemek üzere, X/81. karısının üstüne, X/90. dört yıl önce Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak üzere, X/95. umursamaz hava içinde, X/99. üzülmüş gibi, X/102. gelinliğimden kalma kumaşlar ile, X/107. bana ait, X/114. “Acaba konuyu büyütsem mi?” diye, X/115. komşulara karşı, X/116. “Eh, olabilir.” demek ile, X/126. sabaha karşı, X/135. Savcı Bey ile, X/137. oraya kadar, X/154. a. Savcı Beyle buluşmak üzere, b. Savcı Bey ile, X/168. Bekir Efendi ile, X/175. bilmez gibi, X/177. bu kadar, X/178. Necmiye yengem kapıyı kilitleyecek diye, X/180. Nazlı ablam ile, X/181. bu kadar, X/182. bu sözler ile, X/189. benim ile, X/193. o kadar, X/200. bu kadar, X/204. evine kadar, X/214. şu cahil kadın kadar, X/215. ellere fazla heveslenmesin diye, X/223. ilçedeki çevre ile, X/224. a. çevre ile yüz göz olmak demek, b. çevre ile, c. “otoriteyi” sifıra indirmek demek, X/232. a. umduğu ile, b. bulduğu ile, X/243. eskiden olduğu gibi, X/262. tayin için, X/269. ona göre, X/271. hatırlı birisi ile, X/273. ben geldim olsun demek ile, X/275. bu iş için, X/278. Besim Beyin içini serinletir gibi, X/282. tayin çıkmış gibi, X/294. düşlerindeki gibi, X/303. a. kocasının “Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?” diye söyleneceğini bilmek için, b. “Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?” diye, X/306. kapı yumruklamak ile, X/317. Beyefendi ile, X/322. söylediklerine göre, X/327. var gücü ile, X/330. saldırıyorlar diye, X/334. yüksek ses ile, X/337. a. sizinle konuşabilmek için, b. sizin ile, X/346. şaşkınlık içinde, X/350. savcının muhalifliğine kadar, X/354. ütülü, lavanta kokan mendili ile, X/361. a. Beyefendiyle konuşmak için, b. Beyefendi ile, X/365. bir ay içinde, X/374. daha dairenin kapısında görünmesi ile, X/378. umursamaz bir hava içerisinde, X/380. bizim Bakan ile, X/384. “Acaba dedikleri doğru mu?” diye, X/386. a. her zaman olduğu gibi, b. Bakan Bey ile, X/388. “Yoksa Müdür Beyin anlattığı, bizim Bakan değil de bir başkası mıydı?” diye, X/392. gül, reyhan, yasemin gibi, X/393. bu çiçekleri satmak için, X/396. kum gibi, X/397. almak için, X/401. dükkan için, X/404. ne demek, X/414. para

ile, X/415. maaş ile, X/421. onun ile, X/423. Pakize Hanım ile, X/429. alabildiğin kadar, X/440. karı ile, X/450. berber elinden çıkma saçları, japone kollu elbisesi, bir karış topuklu kundurası ile, X/471. zelzeleye tutulmuş gibi, X/473. perdeyi aralayıp pencereden bakması ile, X/475. el yordamı ile, X/485. bunun ile, X/496. odanın içinde, X/510. “Kuyruklar gitti, hürriyet geldi.” diye, X/514. biraz rahatlamış gibi.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/3. evinde ocağı doğru tütsün, çoluk çocuk, o uzun kış günlerinde aç açık kalmasın diye, XI/6. kimsenin yüzüne söyleyemediğini arkadan söylemek gibi, XI/10. “Onlar konuşsa da dünya ahvalinden haber edincek.” diye, XI/11. a. alim ile, b. cahil ile, XI/13. gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye, XI/23. öyle sayıya gelecek kadar, XI/32. kendisine göre, XI/45. kırk yıllık doktormuş gibi, XI/63. bir daha açmamak üzere, XI/71. gözlerinin bozukluğu yüzünden, XI/77. küheylan atlar gibi, XI/96. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi, XI/100. bu çocuklar bir başlarına ne yapıyorlar diye, XI/111. kendine göre, XI/112. para diye, XI/117. üç günde biraz toparlanmış gibi, XI/120. muayene için, XI/140. dağın şartlarına göre.

XII. ZEYNEP

XII/3. o nasıl söz diye, XII/4. atasına karşı, XII/10. ne demek, XII/20. a. anası ile, b. bu minval üzere, XII/23. elindeki balta ile, XII/27. kanatları yolunmuş kuşlar gibi, XII/37. a. Ramazan Ağayla bir kötü geçmişiniz mi vardı diye, b. Ramazan Ağa ile, XII/38. korkulu, titrek bir ifade ile, XII/46. balta ile, XII/50. yeni iz, yeni yol bulmuş gibi, XII/60. aynı alışkanlık ile, XII/69. bir korkulu rüyadan sıyrılır gibi, XII/74. sıtmaya tutulmuş hastalar gibi, XII/84. eline geçirdiği çubuk ile, XII/87. çiçek gibi, XII/88. gül gibi, XII/98. inanmış insanların rahatlığı içinde, XII/106. balta ile, XII/107. dosta, düşmana karşı, XII/109. bütün ayrıntıları ile, XII/119. “Öğretmenler gelsin!” diye, XII/124. balta ile, XII/125. o günden beri, XII/129. bu dilekçe yüzünden, XII/134. bütün ayrıntıları ile, XII/147. böyle bir olay ile, XII/156. Zeynep’in adı kötüye çıktığı için, XII/159. kötülük için, XII/160. Sefer Öğretmen başta olmak üzere, XII/164. satıcı İzzet ile, XII/179. a. Osman ile, b. Ramazan Ağa ile, XII/181. Osman ile, XII/185. Osman ile, XII/186. şimdiki kocam ile, XII/187. alış veriş için, XII/188. düşündüğüm gibi, XII/192. ağlamaklı bir ifade ile.

2.1.1.8. BAĞLAMA GRUBU

Bir bağlayıcı ile birbirine bağlanmış olan iki veya daha fazla ismin meydana getirdiği kelime grubudur. Cümle içerisinde, diğer kelime gruplarında olduğu gibi tek öge muamelesi görüp, cümlede veya kelime grubunda isim, sıfat, zarf olarak kullanılabilirler.

“Bağlama edatları ile birbirine bağlanmış iki veya daha fazla isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.” diyen Karahan, bağlama grubunun özellikleriyle ilgili de şunları ifade eder:

a. Bağlama edatı (ve, veya, ile, ila, fakat, ama, değil vb.) isim unsurlarının arasında bulunur. İsim unsurları grubun kuruluşuna eşit olarak katılır.

b. İçinde ikiden fazla isim unsuru bulunan bir bağlama grubunda “ve” bağlama edatı, son iki isim unsurunun arasında yer alır.

c. “ne....ne”, “hem.....hem”, “....da....da”, “ister...ister”, “ya...ya”, “....mi....mi” gibi bağlama edatlarıyla kurulan bir bağlama grubunda bağlama edatları, isim unsurunun başında veya sonunda bulunur.

ç. Bu grupta isim unsurları kelime grubu olabilir.

d. Bağlama grubu, cümle veya kelime grupları içinde isim, sıfat veya zarf görevi yapar.

e. Bu grupta, her unsur kendi vurgusunu taşır ” (Karahan, 1999: 30-31).

Ergin, bağlama grubunu “En zayıf, birliği ve yapısı en iğreti olan kelime grubu” biçiminde tarif eder (Ergin, 1992: 378).

Özkan ve Sevinçli, bağlama grubunu, “İki veya daha fazla isim unsurunun sıralama, bağlama, karşılaştırma ve denkleştirme bağlaçları (ve, ile, dahi, ila, ya, yahut, veyahut, fakat, ama, değil, ya...ya, hem...hem, ne...ne, da/de...da/de vb.) ile oluşturduğu kelime grubudur.” şeklinde tanımlamaktadırlar (Özkan/Sevinçli, 2009: 88).

Bağlama gruplarında eğer isim ögesi ikiden fazla olursa, bağlama edatı son iki isim veya öge arasında yer almaktadır.

Söz Dizimi açısından incelediğimiz ‘‘Gecenin Bir Saatinde’’ adlı eserde yer alan öykülerdeki cümlelerde tespit ettiğimiz bağlama grupları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/41. ak ile kara, I/83. davul bile dengi dengine, I/100. ak ile kara, I/214. ibrik ve altlığı, I/219 .yufka ekmeği ile etli kuru fasulye aşısı.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/2. ağız açmaya değil para kazanmaya, II/3. ‘‘itibarını da gradosu da’’, II/4. bir yıl iki yıl ve de üç yıl, II/139. eğilip gözünü anahtar deliğine yapıştırması ile bağırması, II/160. Muharrem ile Şerif.

III. MEKTUP

III/31. Tahir ve arkadaşları, III/111.Tahir’in pencereden bakması ile kendisini dışarı atması.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/233.- IV/247. göz ile kaş.

V. ÇAVUŞ

V/12. Teknisyen Rıza ve Erol, V/79. Milas ile Yatağan, V/97. Mahmut ile İbrahim, V/201. önce kendisiyle sonra bulduğu kadınlarla.

VI. REİS BEY

VI/1. bir mikrofon ile bir hoparlör, VI/2. önce çocuklar sonra meraklılar, VI/37. Reis Bey ile kasabanın ileri gelenleri, VI/57. beş altı tahta sandalye ile bir kırık masa, VI/186. omuzu apoletli ceketini ve ay yıldızlı şapkası, VI/288. Yaşar Çavuş ile Dursun, VI/352. ne bana ne sana ne ötekilere, VI/419. Emin ile Pembe, VI/436. ne değirmene gitmişliği ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü.

VII. SELMA

VII/43. güzellikte değil parada, VII/131. Selma ile Fahrettin Bey, VII/133. Burhan ile Aynur Hanım, VII/229. göz ile kaş, VII/237. Ömer Efendi ile hanımı.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/11. lafın yerine de olayların yeline de, VIII/16. olacak ile ölecek, VIII/50. elli kuruşluk zeytin ile yüz kuruşluk halva, VIII/157. olacak ile ölecek, VIII/197. benim küçük Musa'mın önüne döktüğüm iki avuç kırık leblebi ile beş altı kıvrım şekeri.

IX. AVARE YILLAR

IX/78. a. Bahçıvan Nuri ile ben, b. Güner Efe ile Dabbanoğlu, IX/148. esmer bir kız ile yaşlı bir kadın.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. tüten odun sobası ile içilen sigara, X/17. ilçedeki yani kulüpteki, X/38. bir ona bir ötekine, X/84. Besim Bey ile Necmiye, X/108. bir Nazlı'ya bir de bana, X/170. Tapucu ile Kuyucaklı, X/195. Bekir Efendi ile Tapucu, X/202. Tapucu ile Bekir Efendi, X/232. umduğıyla değil bulduğıyla, X/321. ya toplantıda ya Ankara dışında, X/388. bizim Bakan değil de bir başkası, X/520. Necmiye ile Besim Bey.

XI. ÇILDIROĞLU

XI/24. kunduracılık ile semercilik, XI/52. Terzi Dudu ile Kınalı Hacca, XI/96. a. Arzu ile Kamber, b. Tahir ile Zühre, c. Kerem ile Aslı, XI/99. Karagöz ile Hacivat, XI/129. bir değil iki.

XII. ZEYNEP

XII/142. anası ile babası, XII/162. Zeynep ile karısı.

2.1.1.9. UNVAN GRUBU

Şahıs ismi + akrabalık bildiren isim, şeklinde kurulan kelime grubudur.

Dil bilimcilerin unvan grubuyla ilgili vermiş olduğu tanımların çoğu birbirine yakındır. Bunlardan bazıları şöyledir:

Günay Karaağaç, "Türkçenin Söz Dizimi" adlı eserinde, unvan grubunu "unvan öbeği" başlığı altında ele alıp, "Bir özel ad ile unvan veya akrabalık adlarından birinin eksiz bir biçimde oluşturdukları söz öbeği." şeklinde tanımlar (Karaağaç, 2009: 168).

Tanımda da belirtildiği şekilde unvan grubunu oluşturan kelimeler eksiz birleşmektedirler. Kişi adı başta ve unvan veya akrabalık adı ise sonda bulunmaktadır.

Unvan grupları cümlelerde isim olarak görev yapar. Grubun vurgusu birinci öge üzerindedir.

Karahan, “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde unvan grubuyla ilgili olarak şunları söyler: “Bir şahıs ismiyle, bir unvan ve akrabalık isminden kurulan kelime grubudur.

a. Bu grupta şahıs ismi başta, unvan ve akrabalık ismi sonda bulunur. İki unsur eksiz birleşir.

b. Unvan grubunda şahıs ismi, birleşik isim olabilir.

c. Bu grup, söz dizimi içinde isim görevi yapar.

ç. Birinci unsuru unvan veya akrabalık ismi olan “Sultan Orhan, Dede Korkut, Hoca Nasrettin, Doktor Murat, Hemşire Selma, Albay Şadan, Baba Necmi” gibi kelime grupları unvan grubu değil, birleşik isimdir” (Karahan, 1999: 31-32).

Diğer dil bilimcilere ait bazı tanımları sıralayacak olursak;

“Bir şahıs adıyla, bir unvan ve akrabalık gösteren adın eksiz olarak yan yana gelerek oluşturduğu belirtme grubu ” (Korkmaz, 2007: 219).

“Unvan grubu bir kişi adıyla bir unvan veya akrabalık gösteren ismin eksiz olarak yan yana gelerek oluşturduğu belirtme grubu ” (Eker, 2006: 468).

“Bir şahıs ismiyle, unvan veya akrabalık bildiren başka bir ismin oluşturduğu kelime gruplarına unvan grubu denir ” (Keskin, 2003: 190).

Bu tanımlardan sonra “Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan unvan gruplarını aşağıdaki şekilde sınıflandırabilir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/44.- I/47.- I/49.- I/56.- I/67.- I/75.- I/85.- I/118.- I/135.- I/153.- I/160. Abdullah Efendi, I/168. Neslihan Ana, I/170. Abdullah Efendi, I/177. Neslihan Ana, I/188. Abdullah Efendi, I/214. Fatma Gelin, I/215.- I/220. Abdullah Efendi, I/227. a. Fatma

Gelin, b. Abdullah Efendi, I/237. Abdullah Efendi, I/239. Neslihan Ana, I/255. Abdullah Efendi, I/271. Şakir Çavuş, I/280. Fatma Gelin, I/282. a. Neslihan Ana, b. Fatma Gelin, I/283. Abdullah Efendi, I/287.- I/290. Fatma Gelin, I/304. Abdullah Efendi, I/308. Fatma Gelin, I/309. Abdullah Efendi, I/316. Neslihan Ana, I/325. Abdullah Efendi, I/330.- I/332. Fatma Gelin, I/335. Neslihan Ana, I/337.- I/342.- I/344. Abdullah Efendi, I/348. Fatma Gelin, I/352.- I/354. Neslihan Ana, I/384. Abdullah Efendi, I/390. Fatma Gelin, I/392. Neslihan Ana.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/95. öğretmen bey.

III. MEKTUP

III/21.- III/22. Ahmet Çavuş, III/93. a. Besim Bey, b. Burhan Bey, III/97. Burhan Bey, III/104.- III/109. Sıtkı Bey, III/120.- III/123.- III/138. Büyük Hanım teyze.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/40.- IV/45.- IV/47.- IV/48.- IV/55.- IV/67. Müdür Bey, IV/94. Savcı Bey, IV/96.- IV/97. Memur bey, IV/101.- IV/178. Öğretmen Bey.

V. ÇAVUŞ

V/8.- V/10. Orhan Bey, V/27. Savcı Bey, V/97. Dursun Onbaşı, V/172. Savcı Bey, V/175. Müdür bey, V/186. Savcı Bey, V/191.- V/212. Müdür Bey.

VI. REİS BEY

VI/37.- VI/38.- VI/40.- VI/43. VI/49.- VI/50.- VI/53. Hacı Dayı, VI/62.- VI/65. Rüstem Efe, VI/73. Reis Bey, VI/76.- VI/83.- VI/85. Hacı Dayı, VI/107. Rüstem Efe, VI/115. Mestan Efe, VI/117. Reis Bey, VI/118. Rüstem Efe, VI/125.- VI/134. Reis Bey, VI/141. Mestan Efe, VI/150. a. Reis Bey, b. Mestan Efe, VI/157. Reis Bey, VI/185. Muharrem Usta, VI/191. Mestan Efe, VI/192.- VI/193.- VI/199. Yaşar Çavuş, VI/200. Muharrem Usta, VI/211.- VI/212. Hacı Dayı, VI/218.- VI/219. Reis bey, VI/220. Dursun Emmi, VI/223. Katip Efendi, VI/224. DursunAğa, VI/233. Mestan Efe, VI/246.- VI/252. Reis Bey, VI/262. Yaşar Çavuş, VI/263.- VI/265. Reis Bey, VI/267. Yaşar Çavuş, VI/268. Reis Bey, VI/270. Yaşar Çavuş, VI/271. Reis Bey, VI/274.- VI/279.

Dursun Efendi, VI/280. Yaşar Çavuş, VI/284. Kara Haydar Efendi, VI/286. Reis Bey, VI/288. Yaşar Çavuş, VI/312. Mestan Efe, VI/326. Reis Bey, VI/335. Mestan Efe, VI/336.- VI/337. Reis Bey, VI/340. Hacı Dayı, VI/366. Mestan Ağa, VI/372.- VI/383. Efe Ağa, VI/399.- VI/401. Yaşar Çavuş, VI/402. Hacı Dayı, VI/422. Mestan Efe, VI/431. Efe Ağa, VI/456. Yaşar Çavuş.

VII. SELMA

VII/19.- VII/20. Emine teyze, VII/97.- VII/102. Aynur Hanım, VII/103. Fahrettin Bey, VII/104.- VII/107.- VII/108.- VII/113.- VII/115.- VII/118.- VII/121.- VII/123.- VII/124. Aynur Hanım, VII/131. Fahrettin Bey, VII/132. Ömer Usta, VII/133. a. Aynur Hanım, b. Emine Teyze, VII/135.- VII/150. Fahrettin Bey, VII/175. Aynur Hanım, VII/176. Fahrettin Bey, VII/177.- VII/179.- VII/189. Aynur Hanım, VII/205. Fahrettin Bey, VII/206.- VII/214. a. Aynur Hanım, b. Fahrettin Bey, VII/225. Fahrettin Bey, VII/226. Aynur Hanım, VII/230. Fahrettin Bey, VII/231. Aynur Hanım, VII/237. Ömer Efendi, VII/249.- VII/251. Fahrettin Bey, VII/252.- VII/253.- VII/257.- VII/286.- VII/290.- VII/292. a. Aynur Hanım, b. Selma Abla, VII/295.- VII/297. Aynur Hanım.

IX. AVARE YILLAR

IX/73. Müdür Bey, IX/112. Ahmet Çavuş, IX/169. Abdullah Bey, IX/170. Abdullah Bey.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/4. Bekir Efendi, X/6. Müdür Bey, X/10.- X/19. a. Besim Bey, b. Necmiye Yenge, X/21.- X/29.- X/45.- X/47.- X/51.- X/57. a. Besim Bey, b. Bekir Efendi, X/59.- X/61. Besim Bey, X/62. Bekir Efendi, X/63.- X/64.- X/67. Besim Bey, X/82. Nazlı karı, X/84.- X/85.- X/121.- X/128.- X/134. Besim Bey, X/135. Savcı Bey, X/140. Necmiye Hanım, X/142. Besim Bey, X/143. Nazlı Hanım, X/147.- X/151. Besim Bey, X/154. Savcı Bey, X/157. Besim Bey, X/168. Bekir Efendi, X/171.- X/172.- X/174.- X/176.- X/178. a. Besim bey, b. Necmiye yenge, X/180. Nazlı abla, X/183.- X/186.- X/192. Besim Bey, X/195. Bekir Efendi, X/196.- X/201. Besim Bey, X/202.- X/204. a. Bekir Efendi, b. Besim Bey, X/215.- X/246.- X/251.- X/254. Besim Bey, X/266. Enver enişte, X/267.- X/272.- X/278. Besim Bey, X/291.- X/299. Enver enişte, X/367.- X/371.- X/372. a. Besim Bey, b. Müdür Bey, X/375.- X/377. Müdür Bey, X/378. Besim Bey,

X/384. a. Muavin Bey, b. Müdür Bey, X/385. Müdür Bey, X/386. Bakan Bey, X/388. Müdür Bey, X/402.- X/409. Besim Bey, X/417.- X/419.- X/420. Müfit Bey, X/423. Pakize Hanım, X/426.- X/427.- X/442. Müfit Bey, X/447.- X/465.- X/471.- X/496.- X/503.- X/510.- X/519.- X/520. Besim Bey.

XI. ÇILDİROĞLU

XI/96. Sürmeli Bey.

XII. ZEYNEP

XII/21.- XII/23.- XII/28.- XII/37.- XII/46. Ramazan Ağa, XII/54.- XII/55. Mustafa Usta, XII/57.- XII/61. İlyas Efendi, XII/70. Ramazan Ağa, XII/71. İlyas Efendi, XII/73.- XII/81. Ramazan Ağa, XII/82. Hörü Hala, XII/97. İlyas Efendi, XII/99. Hörü Hala, XII/106. Ramazan Ağa, XII/120. Sefer Öğretmen, XII/124.- XII/126. Ramazan Ağa, XII/142. Hörü Hala, XII/143.- XII/144. Ramazan Ağa, XII/145. a. Ali Hoca, b. Ali Öğretmen, XII/156. Ramazan Ağa, XII/160. Sefer Öğretmen, XII/175. Ali Öğretmen, XII/179. Ramazan Ağai XII/198. Yargıç Bey.

2.1.1.10. BİRLEŞİK İSİM

Birleşik isim grubu, kişilere özel ad olmak üzere iki veya daha fazla ismin bir araya gelerek oluşturduğu kelime grubudur. Başka bir ifadeyle, birleşik isimleri, Karahan'ın da izah ettiği gibi "bir şahsa özel ad olarak kullanılabilen isimler" şeklinde de tanımlayabiliriz (Karahan, 2008: 69).

Birleşik isim grubuyla ilgili olarak dil bilimcilerin eserlerini incelediğimizde, birbirine çok yakın ifadeli tanımlarla karşılaşmaktayız. Özellikle Karahan, Keskin, Karaağaç'ın birleşik isim ile ilgili yapmış olduğu tanımlar birbirine çok yakındır.

Birleşik isimlerle ilgili bazı önemli noktaları şöyle sıralayabiliriz:

- a. "İki veya daha fazla kelimeli bütün şahıs adları birleşik isim grubu yapısındadır. Bu grupta isimler eksiz birleşir" (Karahan, 2008:69).
- b. "Özel isimlerden önce gelen; unvan, makam, mevki, rütbe, statü ve lakap bildiren kelimeler birleşik isim grubuna dahildir" (Keskin, 2003: 194).

c. “Birleşik isim, bir nesnenin adı olmak üzere yan yana gelen birden fazla ismin kalıplaşarak oluşturduğu kelime grubudur ” (Özkan/Sevinçli, 2009: 37).

ç. "Birleşik isimler Türkçede hep has isimlerdir." diyen Ergin, yine Türk Dili adlı çalışmasında birleşik isimle ilgili şunları belirtir:

“Birleşik isim bahsinde, birleşik kelime ile birleşik ismi birbirine karıştırmamak lazımdır. Birleşik kelime her hangi bir kelime grubunun kelimelerinin tek bir kelime halinde birleşmesiyle ortaya çıkan unsurdur. Birleşik kelime birleşmiş bir bileşik isim olabileceği gibi, birleşmiş bir isim tamlaması, sıfat tamlaması, unvan grubu v.s. gibi kelime grupları da olabilir ” (Ergin, 1992: 387).

Birleşik isimler meydana getirilirken birleşme sırasında isimler herhangi bir ek almadan yan yana gelirler.

İncelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan birleşik isimler tespit edilerek aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/418. Deli Şakir.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/10. Köse Hüseyin.

III. MEKTUP

III/7. Mersinli Ahmet, III/35.- III/115.- III/118.- III/120.- III/127.- III/138. Büyük Hanım.

V. ÇAVUŞ

V/8. Eğitimci Orhan Bey, V/12. Teknisyen Rıza, V/105.- V/108. Oynak Zeynep.

VI. REİS BEY

VI/13. Katibin Nuri, VI/16. Mestan'ın Yakup, VI/64. Yıkık Ali, VI/65. Hasan Ali, VI/123.- VI/127.- VI/132.- VI/140.- VI/145.- VI/151.- VI/156. Kara Haydar, VI/163. Terzi Muharrem, VI/219. a. Yetimin Dursun, b. Yetimin Dursun, VI/233.

Yetimin Dursun, VI/284.- VI/285. Kara Haydar, VI/302. Karagödek Hüseyin, VI/458. Çavuş Süleyman.

VII. SELMA

VII/290.- VII/291.- VII/300. Seyyit Ali.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/38. a. Deli Bekir'in Yusuf, b. Deli Bekir, VIII/95. Garipçe'nin Ali, VIII/182. Ömer A.

IX. AVARE YILLAR

IX/68. Bahçivan Nuri.

IX/78. a. Bahçivan Nuri, b. Gafur Nemutlu, c. Güner Ege, IX/92. Bahçivan Nuri, IX/169. Müdür Muavini Abdullah Bey, IX/221. Kınılı Orhan.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/82. Şirinoğlu'nun Nazlı Karı, X/105. Şirinoğlu Veli A, X/395. Çiçekçi Necmiye.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/43.- XI/44.- XI/49.- XI/50. Berber Şakir, XI/52. a. Terzi Dudu, b. Kınılı Hacca, XI/93. Çildirolu'nun Yaşar, XI/120. Berber Şakir.

XII. ZEYNEP

XII/23.- XII/26.- XII/36.- XII/51.- XII/66.- XII/73. Öğretmen Ali, XII/145. Korucu Dursun, XII/191. Öğretmen Ali.

2.1.1.11. ÜNLEM GRUBU

Ünlem sevinç, üzüntü, korku, kızgınlık, şaşkınlık bildirmek için kullanılan sözcüktür.

Ahmet Cevat Emre, ünlemi, “ Etkisi altında kaldığımız hissi çoğu zaman ünlemlerle (interjections), haykırırlarla (exclamations) ya da haykırılmış kelimelerle

anlatırız. Ünlemler eski tabii refleksleri andıran, içten kopma (cris) ünlerdir ki, daima müzikal bir perdeleme, bir tonlama ile vasıflanırlar.” biçiminde izah etmektedir (Emre, 1954: 105).

Ünlem grubu ise, yukarıda saydığımız durumlarda kullanılan bir ünlem edatı ve onun sonrasında kullanılan bir isim ögesinin oluşturduğu kelime grubudur. Yani önce bir ünlem edatı ardından, bir isim unsuru ünlem grubunu oluşturmaktadır.

Dil bilimcilerin bu kelime grubuyla ilgili yapmış oldukları tanımlardan birkaçını da şöyle sıralayabiliriz:

Karahan ünlem grubunu şöyle tanımlar: “Bir ünlem edatı ve bir isim unsurundan oluşan kelime grubudur ” (Karahan, 1992: 33).

Eker, “Çağdaş Türk Dili” adlı çalışmasında ünlem grubu, “Bir ünlem edatı ile ona bağlı bir ad ögesinden oluşan sözcük grubudur.” biçiminde ifade eder (Eker, 2006: 476).

Korkmaz ise ünlem grubunu şu şekilde tarif eder: “ Bir ünlem ile bir veya daha fazla ad ögesinin oluşturduğu kelime grubudur. Bu grup içinde ad ögesi bir kelime grubu da olabilir ” (Korkmaz, 2007: 225).

İncelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan ünlem grupları ise aşağıdaki şekildedir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/257. Ülen Efe.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/13. Len Şerif, II/53. Len Muharrem, II/140. Len Muharrem.

III. MEKTUP

III/79. Yahu Tahir, III/88. Len Dıgaz.

VI. REİS BEY

VI/41. a deli bozuk, VI/84. aman ha komşular, VI/122. ülen sünepe bozuntusu, VI/415. a. aman ha oğlum, b. aman ha yiğidim, VI/429.- VI/432. ülen terest, VI/446. ülen eşek, VI/460. of anam, VI/472.- VI/477. a eşek kafa.

VII. SELMA

VII/24. aman anne.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/182. eee Ömer A.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/47. be Besim Bey gardaşım, X/446. aman Besiim.

2.1.1.12. SAYI GRUBU

Dilimizde sayılar çeşitli şekillerde karşılanabilir. Bunlardan biri tek kelime ile karşılanan sayılar, sıfat tamlaması ve sayı grubu şeklinde olanlardır. Sayı gruplarında sayılar ek almadan birleşmektedirler. Sayılar büyükten küçüğe doğru sıralanırlarsa sayı grubunu meydana getirirler. Sayı grubuyla ilgili bazı dil bilimcilerin tanımlarını şöyle sıralayabiliriz:

Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı eserlerinde sayı grubunu, “Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğuna *sayı grubu* denir.” şeklinde tanımlarlar (Özkan/Sevinçli, 2009: 83).

Raşit Keskin sayı grubunu şöyle izah eder:

“İki veya daha fazla basamaklı sayı isimlerinin oluşturduğu kelime grubuna sayı grubu denir.” dedikten sonra, “Sayılar basamak sistemine göre gruplandırılır. Her unsur kendi içinde değerlendirilir. Sayı grubunda birinci unsur ikinci unsurdan büyük olmak zorundadır ” (Keskin, 2003: 192).

Leylâ Karahan’ ın sayı grubuyla ilgili yapmış olduğu tanım da aşağı yukarı vermiş olduğumuz diğer tanımlarla aynıdır.

Karahan sayı grubunu, “Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğudur.” diye tarif eder (Karahan, 2008: 72).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde tespit ettiğimiz sayı gruplarını aşağıdaki şekilde tasnif ettik:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/95. on beş

III. MEKTUP

III/15. on beş, III/95.- III/96. yirmi beş

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/5. yüz elli, IV/144. bin altı yüz, IV/211. bin altı yüz

VI. REİS BEY

VI/55. yirmi beş, VI/105. on beş, VI/384.- VI/385. yetmiş beş

VII. SELMA

VII/78.- VII/123. a. on beş, b. on beş

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/35. iki buçuk, VIII/108. on üç, VIII/125. bin beş yüz

IX. AVARE YILLAR

IX/50. iki yüz elli

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/387. on üç

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/79. on beş

2.1.1.13. BİRLEŞİK FİİL

Birleşik fiiller, bir fiil veya isim ile bir yardımcı fiilden oluşan kelime grubudur. Bir fiil ile bir yardımcı fiilden meydana gelen birleşik fiillerde asıl unsur olan fiil başta yer alır.

Bir isim ile bir yardımcı fiilden oluşan birleşik fiillerde, yardımcı fiil olarak kullanıma katılan fiillerin bazılarını şöyle sıralayabiliriz: ol-, et-, eyle- kıl-, bul- vb...

Bu kelime grubunun kurulmasında görev alan yardımcı fiiller, ana fiilleri çeşitli yönden niteledikleri için “Tasvir Fiil” adıyla da anılırlar. Tasvir fiiller de taşıdıkları niteliklere göre, tezlik, yeterlilik, süreklilik, yaklaşıklık adını alabilirler.

Bu açıklamalardan sonra eserini esas aldığımız Karahan birleşik fiille ilgili olarak şunlardan bahseder:

“Bir hareketi karşılamak veya bir hareketi tasvir etmek üzere yan yana gelen kelimeler topluluğudur. Bu işlevlerinden dolayı birleşik fiiller, *“bir hareketi karşılayan birleşik fiiller ve bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller”* olmak üzere iki grupta incelenir:

A. Bir Hareketi Karşılayan Birleşik Fiiller

Bu birleşik fiiller, bir isim ile bir fiil unsurunun birleşmesinden meydana gelmiştir. Fiil, ya bir ana yardımcı fiildir, ya da sözlük anlamı dışında kullanılan bir başka fiildir.

B. Bir Hareketi Tasvir Eden Birleşik Fiiller

Bu birleşik fiiller, zarf –fiil eki taşıyan bir fiil ile bir tasvir fiilinin birleşmesinden meydana gelmiştir. Tasvir fiili, asıl fiile *yeterlik, ihtimal, tezlik, yaklaşma* vb. anlamlar katar (Karahan, 2008: 73-78).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserimizdeki hikayelerde yer alan birleşik fiiller tespit edilerek aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. a. dünyaya gel-, b. köklü bir ailenin çocuğu ol-, I/2. el üstünde tut-, I/4. a. var ol-, b. gelin olup git-, c. gelin ol-, I/5. el evinin hanımı ol-, I/6. el evinin devamını sağlayacak çocuklar ol-, I/7. sırtlar götür-, I/10. ekmek torbası başına geç-, I/11. a. Şakir'in bir dediği iki olma-, b. konuşama- (konuşa bil-), I/14. a. çoluk çocuk sahibi ol-, b. seveme- (seve bil-), I/15. oturama- (otura bil-), I/16. edepli ol-, I/18. sürdü git-, I/19. a. büyüyüp serpil-, b. ele avuca gelir hale gel-, c. ardına tak-, ç. ele avuca gel-, d. götürmeye başla-I/21. büyüğünü küçüğünü bil-, I/28. beş para etme-, I/31. aza kanaat et-, I/32. çoğa dön-I/37. iki et-, I/41. akla karayı seç-, I/42. burunlarından gel-, I/45. cihanı tut-, I/47. Abdullah Efendinin sözü geç-, I/48. a. işi düş-, b. baş vur-, c. akıl danış-, I/49. a. boş çevir-, b. yok yoksul ol-, I/50. gülleri açıl-, I/56. a. içinden geçirmeye başla-, b. içinden geçir-, I/58. a. yol al-, b. döl al-, I/59. eli çabuk tut-, I/60. a. tohuma kaç bil-, b. tohuma kaç-, I/63. bitirir gel-, I/65. zeval ver-, I/72. aç susuz kal-, I/74. a. sürüp çıkar-, b. denize dök-, c. diye bil-, I/75. dalıp git-, I/78. a. gözden geçirmeye başla-, b. gözden geçir-, I/81. eli çabuk tut-, I/82. geçi ver-, I/83. davul bile dengi dengine çal-, I/84. a. aranıp bulun-, b. yakışacak ol-, I/85. yüz güldür-, I/87. güzel ol-, I/88. yüzüne bakıl-, I/89. a. evinin hanımı ol-, b. çekip çevir-, I/90. baş başa kal-, I/91. a. dumanı doğru tüttüre bil-, b. dumanı doğru tüttür-, c. elinden iş gelme-, I/92. kötülük gelme-, I/93. aranıp bulun-, I/94. karar kıl-, I/95. on beşine basma-, I/98. a. boş dön-, b. kapılarını çal-, I/100. akla karayı seç-, I/102. dünya baş ol-, I/105. dur durak bilme-, I/106. a. kapıdan kovsan bacadan girmeye çalış-, b. kapıdan kovsan bacadan gir-, I/107. yar etme-, I/108. çıkar gel-, I/109. a. yakayı kurtar-, b. noktayı koy-, I/110. oğlan ol-, I/112. sürter dur-, I/115. kötü ol-, I/116. vakit geçir-, I/117. memnun ol-, I/118. gelin git-, I/119. diye bil-, I/122. söz düş-, I/124. münasip gör-, I/126. a. yüz güldür-, b. gelin git-, I/127. yol al-, I/129. hazırlanmaya başla-, I/131. a. darala bil-, b. tedarikli ol-, I/132. el önüne çık-, I/133. tamam ol-, I/135. hiçbir hevesi kursağımızda kalma-, I/136. çarşıya çık-, I/137. bol bol hediyeler al-, I/138. a. anlı şanlı bir düğün yap-, b. bağrılarına bas-, I/142. yol yordam bil-, I/148. erken ayrılmaya başla-, I/149. çekip git-, I/150. işi ağırdan al-, I/151. işi ağırdan al-, I/153. oflayıp puflamaya başla-, I/154. a. soluk soluğa kal-, b. bastığı toprağı titrek-, I/155. a. ayağa kalkama-, b. kalkama- (kalka bil-), I/158. nazar değ-, I/159. a. yatağa düş-, b. Şakir'in dünyası yıkıl-, I/162. demiri sıkısa suyunu çıkar-, I/164. tedirgin ol-, I/165. okuyup üflet-, I/166. kurşun falan döktür-, I/167. a. nazar değ-, b.

kurşun dök-, c. ortaya çık-, I/168. oldum olası kork-, I/178. istirahat et-, I/179. a. yeniden doğmuşa dönüver-, b. dönü ver-, I/181. sözü al-, I/183. gözün arkada kalma-, I/184. keyfine bak-, I/185. yola düş-, I/189. kem küm et-, I/190. a. dili var-, b. diyeme- (diye bil-), I/192. a. aklını toplayama-, b. toplayama- (toplaya bil-), I/193. a. yatar kal-, b. ne yapabil-, c. yapa bil-, I/197. a. onun yerini kimseler tutama-, b. tutama- (tuta bil-), I/198. baş köşesinde otur-, I/199. a. çekip çevir-, b. evin büyüğü ol-, I/203. bir oh çek-, I/204. halleşmeye başla-, I/205. ne yap-, I/206. eksik olma-, I/207. sohbet et-, I/211. kırağı çal-, I/212. a. yenik düşeme-, b. düşeme- (düşe bil-), I/213. a. yollara çık-, b. bastığı toprağı zangır zangır titretmeye başla-, I/217. hazırlamaya dur-, I/222. diyeme- (diye bil-), I/232. istirahat et-, I/247. a. dönüp git-, b. fırsat ver-, c. soru sor-, I/248. aklı yatma-, I/256. askere çağır-, I/257. habarımız olma-, I/261. asker ol-, I/262. Şakir'in canı sıkıl-, I/263. doyama- (doya bil-), I/265. baş başa kal-, I/267. askerliğini yap-, I/268. yerine getir-, I/269. gelir geç-, I/270. keyfine değme-, I/274. askere git-, I/276. gülüp oyna-, I/277. babasının anasının iki ellerinden öp-, I/278. helal et-, I/279. diye bil- I/280. a. kendini tutama-, b. tutama- (tuta bil-), I/281. ağlamaya başla-, I/282. a. gözleri dolu dolu ol-, b. gelir geç-, c. gitmemişe dön-, I/285. ölüme git-, I/290. alışama- (alışa bil-), I/291. diyeme- (diye bil-), I/292. içine at-, I/293. alıp alıp ver-, I/295. kendini işe ver-, I/296. a. yerine getir-, b. sebze ayıklamaya başla-, c. sebze ayıkla-, I/298. mektup yaz-, I/299. diye bil-, I/300. a. bir mektup döse-, b. okuması yazması ol-, I/301. içindeki duyguları dök-, I/302. a. görülmeye başlan-, b. askere git-, I/303. komşuların dikkatini çek-, I/304. a. ikaz et-, b. takip et-, I/305. oralı olma-, I/306. a. kafayı çek-, b. soluğu sokakta al-, I/308. sokağa çıkamaz ol-, I/310. güçten kuvvetten düş-, I/311. a. kalkama- (kalka bil-), b. doğrulup kalkama-, I/313. doktorların biri gelip öteki git-, I/315. merak et-, I/317. a. sonuç alama-, b. alama- (ala bil-), c. tavsiye et-, I/318. gözünün önüne eriyip git-, I/320. doğrulur kalk-, I/321. kocasının gözüne bak-, I/337. ses çıkma-, I/341. a. anlayama- (anlaya bil-), b. olup bit-, I/344. a. "eşek sudan gelinceye kadar" döv-, b. sözden anla-, c. bir araya gel-, I/345. ağzını burnunu kır-, I/346. dayak ye-, I/348. kaptığı gibi atın terkisine al-, I/350. a. içi sızlama-, b. ateşe ver-, I/351. a. alevler içinde kal-, b. haber ver-, c. çok zaman al-, I/352. merak et-, I/354. a. kilitli ol-, b. çıkama- (çıkma bil-), c. ruhunu teslim et-, I/357. güllük gülistanlık bir dünya çiz-, I/362. nafakasını çıkar-, I/363. kuşun sütüyle besle-, I/365. köşesine çekil-, I/366. her bir işe koş-, I/370. sevinç çığlıkları at-, I/374. yürümeye başla-, I/376. kararmaya dur-, I/377. göreme- (göre bil-), I/387. bu evin başına gelmeyen kalma-, I/388. askere git-, I/395. dondu kal-,

I/399. göreme- (göre bil-), I/402. terk et-, I/403. a. gözden kaybol-, b. kayıp ol-, I/404. haber ver-, I/407. a. başta ol-, b. aramaya başla-, I/409. yitip git-, I/410. bulundu gel-, I/413. sokak sokak gez-.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/2. ağız aç-, II/5. fayda sağla-, II/4. kazma kürek salla-, II/5. işe yalan kat-, II/6. a. “irezil” ol-, b. patlak ver-, II/7. üç beş kuruş sahibi ol-, II/8. sırtlarını ver-, II/9. a. uykuya dal-, b. ağaç yontmaya dur-, c. ağaç yont-, II/10. geçip git-, II/11. diyecek ol-, II/12. öfke geldi babasının ağzına otur-, II/15. sözünü kes-, II/20. a. öfkesini yeneme-, b. yeneme- (yene bil-), II/22. boşa geçir-, II/23. kıstırmamış ol-, II/25. ses çıkaracak yanı kalma-, II/26. iş bul-, II/27. alama- (ala bil-), II/28. a. ekmek parasını yap-, b. eline zar zor geç-, II/29. bırakıp git-, II/32. a. baş vur-, b. boş dön-, II/33. ilaca gel-, II/34. bekleyeme- (bekleye bil-), II/35. köyelerine dağılmak zorunda kal-, II/37. nişanı atıl-, II/38. türkü yak-, II/40. a. vaz geç-, b. adam olma-, II/41. a. gurbetin yolunu tut-, b. sırtına vur-, II/42. boynuna borç ol-, II/43. geri kal-, II/47. a. eline al-, b. volta at-, II/49. söz et-, II/50. adam sınıfa gir-, II/51. a. toplantı yap-, b. haber ulaştır-, II/52. duygularından sıyrıl-, II/53. oturur kal-, II/54. sözü al-, II/55. derdimize ilaç ol-, II/56. a. olmaz ol-, b. ellerinden tut-, II/65. koyun güt-, II/66. arka çık-, II/67. halaya dur-, II/68. ne iş üzerine dön-, II/75. adires sor-, II/77. keyfimize diyecek olma-, II/80. bağrına bas- II/81. vara bil-, II/82. karşılıklarına çık-, II/89. yığılıp kal-, II/90. a. ortada sipsivri kal-, b. umdukları dağlara kar yağ-, II/91. a. kara düşüncelere dalıp git-, b. dalıp git-, II/92. iyi niyetli bir karşılık bul-, II/101. a. ne yapacaklarını şaşır-, b. ne yap-, II/102. a. Muharrem’in yüzüne bakamaz ol-, b. Muharrem’in yüzüne bakama-, c. bakama- (baka bil-), II/103. elin çocuğunun başını yak-, II/104. derin düşüncelere dal-, II/105. a. bir çıkar yol bulama-, b. bulama- (bula bil-), II/106. ne iş yap-, II/107. yitip git-, II/109. iş bul-, II/110. geçineme- (geçine bil-), II/111. aç acına dur-, II/112. a. sıkıntılı havayı dağıtmak iste-, b. sıkıntılı havayı dağıt-, II/113. derin düşüncelere dal-, II/114. canını sık-, II/123. Şerif’in aklı takıl-, II/124. a. kabına sığmaz ol-, b. kabına sığma-, II/128. görmez ol-, II/132. aralarına karış-, II/136. merak içinde kal-, II/138. omuz vur-, II/139. eğilip gözünü anahtar deliğine yapıştırmasıyla bağırması bir ol-, II/146. söylenmeye başla-, II/148. engel ol-, II/151. söz dinleme-, II/156. kolunuzdan tutup at-, II/157. kapının yolunu tut-, II/162. taş kesil-, II/163. konuşama- (konuşa bil-), II/166. Ali’nin yakasına yapış-, II/173. orospuların bekçisi ol-, II/174. a. kahrından yatıp öl-, b. yatıp

öl-, II/180. ses çıkma-, II/181. süklüm püklüm ol-, II/182. renkten renge gir-, II/183. utancından yerin dibine gir-, II/184. karşısına çık-, II/185. aklına gelme-, II/187. a. ne olup bittiğini anlamaya çalış-, b. olup bit-, II/188. kendisini dışarıya at-, II/190. a. şu günahsız Muharrem'in yüzüne nasıl bakabil-, b. baka bil-, II/192. bir başına ol-, II/196. tanık ol-, II/197. Şerif'in koluna gir-, II/198. insanın başına neler gel-, II/203. bir dar sokaktan yukarı vur-.

III. MEKTUP

III/5. a. bir ol-, b. yanlarına al-, III/7. yıkılır in-, III/13. yıkanır gel-, III/17. geçiştirilmeye çalışıl-, III/18. haftalık ol-, III/24. söküp aş-, III/25. dolanır dur-, III/26. a. yiyecek ol-, b. ortaya dökül-, III/29. ayrı bir zenginlik kazandır-, III/30. a. çiçek aç-, b. yeşillikten görünme-, III/31. umut et-, III/38. yatıp öl-, III/39. gelin et-, III/42. boşa çık- III/44. kimlerin kızını al-, III/46. hevesi kursağında kal-, III/47. umduğu dağlara kar yağ-, III/49. durama- (dura bil-), III/51. anlaşama- (anlaşa bil-), III/52. a. sigara iç-, b. namaz niyaz bilme-, III/53. edepli ol-, III/55. a. uyaracak ol-, b. ağzının payını al-, III/56. büyük küçük bilme-, III/59. nefes al-, III/60. yemek yap-, III/61. bu masrafı çek-, III/62. a. ağız tadıyla durama-, b. durama- (dura bil-), III/63. kararını ver-, III/68. a. bahşiş ver-, b. ihmal etme-, III/70. karşılık al-, III/72. böyle ol-, III/77. kar yağmakla kalma-, III/78. kırık ol-, III/79. bulama- (bula bil-), III/80. çayı demle-, III/82. çıkıp git-, III/84. aşık oynamaya başla-, aşık oyna-, III/86. gülmekten kırıp geçir-, III/87. a. Yılmaz'a takılmadan edeme-, b. edeme- (ede bil-), III/89. öfkeden kudur-, III/93. a. Resim öğretmeni Besim Beyin, Başmuavin Burhan Beyin taklidini yapmaya başla-, b. Resim öğretmeni Besim Beyin, Başmuavin Burhan Beyin taklidini yap-, III/97. a. birbirimize gir-, b. yan yat-, c. ters dön-, ç. akıp git-, III/99. bu oyunların sonu gelme- III/100. ders çalış-, III/102. gülmeye başla-, III/106. boş kal-, III/107. okuyacağı tut- III/108. okuduğu ol-, III/110. not ver-, III/111. a. Tahir'in pencereden bakmasıyla kendisini dışarı atması bir ol-, b. kendisini dışarı at-, III/113. a. yerinden doğrulama-, b. doğrulama- (doğrula bil-), III/116. olmaz ol-, III/118. vardı dayan-, III/128. geldi otur- III/130. hak et-, III/132. a. gireme- (gire bil-), b. çıkama- (çık bil-), III/133. çağırma- (çağıra bil-), III/136. göz at-, III/138. ikramiye çık-, III/146. fırlatıp at-, III/148. bileme- (bile bil-), III/152. ders çalış-.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/7. devam et-, IV/8. a. ders çalışama-, b. çalışama- (çalışa bil-), IV/11. gelip çat-, IV/12. a. kaydımı yaptır-, b. sevineme- (sevine bil-), IV/13. kara kara düşüncelere dal-IV/14. iki yakam nasıl bir araya gel-, IV/16. ordan alıp buraya koy-, IV/17. a. hesaba kitaba vur-, b. işin içinden çıkama-, c. çıkama- (çık bil-), IV/18. bileme- (bile bil-), IV/19. ne et-, IV/21. gurbete çık-, IV/23. a. aklım yat-, b. öğretmen ol-, IV/24. karar ver-, IV/25. müracaat et-, IV/26. a. bileme- (bile bil-), b. Cağaloğlu'nun yolunu tut-IV/32. beni yüreklendirici sözler et-, IV/37. içimden geç-, IV/38. yakın ol-, IV/40. a. içimden geç-, b. anlamış ol-, IV/45. a. iyiliğini kötüye kullanmış olma-, b. kötüye kullan-, c. sorama- (sora bil-), IV/46. güzel ol-, IV/51. hazırlaya bil-, IV/52. çıkartama- (çıkarta bil-), IV/53. diye bil-, IV/54. mühür bas-, IV/56. a. merak et-, b. düzene gir- IV/61. adres ol-, IV/64. yardımcı ol-, IV/65. yola çık-, IV/67. elime tutuştur-, IV/68. hayırlı ol-, IV/71. a. bileme- (bile/ bil-), b. kuş kadar hafifle-, IV/72. a. öğretmen ol-, b. Sirkeci'nin yolunu tut-, IV/73. aklıma gelme-, IV/74. doğru olma-, IV/76. ilçenin yolunu tut-, IV/84. yabancı ol-, IV/88. aşama- (aşa/ bil-), IV/90. bulunup gel-, IV/92. aralarına al-, IV/94. tavsiye et-, IV/95. sabah ol-, IV/98. öğretmensiz kal-, IV/99. a. sorular sor-, b. cevaplar ver-, IV/100. zile bas-, IV/102. gide bil-, IV/104. bir çaresine bak-, IV/105. a. hareket et-, b. diye bil-, IV/106. koşturup dur-, IV/107. karşıma hep güzel insanlar çık-, IV/108. yardım gör-, IV/113. konuk et-, IV/115. birbirimize ısın- IV/118. mutlu ol-, IV/119. yalnız bırakma-, IV/120. teslim et-, IV/121. köyün yolunu tut-, IV/127. a. tırıs geç-, b. durmak bilme-, IV/131. dört gözle bekle-, IV/133. can at- IV/134. İstanbullu ol-, IV/141. göreve başlamış sayıl-, IV/145. imzayı bas-, IV/146. aklıma gelme-, IV/147. imza at-, IV/149. kucaklaşıp öpüş-, IV/155. hazırlık yap-, IV/156. sıcak ilişki kur-, IV/160. dayayıp döşe-, IV/165. alışık olma-, IV/166. devam et- IV/167. oyun oyna-, IV/168. hoşuma git-, IV/171. haberlerin açıklamasını yap-, IV/177. söze başla-, IV/181. terhis ol-, IV/182. hayırlı ol-, IV/190. konuk ol-, IV/192. kendimi toparla-, IV/195. iyilik ol-, IV/196. yakın ol-, IV/201. anlatama- (anlata bil-), IV/202. kurtulmak iste-, IV/203. çıkıp gel-, IV/206. öğretmenlik yap-, IV/208. teslim et-, IV/209. a. çıkarıp önlerine sür-, b. önlerine sür-, IV/216. üç yüzü bulma-, IV/227. imza at-, IV/228. a. olama- (ola bil-), b. alama- (ala bil-), c. sorumlu tut-, IV/230. devlet görevinde ilk dersimi al-, IV/231. a. dersi al-, b. bileme- (bile bil-), c. işin içinden çık-, IV/232. durama- (dura bil-), IV/233. a. aceleye getir-, b. teslim et-, c. keyif çat-, IV/234.

a. ihmal et-, b. nutuk çek-, IV/235. tanık ol-, IV/237. imzayı bas-, IV/238. devam et-
IV/240. tüy kadar hafifle-, IV/243. burnundan fitil fitil getir-, IV/244. bir sigara yak-
IV/245. hak et-, IV/247. a. teslim et-, b. bir derneğin başkanı ol-, c. nutuk çek-, IV/248.
a. gözlerime inanama-, b. inanama- (inana bil-), IV/252. dönmeye başla-.

V. ÇAVUŞ

V/1. a. başlarından geç-, b. işleyeme- (işleye bil-), V/2. a. sağlayama- (sağlaya
bil-), b. ibret al-, V/3. a. yerine getireme-, b. getireme- (getire bil-), V/4. yola çık-, V/5.
izin al-, V/6. büyük ilgi gör-, V/7. çok yararlı ol-, V/11. Yarı Açık Cezaevinin yolunu
tut-, V/15. görüşe bil-, V/17. a. zimmete para geçir-, b. hüküm giy-, V/20. a. açık ol-, b.
dile getir-, V/25. başından geç-, V/26. yerinden doğrul-, V/29. a. düşüneme- (düşüne
bil-), b. suç işle-, V/30. a. başından geç-, b. anlatmaya başla-, V/31. a. tamamen ayrı bir
başka soru soruver-, b. soru ver-, V/32. nokta koy-, V/33. zaman al-, V/34. havaya gir-,
V/36. alışık ol-, V/37. araya gir-, V/44. gün ışığına çık-, V/45. mikrofonun başına geç-,
V/47. anlatmaya başla-, V/50. a. kanun dinleme-, b. töre dinleme-, c. yaşayıp git-, ç.
aklına es-V/51. suçlarıyla ilgili ol-, V/52. a. ırza geç-, b. omuzlarında taşı-, V/53. a.
kervanın ardına takılıp yola çıkama-, b. yola çıkama-, c. çıkama- (çıkma bil-), V/54.
gideme- (gide bil-), V/55. a. bir jandarma komutanı ol-, b. içine sindireme-, c.
sindireme- (sindire bil-), V/56. devletliğini göster-, V/57. a. kötü kaderiyle baş başa
bırakama-, b. bırakama- (bırakma bil-), V/58. arkalarında ol-, V/59. bırakıla bil-, V/60.
vur emri çık-, V/62. a. iğnenin deliği de olsa bulup kaç-, b. iğnenin deliği ol-, V/64.
devamlı ol-, V/65. sonuçsuz kal-, V/66. a. sağ ol-, b. ele geç-, V/67. a. kanun karşısına
çık-, b. hesap ver-V/70. a. ne yap-, b. Efe'ye dağları dar et-, V/73. alışık ol-, V/74. a.
canım sıkıl-, b. canı sıkıl-, c. anlatama- (anlatma bil-), V/77. yola çık-, V/82. jeepe sağa
çekip dur-, V/83. düzenleyeme- (düzenleye bil-), V/84. içimden geç-, V/87. a. ne
yapabil-, b. yapa bil-, V/88. a. gerisin geri dön-, b. getireme- (getire bil-), V/90. ne
yapıl-, V/91. gözümü karart-, V/93. kaçılama- (kaçılma bil-), V/95. a. komutlar vermeye
başla-, b. komutlar ver-V/96. arkayı tut-, V/100. kıpırdayama- (kıpırdaya bil-), V/108. a.
durama- (dura bil-), b. tir tir titre-, V/110. gaza bas-, V/115. yaman oyuna getir-, V/116.
a. leşin çık-, b. leşi çık-, V/120. hayır ol-, V/121. yangın çık-, V/123. ses etme-, V/125.
nezarethaneye at-V/134. karakolu falan bas-, V/139. ayakta zor dur-, V/141. tokatı
yüzüne indir-, V/142. yığılı ver-, V/143. tutup kaldır-, V/144. muayene et-, V/146. a.
beyin kanaması geçir-, b. başıma gel-, V/148. çıkarıp getir-, V/149. böyle ol-, V/150. iş

işten geç-, V/151. acele ol-, V/152. Muğla'nın yolunu tut-, V/155. a. olayın öylesine etkisinde kal-, b. çıt çıkma-V/158. a. ne yap-, b. faydasız kal-, V/159. ağızından çık-, V/160. ne ol-, V/162. çok yazık ol-, V/164. geçmiş ol-, V/165. a. sigarasını yak-, b. kenara geç-, V/167. kayıt et-V/169. a. el koy-, b. ortaya çıkıver-, c. çıkıver-, V/174. nereden gel-, V/175. ziyafet çek-V/179. aktarma yap-, V/181. yüz lirayı bulma-, V/183. anlatıp bitir-, V/184. duruşmaya çık-, V/186. kanıtlamaya çalış-, V/189. hüküm giy-, V/192. arkada kal-, V/194. a. öğünmeden edeme-, b. edeme- (ede bil-), V/200. tanımaz ol-, V/201. a. düşüp kalkmaya başla-, b. düşüp kalk-, V/204. nasıl ol-, V/205. açık ol-, V/206. diye bil-, V/209. a. yürüdü git-, b. ilişki kurmuş ol-, c. ilişki kur-.

VI. REİS BEY

VI/1. bulup getir-, VI/2. çevresini önce çocuklar, sonra da meraklılar sar-, VI/4. a. kornaya bas-, b. gizli bir sevinç duy-, VI/6. a. sahip olabil-, b. ola bil-, VI/8. a. kornaya basmaya başla-, b. kornaya bas-, VI/10. a. yerlerinde durama-, b. durama- (dura bil-), VI/11. a. ses çıkar-, b. gözetlemenin tadını çıkar-, VI/12. yokuşa vur-, VI/18. bilgiçlik tasla-, VI/20. kulak misafiri ol-, VI/21. a. yokuşu çık-, b. caddeyi bul-, VI/24. benzeteme- (benzete bil-), VI/25. karşılık verme-, VI/27. ipini kopar-, VI/33. a. diyecek ol-, b. sözü ağzına tka-, VI/35. şükür et-, VI/36. sözünü kimseden sakınma-, VI/37. piyangodan söz aç-, VI/40. laf at-, VI/41. ne yap-, VI/42. sözün altında kal-, VI/44. ne yap-, VI/46. yedeğine al-, VI/47. okuyama- (okuya bil-), VI/48. bir baltaya sap olama-, VI/50. Hacı Dayımın camı iyice sıkıl-, VI/51. a. pineklemekte ol-, b. doktor ol-, c. kaymakam ol-, VI/52. sohbet et-, VI/54. a. akıllı ol-, b. düşmanım ol-, VI/58. a. eşkıyalıktan dön-, b. bulup getir-, VI/59. Rüstem'in eline tutuştur-, VI/62. a. heder olup git-, b. heder ol-, c. radyyonun kapısına dayan-, VI/63. gire bil-, VI/65. türküye yumul- VI/66. sürdü git-, VI/67. türkünün arasına söz karıştırmaya başla-, VI/69. ağızından bal ak-, VI/70. yalnızca kasabanın Belediye Reisine çat-, VI/71. güdeme- (güde bil-), VI/73. gülüp geç-, VI/74. sürü ol-, VI/75. devam et-, VI/77. a. deccal ol-, b. ağzına geleni söyle-, VI/78. ipleri çoktan kopar-, VI/79. keyfine bak-, VI/81. dilekçe yaz-, VI/84. a. teslim et-, b. iki cihan bir araya gel-, c. bir araya gel-, ç. elinden alama-, d. alama- (ala bil-), VI/85. a. gürültüye karışıp git-, b. kimsenin kulağına gir-, VI/86. geldi dayan-, VI/89. güdeme- (güde bil-), VI/94. yol yapıl-, VI/95. a. imeceye çıkıl-, b. kalabalığın başına geç-, VI/99. vardı dayan-, VI/100. teslim al-, VI/102. davullar dövül-, VI/103. fener alayları düzenlen-, VI/104. tenekeler çaldırıl-, VI/105. akıp git-, VI/106. a. şöyle

işlere çeki düzen vermenin zamanı gel-, b. çeki düzen ver-, VI/107. eşkıyalıktan dön-, VI/108. gerek kalma-, VI/109. ayak bağı ol-, VI/110. Rüstem'in bileğini bük-, VI/113. a. efe geçin-, b. gizlenecek delik ara-, VI/114. a. Mestan'ın eline su dökebil-, b. döke bil-, VI/115. Mestan Efe'nin Parmaksıza kamı kaynama-, VI/117. Reis Beyin camını sık-, VI/118. a. ne yap-, b. etkisiz hale getir-, VI/121. ayak işi gör-, VI/131. bulup getir-, VI/132. titremeye başla-, VI/134. getire bil-, VI/139. getire bil-, VI/140. tokat ye-, VI/141. a. besmeleyi çek-, b. kumar oyna-, VI/143. zar at-, VI/144. kılıç çek-, VI/145. dayanama- (dayana bil-), VI/146. hayırlı ol-, VI/147. başına gel-, VI/151. tamamlayama- (tamamlaya bil-), VI/154. ikiye ayır-, VI/156. çıkıp git-, VI/159. a. küplere bin-, b. içinden geçir-, VI/160. aklına koy-, VI/161. Mestan'ın izine düş-, VI/162. a. görüşe bil-, b. baş vur-, VI/163. aracı ol-, VI/164. otura bil-, VI/165. sofralar kurul-, VI/166. iyi gel-VI/171. sözün üstüne söz koy-, VI/177. aylıklı ol-, VI/179. Mestan'ın aklı karış-, VI/180. başına devlet kuşu kon-, VI/181. dünyada aklına gelme-, VI/182. gücüne güç kat-, VI/183. a. düzeltir gibi yap-, b. aydınlanır gibi ol-, VI/184. a. kolları sıvayıp işe giriş-, b. kolları sıva-, c. işe giriş-, VI/185. dikti çıkar-, VI/187. daha da yakışıklı ol-, VI/188. volta at-, VI/189. Mestan'a yan bakacak hal kalma-, VI/191. a. yedeğine al-, b. ihmal etme-, VI/192. düşman çatlat-, VI/193. gönlünü kaptır-, VI/194. oğlan ol-, VI/195. evdeki hesap çarşıya uyma-, VI/199. a. razı edebil-, b. ede bil-, VI/200. a. kahveye çekilip otur-, b. sofralar kur-, VI/201. kalkı ver-, VI/202. kütüphane ol-, VI/205. akla getir-, VI/206. a. çıka bil-, b. akli çelin-, VI/209. alev içinde kal-, VI/211. a. kapıp gel-, b. mümkün olma-, VI/212. ağzına geleni söyle-, VI/213. a. işine karışmak gibi olma-, b. ağzına geleni sayıp dök-, c. sayıp dök-, VI/214. Belediye Lokali haline dönüştürül-, VI/215. a. konser vermeye başla-, b. konser ver-, c. oyun göstermeye başla-ç. oyun göster-, VI/216. a. ortaya çık-, b. duyulmaya başla-, VI/218. boş dur-, VI/221. sokağa fırla-, VI/223. hayır ol-, VI/225. yıkım emri çık-, VI/226. aklını sıçrat-, VI/229. çocuk bahçesi ol-, VI/230. ne ol-, VI/233. a. yapama- (yapa bil-), b. bulunup gel-, c. ikinci hamleyi yapama-, VI/235. a. kafamın tasını attır-, b. benim kafamın tasını attır-, VI/236. canlanır gibi ol-, VI/237. elini ayağını öp-, VI/240. yürüdü git-, VI/245. akıl ver-, VI/246. koşu ver-, VI/247. düveleğe tutul-, VI/254. işin içinden çık-, VI/255. gitti git-, VI/256. a. yapa bil-, b. ne yapabil-, VI/257. ikiye ayır-, VI/258. akıl ver-, VI/259. elini kana bula-, VI/262. kolundan tut-, VI/263. selam ver-, VI/265. el kalk-, VI/266. a. sözü ağırdan al-, b. ağırdan al-, VI/267. kolundan tutup at-, VI/268. a. başı dara sıkış-, b. Reis Beyiniz ol-, VI/270. araya gir-, VI/275. yüz yüze bak-, VI/279. a.

namaz kıl-, b. içinden geçir-, VI/283. koltuğundan doğrulur gibi yap-, VI/289. ayağınızı denk al-, VI/292. sussan otur-, VI/295. a. başına yıkıl-, b. akli yat-, VI/297. araya bil-, VI/299. atıp tut-, VI/300. adam ol-, VI/311. ayıra bil-, VI/312. bulunup gel-, VI/313. köpeksiz köy bul-, VI/315. a. neye uğradığını anlayama-, b. anlayama- (anlaya bil-), VI/316. yollara düş-, VI/318. dermanımı bul-, VI/323. akli başına gel-, VI/324. a. niza çıkar-, b. ne ol-, VI/327. kimin tavuğuna kış de-, VI/328. dağılmak bilme-, VI/331. a. tütün kır-, b. balıklama dal-, VI/332. önemli ol-, VI/334. gurbetin bilinmezliğine karış-, VI/336. Reis Beyin karşısına dikil-, VI/338. a. ortaya çıkıver-, b. çıkı ver-, c. kırış kırış ol-, VI/342. ateşlemek iste-, VI/343. içinden geç-, VI/346. öksürür gibi yap-, VI/348. alıp getir-, VI/349. titremeye başla-, VI/352. ödeyeme- (ödeye bil-), VI/359. bulunup gel-VI/361. a. ne anlama gel-, b. bileme- (bile bil-), VI/368. a. söz dinleteme-, b. dinleteme- (dinlete bil-), VI/370. a. hızını alama-, b. alama- (ala bil-), VI/374. bön bön bak-, VI/380. elakadar et-, VI/384. a. ceza ol-, b. yetmiş beş lirayı bastır-, VI/386. kazanama- (kazana bil-), VI/396. hak et-, VI/398. a. fırsat ver-, b. çıktı git-, VI/399. dert babası ol-, VI/400. çaresiz kal-, VI/401. a. ne yap-, b. bileme- (bile bil-), VI/402. sağ ol-, VI/403. teslim et-, VI/404. bileme- (bile bil-), VI/406. koşuya soyun-, VI/407. getireme- (getire bil-), VI/408. babayiğit sayıl-, VI/410. el sür-, VI/413. a. şamarını indir-, b. şamarı ye- VI/414. dizlerini döv-, VI/416. üstüne bela al-, VI/418. a. sivrilip çık-, b. Önce Mestan'ın sonra Reisin midasını bulandır-, VI/419. a. mercimeği fırına sür-, b. söylenir ol-, VI/421. a. boşamaya başla-, b. söylenip dur-, VI/422. Emin Çatı'nın ardına düş-VI/423. a. dersini ver-, b. bir biçimine getir-, VI/425. başına demir yumruk in-, VI/426. a. alttan al-, b. dikilip karşısına çıkma-, c. karşısına dikilip çık-, VI/427. a. fırsat bil-, b. Emin'in karşısına dikil-, VI/428. yerini al-, VI/430. karşılık ver-, VI/431.-VI/432. ne yap-, VI/433. karşısına geçip bak-, VI/434. ardına düş-, VI/437. bahane ol-, VI/438. a. alttan alama-, b. alama- (ala bil-), VI/441. a. fırsat ver-, b. yüzüne indir-, VI/442. doğrulama- (doğrula bil-), VI/443. kendinden geç-, VI/444. olup bit-, VI/445. Emin'in gözüne takıl-, VI/447. yıkmaya kalkış-, VI/448. bir yumruk yapıştır-, VI/449. kan içinde kal-, VI/450. taş kesil-, VI/451. sıtmaya tutul-, VI/452. dinsizin hakkından gel-, VI/453. a. toparlanama- (toparlana bil-), b. gecenin karanlığına karış-, VI/454. a. teslim olama-, b. olama- (ola bil-), VI/455. teslim ol-, VI/461. a. ilk müdahaleyi yapmış ol-, b. ilk müdahaleyi yap-, VI/464. yatıra bil-, VI/468. Reisin ağzını bıçak açma-, VI/469. a. leke ol-, b. aklına gelme-, VI/474. içi içine sığma-, VI/475. dolaşa bil-, VI/476. kurtulama- (kurtula bil-), VI/477. a. ardına adam tak-, b. etkisiz hale getir-,

VI/479. başımıza gel-VI/481. kafasında tilkiler dolaş-, VI/482. bu işler olmamış gibi davran-, VI/483. kim ol-, VI/485. gaza bas-.

VII. SELMA

VII/2. oralı olma-, VII/3. duymamış gibi davran-, VII/5. ayıklamaya başla-, VII/13. ısınama- (ısına bil-), VII/17. a. ters gözle bak-, b. devam et-, VII/18. ısınama- (ısına bil-VII/22. a. çıkıp gel-, b. nasip olma-, VII/24. pişkinliğe vur-, VII/28. onların iyiliğini gör-, VII/29. ağzından düşürme-, VII/30. sorar dur-, VII/31. sağ ol-, VII/34. a. ağzımın tadı kaç-, b. içinden geçir-, VII/37. Nebahat'ın adı geç-, VII/44. yüzüne bakılma-, VII/46. Nebahat'ın bir dediğini iki etme-, VII/47. yola çık-, VII/50. bol keseden harca-, VII/51. a. çaba sarfet-, b. sarf et-, VII/53. değiştire bil-, VII/54. hayal et-, VII/57. evdeki hesap çarşıya uy-, VII/61. a. çıkıp gelebil-, b. gele bil-, VII/63. ağzını yum-, VII/64. a. müdür olabil-, b. ola bil-, VII/65. karın doyur-, VII/67. a. hesap kitap yap-, b. ayağımı yorgana göre uzat-, VII/68. a. sırtı giyecek gör-, b. takama- (taka bil-), VII/69. geçireme- (geçire bil-), VII/70. anlatmaya başla-, VII/71. üstüme yazdır-, VII/72. ne yap-, VII/77. iple çek-, VII/78. gırtlığına kadar borca bat-, VII/80. a. üstüme ol-, b. küplere bin-, VII/81. a. ne demek ol-, b. etmediğini koyma-, VII/85. ortaya koy-, VII/86. doktor ol-, VII/87. doktor anası ol-, VII/88. keyfine bak-, VII/89. gelin ol-, VII/98. sesleni ver-, VII/100. elini çabuk tut-, VII/102. ayıp ol-, VII/107. daha iyi ol-, VII/108. hiss et-, VII/111. ne yap-, VII/120. daha sık arar ol-, VII/121. a. tatile çık-, b. davet et-, çok memnun ol-, VII/122. a. ne yapabil-, b. yapa bil-, VII/125. a. ağır hasta falan ol-, b. yüzüne bak-, VII/126. yumuşatama- (yumuşata bil-), VII/130. iyilik et-, VII/131. yalnız kal-, VII/138. a. karar vereme-, b. vereme- (vere bil-), VII/139. a. sırasına oturt-, b. ağzında düğümlen-, VII/140. bu Selma'nın sağı solu belli olma- VII/142. a. evin altını üstüne getir-, b. bir çuval inciri berbat et-, VII/143. başına iş aç- VII/144. a. ele geçmeyebil-, b. geçmeye bil-, VII/148. dırđır et-, VII/149. geçinip git- VII/152. balıklama gir-, VII/156. ikirciklenip dur-, VII/161. meraktan çatla-, VII/164. başımın etini ye-, VII/168. şaşırıp kal-, VII/170. merak et-, VII/173. turnayı gözünden vur-, VII/176. a. tamamlayama- (tamamlaya bil-), b. ok gibi fırla-, VII/177. ne ol- VII/178. sözümü kes-, VII/181. fena ol-, VII/182. evlatlık ol-, VII/183. razılığım ol- VII/191. ikimize kalmış ol-, VII/193. senin aklın yat-, VII/194. bileme- (bile bil-), VII/195. düşündü kal-, VII/196. geldi geç-, VII/197. düşünecek ol-, VII/198. gözlerinin önüne gel-, VII/199. atıla bil-, VII/203. a. yüzüne renk gel-, b. hiss et-, VII/204. diye

bil-, VII/209. akıp git-, VII/211. denize gir-, VII/215. anlamamış gibi yap-, VII/216. a. işin içinden çıkama-, b. çıkama- (çıkma bil-), VII/218. a. kavi kur-, b. diyeme- (diye bil-), VII/222. a. dost tut-, b. ne cevap ver-, VII/223. a. selamete çıkama-, b. çıkama- (çıkma bil-), VII/225. elini çabuk tut-, VII/226. ölü ver-, VII/227. suya düş-, VII/228. a. yıkılmış ol-, b. kalı ver-, VII/229. oldu bit-, VII/232. a. akıl edeme-, b. edeme- (ede bil-), VII/233. gül gibi geçinip git-, VII/234. araya bir kara kedi gir-, VII/236. bir yorum yap-, VII/237. küplere bin-, VII/240. ortada kal-, VII/242. damat ol-, VII/245. çaresiz bırakma-, VII/248. ala bil-, VII/249. Selma'nın avuçlarına say-, VII/252. kesenin ağzını aç-, VII/253. a. Aynur Hanımın yüzüne bakma-, b. küsmüş gibi davran-, VII/256. babasının dizinin dibinde ol-, VII/257. a. göz yumama-, b. yumama- (yuma bil-), VII/258. yakışık alma-, VII/259. a. kaçamak yap-, b. dünyalar onun ol-, VII/261. Hakkın rahmetine kavuş-, VII/262. isteye bil-, VII/263. a. düzene gir-, b. anlata bil-, VII/265. a. adam bozuntusu ol-, b. böbürlene bil-, VII/267. akıp git-, VII/268. saymakta ol-, VII/273. çakılıp kal-, VII/275. alıp alıp ver-, VII/277. bastırma- (bastıra bil-), VII/278. gelip çat-, VII/279. mallara bir güzel kon-, VII/281. akıl erdir-, VII/282. düşüneme- (düşüne bil-), VII/285. a. belli etme-, b. kendisini zor tut-, VII/288. kolundan tutup çevir-, VII/289. duymak iste-, VII/293. yüz üstü bırak-, VII/295. dayanama- (dayana bil-), VII/296. dönmeye başla-, VII/297. a. borca bat-, b. uçup git-, VII/298. tutunama- (tutuna bil-), VII/301. akli hiç erme-.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/7. dedemin dedesinin ağzına bak-, VIII/8. taşı gediğine koy-, VIII/9. a. aksine git-, b. yol göster-, c. sağlama al-, VIII/10. ne ol-, VIII/12. sıkıntı çek-, VIII/14. a. yol göster-, b. kulak asma-, VIII/15. iş işten geç-, VIII/27. bir ol-, VIII/34. gülmeye başla-, VIII/35. a. şehir yüzü gör-, b. başımıza hanım evladı kesil-, VIII/38. bulundu gel-, VIII/43. ayak uydur-, VIII/44. a. boş ver-, b. haber ver-, VIII/52. yemeye başla-, VIII/55. başka ol-, VIII/59. ortaya koy-, VIII/61. a. ne yap-, b. ne et-, VIII/62. a. yolunu dört gözle gözle-, b. ne cevap ver-, VIII/63. devam et-, VIII/77. yapıp kavrulup dur-, VIII/78. deliye dön-, VIII/84. çay ol-, VIII/87. misafir sayıl-, VIII/92.-VIII/93. ne yap-, VIII/94. soluğu Yeşil'in Meyhanesi'nde al-, VIII/100. fırsatını bul-, VIII/104. doyum olma-, VIII/111. a. başa gel-, b. sararıp sol-, VIII/112. bir türkü tuttur-, VIII/113. a. ne et-, b. ne eyle-, VIII/115. elden bırakma-, VIII/117. dalıp dalıp git-, VIII/119. dizimin dermanı kesil-, VIII/120. başımdan kaynar sular dökül-, VIII/125. diye bil-, VIII/126. ne

ol-, VIII/137. vaz geç-, VIII/142. yol göster-, VIII/143. a. sahap olama-, b. olama- (ola bil-), VIII/146. a. dikmiş ol-, b. alama- (ala bil-), VIII/150. a. ne yap-, b. boşa çık-, VIII/151. çok yazık ol-, VIII/153. dört gözle yolunu gözle-, VIII/154. a. ala bil-, b. sata bil-, c. gonuşup dur-, VIII/155. öleceğim gel-, VIII/156. cevap ver-, VIII/157. çare bulun-, VIII/158. a. ne et-, b. sabırlı ol-, VIII/159. ses çıkarma-, VIII/164. bir başıma kal-, VIII/168. a. gideme- (gide bil-), b. döneme- (döne bil-), VIII/174. a. bileme- (bile bil-), b. sevincinden ne diyeceğini bileme-, VIII/175. kala kal-, VIII/177. diye bil-, VIII/181. hesap ver-, VIII/182. ne yap-, VIII/183. a. senin ol-, b. ne yap-, VIII/187. nerden alıp nereye getir-, VIII/189. ağzımın içine bak-, VIII/191. avucuna say-, VIII/193. anlatı ver-, VIII/195. a. bubamın ağzını bıçaklar açama-, b. açama- (aç bil-), VIII/196. gelip konma-, VIII/198. ne yap-, VIII/200. a. küskün dur-, b. diyeme- (diye bil-), VIII/201. bir köşeye sin-, VIII/203. a. yol göster-, b. işe yara-, VIII/209. a. yamalık üstüne yamalık vur-, b. bir köşeye sin-.

IX. AVARE YILLAR

IX/2. devam et-, IX/3. vakit geçir-, IX/4. a. canımızı sıkmaya başla-, b. canımızı sık-, IX/5. tepende bit-, IX/13. gönlü hoş ol-, IX/15. a. üç sağlam çay yap-, b. iki ol-, IX/20. karar al-, IX/21. Çatalçeşme Parkı ol-, IX/22. gitmemeye başla-, IX/26. boşa harcama-IX/27. çalışmaya dur-, IX/28. dur durak bilme-, IX/30. a. boş durmak isteme-, b. boş dur-, IX/31. yollara düş-, IX/37. a. ayakta dur-, b. gayret et-, IX/39. açıkta kalma-, IX/40. elimize geç-, IX/41. a. kapı kapı dolaş-, b. eli boş dön-, IX/43. umudumuz kesil- IX/45. Müdürün karşısına çık-, IX/47. öğrenci ol-, IX/49. işe al-, IX/52. aşıcı ustası ol-IX/54. boş durma-, IX/55. mola ver-, IX/56. kestirmeye bak-, IX/57. ayağa kalk-, IX/63. türkü söyle-, IX/64. sürdü git-, IX/65. a. Müdürün dikkatini çekmiş ol-, b. Müdürün dikkatini çek-, IX/66. a. ne yap-, b. ne et-, IX/71. a. bir türkü tuttur-, b. ver yansın et-, IX/73. konuşmak iste-, IX/76. eser kalma-, IX/78. son ver-, IX/79. şöyle söyle yap-IX/80. a. yüz göz olmak isteme-, b. yüz göz ol-, IX/81. a. hak et-, b. işten çıkar-, IX/83. bir başıma kal-, IX/86. uçup git-, IX/88. a. devam et-, b. ağırına git-, IX/95. Müdürün huzuruna çık-, IX/96. bırakmak iste-, IX/98. ısrar et-, IX/99. a. fazla yararlı olama-, b. olama- (ola bil-), IX/100. a. hak et-, b. evin yolunu tut-, IX/102. hepimizin hoşuna git- IX/105. sohbet et-, IX/106. tavla oyna-, IX/110. öyle ol-, IX/111. gelmeye başla-, IX/112. soluğu parkta al-, IX/113. hal hatır sor-, IX/114. ortaya at-, IX/117. göz göze gel-, IX/119. bire beş on eklen-, IX/120. bir kızın peşinde koş-,

IX/123. a. öykü ol-, b. nasıl ol-, IX/124. akıp git-, IX/126. a. ikmale kal-, b. çalışmaya gayret et-, c. gayret et-, IX/127. a. bir şeyler anlatmak ihtiyacı duymuş ol-, b. bir şeyler anlatmak ihtiyacı duy-, c. ortaya bir “laf” at-, IX/129. bizi bir merak al-, IX/131. kırk bini bulma-, IX/136. a. memur olabil-, b. ola bil-, IX/141. meraktan çatla-, IX/142. yola düş-, IX/147. göreme- (göre bil-), IX/148. göre bil-, IX/152. orası burası oyna-, IX/153. kendi kendine gelin güvey ol-, IX/154. a. gönül ol-, b. dönüp bak-, c. kaçamak ol-, IX/155. boş hayal peşinde koş-IX/156. a. boşa kürek çek-, b. böyle ol-, IX/157. a. moralini bozma-, b. söyleyeme- (söyleye bil-), c. gönül hoş ol-, ç. ihmal etme-, IX/158. akıp git-, IX/163. hasret gider-IX/172. çok değerli öğretmen ol-, IX/173. çıktı git-, IX/174. başbaşa kal-, IX/176. kıpkırmızı ol-, IX/178. bakama- (baka bil-), IX/179. akıp git-, IX/185. tanımak iste-IX/189. ayağa kalk-, IX/190. a. işaret koy-, b. müneccim ol-, IX/191. a. ikinci plana at-b. önceliği coğrafyaya ver-, IX/195. a. bileme- (bile bil-), b. “irezil” ol-, c. soru sor-IX/198. a. belli etme-, b. kendini zor tut-, IX/200. a. ne yap-, b. (ne) et-, c. vere bil-IX/208. yağmaya başla-, IX/209. bardaktan boşan-, IX/213. itiraz et-, IX/217. kıs kıs gül-, IX/218. adeti ol-, IX/221. a. bir köşeye çekil-, b. amiral battı oyna-, IX/226. zayıfı yapıştır-, IX/227. a. zayıfı bastır-, b. derince bir nefes al-.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. dumana bat-, X/6. açık dur-, X/7. a. gözlerini ayır-, b. açık kal-, c. iyi ol-, X/8. dumana bat-, X/11. ses çıkar-, X/13. a. oynaya bil-, b. içinden geç-, X/14. parlamaya başla-, X/15. oynaya bil-, X/16.- X/17. diye bil-, X/18. kıpırdamaya başla-, X/19. a. geç kal-, b. kemiklerini kır-, X/20. sözü al-, X/22. bir saat ol-, X/23. gecenin ortasında kal-X/24. söze karış-, X/25. uzun et-, X/29. a. konu et-, b. Besim Beyin canını çok sık-, X/30. ses etme-, X/32. a. sahip çık-, b. dilinize dola-, X/33. sabr et-, X/35. izlemeye başla-, X/39. kimsenin ağzını bıçak açma-, X/42. ikramda bulun-, X/43. gözlerini kan çanağına döndür-, X/46. kabarıp köpür-, X/47. başımdan çekil-, X/49. uçtu git-, X/50. soluk al-, X/51. dondu kal-, X/53. kıpkırmızı ol-, X/54. ne diyeceğini şaşır-, X/56. a. bırakıp gideme-, b. gideme- (gide bil-), X/57. araya gir-, X/61. fırsat bil-, X/63. a. Besim Beyin eline tutuştur-, b. ikram et-, X/64. bu kumarcıların sağı solu belli olma-, X/67. ses etme-, X/70. ilerlemeye başla-, X/74. başını sok-, X/79. a. ne yapabil-, b. yapa bil-, X/80. karşılık ver-, X/81. pireyi deve et-, X/83. bire beş ekle-, X/84. duymuş ol-X/87. yenik düş-, X/88. ses etme-, X/90. geldi geç-, X/93. eline al-, X/95. a. karşılık vermeye çalış-, b. karşılık ver-, X/99. a. üzülmüş gibi yap-, b. yeşil gözlerini

aşağıya dik-, X/101. a. cebin para gör-, b. ala bil-, X/114. içinden geçir-, X/115. a. gürültü ol-, b. ayıp ol-, X/116. ola bil-, X/118. soluk al-, X/119. sokulmak iste-, X/120. uzanıp yat-X/121. uyuyama- (uyuya bil-), X/122. ağdı dön-, X/123. kafasında neler neler kur-X/124. a. uyumak iste-, b. uyuyama- (uyuya bil-), X/126. kendinden geç-, X/132. üstünüze ölü torağı serpil-, X/134. hayır ol-, X/137. bakı ver-, X/141. camı sıkıl-, X/144. akıl sır er-, X/145. canları çek-, X/146. çekti git-, X/151. ses etme-, X/153. tıraşını ol- X/154. yola çık-, X/156. ayağa düş-, X/158. kalama- (kala bil-), X/160. haber çıkma-X/161. a. aklına gel-, b. yüreği kalk-, X/162. a. aklına getirmek isteme-, b. aklına getir-X/163. a. işin içinden çıkama-, b. çıkama- (çık bil-), X/164. a. toz kondur-, b. aklının ucundan geçme-, X/168. ordan burdan konuş-, X/172. a. ağzını aç-, b. araya gir-, X/176. a. oyun oyna-, b. kulübü başına yık-, X/177. sözü al-, X/180. sohbeti koyulaştır-, X/182. aşılmış ol-, X/184. o pis ağzına al-, X/185. neye uğradığımı şaşır-, X/187. a. alttan almak iste-, b. alttan al-, X/188. şaka etme-, X/189. alay et-, X/190. kemiklerini kır-, X/194. ağzını topla-, X/195. a. araya girmek iste-, b. araya gir-, c. başarılı olama-, ç. olama- (ola bil-), X/197. a. yerinde durama-, b. durama- (dura bil-), X/201. a. adımını atama-b. atama- (ata bil-), c. yumruğu yapıştır-, X/202. araya gir-, X/205. bu hallere düş-, X/208. kötü sayılma-, X/209. dur durak bil-, X/213. söylenmeye başla-, X/214. a. şu cahil kadın kadar olama-, b. olama- (ola bil-), X/215. a. mümkün ol-, b. bir dediği iki olma-, c. yerine getirmeye çalış-, ç. yerine getir-, X/216. kafasına koy-, X/217. ne yap-, X/218. kötü yer sayılma-, X/222. a. görevli ol-, b. el üstünde tut-, X/223. yüz göz olun-, X/224. yüz göz ol-, X/226. durama- (dura bil-), X/227. çare bul-, X/228. a. yarasına merhem ol-b. istifayı bas-, c. işin içinden çık-, X/230. parçalanıp dağıl-, X/231. evdeki hesap çarşıya uyma-, X/233. a. bağdaş kurup otur-, b. bağdaş kur-, X/235. ne yap-, X/236. ayağımı altına alıp otur-, X/238. altı yaşındaki oğlu Fahri'nin gözünü aç-, X/240. güzel ol-, X/242. kendine dön-, X/243. çıkıp git-, X/246. sırtına geçir-, X/248. tabağa doldurup getir-, X/252. hayır ol-, X/253. gitmek iste-, X/255. gitmek iste-, X/258. bir haber çık-, X/259. çık bil-, X/260. çık bil-, X/264. beğeneme- (beğene bil-), X/266. a. tayin ol-, b. arar bul-, X/267. Besim Beyin akli yatma-, X/268. bu işlerin üstesinden gel-X/271. a. yol yordam bil-, b. yola çık-, c. tatlıya bağlanabil-, ç. bağlana bil-, X/272. Besim Beyin akli yatma-, X/275. a. tef tutup oynat-, b. tef tut-, X/278. a. Besim Beyin içini serinletir gibi ol-, b. Besim Beyin içini serinlet-, X/282. tayin çık-, X/283. uçup git-X/284. göçüp kon-, X/287. alıp başını Samanpazarını bul-, X/288. a. haber ver-, b. otobüse atla-, X/290. baktı kal-, X/292. bağına bas-, X/293. ortaya dök-, X/295. çevir

tokmağı açılış olma-, X/296. kaleden duvarlar ör-, X/298. Necmiye'nin yüzüne bak-
X/299. Enver eniştesinin "esamesi" okunma-, X/300. a. ne yapacağını şaşır-, b. ne yap-
X/301. yenik düş-, X/302. a. ardına bakama-, b. bakama- (baka bil-), c. geçip git-,
X/303. kahin ol-, X/304. bir akıl ver-, X/305. bir akıl ver-, X/309. var git-, X/310.
faydasını gör-, X/311. aklına gelme-, X/313. bir zararı ol-, X/314. a. faydası ol-, b.
zararı ol-, X/315. vakit geçir-, X/316. soluğu Bakanlıkta amirin kapısında al-, X/317.
görüşmek iste-, X/319. belli olma-, X/323. işin içinden çık-, X/324. aklına koy-, X/325.
durdurdu dök-, X/326. canına tak et-, X/327. a. var gücüyle ağalamaya (başla-), b. var
gücüyle bağırmağa başla-, X/328. a. ne yapacağını şaşır-, b. ne yap-, X/329. a. dışarı
atmak iste-, b. dışarı at-, c. yapama- (yapa bil-), X/330. üstüme gel-, X/337. konuşa bil-
X/348. sohbeti koyulaştır-, X/349. a. ne yap-, b. bire bin ekle-, X/350. a. rüşvet al-, b.
ortaya dök-, c. aklına ne gel-, X/351. a. dayanama- (dayana bil-), b. notlar al-, X/352.
sırası gel-, X/353. dayanama- (dayana bil-), X/354. ihmal etme-, X/355. kanı kayna-
X/360. izin verme-, X/361. a. teşrif buyur-, b. yüzlerine kapan-, X/364. Sekreteryanın
gözünden kaçma-, X/365. oldu bit-, X/367. bir güven gel-, X/369. müdür ol-, X/370. a.
Necmiye'nin hatırını kırma-, b. kırma- (kırma bil), X/371. terfi ettir-, X/373. a. adımını
atama-, b. atama- (ata bil-), X/374. el pençe dur-, X/377. hayır ol-, X/378. karşılığını
yetiştir-, X/380. ordan burdan sohbe dal-, X/381. bulunup gel-, X/382. a. laflamaya
başla-, b. sabahın ikisi ol-, X/384. Muavin Beyin kafası karış-, X/385. anlatmaya tuttur-,
X/386. kahve molasını Ankara Palasta ver-, X/387. a. hareket et-, b. Muavinin kafası
iyice karış-, X/388. a. bir aralık kapı bırak-, b. ihmal etme-, X/389. boş durma-, X/390.
açılıp saçıl-, X/392. a. papatya, menevşe, sardunya, leylak, karanfil, gül, reyhan,
yasemin gibi çiçekler yapmaya başla-, b. papatya, menevşe, sardunya, leylek, karanfil,
gül, reyhan, yasemin gibi çiçekler yap-, X/393. a. dost kapılarını aşındırıp dur-, b. dost
kapılarını aşındır-, X/395. tanımayan kalma-, X/398. a. partinin yakını ol-, b. kazanmak
iste-, c. kesenin ağzını aç-, X/399. a. başka kapılar açabil-, b. açabil-, X/403. para ol-
X/405. parayı peşin peşin say-, X/406. devam ettir-, X/407. a. kulaklarına inanama-, b.
inanama- (inana bil-), X/413. öfkelenmeye başla-, X/414. satın al-, X/416. ödeyeme-
(ödeye bil-), X/419. önde gel-, X/422. içtiğimiz su ayrı gitme-, X/423. tanışmak iste-
X/429. ala bil-, X/431. parayı say-, X/433. bakmaya başla-, X/435. bak dinle-, X/436.
bir şey yap-, X/438. bileme- (bile bil-), X/443. zıplamaya başla-, X/445. a. kolları sıva-,
b. işe giriş-, X/450. a. berber elinden çık-, b. parmağını ısır-, X/452. para getir-, X/456.
a. yakın ol-, b. iltifat gör-, c. saygı göster-, X/457. a. can çıkmayınca huy çıkma-, b. can

çıkma-, X/458. a. alınıp sinirlen-, b. şimşek olup otur-, c. şimşek ol-, X/459. sürüp git-
 X/460. ağzını açıp gözünü yum-, X/465. çileden çıkar-, X/466. içinden geç-, X/467.
 araya gir-, X/469. kapıyı vurup çık-, X/470. a. diyeme- (diye bil-), b. alabora ol-, X/471.
 zelzeleye tutul-, X/473. geçmekte ol-, X/474. duya bil-, X/479. a. kulaklarını açıp dinle-
 , b. kulaklarını aç-, X/482. a. yakın ol-, b. kendi hallerinde bırak-, X/484. el çektir-,
 X/485. bununla kal-, X/486. gündeme gel-, X/487. a. ne yaptığını bilme-, b. ne yap-,
 X/494. el kon-, X/495. a. el kon-, b. akıl edeme-, c. edeme- (ede bil-), X/496. volta at-
 X/499. düşünde falan gör-, X/500. “Nato’ya, Sento’ya bağlıyız.” konuşmasına dur-,
 X/501. a. radyoya kulak veren Necmiye’nin dili dolaşmaya başla-, b. radyoya kulak
 veren Necmiye’nin dili dolaş-, c. kulak ver-, X/502. hesap sor-, X/503. cevap verme-,
 X/507. a. soru soracak hal mi kal-, b. soru sor-, X/509. bulup getir-, X/512. sokağa
 dökül-, X/514. biraz rahatlamış gibi ol-, X/515. dolmaya başla-, X/519. şaşırıp kal-,
 X/520. a. diyecek bir şey bulama-, b. bulama- (bula bil-).

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/2. a. elin etlisine sütlüsüne karışma-, b. siyaset tellallığı yapma-, XI/3. a. aç
 açık kalma-, b. var gücünü ortaya koy-, c. ocağı doğru tüt-, XI/6. söyleyeme- (söyleye
 bil-), XI/8. sevilip sayıl-, XI/9. a. çıkacak ol-, b. haberi ol-, c. eli kalem tut-, XI/10. a.
 haber edin-, b. kulağını dört aç-, XI/11. a. sohbet et-, b. mertebe al-, c. merkebe dön-,
 XI/12. a. aday ol-, b. kapısına dayan-, XI/13. a. renk verme-, b. gönülleri hoş ol-, c.
 (gönülleri) hoşnut ol-, ç. gayret göster-, XI/16. tamam et-, XI/17. “muhkem” zıbın gör-,
 XI/21. a. kunduracı olun-, b. semerci (olun-), XI/23. sayıya gel-, XI/24. geçer akçe ol-,
 XI/25. dedikodu et-, XI/27. duygularını çoraptaki renklere, şekillere dök-, XI/28. dile
 getir-XI/30. a. açılama- (açıla bil-), b. birbirine gir-, XI/31. a. kunduracı ol-, b. semerci
 ol-, XI/32. kendisine göre bir yol tuttur-, XI/33. bakkallığa soyun-, XI/36. a. gönlü tok
 ol-, b. kar et-, c. köşesine çekilir otur-, ç. köşesine çekil-, XI/39. kırıştırır dur-, XI/44.
 a. sancısı tut-, b. baş vur-, XI/45. muayene et-, XI/47. a. sıhhiye ol-, b. görev yap-,
 XI/48. a. iğne vur-, b. ne işe yara-, XI/50. soluğu Berber Şakir’in dükkanında al-, XI/53.
 sağlam ol-, XI/54. göre bil-, XI/55. baka bil-, XI/56. a. kim ol-, b. seçeme- (seçe bil-),
 XI/59. şeytana uy-, XI/60. eriyip git-, XI/61. ne ol-, XI/62. başının çaresine bak-, XI/64.
 noktayı koy-, XI/65. ne yap-, XI/69. a. kundura dikmeye başla-, b. kundura dik-, XI/71.
 ortada sipsivri kal-, XI/73. diyeme- (diye bil-), XI/74. kuyruğu dik tut-, XI/76. dağ
 köylerinin yolunu tut-, XI/77. koşturmaya başla-, XI/79. bulunur gel-, XI/81. dağ

köylerinin yolunu tut-, XI/83. açıkta kal-, XI/85. diyeme- (diye bil-), XI/87. sürdürmeye başla-, XI/90. dur durak bilme-, XI/93. haber gönder-, XI/95. a. güzel ol-, b. türkü söyle-, XI/96. a. elden ele dolaş-, b. ardı arkası kesilme-, XI/98. lokma dök-, XI/99. Karagöz ile Hacivat oynat-, XI/100. ne yap-, XI/101. vakit geçir-, XI/108. para say-, XI/114. a. geçmiş ol-, b. “geçmiş olsun” a gel-, XI/115. biri gelip biri git-, XI/116. merak et-, XI/119. hiss et-, XI/121. ne yap-, XI/126. kulak asma-, XI/130. yatama- (yata bil-), XI/131. ağıp dön-, XI/136. ırahat et-, XI/137. sucuk tere bat-, XI/139. dağ adamı yap-, XI/140. rahat et-.

XII. ZEYNEP

XII/1. tarak vur-, XII/4. a. sözü kesil-, b. diye bil-, XII/7. senin sözün kesil-, XII/10. söz kesil-, XII/11. eski köye yeni adet getir-, XII/14. a. bir kızın sözü kesil-, b. sahip çıkama-, c. çıkama- (çık bil-), XII/15. isteyeme- (isteye bil-), XII/17. anlamaz ol- XII/19. kemiklerini kır-, XII/23. saldırmak iste-, XII/24. üstüne atıl-, XII/26. donup kal- XII/28. a. koşup gel-, b. bir ol-, XII/29. söz et-, XII/30. a. biçimine getir-, b. son ver- XII/33. saldırı bil-, XII/34. a. ortadan kaldıracı bil-, b. kaldıra bil-, XII/35. girdi girdi çık- XII/38. a. karşılık bulmaya çalış-, b. karşılık bul-, XII/40. üstüne saldır-, XII/42. dövmüş falan ol-, XII/51. öğrenmeye çalış-, XII/52. köyün yolunu tut-, XII/53. köyden biraz uzak sayıl-, XII/54. ulaşılama- (ulaşıla bil-), XII/55. ana yolu bul-, XII/57. karşısına çık-, XII/58. bulundu gel-, XII/66. a. sözü döndürüp Öğretmen Ali olayına getireme-, b. getireme- (getire bil-), XII/67. a. havadan sudan söz et-, b. söz et-, XII/68. söz et-, XII/70. diye bil-, XII/71. gün gör-, XII/72. a. karşılık vermeye çalış-, b. karşılık ver-, XII/74. sıtmaya tutul-, XII/75. elinde olma-, XII/77. sözü al-, XII/78. elinden zor kurtul-, XII/83. a. ne diyeceğini nasıl karşılık vereceğini bileme-, b. karşılık ver-, c. bileme- (bile bil-), XII/84. a. eline geçir-, b. eşelemeye başla-, XII/86. el uzat-, XII/88. gül gibi geçinip git-, XII/90. böyle şeyler yap-, XII/94.- XII/96. böyle şeyler yap- XII/98. konuşmaya başla-, XII/100. kendisine tutunacak dal ara-, XII/101. inanama- (inana bil-), XII/102. söze karış-, XII/103. adını kötüye çıkar-, XII/107. a. son ver-, b. namusunu korumuş ol-, XII/108. yapa bil-, XII/109. ortaya çıkar-, XII/110. yaşanama- (yaşana bil-), XII/111. a. zan altında kal-, b. bitip tüken-, XII/112. saldırıya uğra- XII/113. kafası iyice karış-, XII/117. bulundu gel-, XII/119. haber yolla-, XII/121. konuyu aç-, XII/122. yol aç-, XII/124. a. sorguya çek-, b. iki de tokat at-, XII/125. anasının ağzını bıçaklar açma-, XII/126. a. köye sığama-, b. sığama- (sığa bil), XII/127.

soluğu ilçede al-, XII/129. köyün yolunu tut-, XII/131. ağırdan al-, XII/135. yalnız ol- XII/138. üstüne saldır-, XII/139. elinden nasıl kurtul-, XII/143. sıra gel-, XII/144. hop oturup hop kalk-, XII/145. bir titreme al-, XII/146. kuruyup kal-, XII/148. çıka bil- XII/149. “iftira” demiş dayat-, XII/152. iftiraya uğra-, XII/153. açık seçik ol-, XII/155. birbirini izle-, XII/156. Zeynep’in adı kötüye çık-, XII/158. Ali’nin izine düş-, XII/159. dövmek öldürmek iste-, XII/160. beklemeye başla-, XII/161. gurbetin yolunu tut-, XII/165. sürüp git-, XII/167. ceza al-, XII/168. boş durma-, XII/169. bu yaşlı kadın ol- XII/171. sözü al-, XII/173. dayanama-(dayana bil-), XII/175. üstüme saldır-, XII/179. a. göz göze gel-, b. anlatmaya başla-, XII/181. evlenmek isteme-, XII/182. fayda verme- XII/183. ortada dön-, XII/184. boşa çık-, XII/185. adım kötüye çık-, XII/188. düşündüğüm gibi ol-, XII/190. dayanama- (dayana bil-), XII/191. a. kan dökül-, b. ne yap-, XII/192. a. düşüneme- (düşüne bil-), b. diye bil-, XII/193. gereğini düşün-, XII/194. beraat et-, XII/195. son ol-, XII/196. a. iftira at-, b. başını derde sok-, XII/197. cevabını ver-, XII/199. suçlu ol-, XII/200. anlamamazlıktan gel-, XII/201. suçlu ol- XII/202. karşılık ver-, XII/203. kim ol-, XII/204. inanama- (inana bil-).

2.1.1.14. KISALTMA GRUPLARI

Kimi kaynaklarda “Kısaltma Öbekleri” adı ile de anılan kısaltma grupları, “Söz öbekleri ve cümlelerden yıpranma ve eksilme (ellipsis) yoluyla ortaya çıkan öbeklerdir ” (Karaağaç, 2009: 143).

Özkan ve Sevinçli, “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı çalışmalarında kısaltma gruplarını “hal eki almış isimlerle oluşturulmuş kelime grupları” adıyla da anıp, şöyle izah etmektedirler: “Kısaltma grupları, iyelik eki veya hal eki almış bir isim unsuruyla bir başka isim unsurunun oluşturduğu kelime grubudur” dedikten sonra bu grupların genellikle isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil veya cümlelerin kısalmış veya kalıplaşmış biçimleri şeklinde izah etmişlerdir (Özkan/Sevinçli, 2009: 92).

Diğer bir dil bilimci olan Keskin, kısaltma grubuyla ilgili olarak, bu grupların genellikle fiilimsilerin kısılması ve kalıplaşması sonucu oluştuğunu ve grubu oluşturan unsurların her ikisinin de isim olduğunu vurgulamaktadır. Keskin, yine aynı çalışmasında kısaltma gruplarını altı gruba ayırıp, “İsnat”, “Yaklaşma”, “Bulunma”, “Ayrılma”, “Belirtme”, “Vasita” biçiminde sıralar (Keskin, 2003: 195-198).

Benzeri bir tanımda Korkmaz bu grubu, “Ad-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil gibi kelime gruplarından kısaltmış ya da cümlelerin aşınma, kısalma veya kalıplaşması ile oluşmuş bulunan kelime grupları.” biçimiyle izah eder (Korkmaz, 2007: 147).

Ve çalışmamızda eserini esas aldığımız Karahan, bu grupların genellikle isim-fiil, sıfat-fiil veya zarf-fiil gruplarından kısaltmış ve kalıplaşmış olduğunu söyledikten sonra, kısaltma gruplarının iki isim unsurundan meydana geldiğini, ikinci unsurun bir nitelik ismi olduğunu ve bu grubun söz içinde de isim, sıfat, zarf görevi yaptığını bildirir (Karahan, 2008: 79-80).

Kısaltma gruplarını şu başlıklar halinde inceleyebiliriz:

2.1.1.14.1. İSNAT GRUBU

Kısaltma gruplarından biri de isnat grubudur. Bu kısaltma grubu aslında sıfat tamlamasının ters çevrilmiş şekli olarak da tarif edilebilir. Biri diğerine isnat edilen iki ögeden oluşur.

Dil bilimcilerin bu kısaltma grubuyla ilgili tarifleri şöyledir:

Özkan ve Sevinçli “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı eserlerinde isnat grubunu, “Biri diğerine isnat edilen iki isim unsurundan meydana gelir.” biçiminde tanımlayarak, şöyle devam ederler:

“İsnat grubunda isnat edilen unsur, kendisine isnat olunandan sonra gelir. Kendisine isnat olunan unsur genellikle iyelik eki almış olur, bazen yalın halde de bulunabilir. Bu şekilde oluşturulan birleşikler umumiyetle sıfat olarak kullanılır ve ayrı yazılırlar” (Özkan/Sevinçli, 2009: 94).

Ergin bu grubu, “Biri diğerine isnat edilen iki isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.” şeklinde tanımlayıp şöyle devam eder: Kendisine isnat yapılan unsur ya yalın halde bulunur veya iyelik eki almış olur. Bu unsur bir tek isim olabileceği gibi isim yerine geçen bir kelime grubu da olabilir (Ergin, 1992: 397).

Karahan ise isnat grubunun tanımını yaparken, “Unsurlarında çekim eki bulunmayan veya sadece birinci unsurunda iyelik eki bulunan kısaltma grupları.” ifadesini kullanır (Karahan, 2008: 80).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan isnat grubu aşağıda verilmiştir:

III. MEKTUP

III/15. ayakları on beş santim

2.1.1.14.2. YÜKLEME GRUBU

“Yükleme ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur” (Karahana, 1991: 41).

Keskin bu grubu, “Belirtme Grubu” başlığı altında değerlendirerek, “-i” hal eki alan bir isimle başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur.” tanımını yaptıktan sonra, bu grubun sıfat-fiil ve zarf-fiil grubunun kısalması sonucu oluştuğunu söylemektedir (Keskin, 2003: 197).

İncelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan yükleme grubu özelliği taşıyan ifadeler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/137. beşi biryerde

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/32. beni yüreklendirici

2.1.1.14.3. YAKLAŞMA GRUBU

Diğer kısaltma gruplarında olduğu gibi Karahana’ın yaklaşma grubuyla ilgili açıklaması şöyledir: “Yaklaşma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur. Grubun birinci unsuru yaklaşma eki (-a/-e) taşır. İkinci unsur genellikle bir vasıf ismidir” (Karahana, 1999: 41).

Günay Karaağaç’ın yaklaşma grubuyla ilgili tanımı da Karahana’ın tanımına çok yakın olup, bu grubun kuruluş olarak sıfat tamlaması gibi olduğunu, birinci ögenin ikinci ögeyi niteliyici görevi üstlendiğini belirtmiştir (Karaağaç, 2009: 146).

İncelediğimiz eserde yaklaşma grubu özelliği taşıyan ifadeler aşağıdaki şekildedir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/96. dillere destan, I/371. dile kolay.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/38. İstanbul'a yakın, IV/73. trene alışkanlığımız.

2.1.1.14.4. BULUNMA GRUBU

Kısaltma gruplarından biri olan bulunma grubu, bulunma ekli bir isim ögesi ile başka bir isim ögesinin bir araya gelmesiyle oluşur. Bulunma grubunda vurgu ikinci unsur üzerindedir.

Karaağaç, bulunma grubuyla ilgili olarak, “Bulunma ekli bir isim ögesinin bir başka isim ögesiyle kurduğu söz öbeği.” şeklinde bir tarif yapar (Karaağaç, 2009: 147).

Keskin, bulunma grubunu “-de hal eki alan bir isimle başka bir ismin oluşturduğu kelime grubudur.” şeklinde tanımlar (Keskin, 2003: 196).

Karahan ise, “Birinci unsuru bulunma hali eki taşıyan kısaltma grupları.” biçiminde tanımlar (Karahan, 2008: 82).

İncelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan bulunma grupları şu şekilde tasnif edilmiştir:

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/59. bir pavlikada memur

III. MEKTUP

III/19. ayda yılda bir, III/86.- III/87. arada bir

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/87. elimde valiz

2.1.1.14.5. UZAKLAŞMA GRUBU

Bu kısaltma grubu ile ilgili dil bilimcilerden Eker ve Karahan' ın tanımları şöyledir:

Eker, bu kısaltma grubunu “ Uzaklaşma durumu eki alan bir sözcük ile, ondan sonra gelen yalın durumdaki başka bir sözcüğün oluşturduğu gruptur.” biçiminde tanımlar (Eker, 2006: 478).

Karahan ise, “Birinci unsuru uzaklaşma hali eki taşıyan kısaltma grupları.” ifadesini kullanır (Karahan, 2008: 82).

Eserdeki öykülerde yer alan uzaklaşma grupları ise şu şekilde sınıflandırılmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/147. bundan öte

III. MEKTUP

III/94. pencereden ötelər

IX. AVARE YILLAR

IX/65. günlerden bir gün

Söz diziminin konusu olan ve yargısız anlatımlar kategorisinde değerlendirilen kelime gruplarını izah ettikten sonra, bir anlatım birimi olan ve yargı bildiren cümleyi, cümle türlerini ve “Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde tespit etmiş olduğumuz cümle çeşitlerini aşağıda şekilde sınıflandırıp izah etmeye çalışalım.

2.1.2. CÜMLE

Bugüne kadar, birçok dil bilimcinin üzerinde durduğu, gerek dil bilgisi kitaplarında gerekse dergi ve makalelerde sayısız tanımların yapıldığı cümle kavramı, kimi dil bilimcilere göre halen netliğe kavuşmamıştır.

Her şeyden önce cümle yargı bildiren bir anlatımdır. Yargısız anlatımlar çerçevesinde ele aldığımız, kelime grupları veya kelime öbekleri bir dizi içinde bir araya gelerek cümleyi meydana getirmektedirler.

Özelliği ne olursa olsun, duygular, düşünceler, fikirler hep yargılı anlatımlarla değer kazanırlar. Çünkü, bunları ifade etmenin tek yolu yargılı anlatımlardır.

Cümlenin asıl işlevi yargı bildirmektir. Yargı bildirmeyen bir dizim, ne kadar fazla sözcükten oluşursa oluşsun cümle olarak değerlendirilemez.

Kimi dil bilimcilerin cümle, kimilerinin ise tümce olarak ele aldığı bu kavramla ilgili günümüzde herkesin kabul gördüğü bir tanım bulunmamaktadır. Bu çalışma hazırlarken Leylâ Karahan' ın "Türkçede Söz Dizimi " adlı eseri temel alınacaktır.

Yukarıda da bahsettiğimiz üzere, birçok dil bilimci tarafından ele alınmış olan cümle konusuyla ilgili mevcut bazı tanımları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Karahan' ın "cümle" kavramıyla ilgili tanımı şöyledir: "Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir durumu, bir olayı yargı bildirerek anlatan kelime veya kelime dizinine cümle denir " (Karahan, 2008: 9).

Diğer bir dil bilimcimiz olan Eker, cümleyi "tümce" kavramıyla ifade ederek şu şekilde tanımlamaktadır: "Tümce, herhangi bir düşünce, duygu, oluş ve kılış anlatan; bir yargı gildiren ve çekimli bir eylemle veya ek eylemle (cevher eylemi) biçimlenen sözcük ya da sözcük grubu/gruplarıdır" (Eker, 2006: 437).

Cümleyi, "tümce" kavramıyla ifade eden ve eserinde "yargılı anlatımlar" bölümünde ele alan Hatiboğlu bu kavramı, "Bir yargı bildirmek üzere tek başına kullanılan çekimli bir eyleme veya çekimli bir eylemle birlikte kullanılan sözcükler dizisi." biçiminde tanımlar (Hatiboğlu, 1972: 99).

Cümleyi, "tümce" olarak ele alan dil bilimcilerden biri de Tahir Nejat Gencan' dır. Gencan, "Dilbilgisi" adlı çalışmasında cümleyi tanımlarken, " Bir duyguyu, bir düşünceyi, bir isteği, bir yargıyı, bir olayı anlatmak için kurulan sözcük dizisine tümce denir." demektedir (Gencan, 2007: 112).

M. Kaya Bilgegil' in cümle ile ilgili tanımı şöyledir: "İki unsur arasındaki olumlu (=sübuti) veya olumsuz (=selbi) ilgiyi-sözü dinliyende (=muhatapta) soruya yer bırakmıyacak şekilde tam olarak, -haber veya dilek (=inşa) yoluyla ifade eden kelimeler dizisine cümle denir" (Bilgegil, 1982: 12).

Diğer bir dil bilimcimiz olan Tahsin Banguoğlu, cümleyi “Türkçenin Grameri” adlı eserinde “Yargı Öbekleri” başlığı altında incelemiş olup, “Kendi kendine yeten bir yargı cümle sayılır.” ifadesini kullanır (Banguoğlu, 2007: 522).

Muharrem Ergin’ in cümle ile ilgili tanımı ise şöyledir: “Cümle bir fikri, bir düşüncüyü, bir hareketi, bir duyguyu, bir hadiseyi tam olarak bir hüküm halinde ifade eden kelime grubudur” (Ergin, 2002: 398).

Korkmaz’ ın “Gramer Terimleri Sözlüğü” adlı çalışmasındaki tanımı, “Bir fikri, bir duygu ve düşüncüyü, bir oluş ve kılışı tam olarak bir yargı halinde anlatan kelime grubu. Cümlelerin varlığı için asgari şart bir çekimli fiil veya ek-fiilden oluşan yüklemidir.” biçimindedir (Korkmaz, 2007: 54).

Diğer bazı dil bilimcilerin cümle ile ilgili tanımlarını da aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Cümleyi “tümce” adıyla ele alan Fuat Bozkurt’ un cümle ile ilgili yaklaşımı yukarıda vermiş olduğumuz dil bilimcilerin tanımlarından biraz daha detaylı ve kısmen daha farklı bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Fuat Bozkurt’ un “Türkiye Türkçesi” adlı eserinde “tümce” başlığı altında vermiş olduğu cümleyle ilgili açıklamaları şöyledir:

“Düşüncüyü anlatan kişiyoğlu bunu birim birim anlatmak zorundadır. Yargı bildiren her bağımsız bölüm bir tümce sayılır. Türkçe “tüm” kökünden türemiş olan sözcük “bütünlemek, bitirmek” anlamına gelir. Bir birimde bütünleşmiş düşünce bölümü anlamındadır. Tümcenin tam tanımını yapmak zordur. Genellikle tümce dilin yargı bildiren tek anlamlı birimi olarak tanımlanır. Bir düşünce bir duyguyu sonuçlandırarak anlatan iletişim aracı sayılır. Anlatmada, bütün oluşturan birim tümce sayılır. Bir yüklemle ona bağlı sözcüklerden oluşan bir bütün olarak tanımlanır” (Bozkurt, 1995: 5-6).

Hengirmen, “ Duygularımız ve düşüncelerimizi anlatan ve içinde yargı bulunan sözcük dizisine cümle denir.” tanımıyla karşımıza çıkmaktadır (Hengirmen, 2005: 320).

Karaağaç cümleyi şöyle tanımlar: “Bir yapma veya olmanın nitelendirildiği dil yapılarına cümle denir” (Karaağaç, 2009: 183).

Cümleyi ayrıntılı bir şekilde ele alan dil bilimcilerden Metin Karaörs, “Cümle, bir hüküm bildirmek için kullanılan en geniş ve en büyük kelime grubudur.” dedikten sonra cümlenin varlığı için bir çekimli fiil yeterlidir ve hüküm, şahıs ve zamanın bir kelimedede ifade edilebileceğini dile getirir (Karaörs, 1993: 36).

Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli’ nin de “Yargı Grupları” adı altında değerlendirdiği cümle kavramı, “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı eserlerinde şöyle izah edilmiştir: “Cümle en dar anlamıyla bir yargı grubudur. İçinde yargının bulunmadığı kelime toplulukları cümle oluşturmaz. Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir hareketi, bir olayı, bir isteği tam bir hüküm halinde ifade eden kelime veya kelime dizisine cümle denir” (Özkan/Sevinçli, 2009: 99).

Neşe Atabay’ da cümleyi “tümce” kavramıyla tanımlayan dilbilimcilerdendir. Atabay, “Türkiye Türkçesinin Sözdizimi” adlı çalışmasında, “Bir ya da birçok sözcükten oluşan yargılı anlatım birimi tümcedir.” şeklinde cümleyi izah eder (Atabay/Özel/Çam, 1981: 17).

Yukarı adı geçen dil bilimcilere ait cümleyle ilgili tanımların genelinde ortak bir özellik karşımıza çıkıyor. Yapılan cümle tanımlarının çoğu “yargı” temeline dayanmaktadır. Tanımlarda, yargı bildiren kelimeler veya kelime grupları birer cümle özelliği kazanmaktadır.

Yargı bir “bitmişlik” bildirir.

Banguoğlu, yargı öbeklerinin belirtme öbeklerinden farkını sadece kavramları değil, istenen, duyulan ve düşünüleni anlatmalarında biçiminde izah eder (Banguoğlu, 2007: 520). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere yargı bildiren bir ifade cümle özelliği taşıdığına göre, cümle de bir duyguyu, düşünceyi, istenileni anlatır diyebiliriz.

2.1.2.1. CÜMLENİN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

1. “Cümle, yargı bildiren kelime ve kelime grupları ile kurulur. Cümlenin kurulabilmesi için yargı bildiren çekimli bir fiil veya isim yeterlidir. En küçük cümle, bu özelliğe sahip tek kelimelik cümledir. Bu cümlelerin anlamları, metin içinde önceki ve sonraki cümlelerin yardımıyla tamamlanmaktadır” (Karahan, 2008: 10).

2. “Çekimli fiillerde, eklerin şahıs da ifade etmesi dolayısıyla fiilden başka fail ifadesi de vardır. Onun için çekimli fiilden ibaret tek kelimelik bir cümlede de, biri kapalı olmak üzere, fiil ve fail olarak iki unsur var demektir” (Ergin, 2002: 398).

3. “Tümce, yapısı bakımından bağımsız bir kuruluştur. Anlam bakımından başka tümcelerle bağıntısı olabilir ama kuruluşça bir başka tümce ile bağıntısı yoktur” (Dizdaroğlu, 1976: 8).

4. “Bir cümlede sözcük sayısı, anlatılan duygu ve düşüncelerin durumuna göre çok ya da az olur. Bazı cümleler bir sözcükten oluşur” (Hengirmen, 2005: 321).

5. “Cümlenin ögeleri iki çeşittir: Esas ögeler, tamamlayıcı ögeler. Esas ögeler, yüklem ve öznen; tamamlayıcı ögeler tümleçlerden meydana gelmektedir” (Bilgegil, 1982: 13).

6. “Tümcede en değerli sözcük, genellikle tümcenin sonunda bulunan yüklemidir. Bu bakımdan yükleme yakın bulunan sözcük değer kazanır” (Hatiboğlu, 1972: 99).

Cümlenin esasını teşkil eden bazı özelliklere değindikten sonra cümleyi meydana getiren başlıca ögelere değinelim.

2.1.2.2. CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümlenin oluşmasında görev alan yüklem, özne, nesne, zarf ve yer tamlayıcısı gibi sözcüklere “cümlenin ögeleri” denir.

Başka bir tanımla “Tümcenin anlaşılmasında başlıca görevi yüklenmiş olan sözcüklere tümcenin ögeleri denir” (Hatiboğlu, 1972: 100).

Eker, “Çağdaş Türk Dili” adlı çalışmasında, Türkçe cümle yapısı içinde, özne, tümleçler, nesne ve yüklem bulunur diyerek, bunlara da cümlenin ögeleri adı verildiğini ifade eder. Türkçenin bir ÖTY (Özne-Zarf/Tümleç/Nesne/Yüklem) dili olduğunu söyledikten sonra, bunlardan özne ve yüklem cümle içinde birinci derecede önem taşıdığını, diğer ögelerin de özne ve yüklem bildirdiklerini çeşitli açılardan tümleyip, açıkladığını bildirir (Eker, 2006: 450-451).

“Bir cümlede yer alan ögeler zorunlu ve yardımcı öge olarak görev yaparlar” (Karahana, 2008: 13). Kimi kaynaklarda zorunlu öge kavramı “temel öge” şeklinde kullanılır. O halde cümlenin ögelerini iki grupta inceleyebiliriz:

1. Temel (Zorunlu) Ögeler
2. Yardımcı Ögeler

2.1.2.2.1. TEMEL ÖGELER

Cümlenin ögelerini önem sırasına koyduğumuzda, birinci derece önem taşıyan ögeler temel ögelerdir. Yani bir söz dizgesinin cümle niteliği taşıyabilmesi için gerekli ögelerdir. Cümlede iki temel öge vardır: Özne ve Yüklem.

2.1.2.2.1.a. YÜKLEM

Bu öge yapılan ve olunan ögedir. Başka bir ifadeyle, cümlede yapılan, kılınan, olunan öge yüklemidir.

Birçok gramer kitabında da bahsedildiği şekliyle yüklem, cümlede hareketi, olayı, yargıyı bildiren, cümlede yer alan diğer ögelerin kendisine bağlandığı ögedir.

Cümlede yüklem çekime girmiş bir fiil veya ek eylem almış bir isimdir. Yüklem, fiil cümlelerinde yapılan; isim cümlelerinde ise olunan durumdadır.

“Yüklem cümlenin ana unsurudur. Diğer unsurlar yüklem anlamını desteklemek üzere cümlede bulunurlar” (Karahana, 1999: 46).

Yüklem ögesi, genellikle cümlenin sonunda yer almakla beraber, günlük dilde, şiir dilinde yüklem cümle içindeki yeri değişebilir.

Bir yüklem bir cümle demek olduğu için, bir cümleden kasıt tek yüklemi olan cümle demektir. Yani, bir cümlede bir yüklem ve ona bağlı bir veya birçok sayıda diğer ögeler yer alabilir.

Tek kelimedenden oluşan yüklem olabileceği gibi, yüklem bir kelime grubu şeklinde de karşımıza çıkabilir.

Yüklemi olmayan cümleler, yargı bildirmezler. Banguoğlu' nun bununla ilgili “Yüklem yargının, dolayısıyla cümlenin düğümlendiği kelimedir.” ifadesi de bunu en güzel şekilde izah etmektedir (Banguoğlu, 2007: 524).

Cümlenin en önemli ögesi durumunda olan yüklem, diğer ögelerin durumunu da etkileyen ögedir. Yani cümle içinde yükleme yakın olan öge diğerlerine göre daha çok öneme sahip, ya da vurgulanan öge özelliği taşımaktadır.

2.1.2.2.1.b. ÖZNE

Özne bir bildirişim aracı için zorunlu iki temel ögeden biridir diyen Bozkurt, özneyi cümlede yapan ya da olan şeklinde izah etmektedir. Ve yine özneyi, çekimli eylemin ya da ek eylemin sonundaki kişi eki olarak ifade eder (Bozkurt, 1995: 11).

Özne bir cümlede yüklemden sonra ikinci derecede öneme sahip olan ögedir. Yüklemde bildirilen, işi, kılışı, durumu gerçekleştiren ögedir.

Öznenin tanımıyla ilgili olarak bütün kaynakların birleştiği ortak nokta; öznesin bir cümlede yüklem bildirdiği işi yapan, oluşu gerçekleştiren öge olmasıdır.

Karahan, “Türkçede Söz Dizimi” adlı eserinde özne ile ilgili şu özellikleri vermektedir:

“a. Özne; yüklemi isim olan cümlelerde, pasif (edilgen) fiilli cümlelerde ve yüklemiş oluş bildiren fiil cümlelerinde, olan; diğer cümlelerde yapan unsurdur.

b. Özne, fiile çokluk ve iyelik ekleri dışında çekim eki almadan bağlanır.

c. Özne isim cinsinden bir kelime grubu olabilir.

ç. Bir cümlede birden fazla özne bulunabilir

d. Özne, bazı cümlelerde bir kelime veya kelime grubu olarak yer almaz. Cümlenin öznesi, yüklem taşıdığı şahıs ekinde anlaşılır. Şahıs ekinin gösterdiği zamir, cümlenin öznesidir. Böyle özneler “gizli özne” diye adlandırılır. Tabi bu gizlilik anlamca değil, şekilce bir gizliliklerdir.

e. Meçhul fiillerle kurulan cümlelerde özne bulunmaz. Meçhul fiil, geçişsiz fiillere “-l” veya “-n” eki getirilerek yapılır. Bu fiillerin yalnız 3. Şahsı kullanılır. Gereklilik kipinin teklik 3. Şahsının bazı kullanışlarında özne bulunmaz.

f. Hitap unsurları, yüklenem bağlanmadıkları için özne değil cümle dışı unsurdur.

g. Cümle tahlillerinde, yükleme sorulan “kim”, “ne” soruları özneyi bulmaya yardım eder.

ğ. Cümlede özne ile yüklem arasında her zaman teklik-çokluk bakımından bir uygunluk aranmaz.

h. Özne ile yüklem arasında şahıs bakımından bir uygunluk bulunur. Öznesi değişik şahıslardan oluşmuş bir cümlede özne ile yüklem arasında şahıs uygunluğuna dikkat edilmelidir” (Karahan, 1999: 49-52).

2.1.2.2.2. YARDIMCI ÖGELER

2.1.2.2.2.a. NESNE

Cümlenin yardımcı ögelerinden biri olan nesne, “Cümlede öznenin, dolayısıyla fiili geçişli olan yüklemle etkilediği şahsı veya şeyi gösteren, yalın veya yükleme durumu eki almış kelime.” dir (Korkmaz, 2007: 157).

Bu tanımdan hareketle nesneyi iki gruba ayırabiliriz:

a. Belirtili Nesne

b. Belirtisiz Nesne

Bunlardan yükleme hali eki alan nesne türü “belirtili nesne” dir. Yükleme hali eki taşımayan nesne türü ise “belirtisiz nesne” olup, her ikisi de isim soyundan kelimelerdir.

Samim Sinanoğlu “Türk Dili” dergisindeki makalesinde nesne ile ilgili görüşleri şöyle özetlemektedir:

“1. Yalnız –i hali ile veya yalın hal ile ifade edilen tamamlayıcı ögeler birer nesnedir.

2. Birtakım –e’ li tamamlayıcı ögeler de birer nesnedir.

3. Yukarıda anılanlardan başka, bir de –den’ li nesnelere vardır.

4. Nesne edatlı yalın hal ile de bildirilir.

5. Edatlı –e ve edatlı –den halleri ile de ifade edilen nesnelere vardır” (Sinanoğlu, 1957: 368).

Günay Karağaç, “Türkçenin Söz Dizimi” adlı çalışmasında nesnenin özelliklerini şu şekilde sıralıyor:

“a. Nesne bir varlık veya kişidir. Özne ve nesne, varlık adlarından oluşur. Adlar, dediğimiz gibi kendi başlarına var olabilen bilgilerimizin adlarıdır; bu yüzden bütün varlık ve eylem adları, özne veya nesne olabilir.

b. Belirtili nesnenin cümle içinde belli bir yeri yoktur. Belirtisiz nesne daima yüklemün önünde yer alır. Yüklemle belirtisiz nesne arasına da, de, dahi, bile gibi kuvvetlendirme edatları dışında başka bir öge giremez.

c. Nesne, söz , söz öbeği veya fiilimsi olabilir.

ç. İsim cümlesi, bir bildirme cümlesi olduğu için, bu cümlede bir olma veya yapma söz konusu olmadığı için nesnesizdir. Bazı yapma hali öbekleri yanlışlıkla nesne olarak değerlendirilmemelidir.

d. Olma bildiren edilgen çatılı eylemle kurulmuş cümlelerde de nesnelik hal söz konusu olamaz. İsim cümlesi gibi bu tür cümlelerde de nesne bulunmaz.

e. Yapma bildiren etken ve ettirgen çatılı eylemlerle kurulan bütün cümlelerde nesne vardır. Bu cümlelerde özne, eden, ettiren ve olduran durumunda olduğu için bir edilen veya ettirilene, yani nesneye gerek vardır” (Karağaç, 2009: 193).

Bir cümlede nesneyi bulmak için, cümledeki yüklemine “neyi”, “kimi”, “ne” sorularını sormak gerekir.

2.1.2.2.b. YER TAMLAYICISI

Temel cümlenin anlamını çeşitli yönlerden tamamlayan yardımcı ögelerden biri de yer tamlayıcısıdır. Bazı gramerciler tarafından “dolaylı tümleç” terimiyle de adlandırılan yer tamlayıcısı cümlede yaklaşma, bulunma ve uzaklaşma bildirirerek yüklem anlamını tamamlar.

Neşe Atabay, çalışmasında yer tamlayıcısını “dolaylı tümleç” adıyla anan gramercilerden biri olup, bu ögenin Türkçede çok kullanılan bir öge olduğunu vurgular (Atabay/Özel/Çam, 1981: 58).

Yer tamlayıcısı, temel ögeler de olduğu gibi cümlede bulunması zorunlu olmayan öge çeşitidir. Ancak, cümlenin anlamını, kuvvetlendiren, anlatımın daha belirginleşmesini sağlayan yardımcı ögelerden biridir.

Karahan, yer tamlayıcısıyla ilgili olarak şu özellikleri sıralar:

“a. Bu öge, yükleme, yönelme (-A), bulunma (-DA), uzaklaşma (-DAn) hali ekleriyle bağlanan bir kelime veya kelime grubudur. Yer tamlayıcısı mutlaka bu eklerden birini taşımaktadır.

b. Bir cümlede birden fazla aynı veya ayrı cinsten yer tamlayıcısı bulunabilir.

c. Bazı yer tamlayıcıları, kendilerinden önceki yer tamlayıcılarının açıklayıcısıdır.

ç. Yönelme ve uzaklaşma hali ekli yer tamlayıcıları, isim cümlelerinde çok az kullanılır. Bulunma hali ekli yer tamlayıcıları ise her cümlede bulunabilir.

d. Yönelme, bulunma, uzaklaşma hali ekli tarz, zaman ve miktar zarfları yer tamlayıcısı değildir.

e. Art arda sıralanan bazı cümlelerde yer tamlayıcıları ortak olabilir.

f. İsim cinsinde kelime grupları yer tamlayıcısı olabilir.

g. Cümle tahlillerinde yükleme sorulan kime, kimde, kimden, neye, nede, neden, nereye, nerede, nereden soruları bu ögeyi bulmayı kolaylaştırır” (Karahan, 2008: 29-32).

2.1.2.2.c. ZARF

Cümlenin tamamlayıcı, başka bir ifadeyle yardımcı öğelerinden biri de zarftır. Yükleme yer, yön, durum zaman, miktar, vasıta, şart ve soru yoluyla tamamlayan cümle ögesine zarf denir. Zarf, cümlede fiile doğrudan bağlanan öğelerdendir.

Ahat Üstüner, “Cümlenin Öğeleri Konusundaki Karışıklıklar” adlı yazısında zarf ile dolaylı tümleş (yer tamlayıcısı) kavramlarının araştırmacılarca birbirine karıştırıldıklarını, farklı şekilde tanımlandıklarını; birinin dolaylı tümleş dediğine ötekinin zarf tümleci şeklinde adlandırdığını söyleyip, bu farklılığın temel sebebinin ise bazen şekil bazen de fonksiyonun göz önüne alınmasından kaynaklandığını belirtir (Üstüner, 1998: 19).

Bundan dolayıdır ki, bütün gramer kitaplarında yer alan zarf tanımlarını incelediğimizde birbirinden farklı izahlar ortaya çıkmıştır.

Dil bilimcilerden bazılarının zarf ile ilgili tanımlarını şöyle sıralayabiliriz:

Karaörs’ ün bu öge ile ilgili tanımı şu şekildedir: “Cümlede fiil unsurunun zamanını ve şartlarını gösteren cümle unsurudur. Fiilin ifade ettiği hareketin hangi zamanda, nasıl, niçin, hangi sebep ve vasıtalarla, ne şekilde, hangi şartlarda yapıldığını veya olduğunu gösteren cümle unsuru zarftır” (Karaörs, 1993: 42-43).

Ergin zarfı, “Fiilin muhtelif şartlarını ve zamanını gösteren cümle unsurudur.” biçiminde tanımlar” (Ergin, 2002: 400).

Zarfı, “Cümlenin Tamamlayıcı Öğeleri” başlığı altında inceleyen Bilgegil, “Yüklemdeki kavramı; zaman durum, derece ve ölçü fikirlerinden biriyle tamamlayan, kelimeler, kelime grupları zarfı tümleşlerini teşkil eder.”demektedir (Bilgegil, 1982: 43).

Ve Karahan “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasında zarfın özelliklerini şu şekilde sıralar:

“a. İsimler eksiz veya yön, vasıta, eşitlik ve bazı hal ekleriyle, fiiller de zarf-fiil ekleriyle zarf görevi yaparlar.

b. Yön, zaman, tarz, sebep, vasıta, miktar ve şart bildiren bütün kelime grupları cümlede zarf görevi yapar.

c. Bir cümlede aynı veya ayrı türden birden fazla zarf bulunabilir. Aynı cinsten zarfların bir arada bulunduğu bir cümlede, genellikle zaman zarfı diğer zarfların önünde yer alır. Miktar bildiren zarflar ise yüklemim hemen önündedir.

ç. Şart cümlesi ana cümlemin zarfıdır. Yüklemi şart, zaman, sebep, benzetme gibi anlamlarla tamamlar.

d. “Nasıl, ne zaman, ne ile, kiminle, hangi şartlarda, kim tarafından, niçin, ne kadar, hangi yöne” gibi sorular, cümle tahlillerinde zarf unsurunu bulmayı kolaylaştırır” (Karahana, 1999: 57-59).

Cümlemin yukarıda bahsettiğimiz öğelerinden başka, cümle kuruluşuna doğrudan katılmayan ancak, anlamca katkıda bulunan bazı öğeler de bulunmaktadır.

Bilindiği üzere cümlemin başlıca öğeleri yüklem, özne, nesne, yer tamlayıcısı ve zarftır. Herkesçe kabul görmüş bu öğeler dışında, birçok gramercinin çalışmalarında yer verdiği “Cümle Dışı Öge” veya “Cümle Dışı Unsur” biçiminde adlandırılan öğeler de bulunmaktadır.

Mehmet Özmen “Cümlemin Altıncı Ögesi ve Bir Terim Önerisi” adlı yazısında cümle dışı öğelerle ilgili şu düşünceleri dile getirmektedir:

Özmen’ e göre, cümle içerisinde yükleme sorulan sorulara cevap vermeyen, yükleme bu anlamda bir bağlantısı olmayan unsurlar da vardır. Bu unsurları bağlaç, edat, ünlem veya seslenmeli ünlemler şeklinde sıralar. Cümlemin altıncı ögesini oluşturduğunu ifade ettiği bu unsurlarla yüklem arasında bir bağlılığın olmadığını dile getirmektedir. Ve ona göre, bu unsurların yükleme bağlantılarının olmamasının sebebinin, kelime çeşitlerinden ziyade, bu öğelerden cümle içerisindeki kullanımlarıyla ilgili olduğunu ifade eder (Özmen, 1995: 225).

Karahan, “Türkçenin Söz Dizimi” adlı çalışmasında cümle dışı ögelerin özelliklerini şöyle sıralar:

“a. Ünlemler, ünlem grupları, hitaplar, bağlama edatları cümle dışı ögelerdir.

b. Açıklama cümleleri ve ara sözler de cümle dışı ögedir. Açıklama cümlelerine, yazılı anlatımda iki çizgi veya iki virgül arasında, parantez içinde rastlıyoruz. Ki bağlama edatı da açıklama cümlelerinin başında yer alabilmektedir.

c. Cümle dışı ögeler, cümlenin her yerinde, başında, ortasında, sonunda bulunabilir” (Karahan, 2008: 37-38).

Cümlelerin sınıflandırılması konusu günümüzde bile tam anlamıyla netlik kazanmamış bir durumdur. Dil bilgisi kitaplarını incelediğimiz zaman, gerek yapı, gerek anlam bakımından cümlelerin değişik şekillerde sınıflandırmaların yapıldığını görmekteyiz. Bazı gramercilerimizce “basit cümle” olarak değerlendirilen cümle çeşidi, başka bir gramercimizce “birleşik cümle” adı altında verilmiş olabiliyor. Bu sınıflandırmalardaki farklılığın sebeplerden biri, yapı ve cümle kavramlarıyla ilgili dilcilerimizin yaklaşımlarıdır. Cümle ile ilgili yapılmış sınıflandırmalardan bazılarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Eserini çalışmamızda esas aldığımız Karahan, cümle sınıflandırmalarını iki şekilde yapmıştır.

Karahan, “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasının 1999 yılı baskısında cümleyi şu şekilde sınıflandırmıştır:

“A. Yapısına Göre Cümleler

1. Basit Cümle

2. Birleşik Cümle

2. 1. Şartlı Birleşik Cümle

2.2. İç İççe Birleşik Cümle

3. Bağlı Cümle

3. 1. Ki' li Bağlı Cümle

3.2. Diğer Bağlama Edatlarıyla Kurulan Bağlı Cümleler

4. Sıralı Cümle

B. Yüklemin Türüne Göre Cümleler

1. İsim Cümlesi

2. Fiil Cümlesi

C. Yüklemin Yerine Göre Cümleler

1. Kurallı Cümle

2. Devrik Cümle

D. Anlamına Göre Cümleler

1. Olumlu Cümle

2. Olumsuz Cümle

3. Soru Cümlesi” (Karahana , 1999: 61-72).

Karahana' ın 2008 yılına ait “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasındaki cümle tasnifinin öncekinden farkı, cümleleri yapı yerine bağlanma şekillerine göre ele almış olmasıdır. Bununla ilgili tasnifi şöyledir:

“Cümlelerin Bağlanma Şekilleri:

A. Bağlama Edatlarıyla Bağlanan Cümleler

B. Ortak Cümle Öğeleriyle Bağlanan Cümleler

C. Ortak Kip/ Şahıs Ekleriyle Bağlanan Cümleler

Ç. Anlam İlişkisiyle Bağlanan Cümleler” (Karahana, 2008: 85-94).

Hengirmen cümle sınıflandırmasını daha ayrıntılı bir şekilde vermiştir:

“A. Anlamlarına Göre Cümleler

1. Bildirme Cümleleri
2. İstek Cümleleri
3. Emir Cümleleri
4. Soru Cümleleri
5. Ünlem Cümleleri
6. Olumlu Cümleler
7. Olumsuz Cümleler

B. Yapılarına Göre Cümleler

1. Yalın Cümle
2. Birleşik Cümle
3. Sıralı Cümle
 3. 1. Bağımlı Sıralı Cümleler
 - 3.2. Bağımsız Sıralı Cümleler
4. Kesik Cümle
5. Girişik Cümle

C. Yüklemlerine Göre Cümleler

1. Ad Cümleleri
2. Eylem Cümleleri

Ç. Ögelerinin Dizilişine Göre Cümleler

1. Kurallı Cümle

2. Devrik Cümle” (Hengirmen, 2005: 347-361).

Vecihe Hatiboğlu “Türkçenin Sözdizimi” adlı çalışmasında cümleleri aşğıdaki şekilde sınıflandırmıştır:

“A. Yapı Bakımından Tümce Türleri

1. Yalın Tümce

2. Birleşik Tümce

3. Girişik Tümce

4. Sıralı Tümce

4.1. Bağımlı Sıralı Tümce

4.2. Bağımsız Sıralı Tümce

B. Yargı Bakımından Tümce Türleri

1. Olumlu Tümce

2. Olumsuz Tümce

3. Sorulu Tümce

3.1. Sorulu Eylem Tümcəsi

3.2. Sorulu Ad Tümcəsi

C. Yüklemler Bakımından Tümce Türleri

1. Ad Tümcəsi

2. Eylem Tümcəsi

2.1. Bildirme Tümceleri

2.2. İsteme Tümceleri

2.2.1. İstek Tümcesi

2.2.2. Emir Tümcesi

2.2.3. Gereklik Tümcesi

2.2.4. nlem Tümcesi” (Hatiboğlu, 1972: 143-178).

Süer Eker, çalışmasında cümle çeşitlerini şu şekilde tasnif etmiştir:

“A. Yapısına Göre

1. Basit Tümce

2. Birleşik Tümce

2.1. şarlı Birleşik Tümce

2.2. Ki’ li Birleşik Tümce

3. Sıralı ve Bağlı Tümce

B. Yüklemin Türüne Göre

1. Eylem Tümcesi

2. Ad Tümcesi

C. Yüklemin Yerine Göre

1. Düz (Kurallı) Tümce

2. Devrik Tümce

3. Kesik Tümce

. Anlamına Göre

1. Olumlu Tümce

2. Olumsuz Tümce

3. Soru Tümcesi/Soru Sözcüğü

4. Emir Tümcesi” (Eker, 2006: 479-493).

Zeynep Korkmaz, “Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri” adlı çalışmasında cümle çeşitlerini şu şekilde vermektedir:

“A. Yapılarına Göre Cümleler

1. Yalın (Basit) Cümle

2. Birleşik Cümle

2.1. –sa (-se) Şart Ekiyle Kurulmuş Birleşik Cümle

2.2. Ki Bağlacıyla Kurulan Birleşik Cümleler

3. Sıralı Cümleler

B. Anlamlarına Göre Cümleler

1. Olumlu Cümle

2. Olumsuz Cümle

3. Soru Cümlesi

4. Ünlem Cümlesi

5. Şart Cümlesi

C. Dizilişlerine Göre Cümleler

1. Kurallı Cümle

2. Devrik Cümle

Ç. Yüklemlerine Göre Cümleler

1. Fiil Cümlesi

2. İsim Cümlesi” (Korkmaz, 1990: 141-146).

Neşe Atabay’ ın cümle türleriyle ilgili sınıflandırması ise şu şekildedir:

“A. Yüklemlerine Göre Tümceler

1. Eylem Tümcəsi

2. Ad Tümcəsi

B. Yapılarına Göre Tümceler

1. Yargı Sayısına Göre Tümceler

1.1. Yalın Tümcə

1.2. Bileşik Tümcə

1.2.1. Temel Tümcə

1.2.2. Yantümcə

1.2.2.1. Dilek ve Koşul Bildiren Yantümceler

1.2.2.2. Temel Cümleye Ki Bağlacıyla Bağlanan Yantümceler

1.2.2.3. Soru Ekiyle Temel Cümleye Bağlanan Yantümceler

1.2.2.4. İlgeçli Yantümcə

1.2.2.5. Değil Olumsuzluk Koşacıyla Tmele Cümleye Bağlanan Yantümceler

1.3. Ara Tümcə

1.4. Sıralı Tümcə

1.4.1. Bağımlı Sıralı Tümcə

1.4.2. Bağımsız Sıralı Tümcə

1.5. Girişik Tümcə

2. Ögelerinin Dizilişine Göre Tümceler

2.1. Kurallı Tümcce

2.2. Devrik Tümcce

2.3. Kesik Tümcce

Ünlem Tümcəsi” (Atabay/Özel/Çam, 1981: 65-117).

Günay Karaağaç cümleleri anlam, yapı, yüklemine türüne ve yüklemine yerine göre şu şekilde ele almıştır:

“A. Yapılarına Göre Cümleler

1. Basit Cümle

2. Birleşik Cümle

2.1. Şartlı Birleşik Cümle

2.2. İç içe Birleşik Cümle

2.3. Ki’ li Birleşik Cümle

3. Bağlı Cümle

3.1. Sıralı Bağlı Cümleler

3.2. Açıklamalı Bağlı Cümle

4. Eksilteli Cümle veya Söz Cümle

B. Yüklemine Türüne Göre Cümleler

1. Fiil Cümlesi

2. İsim Cümlesi

C. Yüklemine Yerine Göre Cümleler

1. Kurallı Cümle

2. Devrik Cümle

Ç. Anlamına Göre Cümleler

1. Olumlu Cümle

2. Olumsuz Cümle

3. Soru Cümlesi” (Karaağaç, 2009: 197-208).

Raşit Keskin de cümle türlerini eserinde detaylı bir şekilde incelemiş ve şu şekilde sınıflandırmıştır:

“A. Yüklemlerinin Türüne Göre Cümleler

1. İsim Cümlesi

2. Fiil Cümlesi

B. Anlamlarına Göre Cümleler

1. Olumlu Cümle

2. Olumsuz Cümle

3. Soru Cümlesi

4. Ünlem Cümlesi

C. Yapı Bakımından Cümleler

1. Basit Cümle

2. Birleşik Cümle

2.1. Girişik Birleşik Cümle

2.2. İç İçe Birleşik Cümle

2.3. Ki' li Birleşik Cümle

2.4. Şartlı Birleşik Cümle

3. Sıralı Cümleler

3.1. Bağımlı Sıralı Cümle

3.2. Bağımsız Sıralı Cümle

4. Bağlı Cümle

5. Ara Cümleli Cümle

D. Ögelerinin Dizilişine Göre Cümleler

1. Kurallı Cümle

2. Devrik Cümle

3. Eksiltili Cümle” (Keskin, 2003: 217-238).

Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli' nin “Türkiye Türkçesi Söz Dizimi” adlı çalışmalarında cümle çeşitleri çok detaylı bir şekilde ele alınarak işlenmiştir. Bu tasnif aşağıdaki şekildedir:

“A. Yüklemlerine Göre Cümleler

1. İsim Cümlesi

1.1. Basit Zamanlı İsim Cümlesi

1.2. Birleşik Zamanlı İsim Cümlesi

2. Fiil Cümlesi

2.1. Basit Fiillerle Kurulan Cümleler

2.2. Birleşik Fiillerle Kurulan Cümleler

2.3. Birleşik Zamanlı Fiillerle Kurulan Cümleler

- 2.4. Geçişli Fiillerle Kurulan Cümleler
- 2.5. Geçişsiz Fiillerle Kurulan Cümleler
- 2.6. Etken Çatılı Fiillerle Kurulan Cümleler
- 2.7. Edilgen Çatılı Fiillerle Kurulan Cümleler
- 2.8. Ettirgen Çatılı Fiillerle Kurulan Cümleler
- 2.9. İsteş Çatılı Fiillerle Kurulan Cümleler
- 2.10. Dönüşlü Çatılı Fiillerle Kurulan Cümleler

B. Anlamlarına Göre Cümleler

1. Olumlu Cümle
 - 1.1. Olumlu İsim Cümlesi
 - 1.2. Olumlu Fiil Cümlesi
2. Olumsuz Cümle
 - 2.1. Olumsuz İsim Cümlesi
 - 2.2. Olumsuz Fiil Cümlesi
3. Soru Cümlesi
 - 3.1. Soru Ekiyle Yapılan Cümleler
 - 3.2. Soru Sıfatıyla Kurulan Cümleler
 - 3.3. Soru Zamiri İle Kurulan Cümleler
 - 3.4. Soru Zarfıyla Kurulan Cümleler
 - 3.5. Soru Edatıyla Kurulan Cümleler
4. Emir Cümlesi

5. Ünlem Cümlesi

C. Yüklemin Yerine Göre Cümleler

1. Kurallı Cümle

2. Devrik Cümle

Ç. Yapılarına Göre Cümleler

1. Basit Cümle

2. Birleşik Cümle

2.1. Şartlı Birleşik Cümle

2.2. İç İçe Birleşik Cümle

2.3. Ki' li Birleşik Cümle

2.4. Girişik Cümle

3. Sıralı Cümle

3.1. Bağımlı Sıralı Cümle

3.2. Bağımsız Sıralı Cümle

4. Bağlı Cümle

5. Ara Sözlü (Cümleli) Cümle

6. Eksilteli Cümle (Kesik Cümle)” (Özkan/Sevinçli, 2009: 137-194).

Banguoğlu' nun da cümle sınıflandırması oldukça ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Banguoğlu, “Türkçenin Grameri” adlı çalışmasında cümle ilgili şöyle bir sınıflandırma yapmaktadır:

“1. Dilim: Basit Cümle

a. Fiil Cümlesi

- b. Sıra Değişmeleri
- c. İsim Cümlesi
- d. Saplama Cümlesi
- 2. Dilim: Birleşik Cümle
 - 1. Tümlene Birleşik Cümle
 - A. Şart Cümlesi
 - 1. Olağan Şart Cümlesi
 - 2. Olmayası Şart Cümlesi
 - B. İlinti Zamiri Cümlesi
 - 1. Ki İlinti Cümlesi
 - 2. Hani İlinti Cümlesi
 - C. Bağlam Cümlesi
 - 1. Yanyana Bağlam Cümlesi
 - a. Ulama Cümlesi
 - b. Ayırtlama Cümlesi
 - c. Karşılaştırma Cümlesi
 - d. Almaşma Cümlesi
 - e. Üsteleme Cümlesi
 - f. Açıklama Cümlesi
 - 2. Altalta Bağlam Cümlesi
 - a. Salt Bağlam Cümlesi

b. Yerverme Cümlesi

c. Sebep Cümlesi

d. Sonuç Cümlesi

e. Amaç Cümlesi

f. Şart Bağlam Cümlesi

II. Karmaşık Birleşik Cümle

A. ADFİİL CÜMLESİ

1. Adfiil Kimse Cümlesi

2. Adfiil Yüklem Cümlesi

3. Adfiil Nesne Cümlesi

4. Adfiil İsimleme Cümlesi

5. Adfiil Belirtme Cümlesi

B. SIFATFİİL CÜMLESİ

1. Sıfatsı Sıfatfiil Cümlesi

2. Zamirsi Sıfatfiil Cümlesi

C. ZARFFİİL CÜMLESİ

1. Yanyana Zarffiil Cümlesi

a. Ulama Cümlesi

b. Karşıtlama Cümlesi

c. Üsteleme Cümlesi

2. Altalta Zarffiil Cümlesi

- a. Hal Cümlesi
- b. Zaman Cümlesi
- c. Karşılaştırma Cümlesi
- d. Sebep Cümlesi
- e. Sonuç Cümlesi
- f. Amaç Cümlesi
- g. Şart Cümlesi” (Banguoğlu, 2007: 523-585).

Günlük yaşantımızda kullandığımız dilde, genellikle, yazı dilinde olduğu gibi söz dizimi kuralları pek gözetilmez. Günlük konuşmalarda, ifadelerin daha seri bir şekilde dile gelmesi, duygu ve düşüncelerin konuşma dilinde akıp gitmesi günlük dilde birçok yanlışları da doğurabiliyor.

Gerek konuşma gerekse yazı dilindeki farklı ifade şekilleri farklı söz dizimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yukarıda birçok dil bilimciye ait farklı şekillerde cümle tasniflerini verdik. Dil bilimciler arasında cümleleri sınıflandırma konusunda ortak bir görüşün olmadığı kanısına varmış olduk.

Karahan, “Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine” adlı yazısında bu farklılıklarla ve nedenleriyle ilgili şunları ifade etmektedir:

Karahan, “yapılarına göre”, “yapı bakımından”, “yapıca”, “bağlanışlarına göre”, “biçimlerine göre” başlıkları adı altında bugüne kadar birbirinden az veya çok farklı çeşitli cümle sınıflandırmaları yapıldığını belirterek bu farklılıkların, ortak kabullerin kişisel tercihlere göre izah edilmesinden kaynaklandığını ifade eder. Çeşitli gramer kitaplarındaki “girişik cümleler, girişik tümce, karmaşık birleşik cümle, bileşik cümle, girişik-bileşik cümle” terimleriyle kastedilen cümle yapısının aynı olduğunu vurgular. Ayrıca, “ki’ li bağlı cümleler, ki’ li birleşik cümle, ilgi tümcesi, ilinti zamiri tümcesi” ifadelerinin aynı yapının farklı isimleri olduğunu belirtir.

Ayrıca Karahan söz geçen yazıda, sınıflandırma konusundaki karışıklığın en önemli sebebinin “yapı, cümle ve yargı” kavramlarıyla ilgili farklı yaklaşımlardan

kaynaklandığını dile getirir. “Yapı” ile kastedilen bazılarına göre anlamı taşıyan ve anlamla bütünleşen gramatikal çerçeve, bazılarına göre ise sesle şekillenen bu anlamın zihindeki ham maddesi olursa, ortaya çeşitli sınıflandırmaların çıkacağını söyler.

Aynı yazıda, cümleyi bir taraftan yargılı anlatım şeklinde tanımlarken, diğer taraftan yargısız anlatımları cümle saymak çelişkisi; henüz yargı kavramında anlaşılamamış, “bitmişlik”ve “bitmemişlik”, yani yargı ile yargısızlık arasında “yarı bitmişlik”, yani yan yargı, yarım yargı gibi bir gerçek olmayan noktalar vehmeden araştırmacıların vehimleri de sınıflandırmalardaki farklılığa sebep olan diğer faktörlerden biri olduğunu izah edilir.

Karahan cümle sınıflandırmalarındaki farklılığa sebep olan faktörleri şu şekilde açıklar:

Yapı nedir? Dil için yapı kavramının iki boyutu olduğunu söyleyen dilcimiz, birinin duygu ve düşüncelerin zihindeki ham maddesi, yani iç yapı; diğerinin de bunların belli kalıplar içinde söz veya yazıya yansıtılmış şekli yani dış yapı olduğunu söyler ve devam eder. Anlam, dış dünyada dilden dile değişen kalıplar içinde algılanmaktadır. Bir kalıp içinde sunulmayan anlam, kişiler tarafından algılanamayacağına göre anlamı şekilden ayırmak mümkün değildir. Duygu ve düşünceler, cümle adını verdiğimiz birimlerle söz ve yazıya yansır. Cümle tasvirinin ortaya çıkardığı sonuç ile iç yapı-dış yapı ilişkileri ve üretim-dönüşüm çalışmalarıyla ulaşılan sonucun aynı olmaması son derece tabiidir.

Yapı faktörüne değindikten sonra, cümle sınıflandırmalarına neden olan faktörlerden “yargı” kavramını ise dilcimiz şu şekilde açıklamaktadır:

Yargı nedir? Yargı, vurgu ve bir ekle sağlanan bir “bitmişlik” ifadesidir. Bazı gramer kitaplarında fiilden yapılmış, ancak yargı bildirmeyen unsurlara “yan yargılılık”, “yarım yargılılık” niteliği verildiğini ifade eder. Karahan’ a göre yargı ve yargısızlığın, yani bitmişlik ve bitmemişliğin “yan”ı, “yarımı” olamaz. Bir söz veya söz dizisi ya yargı bildirir ya da bildirmez. Bildirirse cümledir; bildirmezse cümle değildir.

Diğer bir faktör olan cümleyi ise şöyle değerlendirir:

“Cümle nedir? Yapılan bütün cümle canımları “yargı” temeline dayanır. “bir hüküm grubu”, “hüküm halinde ifade eden kelime grubu” (ME:376), “kendi kendine yeten bir yargı” (TB:523), “Düşünce ya da duyguların yargısal bütünlük içinde dile yansıması” (RŞ:243), “Bir yargı bildirmek üzere....” (VH: 99) gibi tanım ifadelerinde mutlaka “yargı” ya yer verilmektedir. Yargı bildiren bir kelime veya kelime grubu, bu haliyle cümle niteliği kazanmakta, çeşitli anlam boyutlarını karşılamak üzere gerektiğinde başka unsurlarla genişleyebilmektedir” (Karahan, 2000: 16-17).

Karahan’ ın, cümle sınıflandırmalarına neden olan faktörlerle ilgili düşüncelerini belirttikten sonra, “Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde yer alan cümleler aşağıda şekilde izah edilmeye çalışılmıştır:

2.1.2.3. CÜMLE ÇEŞİTLERİ

Tezde cümle ile ilgili tasniflerini esas alacağımız Leylâ Karahan, “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasında, cümleleri şu şekilde sınıflandırmıştır:

“YAPISINA GÖRE CÜMLELER

a. BASİT CÜMLE

b. BİRLEŞİK CÜMLE

Şartlı Birleşik Cümle

İç İçe Birleşik Cümle

c. BAĞLI CÜMLE

Ki’ li Bağlı Cümleler

Diğer Bağlama Edatlarıyla Kurulan Bağlı Cümleler

ç. SIRALI CÜMLELER

YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

a. FİİL CÜMLESİ

b. İSİM CÜMLESİ

YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

a. KURALLI CÜMLE

b. DEVRİK CÜMLE

ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

a. OLUMLU CÜMLE

b. OLUMSUZ CÜMLE

c. SORU CÜMLESİ” (Karahana, 1999: 60-72).

2.1.2.3.1. YAPILARINA GÖRE CÜMLELER

Bir kelime dizisine cümle diyebilmemiz için, o kelime dizisinde en az bir yüklem ögesinin bulunması gerekmektedir. Cümleyi yapısına göre sınıflandırmak demek, cümlede yer alan yüklem ögesinin bir veya birden fazla oluşuna göre gruplara ayırmak demektir.

2.1.2.3.1.1. BASİT CÜMLE

Dil bilimcilerin çoğu “basit cümle” için hemen hemen aynı tanımları yapmışlardır.

Dil bilimcilerden Dizdaroğlu, “Tümcebilgisi” adlı çalışmasında basit cümleyi “yalın tümce” şeklinde adlandırarak “Bir tek düşüncüyü, bir tek duyguyu yargıya bağlayan ve içinde tümcemsi, içtümce, yantümce bulunmayan bağımsız yargılı anlatım.” biçiminde tanımlar (Dizdaroğlu, 1976: 187).

Diğer bir dil bilimcimiz olan Bilgegil, basit cümle için şöyle bir tanım yapar: “Hiçbir cümleye bağlı olmaksızın kendi başına tam bir anlam ifade edebilen cümlelere basit cümle denir” (Bilgegil, 1982: 73).

Basit cümleyi “yalın tümce” şeklinde adlandıran diğer bir dil bilimci ise Fuat Bozkurt olup, basit cümle ile ilgili şöyle bir tanımlama yapmıştır: “Bir yüklemle kurulan ve bir yargı bildiren tümcelere yalın tümce denir” (Bozkurt, 1995: 325).

Basit cümleyi farklı şekilde adlandıran diğer bir dil bilimci ise Gencan' dır. Gencan basit cümleyi “yalınç tümce” başlığı altında inceleyerek “Yalnız bir tek duyguyu, bir tek düşünceyi, bir tek isteği, bir tek olayı, bir tek yargıyı anlatan söz dizisi” biçiminde tarif eder (Gencan, 2007: 158).

Karahan basit cümleyi, “Yapısında isim veya fiil cinsinden tek yüklem bulunan cümle” şeklinde tanımlamaktadır (Karahan, 1999: 61).

Dil bilimcilerin bu tanımlardan hareketle diyebiliriz ki, basit cümle öge sayısına bakılmaksızın, tek bir yargının anlatıldığı isim veya fiil türünden tek bir yüklemi bulunan cümle türüdür.

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde tespit etmiş olduğumuz basit cümle örnekleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. Şakir, köklü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti, I/2. A. El üstünde tutulmuş(tu), I/2. B. El bebek gül bebek büyütülmüştü, I/3. Ailenin devamını Şakir sağlayacaktı, I/5. El evinin hanımı olmuştu, I/6. Çocukları, el evinin devamını sağlayacak çocuklar olarak büyüyecekti, I/7. Sülâleyi oğlan çocuğu sırtlar götürürdü, I/8. Şakir de aileye Allah'ın bir emanetiydi, I/9. Büyüyecekti, I/10. Ekmek torbası başına geçince ailenin devamı, sorumluluğu ondan sorulacaktı, I/11. A. Şakir'in bir dediği iki olmuyordu, I/11. B. Babasıyla töre gereği yüz yüze doğrudan konuşamıyordu, I/13. Bu hep böyleydi, I/15. Töre gereği çocuklar babalarıyla doğrudan konuşamadıkları gibi, babalarının yanında yayılarak oturamazlardı, I/16. Edepli olunmalıydı, I/17. Saygı esastı, I/18. Böyle böyle yıllar sürdü gitti, I/19. A. Şakir büyüüp serpilince, ele avuca gelir hâle gelince babası taktı ardına, I/19. B. Dükkâna götürmeye başladı, I/20. Şakir de Allah'ı var, çok çalışkan bir çocuktı, I/21. Büyüğünü, küçüğünü bilirdi, I/22. A. Sabahın alaca karanlığında babasıyla birlikte kalkar(dı), I/22. B. Sabah çorbasını kaşıklar(dı), I/22. C. Babasıyla birlikte dükkâna giderdi, I/23. Babası tembihlemişti, I/24. Güneş doğmadan kalkılmalıydı, I/25. Güneşi, yatakta sırtına doğdurdun mu, o evde bereket mi kalırdı, I/26. Dükkân, er sabahta açılmalıydı, I/27. Müşteri döndürülmemeliydi, I/28. Hele hele müşteri aldatıldı mı, o kazanç beş para etmezdi, I/29. Helâl mala haram karıştırmak hangi kitapta yazıyordu, I/30. Allah kimsenin boğazından haram lokma geçirmesindi, I/32. Azlar birike birike çoğa dönerdi, I/33. Bereket gibisi var mıydı, I/34.

B. Aynen benimsiyordu, I/35. Öyle ya üzüm üzüme baka baka kararırđı, I/37. İki edecek mal için dünyada dört istemezdi, I/38. Bir keresinde dükkânda para kesesi bulmuştı, I/39. İçi para doluydu, I/40. Getirip babasına verdi, I/41. Paranın sahibini buluncaya kadar akla kararı seçmişlerdi, I/42. Gün, burunlarından gelmişti, I/43. "Kimbilir hangi fukaranındı", I/44. Şakir'in babası Abdullah Efendi "çok hatırlı" bir adamdı, I/45. Dürüstlüğü cihanı tutmuştu, I/46. Yabandan yazıdan alış veriş için hep onlara gelirlerdi, I/47. Abdullah Efendinin hükümette de sözü geçerdi, I/48. A. Hükümete işi düşen de onlara başvururdu, I/48. B. Akıl danışırđı, I/49. A. Abdullah Efendi, yok yoksul olanları gözetir(di), I/49. B. İsteyeni hiç boş çevirmezdi, I/50. Hele evine misafir geldi mi gülleri açılırdı, I/52. Yığardı yiyecekleri misafirin önüne, I/53. O da atasından, dedesinden böyle görmüştü, I/57. Ona göre, "Demir tavında dövülmeliydi.", I/58. A. Erken kalkan yol alır(dı), I/58. B. Erken evlenen döl alırđı, I/59. Her bir işte eli çabuk tutmalıydı, I/61. Şakir, henüz askerlik çağında bile değildi, I/62. Olsundu, I/63. A. Evlenirdi, I/63. B. Askerliğini de alınının akıyla bitirir gelirdi, I/64. Şimdiki askerliğe ne vardı ya, I/65. Allah devlete, millete zeval vermesindi, I/67. O seferberlikte neler çekmişti Abdullah Efendi, I/70. A. Tüfekleri bulunur(du), I/70. B. Kurşunu bulunmazdı, I/71. Altları çıkmış postalla o dağdan o dağa koştururlardı, I/72. Günlerce aç, susuz kalırlardı, I/73. Yalnız memleketi düşünürlerdi, I/74. A. O cavır milletini sürüp çıkarmışlardı, I/74. B. Denize dökmüşlerdi, I/74. C. "Oh!" diyebilmişlerdi, I/75. Abdullah Efendi askerlik deyince dalıp gitmişti, I/76. Askerde geçen günleri, dünmüş gibi hep hatırlardı, I/77. Komutanlarını isim isim bilirdi, I/78. Bir gece eşiyle "hallaşınca" münasip kızları gözden geçirmeye başladılar, I/79. A. Kiminin anası kusurlu görüldü, I/79. B. Kiminin babası (kusurlu görüldü), I/80. A. Kimine ak dendi, I/80. B. Kimine kara (dendi), I/81. Yine de eli çabuk tutmalıydı, I/83. Ancak "Davul bile dengi dengine." çalardı, I/84. Yakışacak olan aranıp bulunmalıydı, I/85. Abdullah Efendinin kapısına gelin diye gelecek kız, yüz güldürmeliydi, I/86. Gelin dediğin aileye yakışmalıydı, I/87. Eee, güzel de olmalıydı canım, I/88. Yüzüne bakılmalıydı hani, I/89. A. Gelin dediğin evinin hanımı olmalıydı, I/89. B. Çekip çevirmeliydi, I/90. İleride Şakir'le baş başa kalacaklardı, I/91. Elinden iş gelmeyen gelin, dumanı doğru tütürebilir miydi, I/92. Minder çiğnemiş evin kızından kötülük gelmezdi, I/93. Böylesi aranıp bulunmalıydı, I/94. Sonunda Fatma'da karar kıldılar, I/95. A. Fatma da henüz on beşine basmamıştı, I/95. B. Dal gibi bir kızdı, I/96. Güzelliği de dillere destandı, I/97. Fatma'yı da isteyen isteyeneydi, I/101. Onların

beklediği yağlı kapıydı, I/103. Ne denmişti, I/104. "İki çıplak bir hamama yakıştır.", I/105. Ancak İsmayıl denen oğlan dur durak bilmiyordu, I/107. B. Başka bir şey demiyordu, I/108. İki gün geçmez İsmayıl'ın görücüleri çıkar gelirdi, I/109. A. Baktılar, I/109. B. Yakayı kurtarmak zor, I/109. C. Fatma'nın babası noktayı koydu, I/111. Çünkü İsmayıl sarhoşun biriydi, I/112. Orda burda boş boş sürter dururdu, I/114. Bu işler ana, baba işiydi, I/115. Ana, baba oğlunun kötü olmasını ister miydi, I/116. Vakit geçirmeden gidip Fatma'yı Allah'ın emri, peygamberin kavliyle Şakir'e istediler, I/117. Fatma'nın ailesi çok memnun olmuştu, I/118. Öyle ya, kızları varlıklı bir eve, Abdullah Efendilere gelin gidecekti, I/120. Onlar da ne zamandır böyle bir kapı beklemekteydiler, I/121. Fatma'ya da soran, eden yoktu, I/122. Kız kısmına söz mü düşerdi, I/126. A. Kız, gelin giderdi, I/126. B. Gittiği evde yüz güldürdü mü mesele tamamdı, I/128. Fatma'nın ailesi çoktan tedarikliydi, I/129. Daha kız beşikteyken çeyiz hazırlanmaya başlanmıştı, I/130. Anası azdan aza çeyizlik diye öte beriyi sandığa doldurmuştu, I/131. "Tedarikli" olmadın mı, zamanı gelince insan daralabilirdi, I/132. Hele kız evi el önüne çıkacaktı, I/133. Her bir eşyası tamam olmalıydı, I/134. Şakir'in ailesi için düğün mesele değildi, I/136. A. Gittiler, I/136. B. Çıktılar çarşıya, I/137. Bilezikler, beşi biryerdeler, takım takım entarilikler, kız evinin yakınlarına bol bol hediyeler aldılar, I/138. Anlı şanlı bir düğün yapıp Fatma'yı bağrılarına bastılar, I/139. Çok sevmişlerdi Fatma'yı, I/140. Ailesi de iyi aileydi, I/141. A. Gelinip gidilirdi, I/141. B. Oturulup kalkılırdı, I/142. Yol yordam bilen kişilerdi, I/143. Şakir, hayatından memnundu, I/144. A. Babasıyla dükkâna gidiyor(du), I/144. B. Akşama kadar müşterilerle alıp veriyordu, I/145. İşleri iyiydi, I/146. Tencere kaynıyordu, I/147. Bundan ötesi can sağlığıydı, I/148. Derken babası dükkândan, zaman zaman erken ayrılmaya başladı, I/150. Sabahları da işi ağırdan aldığı günler oluyordu, I/151. Şimdiye kadar işi ağırdan alması hiç görülmemişti, I/152. A. Bunda bir iş vardı, I/152. B. Allah hayrını gösterecekti, I/154. O bastığı toprağı titreten adam, şimdi soluk soluğa kalıyordu, I/155. Bir süre dinlenmeden ayağa kalkamıyordu, I/156. Dükkânın yükü Şakir'e kalmıştı, I/157. Olsundu, I/161. Sapasağlam bir adamdı, I/163. Şimdiyse "durum vaziyeti" kötüydü, I/164. Şakir'in anası daha da tedirgin olmuştu, I/165. Okuyup üfletse miydi, I/166. Kurşun falan döktürse miydi, I/167. Nazar değdiyse kurşun döküldü mü o şom ağızlı şırpadak ortaya çıkardı, I/168. Kem gözüyle şom ağızlıdan Neslihan Ana oldum olası korkardı, I/170. Abdullah Efendi, bir sabah çorbasını kaşıklayamadı doğru dürüst, I/171. Kaşık elinden kayıyordu, I/172. Yastuğın birini sırtına, birini koltuğunun altına alıp şöyle yayıldı, I/173. -Şakir,

oğlum, bu gün keyfim yok, I/175. A. Sen al anahtarları, I/175. B. Sen aç dükkânı, I/176 . Her bir şeyi biliyorsun, I/177. Başından hafifçe sıyrılan başörtüsünü düzelten Neslihan Ana atıldı, I/179. Yeniden doğmuşa dönüverirsin, I/180. Nane, limon da kaynatırım sana, I/181. Şakir aldı sözü, I/182. -Sen meraklanma buba, I/183. Gözün arkada kalmasın, I/184. Keyfine bak sen, I/185. A. Şakir, aldı anahtarları, I/185. B. Düştü yola, I/186. Açtı dükkânı, I/187. Canı sıkındı, I/188. Her alış verişe gelen Abdullah Efendiyi soruyordu, I/189. O da kem küm ediyordu, I/191. İkirikliydi, I/192. Aklını toplayamıyordu, I/194. Gerçi evliydi, I/195. Yarın Allah'ın izniyle çocuk da doğunca "çoluk çocuk sahibi" diyeceklerdi, I/196. Ancak babasının yeri başkaydı, I/197. Onun yerini kimseler tutamazdı, I/198. O, her zaman baş köşesinde oturmalıydı, I/199. Evin büyüğü olarak işleri çekip çevirmeliydi, I/200. Onun sıcak soluğu yeterdi, I/201. Şakir, akşam üstü korka korka eve geldi, I/202. A. Baktı, I/202. B. Babasının yüzü biraz açılmış, I/202. C. Aydınlık, I/203. İçinden bir oh çekti, I/204. Mutfakta anasıyla halleşmeye başladı, I/205. - Ana, bubam ne yaptı evde, I/206. -Gelen giden eksik olmadı, I/207. Gelenlerle sohbet etti, I/208. A. Güldü, I/208. B. Şenlendi, I/209. İyice ferahlamıştı Şakir, I/210. Demek ki iş, korktuğu gibi değildi, I/211. "Hem acı patlıcanı kırağı çalar mıydı hiç, I/212. A. Babası dağlar gibi adamdı, I/212. B. Bir yorgunluğa yenik düşemezdi, I/213. A. Yine yarın yollara çıkar(dı), I/213. B. Bastığı toprağı zangır zangır titretmeye başladılar, I/214. Fatma Gelin omuzunda havlu, elinde sıcak su doldurulmuş ibrik ve altlığı girdi odaya, I/215. Başta Abdullah Efendi olmak üzere hepsinin ellerine su döktü, I/216. Kirilenmiş suyu, gitti bahçeye boşalttı, I/217. Sonra yer sofrasını hazırlamaya durdu, I/218. Önce sofraya yaygısını odanın ortasına serdi, I/219. Getirdiği kasnağın üstüne siniyi koyup üstüne yufka ekmeğiyle etli kuru fasulye aşını yerleştirdi, I/220. Abdullah Efendi de oturdu sofraya, I/221. Yumuldular, I/223. A. Babası sormalıydı, I/223. B. Anlatmalıydı, I/224. A. Baktı, I/224. B. Ses yok, I/225. Ev halkı kuru fasulyeyi kaşıkla meşgul, I/227. Fatma Gelin sofrayı kaldırırken Abdullah Efendinin kıpırdadığı görüldü, I/228. Gür kaşlarını kaldıra kaldıra konuştu, I/229. -Alış veriş nasıldı dükkânda, I/230. -Gelen seni soruyordu buba, I/231. -Ya sen ne dedin, I/233. -İyi demişsin, I/234. -Alış veriş de iyiydi, I/235. Sattık az biraz, I/237. Abdullah Efendi ıhlamurunu da içtikten sonra tekrar yatağa uzandı, I/238. Ötekiler odadan çıkmak üzereyken dış kapının çalındığı duyuldu, I/240. Şakir, bir hamlede merdivenlerden inip bahçe kapısını açtı, I/241. Şaşırıldı, I/242. Misafir, bekliyordu, I/243. Gelen tanımadığı bir askerdi, I/244. - Şakir sen misin, I/246. A. Al şu celbi, I/246. B.

Yarın sabah şubeye gelececeğim, I/247. Asker, Şakir'in soru sormasına fırsat vermeden dönüp gitti, I/248. Bu celp işine akli yatmamıştı, I/249. Bu da neyin nesiydi, I/250. Hiç duymuşluğu yoktu, I/251. A. Elindeki zarfı evirdi çevirdi, I/251. B. Açmadan tekrar odaya girdi, I/252. Zarfı babasına uzattı, I/253. -Bir asker getirdi, I/255. Abdullah Efendi zarfı açıp içindeki yazıyı heceleye heceleye okudu, I/256. Oğlanı askere çağırıyorlardı, I/257. A. -Ülen efe, sen iyice büyümüşsün, I/257. B. Habarımız olmamış, I/258. Şakir kara kurum gibi gözlerini büyütüp babasına baktı, I/259. Bir şey anlamamıştı, I/260. Babası sürdürdü konuşmayı, I/262. Şakir'in canı sıkıldı biraz, I/263. A. Askerliği namusu biliyordu, I/263. B. Daha dünyalar güzeli Fatma'sına doyamamıştı, I/264. Evleneli, dün bir bugün ikydi, I/265. A. Azıcık baş başa kalsaydılar, I/265. B. Sonra gitseydi, I/266. Ancak emir demiri keserdi, I/267. B. Gidilecekti, I/268. Alnının akıyla askerlik görevini yerine getirecekti, I/269. Sayılı gün gelir geçerde, I/270. Hele çavuş terfiyesini koluna taktı mı değme keyfine, I/271. Gayrı ona Şakir Çavuş diyeceklerdi, I/272. Şakir'i istasyondan askere uğurladılar, I/273. Ana baba günüydü sanki, I/274. Askere giden yalnız Şakir değildi, I/275. İki vagon dolusu genç vardı, I/276. Hepsi gülüp oynuyordu, I/277. A. Şakir, sırtındaki azık torbasıyla geldi, I/277. B. Şakir babasının anasının iki ellerinden öptü, I/279. Fatma'ya sadece "Hoşçakal." Diyebildi, I/280. Fatma Gelin kendini tutamadı, I/281. Ağlamaya başladı, I/283. Abdullah Efendi atıldı, I/285. Ölüme gitmiyorlar, I/287. Fatma Gelin gözlerini baş örtüsüyle silerken tren yürüdü, I/288. Ufukta bir el görüldü, I/289. Şakir'in eliydi bu, I/290. Fatma Gelin ayrılığa alışamıyordu, I/292. Hep içine atıyordu, I/293. Alıp alıp veriyordu, I/294. A. Şu sayılı gün biteydi, I/294. B. Şakir'ine kavuşsaydı da, I/295. Kendini işe vermişti, I/296. A. Evin tahtalarını telle siliyor(du), I/296. B. Öteyi beriyi toplayıp temizliği yerine getiriyor(du), I/296. C. Mutfağa girip sebze ayıklamaya başlıyordu, I/297. Gözleri hep yoldaydı, I/298. Mektup yazar mıydı, I/300. A. Okuması yazması olsaydı, I/300. B. Kendisi bir mektup döşeseydi, I/301. İçindeki duyguları dökseydi, I/302. Şakir askere gidince İsmayıl'ın evin etrafında dolandığı görülmeye başlandı, I/303. Komşuların da dikkatini çekmişti, I/304. Abdullah Efendinin yakınları İsmayıl'ı takip edip ikaz ettiler, I/305. A. Oralı olmadı, I/305. B. Aldırmadı, I/306. İsmayıl kafayı çekti mi, soluğu sokakta alıyordu, I/307. A. Bir belâydı, I/307. B. Bir çamurdu, I/308. Fatma Gelin tek başına sokağa çıkamaz olmuştu, I/309. Abdullah Efendinin de hâli hâl değildi, I/310. Güçten, kuvvetten düşmüştü, I/311. Yataktan doğrulup kalkamıyordu, I/312. Haftalardır dükkân kapalıydı, I/313. Doktorların biri

gelip öteki gidiyordu, I/314. Alınan ilâçlar bir dolabı doldurmuştu, I/316. Neslihan Ana, ilâçlarla da yetinmiyordu, I/317. A. Topladığı otlardan içiriyor(du), I/317. C. Sonuç alamıyordu, I/318. Kocası gözünün önünde eriyip gitmişti, I/319. Allah'tan umut kesilmezdi, I/320. B. Doğrulur kalkardı, I/321. Hep kocasının gözüne bakıyordu, I/322. Bir ışık arıyordu, I/323. Bir umut arıyordu, I/324. Bir sabah odaya girdi, I/325. Abdullah Efendi henüz kalkmamıştı, I/326. Hâlâ uyuyordu, I/327. Kaldırsa mıydı, I/328. Bekledi bir süre, I/329. İlâcını da içmeliydi, I/330. Fatma Geline seslendi, I/331. - Su getir gelin, I/332. Fatma Gelin elinde su bardağı, içeri girdi, I/334. Suyu uzattı, I/335. Neslihan Ana yorganı biraz çekip seslendi, I/336. A. Doğrul, I/336. B. İç ilâcını, I/336. C. Yine yatarsın, I/337. Abdullah Efendiden ses çıkmadı, I/338. Yorganı biraz daha açıp iri gözleriyle bakınca anladı, I/339. Efendisi ölmüştü, I/340. O an bayıldı, I/341. Sonra ne olup bittiğini anlayamadı bile, I/342. Abdullah Efendi de ölünce İsmayıl hepten azıtmıştı, I/343. Sokaklarından çıkmıyordu, I/345. Ağzını burnunu kırdılar, I/346. Dayak yeyince İsmayıl iyice azıtmıştı, I/347. Bir gece yarısı iki arkadaşıyla birlikte evi bastı, I/348. Uyur uykusunda Fatma Gelini kaptığı gibi atın terkisine aldı, I/349. Ağzını, elini sıkı bağlamıştı, I/350. Giderken o koca evi de içi sızlamadan ateşe verdi, I/351. A. Koca ev, alevler içinde kaldı bir anda, I/351. B. Komşuların uyanması, itfaiyeye haber vermeleri çok zaman almıştı, I/352. Herkes Neslihan Anayı merak ediyordu, I/354. A. Kapısı kilitli olduğundan Neslihan Ana dışarı çıkamamış(tı), I/354. B. Alevler içinde ruhunu teslim etmişti, I/355. Şakir olaylardan habersizdi, I/356. Ona kimse bir şey duyurmuyordu, I/357. Yakınları yazdıkları mektuplarda güllük gülistanlık bir dünya çiziyordu, I/358. Şakir de hayatından memnundu, I/360. Üstelik şimdi çavuştu, I/361. Yakında Fatma'sına kavuşacaktı, I/362. A. Yine babasıyla dükkâna gidecek(ti), I/362. B. Nafakasını çıkaracaktı, I/363. Fatma'sını kuşun sütüyle besleyecekti, I/364. Babasının yorulmasını hiç istemiyordu, I/365. Gayrı babası köşesine çekilmeliydi, I/366. Şakir, her bir işe koşardı, I/367. Şakir, bir akşam üstü habersiz trenden indi, I/368. Elinde tahta valiz, paytona bindi, I/369. Evine geliyordu, I/370. Ev halkı onu birden görünce sevinç çığlıkları atacaktı, I/371. Dört yıllık hasret, dile kolaydı, I/372. İşte alınının akıyla tamamlamıştı, I/373. Faytonu sokağın başında durdurup indi, I/374. Elinde tahta valiz, ağır ağır yürümeye başladı, I/375. Sırtında hâlâ asker elbisesi olduğundan görenler de tanımıyordu, I/376. Zaten ortalık da kararmaya durmuştu, I/377. Evini göremedi, I/378. Bu kül yığını da neyin nesiydi, I/379. Yoksa yanlış sokakta mıydı, I/380. A. Baktı, I/380. B. Sokak aynı, I/381. Yanından geçen

çocuğu çevirdi, I/382. -Eviniz bu sokakta mı, I/383. -Bu sokakta, I/384. -Ben Abdullah Efendinin evini arıyorum da, I/385. -Demek duymadın, I/386. -Neyi duymalıydım, I/387. - Bu evin başına gelmeyen kalmadı, I/388. A. Şakir vardı, I/388. B. O, askere gitti, I/389. Babası öldü, I/390. Fatma Gelini İsmayıl denen biri kaçırdı, I/391. Evi de yaktı, I/392. Neslihan Ana da yangında ölmüş, I/393. Şakir söylenenleri hiç anlamadı, I/394. Sanki söz çok uzaklardan geliyordu, I/395. Yerinde dondu kaldı, I/396. Kıpırdamıyordu, I/397. Başu uğultu içindeydi, I/398. Yanına komşulardan gelenler vardı, I/399. Hiç kimseyi göremiyordu, I/400. Her yanları uyuşmuştu sanki, I/402. Sonra valizi bırakıp koşar adım sokağı terk etti, I/403. Şakir gözden kaybolmuştu, I/404. Gidip bacısına haber verdiler, I/405. Şakir oraya da gitmemişti, I/406. Şakir yoktu, I/407. Hısımları başta olmak üzere komşuları da katılarak Şakir'i şehirde aramaya başladılar, I/408. Şakir hiç bir yerde yoktu, I/409. Şakir yitip gitmişti, I/410. Şakir, iki ay sonra bulundu geldi, I/411. Delirmişti, I/412. Sokaktan çıkmıyordu, I/413. A. Külleri eşeliyor(du), I/413. B. Sonra sokak sokak geziyordu, I/414. Zararsızdı, I/415. Ne yer, ne içer bilen yoktu, I/416. Bütün komşuların kapısı ona açıktı, I/418. Şimdi şehrin "Deli Şakir"iydi o.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/1. Para demek, yaban demektir, II/2. Yabana ağız açmaya değil, para kazanmaya gidilirdi, II/3. Daha fazla parayla dönenin köyde, "itibarı da, gradosu da" artıyordu, II/4. Bu yüzdendir ki bir yıl, iki yıl ve de üç yıl uzak kentlerde kazma kürek sallayan gurbetçiler vardı, II/6. A. Bir yerden patlak veriyor(du), II/6. B. Köylünün gözünde hepten "irezil" olunuyordu, II/7. En iyisi çok çalışıp az yemek, üç beş kuruş sahibi olmaktı, II/8. O gün de mescidin duvarına sırtlarını verip oturmuşlardı, II/9. A. Köylünün kimisi uykuya dalmış(tı), II/9. B. Kimisi elinde çakı ağaç yontmaya durmuştu, II/10. Yabandan iki gün önce dönen Köse Hüseyin, şapkasını yana yıkaraktan önlerinden geçip gitti, II/14. Bugüne bugün sekiz yüz lirası var cebinde, II/15. Korucu sözünü kesti, II/17. Bir de radyyo getirmiş Dayı, II/19. A. Aç sesini buradan, II/19. B. Dinle ovadan, II/20. Babası öfkesini yenememişti, II/21. Yine o gümbür gümbür sesiyle çıktı, II/22. -Bıldır günlerini boşa geçirip kirinle pasınla köye dönmedin mi, II/24. A. Hadi sus, II/24. B. Söyletme beni, II/25. Ses çıkaracak yanı kalmamıştı, II/26. Geçen yıl büyük kentlerden birinde iş bulmuştu, II/27. A. Bulmuştu, II/27. B. Hafta sonu geldi mi parasını bir tamam alamıyordu, II/28. Eline zar zor geçenleri de ekmek parası yaptı,

II/29. Derken inşaatın sahibi "müyendisin" işi bırakıp gittiği söylendi, II/33. İlâca gelecek söz söyleyen olmadı, II/34. "Müyendisin" dönmesini aç aç bekleyemezlerdi, II/35. Köylerine dağılmak zorunda kaldılar, II/36. Köyde, "avaranın biri" demişlerdi ona, II/37. Üstelik nişanı da atılmıştı, II/38. Sonra türküler yaktı kızlar, II/41. Şerif, azık torbasını sırtına vurup gurbetin yolunu tuttuğu zaman bunları düşündü, II/43. Sanki başkalarından geri kalır tarafı mı vardı, II/44. O da göze kulağa, ele ayağa sahipti, II/46. Köye paralı dönmeliydi, II/48. "Gradosu" da artardı, II/50. Adam sınıfına girerdi, II/52. Sıkıntılı bir davranışla duygularından sıyrıldı, II/54. Muharrem aldı sözü, II/56. A. Olmaz olur mu yahu, II/57. - Desene her yanıyla adam, II/58. - Adam ya, II/59. Bugüne bugün bir pavlikada memur, II/60. A. -Bak Şerif, II/60. B. Pavlika deyince iş değişir, II/61. Bizi de köşesine yerleştirsin gardaşım, II/62. -Yerleştirmesi de söz mü, II/64. Çocukluğumuz birlikte geçti, II/65. A. Birlikte koyun güttük, II/65. B. Dağda yattık, II/67. Dügünlerde ben olmadım mı halaya durmazdı, II/68. -Ne iş üzerine dönermiş pavlika dediğin, II/70. Babasına öyle yazmış, II/72. Desene kadir gecisinde doğurmuş anası, II/73. -Neye sayarsan say, II/74. Muharrem canlandı, II/77. Bulduk mu, keyfimize diyecek olmaz, II/80. İkimizi de bağrına basar, II/81. Döne dolaşa, sora sora, ordan oraya ha babam de babam gide gele adreste yazılan yere varabildiler, II/82. Karşılarna çıkan yaşlı adam onları inceden inceye süzdü, II/84. Muharrem söylendi usuldan, II/85. -Neden acaip dedin dayı, II/87. Adres de yanlış, II/88. Sizin adres diye sorduğunuz yer boş arsa, II/89. Yığılıp kalmışlardı, II/91. Şerif kara düşüncelere dalıp gitmişti, II/92. Muharrem iyi niyetli bir karşılık buldu, II/93. -Belkim adires yanlış yazılmıştır, II/94. -Kim bilir, II/95. Emme öğretmen beye yazdırdımdı, II/96. Yanlış yazar mı hiç, II/97. A. -İnsan bu, II/97. B. Yanılmaz mı, II/98. -Yanıldı desene, II/100. Hâlâ sabah yedikleri birer simitle duruyorlardı, II/101. Ne yapacaklarını şaşırmışlardı, II/102. Hele Şerif, Muharrem'in yüzüne bakamaz olmuştu, II/104. Derin düşüncelere dalmıştı yine, II/105. Bir çıkar yol bulamıyordu, II/106. A. Nerede kalacaklar(dı), II/106. B. (Onlar) Ne iş yapacaklardı, II/107. Bu koca şehirde yitip gitmişlerdi sanki, II/108. Ekmek aslanın ağzındaydı, II/109. Ha deyince iş bulmanın mümkünatı var mıydı, II/110. Ceplerindeki üç beş kuruşla iki gün geçinemezlerdi, II/111. Aç acına da durulmazdı ki, II/112. Muharrem sıkıntılı havayı dağıtmak istedi, II/113. -Yine derin düşüncelere daldın Şerif, II/114. Sıkma canını, II/115. Allah'ın dediği olur, II/116. A. Orası öyle de, II/116. B. Güvenmiştik Osman'a, II/117. -Osman'ın ne günahı var, II/118. Bizim geldiğimizden habersiz, II/120. A. İyisi mi çok yorulduk, II/120. B. Oturacak bir

kahve bulalım, II/121. Hemi de birer bardak çay içeriz, II/122. Bilmeden sokak sokak dolaşıyorlardı, II/123. Şerif'in aklı alacağı yeni urbaya takıldı yine, II/125. Muharrem Şerif'i eliyle dürtüp uyardı, II/126. -Şu sokak emme de kalabalık ha, II/127. Görüyorsun değil mi Şerif, II/128. -Görmez olur muyum, II/129. Ben de gördüm, II/130. -Acep ne alınıp ne satılıyor ki, II/131. -Bilmem, II/132. A. Biz de karışalım aralarına, ha, II/132. B. Ne dersin, II/133. Kalabalık uğultu içindeydi, II/134. A. Kimisi, "Yağlı boya." diye bağırıyor(du), II/135. Kapılara yüklenen, anahtar deliğine gözünü uydurup içeriyi gözetleyen hep gençten kimselerdi, II/136. Merak içinde kaldılar, II/137. Sokaktaki her evin önünde yığılmalar vardı, II/138. Bir iki omuz vurup Şerif ön sıraya geçti, II/139. Eğilip gözünü anahtar deliğine yapıştırmasıyla bağırması bir oldu, II/142. Kapıyı açıp girdiler, II/143. Yarı çıplak kadınlara öylece şaşkın şaşkın bakıyorlardı, II/144. İçerisini gençler doldurmuştu, II/145. Hepsinin gözü kadınlardaydı, II/146. Sonunda bir yaşlı kadın söylenmeye başladı, II/148. Gelenlere engel oluyorsunuz, II/149. Kalabalıktan hiç kıpırdayan olmadı, II/150. Yeniden çıkıştı yaşlı kadın, II/151. A. Baktı, II/151. B. Söz dinleyen yok, II/151. C. Yukarıya seslendi, II/152. A. -Alii, Aliii, (Sen) gel, II/152. B. Çıkar şunları, II/153. Ali dediği iri kıyım bir adamdı, II/154. Öfke içindeydi, II/155. Merdivenlerden hışımla indi, II/156. A. -Siz mi çıkacaksınız, II/156. B. Yoksa ben mi kolunuzdan tutup atacam, II/157. Ali'nin asık, korkunç yüzünü gören, kapının yolunu tutuyordu, II/158. Temaşaçıların tekmili evi boşaltmıştı, II/159. Ali'nin çalımına diyecek yoktu, II/160. İçerde yalnız Muharrem'le Şerif kalmıştı, II/161. A. Muharrem Şerifi kolundan çekiyordu, II/161. B. Şerif'in kıpırdadığı yoktu, II/162. Sanki taş kesilmişti oracıkta, II/163. Konuşamıyordu da, II/164. Derken azdan aza toparlandı, II/165. Ali dedikleri, köylüsü Osman'ın ta kendisiydi, II/166. Ali'nin yakasına yapıştı Şerif, II/167. Yarı çıplak kadınlarda kıpırdanma oldu, II/169. Şerif, Ali'nin yakası elinde, yüzüne tükürdü, II/171. Hani pavlikada memurum diyordun, II/172. Şekerleme üstüne dönüyordu pavlikan, II/173. A. Orospuların bekçisi olmuşsun, II/173. B. Habarımız yok, II/175. Şekerleme pavlikasıymış, II/176. Şu çıplaklara bak, II/177. Ne de pavlikaymış bu, II/178. Utan utan, II/180. A. Betondan ses çıkıyor(du), II/180. B. Osman'dan çıkmıyordu, II/182. Renkten renge giriyordu, II/184. Şu Şerif de nasıl çıkmıştı karşısına, II/185. Hiç aklına gelmezdi böyle bir durum, II/186. Kadınlar arasında kaynaşmalar oldu, II/187. Ne olup bittiğini anlamaya çalışıyorlardı, II/188. A. Şerif hışımla kapıyı çarptı, II/188. B. Attı kendisini dışarıya, II/189. Soluk soluğaydı, II/190. Şu günahsız Muharrem'in yüzüne nasıl bakabilirdi, II/191. Onu da sürükleyip

gelmişti, II/192. Keşke bir başına olaydı, II/193. Bu irezilliği yalnız kendisi yaşasaydı, II/194. Alıp veriyordu içinden, II/195. A. Muharrem yanbaşıdaydı, II/195. B. Sessizdi, II/196. Her şeye tanık olmuştu, II/197. Şerifin koluna girdi, II/198. A. Aldırma Şerif, II/198. B. İnsanın başına neler gelir, II/199. A. Yürü, II/199. B. İnşaat arayalım çalışacak, II/200. Koca İstanbul'da bize mi iş yok, II/201. Yürü, II/202. Bizi büyük inşaatlar paklar, II/203. Bir dar sokaktan yukarı vurdular.

III. MEKTUP

III/1. Tahir'in bu kış için tuttuğu ev şehirden oldukça uzaktı, III/2. Fırka Bahçesinin arkasında Pelitlibağ'ın oralarda bir yerdeydi, III/3. Altı üstlü iki katlı bir bağ eviydi, III/4. Alt odada ev sahibi Büyük Hanımın eşyaları bulunduğundan üst odada oturmaktaydılar, III/5. A. Aynı köyden üç arkadaş bir olmuşlar(dı), III/5. B. Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah'ı da yanlarına alarak tek gözlü bu bağ evini kiralamışlardın, III/6. Ev de bakımsızlıktan neredeyse yıkılacaktı, III/8. Bir eski kilim yaymışlardı ortaya, III/9. Yataklarını da odanın bir köşesine tepeleme yığmışlardı, III/10. Öteki köşede de iki döşek vardı oturulacak, III/11. Çaydanlık olanca isiyle, karasıyla gaz ocağının üstünde duruyordu, III/12. Elbiseler, kapının arkasındaki çivilere, pencere kollarına asılmıştı, III/13. Çamaşırları köyde yıkanır gelirdi, III/14. A. Pantolon ütülensin diye geceden hafifçe ıslatılır(dı), III/14. B. Yatağın altına düzgünce serilirdi, III/15. Yazılacak yazısı olan, yetiştirilecek ödevi olan ayakları on beş santimlik sehpanın başına çökerdi, III/16. Soğuktan korunmak için ders, yatağın içinde çalışılırdı, III/17. Denizli'nin rutubetli soğuk kış günleri mangalda yanan kömürle geçiştirilmeye çalışılıyordu, III/18. Yiyecekleri de sepetlerde, torbalarla haftalık olarak köyden gelirdi, III/19. A. Çökelekti, III/19. B. Pekmezdi, III/19. C. Pestildi, III/19. Ç. Çörekli, III/19. D. Keteydi, III/19. E. Kavurgaydı, III/19. F. Soğandı, III/19. G. Ayda yılda bir de olsa kavrulmuş etti, III/19. Ğ. Yufka ekmeğiydi, III/21. Kamyon emanetleri her zaman Ahmet Çavuşun hanına bırakırdı, III/22. Pazar günü ilk iş, Ahmet Çavuşun hanına gidip "emanet" aramaktı, III/23. A. Emanetin geldiği olurdu, III/23. B. Gelmediği olurdu, III/24. Bir de Cankurtaran, kardan tipiden kapandı mı kamyonun o kıvrım yolları söküp aşması mümkün değildi, III/25. A. Bazen de kamyoncu emanetleri bırakmayı unuttur(du), III/25. B. Yiyecek dolu sepet yabanda yazıda dolanır dururdu, III/27. Ayrılık gayrılık yoktu, III/28. Pencereden bakıldı mı evin bahçesi alabildiğine bağlı, III/29. Elma, armut, dut, ayva, nar, badem ağaçları da bahçeye ayrı bir zenginlik

kazandırıyor, III/31. Tahir ve arkadaşları baharın yeşilliğini umut ede ede oturmaktaydılar, III/32. Aynı avluda Büyük Hanımın iki katlı, bakımlı evi vardı, III/33. Büyük Hanım burada tek başına otururdu, III/34. Bu geniş bağdan, bu evlerden başka bankada çok parası olduğu söylenirdi, III/35. Büyük Hanımın geçimi yerindeydi, III/36. Arayanı soranı çoktu, III/37. Otuz yıldır duldu, III/38. A. Kocası olanca malı mülkü bırakmış(tı), III/38. B. Genç yaşta yatıp ölmüştü, III/39. A. Kızlarını gelin etmiş(ti), III/39. B. İki oğlunu da okutmuştu, III/40. İkisi de doktordu, III/41. İstanbul'a yerleşmişlerdi, III/43. İkisi de "kavilleşmişcesine" İstanbul'dan evlenmişlerdi, III/45. Ağaların, beylerin, paşaların kapısına alınını gere gere varırdı kız için, III/46. Ne çare, hevesi kursağında kalmıştı, III/47. A. Umduğu dağlara kar yağmış(tı), III/47. B. İki oğlunu da İstanbul'un yabancı almıştı, III/48. Büyük Hanımın derdi günü mektuptu, III/49. A. İstanbul'a gitmiş(ti), III/49. B. İki oğlunun evinde de duramamıştı, III/51. İki geliniyle de anlaşılamamıştı, III/52. A. Açık saçık giyinirler(di), III/52. B. Ele güne karşı sigara içerler(di), III/52. C. Namaz niyaz bilmezlerdi, III/53. Büyük Hanımın gelinleri edepli olmalıydı, III/54. Açık saçık giyinmek kitapta yazıyor muydu, III/55. A. Bir iki uyaracak oldu, III/55. B. Ağzının payını aldı, III/56. Bu İstanbullu gelinlerin büyük küçük bildiği mi vardı, III/57. Bunların mutfak işleri de bir çeşitti, III/58. Oğlanlar yorgun argın eve gelirlerdi, III/59. Daha koltuğa oturup nefes almadan, gelin önüne dikilirdi, III/60. A. "Bugün yemek yapmadım, III/60. B. Dışarda yiyelim, III/61. " Bu değirmenin suyu, bu masrafı çeker miydi, III/62. Ağız tadıyla duramıyordu yanlarında, III/64. Denizli'ye, sıcak yuvasına, dostlarının arasına dönmüştü, III/65. A. Oğullarından gelecek mektuplarla avunmakta(ydı), III/65. B. Sağlıklı haberlerini bekleye bekleye günlerini geçirmekteydi, III/66. Büyük Hanım bir Rıza'yı severdi içlerinden, III/67. Çarşıya, pazara, fırına, bakkala yalnız Rıza'yı yollardı, III/68. Bahşış vermeyi de hiç ihmal etmezdi, III/70. B. Rıza omuzlarını "hiç" anlamına çekiştirmekle yetinirdi, III/71. Bir tatil günü Abdülgaffar'la, Yılmaz'la bağ evine geldik, III/73. Eve çıktık, III/74. A. Tahir ayakta(ydı), III/74. B. Ötekiler yatak keyfinde(ydı), III/75. Bizi görünce ister istemez çıktılar yorganın altından, III/76. A. Daha mangalın kömürü iyi tutuşmamış(tı), III/76. B. Gaz ocağının üstündeki isli çaydanlıkta çay suyu kaynamakta(ydı), III/78. Odanın bazı camları kırık olduğundan, rüzgâr odanın içinde uğuldamakta, III/80. Tahir çayı demlerken çıkıştı, III/81. Nesi varmış buranın, III/83. O yine işin şakasındaydı, III/84. Çaylarımızı içerken Rıza'nın anasının yolladığı haşhaşlı bazlamayı bölüşürken aşık oynamaya başladık güle oynaya, III/85. Karmış, rüzgârmış, kırık cammış çoktan

unutmuşuz, III/86. Arada bir Abdülgaffar fıkra anlatıp gülmekten kırıp geçiriyor hepimizi, III/87. Arada bir de Yılmaz'a takılmadan edemiyor, III/88. Len Dıgaz, şu kemiği doğru dürüst ortaya atsana, III/89. Dıgaz lakabını benimsemeyen Yılmaz, o an öfkeden kuduruyor sanki, III/92. Biz boyuna gülüyoruz, III/93. Feyzullah, resim öğretmeni Beyim Beyin, Başmuavin Burhan Beyin taklidini yapmaya başlıyor, III/94. Tahir'in bir gözü pencereden ötelerde, III/95. A. "Aman ha!" diyor, III/95. B. "Postacıyı kaçırmayalım, III/95. C. Bu gün Büyük Hanımın mektup günü, III/95. Ç. Bahşişi de tamamı tamamına yirmi beş kuruş, III/96. Yirmi beş kuruş demek, bir sinema demektir, III/97. A. Biz, aşık yan yattı, ters döndü diye birbirimize girerken, Burhan Bey taklidine katıla katıla gülerken zaman akıp gitmiş, III/97. B. Farkında değiliz, III/98. Ders falan düşündüğümüz de yok, III/99. Bu oyunların sonu gelmez, III/100. A. Gidelim, III/100. B. Biraz da ders çalışalım, III/101. Yarın tarihten yazılı var, III/102. Yazılı sözünü duyan Abdülgaffar, gülmeye başladı, III/104. Sıtkı Beyin yazılı kâğıdını okuduğu mu var, III/105. Yaz ne yazarsan, III/106. Yeter ki sayfa boş kalmasın, III/107. Ya okuyacağı tutarsa, III/108. Şimdiye kadar okuduğu oldu mu hiç, III/109. Gerçekten de Sıtkı Bey yazılı kâğıtlarını hiç okumazdı, III/110. Kararlamadan not verirdi, III/111. Tahir'in pencereden bakmasıyla kendisini dışarı atması bir oldu, III/112. Uzaktan postacıyı görmüştü, III/113. Rıza, yerinden doğrulamadı bile, III/114. Tahir, postacıyı dış kapının önünde yakaladı, III/115. Büyük Hanıma mektup yok mu, III/117. Ver öyleyse, III/118. A. Mektubu kaptı Postacının elinden, III/118. B. Vardı dayandı Büyük Hanımın kapısına, III/119. Biz de pencereden gözetlemekteyiz, III/121. İçerden bir ses duyuldu, III/122. Rıza, sen misin, III/123. Benim Büyük Hanım teyze, Tahir, III/124. Büyük Hanım kapıda göründü, III/126. Mektubun geldi de, III/127. Mektup sözünü duyan Büyük Hanımın kamburu düzeldi, III/128. O kırış kırış yüzüne aydınlık geldi oturdu, III/129. Mektup mu dedin, III/130. Desene bahşişi hak ettin, III/131. A. Aldı mektubu, III/131. B. Kurumuş ellerinde evirdi, çevirdi, III/132. A. İçeri giremedi III/132. B. Dışarı çıkamadı, III/133. Rıza'yı da çağıramadı, III/134. Tahir'e mektubu uzattı, III/135.- Bak hele, oğlanların hangisinden, III/136. A. Tahir zarfı yırttı, III/136. B. Şöyle göz attı, III/137. Heyecanlandı, III/138. A. - Muştumu isterim Büyük Hanım teyze, III/138. B. Senin bankadaki parana ikramiye çıkmış, III/140. Büyük Hanımın ağarmış kaşları o anda çatıldı, III/141. Bankadan mı geliyor mektup, III/142. Daire çıkmış da, III/143. Demek daire çıkmış, III/144. Bakın şu işe, III/146. Elindeki zarfı kapının eşiğine fırlatıp attı, III/147. Kapıyı "küt" diye Tahir'in yüzüne kapattı, III/149.

Biz de şaşkınlıktan pencerede öyle bir süre kalmışız, III/150. Toparlandım, III/151. A. Yürüyün, III/151. B. Şimdi bize gidelim, III/152. Akşam ders çalışırız, III/153. Gecenin yansının gülünç fıkralarla geçiştirileceğini hepimiz biliyorduk.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/1. Aynı sınıftan on arkadaşlık, IV/2. Onumuz da ilk kez İstanbul'a gelmiştik, IV/3. Sirkeci'de bir otele yerleştik, IV/4. Daha doğrusu, iki odaya yayıldık, IV/5. Odaya kişi başına günlük yüz elli kuruş ödüyorduk, IV/6. Paramız bitmesin diye cebimizdeki üç beş kuruşu idareli harcıyorduk, IV/7. Amacımız, üniversite sınavını kazanıp öğrenime devam etmektir, IV/8. Ders de çalışmıyorduk gürültüden, IV/10. Gürültü kesilmiyordu bir türlü, IV/11. Sınav günleri de gelip çattı, IV/12. A. Onca öğrencinin arasından sıyrılıp okula kaydımı yaptırmıştırdım, IV/12. B. Sevinememiştik, IV/13. Kara kara düşüncelere dalmıştım, IV/14. İki yakam nasıl bir araya gelecekti, IV/15. Sabah çorbasını hangi para ile içecektim, IV/16. Ordan alıp buraya koyuyordum, IV/17. A. Hesaba kitaba vuruyordum, IV/17. B. İşin içinden çıkamıyordum bir türlü, IV/19. Ben, ne edip edip önce kendime bir iş bulmalıydım, IV/20. Ama nasıl bulmalıydım, IV/21. Bu benim ilk gurbete çıkışımdı, IV/22. A. Yol bildiğim yoktu, IV/22. B. İz bildiğim yoktu, IV/23. O sıralarda bir arkadaşım öğretmen olmamı öğütleyince buna aklım yattı, IV/24. Madem ki karar vermişim, IV/25. Zaman geçirmeden müracaat etmeliydim, IV/26. Nasıl karşılanacağımı bilemeden doğruca Cağaloğlu'nun yolunu tuttum, IV/27. Maarif Müdürünün odasına girdim, IV/28. İçinde bulunduğum durumu açık seçik anlattım, IV/29. Müdür dinledi, IV/30. Çok üzüldü, IV/31. A. Oturttu karşısına, IV/31. B. Çay ısmarladı, IV/32. Beni yüreklendirici sözler etti, IV/33. Heyecanımı yatıştırdı, IV/35. Önüme bir liste uzattı, IV/37. A. Aylıklı iş aramaktaydım, IV/37. B. Yine de yakın yerler geçiyordu içimden, IV/38. İstanbul'a yakın olmalıydım, IV/39. Kopmamalıydım, IV/40. A. Müdür Bey, içimden geçenleri anlamış olacak, IV/40. B. Yüzüme baktı, IV/42. Önümdeki listeye anlamsız anlamsız baktım, IV/43. Bir sürü köy adı vardı listede, IV/44. A. Hiç birini bilmiyordum, IV/44. B. Tanımıyordum, IV/45. İyiliğini kötüye kullanmış olmamak için Müdür Bey'e de soramıyordum, IV/46. Şöyle kendimce inceledikten sonra adı güzel olan bir köyün üstüne parmağımı koydum, IV/48. A. Müdür Bey, parmak koyduğum köye şöyle bir baktı, IV/48. B. Yüzü aydınlandı, IV/51. Bu istenenleri nasıl hazırlayabilirdim, IV/52. Hele ikamet ilmuhaberini dünyada çıkartamazdım, IV/54. Hangi Muhtar mühür basardı,

IV/55. Benim durgunlaştığımı görünce Müdür Bey atıldı, IV/56. A. -Sen hiç merak etme, IV/56. B. Her iş düzene girer, IV/57. Zile bastı, IV/58. Bir görevli girdi içeriye, IV/59. A. -Şimdi, öğretmen arkadaşım ile çıkacaksınız, IV/59. B. Gerekli evrakı öğleye kadar tamamlayıp geleceksiniz, IV/60. Muhtara benim gönderdiğimi söylersin, IV/61. Adres olarak benim evin adresini yazarsınız, IV/62. Hadi yürüyün, IV/63. Şu müdür de ne kadar iyi insandı, IV/64. Umduğumun üstünde yardımcı oluyordu, IV/65. Görevliyle birlikte yola çıktık, IV/66. Sağlık raporuydu, ikamet kâğıdıydı, şuydu, buydu diyerekten ordan oraya koşturup istenenleri tamamladık, IV/67. Müdür Bey, öğleden sonra tayinimle ilgili atama emrini zarflayıp elime tutuşturdu, IV/68. -Hadi hayırlı olsun, IV/70. Bu zarfı ilçede Maarif Memuruna ver, IV/71. A. Kuş kadar hafiflemiştim, IV/71. B. Sevinmem mi gerekir, üzülmem mi gerekir bilemiyordum, IV/72. Cebimde öğretmen olduğumu gösterir evrak, Sirkeci'nin yolunu tuttum, IV/74. Nemelâzım, zamanı geçirmem doğru olmazdı, IV/75. Bir an önce göreve başlamalıydım, IV/76. A. Ertesi gün, atlardım trene, IV/76. B. İlçenin yolunu tuttum, IV/77. Gidiyordum Trakya'nın içlerine doğru, IV/78. Nerelerden geçtiğimin farkında bile değildim, IV/79. A. Tren gitti gitti, IV/79. B. Bir ovanın düzündede durdu, IV/80. Meğer ilçenin istasyonu burasıymış, IV/81. A. İndim trenden, IV/81. B. Şöyle bir etrafıma baktım, IV/81. C. İstasyon binasından gayri tek bina yoktu görünürlerde, IV/82. Sorumlu memura sordum, IV/83. -İlçe nerede, IV/84. Yabancı olduğumu anlayan memur ilerdeki tepiyi gösterdi, IV/85. -İlçe şu tepenin ardına düşer, IV/86. Gösterdiği yer oldukça uzaktı, IV/87. Elimde valiz, ovanın düzündede kalmıştım, IV/88. Yükümle şu uzaktaki tepiyi aşamazdım, IV/89. Yürümekten başkade çare yoktu, IV/91. Keşiften dönüyorlarmış, IV/92. Beni de aralarına aldılar, IV/93. Geldim ilçeye, IV/94. Geceyi ilçede, jeepte tanıştığım Savcı Beyin tavsiye ettiği otelde geçirdim, IV/95. Sabah olunca doğruca ilçenin Maarif Memurluğuna gittim, IV/96. Elimdeki zarfı memur beye verdim, IV/97. Memur bey çok sevindi, IV/98. B. Öyle söyledi, IV/99. A. Beni yakından tanımak için sorular sordu, IV/99. B. Cevaplar verdim, IV/100. Hemen oradaki işlemler de kısa zamanda tamamlanınca zile bastı, IV/102. A. Yolda öğrendim, IV/102. B. Köyün otobüsü yokmuş, IV/102. C. Ben ancak, bucak merkezine kadar otobüsle gidebilecekmişim, IV/105. Bucak merkezine hareket eden külüstür arabaya yerleştiğim zaman şöyle içimden "Ohh!" diyebildim, IV/106. Kaç gündür ordan oraya koşturup duruyordum, IV/107. Şansıma karşıma hep güzel insanlar çıkmıştı, IV/108. Hep yardım görmüştüm, IV/109. Bucak, küçük, şirin bir yerdi, IV/110. Kenan, bucakta tanıştığım

ilk kişiydi, IV/111. Yardım için koşturuyordu, IV/112. O gün beni bırakmadı, IV/113. Evlerinde konuk etti, IV/114. Anasıyla, babasıyla tanıştırdı, IV/115. Kısa zamanda birbirimize ısındık, IV/116. İyi bir aileydi, IV/117. Konuksever kişilerdi, IV/118. A. Bana, sanki kırk yıllık dostlarıymışım gibi davranıyorlardı, IV/118. B. Mutlu oluyordum, IV/119. Kenan beni köye giderken de yalnız bırakmadı, IV/121. Beş yüz kuruşa kiraladığımız atlı arabaya binip köyün yolunu tuttuk, IV/122. Köy, dokuz kilometre uzakmış bucak merkezine, IV/123. Yolun iki tarafı da ormanlıktı, IV/124. Yemyeşildi, IV/125. İlerliyorduk toprak yoldan, IV/126. Atlar da acardı hani, IV/127. Tırısa geçti mi durmak bilmiyorlardı, IV/128. Arabacı da hoş sohbet bir adamdı, IV/129. Konuşa konuşa köye vardık, IV/130. Köyün halkı beni sevgiyle karşıladı, IV/131. Hele karı koca öğretmenler yolumu dört gözle beklemekteymişler, IV/132. Sekiz yıldır bu köydelermiş, IV/133. Yeni atandıkları okula, Taşlıtarla'ya gitmeye can atıyorlardı, IV/134. İstanbullu olacaklardı, IV/135. Böylece köydeki görevi noktalyıyorlardı, IV/136. Bu yüzden çok sevinçliyidiler, IV/137. Köyden ayrılmalari için devir teslim işinin bir an önce sonuçlanması gerekirmiş, IV/138. Hemen devir teslim işlerine başladık, IV/139. Yanımızda muhtar da vardı, IV/140. Devlet görevine ilk başlıyordum, IV/141. Devir teslim işi bittikten sonra göreve başlamış sayılacaktım, IV/142. Okulun demirbaş listesi çoktan hazırmış, IV/143. Hemen önüme sürdüler, IV/144. Listede yazıyor: İki duvar saati, bilmem kaç demir sıra, bilmem kaç tahta sıra, üç masa, bin altı yüz kitap vb, IV/145. B. Basıyorum imzayı, IV/146. Aklıma da gelmiyor, gerçekten bu duvar saati var mı, nerede, demir sıra dedikleri nasıl bir şey, IV/147. A. Ben sadece imza atıyorum, IV/147. B. İmza atmakla meşgulüm, IV/148. İmza işlemleri tamamlandı, IV/149. Kucaklaşıp öpüştük, IV/150. Karı koca öğretmenleri köyün dışına kadar uğurladık, IV/151. Şimdi okulun bir başıma sorumlusuydum, IV/152. İki sınıflı okulu açıp kapatıyordum, IV/153. Çocuklar gelip gidiyordu, IV/154. Öğretmenliğe hemen ısınmıştım, IV/155. A. Geceleri çalışıyor(dum), IV/155. B. Hazırlık yapıyordum, IV/156. Köy halkıyla da sıcak ilişki kurmuştum, IV/157. Seviyorlardı, IV/158. Her öğün sinilerle yemek geliyordu, IV/159. Okulun bir odasında kalıyordum, IV/160. Odayı dayayıp döşemişlerdi, IV/161. Akşam üstleri sahile, denize iniyordum, IV/162. Martılar uçuyordu, IV/163. Uzaktan gemiler geçiyordu, IV/164. Köyümden İstanbul'a kömür taşıyan tekneler vardı, IV/165. Köyde bizim alışık olmadığımız bir düzen hakimdi, IV/166. A. Yaşlıların devam ettiği kahve ayrı(ydı), IV/166. B. Gençlerinki ayrıydı, IV/167. Oyun oynayanlar başka kahveye

giderdi, IV/168. A. Köy çok hoşuma gidiyor(du), IV/168. B. Canla başla çalışıyordum, IV/169. Kısa zamanda ahabplar edinmişim, IV/170. Yaşlıların kahvesinde otururdum her zaman, IV/171. A. Akşam radyodan haberleri dinler(dim), IV/171. B. Haber bittikten sonra da haberlerin açıklamasını yapardım, IV/172. Aradan iki ay geçti geçmedi ilçeden çağırdılar, IV/173. Gittim, IV/174. Doğruca Maarif memurunun odasına çıktım, IV/175. Beni güler yüzle karşıladı, IV/176. İki orta kahve söyledi, IV/177. Kahvelerimizi içerken söze başladı, IV/178. - Öğretmen Bey, seni o köyden aldık, IV/179. Daha küçük, çocuğu az, İstanbul'a çok yakın bir başka köye verdik, IV/181. Senin yerine de askerden yeni terhis olan iki arkadaş atadık, IV/183. Maarif Müdürünün beni gözetmesi için yazdığı mektubu Maarif Memuru demek ki unutmamıştı, IV/184. Oysa köyüme ben çoktan ısınmışım, IV/186. Rahatım yerindeydi, IV/187. Çocuklara alışmışım, IV/188. Çocuklar bana alışmıştı, IV/189. Çok sayıda ahabp edinmişim, IV/190. Her akşam birisinin evine konuk oluyordum, IV/191. Sohbetimiz uzuyordu, IV/192. Hemen kendimi toparladım, IV/193. Devletin işine karışacak değildim ya, IV/194. Emir emirdi, IV/195. Hem bu atama iyilik olsun diye yapılmıştı, IV/196. İstanbul'a yakın olmayı ben istemişim zamanında, IV/197. Yeni atama emrini cebime yerleştirip köye döndüm, IV/198. Bir başka köye atanmamla ilgili haber çoktan yayılmıştı, IV/199. Öfkeleniyorlardı, IV/201. İşin iç yüzünü anlatamıyordum, IV/203. Yeni öğretmenler iki gün geçmeden çıkıp geldiler, IV/204. Bunlar meslekten öğretmendiler, IV/205. Öğretmen okulunu bitirmişlerdi, IV/206. Askere gitmeden önce de öğretmenlik yapmışlardı, IV/207. Tecrübeleri vardı, IV/208. Şimdi okulu benim teslim etmem gerekirdi, IV/209. Ben de alıştığım gibi demirbaş listesini çıkarıp sürdürdüm önlerine, IV/210. Yine muhtar var yanımızda, IV/211. Demirbaş listesinde yazıyor, bin altı yüz kitap, IV/212. A. Baktılar, IV/214. Güvenim var ya, IV/215. Cam dolaptan indirip saydık, IV/216. Üç yüzü bulmuyor kitap sayısı, IV/217. Şöyle bir bozuldum, IV/218. Demirbaş listesinde yazıyor, iki duvar saati, IV/221. Güvenim var ya, IV/222. Baktık, IV/223. A. Bir büyük duvar saati asılı duvarın birinde, IV/223. B. İçinde âlet edevat yok, IV/223. C. Boş, IV/224. Listelerde yazılanların hemen hemen yarısı yok, IV/226. Kaldı mı işler ortada, IV/227. Elin adamı pat diye imza atar mıydı listeye, IV/229. Yerden göğe hakları vardı, IV/230. Böylece devlet görevinde ilk dersimi alıyordum, IV/231. A. Dersi alıyordum, IV/232. Böyle günlerce listeye karşılıklı bakıp duramazdık ya, IV/233. Bana olmayan eşyaları gözle kaş arasında, aceleye getirerek, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden öğretmen, şu

anda İstanbul'da belki deniz kıyısında keyif çatıyordu, IV/234. A. Belki de öğrencilerine doğruluk üstüne nutuk çekmeyi de ihmal etmezdi, IV/234. B. Kim bilir, IV/235. A. Muhtar, ilk devir teslim olayına da tanık olduğundan bir bana baktı, IV/235. B. Bir ötekilere (baktı), IV/237. A. Çekti önüne, IV/237. B. Bastı imzayı, IV/239. Yüzümüz güldü o anda, IV/240. Tüy kadar hafiflemişim, IV/241. Muhtar konuşmasını sürdürdü, IV/242. -Ben şimdi, bu eksik listeyi imzalattıran öğretmeni Taşlıtarla'da bulmaz mıyım, IV/243. Burnundan fitil fitil getirmez miyim, IV/244. Sonra bir sigara yaktı, IV/246. Aradan yıllar geçti, IV/247. Bir gün, bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden o öğretmenin, bir derneğin başkanı olarak solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni, hırsızlık üstüne nutuk çektiğini gazetelerde okumayayım mı, IV/248. Gözlerime inanamadım, IV/249. A. Bir daha okudum, IV/249. B. İsim aynı, IV/250. Yeniden okudum, IV/251. Sonra güldüm acı acı, IV/252. O köy, o yürekli muhtar, içi boş duvar saati, boşalmış kütüphane, gözlerimin önünde başladı dönmeye.

V. ÇAVUŞ

V/1. Hapistekilerle görüşüp başlarından geçen olayları işleyemez miydik, V/2. Aktaracağımız bu olaylar dinleyenlerin ibret almalarını sağlayamaz mıydı, V/3. Hapis hayatının zor yanlarını aktararak caydırıcılık görevini yerine getiremez miydik, V/4. Bu düşüncelerle yola çıktık, V/5. Önce Emniyetten izin almamız gerekiyordu, V/6. Yetkililere amacımızı anlatınca büyük ilgi gördük, V/7. Onlar da böyle bir programın çok yararlı olacağına inanıyorlardı, V/8. Eğitimci Orhan Bey, programın eğitim danışmanıydı, V/9. Programı birlikte yapacaktık, V/10. A. Orhan Bey iyi insandı, V/10. B. Kültürlüydü, V/10. C. Hoşsohbetti, V/11. Yarı Açık Cezaevinin yolunu tuttuk, V/12. Eğitimci, Teknisyen Rıza ve Erolla birlikte dört kişiydik, V/13. Yanımızda ayrıca Emniyetten görevliler vardı, V/14. İnfaz savcısı bizi Ceza Evinde karşıladı, V/15. Müdürün odasında sohbetimizi tamamladıktan sonra, hükümlülerle görüşebileceğimiz genişçe bir odaya geçtik, V/16. Hükümlüler önceden seçilmişlerdi, V/17. Adam öldürme suçundan, zimmete para geçirmekten, hırsızlıktan, yankesicilikten, esarcılıktan hüküm giymiş kişilerdi seçilenler, V/18. Biz hükümlülere amacımızı kısaca anlattık, V/19. Dinlediler, V/20. Açık olarak konuşacaklarını, başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi için her türlü ayrıntıyı dile getireceklerini içtenlikle bildirdiler, V/21. İyi yoldaydık, V/22. Yaşı ellinin üstünde,

temiz yüzlü, saçı sakalı ağarmış, oldukça şişman bir hükümlü öne geçti, V/23. İlk konuşacak kişi buydu demek, V/24. İnfaz savcısı dostça seslendi, V/25.-Çavuş, başından geçenleri aynen aktar, V/26. Şişman adam, ağır ağır yerinden doğruldu, V/28. Çavuşun tertemiz yüzü vardı, V/29. Hiç kimse bu adamın suç işleyeceğini düşünemezdi, V/30. Çavuş, mikrofonu yaklaşıp başından geçen olayları ağır ağır anlatmaya başladı, V/31. A. Çavuş, olaya giriyor(du), V/31. B. O günlerin etkisini de içinde büyütürken anlatırken bizim eğitimci heyecanlanıp tamamen ayrı bir başka soru soruyordu, V/33. A. Konuşmasını tekrar toparlayıp anlattığı noktaya getirmek hem zaman alırdı, V/33. B. Hem de ilk anlatırken yaşadığı havayı yakalaması güçleşirdi, V/34. Çavuş havaya giriyor, V/35. -...O gün sabahın ilk ışıklarıyla kalktım, V/36. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/37. Eğitimci hemen araya giriyor, V/38. -Babanın adı ne, V/40. A. Baktım, V/40. B. Konuşma dağılacak, V/41. Bir başka yöntem bulmalıydım, V/42. Şöyle yaptım, V/43. A. Biz soruları toptan soracak(tık), V/43. B. Onlar da baştan sona anlatacaklardı, V/45. Çavuş yeniden mikrofonun başına geçti, V/46. Hepimiz sustuk, V/ 47. Anlatmaya başladı, V/48. -Efe'nin ünü Muğla sınırlarını aştı, V/50. A. Kanun dinlemiyor(du), V/50. B. Töre dinlemiyor(du), V/50. C. Aklına estiği gibi yaşayıp gidiyordu, V/51. Suçlarıyla ilgili olarak tuttuğumuz çetele her gün kabarmaktaydı, V/52. Soygun, ırza geçme, adam öldürme gibi her bir suçu omuzlarında taşımaktaydı, V/53. Köylüler Efe korkusundan kervanın ardına takılıp yola çıkamıyordu, V/54. Kadınlar, kızlar tek başlarına bağa bostana gidemiyorlardı, V/55. Bir jandarma komutanı olarak olanı biteni içime sindiremiyordum, V/56. Devlet devletliğini göstermeliydi, V/ 57. Devlet, halkını kötü kaderiyle baş başa bırakmazdı, V/58. Mutlaka arkalarında olmalıydı, V/59. Ovanın yüzündeki bunca insan, bu kötü Efe'nin edepsizliğine bırakılabilir miydi, V/60. Sonunda vur emri çıktı, V/61. Jandarmalarla birlikte devamlı takipteyiz, V/63. Gecemiz, gündüzümüz yok, V/64. Devamlı olarak dağ demeden, yol demeden ordan oraya koşturmaktayız, V/65. Takipler sonuçsuz kalıyor, V/66. Aslında onun sağ olarak elerek ele geçmesi gerek, V/67. A. Çıkmalı kanun karşısına, V/67. B. Bir bir hesap vermeli, V/68. Böyle düşünüyorum, V/69. Şaşırmıştım, V/70. A. Ne yapmalıydım, V/70. B. Dağları dar etmeliydim Efe'ye, V/71. Hep bunu düşünüyordum, V/72. O gün yine sabahın ilk ışıklarıyla yataktan kalktım, V/73. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/74. A. Bir de canım sıkılıyor, V/74. B. Anlatamam, V/75. Çay mı içtim, çay beni mi içti, bilen yok, V/76. A. Çıktım evden, V/76. B. Vardım karakola,

V/77. A. Atladım jeepe, V/77. B. Tek başıma çıktım yola, V/78. Rastgele sürmekteyim, V/79. A. Milas ile Yatağan arasında kır kahveleri var, V/79. B. Oralardan geçmekteyim, V/80. Bir kır kahvesinden şen şatır sesler geliyor, V/81. Anlaşılan sabahın şu kör ayazında şenlik var, V/82. A. Jeepi sağa çekip durdum, V/82. B. Dinledim, V/83. Bu şarkılı türkülü şenliği, sabahın bu saatinde Efe'den başkası düzenleyemezdi, V/85. Bir başımayım, V/ 86. Düşündüm, V/87. Ne yapabiliirdim, V/88. Gerisin geri dönüp jandarmayı getiremezdim, V/89. Ben Milas'a gidip gelene kadar Efe, dağları çoktan aşardı, V/91. Gözümü karartıp beylik tabancayı çekip kahveye daldım, V/92. Kahvenin arkası uçurumdu, V/93. Oradan kaçılmazdı, V/95. Başladım kendi kendime yüksek sesle komutlar vermeye, V/96. -Hasaan, Ömer, Ali, sizler arkayı tutun, V/97. A. Dursun Onbaşı sen de Mahmutla İbrahim'i al, V/97. B. Kapıyı gözle, V/98. Hadi göreyim sizi, V/99. Efe, beni böyle bir anda karşısında görünce şaşırdı, V/100. Kıpırdıyamadı, V/101. Davrandığı an vuracağımı biliyor, V/102. Silâhını masaya bırakıp ellerini havaya kaldırdı, V/103. Saniyenin içinde kelepçeyi ellerine geçirdim, V/104. Kahvenin içinde çıt yok, V/105. Oynak Zeynep bir masanın altına yarı çıplak sinmiş duruyor, V/106. -Çık dışarı oynaş kadın, V/108. A. Oynak Zeynep, duramıyordu yerinde, V/108. B. Korkusundan tir tir titriyordu, V/109. Uzatmıyayım, V/110. A. Aldım Efe'yi jeepe, V/110. B. Bastım gaza, V/111. Efe, iri gözleriyle etrafı şöyle taradı, V/112. Öteki jandarmalar nerede, V/113.-Güldüm, V/114.-Ne jandarması Efe, benden başka kimse yok, V/115. -Yaman oyuna getirdin, V/117. Fazla konuşmadım, V/119. İlçeye girerken jandarmalar karşıladı beni, V/120. -Hayrola, V/121. Ormanda yangın çıkmış da, V/123. Ses etmedi jandarmalar, V/124. Jeepten indim, V/125. A. Şu jeepteki iti alın, V/125. B. Nezarethaneye atın, V/126. Ben gelinceye kadar sorgu sual yok, V/127. Kim ki bu, çavuşum, V/128. Dağ eşkiyası Efe, V/129. Efe mi, V/130. Jandarmalar şaşırdılar, V/131. Atladılar jeepe, V/132. Ben de kaymakama çıktım, V/133. Efe'nin yakalandığını halka duyurduğumuz yok daha, V/135. Aradan beş saat kadar zaman geçti, V/136. Doğruca karakola döndüm, V/138. Getirdiler, V/139. Ayakta zor duruyor, V/141. Kapıda görünmesiyle birlikte tokatı yüzüne indirdim, V/142. O da tokattan sonra yığılıverdi kapıya, V/143. B. Kalkmıyor, V/144. A. Doktor geldi, V/144. B. Muayene etti, V/145. "Beyin kanaması." demez mi, V/147. A. Öğrendim, V/147. B. İşin şekli değişik, V/148. A. Jandarmalar, jeeple karakola getirirken kendisini dereye atmış bu, V/148. B. Zor çıkarıp getirmişler, V/150. İş işten geçmişti, V/151. Doktor acele olarak Muğla'ya yetiştirmemizi istiyordu, V/152. Hemen jeepe atlayıp Muğla'nın yolunu

tuttuk, V/153. Aksilik bu ya, yolda da jeepimiz devrilmez mi, V/154. A. Uzatmıyayım, V/154. B. Hastahanenin avlusuna girdiğimizde ölmüştü, V/155. A. Olayın öylesine etkisinde kalmışız, V/155. B. İçerde çıt çıkmıyor, V/157. Üzülmemek elde mi, V/159. Bir tek soru çıktı ağızımdan, V/160. -Sonra ne oldu çavuş, V/161. -Bir şamarın karşılığı sekiz yıl hapis, V/162. -Çok yazık olmuş, V/165. Çavuş, sigarasını yakıp kenara geçti, V/166. O acıklı günleri yeniden yaşıyor gibiydi, V/167. Yankesicinin, esrarcının anlattıklarını banda kaydettikten sonra, sıra zimmet suçlusuna geldi, V/168. Zimmet suçlusu bir büyük kuruluşun veznedarıymış, V/169. Günün birinde müfettişler, hesaplara el koyunca, iki yüz bin liralık açık ortaya çıkıvermiş, V/170. Zimmet suçlusu ilk yakalandığı günkü gibi heyecanlıydı, V/171. Savunma içerisindeydi, V/173. Sordum, V/174. -Peki, bu açık nereden geliyor, V/175. -Efendim, müdür bey ziyafet çekecek, V/176. Çekiyor, V/177. Geliyor fatura, V/178. A. Bakıyorum, V/178. B. O fasılda para yok, V/179. Bir başka fasıldan aktarma yapıyorum, V/181. Bir de yüz lirayı bulmayan açığım var, V/183. Zimmet suçlusu bu üslûp içerisinde olayları anlatıp bitirdi, V/184. Sanki yeniden duruşmaya çıkmış gibi heyecanlıydı, V/185. Duruşma yenilenmiş gibi umutluydu, V/186. Savcı Beyin gözlerinin içine baka baka suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışıyordu, V/187. Sordum, V/188. - Dava nasıl sonuçlandı, V/189. - Beş yıl hüküm giydim boş yere, V/190. O günkü çalışmalarımız tamamlanmıştı, V/191. Müdür Beyin odasında yorgunluk kahvelerini içtikten sonra yarın tekrar gelmek üzere vedalaşacaktık, V/192. Eğitimci, teknisyenler, savcı, müdür önden yürüyünce arkada kaldım, V/193. Yanımda zimmet suçlusu duruyor, V/194. Beni yalnız görünce öğünmeden de edemedi, V/195. Kulağıma eğilip fısıldadı, V/196. İki yüz bin lira tek başına yenir mi hiç, V/197. Nasıl yedin peki, V/199. Gençliğimizi yaşamaya fırsat mı vardı, V/200. Körolası Melehat'ı tanımaz olaydım, V/201. Önce kendisiyle, sonra bulduğu kadınlarla düşüp kalkmaya başladım, V/202. Maaş dediğin sayılı para, V/204. B. Farkında değiliz, V/205. Zimmet suçlusu, mikrofonun açık olduğundan habersizdi, V/206. Anlattıklarına ne diyebilirdim, V/207. Acıyarak güldüm sadece, V/208. O da güldü, V/209. Bir çok kadınla ilişki kurmuş olmanın havasıyla yürüdü gitti, V/210. Benim aklım hâlâ Çavuştaydı, V/211. Ötekilere yetişip o günün son sorusunu müdüre sordum, V/212. - Bu Çavuş için ne diyorsun Müdür Bey?

VI. REİS BEY

VI/1. Günün birinde bir mikrofon ile bir hoparlör bulup getirdi kasabaya, VI/2. Seferoğlu'nun kamyonundan atlayıp eşyalarını kaldırıma koyunca, çevresini önce çocuklar, sonra da meraklılar sardı, VI/3. Çocuklar baştan kamyonu koşmuşlardı, VI/4. A. Seferoğlu, kasabanın girişinde kornaya basar(dı), VI/4. B. Sesli sesli bağırtısından gizli bir sevinç duyardı, VI/6. Öyle ya, şu yoksul günün "behrinde" az şey miydi bir kamyonu sahip olabilmek, VI/7. Doğru dürüst at arabası yoktu kimsenin, VI/8. Kasabanın mezarlığı görünmeden Seferoğlu yine başladı kornaya basmaya, VI/9. Bedford'un sesini duyan çocuklar mezarlığın başında toplandı, VI/10. Çocuklar, yerlerinde duramıyorlardı, VI/12. Bedford yokuşa vurunca çocuklarda kıpırdanmalar oldu, VI/13. Kâtibin Nuri öne geçti, VI/14.-Bu kamyonu Türkiye'de kaç dere var?, VI/15. -Var mı bileniniz, VI/16.-Mestan'ın Yakup öfkeleni, VI/17. -Ülen, biz nereden bilelim, VI/18. -Nuri bilgiçlik taslayan çalımla kaykıldı, VI/19. -Topu topu üç dene varmış, VI/20. Dayımgil konuşurkene kulak misafiri oldumdu, VI/21. A. Bu ara Seferoğlu'nun Bedford'u yokuşu çıkmış(tı), VI/21. B. Caddeyi bulmuştu, VI/22. A. Kamyon tozu dumanı savurup vardı, VI/22. B. Kahvelerin önünde durdu, VI/23. Parmaksızın getirdiklerini de ilk kez görüyordu kasabalı, VI/24. Bir şeye de benzetemiyordu, VI/25. B. O kurnaz yüzündeki çizgileri yayararak gülüyordu, VI/26. Çocuklar şamatayı artırınca Necdet öfkeleni, VI/27. A. -Şunlara bak şunlara, VI/27. B. İpini koparan gelmiş, VI/28. Dağılın şurdan, VI/30. Kirlenmiş eski şapkasını düzelten, burnunu elinin yanıyla silen, belli belirsiz mırıldanan çocuklar çekilip Dursun'un duvarına dayandılar, VI/31. Delioğlan sandalyeler çıkardı kaldırıma, VI/32. A. Çay isteyene çay (getirdi), VI/32. B. Kahve isteyene kahve getirdi, VI/33. B. Sözü ağzına tıkadı, VI/34. -Kendini şehrin meserret kahvesinde mi sandın zibidi, VI/35. Çayı bulduğuna şükret, VI/36. Bu Delioğlan sözünü kimseden sakınmazdı, VI/37. A. Bir gün, Reis Bey ile kasabanın ileri gelenleri kahvenin baş köşesine oturmuşlar(dı), VI/37. B. Piyangodan söz açmışlardı, VI/40. Elli bin liranın sözünü duyan Reis Bey, lâf attı Delioğlana, VI/41. A. -A delibozuk, yüz kuruşu saymasını bilmezsin, VI/41. B. Elli bin lirayı ne yapacaksın, VI/42. Delioğlan bu, sözün altında kalır mı hiç, VI/43. A. Elini ıslak kirli önlüğüne sildi, VI/43. B. Reis Beyin karşısına geçti, VI/44. -Ne mi yapcem elli bin lirayı, VI/45. Senin gibi düzüye on panganot verip akşama kadar saydırcen, VI/46. Parmaksız daha içtiği kahvenin fincanı soğumadan eşyalarını toplayıp Necdet'i

de yedeğine alarak yürüdü, VI/47. Parmaksız, ortaokuldan sonra okuyamamıştı, VI/48. Bir baltaya da sap olamadığından ordan oraya sürtüyordu, VI/49. Babası Hacı Dayı "benim kaldırım mühendisi" derdi ona, VI/50. Kasabanın, yüksek okullarda okuyan, o üç beş genç kasabaya gelince Hacı Dayının canı iyice sıkılırdı, VI/52. A. Sonra bu okuyan gençleri çevresinde toplar(dı), VI/52. B. Onlarla "dünya ahvalinden" sohbet ederdi, VI/53. Akıllı insanı severdi Hacı Dayı, VI/55. Parmaksız yıllığı yirmi beş liradan cadde üstünde bir dükkân kiraladı, VI/56. A. Mikrofonu içe (yerleştirdi), VI/56. B. Hoparlörü dışa yerleştirdi, VI/57. Dükkâna beş altı tahta sandalye ile bir kırık masa da atınca dekor tamamlanmıştı, VI/58. A. Sonra gitti, VI/58. B. Eşkıyalıktan dönme Rüstem'i bulup getirdi, VI/59. Tutuşturdu Rüstem'in eline bağlamayı, tezeneyi, VI/60. A. Çal ha çal, VI/60. B. Söyle ha söyle, VI/61. Rüstem de yaman söylüyordu ha, VI/63. Koskoca kasabaya da iki radyo girebilmişti daha, VI/64. A. Birinin Belediyede olduğu söylenirdi, VI/64. B. Birini de Mescitönü'ndeki kahveci Yıkık Ali getirmişti, VI/65. Rüstem Efe, bağlamayı kucaklayıp türküye yumulunca Hasan Ali'nin kahvesindeki Sahibinin Sesi, Ömer'in kahvesindeki Odeon marka gramafonlar hemen susturulurdu, VI/66. Böyle böyle işler sürdü gitti, VI/67. Derken türkünün arasına söz karıştırmaya başladı Parmaksız, VI/68. Parmaksızın konuşmasına diyecek yoktu, VI/69. Ağzından bal akıyordu sanki, VI/70. Yalnızca kasabanın Belediye Reisine çatıyordu konuşmalarında, VI/72. O böyle dedikçe gülüyordu konu komşu, VI/73. Reis Bey bile gülüp geçiyordu, VI/75. Hoparlör yayını aylarca devam etti, VI/76. Bu "acaip" yayına ilk tepki Hacı Dayıdan geldi, VI/77. B. Ağzına geleni söylüyordu, VI/78. Parmaksız, babasıyla ipleri çoktan koparmıştı, VI/79. Köyün bazı "avara" gençlerini toplayıp keyfine bakıyordu, VI/80. Derken işleri biraz daha ilerletti, VI/81. A. Kasabalının kimisine dilekçe yazıyor(du), VI/81. B. Kimilerini de tutup evkafa, doktora götürüyordu, VI/82. Parmaksız böyle yaptıkça çevresi de genişliyordu, VI/83. Yalnız Hacı Dayı farkındaydı işin, VI/85. Hacı Dayının sesi gürültüye karışıp gittiğinden kimsenin kulağına girdiği yoktu, VI/86. Sonunda seçim günleri geldi dayandı, VI/87. Artık hoparlör yayınına dur durak mı vardı, VI/88. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha söyleniyordu Parmaksız, VI/89. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin, VI/90. Reis, geniş adamdı, VI/91. Aldırdığı da yoktu hiç, VI/92. Kendisine büyük güveni vardı, VI/93. Nasıl güveni olmasındı, VI/96. Muhaliflerin adayıydı Parmaksız, VI/97. Seçimler yapıldı, VI/98. Parmaksız, az bir farkla seçimi kazandı, VI/99. Daha mazbata, bilmem ne demeden vardı dayandı Belediyeye, VI/100. A. Kasabanın mührünü teslim aldı,

VI/100. B. Oturdu, VI/101. Yeniden doğmuş gibiydi, VI/102. Yedi gün, yedi gece davullar dövüldü kasabada, VI/103. Geceleri fener alayları düzenlendi, VI/104. Eski Reisin evi önünde tenekeler çaldırıldı, VI/105. Hay huy içerisinde on beş gün akıp gitti, VI/106. Şöyle işlere çeki düzen vermenin zamanı gelmişti artık, VI/107. İlk tekme, eşkıyalıktan dönme Rüstem Efeye vuruldu, VI/108. Rüstem'in bağlamasına gerek kalmamıştı, VI/110. Hem kasabada Rüstem'in bileğini bükecek nice efeler yetişmişti, VI/111. A. Bir Mestan vardı, VI/111. B. Mestan diyeyim sana, VI/112. Eli sopalı beli kamalıydı, VI/113. Kahveye girdi mi öteki efe geçinenler gizlenecek delik ararlardı, VI/114. Mestan'ın eline su dökebilecek babayiğit yoktu şu anda, VI/115. Yalnız bu Mestan Efenin, Parmaksıza kanı kaynamamıştı bir türlü, VI/117. Bu durum da Reis Beyin canını sıkıyordu, VI/119. Günlerce düşündü Parmaksız, VI/120. Günlerce ölçtü biçti, VI/121. Bir sabah ağzı kulaklarında başkanlık koltuğuna yayılıp ayak işi görenlerden birine seslendi, VI/122. -Ülen sünepe bozuntusu, dikil karşıma, VI/123. Kara Haydar iki büklüm içeri girdi, VI/124. Ellerini önüne kenetledi, VI/125. -Buyur Reis Beyim, VI/126. -Reisine dedirtme şimdi, VI/128. -Buyur, VI/129. Parmaksız koltuğuna biraz daha yayıldı, VI/130. A. -Şu kepçe kulaklarını aç, VI/130. B. Dinle, VI/131. -Hemen Mestan'ı bulup getireceksin, VI/132. Kara Haydar titremeye başladı, VI/134. -Nasıl getirebilir mişim Reis Beyim, VI/136. Şunun hâline bakın, VI/137. İkiiletme sözümü, VI/138. Yıkıl karşımdan, VI/139. Nasıl getirebilirmiş, VI/140. Kara Haydar, tokat yemiş gibi dışarı çıktı, VI/141. Dalgın dalgın sokaklarda yürüdükten sonra Yaradana sığınıp besmeleyi çekerek Mestan Efenin kumar oynadığı odaya girdi, VI/142. İçerisi adam doluydu, VI/143. Bir köşede zar atıyorlardı, VI/144. Bir başka köşede de ellerinde kâğıt, kılıç çekenler vardı, VI/145. Oda sahibi Kara Haydar'ı sararmış yüzle karşısında görünce dayanamadı, VI/146. -Hayrola Haydar A, VI/148. A. -Anladım, VI/148. B. Senin başında bir iş var, VI/149. Söyle söyle, VI/150. -Reis Bey Mestan Efeyi çağırıyor da, VI/151. Kara Haydar sözü tamamlayamadı, VI/152. O anda Ramazan topu gibi gürlediği duyuldu Mestan'ın, VI/153. -Ayağına beni çağırarak kadar büyümüş mü O, VI/155. Aynen böyle söyle, VI/156. Kara Haydar, üstelemeden odadan çıkıp gitti, VI/157. Durumu Reis Beye anlattı, VI/160. Parmaksız, aklına koyduğunu unutacak kişilerden değildi, VI/161. Yılmadan, usanmadan Mestan'ın izine düştü, VI/162. Masaya oturup görüşebilmek için her çareye başvurdu, VI/163. Seferoğlu'nu, Terzi Muharrem'i aracı olarak gönderdi, VI/164. Nice çaba sonunda Ömer'in kahvesinde bir köşeye karşılıklı oturabildiler, VI/165. A. Hemen kebablar geldi, VI/165. B. Sofralar

kuruldu, VI/165. C. Tokat'tan özel getirilen rakı şişeleri açıldı, VI/167. Kulpsuz, geniş ağızlı kahve fincanını sürdü önüne, VI/169. Zabıta memurluğu ne demek, VI/170. Kasabanın padişahı demek, VI/171. Sırtında devletin urbası, elinde devletin kamçısı, sözün üstüne söz mü koyan olur, VI/172. Ben de karışmam işlerine, VI/173. İyi düşün, VI/174. A. Ay dediğin nedir, VI/174. B. Sayılı gün(dür), VI/175. Aydan aya aylık, VI/176. İlçedeki kaymakam gibi, karakoldaki çavuş gibi aydan aya gelsin paralar, VI/177. Aylıklı olmak az şey mi şu kasaba yerinde, VI/179. Mestan'ın aklı karıştı, VI/180. Yoksa devlet kuşu mu konuyordu başına, VI/181. Dünyada aklına gelmezdi böyle bir iş, VI/182. Devletin urbası da gücüne güç katardı hani, VI/183. Kıvırcık kumral saçlarını düzeltir gibi yapan Mestan'ın geniş, yuvarlak yüzü aydınlanır gibi oldu, VI/184. A. Durur mu Parmaksız, VI/184. B. Hemen kolları sıvayıp işe girişti, VI/185. Kasabanın ünlü terzi Muharrem Usta öteki işlerini bırakıp Mestan'ın giyeceği devlet urbasını dikti çıkardı, VI/186. Ayağında lacivert kilok pantolonu, üstüne çekilmiş parlak çizmesi, omuzu apoletli ceketi ve ay yıldızlı şapkası içinde Mestan görülmeğe değerdi, VI/187. Daha da yakışıklı olmuştu, VI/188. Kamçısını parlak çizmelerine vura vura kasabanın üstünden altına, altından üstüne "volta" atıyordu, VI/189. Kimsede Mestan'a yan bakacak hâl kalmamıştı, VI/191. Arada sırada Mestan Efeyi yedeğine alıp yollarda gezinmeyi de ihmal etmiyordu Parmaksız, VI/192. Hele Yaşar Çavuşun evi önünden geçerken karşılıklı gülüşleri olurdu, tam düşman çatlatan cinsinden, VI/193. Parmaksız bu yaşta gönülünü Yaşar Çavuşun kızma, Pembe'ye kaptırmıştı, VI/195. A. Amma evdeki hesap çarşıya uymamış(tı), VI/195. B. Karısı ardı ardına beş kız çocuğu doğurmuştu, VI/196. Parmaksızın içinde bir sızıydı oğlansızlık, VI/197. Belki Pembe ona oğlan doğururdu, VI/198. B. Gevrek gevrek gülüyordu, VI/199. Ah şu Yaşar Çavuşu razı edebilseydi, VI/200. A. Sonra Mestan'la kahveye çekilip oturuyorlar(dı), VI/200. B. Seferoğlu gibi, terzi Muharrem Usta gibi hatırlılarla, karakolun çavuşuyla sofralar kuruyorlardı, VI/201. Böylece Mestan engeli kendiliğinden kalkıvermişti, VI/202. Belediyenin giriş katında Kütüphane olarak kullanılan genişçe bir salon vardı, VI/203. Burası boşaltılmalıydı, VI/204. Hem kitap da ne demekti, VI/205. Eski adamları, eski siyasetçileri akla getirmiyor muydu bu yığınlar, VI/206. Yeni yetmeler bu kitapları okuyup da ola ki aklı çelinen çıkabilirdi, VI/208. A. İçlerinden bazı romanları bir yana ayırdıktan sonra döktürdü benzini, VI/208. B. Tutuşturdu kipriti, VI/209. Bir anda alev içinde kaldı koca alan, VI/210. Kitaplar yanıyordu, VI/212. Hacı Dayı ağzına geleni söyledi, VI/213. B. Ağzına geleni sayıp döküyordu, VI/214.

Belediyenin Kütüphaneden kalma büyük salonu Belediye Lokali haline dönüştürüldü, VI/215. A. Bazı bazı derme çatma müzik toplulukları gelip burada konser vermeye (başladılar), VI/215. B. Ayda yılda bir gelen derme çatma tiyatro toplulukları oyun göstermeye başladılar, VI/216. Aradan aylar yıllar geçip de tüm kara bulutlar ortaya çıkınca eleştiriler de duyulmaya başladı, VI/218. A. Reis Beyin adamları boş mu duruyorlardı, VI/218. B. Anında yetiştiriyorlardı duyduklarını, bildiklerini, gördüklerini, VI/220. -Dursun Emmi, gel hele, VI/221. Dursun, çakşırımın uçkurunu sıkıp, ayağına yemenisini geçirip sokağa fırladı, VI/222. İşçileri, ellerinde kazma kürek görünce biraz şaşırıldı, VI/223. -Hayrola Kâtip Efendi, VI/224. A. -Emir büyük yerden Dursun Ağa, VI/224. B. Senin burası çocuk bahçesi alanı içindeymiş, VI/225. Yıkım emri çıktı, VI/226. Dursun aklını sıçratıyordu az daha, VI/227. A. -Anlamadım, VI/229. -Burası çocuk bahçesi olacakmış, VI/230. -Çocuk Bahçesi de ne ola, VI/231. -Eski köye yeni âdet gibi, VI/232. A. -Orasını bilir miyim ben, VI/232. B. Yıkılacak dendi, VI/232. C. Aha geldik, VI/233. Yetimin Dursun ikinci hamleyi yapamadan Mestan Efe bir yerlerden bulunup geldi, VI/234. -Eee, ne duruluyor böyle, VI/235. Benim kafamın tasım attırmayın sabah sabah, VI/236. Dursun canlanır gibi oldu, VI/237. A. -Elini ayağını öpeyim Efe, VI/237. B. Bu nice iş, VI/238. A. Hanem halkına ne derim ben, VI/238. B. Evsiz yurtsuz nerelere sığınırım, VI/239. A. -Geçimin benim boynumun üstüne mi, VI/239. B. Önceden düşünseydin, VI/240. Mestan parlak çizmesine kamçısını vura vura yürüdü gitti, VI/241. Ağlamak sızlamak boşa, VI/242. İşçiler vurdular kazmayı, VI/243. A. Kimi toprak dama çıktı, VI/243. B. Kimi avlu duvarına yumuldu, VI/244. B. Emir büyük yerden çünkü, VI/245. Komşular akıl verdiler Dursun'a, VI/246. A. -Koşuver Dursun yeğenim, VI/246. B. Koşuver karakola, VI/246. C. Koşuver Reis Beyimize, VI/247. A. Dursun durur mu oralarda, VI/247. B. Düveleğe tutulmuş danalar gibi ordan oraya koşturmakta, VI/248. -Başefendiyi görecektim, VI/249. -Çavuşum ilçeye gitti, VI/250. Bugün gelmez, VI/251. Koşturuyor Belediyeye, VI/252. -Reis Bey bağlara kadar indiydi, VI/253. Akşama gelirse iyi, VI/254. Hadi çık işin içinden, VI/255. Ev gitti gidecek, VI/256. Ele güne karşı ne yapabilirdi Dursun, VI/258. Akıl veriyorlar boyuna, VI/259. -Elini kana bulana Dursun yeğenim, VI/260. A. Mapus damlarında bakanın çekenin de olmaz, VI/260. B. Sürünürsün, VI/262. A. Ertesi günü er sabahta Yaşar Çavuş, Dursun'u tuttu kolundan, VI/262. B. Belediyeye götürdü, VI/263. A. Reis Bey bir zaman sonra geldi, VI/263. B. Yarım ağızla selâm verdikten sonra çok sevdiği koltuğuna yayıldı, VI/264. Dursun atıldı hemen, VI/265. -Aman diyene el kalkar mı

Reis Beyim, VI/266. Reis sözü ağırdan aldı, VI/267. B. Pembe'nin hatırı vardı ortada, VI/268. Başınız dara sıkıştı mı Reis Beyiniz oluyoruz, VI/270. Yaşar Çavuş girdi araya, VI/271. Bu nice bir iş Reis Bey, VI/272. Eski köye yeni âdet mi bunlar, VI/273. Elimde çizilmiş kapı gibi plân var, VI/274. Dursun efendinin keyfi için değiştirecek değilim ya, VI/275. -Şu el kadar kasabanın içinde yüz yüze bakılacak, VI/277. Parmaksız kaşının altından şöyle bir baktı, VI/278. Amaç gerçekleşmişti, VI/280. Yaşar Çavuşa döndü, VI/281. -Neyse, adamlık bizde kalsın, VI/282. Eee, senin de gül hatırın var ortada, VI/283. A. Doğrulur gibi yaptı koltuğundan, VI/283. B. Bağırdı, VI/285. Kara Haydar iki büklüm odaya girdi, VI/286. -Buyur Reis Beyim, VI/287. A. -Git, VI/287. B. Kâtibe söyle, VI/287. C. Yıkım işini şimdilik erteledim, VI/288. Yaşar Çavuşla Dursun, karşılıklı bakıştılar, VI/290. A. Dursun'un bahçeye bakan odasının damı açılmış(tı), VI/290. B. Bahçe duvarının bir yanı boydan boya yıkılmıştı, VI/291. Kızıyordu kendi kendine, VI/292. "Diline tükürdüğümün Dursun'u, süssan otursana sen, VI/293. Dünyanın işleri senden mi soruluyor, VI/294. A. Almışın yok, VI/294. B. Vermişin yok, VI/297. Hakkını nerelerde arayabilirdi, VI/299. Kâtibe atıp tutuyordu içinden, VI/301. Reisin adamları yeniden sokuldular, VI/303. Vay sen misin bunu diyen, VI/304. Hüseyin'in iki yanında hemen iki adam belirdi, VI/305. A. Biri, vardı, VI/305. B. Omuzuna çarptı, VI/306. Hüseyin çekildi şöyle, VI/307. -Ülen, önüne baksana sen, VI/308. Ötekisi hemen atıldı, VI/309. Ne dedin ne dedin, VI/311. Kahveden yetişenler zor ayırabildiler bunları, VI/312. Mestan Efe, bulunup geldi, VI/313. A. -Şu sünepeye bakındı hele, VI/313. B. Köpeksiz köy bulmuş sanki, VI/314. Yürü karakola, VI/315. Karagödek neye uğradığını anlayamadan kendisini nezarethanenin karanlığında buldu, VI/316. Yaşlı anası önde, çoluğu çocuğu arkada yollara düştüler, VI/317. Vardılar Belediyeye, VI/319. A. Parmaksız koltuğundan doğruldu, VI/319. B. Bir süre camdan ötelere baktı, VI/320. A. Tütün kesesini çıkarıp sigarasını sardı, VI/320. B. Ateşledi, VI/322. Sonra ekledi, VI/323. Hem aklı da başına gelir canım, VI/324. Durup durduğu yerde niza çıkarmak da ne oluyormuş, VI/325. Karagödek'in yaşlı anası atıldı, VI/326. - Biz kendi halında insanlarız Reis Bey oğlum, VI/327. Kimin tavuğuna kış dedik bunca yıl, VI/328. Kara kara bulutlar dağılmak bilmiyordu bir türlü, VI/329. B. İş olmadıkça dışarıya çıkmıyordu, VI/330. Kimileri de oldum olası gurbet işçileriydi, VI/331. A. Yılın en az dokuz ayını dışarlarda geçirirler(di), VI/332. Önemli olan üç beş kuruş kazanmaktı, VI/333. Bu hep böyleydi, VI/334. Borç harç düğününü tamamlayıp eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp gurbetin bilinmezliğine karışanlar az

değildi, VI/335. Aylardan bir ay Mestan Efe Belediyeye vardı, VI/336. Reis Beyin karşısına dikildi, VI/337. A. -Reis Bey, Kâtibe söyle, VI/337. B. Aylığı getirsin, VI/338. Reis, kırış kırış olan alnını sağ serçe parmağıyla kaşıyınca, kopuk baş parmağın yeri ortaya çıkıverdi, VI/339. Dört parmaklı bu el, taa çocukluğundan kalmaydı, VI/340. Dağlarda ordan oraya tazılar gibi koştururken, çardakta asılı duran babası Hacı Dayının çiftesine uzanmış bu, VI/341. Ortalarda kimseler yok, VI/342. Ateşlemek istemiş silâhı, VI/344. Ve başparmağını namluya tıkayıp basmış tetiğe, VI/345. Reis, yeniden kaşdı alnını, VI/346. Sonra öksürür gibi yapıp konuştu, VI/347. -Bu ay kasamızda kuruş yok, VI/348. A. Oysa partinin ilçe başkanıyla Ankara'ya kadar gitmişler(di), VI/348. B. Kırk bin lira alıp getirmişlerdi, VI/349. Mestan'ın geniş yuvarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran bıyığı titremeye başladı, VI/350. -Kasayı bilir miyim ben Reis, VI/352. Bu ay ne bana, ne sana, ne ötekilere, kimseye kuruş ödeyemeyiz, VI/353. A. Şöyle düşündü Mestan, VI/353. B. Demek sahiden para yok, VI/354. -Demek para yok, VI/355. Öyleyse sen burda beni bekle, VI/356. İndi caddeye, VI/357. A. Hasan evinden çıktı, VI/357. B. Eli pantolonunun düğmesinde bakkal dükkânından içeri girdi, VI/358. Geçti tezgâhın başına, VI/359. Şöyle ne var ne yok diyemeden Mestan bulunup geldi, VI/360. -Hasan, uzat ellerini, VI/361. Hasan, bu isteğin ne anlama geldiğini bilemeden ellerini uzattı, VI/362. Uzanmış nasırlı elleri, Mestan yokladı, VI/363. -Utanmıyon değil mi, VI/364. Benim bildiğim, ayak yolundan sonra eller yıkanır, VI/366. O da nerden çıktı Mestan Ağa, VI/367. Bunun cezası elli lira, VI/369. A. Çaresiz elli lirayı eli titreye litreye verdi, VI/369. B. Çöktü tezgâhın başına, VI/370. A. Hızını alamıyordu, VI/370. B. Yürüdü Mestan, VI/371. -Hilmi, yavrum, geç karşıma şöyle, VI/372. -Ooo. buyur Efe Ağa, VI/373. A. -Ağanın sırası mı, VI/373. B. Önce soruma cevap isterim, VI/374. Hilmi bön bön baktı Efe'nin yüzüne, VI/375. -Sor öyleyse, VI/376. A. -Bundan üç gün önceydi, VI/376. B. Senin dükgene Seferoğlu'nun kamyonu yanaştıydı, VI/377. - Yanaştıydı, VI/378. -Şeker çuvalı mı indirdin, VI/379. -Şeker almıştım da ilçeden, VI/380. -Senin ne aldığın beni elakadar etmez, VI/381. -Yalnız, o şeker çuvaları iki gün, ney ortada, kaldırımda kaldıydı, VI/382. -Bir gün mü ne kaldıydı, VI/384. A. - Uzatma, VI/384. B. Ceza olarak bastır yetmiş beş lirayı, VI/386. Bir haftada kazanamam o parayı Ağa, VI/387. -Elimin tersiyle vurdum mu, bir de yer vurur, VI/389. İşim var benim, VI/390. A. Hilmi, bir kasaya baktı, VI/390. B. Bir Mestan'ın yuvarlak asık yüzüne(baktı), VI/391. Yıgılır gibi sandelyeye çöktü, VI/392. Mestan, böyle böyle bir baştan bir başa kasabayı taradı, VI/393. Vardı Belediyeye, VI/394.

Topladığı parayı masaya boşalttı, VI/395. İçinden aylığı kadarını aldı, VI/396. A. Buna bir de elli lira ekledi, VI/396. C. Paranın gerisini Reisin önüne doğru elinin tersiyle itti, VI/398. Reisin konuşmasına fırsat vermeden çıktı gitti, VI/399. Yaşar Çavuş, dert babası olmuştu, VI/400. Çaresiz kalan ona koşuyordu, VI/401. Yaşar Çavuş da ne yapacağını bilemiyordu, VI/402. B. Kendi kendine konuşmasını sürdürüyordu, VI/404. Hiç bilemedik, VI/405. Emin Çatı, yeni yetmelerdendi, VI/408. Emin, neredeyse babayığit sayılacaktı kasaba içinde, VI/409. Seviliyordu da, VI/410. Kimsenin haramına helâlîne el sürdüğü yoktu, VI/411. Kendi halindeydi, VI/413. Kocaman elleriyle şamarını indirdi mi, şamarı yiyen yerde bulurdu kendisini, VI/414. Anası dizlerini dövüyordu bütün gün, VI/415. -Aman ha oğlum, aman ha yiğidim, kimseye bulaşma, VI/416. Belâ alma üstüne, VI/417. Kimimiz var bizim, VI/418. Emin Çatı'nın kasaba içinde sivrilip çıkması önce Mestan'ın, sonra Reisin midelerini bulandırdı, VI/419. Üstelik Eminle Pembe'nin sevdalandıkları, "mercimeği fırına sürdükleri" söylenir olmuştu, VI/420. Eee, buna da dayanılmazdı canım, VI/422. Mestan Efe, hemen Emin Çatı'nın ardına düştü, VI/423. Bir biçimine getirip dersini verecekti, VI/426. A. Emin Çatı da hep alttan alıyordu, VI/426. B. Dikilip çıkmıyordu karşısına, VI/427. Mestan, bir gece kahvede fırsat bilip Emin'in karşısına dikildi, VI/428. Reis, önceden gelip kahvede yerini almıştı, VI/429. -Ülen terest, ne o yediğin halt, VI/430. Emin, bir şey anlamadan usulca karşılık verdi, VI/431. Ne yapmışız ki Efe Ağa, VI/432. -Ülen terest, daha ne yapacaksın, VI/433. Yayladüzlü gelin değirmenden su çevirirkene karşısına geçip bakmışsın, VI/434. A. Bu yetmemiş, VI/434. B. Ardına düşmüşsün, VI/435. Utanmıyon mu sen ha, VI/436. A. Emin'in ne değirmene gitmişliği (vardı), VI/436. B. Ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü vardı, VI/437. Bu sözlerin dövüş için "bahane" olduğunu anlamıştı, VI/438. Gayrı alttan alamazdı, VI/439. Efe'nin beklemediği bir çeviklikle hoplayıp doğruldu, VI/441. Mestan'ın elindeki kamçıyı yüzüne indirmesine fırsat vermeden, o iri yumruğuyla yüzünün ortasına vurdu, VI/442. Düştüğü yerden doğrulamadan, kamasını da kaba etine sapladı, VI/443. Mestan kendinden geçmişti o anda, VI/444. Her şey bir dakikanın içinde olup bitmişti, VI/445. Bir ara Reis takıldı Emin'in gözüne, VI/446. -Ülen eşek, senin de sıran gelecek, VI/448. Bir yumruk da Reisin yüzüne yapıştırdı, VI/449. Kan içinde kaldı Reisin ağzı burnu, VI/450. Kahvedekiler taş kesilmişti, VI/451. Bazıları sıtmaya tutulmuş gibi titremekteydiler, VI/453. Emin, Reisin adamları toparlanamadan elindeki bıçağı atıp gecenin karanlığına karıştı, VI/454. Burada teslim olamazdı, VI/455. A. En iyisi ilçeye varmak(tı), VI/455.

B. Kumandana teslim olmaktı, VI/456. Yine, görmüş geçirmiş Yaşar Çavuş toparlandı önce, VI/457. A. -Kıpırdayın komşular, VI/458. Bir solukta Çavuş Süleyman evinden getirildi, VI/459. Çavuş, yarayı temizleyip bastı tentürdiyotu, VI/461. Sonra Çavuş, kendi usulüne göre yarayı sarıp ilk müdahaleyi yapmış oldu, VI/462. Zaten kasabada Süleyman'dan başka bu işleri bilen yoktu, VI/463. A. İğneyi de o yapardı, VI/463. B. Sıtmalıya kinini de o verirdi, VI/464. Mestan'ı zorlukla Seferoğlu'nun kamyonuna yatırabildiler, VI/465. Efsane çökmüştü, VI/466. Kepenek altından çıkan biri, bir üflemele yıkmıştı kaleyi, VI/467. Kendisi de yıkılmıştı, VI/468. Kamyonda Reisin ağzını bıçak açmıyordu, VI/469. A. Elini yüzünü belli belirsiz yıkamış(tı), VI/469. B. Kandan leke olmuş gömleğini eve gidip de değiştirmek aklına gelmemişti, VI/470. Telâş içindeydi, VI/471. Kendi kendine söyleniyordu yolda, VI/472. "A eşek kafa, senin ne işin vardı kahvede, VI/473. İt ite boğuşsalardı ya, VI/474. İçi içine sığmıyordu, VI/475. "Bundan böyle başımız dik dolaşabilir miyiz kasabada, VI/476. Olayın etkisinden bir türlü kurtulamıyordu, VI/477. "A eşek kafa, tazı gibi ardına adam takacağına Belediye alıp etkisiz hâle getirseydin ya, VI/478. İt oğlu it Mestan'a giydirdiğin gibi bir devlet urbası da bu fukara giyerdi, VI/479. Bu işler de başımıza gelmezdi, VI/480. Kamyonun şoför mahallinde bir yerleri gördüğü yoktu, VI/481. Kafasında tilkiler dolaşıyordu, VI/483. "Aman sen de, köylü de kim oluyormuş, VI/484. Bugüne bugün koskoca reisim ben, VI/485. Seferoğlu, taşı, topraktı, dereydi, ırmaktı demeden bastı gaza.

VII. SELMA

VII/2. Selma oralı olmadı, VII/3. Duymamış gibi davrandı, VII/4. A. Kalktı, VII/4. B. Tel dolaptaki ak keseden elindeki tabağa iki avuç pirinç koydu, VII/5. A. Sonra geçti pencerenin karşısına, VII/5. B. Pirinci ayıklamaya başladı, VII/6. Anasının yorgun, kısık gözleri Selma'nın üstündeydi, VII/7. A. Baktı, VII/7. B. Selma'dan ses seda yok, VII/7. C. Üsteledi, VII/12. Oldum olası sevmemişti Nebahat'ı, VII/13. Isınamamıştı, VII/14. Hem de kıskanmıştı, VII/15. Oysa ilkokulu, ortaokulu birlikte okumuşlardı, VII/16. Aynı sırayı paylaşmışlardı, VII/17. Buna rağmen içten içe ters gözle bakmaya devam etmişti, VII/18. Isınamamıştı bir türlü, VII/20. -Emine teyzen bu sabah köye gitti, VII/21. -Köye mi gitti, VII/23. A. Selma kalktı, VII/23. B. Ayıklanmış pirinci, ocakta kaynayan tencereye boşalttı, VII/25. Anasının yorgun, kısık gözlerinde alevler yanmıştı, VII/26. Çıkıştı Selma'ya, VII/27. A. O ne demek kız, VII/27. B.

Nebahat'ı ne çabuk unuttun, VII/28. Onların az mı iyiliğini gördük biz, VII/29. Nebahat, ağzından seni hiç düşürmez, VII/30. Sorar durur, VII/31. Beni de sık sık arar sağ olsun, VII/32. A. Selma baktı, VII/32. B. Anası kararlı, VII/33. İtiraz boşa, VII/35. Hem gitmekle ne olurmuş, VII/38. A. Gençliğinin o delişmen günlerinde kaç kere aynanın karşısına geçmişti, VII/38. B. Kendisini uzun uzun süzmüştü, VII/39. Sorardı kendi kendine, VII/40. A. "Güzellik desen bende, VII/40. B. Alım çalım desen bende, VII/41. Ne demeye Nebahat'a daha çok görücü geliyor, VII/42. Bir de düşünürdü, VII/43. İş güzellikte değil, paradaydı, VII/44. Nebahat da öyle yüzüne bakılmayacak kız değildi hani, VII/45. Nebahat'ın babası varlıklıydı, VII/46. Nebahat'ın bir dediğini iki etmezdi, VII/47. A. Nebahat, bir giydiğini bir daha giymezdi, VII/47. B. Kollarında bilezik, boynunda altın olmadan yola çıkmazdı, VII/48. Kendi babasıysa altı üstü bir kunduracıydı, VII/49. Evin geçimi ucu ucunaydı, VII/50. Şöyle bol keseden harcadıkları olmazdı, VII/52. A. Gerçi aç açık değillerdi, VII/52. B. Bolluk içinde de sayılmazlardı, VII/53. A. Selma bakar, bakardı, VII/54. Hep zenginliği hayal ederdi, VII/56. A. O da altın takmalıydı boynuna, VII/56. B. Bilezik geçirmeliydi koluna, VII/57. Keşke evdeki hesap çarşıya uysaydı, VII/58. Hesap evlenme konusunda da uymadı, VII/59. Selma'yı bir memurla everdiler, VII/60. Önceleri hiç istemedi, VII/61. Hayalindeki zengin, bir gün çıkıp gelebilirdi, VII/62. Amma babası çok üsteledi, VII/64. Kocasını ola ola sonunda dairesinde müdür olabilmmişti, VII/65. Müdürlük tek başına karın mı doyuruyordu, VII/66. Maaş dediğin sayılı paraydı, VII/67. Hesap kitap yapmadan, ayağı yorgana göre uzatmadan ayın sonunu getirmek mümkün değildi, VII/68. A. Gerçi karnı doyuyordu, VII/68. B. Sırtı giyecek görüyordu, VII/68. C. Nebahat gibi boynuna dizi dizi altın takamıyordu, VII/69. Bileklerine sıra sıra bilezik geçiremiyordu, VII/71. "Didim'deki yazlığı zorla üstüme yazdırdı Nuri, VII/72. Ben ne yapayım malı, VII/73. Karı kocanın ayrı ayrı malı mı olurmuş, VII/74. Dinlemiyor şekerim, VII/75. A. Bodrum'da üç parsel büyük arsamız var, VII/75. B. Üçünün tapusu da benim üstüme, VII/76. Ya Selma ne anlatacaktı, VII/79. Neyi anlatacaktı, VII/80. B. Kocasını küplere binmişti, VII/82. Kala kala anlatacak, oğlu Burhan kalıyordu, VII/83. Burhan'ı da çok zekiydi, VII/84. Sınıfın birincisiydi, VII/85. A. Varını yoğunu ortaya koyacak(tı), VII/85. B. Oğlunu okutacaktı, VII/87. Doktor anası olmak az şey meydi, VII/88. A. Otururdu baş köşeye, VII/88. B. Keyfine bakardı, VII/89. Beylerin, paşaların kızlarını alırdı gelin olarak, VII/90. Burhan, koşarak içeri girdi, VII/91. -Anne, acıktım, VII/92. Selma'dan önce, anneanesi atıldı, VII/93. -Acıktın mı yavrum, VII/94. Yemek hazır, VII/95. A. Çık yukarıya,

VII/95. B. Babamı uyandır, VII/97. Aynur Hanım da bahçede, VII/98. Sesleniver hadi, VII/99. Burhan'a diyeceklerini bitirip Selma'ya döndü, VII/100. A. -Sen de elini çabuk tut, VII/100. B. Kur sofrayı, VII/101. Millet acıktı, VII/102. Hem Aynur Hanıma ayıp olmasın, VII/103. Fahrettin Bey gözlerini ovuştura ovuştura merdivenlerden indi, VII/104. Aynur Hanım da ellerinde menevşe demeti, girdi odaya, VII/105. Birlikte sofraya oturdular, VII/106. Selma, arada bir düşünüyordu, VII/108.A.Aynur Hanımın amansız hastalığını hatırlayınca da içinde bir eziklik hissediyordu, VII/108. B. Acıyordu kadına, VII/110. Kimi kimsesi de yok, VII/111. Şimdi tek başına, hasta hâliyle ne yapardı Ankara'nın sıcağında, VII/112. Dolaşsın bizimle fıkara, VII/113. Aynur Hanım, bir kere fukara değildi, VII/114. Gerçi hastaydı, VII/115. B. Aynur Hanımın Ankara'da iki dairesi, İstanbul'da bir evi, bankada topluca parası, Marmaris'te yazlığı, her bir şeyi vardı, VII/116. A. Vardı, VII/116. B. Sağlığı yerinde değildi, VII/117. Kimi kimsesi yoktu, VII/118. Ankara'da Selmalarla kapı komşuydu Aynur Hanım, VII/119. Her an beraberlerdi, VII/120. Hele hastalığından sonra daha sık arar olmuşlardı birbirlerini, VII/121. Tatile çıkarken davet ettiklerinde, Aynur Hanım çok memnun olmuştu, VII/122. Kimsesiz dört duvar arasında hasta hâliyle ne yapabiliirdi, VII/123. A. Tatilin on beş gününü kasabada geçireceklerdi, VII/123.B.Kalan on beş günü de Marmaris'te Aynur Hanımın yazlığında tamamlayacaklardı, VII/124. Selma'yı asıl üzen Aynur Hanımın kocasına olan düşkünlüğüydü, VII/126. Hatta yazlığı bile Selma'yı yumuşatamazdı, VII/127. Ne çare hastaydı, VII/128. Sayılı günleri vardı, VII/129. Sevaptı, VII/130. A. İyilik edecek(ti), VII/130. B. Duasını kazanacaktı, VII/131. Bir gün evde Selma ile Fahrettin Bey, yalnız kaldılar, VII/132. Selma'nın babası Ömer Usta işteydi, VII/133. Annesi de Burhan ile Aynur Hanımı, Emine teyzesine götürmüştü, VII/134. Yalnızdılar, VII/135. A. Fahrettin Bey, Selma'nın pişirdiği az şekerli kahvesini yudumluyor(du), VII/135. B. Bir yandan da Selma'yı inceliyordu, VII/138. Bir türlü karar veremiyordu, VII/139. A. Düşüncelerini eviriyor çeviriyor, VII/139. B.Sırasına oturtuyor(du), VII/139. C. Tam konuşacak, ağzında düğümlemiyordu, VII/140. Bu Selma'nın sağı solu belli olmazdı, VII/141. Neye öfkelenir, neye kızmaz anlamak mümkün değildi, VII/142. A. Bakarsın, evin altını üstüne getirir(di), VII/142. B. Bir çuval inciri berbat ederdi, VII/143. Durup dururken iş açardı başına, VII/144. Ama öyle bir fırsat tekrar ele geçemeyebilirdi, VII/145. En iyisi söyleyip kurtulmaktı, VII/146. Hem bunun ucunda ölüm yoktu ya, VII/147. Üstelik Selma'nın iyiliğineydi, VII/149. Paşalar gibi geçinip giderlerdi, VII/150. Fahrettin Bey, boşalmış kahve fincanını koyup şöyle bir

doğruldu, VII/151. A. Selma'ya baktı, VII/151. B. Kendi hâlinde, VII/152. Adam sende deyip içinden konuya balıklama girdi, VII/153. A. –Bak, VII/153. B. Beni iyi dinle Selma, VII/154. A. -Bazı şeyler anlatacağım, VII/154. B. Tersten anlama, VII/155. A. - Sonuna kadar dinle, VII/155. B. Sözün nereye bağlanacağını bir güzel belle, VII/156. - Evel de sabahtan beri ikirciklenip duruyordun, VII/157. A. -Demek ağzında bakla var, VII/157. B. Hele çıkar şunu, VII/157. C. Görelim, VII/158. -Hazır mısın dinlemeye, VII/159. A. -Selma baktı, VII/159. B. Kocası ciddi, VII/161. A. -Beni meraktan çatlatma, VII/161. B. Söyle ne söyleyeceksen hemen, VII/162. A. –Bak, VII/162. B. Beni iyi dinle, VII/163. Yanlış da anlama, VII/165. Bir düşüncem var, ikimizin mutluluğu için, VII/168. Selma, şaşırıp kalmıştı, VII/169. Bu sözlerden de bir şey anlamamıştı, VII/170. Sözün neye bağlanacağını iyice merak etti, VII/171. A. -Söyle bakalım, VII/171. B. Yine kuru hülya mı, VII/172. -İş bildiğin gibi değil, VII/173. Bu sefer turnayı gözünden vuracağız, VII/176. Fahrettin Bey, sözünü tamamlayamadan, Selma ok gibi fırladı yerinden, VII/177. -Ne olmuş Aynur Hanıma, VII/178. A. - Sözümlü kesme, VII/178. B. Dinle, VII/179. A. Biliyorsun, VII/179. B. Bu Aynur Hanım, ağır hasta, VII/180. Ömrü sayılı, VII/182. -Burhan'ımı evlâtlık olarak vermeyi mi düşünüyorsun, VII/183. -Buna dünyada razılığım olmaz, VII/184. -Canım, onu da nerden çıkardın, VII/185. Sözümlü kesmeden dinlesene, VII/186. Selma bir şey anlamadan kocasının yüzüne şaşkın şaşkın baktı, VII/187. Öyleyse nasıl bize kalırmış malı, VII/188. -Şimdi biz anlaşarak boşanalım, VII/189. Ben Aynur Hanımla evleneyim, VII/190. A. Altı aya varmadan madem ölecek, VII/190. B. Zaten bir ayı geçti, VII/190. C. Bütün malı bana kalır, VII/191. Yani ikimize kalmış olur, VII/192. O öldükten sonra biz tekrar nikâhı tazeleriz, VII/193. Aklın yattı mı senin bu işe, VII/195. Öylece düşündü kaldı, VII/196. Evler, paralar gözlerinin önünden sinema şeridi gibi bir çırpıda geldi, geçti, VII/198. O anda Nebahat geldi gözlerinin önüne, VII/201. Gülüyor, VII/203. Selma düşünürken, içinin ısındığını, yüzüne renk geldiğini hissetti, VII/205. Fahrettin Beyin sevincine diyecek yoktu, VII/206. Aynur Hanım, çoktan hazırdu bu işe, VII/207. Hastalığı hiç umurunda değildi, VII/208. Zaten kötü sonucu ona söyleyen olmamıştı ki, VII/209. Günler, kasabada akıp gitti, VII/210. Şimdi Marmaris'te yazlıkdalardı, VII/211. Birlikte denize giriyorlardı, VII/212. Birlikte lokantada yemek yiyorlardı, VII/213. Gülüp oynuyorlardı kendi aralarında, VII/214. Gerçekten de Aynur Hanım, Fahrettin Beye yaman tutkundu, VII/215. Selma anlamamış gibi yapıyordu, VII/216. Ancak işin içinden de çıkamıyordu, VII/219. Hele komşuları nasıl karşılardı

acaba, VII/220. Dostlarının yüzüne nasıl bakacaktı, VII/221. Herkes onların gülüm balım geçindiklerini bilirdi, VII/223. Bir türlü selamete çıkamıyordu, VII/224. Ankara'ya döndüler, VII/225. Fahrettin Bey, elini çabuk tutmalıydı, VII/226. Ya Aynur Hanım ölüverirse, VII/227. İşte o zaman bütün plânlar suya düşerdi, VII/228. Hayalleriyle yıkılmış olarak kalıverirdi, VII/229. Her şey gözle kaş arasında oldu bitti, VII/230. Önce Fahrettin Beyin Selma'dan boşandığı duyuldu, VII/231. Ardından da Aynur Hanımla evlendiğini duydu konu komşu, eş dost, VII/232. Kimseler akıl edememişti olanlara, VII/233. Gül gibi geçinip giderken, neden boşanmışlardı, VII/234. Bir kara kedi mi girmişti araya, VII/235. Bilmedikleri bir iş mi vardı, VII/236. Herkes kendisine göre bir yorum yapıyordu, VII/237. Hele Ömer Efendi ile hanımı küplere binmişlerdi, VII/239. Demek ki damatları görüldüğü gibi adam değildi, VII/240. İnsan, ortada kalan o çocuğa da mı acımazdı, VII/241. Demek o sürtüğü yanlarında dolaştırmaları boşuna değilmiş, VII/243. Meselenin iç yüzünü anlayan olmadı, VII/244. Selma'nın ağzı da yaman sıkıydı, VII/245. A. Fahrettin gerçi boşanmış(tı), VII/245. B. Evden ayrılmıştı, VII/245. C. Onları hiç çaresiz bırakmamıştı, VII/246. Her şey kavil üzerine gidiyordu, VII/247. Selma, hayatından memnundu, VII/249. A. Fahrettin Bey, her ay geliyor(du), VII/249. B. Aldığı maaşı kuruşu kuruşuna Selma'nın avuçlarına sayıyordu, VII/250. Her bir ihtiyaçlarını karşılıyordu, VII/251. Fahrettin Beyin paraya ihtiyacı yoktu ki, VII/252. Aynur Hanım, kesenin ağzını açmıştı, VII/253. A. Selma, küsmüş gibi davranıyor, VII/253. B. Aynur Hanımın yüzüne bakmıyordu, VII/254. Gelmeleri, gitmeleri kesilmişti, VII/255. Yalnız arada bir Burhan huysuzlanıyordu, VII/257. Çocuğun zırt pırt Aynur Hanımın evine gitmesine de göz yumamazdı, VII/258. Hem yakışık da almazdı, VII/259. Babası kaçamak yapıp eve geldiğinde dünyalar onun oluyordu, VII/260. Hırçınlığı ney kalmıyordu, VII/261. Hanım, Hakkın rahmetine kavuşup da kocası eve temelli döndükten sonra gel keyfim gel, VII/266. Şunun, şimdi kaç ayı kaldı, VII/267. İşte hay huy içerisinde dört ay akıp gitmiş, VII/269. Acaba ölen Hanım mıydı, VII/270. Daireden çıkıp sorup soruştursa mıydı, VII/271. Bir süre bekledi, VII/272. İnsanların telâşla ordan oraya koşturduklarını duyuyordu, VII/273. Yerinde çakılıp kalmıştı, VII/274. A. Acaba şimdi mi çıksaydı, VII/274. B. Yoksa biraz beklese miydi, VII/275. Alıp alıp veriyordu içinden, VII/276. Acı sesiyle ambulans da gelince artık beklemenin zamanı geçmişti, VII/277. Yüreğinin çırpıntısını bastıramıyordu Selma, VII/278. O özlenen gün gelip çatmıştı demek, VII/279. Mallara bir güzel konmuştu, VII/280. Şu kocası da yaman akıllıydı canım, VII/281. Nasıl da akıl

erdirdi bu işlere, VII/284. Acele daireden çıktı, VII/285. Sevincini belli etmemek için kendisini zor tutuyordu, VII/286. Aynur Hanımın evine girenler, çıkanlar vardı, VII/287. A. Herkes telâşlıydı, VII/287. B. Üzüntülüydü, VII/288. Kapıcı geçerken kolundan tutup çevirdi, VII/289. Gerçeği bir de onun ağzından duymak istiyordu, VII/290. -Aynur Hanım mı ölmüş Seyit Ali, VII/291. Seyit Ali derin derin Selma'nın gözlerine baktı, VII/292. -Aynur Hanım turp gibi Selma Abla, VII/293. Ölen, seni çocuğunla yüzüstü bırakan şu hayırsız eski kocan, VII/294. Kalpten gitmiş diyorlar, VII/295. Desene yaşlı kalbi Aynur Hanıma dayanamadı, VII/296. Evler, paralar başladı Selma'nın başında dönmeye, VII/297. Gırtlaklarına kadar borca batarak aldıkları daire de Aynur Hanıma uçup gitmişti, VII/298. Duvara tutunamadı, VII/299. A. Bayıldı, VII/299. B. Olduğu yere yığıldı, VII/300. Seyit Ali şaşırды, VII/301. Selma'nın bayılmasına da akli hiç ermedi, VII/303. "Sonra bir kova su almak için kapıcı dairesine koşturdu, VII/304. Suyu akılsız Selma'nın başına boşaltacaktı, ayılsın diye.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/1. Dedemin dedesi varmış, VIII/2. Ben bilmem, VIII/3. Babam da bilmez, VIII/4. Dedem anlatırdı zaman zaman, VIII/5. A. Hoşsohbet adammış dedemin dedesi, VIII/5. B. Gün görmüş adammış, VIII/6. Mesel dedin mi, fıkra dedin mi üstüne yokmuş, VIII/7. Kahvede, köy odasında herkes dedemin dedesinin ağzına bakarmış, VIII/8. Taşı gediğine koymasını da iyi bilirmiş, VIII/10. A. Eee, ne de olsa onlar eski adam(dır), VIII/10. B. Eski toprak(tır), VIII/11. Onlar "lâfın yerini de, olayların yelini de iyi bilirler, VIII/13. Aslına bakarsan dedemin dedesi doğru söylemiş, VIII/14. Kağmı devrildi mi yol gösterene kulak asmayacaksın, VIII/15. İş işten geçmiş bir kere, VIII/16. Olacakla öleceğe çare var mı, VIII/17. Benimkisi de öyle oldu, VIII/18. İlçeye indiğim zaman yüzüm sapsarıymış, VIII/19. İlkın Şerefken karşılaştık, VIII/20. O söyledi, VIII/21. -Hoş gelmişsin Ömer A, VIII/22. -Hoşbulduk, VIII/23. -Nerelerdeydin, VIII/24. Şuna şuna, bilmez gibi bir de sorar, VIII/25. -Canım, benimkisi lâfın gelişi, VIII/26. İstanbul'a çalışmaya gittiğini bilmeyen mi var, VIII/27. İkimiz bir olup Durali'nin berber dükkânının önünden dükkânlara doğru yürüdük, VIII/28. Şeref, durup durup yüzüme bakıyordu, VIII/29. -Hasta mısın len, VIII/31. O üsteledi, VIII/32. -Yüzün sararmış da, VIII/33. -Yol yorgunluğundan olacak, VIII/34. Başladı alaylı alaylı gülmeye, VIII/35. -İki buçuk gün şehir yüzü gördünüz mü hanım evlâdı kesiliyorsunuz başımıza, VIII/36. -Öyle deme Şeref gardaşım, VIII/37. -Ben doğruyu söylerim,

VIII/38. Geçenlerde senin şu Deli Bekir'in Yusuf bulundu geldi, VIII/40. -Ne dedi, VIII/41. A. -Benim pantolon buruşmuş, VIII/42. -Eee, ne var bunda, VIII/43. Gidişata ayak uydurmamalım mı, VIII/44. A. -Boşver şimdi bunları, VIII/44. B. Acıktın mı, VIII/44. C. Ondan haber ver sen, VIII/45. -Lokantaya mı gitsek, VIII/46. -Sen bilin deyince, kavga çıkmaz, VIII/47. -İyisi mi bir şeyler alalım bakkaldan, VIII/48. Acele davranıp karşı fırından bir somun aldım, VIII/49. Bakkala varıp gaz tenekelerinin üstüne oturduk, VIII/50. Bakkal, elli kuruşluk zeytin ile yüz kuruşluk halvayı getirip önümüze serdiği gazetenin üstüne bıraktı, VIII/51. Ben, çıkarıp parasını ödedim, VIII/52. Başladık yemeye, VIII/53. Şeref, fırından yeni çıkmış somundan bir iki lokma atıştırınca şenlendi, VIII/54. A. Boşalmış kutulardan birisine dirseğini dayadı, VIII/54. B. Başladı sohbet, VIII/55. Şehir dediğin de başka oluyor canım, VIII/57. Bir de içimdekini sorsa, VIII/59. A. Güleç görünmek için olanca gücümü ortaya koyuyorum, VIII/59. B. Ne fayda, VIII/60. A. Ben buradayım, VIII/60. B. Aklım öteelerde, VIII/61. A.Şimdi köyde ne yaparım, VIII/61. B. Ne ederim, VIII/62. Yolumu dört gözle gözleyenlere ne cevap veririm, VIII/63. Konuşmasına devam etti, VIII/64. Oldu olacak bir de güzel cigaralardan alalım, VIII/65. Bakkala, "Birinci" vermesini söyledim, VIII/66. Atıldı, VIII/67. Olmaz, VIII/69. O da olmaz, VIII/70. A. Peki, istediğini söyle, VIII/70. B. Onu alalım bari, VIII/73. -Yeni Harman desene sen şuna, VIII/74. -Hah şunu hileydin Ömer A, VIII/75. Cıgaralar dudaklarımızda tütüyor, VIII/76. Şerefın keyfine diyecek yok, VIII/77. Oysa yüreğim yanıp kavrulup duruyor, VIII/78. A. Geçirdiğim aksiliği hatırladıkça deliye dönüyorum, VIII/78. B. Anlamıyor, VIII/79. A. Fıkara, söylemiyorum, VIII/79. B. Nasıl anlasın, VIII/80. Benimkisi de boş lâf, VIII/82. A. -Bilmem, VIII/82. B. Ne gider, VIII/84. -İçeceğin çay olsun gardaş, VIII/85. -Yoo, dünyada olmaz, VIII/86. -Çaylar benden, VIII/87. -Sen daha misafir sayılırsın, VIII/88. -Güldüm kendi kendime, VIII/89. Şeref boşalmış kutulardan birine biraz daha yaslandı, VIII/91. -Demek yaşadık, VIII/93. -Ne yapmıştık, VIII/94. -Arpayı satınca soluğu Yeşil'in meyhanesinde almıştık, VIII/95. -Yanımızda Garipçe'nin Ali de vardı, VIII/96. -Siftahtan kırmızı şarap şişeleri dizildi masamıza, VIII/97. Sen kuru fasilye söyledin, VIII/98. Ben etli yemek ısmarladım, VIII/100. A. Fırsatını buldun mu et yiyeceğin, VIII/100. B. Eyice gıdadır, VIII/101. -Senin şu anlattığın beş altı yıllık hikâye, VIII/103. A. Baktım, VIII/103. B. Söz uzayacak, VIII/104. A. -Söze doyum olmaz Şeref, VIII/104. B. Kalkalım, VIII/105. Yolumuz uzun, VIII/106. Köyün yolunu ortaladığımızda gün çoktan batmıştı, VIII/107. Köye yaklaştıkça içerimdeki sızı da

çoğalıyordu, VIII/109. A. Gurbet ellerde aç susuz sürün, VIII/109. B. Sonra da biriktirdiğin üç beş kuruşu bir zalıma kaptır, VIII/110. Olacak iş miydi bu, VIII/111. Başa geleni baş çeker hesabı, sararıp solmuştum o günden bu yana, VIII/115. A. Canlandım, VIII/115. B. Yiğitliği de elden bırakmamaktayım, VIII/117. -Dalıp dalıp gidiyorsun da, VIII/118. -Eee, söyle bakalım kaç panganotlan dönüyon köye, VIII/119. O saat dizimin dermanı kesildi, VIII/120. Kaynar sular döküldü başımdan, VIII/121. A. Söylesem bir türlü, VIII/121. B. Söylemesem bir türlü, VIII/122. Saklanacak bir iş mi bu, VIII/124. Saklamak boşuna, VIII/126. -Eee, n'olmuş binliklere, VIII/127. A. -Sorma Şeref, VIII/127. B. Sorma gardaşım, VIII/129. Gelmeden bir gün önce çaldırdım, VIII/130. Şantiyede yatan altı kişiydik, VIII/131. -Demek çaldırdın, VIII/132. -Tam üç dene beş yüzlüktü, VIII/133. Muşambaya sarıp defterime koymuştum, VIII/134. Aha şunun içindeydi, VIII/138. Benim ödünç paraya ihtiyaçlığım yok, VIII/139. -Vallaha dedim Şeref, VIII/140. Bunun şakası mı olur, VIII/141. İnandı, VIII/142. A. Kağnımız devrildi ya, VIII/142. B. Yol gösterecek gayrı, VIII/143. -İnsan parasına sahap olamaz mı, VIII/144. İnsan parasını çaldırır mı, VIII/145. Neden bir tarafına dikmedin, VIII/147. -Oldu işte, VIII/148. -Aradın mı, VIII/149. Arattın mı, VIII/151. -Çok yazık olmuş, VIII/152. -Evdekilere ne diyecen şimdi, VIII/153. Buban da dört gözle yolunu gözlemekteydi, VIII/155. -Düşündükçe, tasamdan öleceğim geliyor, VIII/156. A. -Nasıl bakarım yüzlerine, VIII/156. B. Nasıl cuvap veririm, VIII/158. A. N'edeceksin, VIII/158. B. Sabırlı ol, VIII/159. Ses çıkarmadım, VIII/160. -Hiç mi paran yok şimdi, VIII/161. -Eh, elli lira çıkar, VIII/162. Suçlu insanlar gibi iki büklüm köye girdim, VIII/163. Şeref "Eyvallah." deyip ayrıldı, VIII/164. Kaldım bir başıma, VIII/165. Geldim avlumuza, VIII/166. Ayağım ileriye gitmez, VIII/167. Bekledim bir süre, VIII/168. A. İleri gidemedim, VIII/168. B. Geri dönemedim, VIII/169. Küçük pencireden solgun bir ışık dökülmekte avluya, VIII/170. Demek daha yatmamışlar, VIII/171. Musam uyumuştur da, VIII/172. A. Durmanın faydası yok, VIII/172. B. Bismillah deyip girdim odaya, VIII/173. Bubam geldiğime çok sevindi, VIII/174. Anam sevincinden ne diyeceğini bilemedi, VIII/175. Bizimki kalakaldı yerinde, VIII/176. Onun büyüklerin yanında "telâşlı" görünmesi âdetten değil, VIII/178. Dediğim gibi Musam uyumuş, VIII/179. Gürültüye uyandı, VIII/180. A. Baktı, VIII/180. B. Beni gördü, VIII/180. C. Atıldı boynuma, VIII/181. Sıra geldi hesap vermeye, VIII/182. A. -Eee Ömer A, anlat bakalım, VIII/182. B. Ne yaptın oralarda, VIII/183. A. Yediğin, içtiğin senin olsun, VIII/183. B. Anlat hele, VIII/183. C. Ne yaptın, VIII/184. Geldi mi

hesap saati, VIII/185. Nereden başlamalıyım, VIII/186. Nasıl anlatmalıyım, VIII/187. Sözü nerden alıp nereye getirmeliyim, VIII/188. Evirip çeviriyorum kafamda, VIII/189. Bubam, ağzımın içine bakıyor, VIII/190. Işıltıcı habar bekliyor, VIII/192. Bende hareket yok, VIII/193. Bir iki yutkunup olanı biteni bir çırpıda anlatıverdim, VIII/194. Şimdi evimiz, bir ölüm sessizliğinde, VIII/195. Bubamın ağzım bıçaklar açamıyor, VIII/196. Sabaha kadar gözlerimize uykunun gramı gelip konmadı, VIII/198. Oğlan, ellerime bakınca ne yapardım, VIII/199. Musa'nın şenliğine diyecek yok, VIII/201. A. Karım sinmiş bir köşeye, VIII/201. B. Öylece düşünmekte, VIII/202. Acı haber tez duyulur hesabı duymayan kalmamış köyde, VIII/203. A. Kağnımız devrildi, VIII/203. B. Herkes ayrı ayrı yol gösteriyor, işe yarayacakmış gibi, VIII/205. A. Bir de inanmayanlar var, VIII/205. B. Onlara ne demeli, VIII/207. A. Niyetim, parayı bubama koklatmamakmış, VIII/207. B. Düzmeceymiş anlattıklarım, VIII/209. A. Karım bir köşeye sinmiş, VIII/209. B. Elinde eski ceketim (var), VIII/209. C. Yamalık üstüne yamalık vurmakta, VIII/210. Tekmil yıkıldığım bir sırada karımın cılız sesi duyuldu, VIII/211. -Şuna baksana, VIII/212. -Neymiş ki o, VIII/213. -Ceketin astarından çıktı, VIII/214. Bir buruk sevinç girdi, çıktı yüreğime, VIII/215. -Getir hele şunu, VIII/218. Paralar tamam, VIII/219. Gerisini hatırlamıyorum, VIII/220. Sevincimden bayılmışım.

IX. AVARE YILLAR

IX/1. Aylardan eylöldü, IX/2. Denizli'nin o yakıcı sıcak günleri hâlâ devam ediyordu, IX/3. Yaz boyunca Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan Yeşilspor Kulübü'nün lokalinde vakit geçirmiştik, IX/4. Çay ocağını işleten Sarayköylü garson azdan azdan canımızı sıkmaya da başlamıştı, IX/5. Oturduğun yerden kalkıp da bir başka masaya yanaştın mı, garson tepende biterdi, IX/6. Ne içen, IX/7. İçeceğimizi biraz önce içmedik mi biz, IX/8. O biraz önceydi, IX/10. Garson, ağzı kalabalık bir adamdı, IX/11. -Burası söğüt gölgesi mi, IX/12. A. Sen içmecen, IX/12. B. Öteki bakmecek, IX/12. C. Ben bu kaydattığım çayı kime satcem, IX/13. A. Gönlü hoş olsun diye kimimiz yeniden çay söylüyordu, IX/13. B. Kimimiz kahve (söylüyordu), IX/14. Siparişleri aldı mı canlanan garson, ocağa bağıryordu, IX/15. A. -Üç sağlam çay yap, IX/15. B. Kahve iki oldu, IX/16. Oysa ocakta kimse yoktu, IX/17. Lokali tek başına çalıştırıyordu, IX/18. Boş ocağa seslenmekteydi, IX/20. Karar aldık, IX/21. Bundan böyle mekânımız Çatalçeşme Parkı olacaktı, IX/22. Lokale gitmemeye başladık, IX/23. Zaten bizlerden başka müşterisi de yoktu, IX/24. Denizlili yalnızca çalışırdı, IX/25. A.

Esnaf dükkânında(ydı), IX/25. B. Millet işinde, gücündeydi, IX/26. Denizlili zamanını boşa harcamazdı, IX/27. A.Sabahın alaca karanlığında kalkar(dı), IX/27. B. Çalışmaya dururdu, IX/28. Dur durak bilmezdi, IX/29. Boyuna çalışırdı, IX/30. Biz de başlangıçta boş durmak istememiştik, IX/31. Haziranda okulun kapanmasıyla birlikte yollara düşmüştük, IX/32. İş arıyorduk, IX/33. Denizli'de öyle iş sahası da yoktu, IX/34. Üç beş un fabrikası vardı, IX/35. İstasyonun altında tabakhaneler çalışırdı, IX/36. Devlet bir de iplik fabrikası kurmuştu, IX/37. Bunlardan başka, küçük işletmeler kendi kıt imkânlarıyla ayakta durmaya gayret ederlerdi, IX/38. Biz de iş aramaya en az on arkadaş birden çıkardık, IX/41. A. Akşama kadar kapı kapı dolaşiyor(duk), IX/41. B. Eli boş dönüyorduk, IX/42. Denizli'de bize uygun iş yoktu, IX/43. Umudumuzun kesildiği bir sırada Ziraat'ın fidanlığında iş olduğunu öğrendik, IX/44. Koşturduk fidanlığa, IX/45. Çıktık Müdürün karşısına, IX/46. Kendimizi tanıttık, IX/47. Bizim öğrenci olduğumuzu anlayınca, Müdürün yüzünde bir tebessüm yayıldı, IX/48. Bizi sevmişti, IX/49. O anda hepimizi işe aldı, IX/50. Biz, günlüğü iki yüz elli kuruştan işe başlamıştık, IX/51. Sevincimize diyecek yoktu, IX/52. Fidanlıkta aşıcı ustası olarak çalışacaktık, IX/53. Ancak mevsim henüz aşı mevsimi değildi, IX/54. Bu yüzden boş durmamak için ağaçlardan akşama kadar meyve topluyorduk, IX/55. Öğle paydosunda havuzun yanında, çayırılıkta mola veriyorduk, IX/56. A. Evlerden getirdiğimiz zeytinle, peynirle, yumurtayla, helvayla midemizi doyurur(duk), IX/56. B. Güya yorulduk ya, çayırlara uzanır kestirmeye bakardık, IX/57. A. Yine böyle bir öğle paydosunda otururken içimizden biri iri bir yılan görmüş(tü), IX/57. B. Hepimiz heyecanla ayağa kalktık, IX/58. Hepimiz yılanın peşindeyiz, IX/59. Koştururken, bağırırken yılanı öldürdük, IX/61. Sanki Mohaç Muharebesi'ni kazanan kumandanlar gibi ortalarda çalımla dolanmaktayız, IX/62. Sabahtan akşama kadar o ağaçtan ötekine koşturup elimizde sepet, meyve toplardık, IX/63. Meyve toplamak için ağaçlara çıktık mı meyve yemekten, karşılıklı fıkra anlatmaktan, türkü söylemekten, elimizdeki sepetleri neredeyse unutturduk, IX/64. Bir gün, üç gün, beş gün, bu tür çalışma usulü sürdü gitti, IX/67. Biz farkında değiliz, IX/69. Çiçek toplamak da göreve dahil, IX/70. Ağaca çıkmaya üşenmişim nedense, IX/71. A. Bizimkiler her zaman olduğu gibi tutturmuşlar bir türkü, IX/71. B. Ver yansın ediyorlar, IX/72. Akşam üstü haber geldi, IX/73. Müdür Bey, bizimle konuşmak istiyormuş, IX/74. Biz de toplanıp Müdürün odasına girdik, IX/75. A. Yüzüne baktık, IX/75. B. Asık, IX/76. O güler yüzden eser kalmamış, IX/77. Sıralandık bir boydan, IX/ 78. A. Şöyle yüzümüze bir süre baktı, IX/78. B. Sonra Bah-

çıvan Nuri'yle beni bir kenara çekip öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nemutlu, Güner Ege ile Dabbanoğlu'nun işine son verdi, IX/80. Yüz göz olmak istemedi anlaşılın, IX/82. A. Onlar şaşırды, IX/82. B. Ben daha da şaşırđım, IX/83. Kalmıştım bir başıma, IX/84. Üç beş gün Nuri'yle birlikte çalıştım, IX/85. A. Vakit geçmez, IX/85. B. Saatler ilerlemez, IX/85. C. Gün tükenmez, IX/86. Fidanlığın teknil sevimmililiği uçup gitmişti, IX/87. Fidanlık, arkadaşlarımla güzeldi, IX/88. Onlar yokken benim bir başıma çalışmaya devam etmem ağırıma gidiyordu, IX/89. Bahçelerde de yalnız kadınlar çalışıyordu, IX/90. Benim, "lâflayacağım" kimseler de kalmamıştı, IX/92. Bahçıvan Nuri zaten fidanlığın kadrolu elemanıydı, IX/93. Meslek okulunu bitirmişti, IX/94. A. Baktım, IX/94. B. Durum kötü, IX/95. A. Vardım idare binasına, IX/95. B. Çıktım Müdürün huzuruna, IX/97. A. Müdür yüzüme baktı, IX/97. B. Kararlıydım, IX/100. Sonra hak ettiğim ücreti alıp evin yolunu tuttum, IX/101. Böylece bizim iş maceramız da noktalanmıştı, IX/102. Çatalçeşme Parkı, hepimizin hoşuna gitti, IX/105. A. Çekiyorduk masaları gölgeye, IX/105. B. Oturup sohbet ediyorduk, IX/106. Tavla oynuyorduk, IX/107. Tavla maçı da düzenledik aramızda, IX/108. Şenliğimiz iyi, IX/109. Eylül ayında kalabalık artardı, IX/110. Yine öyle oldu, IX/111. Köyden, kasabadan öğrenciler birer ikişer gelmeye başladılar, IX/112. Ahmet Çavuşun hanında kamyondan inen çocuk soluğu parkta alıyordu, IX/113. Oturup hâl hatır soruyorduk, IX/114. Yeni gelen öğrencinin her biri ayrı bir öykü atıyordu ortaya, IX/115. Yalan yanlış, anlatıyordu, IX/116. Anlatılanlar da hep sevda üstüneydi, IX/119. Bire beş on eklendiği muhakkaktı, IX/120. Köylük yerinde bir kızın peşinde koşmak, hele o günlerin havasında mümkün müydü, IX/121. Anlatıyorlardı, IX/122. İnanmış gibi dinliyorduk, IX/124. Vakit akıp gidiyordu, IX/125. Yakında okullar açılacaktı, IX/126. İkmale kalanlar, parkın bir köşesine çekilip çalışmaya gayret ediyordu, IX/127. A. Her öğrenci kendine göre bir öykü anlattığından, Akkuş da bir şeyler anlatmak ihtiyacı duymuş olmalı, IX/127. B. O da ortaya bir "lâf" attı, IX/129. A. Hoppala, aldı bizi bir merak, IX/129. B. Biz nasıl tanımıyoruz, IX/130. O günlerin Denizli'si büyükçe bir kasaba görünümünde, IX/131. Nüfusu henüz kırk bini bulmamış, IX/132. Herkes herkesi tanır, IX/133. O tutturdu siz tanımazsınız diye, IX/134. A. Biz bir bir evleri sayıyoruz, IX/135. Demek ki Denizli'ye sonradan gelen bir ailenin kızıydı, IX/136. Babası memur olabilirdi, IX/138. O da bilmiyor, IX/139. Sadece kızı biliyor, IX/141. Biz zaten meraktan çatlak üzereyiz, IX/142. Beş altı çocuk düştük yola, IX/143. Vardık Merzeci Geçidine, IX/144. Evi gösterdi, IX/145. O yeşil pancurlu evdeymiş, IX/146.

Perdeler sıkı sıkıya kapalı, IX/147. Kimseleri göremedik, IX/148. Akşam üstü tekrar aynı sokaktan geçerken esmer bir kızla yaşlı bir kadının yeşil pancurlu eve girdiğini görebildik, IX/149. Demek kız buydu, IX/150. Kızın değil Akkuş'a çevresine baktığı yoktu, IX/151. Gayet ciddiye, IX/152. Orası burası oynayan kızlardan hiç değildi, IX/153. Anlaşılan arkadaşımız kendi kendine gelin güvey oluyordu, IX/155. Arkadaşımızın boş hayal peşinde koştuğu anlaşılmıştı, IX/156. Boşa kürek çekmek böyle olmalıydı, IX/158. Sayılı gün, akıp gitti, IX/159. Tatil ayları bitmişti, IX/160. Yeniden "Bismillah" deyip öğrenime başlayacaktık, IX/161. Derken lisemiz "Goca Mektep" açıldı, IX/162. Sevincimize diyecek yok, IX/163. Yeni gelen arkadaşlarımızla, köyden, kasabadan, ilçeden gelip de göremediklerimizle sarmaş dolaş hasret giderdik, IX/165. Sıralarımıza oturduk, IX/166. Heyecanlıyız, IX/167. Son zil çaldı, IX/168. Öğretmenimizi beklemekteyiz, IX/169. Sınıfa önce, Müdür Muavini Abdullah Bey, ardından da ilk defa gördüğümüz bir bayan öğretmen girdi, IX/171. Tanışsınız, IX/173. Birkaç cümle daha ekleyip çıktı, gitti, IX/174. Kaldık coğrafya öğretmenimizle baş başa, IX/176. Kıpırmızı olduğumu hatırlıyorum, IX/177. A. O da bizleri gördü, IX/177. B. Müthiş bozuldu, IX/178. A. Şöyle kafamı doğrultup bakamıyorum, IX/179. Öylece dakikalar akıp gidiyor, IX/180. Neden sonra Hocanım toparlandı, IX/181. Önce kendisini tanıttı, IX/182. Adı Hikmet'miş, IX/183. Bekârmış, IX/184. Annesiyle oturuyormuş, IX/185. Sonra bizi tek tek tanımak istedi, IX/186. Aslında teknil sınıfı bir anda tanması mümkün değildi, IX/187. Amacı, başta Akkuş olmak üzere bizleri tanımaktı, IX/188. Anlıyordum, IX/190. Bizim isimlerimizin yanına işaret koyduğunu bilmek için müneccim olmaya gerek yoktu, IX/191. A. O günden sonra kendi hesabıma cebiri, fiziği ikinci plâna atmış(tım), IX/191. B. Derste önceliği coğrafyaya vermiştim, IX/192. Yalnız, geçmiş konuları çalışmakla yetinmiyor, IX/193. Hocanımın anlatacağı dersi de önceden çalışıyordum, IX/194. Konuları satır satır ezberlemekteyim, IX/196. A. Hocanım özellikle bizleri sık sık tahtaya kaldırıyor(du), IX/196. B. Sorular soruyordu, IX/197. Cevabını hemen yetiştiriyorduk, IX/198. A. Biz soruları bildikçe sinirleniyor(du), IX/198. B. Belli etmemek için kendini zor tutuyordu, IX/199. Öfkesi hâlâ geçmiş değildi, IX/201. Bulutların Karcı Dağının eteklerine indiği bir gün beni yine tahtaya kaldırdı, IX/204. Rastgele parmağını uzatıp sordu, IX/205. -Şu bulutun adı ne, IX/206. Al sana bir soru, IX/211. Rastgele bir soruydu bu, IX/212. Yağmur getiren bulutların adını söyledim, IX/213. Şiddetle itiraz etti, IX/216. Belli değil, IX/217. A. Sınıfa şöyle göz ucuyla baktım, IX/217. B. Çocuklar kıs kıs gülüyor, IX/218. A. Aliço,

şişko haliyle sınıfın en arkasına geçmiş(ti), IX/218. B. Adeti olduğu üzere uyuyor, IX/219. Horlamasını duyuyorum, IX/220. Hocanım duymuyor, IX/221. Kınlı Orhan da bir köşeye çekilmiş amiral battı oynamakta, IX/222. Yanındaki arkadaşıyla iteleşmesinden anlıyorum, IX/223. Hocanımın sınıfa baktığı yok, IX/224. Ben susuyorum, IX/226. Yapıştırdı zayıfı, IX/227. Öteki kızdığı çocuklara da aynı soruyu sorup zayıfı bastırınca derince bir nefes aldı, IX/228. Karatahtanın önünde ordan oraya gitti geldi, IX/229. Sonra geçip kürsüye oturdu, IX/230. Rahatlamıştı.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. Tüten odun sobasıyla içilen sigaradan Şehir Kulübü dumana batmıştı, X/2. Kulüp denilen yer de altı üstü bir büyükçe salonda, X/3. Basık tavanlıydı, X/4. A. Havanın iyice ağırlaştığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, vardı, X/4. B. İki küçük pencereden birini açtı, X/5. İçeriye serin hava doldu o saat, X/6. -Azıcık açık dursun mu Müdür Bey, X/8. A. Dumana batmışız, X/8. B. Haberimiz yok, X/9. Yine oyuna daldılar, X/10. A. Besim Bey, oyun masasının bir köşesine sıkışmış(tı), X/10. B. Çayını yudumlarken oyuncularını gözlemekteydi, X/11. Hiç ses çıkardığı yoktu, X/12. Kendi hâlindeydi, X/14. Parlamaya başlamış ceketinin, astan yırtık cebindeki Bafra'dan bir sigara çekip tütürünce içindeki düşünceyi sürdürdü, X/15. Ah kendisi de azdan aza oynayabilseydi, X/16. Şöyle yuvarlak ağzını doldura doldura "çift pot", "uvertür", "pas" diyebilseydi, X/17. A. Diyebilseydi, X/17. B. İlçedeki, yani kulüpteki "itibarını" artsaydı, X/18. Yerinden kıpırdamaya başladığı bir sırada ilk sözü Tapucu attı, X/19. A. -Geç kaldın Besim Bey, X/19. B. Necmiye Yengem kemiklerini kırar vallaha, X/20. Sonra Kuyucaklı aldı sözü, X/21. -Besim Bey, bu zaman ne zaman, X/22. Yassı ezanı okunalı aha oldu bir saat, X/23. A. Yengem kapıyı kilitler, X/23. B. Gecenin ortasında kalırsın, X/24. Şirinoğlu kâğıtları dağıtırken, gözleri kâğıtta söze karıştı, X/25. -Canım siz de amma uzun ettiniz ha, X/26. Kilitlesin, X/27. Ev mi yok, X/28. A. Gider, X/28. B. Bizim misafir konağına yatar, X/29. Böyle vara yoğa takılmaları, eşini konu etmeleri Besim Beyin canını çok sıkıyordu, X/30. Dirlik, düzenlik bozulmasın diye pek ses de etmiyordu, X/31. Aslında çıkışması gerekirdi, X/33. Yine sabretti, X/34. Usulca Şirinoğlu'na yaklaştı, X/35. Oyunu daha yakından izlemeye başladı, X/36. Oyun da iyice kızışmıştı, X/37. Oyuncuların önleri para doluydu, X/38. Paralar bir ona bir ötekine sürülmekteydi, X/39. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu, X/40. A. Kimi, bir yandan kadehini yudumlıyor(du), X/40. B. Kimi de durmadan çay içiyordu, X/41. Hele

sigaranın söndüğü hiç yoktu, X/42. Kimse kimseye ikramda bulunmuyordu, X/43. Para hırsı gözlerini kan çanağına döndürmüştü, X/45. A. Besim Bey, Şirinoğlu'nun eline bakıyor(du), X/46. Bu izleme, Şirinoğlu'nun kabarıp köpürmesine kadar sürdü, X/47. - Çekil başımdan be Besim Bey gardaşım, X/48. Uğursuzluğun bana da buluştu, X/49. A. Aha sokuldun yanıma, X/49. B. Üç elde otuz liram uçtu gitti, X/50. A. Kıpırda şöyle, X/50. B. Kıpırda, X/50. C. Soluk alalım, X/51. Besim Bey dondu kaldı, X/52. Böyle bir tepkiyi de beklemiyordu, X/53. Yüzü kıpkırmızı oldu, X/54. Ne diyeceğini şaşırıldı, X/55. Şöyle geriye doğru çaktı sandalyesini, X/56. Hemen bırakıp gidemedi de, X/57. Besim Beyin sıkıldığını anlayan işletmeci Bekir Efendi o değilden araya girdi, X/58. Çay ocağından seslendi, X/59. A. -Besim Bey, taze çay koydum, X/59. B. Buyur, X/60. Hem diyeceğim var sana, X/61. Bu teklifi uzaklaşmak için fırsat bilen Besim Bey, teklifi ikiletmeden çay ocağına geldi, X/62. Bekir Efendinin karşısına oturdu, X/63. İşletmeci demli çayı, Besim Beyin eline tutuşturup bir de sigara ikram etti, X/64. - Besim Bey, bu kumarcuların sağı solu belli olmaz, X/65. Neyine gerek oyun, X/66. A. Otur şuraya, X/66. B. Lâflayalım, X/67. Besim Bey ses etmedi, X/68. Çayını içti, X/69. "Eyvallah" deyip kendisini karanlığa attı, X/70. Cebinden çıkardığı el fenerini yana söndüre sokakta ilerlemeye başladı, X/71. Canı sikkındı, X/72. A. Keşke ilçede başka gidilecek yer olsaydı, X/72. B. Kulübe hiç uğramasaydı, X/73. Kaymakam başta olmak üzere ilçenin teknil amirleri, ileri gelenleri kulübe gelirlerdi, X/74. Bu yüzden o da ister istemez kulübe başını sokuyordu, X/75. -Kilitlemek üzereydim kapıyı, X/76. Vallaha açmazdım, X/77. Bu zaman ne zaman, X/78. Bu da karısının sözleriydi, X/79. Ne yapabiliirdi, X/81. Zaten pireyi deve etmekte karısının üstüne yoktu, X/82. A. Olayı çıkarır(dı), X/82. B. Sonra da ağlaya ağlaya Şirinoğlu'nun Nazlı karyı bulurdu, X/83. Bire beş ekleyerek anlatırdı Nazlı'ya, X/84. A. Nazlı, yemez içmez biraz da kendisinden ekleyerek sevgili kocası Şirinoğlu'na aktarır(dı), X/84. B. Şirinoğlu kulübe yayar(dı), X/84. C. Derken ilçenin tümü Besim Beyle Necmiye'nin kavgasını duymuş olurlardı, X/85. Gayrı usanmıştı Besim Bey, X/86. Yıkılmıştı, X/87. Yenik düşmüştü, X/88. Karısına ses etmedi, X/89. A. Geçti odaya, X/89. B. Soyundu, X/90. Dört yıl önce, Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak üzere dolabı açınca, bir aykırılık geldi geçti gözlerinden, X/91. Yorgun küçük gözlerini alabildiğine açıp bir daha baktı, X/92. Yeni bir entariydi bu, X/93. Aldı eline entariyi, X/94. -Necmiye, bu da neyin nesi, X/95. Umursamaz hava içinde karşılık vermeye çalıştı, X/96. -Entari işte ya, X/98. Ben sana böyle bir şey aldığımı hiç hatırlamıyorum da, X/99. Yeşil gözlerini aşağıya dikip

üzülmüş gibi yaptı, X/100. -Elbet hatırlamazsın, X/101. A. Ne zaman cebin para gördü, X/101. B. Gönümce bir şey alabildin bana, X/102. Hâlâ gelinliğimden kalma kumaşlarla avunuyorum, X/103. A. -Bunu nerden buldun, X/103. B. Onu söyle sen, X/104. -Daha önce söyledim ya sana, X/105. Şirinoğlu Veli A aldı dedim ya, X/106. Unutmuşsun, X/108. A. Geçenlerde şehere gitmişti, X/108. B. Bir Nazlı'ya bir de bana entarilik almıştı ya, X/109. -Demek bana söyledindi, X/110. -Söyledimdi, X/113. Karısının yüzüne bir daha baktı, X/117. Sustular, X/118. Yalnız bir yatağa yatırılmış, mışıl mışıl uyuyan iki çocuğun soluk alışları duyuluyordu, X/119. Şimdi sokulmak isteyen kediyi andırıyordu Necmiye, X/120. Uzanıp yattılar, X/121. Besim Bey uyuyamıyordu, X/122. Ağdı döndü yatakta, X/123. Kafasında neler neler kuruyordu, X/124. A. Uyumak istiyordu, X/124. B. Uyuyamıyordu, X/125. Necmiye'ye çoktan uyumuştun, X/126. Sabaha karşı şöyle kendinden geçmişti, X/127. Kapı çalınıyordu, X/128. Besim Bey gürültüye kalktı, X/130. Pijaması sırtında kapıya koştu, X/131. Karşısındaki Şirinoglu'ydu, X/132. -Ölü toprağı mı serpildi üstünüze yahu, X/133. Sabahtır kapıyı yumrukluyorum, X/135. -Savcı Beyle Sırça köyüne gideceğinizi duydum, X/139. A. -Olur Veli A, X/139. B. Bakarız, X/140. A. -Necmiye Hanıma söyle, X/140. B. Bizim karı bekliyor evde, X/142. Besim Bey biraz toparlandı, X/143. A. -Nazlı Hanım gelse buraya, X/143. B. Burada otursalar, X/144. -Canım, karı milletinin işine akıl sır mı erer, X/146. Sonra çekti gitti Şirinoğlu, X/147. Besim Bey arkasından bir süre baktı, X/149. Necmiye konuşmaları duymuştu, X/151. Besim Bey hiç ses etmedi, X/152. Giyindi, X/153. Tıraşını oldu, X/154. Savcı Beyle buluşmak üzere çıktı yola, X/155. İki çocuk hâlâ uyuyordu, X/156. Söz ayağa düşünce "bey"lik kalmazdı, X/157. Bunu iyi biliyordu Besim Bey, X/158. Gayrı bu ilçede kalmazdı, X/159. "İrezilliğin de bir sınırı olmalıydı, X/160. Ankara'ya arka arkaya yolladığı dilekçelerinden hiç haber çıkmamıştı, X/161. İki çocuğu, karısı, Şirinoğlu, Kuyucaklı aklına geldikçe yüreği kalkıyordu, X/162. Hele Şirinoğlu'nu hiç aklına getirmek istemiyordu, X/163. Entari, yılışık yakınlık, Nazlı'nın dedikoduları; düşündükçe işin içinden çıkamıyordu, X/164. A. Kuşkulandığı an, bu kuşkuyu dağıtıyor(du), X/164. B. Karısına toz kondurmak aklının ucundan geçmiyordu, X/165. Bir gün yine kulüpteydi, X/166. Yine biraz gecikmişti, X/167. Ama yine de oturuyordu, X/168. Bekir Efendiyle ordan burdan konuşuyorlardı, X/169. Kulüp tenhaydı, X/170. İçerde yalnız Tapucu'yla Kuyucaklı vardı, X/172. Besim Bey daha ağzını açmadan Kuyucaklı girdi araya, X/174. Bizim Besim Beyin cebinden de para çıkmaz, X/175. Bilmez gibi ne konuşuyorsun

Tapucu, X/179. Ben buraya gelirken o, Veli A'lara giriyordu, X/180. Şimdi Nazlı ablamla koyulaştırmışlardır sohbeti, X/181. Bu kadarı da fazlaydı, X/182. Bu sözlerle şakanın sınırı çoktan aşılmış oluyordu, X/183. Besim Bey şöyle doğruldu yerinden, X/184. A. -Sen kaç paralık adamsın, X/184. B. Benim eşimi o pis ağzına alıyorsun, X/185. Kuyucaklı neye uğradığımı şaşırды, X/186. Besim Beyden hiç böyle tepki beklemiyordu, X/187. Altan almak istedi, X/188. -Canım, şakada mı etmeyelim, X/189. A. -Sen kaç paralık adamsın, X/189. B. Benimle alay ediyorsun, X/191. Otur oturduğun yerde, edepsiz, X/192. Besim Bey "edepsiz" deyince iş alevlendi, X/193. -Hoop, o kadar uzun değil, X/196. Besim Bey alevlenmişti bir kere, X/197. Duramıyordu yerinde, X/198. A. -Bak şu edepsize, X/198. B. Hâlâ konuşuyor, X/199. Kuyucaklı celallenip doğruldu, X/200. -Eee bu kadarı da fazla, X/201. Kuyucaklı daha adımını atmadan Besim Bey hışımla üzerine saldırıp burnuna yumruğu yapıştırdı, X/202. Tapucu ile Bekir Efendi iki koldan araya girip yumruğu ikiletmediler, X/203. Ne çare Kuyucaklı'nın burnu kaniyordu, X/204. Bekir Efendi önlüğünü atıp Besim Bey'i evine kadar götürdü, X/205. Neden bu hâllere düşmüştü, X/206. Öteki memurlardan neyi eksikti, X/207. A. Fazlalığı vardı, X/207. B. Eksikliği yoktu, X/208. A. Gerçi aldığı para ahım şahım bir şey değildi, X/208. B. Yine de kötü sayılmazdı, X/209. Ah şu karısı dur durak bilseydi, X/210. Her gördüğüne heveslenmeseydi, X/211. İlle de varlıklılarla yarışmaya kalkışırды, X/214. A. "Ben şu cahil kadın kadar olamıyorum, X/214. B. Benim ondan neyim eksik, X/215. A. Oysa mümkün olduğu ölçüde bir dediği iki olmuyor(du), X/215. B. Ellere fazla heveslenmesin diye Besim Bey gücü ölçüsünde isteklerini yerine getirmeye çalışıyordu, X/216. Kafasına koymuştu, X/217. Ne yapıp yapıp bu ilçeden ayrılacaktı, X/219. İnsanları iyiydi, X/220. Yardımseverdi, X/221. Saygılıydı, X/223. Ne var ki ilçedeki çevre ile fazla yüz göz olunmuştu, X/224. Çevre ile yüz göz olmak demek, "otoriteyi" sifira indirmek demektir, X/225. Hele o yumruk olayından sonra kendisine bakan herkesten kuşkulandı, X/226. Duramazdı, X/227. Ankara'dakiler derdine çare bulmalıydı, X/228. A. Baktı, X/228. B. Kimsenin yarasına merhem olmaya niyeti yok, X/228. C. Basardı istifayı, X/228. Ç. Çıkardı işin içinden, X/229. Yüksek okulmuş, diplomaymış hiç gözünde yoktu, X/230. Gençliğindeki zenginlik dolu düşleri gerçeğin kayalarında parçalanıp dağılmıştı, X/231. Evdeki hesap çarşıya uymuyordu gerçekten, X/232. İnsan umduğıuyla değil bulduğıuyla yetiniyordu, X/233. A. İstifadan sonra gider babasının dükkânına, X/233. B. Bağdaş kurup otururdu, X/234. Bakkallığa başladırды, X/235. Ya Necmiye ne yapardı, X/236.

Ayağını altına alıp oturur muydu, X/237. Ne mümkün, X/238. Altı yaşındaki oğlu Fahri'nin şimdiden gözünü açacaktı, X/241. Daha neler neler diyecekti, X/242. Şu son günlerde Necmiye'de de bir durgunluk, bir kendine dönme seziliyordu, X/243. Eskiden olduğu gibi çantasını koltuğuna kıştırıp çıkıp gitmiyordu Nazlılara, X/244. Alıp eline başını, düşünüyordu, X/245. Çocukları da büyüyordu bir yandan, X/246. A. Besim Bey, Nazilli basmasından diktirdiği çizgili pijamasını sırtına geçirmiş(ti), X/246. B. Necmiye'nin demlediği tavşan kanı çayını bardağa doldurmuş(tu), X/246. C. Elinde üç günlük gazete okuyordu, X/247. Necmiye de çocukların söküklerini dikiyordu, X/248. A. Kalktı, X/248. B. Gündüzden pişirdiği kurabiyeleri, çörekleri tabağa doldurup getirdi, X/249. Sonra kocasına baktı, X/250. -Beni dinliyor musun Besim, X/253. -Bu ay başı Ankara'ya gitmek istiyorum, X/254. Besim Bey iyice şaşırıldı, X/255. -Ankara'ya mı gitmek istiyorsun, X/256. Bu da nerden çıktı Necmiye, X/257. İki yıldır dilekçe üstüne dilekçe yolluyorsun, X/258. Bir haber çıkıyor mu, X/259. A. -Çıkıyor, X/259. B. Belki önümüzdeki aylarda çıkabilir, X/260. -Çıkabilirmiş, X/261. -Peki senin ne işin var şu kış günü Ankara'da, X/262. -Senin anlayacağım, gidip ben uğraşacağım tayin için, X/264. -Beğenemedin mi, X/265. A. -Beğenmemek değil, X/265. B. Ankara'yı hiç bilmezsin ki sen, X/266. A. -Enver eniştem Ankara'ya tayin olmuş, X/266. B. Arar bulurum, X/267. Yine de Besim Beyin bu işe aklı yatmadı, X/268. Kolay mıydı kadın başına bu işlerin üstesinden gelmek, X/269. Ankara ona göre dipsiz bir kuyu, X/270. A. Başlı belli değil, X/270. B. Sonu belli değil, X/271. Yol yordam bilmeden, hatırlı eş dost tanımadan, hatırlı birisiyle yola çıkmadan bu işler tatlıya bağlanabilir mi, X/272. Besim Beyin bu işe hiç aklı yatmıyordu, X/274. A. -Hele ben uğraşayım, X/274. B. Ötesi Allah kerim, X/277. -Öyle ya, kim duyacak, X/278. -Bu konuşmalar Besim Beyin içini serinletir gibi oldu, X/279. A. -Gitti, X/279. B. Ayaklarına bol bol su döktü, X/280. Yüzünü çırpa çırpa yıkadı, X/281. Hafiflemişti, X/282. Tayin çıkmış gibi düşündü bir ara, X/283. İlçe, ilçedeki ağırlık uçup gitmişti bir anda, X/284. A. Ankara'ya göçüp konmuştu aklınca, X/284. B. Gezinmekteydi, X/285. Ulus heykeline bakıyordu şimdi, X/286. Ana-fartalar Caddesinde geziniyordu, X/288. A. Necmiye, ilçeden kimseye haber vermeden, Nazlı'ya bile "Allaha ısmarladık" demeden bir sabah atladı otobüse, X/288. B. Vardı Ankara'ya, X/289. Ankara da Ankara'ydı ha, X/290. Geniş geniş caddeler, boy boy evler, apartmanlar, baktı kaldı Necmiye, X/291. Sora sora bulunur hesabı, ordan oraya sora ede Enver eniştesinin evini buldu, X/292. A. Onu bağırına bastı eniştesi, ablası, X/292. B. Necmiye çok sıcak karşılandığını görünce içinde sonsuz bir

huzur duydu, X/293. Ve kestirmeden meseleyi ortaya döktü, X/294. Ankara'da işler düşlerindeki gibi değildi, X/296. Kaleden duvarlar örüyorlardı önünde, X/297. Köprüleri atılmış ırmaklar akıyordu sanki, X/298. Kimsenin Necmiye'nin yüzüne baktığı yoktu, X/299. Enver eniştesinin de "esamesi" okunmuyordu, X/300. Ne yapacağını da şaşırmişti, X/301. Yenik düşecekti çaresiz, X/302. Boynu bükük, kös kös ardına da bakamadan geçip gidecekti ilçeye, X/304. Eniştesi neden sonra bir akıl verdi, X/306. Kapı yumruklamakla derdini anlatamazsın, X/307. Ankara demişler buraya, X/308. Necmiye de kimin umurunda, X/ 309. A. Var git, X/ 309. B. Partiye yazıl, X/310. Belki faydasını görürsün, X/312. Niçin yazılmasındı, X/313. Bir zararı olmazdı ki kendisine, X/314. A. Faydası olurdu, X/314. B. Zararı olmazdı, X/315. Necmiye vakit geçirmeden hemen gidip partinin kadınlar koluna yazıldı, X/316. Sonra Bakanlıkta amirin kapısında aldı soluğu, X/317. -Beyefendiyle görüşmek istiyorum, X/318. -Beyefendi toplantıda, X/319. Ne zaman geleceği belli olmaz, X/320. Bu her zaman böyleydi, X/321. A. Beyefendi ya toplantıdaydı, X/321. B. Ya Ankara dışında(ydı), X/322. Hiç yerinde oturmuyordu söylediklerine göre, X/324. Necmiye ne olursa olsun bu gün konuşmayı aklına koymuştu, X/325. Konuşmadan, derdini dökmeden şuradan şuraya gitmeye niyeti yoktu, X/326. Git gel, git gel canına tak demişti, X/327. A. Başladı var gücüyle ağlamaya, X/327. B. Var gücüyle bağırma (başladı), X/328. Sekreteryaya ne yapacağını şaşırdı, X/329. A. Dışarı atmak istediler, X/329. B. Yapamadılar, X/331. Boyna ağlıyordu, X/332. Gürültüye Beyefendi çıktı, X/333. A. Baktı, X/333. B. Genç, güzel bir kadın ağlıyor, X/334. Hem de yüksek sesle ağlıyor, X/335. Şaşırdı, X/336. Necmiye Beyefendinin ellerine sarıldı, X/337. - Beyefendi, sizinle konuşabilmek için bir aydır gelip gidiyorum, X/338. Her geldiğimde âdeta kovdular beni, X/339. Konuşturmadılar, X/340. -Niçin kovsunlar, X/341. Herkese açıktır kapımız, X/343. Üstelik benim partimize kaydım da düştü, X/344. Beyefendi Necmiye'yi içeriye aldı, X/345. Kapılar kapandı, X/346. Sekreteryaya hâlâ şaşkınlık içindeydi, X/347. Necmiye, koltuğun birine gömülmüştü, X/348. Sohbeti koyulaştırmışlardı, X/351. A. Beyefendi dayanamıyor(du), X/351. B. Notlar alıyordu, X/352. Necmiye sırası geldikçe ağlıyordu, X/353. Beyefendi, gözyaşına dayanamazdı, X/354. Ütülü, lavanta kokan mendiliyle Necmiye'nin gözyaşlarını silmeyi ihmal etmiyordu, X/355. Necmiye'ye kanı kaynamıştı iyiden iyiye, X/356. Konuşuyorlardı, X/357. A. Belki iki saat geçti, X/357. B. Belki üç saat (geçti), X/358. Kapılar açılmamıştı, X/359. Sohbet sürüyordu, X/360. A. Telefon bağlantılarına da izin

vermemekteydi Beyefendi, X/360. B. Sohbetin kesilmesini sevmezdi çünkü, X/361. A. Beyefendiyle konuşmak için Sekreteryaya gelenler oturtulmuyor(du), X/362. A. Nice zaman sonra kapı gıcırdadı, X/362. B. Açıldı, X/363. Necmiye rahatlamıştı, X/364. Hafif kızarmış yüzü Sekreteryanın gözünden kaçmadı, X/365. Necmiye'nin ilçeye gitmesi, göçü toplayıp Ankara'ya gelmesi bir ay içinde oldu bitti, X/366. Artık rahatlamışlardı, X/367. Besim Beye de bir güven gelmişti, X/368. Kendisine güveni artmıştı, X/369. Üstelik dairesinde müdür de olmuştu, X/370. Beyefendi, Necmiye'nin hatırını kıramamış, X/371. Besim Beyi müdürlüğe terfi ettirmişti, X/372. Şimdi herkes Besim Beye "Müdür Bey" diyordu, X/373. Kapısını tıklatmadan kimse odasından içeriye adımını atamıyordu, X/374. Daha dairenin kapısında görünmesiyle müstahdeminden memuruna el pençe duruyorlardı, X/378. Besim Bey, umursamaz bir hava içerisinde karşılığını yetiştiriyordu, X/379. "Akşam yine Ankara Palasdaydık, X/380. Bizim Bakanla bir köşeye oturup ordan burdan sohbe daldık, X/381. Derken Müsteşar bulunup gelmez mi, X/382. A. Gelmişten, geçmişten başladık lâflamaya, X/383. Uykusuzluktan başım ağrıyor, X/384. A. Muavin Beyin kafası karışıyordu Müdür Bey böyle anlatınca, X/386. Kahve molasını da her zaman olduğu gibi Ankara Palasta vermişlerdi Bakan Beyle, X/389. Necmiye de boş durmamıştı Ankara'da, X/390. Önce açılıp saçılmıştı, X/391. A. Necmiye gitti kursa, X/391. B.Çiçekçilik öğrendi, X/392. Bez parçalarından papatya, menevşe, sardunya, leylak, karanfil, gül, reyhan, yasemin gibi çiçekler yapmaya başladı, X/393. Bu çiçekleri satmak için dost kapılarını aşındırıp duruyordu, X/394. Çok da satıyordu, X/395. Derken Çiçekçi Necmiye'yi Ankara'da neredeyse tanımayan kalmadı, X/396. Müşteri kum gibiydi, X/397. Almak için âdeta yarışıyorlardı, X/398. Partinin yakını olan Necmiye'yi kazanmak isteyenler hemen kesenin ağzını açıyordu, X/399. Öyle ya gün gelir Necmiye de onlara başka kapılar açabilirdi, X/400. A. Bir de dükkânı olsaydı şöyle, X/400. B. Dükkâna yayılsaydı, X/401. Dükkân için de yüklü para gerektirmez miydi, X/402. Para sözünü duyan Besim Bey güldü, X/403. -İstediğin para olsun Necmiye, X/404. Hem kira da ne demekmiş, X/405. A. Sayarız parayı peşin peşin, X/405. B. Alırız dükkânımızı, X/406. Sen de göğsünü gere gere çiçekçiliğini devam ettirirsin, X/407. Necmiye kulaklarına inanamadı, X/408. Şaşırmıştı, X/409. Besim Bey sürdürdü konuşmayı, X/410. -Öyle şaşkın şaşkın bakma yüzüme, X/412. Altbaşı bir dükkân değil mi, X/413. Necmiye öfkelenmeye başladı, X/414. -Parayla satın alacağız ha, X/416. Daha aldığımız şu dairenin borcunu bile ödeyemedik, X/417. -Bu gün beni Müfit Bey çağırdı, X/419. -

Partinin önde gelen isimlerinden Müfit Beyi nasıl hatırlamazsın, X/421. Sen, onunla da tanıştın demek, X/422. A. -Tanışmak şöyle dursun, X/422. B. İtiğimiz su ayrı gitmiyor, X/423. -Ben de ne zamandır Pakize Hanımla tanışmak istiyordum, X/424. Onları yemeğe çağırırsana, X/425. A. -Olur, X/425. B. Çağırırız, X/426. A. -Anlat hele, X/426. B. Müfit Bey çağırdı dediydin, X/427. A. -Müfit Bey dedi, X/427. B. O beğenmediğin ilçeye gideceksin, X/428. Aynı yerden yüzlerce dönüm tarla bacaksın, X/429. Al alabildiğin kadar, X/431. A. Alacaksın tarlayı, X/431. B. Sayacaksın parayı, X/432. Tapuyu cebine koyup geleceksin, X/433. Necmiye yeşil iri gözlerini küçültüp kocasına dik dik bakmaya başladı, X/434. -Bu yaştan sonra çiftçiliğe başlamayacaksın ya, X/436. Bizim alacağımız bu tarlalara devlet çiftliği mi kurulacakmış, hava alanı mı yapılacakmış, her neyse, devlet bir şey yapacakmış, X/437. Necmiye şaşırıldı, X/438. Nasıl sevineceğini de bilemedi, X/440. -Senin anlayacağın, sonra bu tarlalar kârıyla devlete satılacak, X/442. Müfit Bey öyle dedi, X/443. Necmiye zıplamaya başladı sevincinden, X/444. -Ne zaman başlıyor bu işler, X/446. -Aman Besim, al sana bir devlet kuşu daha, X/447. -O Kuyucaklı'sı, Tapucu'su görsünler Besim Bey nasıl bir adammış, X/448. -Rahatlamışlardı, X/449. Necmiye'nin ağzı kulaklarındaydı, X/450. Berber elinden çıkma saçları, japone kollu elbisesi, bir karış topuklu kundurasıyla Necmiye'yi gören parmağını ısıırıyordu, X/451. Kocası da bu güne bu gün müdürdü, X/452. Yapma çiçekler iyi para getiriyordu, X/453. Çocukları da büyümüştü, X/454. Fahri'si lisedeydi, X/455. Kız ortaokul sondaydı, X/456. A. Partiye yakın olduklarından eşten dosttan iltifat görüyorlar(dı), X/456. B. Konu komşu saygı gösterdikçe keyifleniyorlardı, X/459. Böylesi günlerde ağız dalaşı sürüp gidiyordu, X/460. Necmiye, açıyordu ağzını yumuyordu gözünü, X/464. Beyefendiye canım kurban benim, X/466. Beyefendi sözünü duydu mu Necmiye'yi parçalamak geçiyordu içinden, X/467. Liseli Fahri araya giriyordu hemen, X/469. Kapıyı vurup çıkıyordu, X/470. Daha şöyle doya doya tarlaydı, çiftlikti, dükkândı, çiçekti diyemeden ortalık alabora oldu, X/471. Besim Bey, gecenin bir saatinde zelzeleye tutulmuş gibi kalktı yataktan, X/472. Gürültüler vardı sokakta, X/473. Perdeyi aralayıp pencereden bakmasıyla tankların geçmekte olduğunu gördü, X/474. Bitişik komşunun radyosunu duyabiliyordu, X/475. El yordamıyla gidip radyosunun düğmesini çevirdi, X/477. Konuşma bitince başlıyordu marşlar, X/478. Bekledi, X/479. Konuşmayı baştan sona, kulaklarını açıp dinledi, X/480. Tamamdı, X/481. Devir değişiyordu, X/482. Partiye yakın olan kişileri kendi hâllerinde bırakırlar mıydı, X/483. Hiç sanmıyordu, X/484. A. Ona da gelecekler(di),

X/484. B. Müdürlükten el çektireceklerdi, X/485. Keşke iş bununla kalsa, X/486. Ya, o alınan satılan tarlalar gündeme gelirse, X/487. A. Sonra, ne yaptığını bilmeden gitti, X/487. B. Yüzünü yıkadı, X/489. Necmiye, gözlerini ovuştura ovuştura kalktı yataktan, X/490. Gece lâmbasının solgun ışığında kocasını gördü, X/491. -Delirdin mi adam, X/492. Bu ne hâl, X/494. A. Duymuyor musun, X/494. B. Yönetime el konmuş, X/496. Besim Bey, odanın içinde bir iki volta atıp ağır vücudunu yeni aldıkları koltuklardan birine bıraktı, X/497. A. -Onu bunu bırak, X/497. B. Radyoyu dinle sen, X/498. -Ne varmış ki radyoda, X/499. Düşünde falan mı gördün, X/500. A. Bu arada radyo, marş yayını kesmiş(ti), X/501. Radyoya kulak veren Necmiye'nin dili dolaşmaya başladı o saat, X/502. Ya bizden de hesap sormaya kalkışlırlarsa, X/503. Besim Bey cevap vermedi, X/504. Toparlandı, X/505. -Titremenin zamanı değil Necmiye, X/506. -Bir ak çarşaf çıkar sandıktan, X/507. Necmiye'de soru soracak hâl mi kalmıştı, X/508. Kocasını ikiletmedi, X/509. A. Gitti, X/509. B. Gelin sandığının içinden bir büyük çarşaf bulup getirdi, X/512. Komşuların tümü sokağa dökülmeden, yazılı çarşafı evin balkonuna astı, X/513. A. Sonra geldi, X/513. B. Koltuğuna yeniden oturdu, X/514. Biraz rahatlamış gibi oldu, X/515. Gün ağarırken, sokak dolmaya başlamıştı, X/516. Radyoyu dinleyen sokağa çıkıyordu, X/517. Apartman kapısının önünden ayrılan da yoktu, X/518. Çünkü, sokağa çıkma yasağı konduğunu herkes biliyordu.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/1. Çıldıroğlu, kendi hâlinde bir adamdı, XI/2. A. Elin etlisine, sütlüsüne karışmaz(dı), XI/2. B. Kahve köşelerinde siyaset tellallığı yapmaz(dı), XI/2. C. Yalnızca ailesinin "maişetini" düşünürdü, XI/4. Karıncayı çiğnemekten sakınırdı, XI/5. Dedikoduyu sevmezdi, XI/6. Kimsenin yüzüne söyleyemediğini arkadan söylemek gibi bir huyu yoktu, XI/7. Dümdüz bir adamdı, XI/8. Sevilip sayılırdı, XI/12. A. Belediye seçimlerinde aday olanlar kapısına dayanır(dı), XI/12. B. Çıldıroğlu'nun kendilerini desteklemesini isterlerdi, XI/13. A. O, hiç birine renk vermez(di), XI/13. B. Gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye gayret gösterirdi, XI/14. Çıldıroğlu'nun nesineydi seçim, XI/15. Onun derdi geçimdi, XI/16. Çocukların nafakasını tamam etmek kolay mıydı bu devirde, XI/17. A. Ocak tütmeliydi, XI/17. B. Sırt dediğin "muhkem" zıbın görmeliydi, XI/18. Tencere kaynamalıydı, XI/19. A. Para olmalıydı, XI/19. B. Tencerede dert değil, et kaynamalıydı, XI/20. Koca kasabada iki geçerli meslek vardı, XI/21. A. Ya kunduracı olunurdu, XI/21. B. Ya da semerci (olunurdu), XI/22. Bir başka meslek kasabanın içine

girmemişti, XI/23. A. Gerçi kasabanın saracı, demircisi, çancısı, saat tamircisi, berberi, celebi, marangozu vardı, XI/23. B. Öyle sayıya gelecek kadar yaygın değildi, XI/24. Geçer akçe olan kunduracılıkla semercilikti, XI/25. A. Kadınlar da kapı önlerine oturup bir yandan dedikodu ederler(di), XI/25. B. Bir yandan da çorap örerlerdi, XI/26. A. Ak çoraplar örerlerdi yünden, XI/26. B. Alacalı çorap örerlerdi, XI/27. Genç kızlar ise duygularını çoraptaki renklere, şekillere dökerlerdi, XI/31. A. Çıldıroğlu, kasabanın "kadim" geleneğine uymamış(tı), XI/31. B. Ne kunduracı olmuş(tu), XI/31. C. Ne de semerci olmuştu, XI/33. Önceleri bakkallığa soyundu Çıldıroğlu, XI/36. A. Gönlü tok olduğundan, haramdan da korktuğundan azıcık kâr eder(di), XI/36. C. Köşesine çekilir otururdu, XI/37. Ancak Çıldıroğlu'nun bir rahatsızlığı vardı, gözlerinden, XI/38. Gözleri doğuştan iyi görmezdi, XI/39. Kırpıştırır dururdu, XI/40. Atadan, dededen böyleymiş, XI/42. Çünkü o günlerde doktora görünmek âdetten değildi, XI/43. Kasabanın doktoru Berber Şakir'di, XI/44. Başı ağrıyan, sancısı tutan, orasında burasında yara çıkan, derdi olan Berber Şakir'e başvururdu, XI/45. A. O da oturur(du), XI/45. B. Kırk yıllık doktormuş gibi enine boyuna muayene ederdi, XI/46. Doktorluğu, "askeriyede" öğrenmişti, XI/47. Askerde sıhhiye olarak görev yapmıştı, XI/48. A. İğne vurmasını bilir(di), XI/48. B. Bazı ilâçların ne işe yaradığını da az buçuk anlardı, XI/49. Berber Şakir'in doktorluğun yanında diş hekimliği de vardı, XI/50. Dişi sızlayan soluğu Berber Şakir'in dükkânında alırdı, XI/51. A. O da kerpeteni kapar(dı), XI/51. B. Bağırta bağırta dişleri sökerdi, XI/52. Kasabanın doğum işlerinden sorumlu kişileri de Terzi Dudu'yla Kınalı Hacca'ydı, XI/53. A. Çıldıroğlu'nun alış verişine diyecek yoktu, XI/53. B. Şu gözleri sağlam olsaydı, XI/54. Aldığını, verdiğini bir tamam görebilseydi, XI/55. Uzaklara bakabilseydi, XI/56. A. Yanına iyice yaklaşanı görüyordu, XI/56. B. Biraz uzaktakinin kim olduğunu seçemiyordu, XI/57. A. Bazen bir okka şeker çeker(di), XI/57. B. Terazinin kefesindeki yarım okka sanırdı, XI/58. Yarım okkanın parasını almaya kalkışırdı, XI/59. A. Doğruyu söyleyen müşteri vardı, XI/59. B. Arada bir şeytana uyanlar da çıkıyordu, XI/60. Böyle böyle sermaye de eriyip gidiyordu, XI/63. A. Ölçtü, XI/63. B. Biçti, XI/63. C. Bir akşam üstü dükkânın kepengini bir daha açmamak üzere kapattı, XI/64. Bakkalcılık defterine noktayı koymuştu. XI/65. Şimdi ne yapmalıydı, XI/68. Ekmek parası da mutlaka çıkmalıydı, XI/70. Hiç bir mesleği yoktu, XI/71. Gözlerinin bozukluğu yüzünden ortada sipsivri kalmıştı, XI/72. Gururluydu da, XI/74. Kuyruğu dik tutmak âdetiydi, XI/75. Sonunda gezginci pazarcılık işine başladı, XI/76. Çuvalın birine soğan, ötekine patates doldurup eşeğe yükleyip dağ köylerinin

yolunu tuttu, XI/77. Küheylan atlar gibi o köyden ötekine koşturmaya başladı, XI/78. Mallarını tüketmeden kasabaya dönmezdi, XI/80. Evinde ardı ardına üç gün yatmazdı, XI/81. A. Yeniden soğanları, patatesleri doldurur(du), XI/81. B. Ayrıca kadınların ördüğü yün çorapları toplar(dı), XI/81. C. Yeniden dağ köylerinin yolunu tutardı, XI/82. Köy odalarında geçirirdi gecelerini, XI/83. Açıkta kaldığı günler de olurdu, XI/84. A. Ocağın kimi zaman yanar(dı), XI/84. B. Kimi zaman yanmazdı, XI/86. Artık iş, köylünün insaniyetine kalmıştı, XI/87. A. Dağın, köyün şartlarına uymuş(tu), XI/87. B. Pazarcılığını iyi kötü sürdürmeye başlamıştı, XI/88. Çıldıroğlu bakkalcılığı bırakınca, boş dükkân çocuklara yaradı, XI/89. Uzun kış geceleri dükkânda toplanırlardı, XI/90. O günlerde kar, dur durak bilmeden yağardı, XI/91. Kocaman buzlar sarkardı saçaklardan, XI/92. A. Kar yollara yığılır(dı), XI/92. B. Her bir yanı kapatırdı, XI/93. A. Çıldıroğlu'nun Yaşar, dükkândaki ocakta odunları tutuşturur(du), XI/93. B. Beş numaralı gaz lâmbasını yakar(dı), XI/93. C. Çocuklara haber gönderirdi, XI/94. Mahallenin tekmiil çocuğu toplanırdı, XI/95. Sesi güzel olan türkü söylerdi, XI/96. A. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi kitaplar elden ele dolaşır(dı), XI/96. B. Ardı arkası kesilmeden masal anlatılırdı, XI/97. A. Mısır patlatılır(dı), XI/97. B. Nohut kavrulurdu, XI/98. Lokma döküldüğü günler olurdu, XI/99. İki direk arasına ak çarşaf gerilip Karagöz ile Hacivat oynatılırdı, XI/101. A. Çocukların şenliğine katılırlar(dı), XI/101. B. Hoşça vakit geçirirlerdi, XI/102. Çıldıroğlu'nun boş dükkânı çocuklara yaramıştı, XI/103. Gayri dağın şartlarına uymuştu Çıldıroğlu, XI/104. Ömrünün çoğunu dağlarda, bayırlarda geçiriyordu, XI/105. Eşeğine yüklediği soğanları, patatesleri, renk renk çorapları satmadan dünyada kasabaya dönmezdi, XI/106. Satmak da öyle kolay değildi hani, XI/107. A. Alanı vardı, XI/107. B. Almayanı vardı, XI/108. Hele para sayıp da alanı hemen hemen hiç yoktu, XI/109. Çıldıroğlu, sattığı malın karşılığında arpa, buğday, mısır alırdı, XI/110. Zaman zaman yumurta topladığı da olurdu, XI/111. Bunlar da kendine göre paraydı, XI/113. A. Bir kış günü, yine kasabaya döndüğünü duydu mahalleli, XI/113. B. Sonra da hastalandığını (duydu), XI/114. Çıldıroğlu'nun evine, "geçmiş olsun"a geliyordu komşular, XI/115. Biri gelip biri gidiyordu, XI/116. Merak etmişlerdi, XI/117. Üç günde biraz toparlanmış gibiydi, XI/119. Şimdi kendisini daha iyi hissediyordu, XI/120. Muayene için Berber Şakir'e bile gitmemişti, XI/121. Ne yapmıştı, XI/122. Anlatıyordu Çıldıroğlu, XI/124. Başım da dönüyor mu ayriyeten, XI/125. A. Bizimkiler ıhlamur kaynattı, XI/125. B. İçtim, XI/125. C. Tadı yok, XI/126. Kulak asma, XI/127. Ocağa girip beklemenin de bir

faydası yok, XI/129. A. Bizimkiler serdiler yün yatağı, ak çarşafı, XI/129. B. Üstüme bir değil iki yün yorgan attılar, XI/130. İrahatça yatamadım ki, XI/131. Ağıp dönüyom yatakta, XI/133. A. Baktım, XI/133. B. İyi değilim, XI/134. A. Çıktım yaktan, XI/134. B. Usulcacık endim ahıra, XI/135. Çuvalın birini ayağıma, ötekini başıma geçirip yattım ahırın bi köşesine, XI/136. A. İrahat etmişim, XI/136. B. Bi uyumuşum, XI/136. C. Gözümü açtığımda titreme falan geçmişti, XI/137. Sucuk tere batmıştım, XI/138. Şincik azıcık eyiyim, XI/139. Şartlar Çıldıroğlu'nu dağ adamı yapmıştı.

XII. ZEYNEP

XII/1. A. Zeynep uzun, sarı saçlarına bir iki tarak vurdu, XII/2. Anasının iri gözlerinde iki alev yandı, XII/5. Hâlâ o iri gözlerinde iki alev yanıyordu, XII/6. Çıkıştı yeniden, XII/7. -Senin sözün kesildi kız, XII/8. Üstelik beşik kertmesisin sen, XII/9. Zeynep canlandı, XII/10. A. -Ne demek söz kesilmek, beşik kertmesi, XII/11. -Eski köye yeni âdet mi getiriyon yoksa, XII/12. A. -Hayır ana, XII/12. B. Niyetimi diyom sana, XII/13. -Bilmiyon mu töremizi, XII/14. Bir kızın sözü kesildi mi, o kıza kimseler sahip çıkamaz, XII/15. Ve de o kızı isteyemez, XII/16. Anladın mı, XII/17. -Anlamaz olsaydım, XII/18. -Hem bu dediklerini buban duymasın, XII/19. A. Yatırır, XII/19. B. Kıtır kıtır kırar kemiklerini. XII/20. Zeynep, anasıyla "bu minval üzere" belki onuncu kez konuşmuştu, XII/21. A. Ramazan Ağa baltayı yüklenmiş(ti), XII/21. B. Okulu basmıştı, XII/22. A. Ağanın yataklarından fırlamış(tı), XII/22. B. Küfrün bini bir para olmuştu, XII/23. Okulun bahçesinde Öğretmen Ali'yi görürle görmez Ramazan Ağa, elindeki baltayla saldırmak istedi, XII/24. Bahçede olanlar o saat atıldılar üstüne, XII/25. Baltayı elinden güçlülle aldılar, XII/26. Öğretmen Ali donup kalmıştı, XII/28. Koşup gelen öteki köylüler de bir olup Ramazan Ağayı okuldan uzaklaştırdılar, XII/29. O hâlâ asmaktan, kesmekten söz ediyordu, XII/30. Bugün olmasa yarın, yarın olmasa öbür gün biçimine getirip Ali'nin hayatına son verecekti, XII/31. Böyle diyordu, XII/32. Ama neden böyle diyordu, XII/33. Bir insan durup dururken baltayı omuzlayıp bir başka insana saldırabilir miydi, XII/34. Bir hayatı ortadan kaldırabilir miydi, XII/35. Bu sorular Sefer'in kafasına girdi girdi çıktı, XII/36. Sonra toparlanıp Öğretmen Ali'ye yaklaştı, XII/38. Ali, korkulu, titrek bir ifadeyle bu soruya karşılık bulmaya çalıştı, XII/40. -Pekii, üstüne saldırması neden, XII/41. -Bilmem, XII/42. A. -Senin sınıfta oğlu var, XII/42. B. (Sen) Dövmüş falan olmayasın, XII/43. -Çocukları dövmediğimi sen daha iyi bilirsin, XII/44. -Öyleyse nedir bu olanlar, XII/45. -Ben de buna şaşıyorum ya,

XII/46. Ramazan Ağa denen o adam üstüme baltayla saldırınca "şaka" sanmıştım, XII/49. Sefer bir süre başını kaşdı, XII/50. Sonra yeni iz, yeni yol bulmuş gibi toparlandı, XII/52. Ve Sefer, köyün yolunu tuttu, XII/53. Okul, köyden biraz uzak sayılırdı, XII/54. Mustafa Ustanın ahır damı geçilmeden ana yola ulaşılamazdı, XII/55. Sefer, Mustafa Ustanın ahır damını geçip ana yolu buldu, XII/56. Yürüdü bir süre, XII/57. Zeki'nin gediğine gelmeden İlyas Efendi çıktı karşısına, XII/58. Sonra Nurettin bulundu geldi, XII/59. Köy, tatlı sonbahar günlerinden birini yaşıyordu, XII/60. Aynı alışkanlıkla Zeki'nin duvarına çöktüler, XII/61. İlyas Efendi kaçak tütün tabakasını uzattı Nurettin'e, XII/62. Nurettin, tütünün birini sardı, XII/63. Sefer'e verdi, XII/64. Birini de kendi yaktı, XII/65. Sonra sustular, XII/66. Sefer, bir türlü sözü döndürüp Öğretmen Ali olayına getiremiyordu, XII/67. Havadan sudan söz ettiler ilkin, XII/68. Geçim kaygısından söz ettiler, XII/69. Sefer, bir korkulu rüyadan sıyrılır gibi doğruldu, XII/71. İlyas Efendinin gün görmüş yüzünde çizgiler belirdi birden, XII/72. Kızgın kızgın karşılık vermeye çalıştı, XII/73. -Öğretmen Ali, Ramazan Ağanın gelinliği Zeynep'e saldırıyımış, XII/74. Sefer, sıtmaya tutulmuş hastalar gibi titredi, XII/75. Elinde olmadan hayretle bağırdı, XII/76. -Nee... Osman'ın nişanlısı Zeynep'e mi sâldırasyımış, XII/77. Bu kez Nurettin aldı sözü, XII/79. -Ne zaman olmuş bu iş, XII/81. -Yeni mi duymuş Ramazan Ağa, XII/82. -Zeynep yunakta Hörü Halaya anlatınca, Hörü Hala da bütün köye yaymış, XII/83. Önce ne diyeceğini, nasıl karşılık vereceğini bilemedi Sefer, XII/84. Eline geçirdiği çubukla toprağı eşelemeye başladı, XII/85. Öğretmen arkadaşı yapar mıydı bunu, XII/86. Namusa el uzatır mıydı, XII/87. Ali'nin çiçek gibi karısı vardı, XII/88. Gül gibi geçinip gidiyorlardı, XII/89. Yapmazdı, XII/90. Onun bildiği Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/92. A. Birlikte sınıflara girerler(di), XII/92. B. Birlikte gezerler(di), XII/92. C. Tozarlardı, XII/93. Yapmazdı, XII/94. Onun bildiği Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/95. Elindeki çubuğu karşı duvara fırlatıp gözlerini topraktan ayırdı, XII/97. İlyas Efendi kararlıydı, XII/98. İnanmış insanların rahatlığı içinde konuşmaya başladı, XII/99. -Zeynep'ten duymuş Hörü Hala, XII/100. Sefer, tutunacak dal arıyordu kendisine, XII/101. -Ben yine de inanamıyorum, XII/102. Nurettin söze karıştı, XII/103. -Peki ne demeye Zeynep, adını kötüye çıkarırsın, XII/105. Şimdi anlıyordu, XII/106. Ramazan Ağanın baltayla saldırmasını, şimdi anlıyordu, XII/107. A. Ağa, Ali'nin yaşantısına son verecek(ti), XII/107. B. Dosta, düşmana karşı namusunu korumuş olacaktı, XII/108. Ama nasıl yapabilirdi Ali, XII/109. A. İş iyice kurcalamalı(ydı), XII/109. B. Olayı bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmalıydı, XII/110.

Başka türlü köylük yerinde yaşanamazdı, XII/111. "Zan" altında kalmanın ağırlığı büyüdükçe günler, geceler bitip tükenmezdi buralarda, XII/113. Kafası iyice karıştı, XII/114. Doğruldu oturduğu yerden, XII/116. Yürüdü ardına bakmadan, XII/118. Atını doğruca Muhtarın evine çekmişti, XII/120. Okul Müdürü Ali önde. Sefer Öğretmen arkada muhtarın evini buldular, XII/121. Hoşbeşten sonra Müfettiş konuyu açtı, XII/122. Zeynep olayı "tahkikat"a yol açmıştı, XII/123. Zeynep'in babası sessiz bir adamdı, XII/124. A. O gün Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün olayı duyunca Zeynep'i sorguya çekmiş(ti), XII/124. B. İki de tokat atmıştı, XII/125. Anasının ağzını bıçaklar açmıyordu o günden beri, XII/126. Yalnız Ramazan Ağa köye sığamamıştı, XII/127. Soluğu ilçede almıştı Ağa, XII/128. A. Bir dilekçe yazdırıp Millî Eğitime (dayamıştı), XII/128. B. Bir dilekçe yazdırıp mahkemeye dayamıştı, XII/129. A. İşte bu dilekçe yüzünden Müfettiş atına atlamış(ti), XII/129. B. Köyün yolunu tutmuştu, XII/130. Yemekler yenip sohbet bittikten sonra odada olanların dışarı çıkmasını istedi Müfettiş, XII/131. Muhtar, ağırdan alıyordu, XII/132. Onu da çıkardı dışarı, XII/133. Müfettiş, Korucunun getirdiği Zeynep'i dinledi, XII/134. Zeynep, olayı bütün ayrıntılarıyla anlatıyordu, XII/135. A. Evde yalnız olduğu bir sırada Ali gelmişti evlerine, XII/135. B. Babasını sormuştu, XII/136. Zeynep kimsenin evde olmadığını söylemişti Ali'ye, XII/137. Olay da bundan sonra çıkmıştı, XII/138. A. Ali hemen üstüne saldırmış(ti), XII/138. B. Zeynep direndikçe sırtındaki giysileri bile parçalamıştı, XII/139. Elinden nasıl kurtulduğunu bir o, bir Tanrı bilirdi, XII/140. Bunları teker teker anlattı Müfettişe, XII/141. Müfettiş, bunları teker teker yazdı, XII/142. A. Sonra Höri Hala (dinlendi), XII/142. B. Sonra Zeynep'in anasıyla babası dinlendi, XII/143. Sonra da Ramazan Ağaya geldi sıra, XII/144. Ramazan Ağa hop oturup hop kalkıyordu, XII/146. Dudakları heyecandan kuruyup kaldı, XII/147. A. Beş yıllık öğretmeni, XII/147. B. İlk kez böyle bir olayla karşılaşılıyordu, XII/148. A. Girdi içeri Ali, XII/148. B. İki saatte çıkabildi oradan, XII/149. "İftira" demiş dayatmıştı, XII/150. En son içeri Sefer'i aldı Müfettiş, XII/ 151. Bildiklerini, gördüklerini anlattı Sefer, XII/152. Ali'nin iftiraya uğradığı kanısındaydı, XII/154. Ama şu Zeynep'in ifadesine ne demeliydi, XII/155. Bundan sonra olaylar birbirini izledi, XII/157. Zeynep'in bohçasını derleyip toplatıp attırmıştı, XII/158. Bundan sonra evcek Ali'nin izine düşmüşlerdi, XII/159. Ali'yi dövmek, öldürmek istemeleri hep kötülük içindi, XII/160. Sefer Öğretmen başta olmak üzere, Ali'nin suçsuzluğuna inanan birkaç kişi gece gündüz Ali'yi beklemeye başladılar, XII/161. Derken Zeynep'in babası göçü toparlayıp gurbetin yolunu tuttu,

XII/162. A. Zeynep'le karısını ata bindirmiş(ti), XII/162. B. Gitmişti, XII/163. Uzak köylerden birine yerleştiği haberi duyuldu, XII/164. Ardından Zeynep'in satıcı İzzet'le evlendiği haberini duydu köylüler, XII/165. A. Müfettişin soruşturması bir yandan (sürüp gidiyordu), XII/165. B. Mahkemenin duruşmaları öte yandan sürüp gidiyordu, XII/168. A. Çünkü Sefer boş durmamış(tı), XII/168. B. Zeynep'in ardına bir yaşlı kadın salmıştı, XII/169. Gerçeği aydınlatan bu yaşlı kadın oldu, XII/171. " Yaşlı kadın aldı sözü, XII/173. Ben böyle deyince dayanamadı Zeynep, XII/175. A. Ne Ali Öğretmeni gördüm, XII/175. B. Ne de üstüme saldırdı, XII/176. A. Yargıç, Zeynep'e döndü, XII/176. B. Sordu, XII/177. -Bu kadının dedikleri doğru mu, XII/178. Zeynep çevresine baktı, XII/179. Osman'la, Ramazan Ağayla göz göze geldikten sonra yavaş yavaş anlatmaya başladı, XII/180. -Beni Osman'a nişanladılar, XII/181. Osman'la evlenmek istemiyordum, XII/182. Anama, babama yaptığım yalvarmalar fayda vermiyordu, XII/183. Beşik kertmesi lâfı dönüyordu ortada, XII/184. Yalvarmalarım, yakarmalarım boşa çıkınca bu yolu seçtim, XII/186. Zaten şimdiki kocamla çoktan anlaşmıştık, XII/187. Bizim köye alış veriş için sık sık gelir giderdi, XII/188. Sonuç, düşündüğüm gibi oldu, XII/189. Bohçam atılınca sevdiğime kavuştum, XII/190. Yargıç dayanamadı, XII/193. Yargıç, "gereğini düşündü, XII/194. Ali beraat etmişti, XII/195. Son olarak Ali'ye sordu, XII/196. A. -Bu kadından davacı mısın, XII/196. B.Sana iftira atan, başını derde sokan bu kadından davacı mısın, XII/197. Ali bir süre düşündükten sonra cevabımı verdi, XII/198. -Hayır, Yargıç Bey, davacı değilim, XII/199. Suçlu olan Zeynep değil ki, XII/200. Yargıç anlamamazlıktan geldi ilkin, XII/201. -Peki suçlu olan kim, XII/202. -Ali ağır ağır karşılık verdi, XII/204. Zeynep, mahkeme odasından çıktığı zaman hâlâ kurtulduğuna inanamıyordu.

BASİT CÜMLE

HİKAYE ADI	SAYISI	ORANI
AĞLAMA FATMA GELİN	413	12.5
ŞEKERLEME FABRİKASI	183	5.5
MEKTUP	166	5
DEMİRBAŞ LİSTESİ	253	7.6
ÇAVUŞ	211	6.3
REİS BEY	483	14.6
SELMA	298	9
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	216	6.5
AVARE YILLAR	217	6.5
GEÇENİN BİR SAATİNDE	513	16
ÇİLDİROĞLU	154	4.6
ZEYNEP	197	5.9
TOPLAM	3304	100

2.1.2.3.1.2. BİRLEŞİK CÜMLE

Türkçe söz diziminde yer alan diğer bir cümle türü de “birleşik cümle” dir. Basit cümle, tek bir yargıyı ifade ederken; birleşik cümle birden fazla yargıyı içermektedir.

“Birleşik cümle bir asıl bir de yardımcı cümle olmak üzere en az iki cümleden meydana gelen bir cümle şeklindedir” (Karaörs, 1993: 48).

Türkçe’ de basit cümlelerin yanında birleşik cümle de yaygınlık kazanmıştır. Çünkü, duygu ve düşüncelerimiz kimi zaman basit cümle ile ifade edilemeyecek kadar uzun olabilir. Bu denli uzun ve yoğun olan bazı düşünceleri, duyguları veya ifadeleri bir tek cümleye sığdırmak mümkün olmayabilir. Bu yüzden birleşik cümleye gereksinim duyulmaktadır.

Dizdaroğlu, “Tümcebilgisi” adlı çalışmasında birleşik cümleyle ilgili şunları belirtmektedir:

“Kimi tümceler içerikleri bakımından zengindir. Birden çok duygu ve düşünceyi kapsarlar. Asıl yargı, bir çekimli eylem ya da ekeylemlle belirlenir. Yan yargılar, bağımlıdır; temel yargının tamamlayıcısı, yardımcıdır durumundadır. Bir duygunun bir düşüncenin çekirdeğidirler; fakat kesin bir yargı birimi değildirler. Tek başlarına bağımsız yargı bildirmezler. Temel yargıyı daha belirginleştirmek, anlam sınırını genişletmek için tümce kalıbı içinde yer almışlardır.

Bir temel yargı ile, bir ya da birden çok yan yargıdan oluşan; içinde bir temel tümce ile bir ya da birkaç tümcemsi, yantümce, içtümce bulunan anlatıma bileşik tümce denir” (Dizdaroğlu, 1976: 190).

Gencan bu cümle çeşidini, “Tümleyen ve tümlenen önermelerden kurulmuş söz dizisi” biçiminde tanımlamaktadır (Gencan, 2007: 165).

Karahan ise birleşik cümleyi, “Bir ana cümle ve cümlenin anlamını tamamlayan bir veya daha fazla yardımcı cümleden kurulur.” şeklinde ifade eder (Karahan, 1999: 60).

Dil bilimcilerimizin çalışmalarını incelediğimiz zaman birleşik cümle sınıflandırmalarıyla ilgili bazı farklılıkların olduğunu görmekteyiz. Bununla ilgili en önemli farklılık ise “girişik cümle” kavramına farklı yaklaşımlardır. Kimi dil bilimcilerce birleşik cümle türü içinde yer alan bu kavram, bir başka dil bilimci grubunca birleşik cümle olarak kabul edilmemiştir.

Gencan, “Dilbilgisi” adlı çalışmasında bir cümle türü olarak girişik cümleyle yer vermiştir. Gencan, “Temel önermeye özne, nesne, tümleç olan ya da bu ögelerden birini tümleyen bileşik tümcelere girişik tümce adı verilir.” şeklinde bir tanımlama yapmaktadır (Gencan, 2007: 168).

Girişik cümleyle, “girişik tümce” adıyla çalışmasında yer veren diğer bir dil bilimci ise Vecihe Hatiboğlu’ dur. Hatiboğlu girişik cümleyle ilgili olarak “Türkçenin Sözdizimi” adlı çalışmasında şunları ifade eder:

“Bir temel tümce ile birlikte bir veya birkaç eylemsiden kurulan tümceye denir. Bazı girişik tümcelerde yalnız ortaç, yalnız eylemlilik veya yalnız ulaç vardır, bazılarında da hepsi birlikte kullanılmış olabilir” (Hatiboğlu, 1972: 153-154).

Muharrem Ergin, cümle sınıflandırmalarında girişik cümleye yer vermeyen dil bilimcilerimizden biridir. Ergin, “Türk Dil Bilgisi” adlı çalışmasında birleşik cümleyi, “şartlı, ki’ li ve iç içe birleşik cümle” olmak üzere üç grupta değerlendirmiştir (Ergin, 2002: 404-406).

Metin Karaörs de girişik cümleye yer vermeyen dil bilimcilerdendir. Karaörs birleşik cümleleri, “şartlı, ki’ li ve iç içe birleşik cümle” olmak üzere üç grupta toplamıştır (Karaörs, 1993: 48-50).

Mahmut Fidancı, “Cümle bir yargı birimidir. Cümlenin oluşabilmesi için mutlaka yüklem dediğimiz çekimli bir fiile ihtiyaç vardır. Çekimlenmemiş; şekil, zaman ve şahıs ekleri almamış fiil kök ve gövdeleri yüklem sayılamazlar. Başka bir deyişle mastar, zarf-fiil, sıfat-fiil ekleri alan fiil kök ve gövdeleri ancak bir kelime grubu oluşturabilirler; bir yargıyı tam ifade eden cümleyi oluşturamazlar.” sözleriyle girişik cümleyi kabul etmediğini dile getirmektedir (Fidancı, 1996: 1319).

Karahan’ da girişik cümleye, cümle sınıflandırmalarında yer vermeyen dil bilimcilerdendir. Karahan birleşik cümleyi iki başlıkta incelemektedir. Bunlardan birincisi, “şartlı birleşik cümle” diğeri ise “iç içe birleşik cümle” dir.

Karahan’ a göre cümle, anlam bakımından başka cümlelerle bağlantılı olsa da, yapı bakımından müstakildir. Bu müstakil yapının bir yüklem veya bir yüklem ile onu tamamlayan birtakım unsurlardan meydana geldiğini ve bu unsurların şekil ve anlam bakımından yükleme bağlı olduğunu ifade ettikten sonra, cümlede isim, sıfat, zarf görevi yapan bu unsurların dolaylı veya doğrudan yüklem anlamını tamamladığını belirttikten sonra, bir yüklemden ve gerektiğinde onun etrafında kümelenen unsurların yapısı ne olursa olsun “basit cümle” olduğunu dile getirir. Ayrıca, basit cümlenin yapısında isimden yapılmış isim, sıfat ve zarflarla; fiilden yapılmış isim, sıfat ve zarfların bulunabileceğini söyledikten sonra şu örneği verip izahını yapar:

“Sıcak havalar herkesi bunalttı.” cümlesinde, “sıcak” kelimesi isimden yapılmış bir sıfattır ve “havalar” ismini nitelemektedir. Bu cümle tek yargılı bir cümle olduğu için basit cümledir. Bu cümleyi “sıcak” sıfatı yerine “ısınan” sıfatını koyarak değiştirelim. “Isınan havalar herkesi bunalttı.” “Isınan” kelimesi fiilden yapılmış bir sıfattır ve “sıcak” sıfatı “havalar” ismini nitelemektedir. Bu cümledeki sıfatın fiilden yapılmış olması onun görevini değiştirmediği gibi ona yargı ifadesi de yüklemez. Bu cümle tek yargılı bir cümle olduğu için basit cümledir.” Karahan, sonuç olarak, “Tek

yargılı her cümle basit cümledir. İsim fiil, sıfat fiil ve zarf fiillerin diğer isim, sıfat ve zarflardan görev bakımından hiçbir farkları yoktur ve bu kelimelerin varlığı basit cümlenin yapısını etkilemez.” der (Karahan, 1994: 19-23).

2.1.2.3.1.2.a. ŞARTLI BİRLEŞİK CÜMLE

“Bu birleşik cümle Türkçenin asli birleşik cümlesidir (Ergin, 1992: 413). Yan cümlesi, ana cümlenin şartı olan cümleler biçinde tanımlanabilir. Bu tür cümlelerde anlam ya bir koşula bağlanır ya da dilek, istek bildirmektedir. Dil bilimcilerimizden, Günay Karaağaç, Zeynep Korkmaz ve Leylâ Karahan’ ın şart cümlesiyle ilgili tanımları şu şekildedir:

“Bir yüklem, bir şart cümlesiyle tamamlandığı cümledir” (Karaağaç, 2009: 198).

“Temel cümleyi yargı bildirmeden zaman, şart, sebep ve benzetme işlevi ile tamamlayan zarf görevindeki yardımcı cümle türü” (Korkmaz, 2007: 202).

“Bir cümlenin, bir şart cümlesi ile tamamlandığı cümledir. Şart cümlesi tek başına yargı bildirmez. Bir başka cümleyi zaman, şart, sebep ve benzetme anlamlarıyla tamamlar” (Karahan, 1999: 61).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan şartlı birleşik cümleler şu şekilde sınıflandırılmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/14. Yarın evlense de, çoluk çocuk sahibi olsa babasının yanında çocuğunu alıp sevemezdi, I/34. A. Şakir, babasından ne duyduysa, ne gördüyse kapıyor(du), I/34. B. (Şakir) (Şakir, babasından ne duyduysa, ne gördüyse) Aynen benimsiyordu, I/60. İnsan kısmısı da gecikirse tohuma kaçabilirdi, I/82. "Armudun sapı, üzümün çöpü" denirse devir geçiverirdi, I/98. Kim kapılarını çaldıysa boş dönmüştü, I/102. Fukaraya versen dünya baş olur muydu, I/106. Kapıdan kovsan bacadan girmeye çalışıyordu, I/110. Şu şehirde oğlan olarak bir o kalsa yine vermem, I/123. A. İş kızın gönlüne bırakırsan ya davulcuya varırdı, I/123. B. (İş kızın gönlüne bırakırsan) ya zurnacıya (varırdı), I/124. Büyükler kimi münasip görmüşlerse o olurdu, I/153. Abdullah Efendi dükkânda bir nohut çuvalını ordan alıp oraya koysa oflayıp puflamaya başlıyordu, I/159. Hele yatağa düşerse, Şakir'in dünyası yıkılırdı, I/162. Demiri sıkırsa suyunu çıkarırdı, I/178. -İstirahat

edersen, bir şeyciklerin kalmaz, I/193. Dağlar gibi babası yatar kalırsa tek başına ne yapabilirdi, I/317. B. Kim ne derse, ne tavsiye ederse uyguluyor(du), I/320. A. Daha yiyecek yemeği, içecek suyu varsa iyileşir(di), I/320. B. (Daha yiyecek yemeği, içecek suyu varsa) Doğrulur kalkardı.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/23. Koltuğuna o bir pazar ekmeğini de kısırmamış olsaydın seni görenler "tarladan geliyor" sanacaktı, II/32. Arkadaşlarıyla birlikte hangi taşa başvurdularsa boş döndüler, II/45. O da nerde olsa helâlden çalışırdı, II/47. Yeni urbalar giyse, şak şak tesbihi eline alsın, köyün alt başından üst başına volta atsa, "Eee, Şerif de palazlandı." derdi köyün büyüğü küçüğü, II/49. A. Otursa yakışır(dı), II/49. B. Söz etse yakışır(dı), II/51. Köy Odasında toplantı yapılırsa Korucu ona da haber ulaştırırdı, II/99. –Vallaha ne desem yalan, II/147. İşiniz yoksa boşaltın burayı, II/174. Senin şu hallarımı buban duysa, yatıp ölmez mi kahrından, II/183. Utancından yerin dibine girse, gözündeki yoktu.

III. MEKTUP

III/20. Anaları ne bulursa doldururdu sepete, III/26. Yiyecek olarak ne geldiye ortaya dökülürdü, III/30. Bahar gelse, ortalık yeşerse, ağaçlar çiçek açsa, buralar yeşillikten görünmezdi, III/44. Büyük Hanıma kalsa kimlerin kızını almazdı, III/69. Doktor beylerden gelen mektupları okursa Rıza okurdu, III/103.- Yazılı olacaksa tarihten olsun, III/105. Yaz ne yazarsan.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/69. Sıkıntın olursa beni ararsın, IV/98. A. Ben gelmeseymişim okul öğretmensiz kalacakmış, IV/185. Bana kalsa dünyada ayrılmazdım.

V. ÇAVUŞ

V/32. Karşıdaki anlattığına nokta koymadan bir başka soruyla karşılaşırsa konuyu dağıtması, o ilk heyecandan uzaklaşması işten bile değildi, V/44. Sonunda ayrıntı kaldıysa, o zaman ara sorularla o ayrıntıların da gün ışığına çıkmasını sağlayacaktık, V/62. Ne zaman kısıtırsak, iğnenin deliği de olsa bulup kaçıyor, V/90. Ne yapılacaksa şu anda yapılmalıydı, V/116. Bilseydim tek başınasın, oradan leşin çıkardı Çavuş, V/146. Allah Allah, bir şamarla beyin kanaması geçirecekse vay başıma gelene,

V/149. Bilseydim böyle olduğunu vurur muydum, V/156. Sinek uça duyulacak, V/158. Çavuş, kaderin ördüğü ağ içerisinde ne yapsa faydasız kalmış, V/182. Aybaşı gelse kapatacağım.

VI. REİS BEY

VI/11. A. Hani ses çıkaran olmasa, kamyonun dibinde yatacaklar(dı), VI/11. B. (Hani ses çıkaran olmasa) Benzin kokusunu sindire sindire gözetlemenin tadını çıkaracaklardı, VI/109. Orda burda dolanırsa ayak bağı olurdu, VI/116. A. Ne zaman görse kafasını çevirir(di), VI/116. B. (Ne zaman görse) Selâmı bile esirgerdi, VI/147. - Hayırsa başına gele, VI/154. Gidersem cartt diye yayvan ağzını ikiye ayırırım, VI/207. Ne kadar kitap varsa Belediyenin önündeki alana yığırdı, VI/253. Akşama gelirse iyi, VI/261. -İte dalaşmaktansa, çite dolaşmak iyidir oğlum, VI/267. A. Yaşar Çavuş olmasa kolundan tutup atacaktı, VI/298. Hangi taşa baş vursa boş dönüleceği ayna gibi ortadaydı, VI/331. B. Tütün kırmakmış, pamuk toplamakmış, inşaatta çalışmakmış, ne iş bulurlarsa balıklama dalarlardı, VI/383. -Hem kaldıysa ne var bunda Efe Ağa, VI/406. Düğünlerde koşuya soyunsa birinciliği kaptırmazdı, VI/407. Çayırılıkta güreşse, kimse sırtını yere getiremezdi, VI/412. Yanılıp yenilip de çatan çıkarsa, çatanın hâli dumandı, VI/460. Nasıl bastırıdıysa Mestan, "Of anam!" deyip zıpladı, VI/482. Acaba bu işler olmamış gibi davranıp "Gel yetimin oğlu, giy şu devlet urbasını." desem köylü kınar mıydı?...

VII. SELMA

VII/36. -Madem istiyorsun, gidelim, VII/37. Ne zaman Nebahat'ın adı geçse, içindeki eziklik büyüdü, VII/40. A. "Güzellik desen bende, VII/40. B. Alım çalım desen bende, VII/70. Şimdi gitseler, başlardı Nebahat anlatmaya, VII/107. "Aynur Hanımı getirmeseydik daha iyi olmaz mıydı acaba, VII/166. Gerçekleşirse kurtulduk demektir, VII/167. O zaman dile benden ne dilersen, VII/197. Şöyle yalın kat düşünecek olursan fena fikir de değildi, VII/217. Durup dururken boşanırlarsa, Selma anasına babasına ne diyecekti, VII/222. Fahrettin için "Kazık kadar adam, o yaşta dost tutmaya utanmamış mı hiç?" derlerse, ne cevap verecekti, VII/282. Kendisine kalsa dünyada düşünemezdi.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VII/39. Ne dese beğenirsin, VII/112. Şereften utanmasam bir türkü tutturacaktım, VIII/121. A. Söylesem bir türlü, VIII/121. B. Söylemesem bir türlü, VII/123. Ben evdekilere anlatsam teknil köylü duyar, VII/137. -Ödünç para isteyecek diye ediyorsan vazgeç, VII/146. Dikmiş olsaydın hırsız alamazdı, VII/150. -Ne yaptıysam boşa çıktı, VII/197. Benim küçük Musamın önüne döktüğüm iki avuç kırık leblebiyle, beş altı kıvrım şeker de olmasa yandıgımın resmi.

IX. AVARE YILLAR

IX/40. A. Elimize biraz para geçerse defter kalem alırdık, IX/91. Evden boşlukta okumak için dergiler, kitaplar da getirsem tadı yoktu, IX/189. Elindeki listeden kimin adını okuyorsa o ayağa kalkıyordu, IX/195. Soru sorup da bilemezsem "irezil" olacağım belliydi, IX/200. Ne yapıp edip bize bir zayıf verebilse, biraz ferahlayacaktı, IX/207. Değişik renkte bulut olsa gökyüzünde, "Hangisini sordunuz?" diyeceğim.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/80. Karşılık verse "belâ" hazırды, X/107. Zaten bana ait ne varsa unutuyorsun, X/145. Canları neyi çekiyorsa öyle yapsınlar, X/176. Hem Besim Beyin oyun oynadığını yengem duyarsa kulübü başına yıkar vallaha, X/178. -Besim Bey, Necmiye yengem kapıyı kilitleyecek diye korkuyorsan, korkma, X/190. Bir daha ağzından öyle şeyler duyarsam kemiklerini kırarım, X/194. Ağzını toplamazsan toplamasını iyi bilirim, X/222. Görevli olarak bir köye gitse el üstünde tutarlardı, X/275. -İlçedekiler bu iş için Ankara'ya gittiğini bir duysalar tef tutup oynatırlar bizi, X/276. -Söylemezsek kim duyacak, X/287. Necmiye, daha yatmıyor musun demese alıp başını Samanpazarı'nı bulacaktı, X/376. Kaşı biraz eğilse, Muavin atılıyordu hemen, X/411. Alacağım diyorsam alırım, X/461. -Ben olmasaydım hâlâ ilçenin maskarasıydın, X/462. Ben olmasaydım, oralarda cebi delik sürünecektin, X/463. Ben olmasaydım, Beyefendi seni nereden tanırdı?

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/9. Ayda yılda bir kahveye çıkacak olursa, ileriden geriden haberi olan, eli kalem tutan kişilerin masasına yanaşırды, XI/30. A. Canı sıkınsa, bunalıyorsa, kimselere açılmıyorsa bu sefer çoraptaki şekiller değişir(di), XI/112. A. İlle para diye

tuttursaydı, o dağ köylerinde boşuna dolanır(dı), XI/140. Bundan böyle dağın şartlarına göre yaşarsa rahat edecekti.

XII. ZEYNEP

XII/10. B. Babamın iki dudağı oynasa da "vermiyorum kızı" dese, tamam(dır), XII/27. Yanında öğretmen arkadaşı Sefer de olmasa, kanatları yolunmuş kuşlar gibi çırpınmasını da bilmeyecekti, XII/48. Sizler olmasaydınız gidiyordum, XII/153. Zeynep'in ifadesi açık seçik olmasa Müfettiş de iftira olduğuna inanacaktı, XII/191. -Ya kan dökülseydi, Öğretmen Ali öldürülseydi, o zaman ne yapacaktın?

2.1.2.3.1.2.b. İÇ İÇE BİRLEŞİK CÜMLE

Birleşik cümle türlerinden biri de iç içe birleşik cümledir. Bu cümleyle ilgili dil bilimcilerimizin tanımlarının ortak yönlerinden biri “bir cümlenin herhangi bir görevle başka bir cümle içinde yer aldığı” ifadesidir. Dil bilimcilere ait bazı tanımlar şöyledir:

Keskin: “İçinde bağımsız bir cümle taşıyan cümlelerdir” (Keskin, 2003: 226).

Karaörs: “Bir cümlenin başka bir cümlenin unsuru olması veya başka bir cümle içine girmesi sonunda meydana gelen birleşik cümle tipidir. Bil-, gör-, görün-, say-, sayıl-, san-, zannet-, addet-, hisset-, farz et-, duy-, işit-, um- gibi fiiller bir cümleyi kendilerine bir cümle unsuru olarak alabilirler” (Karaörs, 1993: 50).

Karahan: “ Bir cümlenin herhangi bir görevle başka bir cümlenin içinde yer aldığı cümledir. Yardımcı cümle, ana cümlenin bir unsuru veya o unsurun bir parçasıdır” (Karahan, 1999: 63).

Korkmaz: “Çekimli durumdaki bir cümlenin temel cümle içinde, o cümlenin bir ögesi olarak yardımcı cümle işlevi ile yer aldığı birleşik cümle türü” (Korkmaz, 2007: 122).

İncelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan iç içe birleşik cümle özelliğine sahip olan cümleler aşağıda sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/31. Aza kanaat edip "Allah bereket versin." denilmeliydi, I/36. "Babalar her şeyin en iyisini bilir." diyordu, I/51. “Misafir bereketlidir, birini yerse dokuzunu

bırakır." derdi, I/54. "İnsan kısmısı eşle, dostla yaşar." inancını hiç yitirmezdi, I/55. Gelinsin gidilsin, isterdi, I/56. Abdullah Efendi, "Sağlığımda şu oğlanı bir everseydim, çoluk çocuğa karışsaydı." diye geçirmeye başladı içinden, I/99. İsteyenlere "Daha yaşı pek küçük." deniyordu, I/107. A. "Fatma'yı kimseye yâr etmem." diyordu, I/113. Şakir'e "Bu işlere sen ne diyorsun?" diye soran bile yoktu, I/125. "Nikâhta keramet var." denilmişti, I/127. "Kervan gide gide yol alır." diye boşuna mı söylenmişti, I/135. "Hiçbir hevesimiz kursağımızda kalmasın." diyordu Abdullah Efendi, I/149. "Ben gidiyorum." deyip çekip gidiyordu, I/160. Daha bu güne kadar Abdullah Efendinin "Başım ağrıyor." dediğini kimse duymamıştı, I/169. "Kötülükleri düşman başına." derdi, I/174. Azıcık dinlensem derim, I/222. Şakir, babasına kendiliğinden "dükkânda şunlar oldu" diyemezdi, I/232. -Azıcık istirahat ediyor evde, dedim, I/239. "Misafirdir." dedi Neslihan Ana, I/254. Şubedenmiş, dedi, I/267. A. Madem ki devlet "Gel, yap askerliğini." diyor(du), I/278. "Hakkınızı helâl edin." dedi, I/282. Gözleri dolu dolu olan Neslihan Ana: Ağlama Fatma Gelin, sayılı günler gelir geçer. Yarın gitmemişe döner, dedi, I/291. Kimseye de, "Halım şu" diyemiyordu, I/299. "Fatmam, sen nasılsın?" diyebilir miydi, I/315. Şakir'e, "Biz iyiyiz, burayı merak etme, tek hasretimiz sensin." diye mektup yazılıyordu, I/333. "Buyur ana", dedi, I/417. "Gelse de bir şeyler yese." diyen çoktu.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/5. "Şu kadar kazandım." diye işe yalan katmak da fayda sağlamıyordu, II/11. "Kırk develi yörük beyi gibi şunun çalımına baksana." diyecek oldu, II/23. Koltuğuna o bir pazar ekmeğini de kısırmamış olsaydın seni görenler "tarladan geliyor" sanacaktı, II/42. "Unu var asmış elek." diye söyletmek boynuna borç olmuştu, II/47. Yeni urbalar giyse, şak şak tesbihi eline alsa, köyün alt başından üst başına volta atsa, "Eee, Şerif de palazlandı." derdi köyün büyüğü küçüğü, II/55. Şu Osman dediğin, derdimize ilâç olur mu diyon, II/56. B. Babasına yazdığı pusulada her bir hemşerim gelsin, ellerinden tutarım demiş, II/76. -Soralım, dedi Şerif, II/78. Bu Muharrem dağ köyünden derim, II/79. Seninle olduğu gibi Muharremden de kardeş gibiyiz derim, II/86. Yaşlı adam: -Aradığımıza benzer yabancı yok buralarda (dedi), II/98. Yanıldı desene, II/103. "Elin çocuğunun da başını yaktık." diyordu içinden, II/124. Hele kızların "unu yok, asmış elek" dediklerini hatırladıkça kabına sığmaz oluyordu, II/134. B. Kimisi de "Haftayım

beyler, haftayım." diye söyleniyordu, II/168. "Polis çağırsak mı ki?" diyenler vardı, II/171. Hani pavlikada memurum diyordun?

III. MEKTUP

III/42. "Denizli'den everirsem buradan ayrılmazlar." dediyse de bütün çabası boşa çıkmıştı, III/50. "Gelinlerim mi, böyleleri düşman başına." derdi, III/63. A. "İyisi mi uzaklaşayım buralardan." dedi, III/63. B. "Göz görmeyince gönül katlanırmış." hesabı kararını verdi, III/79. Yahu Tahir, nasıl duruyorsunuz burda? Şu camlara yapıştıracak gazete de mi bulamadın? dedim, III/145. Ben de oğlanlardan mektup geldi sanmıştım, dedi, III/148. Tahir, alamadığı bahşişe mi yansın, Büyük Hanımın daireye hiç sevinmediğine mi kızsın, bilemedi.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/34. -Belki böylesi senin için daha hayırlıdır, dedi, IV/41. -Keşke çok yakın yerlerde açık öğretmenlik olsaydı da seni fazla uzaklara yollamasaydım, dedi, IV/47. -Burası olsun Müdür Bey, dedim, IV/49. -Hadi şansın varmış, iyi köy seçtin, dedi, IV/53. "Sirkeci'de otelde kalıyorum, bana belge verin." diyebilir miydim, IV/98. Ben gelmeseymişim okul öğretmensiz kalacakmış, öyle söyledi, IV/101. Gelen kişiye: -Öğretmen Beyi köyün otobüsüne yetiştir. Onlar, öğleye kalmazlar (dedi), IV/103. "Buna da şükür." dedim içimden, IV/120. "Elimle köye, muhtara teslim etmeliyim." diyordu, IV/145. A. Ben "Anlaşılan gelenek böyle." diyorum, IV/180. Müjdeyi benim ağzımdan duyusun diye çağırdım seni, IV/182. Hadi hayırlı olsun, demez mi, IV/195. Hem bu atama iyilik olsun diye yapılmıştı, IV/200. "Bu da neyin nesi kışın ortasında?" diyenler çoktu, IV/202. Bizden kurtulmak mı istedin demezler miydi, IV/212. B. "Sayalım" dediler, IV/213. "Sayalım." dedim ben de, IV/219. "Bakalım." dediler, IV/220. "Bakalım." dedim ben de, IV/228. A. "Senin dürüstlüğün için en küçük kuşkumuz yok. Olamaz da." diyorlardı, IV/228. B. "Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar." demeyi de unutmuyorlardı, IV/231. B. İşin içinden nasıl çıkacaktım, bilemiyordum, IV/236. -Verin şu listeyi, dedi, IV/238. Bundan böyle okulun demirbaşları benim üstümde görülsün, diye devam etti, IV/245. Yürüyün kahveye, bir acı kahveyi hak ettik, dedi.

V. ÇAVUŞ

V/84. "Demek ki avanesiyie birlikle burada." diye geçti içimden, V/107. Sonra seninle de görülecek hesabımız var, dedim buna, V/134. Karakolu falan basarlar diye korkuyoruz, V/137. -Getirin şu iti karşıma, dedim, V/140. "Yorgunluktan olacak." dedim içimden, V/143. A. Tutup kaldırayım dedim, V/164. Hepimiz ayrı ayrı "Geçmiş olsun." dedik çavuşa, V/172. Savcı Beyin gözünün içine baka baka "Hepsi iftiraydı." diye söyleniyordu, V/204. A. Veznedeki parayı ucundan, kıyısından kırpa kırpa, nasıl olsa kapatırım diye iki yüz bini yemişiz.

VI. REİS BEY

VI/5. Bu korna sesi, "Aha yine sağ salim geldim." demekti, VI/25. A. Parmaksız, "Bunlar de neyin nesi?" diyenlere karşılık vermiyor(du), VI/29. Şamar iniyor ense kökünüzü ha, dağılın dedim, VI/33. A. Necdet, "Tarçımın var mıydı?" diyecek oldu, VI/38. "Ah" diyordu Reis Bey, "büyük ikramiye bana çıkacak ki, VI/39. Bunu duyan Delioğlan, yüksek sesle söylendi, "Bana çıkacak ki şu elli bin lira, VI/51. "Bizim kaldırım mühendisi, kahve köşelerinde pineklemekte olsun, şunlara bak şunlara. Yarın kimi doktor, kimi kaymakam olacak." derdi, VI/54. "Adam dediğin akıllıolsun da" derdi, "isterse düşmanım olsun, VI/62. Rüstem'i dinleyenlerden: "Bu Rüstem Efe de buralarda heder olup gidiyor. Varsa Ankara'ya, dayansa radyyonun kapısına, aha ben geldim dese, almazlar mı ki?" diyenler vardı, VI/71. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin." diyordu, VI/74. Kasabanın içinden "Biz neden sürü oluyor muşuz?" diyen de çıkmadı, VI/77. A. "Bizim düzü deccal mı oldu ne?" diyor(du), VI/84. "Aman ha komşular, yanılıp yenilip de kasabanın mührünü benim oğlana teslim etmeyin. Sonra iki cihan bir araya gelse elinden alamaz." diyordu, VI/159. Oysa öfkelenip küplere binecek diye geçiriyordu içinden, VI/166. Parmaksız, sigaradan sararmış dişlerini kiprit çöpüyle karıştırırken:-İçkiden sonra, sade kahve iyi gelir dedi Mestan'a, VI/168. Parmaksız Mestan'a: İyi düşün, diyordu, VI/178. Millet yiyecek ekmeğe muhtaç biliyorsun, VI/190. "Aman benden bulmasın da." diyen yolunu değiştiriyordu, VI/194. Parmaksız evlenirken "oğlan olsun da isterse on olsun" demişti içinden, VI/198. A. "Benim çocukların anası da yaşlandı canım. Sabah akşam kara zeytin mi yiyelim şu yaşta?" diyor(du), VI/213. A. "İşine karışmak gibi olmasın amma Allah'ım, madem benim oğlanı yarattın, eee, ne demeye şeytanı da yaratırsın?" diyor(du), VI/217. "Yanmışız ki kurtaranımız yok." diyenler vardı, VI/219. Kâtip: "Reis Bey, Yetimin Dursun var ya

böyle böyle diyesiymiş" deyince üç belediye işçisi ellerinde kazma kürek Yetimin Dursun'un evine damladılar, VI/279. "Bu Dursun efendi bu abdestle çok namaz kılar." diye geçirdi içinden, VI/289. "Bundan böyle ayağınızı denk alın." demekti bu, VI/296. "Din iman mı kalmış bunlarda?" diyordu, VI/300. "Hani ne demişler, suyun harlamazından, insanın söylemezinden kork demişler. Adam kıtlığında o da adam oldu başımıza." diye söyleniyordu, VI/302. -Şu Karagödek Hüseyin var ya eski reis okka taşı gibi adamdı, diyesiymiş, VI/318. "Hâlimizi söylemek bizden, dermanını bulmak senden." dediler, VI/321. Sigaranın dumanını şöyle keyiflice savurduktan sonra: Hele bu geceyi nezarethanede geçirsin, yarına düşünürüz, dedi, VI/329. A. Kimileri, "belâ geldim demez, otur ocağın başına." diyor(du), VI/343. "Ya sesi duyulursa?" diye geçmiş içinden, VI/351. -Kasa boş diyorum sana, VI/368. Hasan, "Ben elimi yıkamadan evden çıkmam, üstelik abdestliyim." dediyse de "etme, tutma" dediyse de söz dinlemedi, VI/388. Uzatma dedim, VI/396. B. "Bu da benim hak ettiğim zam." dedi, VI/397. - Bunları da sen aylığına sayarsın, dedi, VI/402. A. "Hacı Dayı sağ olsaydı da görseydi hallarımızı." diyor(du), VI/403. "Aman ha, kasabanın mührünü benim oğlana teslim etme deme memiş miydi, VI/421. Reis, "Çocukların anasını boşamaya başladığımız bir sırada olacak iş mi bu?" diye söylenip duruyordu, VI/424. "Erken öten horozu kesmeli." diyordu içinden, VI/440. -Herkesi kendin gibi ırz düşmanı mı sanıyon? dedi, VI/447. Evimizi yıkmaya kalkıştıydın da babam tasasından öldüydü, dedi, VI/452. "Dinsizin hakkından imansız gelir." diyenler vardı içinden, VI/482. Acaba bu işler olmamış gibi davranıp "Gel yetimin oğlu, giy şu devlet urbasını." desem köylü kınar mıydı?...

VII. SELMA

VII/1. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim, dedi anası, VII/8. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim dedim, VII/19. Selma: -Hani yarın gece Emine teyzelere gidecektik? (dedi), VII/22. -Şunlar Ankara'dan çıkıp geliyorlar, bir şeylerimiz nasip olmuyor, gideyim de iki sepet üzüm getireyim, dedi, VII/24. Sonra pişkinliğe vurup: Aman anne, şu Nebahat'ı da nerden çıkardın şimdi? (dedi), VII/34. "Durup dururken ağzımızın tadı kaçmasın." diye geçirdi içinden, VII/51. Anası, "erdireyim, yetireyim" diye bütün gün çaba sarfederdi, VII/53. B. "Ben bu kaderi ancak zengin bir kocayla değiştirebilirim." derdi, VII/55. Malı mülkü olsun isterdi, VII/63. Babasının, "Çam gibi delikanlı, daha ne istersin? Üstelik maaşa da bağlı. Otur oturduğun yerde." diye çıkışması üzerine hepten ağzını yumdu, VII/80. A. "Evin tapusu üstüme olsun." demişti,

VII/81. "Bu da ne demek oluyor?" diye etmediğini koymamıştı, VII/86. Doktor olsun istiyordu, VII/96. Öğle geçiyor, sofraya hazır de, VII/115. A. Doktorlar, "Altı aya varmaz ölüür." demişlerdi, VII/148. Şunu almadın, bunu almadın diye dırdır etmezdi en azından, VII/160. -"İşin içinde iş var ya, bakalım." dedi içinden, VII/164. Bu güne kadar alamadıydın, satamadıydın, diye başımın etini yedin, VII/181. Öldüğü zaman madem kimi kimsesi yok, bütün malı mülkü bize kalsa fena mı olur derim, VII/194. Selma kızsın mı kızmasın mı, bağırsın mı bağırmasın mı, ağlasın mı ağlamasın mı, bilemedi, VII/199. O, "Bodrum'da üç büyük parsel arsamız var, üçünün tapusu da üstüme." dedi mi hemen atılabilirdi, VII/200. Fahrettin'e "Ankara'da üç daire neyimize? Birini satıp da İzmir'den alsak", diyorum, VII/202. "Ne satması, bir daire de İzmir'den alırız." diyor, VII/204. Kocasına belli belirsiz: Sen bilirsin, diyebildi, VII/218. "Biz böyle böyle kavil kurduk da" diyemezdi ya, VII/242. "Gitmeli Ankara'ya, önce damat olacak o adam bozuntusunu, ardından da o sürtüğü bir güzel dövme, yakalarını, paçalarını ayırmalı." diyordu Selma'nın anası, VII/264. "Boşuna üzüldünüz." deseydi, VII/265. "Adam bozuntusu mu olurmuş kocam." diye böbürlenebilseydi, VII/283. "Eee, pes doğrusu." diyordu içinden, VII/302. "Şu kadınlar da akıl mı var yahu?" dedi içinden.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/9. Bir iş aksine gidip de sıkıntı yaşanınca, "Kağni devrilirse yol gösteren çok olur." deyip işi başlangıçtan sağlama almanın çareleri aransın istermiş, VIII/30. Ben, kaygısız görünerek: -Yoo..., dedim, VIII/46. -Sen bilin deyince, kavga çıkmaz, VIII/56. Öyledir, dedim, VIII/81. Cıgaradan bir nefes daha çektikten sonra:-Bunun üstüne ne gider biliyon mu? (dedi), VIII/114. Şeref, yüzüme ısrarla bakıp: -Bu durgunluk hayra alâmet değil. Bir tasan mı var senin? (dedi), VIII/125. Bir iki yutkunup:-Tamı tamamına bin beş yüz pangantla dönüyordum emme..., diyebildim, VIII/154. "Benim oğlan gelse de alacağımızı alabilsek, satacağımızı satabilsek." diye gonaşup duruyordu, VIII/157. -Olacakla öleceği çare bulunmaz denilmiş, VIII/177. Dilinin ucuyla belli belirsiz "Hoş geldin." diyebildi, VIII/191. Köyün âdeti üzre, "Aha, şu kadar kazandım." deyip paraları avucuna saymamı istiyor, VIII/200. Çocukluk işte, "Bunlar niçin küskün duruyor?" diyemiyor.

IX. AVARE YILLAR

IX/66. Bunlar ne yapıyorlar, ne ediyorlar, bir göreyim demiş içinden, IX/79. Günlerdir şöyle şöyle yapıyorsunuz da demedi, IX/81. Hak ettikleri ücreti ödeyip "Yarın işe gelmeyin, sizi işten çıkardım." dedi, IX/96. -Efendim, işi bırakmak istiyorum, dedim, IX/99. "Ben arkadaşlarımla birlikte başlamıştım işe. Onlar yokken fazla yararlı olamam." dedim, IX/128. "Benim kız arkadaşım, Merzeci Geçidinde, tanımazsınız." dedi, IX/137. Soruyoruz Akkuş'a, "Bu kız kimin nesi, IX/140. Biz inanmamakta direnince, "Yürüyün gidelim, size göstereyim." demez mi, IX/170. Abdullah Bey: -Çocuklar, size yeni atanan coğrafya öğretmeninizi getirdim. (dedi), IX/172. Önce, çok değerli öğretmen olduğunu söylemeliyim." dedi, IX/202. "Şu buluta bak." dedi, IX/203. "Şu buluta bak." dediği yerde gökyüzü hepten kapkara buluttu, IX/207. Değişik renkte bulut olsa gökyüzünde, "Hangisini sordunuz?" diyeceğim, IX/210. Hocanım da kararlama soruyor, ortadan, "Şu bulutun adı ne, IX/225. Sonunda: -İşte yakaladım. Bugün çalışmamışsın, dedi.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/7. Mal Müdürü elindeki kâğıtlardan gözlerini ayırıp: Ya ya, biraz açık kalsa iyi olur. (dedi), X/13. "Şu Tapucu da benim gibi aylıkçı. Nasıl oluyor da paralı oyun oynayabiliyor?" diye geçti içinden, X/30. Dirlik, düzenlik bozulmasın diye pek ses de etmiyordu, X/32. Siz kendi eşlerinize sahip çıkın da ondan sonra benimkini dilinize dolayın demeliydi, X/45. B. "Bakalım bu eli kim alacak?" diye sonucu merakla bekliyordu, X/105. Şirinoğlu Veli A aldı dedim ya, X/114. "Acaba konuyu büyütsem mi?" diye geçirdi içinden, X/115. "Gecenin şu saatinde gürültü olur, komşulara karşı ayıp olur." dedi kendi kendine, X/116. -"Eh, olabilir." demekle yetindi, X/129. "Sabahın ayazında kim geldi acaba?" dedi içinden, X/134. Besim Bey şaşkın: -Hayrola Veli A? (dedi), X/137. -Eesi, oraya kadar gitmişken bizim mallara da bakıver diyecektim, X/138. Bizim çoban, koyunlarda hastalık var diyesiymiş, X/141. Canı sıkılmasın, diyor, X/148. "Şu adamın pişkinliğine bak, akşam ne diyordu, şimdi ne söylüyor?" dedi içinden, "Para bunları şımartmış, X/171. Tapucu: Var mısın Besim Bey, üç koldan konkene? (dedi), X/177. -"Canım bu kadar da korkulur mu avrattan? Biz de evliyiz Allah'ıma şükür." deyince Tapucu, yine Kuyucaklı aldı sözü, X/239. "Erkek erkekliğini, kadın kadınlığını bilmeli." diyecekti, X/240. "Bencil kadınlardan, alıngan kadınlardan güzel de olsalar kaçacaksın." diyecekti, X/273. B. Bu işler ben geldim olsun demekle

olur mu, X/287. Necmiye, daha yatmıyor musun demese alıp başını Samanpazarı'nı bulacaktı, X/303. Kocasının "Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?" diye söyleneceğini bilmek için "kâhin" olmaya da gerek yoktu, X/330. Necmiye "Üstüme gelirsiniz, saldırıyorlar diye bağırırım." diyordu, X/361. B. "Beyefendi gittiler, yarın teşrif buyurun." denip kapı yüzlerine kapanıyordu, X/375. Her biri iki büküm "Günaydın Müdür Bey.", diyordu, X/384. B. Arada bir, "Acaba dedikleri doğru mu?" diye de içinden geçirdiği oluyordu, X/387. Radyonun o günkü on üç haberlerinde spiker, "Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan Bakan Malatya'dan Elazığ'a hareket etti." deyince kafası iyice karışmıştı Muavinin, X/388. "Yoksa Müdür Beyin anlattığı, bizim Bakan değil de bir başkası mıydı?" diye bir aralık kapı bırakmayı da ihmal etmemişti, X/426. B. Müfit Bey çağırdı dediydin, X/445. -Bu günden yarına kolları sıva, işe giriş diyor, X/447. -O Kuyucaklı'sı, Tapucu'su görsünler Besim Bey nasıl bir adammış, X/465. Şu "Beyefendiye canım kurban benim." sözü çileden çıkarıyordu Besim Beyi, X/468. "Amma da uzattınız ha." diyordu, X/476. Bir yabancı tok ses, "Nato'ya Sento'ya bağlıyız." diyordu, X/500. B. "Nato'ya, Sento'ya bağlıyız." konuşmasına durmuştu, X/510. Besim Bey çarşafın üstüne acele tarafından "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." diye yazdı, bitirdi, X/511. Necmiye'ye: -Getir şu senin yapma çiçeklerinden bir kucak, süsle şunun çevresini, dedi, X/519. Komşular Besim Beyin balkona asılı, "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." yazılı çarşafı görünce şaşırıp kaldılar, X/520. Hele Necmiye ile Besim Beyin balkonda ellerini çırpa çırpa, "Yaşasın, yaşasın." deyişleri yok mu, işte bu manzaraya diyecek bir şey bulamıyorlardı.

XI. ÇILDİROĞLU

XI/3. Evinde ocağı doğru tütsün, çoluk çocuk, o uzun kış günlerinde aç açık kalmasın diye var gücünü ortaya koyardı, XI/10. "Onlar konuşsa da dünya ahvalinden haber edinsek." diye kulağını dört açardı, XI/11. "Âlimle sohbet et, alırsın mertebe, cahille sohbet et, dönersin merkebe." diyenlerdendi, XI/13. B. Gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye gayret gösterirdi, XI/35. Konu komşu aradığını bulsun isterdi, XI/36. B. "Allah bereket versin, bu günlük nafakamız çıktı." derdi, XI/41. Hiç bir zaman "Doktora görünsem faydası olur mu?" dememişti, XI/85. "Komşular şuraya iki odun atın da şu kışta kıyamette üşümeyselim." diyemezdi, XI/100. Bu çocuklar bir başlarına ne yapıyorlar diye zaman zaman büyükler de gelirdi, XI/128. Hele bir yatayım, terlesem geçer dedim.

XII. ZEYNEP

XII/1. B. Sonra anasına:-Ben bu Osman'a varmasam olmaz mı ana? dedi, XII/3. -O nasıl söz, diye çıkıştı, XII/4. Sözü kesilmiş bir eksik etek nasıl olurdu da atasına karşı "varmasam olmaz mı?" diyebilirdi, XII/10. B. Babamın iki dudağı oynasa da "vermiyorum kızı" dese, tamam(dır), XII/37. -Ramazan Ağayla bir kötü geçmişiniz mi vardı? diye sordu, XII/51. Öğretmen Ali'ye:-Sen şimdi evine gir, karın duyduysa meraklanır. Ben köyün içine varıp durumu öğrenmeye çalışırım, dedi, XII/70. -Neydi Ramazan Ağanın zoru, bileniniz var mı? diyebildi, XII/96. -Yapmaz, benim bildiğim Ali, yapmaz böyle şeyler, dedi, XII/104. -Ben de bunu düşünüyorum ya, dedi, XII/115. - Ben gidiyorum, dedi, XII/119. Daha teri soğumadan Müfettiş, "Öğretmenler gelsin!" diye haber yolladı okula, XII/145. Korucu Dursun "Ali hoca sıra sende" deyince Ali Öğretmeni aldı mı bir titreme, XII/170. Yargıç, yaşlı kadına sordu "Anlat hele bildiklerini, XII/172. -Zeynep dedim, olan oldu, geçen geçti, anlatsana işin doğrusunu, XII/174. -Teyze, dedi, benim yaptığım iftiradır, XII/185. Adım kötüye çıkarsa bohçam atılır, nişanım bozular, Osman'la evlenmekten kurtulurum, dedim, XII/192. Zeynep ağlamaklı bir ifadeyle, orasını düşünemedim, diyebildi.

BİRLEŞİK CÜMLE

HİKAYE ADI	ŞARTLI	İÇ İÇE	TOPLAM
AĞLAMA FATMA GELİN	20	30	50
ŞEKERLEME FABRİKASI	11	17	28
MEKTUP	7	8	15
DEMİRBAŞ LİSTESİ	3	25	28
ÇAVUŞ	10	9	19
REİS BEY	19	45	64
SELMA	12	30	42
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	9	12	21
AVARE YILLAR	8	15	23
GEÇENİN BİR SAATİNDE	16	41	57
ÇİLDİROĞLU	4	11	15
ZEYNEP	5	17	22
TOPLAM	124	260	384

2.1.2.3.1.3. BAĞLI CÜMLELER

Her biri kendi içinde bağımsız olan, “ve, veya, ama, fakat, lakin, hem...hem, ne...ne vb.” edatlarla birbirine bağlanan cümleler bağlı cümleyi meydana getirmektedirler. Bağlı cümleyi meydana getiren cümleler arasında bir anlam ilişkisi de kurulmaktadır.

Yard. Doç. Dr. K. Mehmet Gece, “Türkiye Türkçesinde Bağlı Cümle” başlıklı yazısında bağlı cümle ile ilgili bazı düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:

“Birleşik cümleyi oluşturan cümleler arasında, biri diğerine öge olma dışındaki ilişkiler bağlı cümleyi oluşturur. Bağlı cümlelerde kendisini meydana getiren cümleler arasındaki ilişki, birleşik cümledeki ilişkiden farklıdır. Burada birleşik cümleyi teşkil etme bakımından biri diğerine öge olma ilişkisi değil, birbirine bağlanma ilişkisi vardır.

Zira aralarında az veya çok anlam ilişkisi olan cümleler, çeşitli şekillerde ve çeşitli vasıtalarla bağlanarak kullanılırlar. Ancak bağlanan cümlelerden her biri kendi başına da yine bir tam cümledir. Bağlı cümleyi meydana getiren cümleler aynı haklara sahip, birbirleriyle aynı ölçüde alakalıdır. Her cümle, bağlı cümlenin oluşmasında kendi başına ve doğrudan görev alır” (Gece, 1998: 335).

Bağlı cümlelerde, bazı unsurlar ortak olabilir. Bazı cümlelerin kipi ve şahsı da aynı olabilir. Bazı dil bilimcilerin çalışmalarını incelediğimizde, bağlı cümleyi sıralı cümle grubu içinde değerlendirdiklerini de görebiliriz.

Karahan, “Türkçede Söz Dizimi” adlı çalışmasında, “Bağlama edatlarıyla birbirine bağlanmış cümleler topluluğu” biçiminde tanımladığı bağlı cümleyi grupta incelemektedir:

Bunlardan birincisi, “ki’ li bağlı cümle” diğeri ise “diğer bağlama edatlarıyla kurulan bağlı cümleler” biçimindedir (Karahana, 1999: 64-65).

2.1.2.3.1.3.a. Kİ’ Lİ BAĞLI CÜMLE

“Ki İlinti Cümlesi” (Banguoğlu, 2007: 552), “Ki Bağlacıyla Kurulan Cümleler” (Bilgegil, 1982: 94), “Ki’ li Bağlı Cümleler” (Karahana, 1999: 64) adlarıyla da anılan bu cümle türü, iki cümlenin bir araya gelip, “-ki” bağlacıyla birbirine bağlanmasıyla oluşmaktadır. Bu cümle türü, Türkçe söz diziminin, ana unsur sonra, yardımcı unsur başta kuralının dışında yer alan bir dizim ile oluşmaktadır. Yani, ana unsurun başta, yardımcı unsurun sonra yer aldığı bir cümle türüdür.

Ki’ li bağlı cümleyi bazı dil bilimcilerimiz birleşik cümle kategorisinde değerlendirirken, Karahana bağlı cümle grubu içinde değerlendirip şöyle tanımlar:

“ Farsça ki bağlama edatı ile bağlanmış cümlelerdir” (Karahana, 1999: 64).

Karağaç, bu cümle türünü “Ki’li birleşik cümle” adı altında inceleyip, bu cümleyle ilgili olarak şunları ifade eder:

“Tükçenin yapısına aykırı olan bu kullanım, Türkçeye komşu dillerden alınmıştır. Eski Uygur Türkçesinden başlayarak, Türkçenin *kim* soru zamirinin bu *ki* bağlama zamiri yerine de kullanıldığı görülür. Tükçede bağlama zamiri ihtiyacı olmamasına rağmen *ki* bağlama edatının *kim* soru zamiri ile ve *kim* zamirine işlev

değiştirilerek gerçekleşen bu kullanım, zamanla yerini *ki*' ye bırakmıştır" (Karaağaç, 2009: 199).

Korkmaz' da "Ki' li Birleşik Cümle" diye adlandırdığı bu cümle türünü tanımlarken, "Bir temel cümle ile o temel cümleye Far. *Ki* T. *Kim* nispet zamiri ile bağlanan açıklayıcı bir yardımcı cümleden oluşan birleşik cümle." der (Korkmaz, 2007: 148).

İncelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan Ki' li Bağlı Cümle örnekleri şu şekilde tasnif edilmiştir:

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/18. Gözel ki nasıl gözel.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/9. Öyle bir oteldi ki giren çıkan belli değildi, IV/40. Müdür Bey, içimden geçenleri anlamış olacak ki yüzüme baktı, IV/102. Yolda öğrendim ki köyün otobüsü yokmuş, ben ancak, bucak merkezine kadar otobüsle gidebilecektim.

V. ÇAVUŞ

V/74. Bir de canım sıkılıyor ki anlatamam, V/147. Öğrendim ki işin şekli değişik, V/155. Olayın öylesine etkisinde kalmışız ki içerde çıt çıkmıyor.

VI. REİS BEY

VI/111. Bir Mestan vardı ki, Mestan diyeyim sana.

VII. SELMA

VII/256. İstiyordu ki babasının dizinin dibinde olsun.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/79. Fıkara, söylemiyorum ki nasıl anlasın, VIII/82. -Bilmem ki ne gider?

IX. AVARE YILLAR

IX/39. İsterdik ki hepimiz iş bulalım, kimse açıkta kalmasın, IX/65. Sonunda verimsizliğimiz Müdürün dikkatini çekmiş olmalı ki günlerden bir gün ağaçların ardına sinip bizi gözetlemiş, IX/127. Her öğrenci kendine göre bir öykü anlattığından, Akkuş da bir şeyler anlatmak ihtiyacı duymuş olmalı ki o da ortaya bir “lâf” attı.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/8. Dumana batmışız ki haberimiz yok, X/189. -Sen kaç paralık adamsın ki benimle alay ediyorsun, X/427. -Müfit Bey dedi ki o beğenmediğin ilçeye gideceksin.

XII. ZEYNEP

XII/156. Zeynep'in adı kötüye çıktığı içindir ki Osman'ın nişanlısını Ramazan Ağa gelinliğe istemiyordu, XII/167. Herkes Ali'nin ceza almasını beklerken bir de baktılar ki sonuç değişiyor.

2.1.2.3.1.3.b. DİĞER BAĞLAMA EDATLARIYLA KURULAN CÜMLELER

Bağlı cümle ile ilgili yaptığımız tanımlarda bu cümle türünün “ve, veya, ama, fakat, meğer lakin vb.”bağlama edatlarıyla da kurulabileceğini belirtmiştik.

“Ki” dışındaki diğer bağlama edatlarıyla kurulan bağlı cümlelerde de, her cümle müstakil birer yapıya sahiptir.

“Gecenin Bir Saatinde” adlı tez konumuzun esasını teşkil eden eserdeki öykülerde yer alan, “diğer bağlama edatlarıyla kurulan cümleler” başlığı altında incelenen cümleler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/11. Şakir'in bir dediği iki olmuyordu ama babasıyla töre gereği yüz yüze doğrudan konuşamıyordu, I/63. Evlenirdi de askerliğini de alnının akıyla bitirir gelirdi, I/74. O cavır milletini sürüp çıkarmışlardı da, denize dökmüşlerdi de, "Oh!" diyebilmişlerdi, I/107. "Fatma'yı kimseye yâr etmem." diyordu da başka bir şey demiyordu, I/123. İşi kızın gönlüne bırakırsan ya davulcuya varırdı, ya zurnacıya, I/126. Kız, gelin giderdi de gittiği evde yüz güldürdü mü mesele tamamdı, I/223. Babası sormalıydı da anlatmalıydı, I/257. -Ülen efe, sen iyice büyümüşsün de habarımız

olmamış, I/263. Askerliği namusu biliyordu bilmesine de daha dünyalar güzeli Fatma'sına doyamamıştı, I/265. Azıcık baş başa kalsaydılar da sonra gitseydi, I/294. Şu sayılı gün biteydi de Şakir'ine kavuşsaydı da, I/300. Okuması yazması olsaydı da kendisi bir mektup dökseydi.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/24. Hadi sus da söyletme beni, II/27. Bulmuştu amma hafta sonu geldi mi parasını bir tamam alamıyordu, II/161. Muharrem Şerifi kolundan çekiyordu amma Şerif'in kıpırdadığı yoktu, II/173. Orosuların bekçisi olmuşsun da habarımız yok.

III. MEKTUP

III/100. Gidelim de biraz da ders çalışalım.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/12. Onca öğrencinin arasından sıyrılıp okula kaydımı yaptırmıştırdım da sevinememişim, IV/37. Aylıklı iş aramaktaydım, ama yine de yakın yerler geçiyordu içimden, IV/231. Dersi alıyordum da işin içinden nasıl çıkacaktım, bilemiyordum.

V. ÇAVUŞ

V/33. Konuşmasını tekrar toparlayıp anlattığı noktaya getirmek hem zaman alırdı hem de ilk anlatırken yaşadığı havayı yakalaması güçleşirdi, V/70. Ne yapmalıydım da dağları dar etmeliydim Efe'ye, V/204. Veznedeki parayı ucundan, kıyısından kırpa kırpa, nasıl olsa kapatırım diye iki yüz bini yemişiz de farkında değiliz.

VI. REİS BEY

VI/118. Ne yapmalı etmeli de Rüstem Efeyi etkisiz hâle getirmeliydi, VI/130. - Şu kepçe kulaklarını aç da dinle, VI/267. Yaşar Çavuş olmasa kolundan tutup atacaktı ya Pembe'nin hatırı vardı ortada, VI/384. -Uzatma da ceza olarak bastır yetmiş beş lirayı, VI/436. Emin'in ne değirmene gitmişliği, ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü vardı.

VII. SELMA

VII/38. Gençliğinin o delişmen günlerinde kaç kere aynanın karşısına geçmişti de kendisini uzun uzun süzmüştü, VII/52. Gerçi aç açık değillerdi amma, bolluk içinde de sayılmazlardı, VII/53. Selma bakar, bakardı da, "Ben bu kaderi ancak zengin bir kocayla değiştirebilirim." derdi, VII/68. Gerçi karnı doyuyordu, sırtı giyecek görüyordu amma Nebahat gibi boynuna dizi dizi altın takamıyordu, VII/80. "Evin tapusu üstüme olsun." demişti de kocası küplere binmişti, VII/95. Çık yukarıya da babanı uyandır, VII/100. -Sen de elini çabuk tut da kur sofrayı, VII/115. Doktorlar, "Altı aya varmaz ölür." demişlerdi ama Aynur Hanımın Ankara'da iki dairesi, İstanbul'da bir evi, bankada topluca parası, Marmaris'te yazlığı, her bir şeyi vardı, VII/116. Vardı da sağlığı yerinde değildi, VII/123. Tatilin on beş gününü kasabada geçireceklerdi de kalan on beş günü de Marmaris'te Aynur Hanımın yazlığında tamamlayacaklardı, VII/125. Öyle ağır hasta falan olmasa ne yüzüne bakar, ne de yanında dolaştırırdı, VII/155. -Sonuna kadar dinle de sözün nereye bağlanacağını bir güzel belle, VII/161. -Beni meraktan çatlatma da söyle ne söyleyeceksen hemen, VII/163. Yanlış da anlama, VII/178. -Sözümü kesme de dinle, VII/245. Fahrettin gerçi boşanmış, evden ayrılmıştı ama, onları hiç çaresiz bırakmamıştı, VII/263. Ah, şu işler düzene girse de anasına durumu anlatabilseydi.

VIII. KAĞISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/44. -Boşver şimdi bunları da acıktın mı ondan haber ver sen, VIII/59. Güleç görünmek için olanca gücümü ortaya koyuyorum amma ne fayda, VIII/70. Peki, istediğini söyle de onu alalım bari, VIII/203. Kağımız devrildi ye herkes ayrı ayrı yol gösteriyor, işe yarayacakmış gibi.

IX. AVARE YILLAR

IX/123. Bize öykü olsun da nasıl olursa olsun, IX/157. Gerçi, arkadaşımızın hayalini dağıtmamak, moralini bozmamak için içimizdeki doğruyu yüzüne karşı söyleyemedik ama arada bir de olsa gönlü hoş olsun diye Onunla birlikte, o sokaktan geçmeyi de ihmal etmedik.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/17. Diyebilseydi de ilçedeki, yani kulüpteki "itibar" artsaydı, X/23. Yengem kapıyı kilitler de gecenin ortasında kalırsın, X/72. Keşke ilçede başka gidilecek yer

olsaydı da kulübe hiç uğramasaydı, X/101. Ne zaman cebin para gördü de gönlümce bir şey alabildin bana, X/108. Geçenlerde şehere gitmişti de bir Nazlı'ya bir de bana entarilik almıştı ya, X/184. -Sen kaç paralık adamsın da benim eşimi o pis ağzına alıyorsun, X/207. Fazlalığı vardı da eksikliği yoktu, X/208. Gerçi aldığı para ahım şahım bir şey değildi ama yine de kötü sayılmazdı, X/259. -Çıkıyor da belki önümüzdeki aylarda çıkabilir, X/265. -Beğenmemek değil de Ankara'yı hiç bilmezsin ki sen, X/274. -Hele ben uğraşayım da ötesi Allah kerim, X/321. Beyefendi ya toplantıdaydı ya Ankara dışında, X/497. -Onu bunu bırak da radyoyu dinle sen.

XI. ÇILDİROĞLU

XI/19. Para olmalıydı da tencerede dert değil, et kaynamalıydı, XI/21. Ya kunduracı olunurdu, ya da semerci, XI/23. Gerçi kasabanın saracı, demircisi, çancısı, saat tamircisi, berberi, celebi, marangozu vardı ama, öyle sayıya gelecek kadar yaygın değildi, XI/25. Kadınlar da kapı önlerine oturup bir yandan dedikodu ederler, bir yandan da çorap örerlerdi, XI/53. Çıldıroğlu'nun alış verişine diyecek yoktu da şu gözleri sağlam olsaydı, XI/56. Yanına iyice yaklaşanı görüyordu da biraz uzaktakinin kim olduğunu seçemiyordu, XI/59. Doğruyu söyleyen müşteri vardı var olmasına da arada bir şeytana uyanlar da çıkıyordu.

XII. ZEYNEP

XII/19. Yatırır da kıtır kıtır kırar kemiklerini, XII/21. Ramazan Ağa baltayı yüklenmiş ve de okulu basmıştı, XII/175. Ne Ali Öğretmeni gördüm, ne de üstüme saldırdı, XII/176. Yargıç, Zeynep'e döndü ve sordu:

BAĞLI CÜMLE

HİKAYE ADI	Ki' li Bağlı	Diğer Bağlama Edatlarıyla Bağlanan	TOPLAM
AĞLAMA FATMA GELİN	-	12	12
ŞEKERLEME FABRİKASI	1	4	5
MEKTUP	-	1	1
DEMİRBAŞ LİSTESİ	3	3	6
ÇAVUŞ	3	3	6
REİS BEY	1	5	6
SELMA	1	17	18
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	2	4	6
AVARE YILLAR	3	2	5
GEÇENİN BİR SAATİNDE	3	13	16
ÇİLDİROĞLU	-	7	7
ZEYNEP	2	4	6
TOPLAM	19	75	94

2.1.2.3.1.4. SIRALI CÜMLELER

Dil bilimcilerin, cümle sınıflandırmaları başlığı altında incelemiş oldukları sıralı cümleyle ilgili genel kanı, bu konuda ortak bir görüş birliğine varamamış olmalarıdır.

Gramer kitaplarını incelediğimizde, her birinin bu cümle türünü farklı bir başlıkta incelediğini görmekteyiz. Bunlardan bazılarını aşağıdaki şekilde örneklendirebiliriz:

Bu dil bilimcilerden biri olan Tahir Nejat Gencan, cümleleri yapılarına göre üç gruba ayırarak (Yalınç tümce, Bağımsız Önermelerden Birleşmiş Tümce, Bileşik

Tümce), sıralı cümleyi “bağımsız önermelerden birleşmiş tümce” başlığı adı altında incelemiştir. “Sıra Önermeler” adıyla ele aldığı bu cümle türüyle ilgili şu tanımı yapar:

“Biçimce de, anlamca da birbirine bağlı olmayan; bununla birlikte aralarına virgül ya da noktalı virgül konulan bağımsız önermelere sıra önermeler denir” (Gencan, 2007: 159).

Hikmet Dizdaroğlu’ da sıralı cümleyi, “Tümcebilgisi” adlı çalışmasında “Bağlanışlarına Göre Tümce Türleri” başlığı altında ele alarak şu şekilde izah etmiştir:

“Bir anlatım içinde anlamca birbirine bağlı birden çok tümce bulunabilir. Bunlar kuruluşça bağımsızdır, yani her tümce tek başına yargılı bir anlatımdır; aralarında sadece anlam bağıntısı vardır.

Bağımsız kuruluşta birden çok yargılı anlatımdan oluşan tümceye sıralı tümce denir” (Dizdaroğlu, 1976: 223).

Fuat Bozkurt “Türkiye Türkçesi” adlı çalışmasında sıralı cümleyle ilgili olarak şunları söyler:

Bozkurt, adı geçen eserde birbirine virgül, noktalı virgül, açıklama noktası gibi noktalama işaretleriyle bağlanmış cümlelerin, esasında noktayla kapatılarak ayrı ayrı bağımsız cümleler oluşturulabileceğini ifade eder. Bu tür cümleleri de “sıralı tümle” olarak belirtir. Bozkurt, “Peki neden sıralı (ya da bağlı) tümleye baş vururuz?” şeklindeki bir soruyu da şöyle açıklar:

“Sıralı bağlı tümceler, anlatıma canlılık, kıvraklık, devingenlik kazandırır. Bu yüzden kullanım alanları geniştir. Her türlü yazıda sık sık kullanılır” (Bozkurt, 1995: 330).

Hengirmen’ in tanımı ve açıklaması da Bozkurt’ un açıklamasına yakındır.

Hengirmen, “Anlam yakınlığı nedeniyle birbirine bağlanan cümleye sıralı cümle denir.” tanımından sonra, “Genellikle anlatıma kıvraklık ve canlılık kazandırabilmek için yalın ve birleşik cümleler birbirine bağlanır ve sıralı cümleleri oluşturur.” der (Hengirmen, 2005: 354).

Korkmaz, “sıralı birleşik cümle” terimini kullanmış ve daha geniş bir tanımla sıralı cümleyi şu şekilde izah etmiştir:

“Tek başına yargı bildiren ve bir anlam bütünlüğü içinde yan yana sıralanan, iki veya daha fazla cümlelerin oluşturduğu cümleler topluluğu. Bu cümleler arasındaki anlam ilişkisi ortak kip, ortak şahıs ve öteki ortak cümle öğeleri ile sağlanır birbirlerine virgöl, noktalı virgöl ve bağlaçlarla bağlanır” (Korkmaz, 2007: 192).

Sıralı cümlelerin, çoğu gramer kitaplarında, bağlanışlarına göre iki gruba ayrıldığını görmekteyiz. Bunlardan birincisi, “Bağımlı Sıralı Cümleler” diğeri “Bağımsız Sıralı Cümleler” dir.

Bağımlı sıralı cümleler, cümleleri meydana getiren öğelerden birinin veya birkaçının ortak olma durumuyla ilgilidir. Sıralı cümleyi oluşturan cümlelerin her biri ayrı cümleler gibi görünse de, kimi zaman öznesi, nesnesi, tümleci, yüklemi veya bunlardan her ikisinin ortak olduğu durumlar söz konusu olup, “bağımlı sıralı cümle” yi meydana getirmektedirler.

Bağımsız sıralı cümleler de ise, sıralı cümleyi meydana getiren cümlelerin öğeleri ayrıdır. Yani herhangi bir ortaklık söz konusu değildir. Bu cümleler, noklama işaretlerinden bazılarıyla veya bağlaçlarla birbirine bağlanmaktadır.

Bütün bu tanım ve açıklamalardan sonra, Mahmut Fidancı’ nın “Sıralı Cümle” başlıklı yazısındaki şu değerlendirmeleri vermek uygun olacaktır:

Fidancı, bir cümle çeşidi olarak sıralı cümlelerin var olup olmadığı konusunda kesin bir görüş birliğinin olmadığını belirtir. Bazı bilim adamlarımızın sıralı cümleyi birleşik cümlelerin bir türü olarak değerlendirdiğini, noktalama işaretleriyle birbirine bağlanan bütün birleşik cümleleri sıralı cümle saymalarının, sıralı cümle kavramının anlaşılmasını zorlaştırdığını dile getirir. Ayrıca, isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiillerle kurulan ve girişik cümle diye adlandırılan cümle türünün sıralı cümle sayılıp sayılmayacağı konusunda açıklığın olmadığını da belirtir (Fidancı, 1996: 1318-1319).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan sıralı cümle örnekleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/2. El üstünde tutulmuş, el bebek gül bebek, büyütülmüştü, I/19. Şakir büyüüp serpilince, ele avuca gelir hâle gelince babası taktı ardına, dükkâna götürmeye başladı, I/22. Sabahın alaca karanlığında babasıyla birlikte kalkar, sabah çorbasını kaşıklar, babasıyla birlikte dükkâna giderdi, I/34. Şakir, babasından ne duyduysa, ne gördüyse kapıyor, aynen benimsiyordu, I/48. Hükümete işi düşen de onlara başvururdu, akıl danışır, I/49. Abdullah Efendi, yok yoksul olanları gözetir, isteyeniyi hiç boş çevirmezdi, I/58. Erken kalkan yol alır, erken evlenen döl alırdı, I/70. Tüfekleri bulunur, kurşunu bulunmazdı, I/79. Kiminin anası kusurlu görüldü, kiminin babası, I/80. Kimine ak dendi, kimine kara, I/89. Gelin dediğin evinin hanımı olmalıydı, çekip çevirmeliydi, I/95. Fatma da henüz on beşine basmamıştı, dal gibi bir kızdı, I/109. Baktılar yakayı kurtarmak zor, Fatma'nın babası noktayı koydu, I/136. Gittiler, çıktılar çarşıya, I/141. Gelinip gidilirdi, oturulup kalkılırdı, I/144. Babasıyla dükkâna gidiyor, akşama kadar müşterilerle alıp veriyordu, I/152. Bunda bir iş vardı ya, Allah hayrını gösterecekti, I/175. Sen al anahtarları, aç dükkânı, I/185. Şakir, aldı anahtarları, düştü yola, I/202. Baktı, babasının yüzü biraz açılmış, aydınlık, I/208. Güldü, şenlendi, I/212. Babası dağlar gibi adamdı, bir yorgunluğa yenik düşemezdi, I/213. Yine yarın yollara çıkar, bastığı toprağı zangır zangır titretmeye başladılar, I/224. Baktı, ses yok, I/246. -Al şu celbi, yarın sabah şubeye geleceğin, I/251. Elindeki zarfı evirdi çevirdi, açmadan tekrar odaya girdi, I/267. Madem ki devlet "Gel, yap askerliğini." diyor, gidilecekti, I/277. Şakir, sırtındaki azık torbasıyla geldi babasının anasının iki ellerinden öptü, I/284. -Şunlara bak şunlara, ağlamanın sırası mı şimdi, I/296. Evin tahtalarını telle siliyor, öteyi beriyi toplayıp temizliği yerine getiriyor, mutfağa girip sebze ayıklamaya başlıyordu, I/305. Oralı olmadı, aldırmadı, I/307. Bir belâydı, bir çamurdu, I/317. Topladığı otlardan içiriyor, kim ne derse, ne tavsiye ederse uyguluyor, sonuç alamıyordu, I/320. Daha yiyecek yemeği, içecek suyu varsa iyileşir, doğrulur kalkardı, I/336. - Efendi, doğrul da iç ilâcını, yine yatarsın, I/344. Abdullah Efendinin yakınları baktılar sözden anladığı yok, bir araya gelip İsmayıl'ı "eşek sudan gelinceye kadar" dövdüler, I/351. Koca ev, alevler içinde kaldı bir anda, komşuların uyanması, itfaiyeye haber vermeleri çok zaman almıştı, I/353. Acaba evde miydi, yanmış mıydı, sonradan iş anlaşıldı, I/354. Kapısı kilitli olduğundan Neslihan Ana dışarı çıkamamış, alevler içinde ruhunu teslim etmişti, I/359. Günlerin çoğu gitmiş, azı kalmıştı, I/362. Yine babasıyla dükkâna

gidecek, nafakasını çıkaracaktı, I/380. Baktı, sokak aynı, I/388. Şakir vardı, o, askere gitti, I/413. Külleri eşeliyor, sonra sokak sokak geziyordu.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/6. Bir yerden patlak veriyor, köylünün gözünde hepten "irezil" olunuyordu, II/7. En iyisi çok çalışıp az yemek, üç beş kuruş sahibi olmaktı, II/9. Köylünün kimisi uykuya dalmış, kimisi elinde çakı ağaç yontmaya durmuştu, II/12. Sen misin diyen, öfke geldi babasının ağzına oturdu, II/13. - Len Şerif, baksana sen bana, Hüseyin'in çalımı olmayacak da senin mi olacak, II/19. Aç sesini burdan, dinle ovadan, II/39. Unu yok asmış elek Düğlek yok, ister kelek, II/49. Otursa yakışır, söz etse yakışır, II/56. - Olmaz olur mu yahu, babasına yazdığı pusulada her bir hemşerim gelsin, ellerinden tutarım demiş, II/60. -Bak Şerif, pavlika deyince iş değişir, II/63. Osman'a "aha geldim." diyeyim, tamam, II/65. Birlikte koyun güttük, dağda yattık, II/75. -Öyleyse yola çıkıp adım başına adires soralım, oldu mu, II/97. -İnsan bu, yanılmaz mı, II/106. Nerede kalacaklar, ne iş yapacaklardı, II/120. İyisi mi çok yorulduk, oturacak bir kahve bulalım, II/132. Biz de karışalım aralarına, ha, ne dersin, II/134. Kimisi, "Yağlı boya." diye bağıyor, kimisi de "Haftayım beyler, haftayım." diye söyleniyordu, II/151. Baktı söz dinleyen yok, yukarıya seslendi, II/180. Betondan ses çıkıyor, Osman'dan çıkmıyordu, II/188. Şerif hışımla kapıyı çarptı attı kendisini dışarıya, II/195. Muharrem yanbaşıdaydı, sessizdi, II/198. -Aldırma Şerif, insanın başına neler gelir, II/199. Yürü inşaat aryalım çalışacak.

III. MEKTUP

III/5. Aynı köyden üç arkadaş bir olmuşlar, Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah'ı da yanlarına alarak tek gözlü bu bağ evini kiralamışlardı, III/14. Pantolon ütülensin diye geceden hafifçe ıslatılır yatağın altına düzgünce serilirdi, III/19. Çökelekti, pekmezdi, pestildi, çörekti, keteydi, kavurgaydı, soğandı, ayda yılda bir de olsa kavrulmuş etti, yufka ekmeğiydi, III/23. Emanetin geldiği olurdu, gelmediği olurdu, III/25. Bazen de kamyoncu emanetleri bırakmayı unuttur, yiyecek dolu sepet yabanda yazıda dolanır dururdu, III/38. Kocasısı olanca malı mülkü bırakmış, genç yaşta yatıp ölmüştü, III/39. Kızlarını gelin etmiş, iki oğlunu da okutmuştu, III/47. Umduğu dağlara kar yağmış, iki oğlunu da İstanbul'un yabancı almıştı, III/49. İstanbul'a gitmiş, iki oğlunun evinde de duramamıştı, III/52. Açık saçık giyinirler, ele güne karşı sigara

içerler, namaz niyaz bilmezlerdi, III/55. Bir iki uyaracak oldu, ağzının payını aldı, III/60. "Bugün yemek yapmadım, dışarda yiyelim, III/63. "İyisi mi uzaklaşayım buralardan." dedi, "Göz görmeyince gönül katlanırmış." hesabı kararını verdi, III/65. Oğullarından gelecek mektuplarla avunmakta, sağlıklı haberlerini bekleye bekleye günlerini geçirmekteydi, III/70. "Mektupta ne yazmış oğlu" desen, karşılık almak ne mümkün, Rıza omuzlarını "hiç" anlamına çekiştirmekle yetinirdi, III/72. Bir kar yağıyor üstümüze, kar dediğin böyle olmalı, el gibi, III/74. Tahir ayakta, ötekiler yatak keyfinde, III/76. Daha mangalın kömürü iyi tutuşmamış, gaz ocağının üstündeki isli çaydanlıkta çay suyu kaynamakta, III/77. Kar yağmakla kalmıyor, rüzgâr da esiyor üşütücü, III/82. Rüzgâr oradan girse buradan çıkıp gidiyor, eyleştiği yok ki içerde, III/97. Biz, aşık yan yattı, ters döndü diye birbirimize girerken, Burhan Bey taklidine katıla katıla gülerken zaman akıp gitmiş, farkında değiliz, III/116. Olmaz olur mu, var, III/118. Mektubu kaptı Postacının elinden, vardı dayandı Büyük Hanımın kapısına, III/131. Aldı mektubu kurumuş ellerinde evirdi, çevirdi, III/132. İçeri giremedi, dışarı çıkamadı, III/136. Tahir zarfı yırttı, şöyle göz attı, III/138. Muştumu isterim Büyük Hanım teyze, senin bankadaki parana ikramiye çıkmış, III/151. -Yürüyün şimdi bize gidelim.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/17. Hesaba kitaba vuruyordum, işin içinden çıkamıyordum bir türlü, IV/18. Değirmenin suyu nasıl dönecekti, bilemiyordum, IV/22. Yol bildiğim yoktu, iz bildiğim yoktu, IV/31. Oturttu karşısına, çay ısmarladı, IV/44. Hiç birini bilmiyordum, tanımiyordum, IV/48. Müdür Bey, parmak koyduğum köye şöyle bir baktı, yüzü aydınlandı, IV/56. -Sen hiç merak etme, her iş düzene girer, IV/59. -Şimdi, öğretmen arkadaşım ile çıkacaksınız, gerekli evrakı öğleye kadar tamamlayıp geleceksiniz, IV/76. Ertesi gün, atladım trene, ilçenin yolunu tuttum, IV/79. Tren gitti gitti, bir ovanın düzünde durdu, IV/81. İndim trenden, şöyle bir etrafıma baktım, istasyon binasından gayrı tek bina yoktu görünürlerde, IV/98. Ben gelmeseymişim okul öğretmensiz kalacakmış, öyle söyledi, IV/99. Beni yakından tanımak için sorular sordu, cevaplar verdim, IV/102. Yolda öğrendim ki köyün otobüsü yokmuş, ben ancak, bucak merkeze kadar otobüsle gidebilecektim, IV/118. Bana, sanki kırk yıllık dostlarıymışım gibi davranıyorlardı, mutlu oluyordum, IV/145. Ben "Anlaşılan gelenek böyle." diyorum, basıyorum imzayı, IV/146. Aklıma da gelmiyor, gerçekten bu duvar saati var

mı, nerede, demir sıra dedikleri nasıl bir şey, IV/147. Ben sadece imza atıyorum, imza atmakla meşgulüm, IV/155. Geceleri çalışıyor, hazırlık yapıyordum, IV/166. Yaşlıların devam ettiği kahve ayrı, gençlerinki ayrıydı, IV/168. Köy çok hoşuma gidiyor, canla başla çalışıyordum, IV/171. Akşam radyodan haberleri dinler, haber bittikten sonra da haberlerin açıklamasını yapardım, IV/212. Baktılar, "sayalım" dediler, IV/223. Bir büyük duvar saati asılı duvarın birinde, içinde âlet edevat yok, boş, IV/225. Neye baktıysak eksik, neyi incelediysek yarım, IV/228. "Senin dürüstlüğü için en küçük kuşkumuz yok. Olamaz da." diyorlardı, "Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar." demeyi de unutmuyorlardı, IV/234. Belki de öğrencilerine doğruluk üstüne nutuk çekmeyi de ihmal etmezdi, kim bilir, IV/237. Çekti önüne, bastı imzayı, IV/249. Bir daha okudum, isim aynı.

V. ÇAVUŞ

V/10. Orhan Bey iyi insandı, kültürlüydü, hoşsohbetti, V/31. Çavuş, olaya giriyor, o günlerin etkisini de içinde büyüterek anlatırken bizim eğitimci heyecanlanıp tamamen ayrı bir başka soru soruveriyordu, V/40. Baktım konuşma dağılacak, V/43. Biz sorulan toptan soracak, onlar da baştan sona anlatacaklardı, V/49. Astığı astık, kestiği kestikti, V/50. Kanun dinlemiyor, töre dinlemiyor, aklına estiği gibi yaşayıp gidiyordu, V/67. Çıkmalı kanun karşısına, bir bir hesap vermeli, V/76. Çıktım evden, vardım karakola, V/77. Atladım jeepe, tek başıma çıktım yola, V/79. Milas ile Yatağan arasında kır kahveleri var, oralardan geçmekteyim, V/82. Jeepe sağa çekip durdum, dinledim, V/94. Bir çıkış yolu vardı kahvenin, o da öndeki kapı, V/97. Dursun Onbaşı sen de Mahmutla İbrahim'i al, kapıyı gözle, V/108. Oynak Zeynep, duramıyordu yerinde, korkusundan tir tir titriyordu, V/110. Aldım Efe'yi jeepe, bastım gaza, V/125. - Şu jeepteki iti alın, nezarethaneye atın, V/143. Tutup kaldırayım dedim, kalkmıyor, V/144. Doktor geldi muayene etti, V/148. Jandarmalar, jeeple karakola getirirken kendisini dereye atmış bu, zor çıkarıp getirmişler, V/154. Uzatmıyayım, hastahanenin avlusuna girdiğimizde ölmüştü, V/163.- Hele ki çoğu gitti, azı kaldı, V/178. Bakıyorum o fasılda para yok, V/180. Neymiş, yanlış işlemiş, V/213.- Ne diyeyim, kader ağlarını örmüş bir kere.

VI. REİS BEY

VI/4. Seferoğlu, kasabanın girişinde kornaya basar, sesli sesli bağırtısından gizli bir sevinç duyardı, VI/11. Hani ses çıkarana olmasa, kamyonun dibinde yatacaklar, benzin kokusunu sindire sindire gözetlemenin tadını çıkaracaklardı, VI/21. Bu ara Seferoğlu'nun Bedford'u yokuşu çıkmış, caddeyi bulmuştu, VI/22. Kamyon tozu dumanı savurup vardı, kahvelerin önünde durdu, VI/25. Parmaksız, "Bunlar de neyin nesi?" diyenlere karşılık vermiyor, o kurnaz yüzündeki çizgileri yayararak gülüyordu, VI/27. - Şunlara bak şunlara, ipini koparan gelmiş, VI/32. Çay isteyene çay, kahve isteyene kahve getirdi, VI/33. Necdet, "Tarçının var mıydı?" diyecek oldu, sözü ağzına tıkadı, VI/37. Bir gün, Reis Bey ile kasabanın ileri gelenleri kahvenin baş köşesine oturmuşlar, piyangodan söz açmışlardı, VI/41. -A delibozuk, yüz kuruşu saymasını bilmezsin, elli bin lirayı ne yapacaksın, VI/43. Elini ıslak kirli önlüğüne sildi, Reis Beyin karşısına geçti, VI/52. Sonra bu okuyan gençleri çevresinde toplar, onlarla "dünya ahvalinden" sohbet ederdi, VI/56. Mikrofonu içe, hoparlörü dışa yerleştirdi, VI/58. Sonra gitti eşkıyalıktan dönme Rüstem'i bulup getirdi, VI/60. Çal ha çal, söyle ha söyle, VI/64. Birinin Belediyede olduğu söylenirdi, birini de Mescitönü'ndeki kahveci Yıkık Ali getirmişti, VI/77. "Bizim dürzü deccal mı oldu ne?" diyor, ağzına geleni söylüyordu, VI/81. Kasabalının kimisine dilekçe yazıyor, kimilerini de tutup evkafa, doktora götürüyordu, VI/100. Kasabanın mührünü teslim aldı, oturdu, VI/112. Eli sopalı beli kamalıydı, VI/116. Ne zaman görse kafasını çevirir, selâmı bile esirgerdi, VI/148. - Anladım, senin başında bir iş var, VI/165. Hemen kebablar geldi, sofralar kuruldu, Tokat'tan özel getirilen rakı şişeleri açıldı, VI/184. Durur mu Parmaksız, hemen kolları sıvayıp işe girişti, VI/195. Amma evdeki hesap çarşıya uymamış, karısı ardi ardına beş kız çocuğu doğurmuştu, VI/198. "Benim çocukların anası da yaşlandı canım. Sabah akşam kara zeytin mi yiyelim şu yaşta?" diyor, gevrek gevrek gülüyordu, VI/200. Sonra Mestan'la kahveye çekilip oturuyorlar, Seferoğlu gibi, terzi Muharrem Usta gibi hatırlılarla, karakolun çavuşuyla sofralar kuruyorlardı, VI/208. İçlerinden bazı romanları bir yana ayırdıktan sonra döktürdü benzini, tutuşturdu kipriti, VI/213. "İşine karışmak gibi olmasın amma Allah'ım, madem benim oğlanı yarattın, eee, ne demeye şeytanı da yaratırsın?" diyor, ağzına geleni sayıp döküyordu, VI/215. Bazı bazı derme çatma müzik toplulukları gelip burada konser vermeye, ayda yılda bir gelen derme çatma tiyatro toplulukları oyun göstermeye başladılar, VI/218. Reis Beyin adamları boş mu

duruyorlardı, anında yetiştiriyorlardı duyduklarını, bildiklerini, gördüklerini, VI/224. - Emir büyük yerden Dursun Ağa, senin burası çocuk bahçesi alanı içindeymiş, VI/227. - Anlamadım, yıkım emri mi, VI/232. -Orasını bilir miyim ben, yıkılacak dendi, aha geldik, VI/237. -Elini ayağını öpeyim Efe, bu nice iş, VI/238. Hanem halkına ne derim ben, evsiz yurtsuz nerelere sığınırım, VI/239. -Geçimin benim boynumun üstüne mi, önceden düşünseydin, VI/243. Kimi toprak dama çıktı, kimi avlu duvarına yumuldu, VI/244. Komşular yetişse de faydasız, emir büyük yerden çünkü, VI/246. -Koşuver Dursun yeğenim, koşuver karakola, koşuver Reis Beyimize, VI/247. Dursun durur mu oralarda, düveleğe tutulmuş danalar gibi ordan oraya koşturmakta, VI/260. Mapus damlarında bakanın çekenin de olmaz, sürünürsün, VI/262. Ertesi günü er sabahta Yaşar Çavuş, Dursun'u tuttu kolundan Belediyeye götürdü, VI/263. Reis Bey bir zaman sonra geldi, yarım ağızla selâm verdikten sonra çok sevdiği koltuğuna yayıldı, VI/276. Olmadı çoluğuna çocuğuna acı, VI/283. Doğrulur gibi yaptı koltuğundan, bağırdı, VI/287. -Git de kâtibe söyle, yıkım işini şimdilik erteledim, VI/290. Dursun'un bahçeye bakan odasının damı açılmış, bahçe duvarının bir yanı boydan boya yıkılmıştı, VI/294. Almışın yok vermişin yok, VI/305. Biri, vardı omuzuna çarptı, VI/319. Parmaksız koltuğundan doğruldu, bir süre camdan ötelere baktı, VI/320. Tütün kesesini çıkarıp sigarasını sardı, ateşledi, VI/329. Kimileri, "belâ geldim demez, otur ocağın başına." diyor, iş olmadıkça dışarıya çıkmıyordu, VI/331. Yılın en az dokuz ayını dışarlarda geçirirler, tütün kırmakmış, pamuk toplamakmış, inşaatta çalışmakmış, ne iş bulurlarsa balıklama dalarlardı, VI/337. -Reis Bey, Kâtibe söyle, aylığımı getirsin, VI/348. Oysa partinin ilçe başkanıyla Ankara'ya kadar gitmişler, kırk bin lira alıp getirmişlerdi, VI/357. Hasan evinden çıktı, eli pantolonunun düğmesinde bakkal dükkânından içeri girdi, VI/369. Çaresiz elli lirayı eli titreye litreye verdi, çöktü tezgâhın başına, VI/370. Hızını alamıyordu, yürüdü Mestan, VI/373. -Ağanın sırası mı, önce soruma cevap isterim, VI/376. -Bundan üç gün önceydi, senin dükgene Seferoğlu'nun kamyonu yanaştıydı, VI/396. Buna bir de elli lira ekledi, "Bu da benim hak ettiğim zam." dedi, paranın gerisini Reisin önüne doğru elinin tersiyle itti, VI/402. "Hacı Dayı sağ olsaydı da görseydi hallarımızı." diyor, kendi kendine konuşmasını sürdürüyordu, VI/426. Emin Çatı da hep alttan alıyordu, dikilip çıkmıyordu karşısına, VI/434. Bu yetmemiş, ardına düşmüşsün, VI/455. En iyisi ilçeye varmak, kumandana teslim olmalı, VI/457. - Kıpırdayın komşular, ilçeye yetiştirirsek, yarası ağır değil, VI/469. Elini yüzünü belli

belirsiz yıkamış, kandan leke olmuş gömleğini eve gidip de değiştirmek aklına gelmemiştir.

VII. SELMA

VII/4. Kalktı, tel dolaptaki ak keseden elindeki tabağa iki avuç pirinç koydu, VII/5. Sonra geçti pencerenin karşısına, pirinci ayıklamaya başladı, VII/7. Baktı, Selma'dan ses seda yok, üsteledi, VII/23. Selma kalktı, ayıklanmış pirinci, ocakta kaynayan tencereye boşalttı, VII/27. O ne demek kız, Nebahat'ı ne çabuk unuttun, VII/32. Selma baktı, anası kararlı, VII/40. "Güzellik desen bende, alım çalım desen bende, VII/43. İş güzellikte değil, paradaydı, VII/47. Nebahat, bir giydiğini bir daha giymezi, kollarında bilezik, boynunda altın olmadan yola çıkmazdı, VII/56. O da altın takmalıydı boynuna, bilezik geçirmeliydi koluna, VII/75. Bodrum'da üç parsel büyük arsamız var, üçünün tapusu da benim üstüme, VII/85. Varını yoğunu ortaya koyacak, oğlunu okutacaktı, VII/88. Otururdu baş köşeye, keyfine bakardı, VII/108. Aynur Hanımın amansız hastalığını hatırlayınca da içinde bir eziklik hissediyordu, acıyordu kadına, VII/130. İyilik edecek, duasını kazanacaktı, VII/135. Fahrettin Bey, Selma'nın pişirdiği az şekerli kahvesini yudumluyor, bir yandan da Selma'yı inceliyordu, VII/139. Düşüncelerini eviriyor çeviriyor, sırasına oturtuyor, tam konuşacak, ağzında düğümliyordu, VII/142. Bakarsın, evin altını üstüne getirir, bir çuval inciri berbat ederdi, VII/151. Selma'ya baktı, kendi hâlinde, VII/153. -Bak, beni iyi dinle Selma, VII/154. -Bazı şeyler anlatacağım, tersten anlama, VII/157. -Demek ağzında bakla var, hele çıkar şunu da görelim, VII/159. -Selma baktı, kocası ciddi, VII/162. -Bak beni iyi dinle, VII/171. -Söyle bakalım, yine kuru hülya mı, VII/174. -De bakalım, neyi, nasıl vuracaktınız, VII/179. Biliyorsun, bu Aynur Hanım, ağır hasta, VII/181. Öldüğü zaman madem kimi kimsesi yok, bütün malı mülkü bize kalsa fena mı olur derim, VII/190. Altı aya varmadan madem ölecek, zaten bir ayı geçti, bütün malı bana kalır, VII/248. Tek düşüncesi vardı, ölüm haberini bir an önce alabilmek, VII/249. Fahrettin Bey, her ay geliyor, aldığı maaşı kuruşu kuruşuna Selma'nın avuçlarına sayıyordu, VII/253. Selma, küsmüş gibi davranıyor, Aynur Hanımın yüzüne bakmıyordu, VII/262. Evse ev, yazlıksa yazlık, paraysa para, Selma daha ne isteyebilirdi, VII/268. Selma, günleri ayları saymakta olsun, ortalığa bir ölüm sözüdür yayıldı, VII/287. Herkes telâşlıydı, üzüntülüydü, VII/299. Bayıldı, olduğu yere yığıldı.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/5. Hoşsohbet adammış dedemin dedesi, gün görmüş adammış, VIII/10. Eee, ne de olsa onlar eski adam, eski toprak, VIII/12. Savaş görmüşler, kıtlık görmüşler, kuraklık yıllarında sıkıntı çekmişler, VIII/41. -Benim pantolon buruşmuş, bizim köyde terzi olsa da ütöletsem, VIII/54. Boşalmış kutulardan birisine dirseğini dayadı, başladı sohbetle, VIII/60. Ben burdayım, aklım ötelerde, VIII/61. Şimdi köyde ne yaparım, ne ederim, VIII/78. Geçirdiğim aksiliği hatırladıkça deliye dönüyorum, anlamıyor, VIII/92. -Bir seferinde ne yapmıştık, biliyon değil mi, VIII/99. Bak ne diyecem sana, VIII/100. Fırsatını buldun mu et yiyecen, eyice gıdadır, VIII/103. Baktım, söz uzayacak, VIII/104. -Söze doyum olmaz Şeref, kalkalım, VIII/109. Gurbet ellerde aç susuz sürün, sonra da biriktirdiğin üç beş kuruşu bir zalıma kaptır, VIII/113. "Kahpe felek, sana nettim, neyledim, VIII/115. Canlandım, yiğitliği de elden bırakmamaktayım, VIII/121. Söylesem bir türlü, söylemesem bir türlü, VIII/127. -Sorma Şeref, sorma gardaşım, VIII/142. Kağnımız devrildi ya, yol gösterecek gayrı, VIII/156. -Nasıl bakarım yüzlerine, nasıl cuvap veririm, VIII/158. N'edeceksin, sabırlı ol, VIII/168. İleri gidemedim, geri dönemedim, VIII/172. Durmanın faydası yok, bismillah deyip girdim odaya, VIII/180. Baktı, beni gördü, atıldı boynuma, VIII/182. -Eee Ömer A, anlat bakalım, ne yaptın oralarda, VIII/183. Yediğin, içtiğin senin olsun, anlat hele ne yaptın, VIII/201. Karım sinmiş bir köşeye öylece düşünmekte, VIII/203. Kağnımız devrildi ye herkes ayrı ayrı yol gösteriyor, işe yarayacakmış gibi, VIII/205. Bir de inanmayanlar var, onlara ne demeli, VIII/206. Sözüm meclisten dışarı, "yalanmış söylediklerim", "Gizlermişim, VIII/207. Niyetim, parayı bubama koklatmamakmış, düzmeceymiş anlattıklarım, VIII/208. Torba değil ki büzesin, ağız mübarek, VIII/201. Karım sinmiş bir köşeye öylece düşünmekte, VIII/205. Bir de inanmayanlar var, onlara ne demeli, VIII/206. Sözüm meclisten dışarı, "yalanmış söylediklerim", "Gizlermişim, VIII/207. Niyetim, parayı bubama koklatmamakmış, düzmeceymiş anlattıklarım, VIII/208. Torba değil ki büzesin, ağız mübarek, VIII/209. Karım bir köşeye sinmiş, elinde eski ceketim, yamalık üstüne yamalık vurmakta, VIII/217. Baktım, paramı sardığım muşamba.

IX. AVARE YILLAR

IX/12. Sen içmecen, öteki bakmemecek, ben bu kaydattığım çayı kime satcem, IX/13. Gönlü hoş olsun diye kimimiz yeniden çay söylüyordu, kimimiz kahve, IX/15. - Üç sağlam çay yap, kahve iki oldu, IX/19. Baktık, olacak gibi değil, IX/25. Esnaf dük-

kânında, millet işinde, gücündeydi, IX/27. Sabahın alaca karanlığında kalkar, çalışmaya dururdu, IX/40. Elimize biraz para geçerse defter kalem alırdık, yaz boyunca ordan oraya koşturmazdık, IX/41. Akşama kadar kapı kapı dolaşıyor, eli boş dönüyorduk, IX/56. Evlerden getirdiğimiz zeytinle, peynirle, yumurtayla, helvayla midemizi doyurur, güya yorulduk ya, çayırlara uzanır kestirmeye bakardık, IX/57. Yine böyle bir öğle paydosunda otururken içimizden biri iri bir yılan görmüş, hepimiz heyecanla ayağa kalktık, IX/68. Arkadaşlarımız vişne ağacının tepesinde, ben de Bahçıvan Nuri'yle birlikte yerde bahçede çiçek toplamaktayım, IX/71. Bizimkiler her zaman olduğu gibi tutturmuşlar bir türkü, ver yansın ediyorlar, IX/75. Yüzüne baktık, asık, IX/78. Şöyle yüzümüze bir süre baktı, sonra Bahçıvan Nuri'yle beni bir kenara çekip öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nemutlu, Güner Ege ile Dabbanoğlu'nun işine son verdi, IX/82. Onlar şaşırды, ben daha da şaşırдыm, IX/85. Vakit geçmez, saatler ilerlemez, gün tükenmez, IX/94. Baktım, durum kötü, IX/95. Vardım idare binasına, çıktım Müdürün huzuruna, IX/97. Müdür yüzüme baktı, kararlıydım, IX/105. Çekiyorduk masaları gölgeye, oturup sohbet ediyorduk, IX/116. Anlatılanlar da hep sevda üstüneydi, IX/129. Hoppala, aldı bizi bir merak, biz nasıl tanımayız, IX/134. Biz bir bir evleri sayıyoruz, hep "yok" diyor, IX/173. Birkaç cümle daha ekleyip çıktı, gitti, IX/177. O da bizleri gördü, müthiş bozuldu, IX/178. Şöyle kafamı doğrultup bakamıyorum, yer yarılrsa girmeye hazırım, IX/191. O günden sonra kendi hesabıma cebiri, fiziği ikinci plâna atmış, derste önceliği coğrafyaya vermişim, IX/196. Hocanım özellikle bizleri sık sık tahtaya kaldırıyor, sorular soruyordu, IX/198. Biz soruları bildikçe sinirleniyor, belli etmemek için kendini zor tutuyordu, IX/208. Kara kara bulutlar üst üste ağmış gökyüzüne, başlamış yağmur yağmaya, IX/217. Sınıfa şöyle göz ucuyla baktım, çocuklar kıs kıs gülüyor, IX/218. Aliço, şişko haliyle sınıfın en arkasına geçmiş, âdeti olduğu üzere uyuyor, IX/221. Kınlı Orhan da bir köşeye çekilmiş amiral battı oynamakta.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/4. Havanın iyice ağırlaştığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, vardı iki küçük pencereden birini açtı, X/10. Besim Bey, oyun masasının bir köşesine sıkışmış, çayını yudumlarırken oyuncularını gözlemekteydi, X/19. -Geç kaldın Besim Bey, Necmiye Yengem kemiklerini kırar vallaha, X/28. Gider bizim misafir konağına yatar, X/40. Kimi, bir yandan kadehini yudumlıyor, kimi de durmadan çay içiyordu, X/45. Besim

Bey, Şirinoğlu'nun eline bakıyor, "Bakalım bu eli kim alacak?" diye sonucu merakla bekliyordu, X/49. Aha sokuldun yanıma, üç elde otuz liram uçtu gitti, X/50. Kıpırda şöyle, kıpırda da soluk alalım, X/59. -Besim Bey, taze çay koydum, buyur, X/66. Otur şuraya lâflayalım, X/82. Olayı çıkarır, sonra da ağlaya ağlaya Şirinoğlu'nun Nazlı karıyı bulurdu, X/89. Geçti odaya, soyundu, X/103. -Bunu nerden buldun, onu söyle sen, X/124. Uyumak istiyordu, uyuyamıyordu, X/139. -Olur Veli A, bakarız, X/140. -Necmiye Hanıma söyle, bizim karı bekliyor evde, X/143. -Nazlı Hanım gelse buraya, burada otursalar, X/164. Kuşkulandığı an, bu kuşkuyu dağıtıyor, karısına toz kondurmak aklının ucundan geçmiyordu, X/173. -İmamın evinden aş, ölünün gözünden yaş çıkmaz, X/198. -Bak şu edepsiz, hâlâ konuşuyor, X/214. "Ben şu cahil kadın kadar olamıyorum, benim ondan neyim eksik, X/215. Oysa mümkün olduğu ölçüde bir dediği iki olmuyor, ellere fazla heveslenmesin diye Besim Bey gücü ölçüsünde isteklerini yerine getirmeye çalışıyordu, X/228. Baktı ki kimsenin yarasına merhem olmaya niyeti yok, basardı istifayı çıkardı işin içinden, X/233. İstifadan sonra gider babasının dükkânına, bağdaş kurup otururdu, X/246. Besim Bey, Nazilli basmasından diktirdiği çizgili pijamasını sırtına geçirmiş, Necmiye'nin demlediği tavşan kanı çayını bardağa doldurmuş, elinde üç günlük gazete okuyordu, X/248. Kalktı, gündüzden pişirdiği kurabiyeleri, çörekleri tabağa doldurup getirdi, X/266. -Enver eniştem Ankara'ya tayin olmuş, arar bulurum, X/270. Başu belli değil, sonu belli değil, X/279. -Gitti, ayaklarına bol bol su döktü, X/284. Ankara'ya göçüp konmuştu aklınca, gezinmekteydi, X/288. Necmiye, ilçeden kimseye haber vermeden, Nazlı'ya bile "Allaha ısmarladık" demeden bir sabah atladı otobüse, vardı Ankara'ya, X/292. Onu bağrına bastı eniştesi, ablası, Necmiye çok sıcak karşılandığını görünce içinde sonsuz bir huzur duydu, X/305. "Bak, sana bir akıl vereyim, X/309. Var git partiye yazıl, X/314. Faydası olurdu, zararı olmazdı, X/327. Başladı var gücüyle ağlamaya, var gücüyle bağırmaya, X/329. Dışarı atmak istediler, yapamadılar, X/333. Baktı, genç, güzel bir kadın ağlıyor, X/350. Kuyucaklı'nın rüşvet almasından başladı, savcının muhalifliğine kadar aklına ne geldiyse döktü ortaya, X/351. Beyefendi dayanamıyor, notlar alıyordu, X/357. Belki iki saat geçti, belki üç saat, X/360. Telefon bağlantılarına da izin vermemekteydi Beyefendi, sohbetin kesilmesini sevmezdi çünkü, X/361. Beyefendiyle konuşmak için Sekreteryaya gelenler oturtulmuyor, "Beyefendi gittiler, yarın teşrif buyurun." denip kapı yüzlerine kapanıyordu, X/362. Nice zaman sonra kapı gıcırdadı, açıldı, X/382. Gelmişten, geçmişten başladık lâflamaya, saat sabahın ikisi olmuş haberimiz yok,

X/384. Muavin Beyin kafası karışıyordu Müdür Bey böyle anlatınca, arada bir, "Acaba dedikleri doğru mu?" diye de içinden geçirdiği oluyordu, X/385. Çünkü yine böyle bir sabah sohbetinde Müdür Bey tutturmuştu anlatmaya, Anadolu Kulübünden girmiş, Karpiç Lokantasından çıkmıştı, X/391. Necmiye gitti kursa, çiçekçilik öğrendi, X/400. Bir de dükkânı olsaydı şöyle, dükkâna yayılsaydı, X/405. Sayarız parayı peşin peşin, alırsız dükkânımızı, X/422. -Tanışmak şöyle dursun, içtiğimiz su ayrı gitmiyor, X/425. - Olur, çağırırız, X/426. -Anlat hele. Müfit Bey çağırıldı dediydin, X/431. Alacaksın tarlayı, sayacaksın parayı, X/456. Partiye yakın olduklarından eşten dosttan iltifat görüyorlar, konu komşu saygı gösterdikçe keyifleniyorlardı, X/457. Can çıkmayınca huy çıkmazmış, Necmiye'nin hırçınlıkları arada bir depreşiyordu, X/458. En küçük şeye alınıp sinirleniyor, sinirlendi mi de içindeki şeytan gözlerine şimşek olup oturuyordu, X/484. Ona da gelecekler, müdürlükten el çektireceklerdi, X/487. Sonra, ne yaptığını bilmeden gitti, yüzünü yıkadı, X/494. Duymuyor musun, yönetime el konmuş, X/500. Bu arada radyo, marş yayını kesmiş, "Nato'ya, Sento'ya bağlıyız." konuşmasına durmuştu, X/509. Gitti, gelin sandığının içinden bir büyük çarşaf bulup getirdi, X/513. Sonra geldi, koltuğuna yeniden oturdu.

XI. ÇILDİROĞLU

XI/2. Elin etlisine, sütlüsüne karışmaz, kahve köşelerinde siyaset tellallığı yapmaz, yalnızca ailesinin "maişetini" düşünürdü, XI/12. Belediye seçimlerinde aday olanlar kapısına dayanır, Çıldıroğlu'nun kendilerini desteklemesini isterlerdi, XI/13. O, hiç birine renk vermez, gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye gayret gösterirdi, XI/17. Ocak tütmeliydi, sırt dediğin "muhkem" zıbın görmeliydi, XI/26. Ak çoraplar örerlerdi yünden, alacalı çorap örerlerdi, XI/29. Askerdeki yavuklusundan mektup mu bekliyor, çorabın iki yanına güvercin oturtur, yavuklusuna yollardı, XI/30. Canı sıkınsa, bunalıyorsa, kimselere açılmıyorsa bu sefer çoraptaki şekiller değişir, dolambaçlı yollar, birbirine girmiş şekiller, acaip görüntüler çorapta rastgele serpiştirilirdi, XI/31. Çıldıroğlu, kasabanın "kadim" geleneğine uymamış, ne kunduracı olmuş, ne de semerci olmuştu, XI/34. Evinin altındaki dükkânın kepengini açtı mı, organları, sicimleri bir yana, testereyi, çapayı, küreği bir yana asar; yağdı, tuzdu, sabundu, şekerdi, kınaydı, karanfildi, aynaydı, taraktı, gramafon iğnesiydi, lâmba şişesiydi, fitildi, iğneydi, iplikti, makaraydı, tahindi ne bulursa getirip dükkâna yığardı, XI/36. Gönlü tok olduğundan, haramdan da korktuğundan azıcık kâr eder, "Allah bereket versin, bu günlük nafakamız

çıktı." derdi, köşesine çekilir otururdu, XI/45. O da oturur, kırk yıllık doktormuş gibi enine boyuna muayene ederdi, XI/48. İğne vurmasını bilir, bazı ilâçların ne işe yaradığını da az buçuk anlardı, XI/51. O da kerpeteni kapar, bağırtı bağırtı dişleri sökerdi, XI/57. Bazen bir okka şeker çeker, terazinin kefesindekini yarım okka sanırdı, XI/63. Ölçtü, biçti, bir akşam üstü dükkânın kepengini bir daha açmamak üzere kapattı, XI/67. Bağa bahçeye gitti geldi, faydasız, XI/84. Ocak kimi zaman yanar, kimi zaman yanmazdı, XI/87. Dağın, köyün şartlarına uymuş, pazarcılığını iyi kötü sürdürmeye başlamıştı, XI/92. Kar yollara yığılır, her bir yanı kapatırdı, XI/93. Çıldıroğlu'nun Yaşar, dükkândaki ocakta odunları tutuşturur, beş numaralı gaz lâmbasını yakar, çocuklara haber gönderirdi, XI/96. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi kitaplar elden ele dolaşır, ardı arkası kesilmeden masal anlatılırdı, XI/97. Mısır patlatılır, nohut kavrulurdu, XI/101. Çocukların şenliğine katılırlar, hoşça vakit geçirirlerdi, XI/107. Alanı vardı, almayı vardı, XI/112. İlle para diye tuttursaydı, o dağ köylerinde boşuna dolanır, eli boş kasabaya dönerdi, XI/113. Bir kış günü, yine kasabaya döndüğünü duydu mahalleli, sonra da hastalandığını, XI/125. Bizimkiler ihlamur kaydattı, içtim, tadı yok, XI/129. Bizimkiler serdiler yün yatağı, ak çarşafı; üstüme bir değil iki yün yorgan attılar, XI/133. Baktım, iyi değilim, XI/134. Çıktım yataktan usulcacık endim ahıra, XI/136. İrahat etmişim de bi uyumuşum, gözümü açtığımda titreme falan geçmişti.

XII. ZEYNEP

XII/1. Zeynep uzun, sarı saçlarına bir iki tarak vurdu, sonra anasına:-Ben bu Osman'a varmasam olmaz mı ana? dedi, XII/10. -Ne demek söz kesilmek, beşik kertmesi, babamın iki dudağı oynasa da "vermiyorum kızı" dese, tamam, XII/12. -Hayır ana, niyetimi diyom sana, XII/22. Ağanın yataklarından fırlamış, küfrün bini bir para olmuştu, XII/42. -Senin sınıfta oğlu var, dövmüş falan olmayasın, XII/91. İki yıldır tanışır, görüşürlerdi, XII/92. Birlikte sınıflara girerler, birlikte gezerler, tozarlardı, XII/107. Ağa, Ali'nin yaşantısına son verecek dosta, düşmana karşı namusunu korumuş olacaktı, XII/109. İşi iyice kurcalamalı, olayı bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmalıydı, XII/124. O gün Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün olayı duyunca Zeynep'i sorguya çekmiş, iki de tokat atmıştı, XII/128. Bir dilekçe yazdırıp Millî Eğitime, bir dilekçe yazdırıp mahkemeye dayamıştı, XII/129. İşte bu dilekçe yüzünden Müfettiş atına atlamış, köyün yolunu tutmuştu, XII/135. Evde yalnız olduğu bir sırada Ali gel-

mişti evlerine, babasını sormuştu, XII/138. Ali hemen üstüne saldırmış, Zeynep direndikçe sırtındaki giysileri bile parçalamıştı, XII/139. Elinden nasıl kurtulduğunu bir o, bir Tanrı bilirdi, XII/142. Sonra Hörü Hala, sonra Zeynep'in anasıyla babası dinlendi, XII/147. Beş yıllık öğretmendi, ilk kez böyle bir olayla karşılaşılıyordu, XII/148. Girdi içeri Ali, iki saatte çıkabildi oradan, XII/162. Zeynep'le karısını ata bindirmiş, gitmişti, XII/168. Çünkü Sefer boş durmamış, Zeynep'in ardına bir yaşlı kadın salmıştı, XII/176. Yargıç, Zeynep'e döndü ve sordu, XII/196. -Bu kadından davacı mısın, sana iftira atan, başını derde sokan bu kadından davacı mısın?

SIRALI CÜMLE

HİKAYE ADI	SAYISI	ORANI
AĞLAMA FATMA GELİN	44	10
ŞEKERLEME FABRİKASI	24	5.4
MEKTUP	28	6.3
DEMİRBAŞ LİSTESİ	29	7
ÇAVUŞ	24	5.4
REİS BEY	68	15.4
SELMA	36	8.1
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	39	8.8
AVARE YILLAR	33	7.4
GEÇENİN BİR SAATİNDE	63	14.2
ÇİLDİROĞLU	31	7
ZEYNEP	22	5
TOPLAM	441	100

2.1.2.3.1.5. KESİK CÜMLELER

“Eksilteli Cümle” adıyla da telaffuz edilen bu cümle çeşidi, yüklemi olmayan cümle olarak tanımlanır.

Bazı kaynaklarda ise genellikle yüklem olmak üzere, herhangi bir ögesinin kullanılmadığı cümleler şeklinde de tanımlanır. Kesik cümlelerde anlam, okuyucunun düşüncesine bırakılmaktadır.

Dizdaroğlu, “Tümcebilgisi” adlı çalışmasında “kesik tümce” ile ilgili şu bilgileri vermektedir:

“Çoğu zaman yüklemi, kimi zaman da başka bir ögesi kullanılmayan anlatıma kesik tümce denir. Kesik tümce söze duyusallık kazandırır, imgelem gücümüzü çalıştırır. Kesilen tümcenin, eksik bırakılan ögenin anlamını imgelem gücümüzle tamamlarız. Yüklem bulunmayışı, tümceyi anlamsız bırakmaz, tersine anlamı daha etkili kılar” (Dizdaroğlu, 1976: 274).

Neşe Atabay, Sevgi Özel ve Ayfer Çam, “Türkiye Türkçesinin Sözdizimi” adlı çalışmalarında, bu cümle türünü “Kesik tümce” başlığı altında ele almış olup, “türlü nedenlerle tümcenin ögelerinden birinin, genellikle yüklem kullanılmadığı cümle çeşidi” olarak ifade etmektedirler (Atabay/Özel/Çam, 1981: 114).

Kesik cümleyi diğer dil bilimcilerden farklı bir adla anan Korkmaz’ ın bu cümle türü için kullandığı ifade “eksiltimli cümle” olup, bu cümle ile ilgili tanımı şu şekildedir:

“Genellikle günlük konuşmalarda yer alan ve bazı ögeleri kesilerek söylenip dinleyenin anlayışına bırakılan veya fiili kullanılmadan yargı bildiren cümle” (Korkmaz, 2007: 82).

“Genellikle yüklemsiz ve sık sık da tek sözden oluşan eksilteli cümleler, yüzey yapıları bir cümle olmaktan uzak oldukları halde, sözlü dil kullanımının çeşitli ögelerinin yardımıyla, derin yapıları, yargı bildiren bir cümle olarak algılanırlar. Bu cümleler, yazılı dilde genellikle üç nokta (...), ve soru işaretli (?..) ya da ünlemli (!..) sıra noktalarla gösterilmeye çalışılır” (Karaağaç, 2009: 201).

Söz dizimi açısından ele aldığımız öykü kitabında yer alan eksilteli cümle örnekleri aşağıdaki şekildedir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/68. Yalnız o mu, I/69. Bütün askeriye, I/158. Babasına nazar değmesin de...

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/16. -Yalnız para mı, II/69. -Şekerleme üstüne, II/119. -Orası öyle de, II/140. -Len Muharrem, baştan sona avrat!

III. MEKTUP

III/90. Dıgaz deyen dilini, III/91. Ardından küfürler, III/139. Hem de İstanbul'da bir daire.

V. ÇAVUŞ

V/39. Anlatanda bir şaşkınlık, V/118. Bir sinirliyim ki, V/122. Yine mi yangın, V/198. -Kadınla, kızla.

VI. REİS BEY

VI/127. Kara Haydar'da bir şaşkınlık, VI/133. -Mestan'ı mı, VI/227. B. Yıkım emri mi, VI/228. -He ya, yıkım emri, VI/257. Emir çıkan o ağzı ikiye ayırmalı ki kasabanın ortasında, VI/269. Sonra, VI/310. O saat alt alta, üst üste, VI/385. -Yetmiş beş lirayı mı, VI/425. Demir yumruk inmeliydi ki başına.

VII. SELMA

VII/9. -Nebahatlara mı, VII/10. -He ya, Nebahatlara, VII/11. -Eh madem istiyorsun, VII/77. İple çektikleri ay başlarını mı, VII/78. Evliliğinin on beşinci yılında gırtlığına kadar borca batarak, üstüne bir de banka borcu ekleyerek zar zor alabildikleri kuş yuvası daireyi mi, VII/175. -Şu Aynur Hanım var ya...

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/68. Bafra, VIII/71. Sağlıkçının içtiği kutulu cigaradan, VIII/83. - Demlisinden tavşan kanı çay, VIII/128. Bir dert ki düşman başına, VIII/204. Gelenler, gidenler.

IX. AVARE YILLAR

IX/103. Koca koca kavak ağaçları, çimenler, çiçekler, güller, menevşeler,
IX/104. Şırl şırl sular, IX/ 209. Hem de ne yağış, bardaktan boşanırcasına.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/251. Besim Beyde bir tedirginlik, X/263. -Kadın başına mı, X/415. Maaşla mı,
X/418. -Hangi Müfit, X/439. –Sonra, X/441. Kârlar yarı yarıya cebe.

XII. ZEYNEP

XII/80. -Bir hafta önce, XII/112. Ya doğruysa, ya Zeynep saldırıya gerçekten uğradıysa...

KESİK CÜMLE

HİKAYE ADI	SAYISI	ORANI
AĞLAMA FATMA GELİN	3	7
ŞEKERLEME FABRİKASI	4	9
MEKTUP	3	7
DEMİRBAŞ LİSTESİ	-	-
ÇAVUŞ	4	9
REİS BEY	9	20
SELMA	6	13
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	5	11
AVARE YILLAR	3	7
GEÇENİN BİR SAATİNDE	6	13
ÇİLDİROĞLU	-	-
ZEYNEP	2	4
TOPLAM	45	100

2.1.2.3.2. YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

Yüklem türüne göre cümleler iki gruba ayrılır.

1. Fiil Cümlesi
2. İsim Cümlesi

2.1.2.3.2.a. FİİL CÜMLESİ

Yüklemi çekimli bir fiil olan cümleye fiil cümlesi denir. Fiil cümlelerinin yüklemde ek eylem bulunmaz.

Yaptığımız çalışmada tespit etmiş olduğumuz fiil cümlelerini aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. Şakir, köklü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti, I/2.A. (O) El üstünde tutulmuş (tu), I/2.B. (O) El bebek gül bebek büyütülmüştü, I/3. Ailenin devamını Şakir sağlayacaktı, I/5. El evinin hanımı olmuştu, I/6. Çocukları, el evinin devamını sağlayacak çocuklar olarak büyüyecekti, I/7. Sülâleyi oğlan çocuğu sırtlar götürürdü, I/9. Büyüyecekti, I/10. Ekmek torbası başına geçince ailenin devamı, sorumluluğu ondan sorulacaktı, I/11.A. Şakir'in bir dediği iki olmuyordu, I/11.B. (O) Babasıyla töre gereği yüz yüze doğrudan konuşamıyordu, I/15. Töre gereği çocuklar babalarıyla doğrudan konuşamadıkları gibi, babalarının yanında yayılarak oturamazlardı, I/16. Edepli olunmalıydı, I/18. Böyle böyle yıllar sürdü gitti, I/19. A. Şakir büyüüp serpilince, ele avuca gelir hâle gelince babası taktı ardına, I/19.B.(Babası) Dükkâna götürmeye başladı, I/21. Büyüğünü, küçüğünü bilirdi, I/22. A.(O) Sabahın alaca karanlığında babasıyla birlikte kalkar(dı), I/22. B.(O) Sabah çorbasını kaşıklar(dı), I/22. C.(O) Babasıyla birlikte dükkâna giderdi, I/23. Babası tembihlemişti, I/24. Güneş doğmadan kalkılmalıydı, I/25. Güneşi, yatakta sırtına doğdurdun mu, o evde bereket mi kalırdı, I/26. Dükkân, er sabahta açılmalıydı, I/27. Müşteri döndürülmemeliydi, I/28. Hele hele müşteri aldatıldı mı, o kazanç beş para etmezdi, I/29. Helâl mala haram karıştırmak hangi kitapta yazıyordu, I/30. Allah kimsenin boğazından haram lokma geçirmesindi, I/31. Aza kanaat edip "Allah bereket versin." denilmeliydi, I/32. Azlar birike birike çoğa dönerdi, I/34. A. Şakir, babasından ne duyduysa, ne gördüyse kapıyor(du), I/34. B. (Şakir) Aynen benimsiyordu, I/35. Öyle ya üzüm üzüme baka baka kararır(dı), I/36. "Babalar her şeyin en iyisini bilir." diyordu,

I/37. İki edecek mal için dünyada dört istemezdi, I/38. Bir keresinde dükkânda para kesesi bulmuştu, I/40. Getirip babasına verdi, I/41. Paranın sahibini buluncaya kadar akla karayı seçmişlerdi, I/42. Gün, burunlarından gelmişti, I/45. Dürüstlüğü cihanı tutmuştu, I/46. Yabandan yazıdan alış veriş için hep onlara gelirlerdi, I/47. Abdullah Efendinin hükümette de sözü geçerdi, I/48. A. Hükümete işi düşen de onlara başvururdu, I/48. B. (Hükümete işi düşen) Akıl danışırđı, I/51. "Misafir bereketlidir, birini yerse dokuzunu bırakır." derdi, I/52. Yığardı yiyecekleri misafirin önüne, I/53. O da atasından, dedesinden böyle görmüştu, I/54. "İnsan kısmısı eşle, dostla yaşar." inancını hiç yitirmezdi, I/55. Gelinsin gidilsin, isterdi, I/56. Abdullah Efendi, "Sağlığımda şu oğlanı bir everseydim, çoluk çocuğa karışaydı." diye geçirmeye başladı içinden, I/57. Ona göre, "Demir tavında dövülmeliydi, I/58. Erken kalkan yol alır, erken evlenen döl alırdı, I/59. Her bir işte eli çabuk tutmalıydı, I/60. İnsan kısmısı da gecikirse tohuma kaçabilirdi, I/62. Olsundu, I/63. A. (O) Evlenirdi, I/63. B. (O) Askerliğini de alınının akıyla bitirir gelirdi, I/65. Allah devlete, millete zeval vermesindi, I/67. O seferberlikte neler çekmişti Abdullah Efendi, I/70. A. Tüfekleri bulunur(du), I/70. B. Kurşunu bulunmazdı, I/71. Altları çıkmış postalla o dağdan o dağa koştururlardı, I/72. Günlerce aç, susuz kalırlardı, I/73. Yalnız memleketi düşünürlerdi, I/74. A. (Onlar) O cavır milletini sürüp çıkarmışlardı, I/74. B. (Onlar) Denize dökmüşlerdi, I/74. C. (Onlar) "Oh!" diyebilmişlerdi, I/75. Abdullah Efendi askerlik deyince dalıp gitmişti, I/76. Askerde geçen günleri, dünmüş gibi hep hatırlardı, I/77. Komutanlarını isim isim bilirdi, I/78. Bir gece eşiyle "hallaşınca" münasip kızları gözden geçirmeye başladılar, I/79. A. Kiminin anası kusurlu görüldü, I/79. B. Kiminin babası (kusurlu görüldü), I/80. A. Kimine ak dendi, I/80. B. Kimine kara (dendi), I/81. Yine de eli çabuk tutmalıydı, I/82. "Armutun sapı, üzümün çöpü" denirse devir geçiverirdi, I/83. Ancak "Davul bile dengi dengine." çalardı, I/84. Yakışacak olan aranıp bulunmalıydı, I/85. Abdullah Efendinin kapısına gelin diye gelecek kız, yüz güldürmeliydi, I/86. Gelin dediğın aileye yakışmalıydı, I/87. Eee, güzel de olmalıydı canım, I/88. Yüzüne bakılmalıydı hani, I/89. A. Gelin dediğın evinin hanımı olmalıydı, I/89. B. (Gelin dediğın) çekip çevirmeliydi, I/90. İleride Şa-kir'le baş başa kalacaklardı, I/91. Elinden iş gelmeyen gelin, dumanı doğru tütürebilir miydi, I/92. Minder çiğnemiş evin kızından kötülük gelmezdi, I/93. Böylesi aranıp bulunmalıydı, I/94. Sonunda Fatma'da karar kıldılar, I/95. A. Fatma da henüz on beşine basmamıştı, I/98. Kim kapılarını çaldıysa boş dönmüştu, I/99. İsteyenlere "Daha yaşı pek küçük." deniyordu, I/100. Gelenlerin kalbi kırılmasın diye

akla kararı seçiyorlardı, I/102. Fukaraya versen dünya baş olur muydu, I/103. Ne denmişti, I/104. "İki çıplak bir hamama yakıştır, I/105. Ancak İsmayıl denen oğlan dur durak bilmiyordu, I/106. Kapıdan kovsan bacadan girmeye çalışıyordu, I/107. A. (O) "Fatma'yı kimseye yâr etmem." diyordu, I/107. B. (O) Başka bir şey demiyordu, I/108. İki gün geçmez İsmayıl'ın görücüleri çıkar gelirdi, I/109. A. (Onlar) Baktılar, I/109. C. Fatma'nın babası noktayı koydu, I/110. "Şu şehirde oğlan olarak bir o kalsa yine vermem, I/112. Orda burda boş boş sürter dururdu, I/115. Ana, baba oğlunun kötü olmasını ister miydi, I/116. Vakit geçirmeden gidip Fatma'yı Allah'ın emri, peygamberin kavliyle Şakir'e istediler, I/117. Fatma'nın ailesi çok memnun olmuştu, I/118. Öyle ya, kızları varlıklı bir eve, Abdullah Efendilere gelin gidecekti, I/119. Böylesi bir yağlı kapıya kim "Hayır." diyebilirdi, I/120. Onlar da ne zamandır böyle bir kapı beklemekteydiler, I/122. Kız kısmına söz mü düşerdi, I/123. İşi kızın gönlüne bırakırsan ya davulcuya varırdı, ya zurnacıya, I/124. Büyükler kimi münasip görmüşlerse o olurdu, I/125. "Nikâhta keramet var." denilmişti, I/126. A. Kız, gelin giderdi, I/127. "Kervan gide gide yol alır." diye boşuna mı söylenmişti, I/129. Daha kız beşikteyken çeyiz hazırlanmaya başlanmıştı, I/130. Anası azdan aza çeyizlik diye öte beriyi sandığa doldurmuştu, I/131. "Tedarikli" olmadın mı, zamanı gelince insan daralabilirdi, I/132. Hele kız evi el önüne çıkacaktı, I/133. Her bir eşyası tamam olmalıydı, I/135. "Hiçbir hevesimiz kursağımızda kalmasın." diyordu Abdullah Efendi, I/136. A. (Onlar) Gittiler, I/136. B. (Onlar) Çıktılar çarşıya, I/137. Bilezikler, beşi biryerdeler, takım takım entarilikler, kız evinin yakınlarına bol bol hediyeler aldılar, I/138. Anlı şanlı bir düğün yapıp Fatma'yı bağırklarına bastılar, I/139. Çok sevmişlerdi Fatma'yı, I/141. A. Gelinip gidilirdi, I/141. B. Oturulup kalkılırdı, I/144. A. (O) Babasıyla dükkâna gidiyor(du), I/144. B. (O) Akşama kadar müşterilerle alıp veriyordu, I/146. Tencere kaynıyordu, I/148. Derken babası dükkândan, zaman zaman erken ayrılmaya başladı, I/149. "Ben gidiyorum." deyip çekip gidiyordu, I/150. Sabahları da işi ağırdan aldığı günler oluyordu, I/151. Şimdiye kadar işi ağırdan alması hiç görülmemişti, I/152. B. Allah hayrını gösterecekti, I/153. Abdullah Efendi dükkânda bir nohut çuvalını ordan alıp oraya koysa oflayıp puflamaya başlıyordu, I/154. O bastığı toprağı titreten adam, şimdi soluk soluğa kalıyordu, I/155. Bir süre dinlenmeden ayağı kalkamıyordu, I/156. Dükkânın yükü Şakir'e kalmıştı, I/157. Olsundu, I/159. Hele yatağı düşerse, Şakir'in dünyası yıkılırdı, I/160. Daha bu güne kadar Abdullah Efendinin "Başım ağrıyor." dediğini kimse duymamıştı, I/162. Demiri sıkırsa suyunu

çıkarırdı, I/164. Şakir'in anası daha da tedirgin olmuştu, I/165. Okuyup üfletse miydi, I/166. Kurşun falan döktürse miydi, I/167. Nazar değdiyse kurşun döküldü mü o şom ağızlı şırpadak ortaya çıkardı, I/168. Kem gözüyle şom ağızlıdan Neslihan Ana oldum olası korkardı, I/169. "Kötülükleri düşman başına." derdi, I/170. Abdullah Efendi, bir sabah çorbasını kaşıklayamadı doğru dürüst, I/171. Kaşık elinden kayıyordu, I/172. Yastığın birini sırtına, birini koltuğunun altına alıp şöyle yayıldı, I/174. Azıcık dinlensem derim, I/175. A. Sen al anahtarları, I/175. B. Sen aç dükkânı, I/176 . Her bir şeyi biliyorsun, I/177. Başından hafifçe sıyrılan başörtüsünü düzelten Neslihan Ana atıldı, I/178. -İstirahat edersen, bir şeyciklerin kalmaz, I/179. Yeniden doğmuşa dönüverirsin, I/180. Nane, limon da kaynatırım sana, I/181. Şakir aldı sözü, I/182. -Sen meraklanma buba, I/183. Gözün arkada kalmasın, I/184. Keyfine bak sen, I/185. A. Şakir, aldı anahtarları, I/185. B. Şakir düştü yola, I/186. Açtı dükkânı, I/188. Her alış verişe gelen Abdullah Efendiyi soruyordu, I/189. O da kem küm ediyordu, I/190. Dili varıp da "azıcık hasta" diyemiyordu, I/192. Aklımı toplayamıyordu, I/193. (O) Dağlar gibi babası yatar kalırsa tek başına ne yapabilirdi, I/195. Yarın Allah'ın izniyle çocuk da doğunca "çoluk çocuk sahibi" diyeceklerdi, I/197. Onun yerini kimseler tutamazdı, I/198. O, her zaman baş köşesinde oturmalıydı, I/199. Evin büyüğü olarak işleri çekip çevirmeliydi, I/200. Onun sıcak soluğu yeterdi, I/201. Şakir, akşam üstü korka korka eve geldi, I/202. A. (O) Baktı, I/202. B. Babasının yüzü biraz açılmış, I/203. İçinden bir oh çekti, I/204. Mutfakta anasıyla halleşmeye başladı, I/205 . - Ana, bubam ne yaptı evde, I/206. -Gelen giden eksik olmadı, I/207. Gelenlerle sohbet etti, I/ 208. A. (O) Güldü, I/ 208. B. (O) Şenlendi, I/209. İyice ferahlamıştı Şakir, I/211. "Hem acı patlıcanı kırağı çalar mıydı hiç, I/212. B. Babası bir yorgunluğa yenik düşemezdi, I/213. A. (O) Yine yarın yollara çıkar(dı), I/213. B. (O) Bastığı toprağı zangır zangır titretmeye başladılar, I/214. Fatma Gelin omuzunda havlu, elinde sıcak su doldurulmuş ibrik ve altlığı girdi odaya, I/215. Başta Abdullah Efendi olmak üzere hepsinin ellerine su döktü, I/217. Sonra yer sofrasını hazırlamaya durdu, I/218. Önce sofraya yaygısını odanın ortasına serdi, I/219. Getirdiği kasnağın üstüne siniyi koyup üstüne yufka ekmeğiyle etli kuru fasulye aşını yerleştirdi, I/220. Abdullah Efendi de oturdu sofraya, I/221. Yumuldular, I/222. Şakir, babasına kendiliğinden "dükkânda şunlar oldu" diyemezdi, I/223. A. Babası sormalıydı, I/223. B. (O) Anlatmalıydı, I/224. A. (O) Baktı, I/227. Fatma Gelin sofrayı kaldırırken Abdullah Efendinin kıpırdadığı görüldü, I/228. Gür kaşlarını kaldıra kaldıra konuştu, I/230. -Gelen seni soruyordu buba, I/231. -Ya sen ne

dedin, I/232. -Azıcık istirahat ediyor evde, dedim, I/233. -İyi demişsin, I/235. Sattık az biraz, I/237. Abdullah Efendi ihlamurunu da içtikten sonra tekrar yatağa uzandı, I/238. Ötekiler odadan çıkmak üzereyken dış kapının çalındığı duyuldu, I/239. "Misafirdir." dedi Neslihan Ana, I/240. Şakir, bir hamlede merdivenlerden inip bahçe kapısını açtı, I/241. Şaşırıldı, I/242. Misafir, bekliyordu, I/246. A. (Sen) Al şu celbi, I/246. B.(Sen) Yarın sabah şubeye gelececeğiz, I/247. Asker, Şakir'in soru sormasına fırsat vermeden dönüp gitti, I/248. Bu celp işine akıllı yatmamıştı, I/251.A. (O) Elindeki zarfı evirdi çevirdi, I/251. B. (O) Açmadan tekrar odaya girdi, I/252. Zarfı babasına uzattı, I/253. - Bir asker getirdi, I/254. Şubedenmiş, dedi, I/255. Abdullah Efendi zarfı açıp içindeki yazıyı heceleye heceleye okudu, I/256. Oğlanı askere çağırıyorlardı, I/257. A. -Ülen efe, sen iyice büyümüşsün, I/257. B. Habarımız olmamış, I/258. Şakir kara kurum gibi gözlerini büyütüp babasına baktı, I/259. Bir şey anlamamıştı, I/260. Babası sürdürdü konuşmayı, I/261. - Efe, gözün aydın, (Sen) asker oluyorsun, I/262. Şakir'in canı sıkıldı biraz, I/263. A. (O) Askerliği namusu biliyordu, I/263. B. (O) Daha dünyalar güzeli Fatma'sına doyamamıştı, I/265. A. (Onlar) Azıcık baş başa kalsaydılar, I/265. B. (O) sonra gitseydi, I/266. Ancak emir demiri keserdi, I/267.A. Madem ki devlet "Gel, yap askerliğini." diyor(du), I/267. B. Gidilecekti, I/268. Alınının akıyla askerlik görevini yerine getirecekti, I/269. Sayılı gün gelir geçerdi, I/271. Gayrı ona Şakir Çavuş diyeceklerdi, I/272. Şakir'i istasyondan askere uğurladılar, I/276. Hepsi gülüp oynuyordu, I/277. A. Şakir, sırtındaki azık torbasıyla geldi, I/277. B. Şakir babasının anasının iki ellerinden öptü, I/278. "Hakkınızı helâl edin." dedi, I/279. Fatma'ya sadece "Hoşçakal." diyebilirdi, I/280. Fatma Gelin kendini tutamadı, I/281. Ağlamaya başladı, I/282. Gözleri dolu dolu olan Neslihan Ana: Ağlama Fatma Gelin, sayılı günler gelir geçer. Yarın gitmemişe döner, dedi, I/283. Abdullah Efendi atıldı, I/285. Ölümüne gitmiyorlar, I/287. Fatma Gelin gözlerini baş örtüsüyle silerken tren yürüdü, I/288. Ufukta bir el görüldü, I/290. Fatma Gelin ayrılığa alışamıyordu, I/291. Kimseye de, "Halım şu" diyemiyordu, I/292. Hep içine atıyordu, I/293. Alıp alıp veriyordu, I/295. Kendini işe vermişti, I/296. A. (O) Evin tahtalarını telle siliyor(du), I/296. B. (O) Öteyi beriyi toplayıp temizliği yerine getiriyor(du), I/296. C. (O) Mutfağa girip sebze ayıklamaya başlıyordu, I/298. Mektup yazar mıydı, I/299. "Fatmam, sen nasılsın?" diyebilir miydi, I/300. A. Okuması yazması olsaydı, I/300. B. Kendisi bir mektup dökseydi, I/301. İçindeki duyguları dökseydi, I/302. Şakir askere gidince İsmayıl'ın evin etrafında dolandığı görülmeye başlandı, I/303. Komşuların da dikkatini çekmişti,

I/304. Abdullah Efendinin yakınları İsmayıl'ı takip edip ikaz ettiler, I/305. A. (O) Oralı olmadı, I/305. B. (O) Aldırmadı, I/306. İsmayıl kafayı çekti mi, soluğu sokakta alıyordu, I/308. Fatma Gelin tek başına sokağa çıkamaz olmuştu, I/310. Güçten, kuvvetten düşmüştü, I/311. Yataktan doğrulup kalkamıyordu, I/313. Doktorların biri gelip öteki gidiyordu, I/314. Alınan ilâçlar bir dolabı doldurmuştu, I/315. Şakir'e, "Biz iyiyiz, burayı merak etme, tek hasretimiz sensin." diye mektup yazılıyordu, I/316. Neslihan Ana, ilâçlarla da yetinmiyordu, I/317. A. (O) Topladığı otlardan içiriyor(du), I/317. B. (O) Kim ne derse, ne tavsiye ederse uyguluyor(du), I/317. C. (O) Sonuç alamıyordu, I/318. Kocasını gözünün önünde eriyip gitmişti, I/319. Allah'tan umut kesilmezdi, I/320. A. (O) Daha yiyecek yemeği, içecek suyu varsa iyileşir(di), I/320. B. (O) Doğrulur kalkardı, I/321. Hep kocasının gözüne bakıyordu, I/322. Bir ışık arıyordu, I/323. Bir umut arıyordu, I/324. Bir sabah odaya girdi, I/325. Abdullah Efendi henüz kalkmamıştı, I/326. Hâlâ uyuyordu, I/327. Kaldırır mıydı, I/328. Bekledi bir süre, I/329. İlâcını da içmeliydi, I/330. Fatma Geline seslendi, I/331. (Sen) -Su getir gelin, I/332. Fatma Gelin elinde su bardağı, içeri girdi, I/333. "Buyur ana", dedi, I/334. Suyu uzattı, I/335. Neslihan Ana yorganı biraz çekip seslendi, I/337. Abdullah Efendiden ses çıkmadı, I/338. Yorganı biraz daha açıp iri gözleriyle bakınca anladı, I/339. Efendisi ölmüştü, I/340. O an bayıldı, I/341. Sonra ne olup bittiğini anlayamadı bile, I/342. Abdullah Efendi de ölünce İsmayıl hepten azıtmıştı, I/343. Sokaklarından çıkmıyordu, I/345. Ağzını burnunu kırdılar, I/346. Dayak yeyince İsmayıl iyice azıtmıştı, I/347. Bir gece yarısı iki arkadaşıyla birlikte evi bastı, I/348. Uyur uykusunda Fatma Gelini kaptığı gibi atın terkisine aldı, I/349. Ağzını, elini sıkı bağlamıştı, I/350. Giderken o koca evi de içi sızlamadan ateşe verdi, I/351. A. Koca ev, alevler içinde kaldı bir anda, I/351. B. Komşuların uyanması, itfaiyeye haber vermeleri çok zaman almıştı, I/352. Herkes Neslihan Anayı merak ediyordu, I/353. Acaba evde miydi, yanmış mıydı, sonradan iş anlaşıldı, I/354. A. Kapısı kilitli olduğundan Neslihan Ana dışarı çıkamamış(tı), I/354. B. Neslihan Ana alevler içinde ruhunu teslim etmişti, I/356. Ona kimse bir şey duyurmuyordu, I/357. Yakınları yazdıkları mektuplarda güllük gülistanlık bir dünya çiziyordu, I/361. Yakında Fatma'sına kavuşacaktı, I/362. A. (O) Yine babasıyla dükkâna gidecek(ti), I/362. B. (O) Nafakasını çıkaracaktı, I/363. Fatma'sını kuşun sütüyle besleyecekti, I/364. Babasının yorulmasını hiç istemiyordu, I/365. Gayrı babası köşesine çekilmeliydi, I/366. Şakir, her bir işe koşardı, I/367. Şakir, bir akşam üstü habersiz trenden indi, I/368. Elinde tahta valiz, paytona bindi, I/369. Evine

geliyordu, I/370. Ev halkı onu birden görünce sevinç çılgınlıkları atacaktı, I/372. İşte alnının akıyla tamamlamıştı, I/373. Faytonu sokağın başında durdurup indi, I/374. Elinde tahta valiz, ağır ağır yürümeye başladı, I/375. Sırtında hâlâ asker elbisesi olduğundan görenler de tanımıyordu, I/376. Zaten ortalık da kararmaya durmuştu, I/377. Evini göremedi, I/380. A. Baktı, I/381. Yanından geçen çocuğu çevirdi, I/384. - Ben Abdullah Efendinin evini arıyorum da, I/385. -Demek duymadın, I/386. -Neyi duymalıydım, I/387. - Bu evin başına gelmeyen kalmadı, I/388. B. O, askere gitti, I/389. Babası öldü, I/390. Fatma Gelini İsmayıl denen biri kaçırdı, I/391. Evi de yaktı, I/392. Neslihan Ana da yangında ölmüş, I/388. Şakir vardı, o, askere gitti, I/393. Şakir söylenenleri hiç anlamadı, I/394. Sanki söz çok uzaklardan geliyordu, I/395. Yerinde dondu kaldı, I/396. Kıpırdamıyordu, I/399. Hiç kimseyi göremiyordu, I/400. Her yanları uyuşmuştu sanki, I/402. Sonra valizi bırakıp koşar adım sokağı terk etti, I/403. Şakir gözden kaybolmuştu, I/404. Gidip bacısına haber verdiler, I/405. Şakir oraya da gitmemişti, I/407. Hısımları başta olmak üzere komşuları da katılarak Şakir'i şehirde aramaya başladılar, I/409. Şakir yitip gitmişti, I/410. Şakir, iki ay sonra bulundu geldi, I/411. Delirmişti, I/412. Sokaktan çıkmıyordu, I/413. A. Külleri eşeliyor(du), I/413. B. Sonra sokak sokak geziyordu.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/2. Yabana ağız açmaya değil, para kazanmaya gidilirdi, II/3. Daha fazla parayla dönenin köyde, "itibarı da, gradosu da" artıyordu, II/5. "Şu kadar kazandım." diye işe yalan katmak da fayda sağlamıyordu, II/6. A. (O) Bir yerden patlak veriyor(du), II/6. B. Köylünün gözünde hepten "irezil" olunuyordu, II/8. O gün de mescidin duvarına sırtlarını verip oturmuşlardı, II/9. A. Köylünün kimisi uykuya dalmış(tı), II/9. B. Kimisi elinde çakı ağaç yontmaya durmuştu, II/10. Yabandan iki gün önce dönen Köse Hüseyin, şapkasını yana yıkaraktan önlerinden geçip gitti, II/11. "Kırk develi yörük beyi gibi şunun çalımına baksana." diyecek oldu, II/12. Sen misin diyen, öfke geldi babasının ağzına oturdu, II/13. A. -Len Şerif, baksana sen bana, II/13. B. Hüseyin'in çalımı olmayacak, II/13. C. Senin mi olacak, II/15. Korucu sözünü kesti, II/17. Bir de radyyyo getirmiş Dayı, II/19. A. Aç sesini buradan, II/19. B. Dinle ovadan, II/20. Babası öfkesini yenememişti, II/21. Yine o gümbür gümbür sesiyle çıkıştı, II/22. -Bıldır günlerini boşa geçirip kirinle pasınla köye dönmedin mi, II/23. Koltuğuna o bir pazar ekmeğini de kıstırmamış olsaydın seni görenler "tarladan geliyor" sanacaktı, II/24. A. Hadi sus,

II/24. B. Söyletme beni, II/25. Ses çıkaracak yanı kalmamıştı, II/26. Geçen yıl büyük kentlerden birinde iş bulmuştu, II/27. A. Bulmuştu, II/27. B. Hafta sonu geldi mi parasını bir tamam alamıyordu, II/28. Eline zar zor geçenleri de ekmek parası yaptı, II/29. Derken inşaatın sahibi "müyendisın" işi bırakıp gittiği söylendi, II/32. Arkadaşlarıyla birlikte hangi taşa başvurdukları boş döndüler, II/33. İlâca gelecek söz söyleyen olmadı, II/34. "Müyendisın" dönmesini aç aç bekleyemezlerdi, II/35. Köylerine dağılmak zorunda kaldılar, II/36. Köyde, "avaranın biri" demişlerdi ona, II/37. Üstelik nişanı da atılmıştı, II/38. Sonra türküler yaktı kızlar, II/41. Şerif, azık torbasını sırtına vurup gurbetin yolunu tuttuğu zaman bunları düşündü, II/42. "Unu var asmış elek." diye söyletmek boynuna borç olmuştu, II/45. O da nerde olsa helâlinden çalışırdı, II/46. Köye paralı dönmeliydi, II/47. Yeni urbalar giyse, şak şak tesbihi eline alsa, köyün alt başından üst başına volta atsa, "Eee, Şerif de palazlandı." derdi köyün büyüğü küçüğü, II/48. "Gradosu" da artardı, II/49. A. Otursa yakışır(dı), II/49. B. Söz etse yakışır(dı), II/50. Adam sınıfına girerdi, II/51. Köy Odasında toplantı yapılırsa Korucu ona da haber ulaştırırdı, II/52. Sıkıntılı bir davranışla duygularından sıyrıldı, II/53. - Len Muharrem, oturduk mu oturur kalırız, haydindi, II/54. Muharrem aldı sözü, II/55. Şu Osman dediğin, derdimize ilâç olur mu diyon, II/56. A. Olmaz olur mu yahu, II/56. B. Babasına yazdığı pusulada her bir hemşerim gelsin, ellerinden tutarım demiş, II/57. Desene her yanıyla adam, II/60. A. -Bak Şerif, II/60. B. Pavlika deyince iş değişir, II/61. Bizi de köşesine yerleştiresin gardaşım, II/64. Çocukluğumuz birlikte geçti, II/65. A. Birlikte koyun güttük, II/65 . B. Dağda yattık, II/66. Döğüşse arka çıkardım, II/67. Düşünlerde ben olmadım mı halaya durmazdı, II/68. -Ne iş üzerine dönermiş pavlika dediğin, II/70. Babasına öyle yazmış, II/72. Desene kadir gecisinde doğurmuş anası, II/73. -Neye sayarsan say, II/74. Muharrem canlandı, II/76. -Soralım, dedi Şerif, II/77. Bulduk mu, keyfimize diyecek olmaz, II/78. Bu Muharrem dağ köyünden derim, II/79. Seninle olduğu gibi Muharremlen de kardeş gibiyiz derim, II/80. İkimizi de bağrına basar, II/81. Döne dolaşa, sora sora, ordan oraya ha babam de babam gide gele adreste yazılan yere varabildiler, II/82. Karşılarına çıkan yaşlı adam onları inceden inceye süzdü, II/83. Dudağımı büzerék: -Acaip, dedi, II/84. Muharrem söylendi usuldan, II/85. - Neden acaip dedin dayı, II/86. Yaşlı adam: -Aradığınıza benzer yabancı yok buralarda (dedi), II/89. Yığılıp kalmışlardı, II/91. Şerif kara düşüncelere dalıp gitmişti, II/92. Muharrem iyi niyetli bir karşılık buldu, II/93. -Belkim adires yanlış yazılmıştır, II/94. - Kim bilir, II/95. Emme öğretmen beye yazdırdımdı, II/96. Yanlış yazar mı hiç, II/97. B.

Yanılmaz mı, II/98. -Yanıldı desene, II/100. Hâlâ sabah yedikleri birer simitle duruyorlardı, II/101. Ne yapacaklarını şaşırmışlardı, II/102. Hele Şerif, Muharrem'in yüzüne bakamaz olmuştu, II/103. "Elin çocuğunun da başını yaktık." diyordu içinden, II/104. Derin düşüncelere dalmıştı yine, II/105. Bir çıkar yol bulamıyordu, II/106. A. Nerede kalacaklar(dı), II/106. B. Ne iş yapacaklardı, II/107. Bu koca şehirde yitip gitmişlerdi sanki, II/110. Ceplerindeki üç beş kuruşla iki gün geçinemezlerdi, II/111. Aç acına da durulmazdı ki, II/112. Muharrem sıkıntılı havayı dağıtmak istedi, II/113. -Yine derin düşüncelere daldın Şerif, II/114. Sıkma canını, II/115. Allah'ın dediği olur, II/116. B. Güvenmiştik Osman'a, II/120. A. İyisi mi çok yorulduk, II/120. B. Oturacak bir kahve bulalım, II/121. Hemi de birer bardak çay içeriz, II/122. Bilmeden sokak sokak dolaşıyorlardı, II/123. Şerif'in aklı alacağı yeni urbaya takıldı yine, II/124. Hele kızların "unu yok, asmış elek" dediklerini hatırladıkça kabına sığmaz oluyordu, II/125. Muharrem Şerif'i eliyle dürtüp uyardı, II/128. -Görmez olur muyum, II/129. Ben de gördüm, II/130. -Acep ne alınıp ne satılıyor ki, II/131. -Bilmem, II/132. A. Biz de karışalım aralarımıza, ha, II/132. B. Ne dersin, II/134. A. Kimisi, "Yağlı boya." diye bağırıyor(du), II/134. B. Kimisi de "Haftayım beyler, haftayım." diye söyleniyordu, II/136. Merak içinde kaldılar, II/138. Bir iki omuz vurup Şerif ön sıraya geçti, II/139. Eğilip gözünü anahtar deliğine yapıştırmasıyla bağırması bir oldu, II/142. Kapıyı açıp girdiler, II/143. Yarı çıplak kadınlara öylece şaşkın şaşkın bakıyorlardı, II/144. İçerisini gençler doldurmuştu, II/146. Sonunda bir yaşlı kadın söylenmeye başladı, II/147. -İşiniz yoksa boşaltın burayı, II/148. Gelenlere engel oluyorsunuz, II/149. Kalabalıktan hiç kıpırdayan olmadı, II/150. Yeniden çıktı yaşlı kadın, II/151. A. Baktı, II/151. C. Yukarıya seslendi, II/152. A. -Alii, Aliii, gel, II/152. B. Çıkar şunları, II/155. Merdivenlerden hışımla indi, II/156. A. -Siz mi çıkacaksınız, II/156. B. Yoksa ben mi kolunuzdan tutup atacam, II/157. Ali'nin asık, korkunç yüzünü gören, kapının yolunu tutuyordu, II/158. Temaşacıların tekmili evi boşaltmıştı, II/160. İçerde yalnız Muharrem'le Şerif kalmıştı, II/161. A. Muharrem Şerifi kolundan çekiyordu, II/162. Sanki taş kesilmişti oracıkta, II/163. Konuşamıyordu da, II/164. Derken azdan aza toparlandı, II/166. Ali'nin yakasına yapıştı Şerif, II/167. Yarı çıplak kadınlarda kıpırdanma oldu, II/169. Şerif, Ali'nin yakası elinde, yüzüne tükürdü, II/171. Hani pavlikada memurum diyordun, II/172. Şekerleme üstüne dönüyordu pavlikan, II/173. A. (Sen) Orospuların bekçisi olmuşsun, II/174. Senin şu hallarını buban duysa, yatıp ölmez mi kahrından, II/176. Şu çıplaklara bak, II/178. Utan utan, II/180. A. Betondan ses

çıkıyor(du), II/180. B. Osman'dan çıkmıyordu, II/181. O, öfkesi, hışmı geçmiş, süklüm püklüm olmuştu, II/182. Renkten renge giriyordu, II/184. Şu Şerif de nasıl çıkmıştı karşısına, II/185. Hiç aklına gelmezdi böyle bir durum, II/186. Kadınlar arasında kaynaşmalar oldu, II/187. Ne olup bittiğini anlamaya çalışıyorlardı, II/188. A. Şerif hışımla kapıyı çarptı, II/188. B. Attı kendisini dışarıya, II/190. Şu günahsız Muharrem'in yüzüne nasıl bakabilirdi, II/191. Onu da sürükleyip gelmişti, II/192. Keşke bir başına olaydı, II/193. Bu irezilliği yalnız kendisi yaşasaydı, II/194. Alıp veriyordu içinden, II/196. Her şeye tanık olmuştu, II/197. Şerifin koluna girdi, II/198. A. Aldırma Şerif, II/198. B. İnsanın başına neler gelir, II/199. A. Yürü, II/199. B. İnşaat arayalım çalışacak, II/201. Yürü, II/202. Bizi büyük inşaatlar paklar, II/203. Bir dar sokaktan yukarı vurdular.

III. MEKTUP

III/4. Alt odada ev sahibi Büyük Hanımın eşyaları bulunduğu üst odada oturmaktaydılar, III/5. A. Aynı köyden üç arkadaş bir olmuşlar(dı), III/5. B. Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah'ı da yanlarına alarak tek gözlü bu bağ evini kiralamışlardı, III/6. Ev de bakımsızlıktan neredeyse yıkılacaktı, III/7. Şu pehlivan Mersinli Ahmet gelse de aşağıdan bir silkelese ev yıkılır inerti, III/8. Bir eski kilim yaymışlardı ortaya, III/9. Yataklarını da odanın bir köşesine tepeleme yığmışlardı, III/11. Çaydanlık olanca isiyle, karasıyla gaz ocağının üstünde duruyordu, III/12. Elbiseler, kapının arkasındaki çivilere, pencere kollarına asılmıştı, III/13. Çamaşırları köyde yıkanır gelirdi, III/14. A. Pantolon ütülensin diye geceden hafifçe ıslatılır(dı), III/14. B. Yatağın altına düzgünce serilirdi, III/15. Yazılacak yazısı olan, yetiştirilecek ödevi olan ayakları on beş santimlik sehpanın başına çökerdi, III/16. Soğuktan korunmak için ders, yatağın içinde çalışılırdı, III/17. Denizli'nin rutubetli soğuk kış günleri mangalda yanan kömürle geçiştirilmeye çalışılıyordu, III/18. Yiyecekleri de sepetlerde, torbalarla haftalık olarak köyden gelirdi, III/20. Anaları ne bulursa doldururdu sepete, III/21. Kamyon emanetleri her zaman Ahmet Çavuşun hanına bırakırdı, III/22. Pazar günü ilk iş, Ahmet Çavuşun hanına gidip "emanet" aramaktı, III/23. A. Emanetin geldiği olurdu, III/23. B. Gelmediği olurdu, III/25. A. Bazen de kamyoncu emanetleri bırakmayı unuttur(du), III/25. B. Yiyecek dolu sepet yabanda yazıda dolanır dururdu, III/26. Yiyecek olarak ne geldiyse ortaya dökülürdü, III/29. Elma, armut, dut, ayva, nar, badem ağaçları da bahçeye ayrı bir zenginlik ka-

zandırıyordu, III/30. Bahar gelse, ortalık yeşerse, ağaçlar çiçek açsa, buralar yeşillikten görünmezdi, III/31. Tahir ve arkadaşları baharın yeşilliğini umut ede ede oturmaktaydılar, III/33. Büyük Hanım burada tek başına otururdu, III/34. Bu geniş bağdan, bu evlerden başka bankada çok parası olduğu söylenirdi, III/38. A. Kocası olanca malı mülkü bırakmış(tı), III/38. B. Genç yaşta yatıp ölmüştü, III/39. A. Kızlarını gelin etmiş(ti), III/39. B. İki oğlunu da okutmuştu, III/41. İstanbul'a yerleşmişlerdi, III/42. "Denizli'den everirsem buradan ayrılmazlar." dediyse de bütün çabası boşa çıkmıştı, III/43. İkisi de "kavilleşmişcesine" İstanbul'dan evlenmişlerdi, III/44. Büyük Hanıma kalsa kimlerin kızını almazdı, III/45. Ağaların, beylerin, paşaların kapısına alını gere gere varırdı kız için, III/46. Ne çare, hevesi kursağında kalmıştı, III/47. A. Umduğu dağlara kar yağmış(tı), III/47. B. İki oğlunu da İstanbul'un yabanı almıştı, III/49. A. İstanbul'a gitmiş(ti), III/49. B. İki oğlunun evinde de duramamıştı, III/50. "Gelinlerim mi, böyleleri düşman başına." derdi, III/51. İki geliniyle de anlaşılamamıştı, III/52. A. Açık saçık giyinirler(di), III/52. B. Ele güne karşı sigara içerler(di), III/52. C. Namaz niyaz bilmezlerdi, III/53. Büyük Hanımın gelinleri edepli olmalıydı, III/54. Açık saçık giyinmek kitapta yazıyor muydu, III/55. A. Bir iki uyaracak oldu, III/55. B. Ağzının payını aldı, III/58. Oğlanlar yorgun argın eve gelirlerdi, III/59. Daha koltuğa oturup nefes almadan, gelin önüne dikilirdi, III/60. A. "Bugün yemek yapmadım, III/60. B. Dışarda yiyelim, III/61. Bu değirmenin suyu, bu masrafı çeker miydi, III/62. Ağız tadıyla duramıyordu yanlarında, III/63. A. "İyisi mi uzaklaşayım buralardan." dedi, III/63. B. "Göz görmeyince gönül katlanırmış." hesabı kararını verdi, III/64. Denizli'ye, sıcak yuvasına, dostlarının arasına dönmüştü, III/65. A. Oğullarından gelecek mektuplarla avunmakta(ydı), III/65. B. Sağlıklı haberlerini bekleye bekleye günlerini geçirmekteydi, III/66. Büyük Hanım bir Rıza'yı severdi içlerinden, III/67. Çarşıya, pazara, fırına, bakkala yalnız Rıza'yı yollardı, III/68. Bahşış vermeyi de hiç ihmal etmezdi, III/69. Doktor beylerden gelen mektupları okursa Rıza okurdu, III/70. B. Rıza omuzlarını "hiiç" anlamına çekiştirmekle yetinirdi, III/71. Bir tatil günü Abdülgaffar'la, Yılmaz'la bağ evine geldik, III/73. Eve çıktık, III/75. Bizi görünce ister istemez çıktılar yorganın altından, III/76. A. Daha mangalın kömürü iyi tutuşmamış(tı), III/76. B. Gaz ocağının üstündeki isli çaydanlıkta çay suyu kaynamakta(ydı), III/78. Odanın bazı camları kırık olduğundan, rüzgâr odanın içinde uğuldamakta, III/79. Yahu Tahir, nasıl duruyorsunuz burda? Şu camlara yapıştıracak gazete de mi bulamadın? dedim, III/80. Tahir çayı demlerken çıkıştı, III/84. Çaylarımızı içerken Rıza'nın anasının yolladığı

haşhaşlı bazlamayı bölüşürken aşık oynamaya başladık güle oynaya, III/85. Karmış, rüzgârmış, kırık cammış çoktan unutmuşuz, III/86. Arada bir Abdülgaffar fıkra anlatıp gülmekten kınp geçiriyor hepimizi, III/87. Arada bir de Yılmaz'a takılmadan edemiyor, III/88. Len Dıgaz, şu kemiği doğru dürüst ortaya atsana, III/89. Dıgaz lakabını benimsemeyen Yılmaz, o an öfkeden kuduruyor sanki, III/92. Biz boyuna gülüyoruz, III/93. Feyzullah, resim öğretmeni Beyim Beyin, Başmuavin Burhan Beyin taklidini yapmaya başlıyor, III/97. A. Biz, aşık yan yattı, ters döndü diye birbirimize girerken, Burhan Bey taklidine katıla katıla gülerken zaman akıp gitmiş, III/99. Bu oyunların sonu gelmez, III/100. A. Gidelim, III/100. B. Biraz da ders çalışalım, III/102. Yazılı sözünü duyan Abdülgaffar, gülmeye başladı, III/105. Yaz ne yazarsan, III/106. Yeter ki sayfa boş kalmasın, III/107. Ya okuyacağı tutarsa, III/108. Şimdiye kadar okuduğu oldu mu hiç, III/109. Gerçekten de Sıtkı Bey yazılı kâğıtlarını hiç okumazdı, III/110. Kararlamadan not verirdi, III/111. Tahir'in pencereden bakmasıyla kendisini dışarı atması bir oldu, III/112. Uzaktan postacıyı görmüştü, III/113. Rıza, yerinden doğrulamadı bile, III/114. Tahir, postacıyı dış kapının önünde yakaladı, III/117. Ver öyleyse, III/118. A. Mektubu kaptı Postacının elinden, III/118. B. Vardı dayandı Büyük Hanımın kapısına, III/119. Biz de pencereden gözetlemekteyiz, III/121. İçerden bir ses duyuldu, III/124. Büyük Hanım kapıda göründü, III/126. Mektubun geldi de, III/127. Mektup sözünü duyan Büyük Hanımın kamburu düzeldi, III/128. O kırış kırış yüzüne aydınlık geldi oturdu, III/129. Mektup mu dedin, III/130. Desene bahşişi hak ettin, III/131. A. Aldı mektubu, III/131. B. Kurumuş ellerinde evirdi, çevirdi, III/132. A. İçeri giremedi, III/132. B. Dışarı çıkamadı, III/133. Rıza'yı da çağıramadı, III/134. Tahir'e mektubu uzattı, III/135. Bak hele, oğlanların hangisinden, III/136. A. Tahir zarfı yırttı, III/136. B. Şöyle göz attı, III/137. Heyecanlandı, III/138. A. - Muştumu isterim Büyük Hanım teyze, III/138. B. Senin bankadaki parana ikramiye çıkmış, III/140. Büyük Hanımın ağarmış kaşları o anda çatıldı, III/141. Bankadan mı geliyor mektup, III/142. Daire çıkmış da, III/143. Demek daire çıkmış, III/144. Bakın şu işe, III/145. Ben de oğlanlardan mektup geldi sanmıştım, dedi, III/146. Elindeki zarfı kapının eşiğine fırlatıp attı, III/147. Kapıyı "küt" diye Tahir'in yüzüne kapattı, III/148. Tahir, alamadığı bahşişe mi yansın, Büyük Hanımın daireye hiç sevinmediğine mi kızsın, bilemedi, III/149. Biz de şaşkınlıktan pencerede öyle bir süre kalmışız, III/150. Toparlandım, III/151. A. Yürüyün, III/151. B. Şimdi bize gidelim, III/152. Akşam ders çalışırız, III/153. Gecenin yansının gülünç fıkralarla geçiştirileceğini hepimiz biliyorduk.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/2. Onumuz da ilk kez İstanbul'a gelmiştik, IV/3. Sirkeci'de bir otele yerleştik, IV/4. Daha doğrusu, iki odaya yayıldık, IV/5. Odaya kişi başına günlük yüz elli kuruş ödüyorduk, IV/6. Paramız bitmesin diye cebimizdeki üç beş kuruşu idareli harcıyorduk, IV/8. Ders de çalışmıyorduk gürültüden, IV/10. Gürültü kesilmiyordu bir türlü, IV/11. Sınav günleri de gelip çattı, IV/12. A. Onca öğrencinin arasından sıyrılıp okula kaydımı yaptırmıştırdım, IV/12. B. Sevinememiştım, IV/13. Kara kara düşüncelere dalmıştırn, IV/14. İki yakam nasıl bir araya gelecekti, IV/15. Sabah çorbasını hangi para ile içecektim, IV/16. Ordan alıp buraya koyuyordum, IV/17. A. Hesaba kitaba vuruyordum, IV/17. B. İşin içinden çıkamıyordum bir türlü, IV/18. Değirmenin suyu nasıl dönecekti, bilemiyordum, IV/19. Ben, ne edip edip önce kendime bir iş bulmalıydım, IV/20. Ama nasıl bulmalıydım, IV/23. O sıralarda bir arkadaşım öğretmen olmamı öğütleyince buna aklım yattı, IV/24. Madem ki karar vermişim, IV/25. Zaman geçirmeden müracaat etmeliydim, IV/26. Nasıl karşılanacağımı bilemeden doğruca Cağaloğlu'nun yolunu tuttum, IV/27. Maarif Müdürünün odasına girdim, IV/28. İçinde bulunduğum durumu açık seçik anlattım, IV/29. Müdür dinledi, IV/30. Çok üzüldü, IV/31. A. Oturttu karşısına, IV/31. B. Çay ısmarladı, IV/32. Beni yüreklendirici sözler etti, IV/33. Heyecanımı yatıştırdı, IV/34. -Belki böylesi senin için daha hayırlıdır, dedi, IV/35. Önüme bir liste uzattı, IV/36. -İşte liste, beğen gideceğin köyü, IV/37. A. Aylıklı iş aramaktaydım, IV/37. B. Yine de yakın yerler geçiyordu içimden, IV/38. İstanbul'a yakın olmalıydım, IV/39. Kopmamalıydım, IV/40. A. Müdür Bey, içimden geçenleri anlamış olacak, IV/40. B. Yüzüme baktı, IV/41. -Keşke çok yakın yerlerde açık öğretmenlik olsaydı da seni fazla uzaklara yollamasaydım, dedi, IV/42. Önümdeki listeye anlamsız anlamsız baktım, IV/44. A. Hiç birini bilmiyordum, IV/44. B. Tanımıyordum, IV/45. İyiliğini kötüye kullanmış olmamak için Müdür Beye de soramıyordum, IV/46. Şöyle kendimce inceledikten sonra adı güzel olan bir köyün üstüne parmağımı koydum, IV/47. -Burası olsun Müdür Bey, dedim, IV/48. A. Müdür Bey, parmak koyduğum köye şöyle bir baktı, IV/48. B. Yüzü aydınlandı, IV/49. -Hadi şansın varmış, iyi köy seçtin, dedi, IV/50. İyi de şimdi benden bir sürü evrak istenecekti, IV/51. Bu istenenleri nasıl hazırlayabilirdim, IV/52. Hele ikamet ilmuhaberini dünyada çıkartamazdım, IV/53. "Sirkeci'de otelde kalıyorum, bana belge verin." diyebilir miydım, IV/54. Hangi Muhtar mühür basardı, IV/55. Benim durgunlaştığımı görünce Müdür Bey atıldı, IV/56. A. -Sen hiç merak etme, IV/56. B.

Her iş düzene girer, IV/57. Zile bastı, IV/58. Bir görevli girdi içeriye, IV/59. A. -Şimdi, öğretmen arkadaşımın çıkacaksınız, IV/59. B. Gerekli evrakı öğleye kadar tamamlayıp geleceksiniz, IV/60. Muhtara benim gönderdiğimi söylersin, IV/61. Adres olarak benim evin adresini yazarsınız, IV/62. Hadi yürüyün, IV/64. Umduğumun üstünde yardımcı oluyordu, IV/65. Görevliyle birlikte yola çıktık, IV/66. Sağlık raporuydu, ikamet kâğıdıydı, şuydu, buydu diyerekten ordan oraya koşturup istenenleri tamamladık, IV/67. Müdür Bey, öğleden sonra tayinimle ilgili atama emrini zarflayıp elime tutuşturdu, IV/69. Sıkıntın olursa beni ararsın, IV/70. Bu zarfı ilçede Maarif Memuruna ver, IV/71. A. Kuş kadar hafiflemiştim, IV/71. B. Sevinmem mi gerekir, üzülmem mi gerekir bilemiyordum, IV/72. Cebimde öğretmen olduğumu gösterir evrak, Sirkeci'nin yolunu tuttum, IV/73. Trene alışkanlığımızdan mıdır nedir, otobüs aklıma bile gelmemişti, IV/74. Nemelâzım, zamanı geçirmem doğru olmazdı, IV/75. Bir an önce göreve başlamalıydım, IV/76. A. Ertesi gün, atlardım trene, IV/76. B. İlçenin yolunu tuttum, IV/77. Gidiyordum Trakya'nın içlerine doğru, IV/79. A. Tren gitti gitti, IV/79. B. Bir ovanın düzünde durdu, IV/81. A. İndim trenden, IV/81. B. Şöyle bir etrafıma baktım, IV/82. Sorumlu memura sordum, IV/84. Yabancı olduğumu anlayan memur ilerdeki tepeyi gösterdi, IV/85. -İlçe şu tepenin ardına düşer, IV/87. Elimde valiz, ovanın düzünde kalmıştım, IV/88. Yükümle şu uzaktaki tepeyi aşamazdım, IV/90. Düşünürken ne kadar zaman geçtiyse, bir yerlerden toz toprak içinde bir jeep bulunup geldi, IV/91. Keşiften dönüyorlarmış, IV/92. Beni de aralarına aldılar, IV/ 93. Geldim ilçeye, IV/94. Geceyi ilçede, jeepte tanıştığım Savcı Beyin tavsiye ettiği otelde geçirdim, IV/95. Sabah olunca doğruca ilçenin Maarif Memurluğuna gittim, IV/96. Elimdeki zarfı memur beye verdim, IV/97. Memur bey çok sevindi, IV/98. A. Ben gelmeseymişim okul öğretmensiz kalacaktım, IV/98. B. Öyle söyledi, IV/99. A. Beni yakından tanımak için sorular sordu, IV/99. B. Cevaplar verdim, IV/100. Hemen oradaki işlemler de kısa zamanda tamamlanınca zile bastı, IV/101. Gelen kişiye: -Öğretmen Beyi köyün otobüsüne yetiştir. Onlar, öğleye kalmazlar (dedi), IV/102. A. Yolda öğrendim, IV/102. C. Ben ancak, bucak merkezine kadar otobüsle gidebilecektim, IV/103. "Buna da şükür." dedim içimden, IV/104. Nasıl olsa bucaktan bir çaresine bakardım, IV/105. Bucak merkezine hareket eden külüstür arabaya yerleştiğim zaman şöyle içimden "Ohh!" diyebildim, IV/106. Kaç gündür ordan oraya koşturup duruyordum, IV/107. Şansıma karşıma hep güzel insanlar çıkmıştı, IV/108. Hep yardım görmüştüm, IV/111. Yardım için koşturuyordu, IV/112. O gün beni bırakmadı, IV/113. Evlerinde konuk etti,

IV/114. Anasıyla, babasıyla tanıştırdı, IV/115. Kısa zamanda birbirimize ısındık, IV/118. A. Bana, sanki kırk yıllık dostlarıymışım gibi davranıyorlardı, IV/118. B. Mutlu oluyordum, IV/119. Kenan beni köye giderken de yalnız bırakmadı, IV/120. "Elimle köye, muhtara teslim etmeliyim." diyordu, IV/121. Beş yüz kuruşa kiraladığımız atlı arabaya binip köyün yolunu tuttuk, IV/125. İlerliyorduk toprak yoldan, IV/127. Tırısa geçti mi durmak bilmiyorlardı, IV/129. Konuşa konuşa köye vardık, IV/130. Köyün halkı beni sevgiyle karşıladı, IV/131. Hele karı koca öğretmenler yolumu dört gözle beklemekteymişler, IV/133. Yeni atandıkları okula, Taşlıtarla'ya gitmeye can atıyorlardı, IV/134. İstanbullu olacaklardı, IV/135. Böylece köydeki görevi noktıyorlardı, IV/137. Köyden ayrılmaları için devir teslim işinin bir an önce sonuçlanması gerekirmiş, IV/138. Hemen devir teslim işlerine başladık, IV/140. Devlet görevine ilk başlıyordum, IV/141. Devir teslim işi bittikten sonra göreve başlamış sayılacaktım, IV/143. Hemen önüme sürdüler, IV/144. Listede yazıyor: İki duvar saati, bilmem kaç demir sıra, bilmem kaç tahta sıra, üç masa, bin altı yüz kitap vb, IV/145. A. Ben "Anlaşılan gelenek böyle." diyorum, IV/145. B. Basiyorum imzayı, IV/146. Aklıma da gelmiyor, gerçekten bu duvar saati var mı, nerede, demir sıra dedikleri nasıl bir şey, IV/147. A. Ben sadece imza atıyorum, IV/148. İmza işlemleri tamamlandı, IV/149. Kucaklaşıp öpüştük, IV/150. Karı koca öğretmenleri köyün dışına kadar uğurladık, IV/152. İki sınıflı okulu açıp kapatıyordum, IV/153. Çocuklar gelip gidiyordu, IV/154. Öğretmenliğe hemen ısınmıştım, IV/155. A. Geceleri çalışıyor(dum), IV/155. B. Hazırlık yapıyordum, IV/156. Köy halkıyla da sıcak ilişki kurmuştum, IV/157. Seviyorlardı, IV/158. Her öğün sinilerle yemek geliyordu, IV/159. Okulun bir odasında kalıyordum, IV/160. Odayı dayayıp döşemişlerdi, IV/161. Akşam üstleri sahile, denize iniyordum, IV/162. Martılar uçuyordu, IV/163. Uzaktan gemiler geçiyordu, IV/167. Oyun oynayanlar başka kahveye giderdi, IV/168. A. Köy çok hoşuma gidiyor(du), IV/168.B. Canla başla çalışıyordum, IV/169. Kısa zamanda ahbablar edinmiştim, IV/170. Yaşlıların kahvesinde otururdum her zaman, IV/171. A. Akşam radyodan haberleri dinler(dim), IV/171. B. Haber bittikten sonra da haberlerin açıklamasını yapardım, IV/172. Aradan iki ay geçti geçmedi ilçeden çağırıldılar, IV/173. Gittim, IV/174. Doğruca Maarif memurunun odasına çıktım, IV/175. Beni güler yüzle karşıladı, IV/176. İki orta kahve söyledi, IV/177. Kahvelerimizi içerken söze başladı, IV/178. - Öğretmen Bey, seni o köyden aldık, IV/179. Daha küçük, çocuğu az, İstanbul'a çok yakın bir başka köye verdik, IV/180. Müjdeyi benim ağzımdan duyusun

diye çağırırım seni, IV/181. Senin yerine de askerden yeni terhis olan iki arkadaş atadık, IV/182. Hadi hayırlı olsun, demez mi, IV/183. Maarif Müdürünün beni gözetmesi için yazdığı mektubu Maarif Memuru demek ki unutmamıştı, IV/184. Oysa köyüme ben çoktan ısınmıştım, IV/185. Bana kalsa dünyada ayrılmazdım, IV/187. Çocuklara alışmıştım, IV/188. Çocuklar bana alışmıştı, IV/189. Çok sayıda ahbab edinmiştim, IV/190. Her akşam birisinin evine konuk oluyordum, IV/191. Sohbetimiz uzuyordu, IV/192. Hemen kendimi toparladım, IV/195. Hem bu atama iyilik olsun diye yapılmıştı, IV/196. İstanbul'a yakın olmayı ben istemişim zamanında, IV/197. Yeni atama emrini cebime yerleştirip köye döndüm, IV/198. Bir başka köye atanmamla ilgili haber çoktan yayılmıştı, IV/199. Öfkeleniyorlardı, IV/201. İşin iç yüzünü anlatamıyordum, IV/202. Bizden kurtulmak mı istedin demezler miydi, IV/203. Yeni öğretmenler iki gün geçmeden çıkıp geldiler, IV/205. Öğretmen okulunu bitirmişlerdi, IV/206. Askere gitmeden önce de öğretmenlik yapmışlardı, IV/208. Şimdi okulu benim teslim etmem gerekirdi, IV/209. Ben de alıştığım gibi demirbaş listesini çıkarıp sürdürdüm önlerine, IV/211. Demirbaş listesinde yazıyor, bin altı yüz kitap, IV/212. A. Baktılar, IV/212. B. "Sayalım" dediler, IV/213. "Sayalım." dedim ben de, IV/215. Cam dolaptan indirip saydık, IV/216. Üç yüzü bulmuyor kitap sayısı, IV/217. Şöyle bir bozuldum, IV/218. Demirbaş listesinde yazıyor, iki duvar saati, IV/219. "Bakalım." dediler, IV/220. "Bakalım." dedim ben de, IV/222. Baktık, IV/226. Kaldı mı işler ortada, IV/227. Elin adamı pat diye imza atar mıydı listeye, IV/228. A. "Senin dürüstlüğü için en küçük kuşkumuz yok. Olamaz da." diyorlardı, IV/228. B. "Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar." demeyi de unutmuyorlardı, IV/230. Böylece devlet görevinde ilk dersimi alıyordum, IV/231. A. Dersi alıyordum, IV/231. B. İşin içinden nasıl çıkacaktım, bilemiyordum, IV/232. Böyle günlerce listeye karşılıklı bakıp duramazdık ya, IV/233. Bana olmayan eşyaları gözle kaş arasında, aceleye getirerek, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden öğretmen, şu anda İstanbul'da belki deniz kıyısında keyif çatıyordu, IV/234. A. Belki de öğrencilerine doğruluk üstüne nutuk çekmeyi de ihmal etmezdi, IV/234. B. Kim bilir, IV/235. A. Muhtar, ilk devir teslim olayına da tanık olduğundan bir bana baktı, IV/235. B. Bir ötekilere (baktı), IV/236. - Verin şu listeyi, dedi, IV/237. A. Çekti önüne, IV/237. B. Bastı imzayı, IV/238. Bundan böyle okulun demirbaşları benim üstümde görülsün, diye devam etti, IV/239. Yüzümüz güldü o anda, IV/ 240. Tüy kadar hafiflemiştim, IV/241. Muhtar konuşmasını sürdürdü, IV/242. -Ben şimdi, bu eksik listeyi imzalattıran öğretmeni Taşlıtarla'da bulmaz mıyım,

IV/243. Burnundan fitil fitil getirmez miyim, IV/244. Sonra bir sigara yaktı, IV/245. Yürüyün kahveye, bir acı kahveyi hak ettik, dedi, IV/246. Aradan yıllar geçti, IV/247. Bir gün, bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden o öğretmenin, bir derneğin başkanı olarak solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni, hırsızlık üstüne nutuk çektiğini gazetelerde okumayayım mı, IV/248. Gözlerime inanamadım, IV/249. A. Bir daha okudum, IV/250. Yeniden okudum, IV/251. Sonra güldüm acı acı, IV/252. O köy, o yürekli muhtar, içi boş duvar saati, boşalmış kütüphane, gözlerimin önünde başladı dönmeye.

V. ÇAVUŞ

V/1. Hapistekilerle görüşüp başlarından geçen olayları işleyemez miydik, V/2. Aktaracağımız bu olaylar dinleyenlerin ibret almalarını sağlayamaz mıydı, V/3. Hapis hayatının zor yanlarını aktararak caydırıcılık görevini yerine getiremez miydik, V/4. Bu düşüncelerle yola çıktık, V/5. Önce Emniyetten izin almamız gerekiyordu, V/6. Yetkililere amacımızı anlatınca büyük ilgi gördük, V/7. Onlar da böyle bir programın çok yararlı olacağına inanıyorlardı, V/9. Programı birlikte yapacaktık, V/11. Yarı Açık Cezaevinin yolunu tuttuk, V/14. İnfaz savcısı bizi Ceza Evinde karşıladı, V/15. Müdürün odasında sohbetimizi tamamladıktan sonra, hükümlülerle görüşebileceğimiz genişçe bir odaya geçtik, V/16. Hükümlüler önceden seçilmişlerdi, V/18. Biz hükümlülere amacımızı kısaca anlattık, V/19. Dinlediler, V/20. Açık olarak konuşacaklarını, başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi için her türlü ayrıntıyı dile getireceklerini içtenlikle bildirdiler, V/22. Yaşı ellinin üstünde, temiz yüzlü, saç sakalı ağarmış, oldukça şişman bir hükümlü öne geçti, V/24. İnfaz savcısı dostça seslendi, V/25.-Çavuş, başından geçenleri aynen aktar, V/26. Şişman adam, ağır ağır yerinden doğruldu, V/29. Hiç kimse bu adamın suç işleyeceğini düşünemezdi, V/30. Çavuş, mikrofona yaklaşıp başından geçen olayları ağır ağır anlatmaya başladı, V/31. A. Çavuş, olaya giriyor(du), V/31. B. O günlerin etkisini de içinde büyüterek anlatırken bizim eğitimci heyecanlanıp tamamen ayrı bir başka soru soruyordu, V/33. A. Konuşmasını tekrar toparlayıp anlattığı noktaya getirmek hem zaman alırdı, V/33. B. Hem de ilk anlatırken yaşadığı havayı yakalaması güçleşirdi, V/34. Çavuş havaya giriyor, V/35. -...O gün sabahın ilk ışıklarıyla kalktım, V/36. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/37. Eğitimci hemen araya giriyor, V/40. A. Baktım, V/40. B. Konuşma dağılacak, V/ 41. Bir başka yöntem bulmalıydım, V/42. Şöyle yaptım, V/43. A. Biz soruları toptan soracak(tık), V/43. B. Onlar da baştan sona

anlatacaklardı, V/44. Sonunda ayrıntı kaldıysa, o zaman ara sorularla o ayrıntıların da gün ışığına çıkmasını sağlayacaktık, V/45. Çavuş yeniden mikrofonun başına geçti, V/46. Hepimiz sustuk, V/47. Anlatmaya başladı, V/48. - Efe'nin ünü Muğla sınırlarını aştı, V/50. A. Kanun dinlemiyor(du), V/50. B. Töre dinlemiyor(du), V/50. C. Aklına estiği gibi yaşayıp gidiyordu, V/51. Suçlarıyla ilgili olarak tuttuğumuz çetele her gün kabarmaktaydı, V/52. Soygun, ırza geçme, adam öldürme gibi her bir suçu omuzlarında taşımaktaydı, V/53. Köylüler Efe korkusundan kervanın ardına takılıp yola çıkamıyordu, V/54. Kadınlar, kızlar tek başlarına bağa bostana gidemiyorlardı, V/55. Bir jandarma komutanı olarak olanı biteni içime sindiremiyordum, V/56. Devlet devletliğini göstermeliydi, V/57. Devlet, halkını kötü kaderiyle baş başa bırakamazdı, V/58. Mutlaka arkalarında olmalıydı, V/59. Ovanın yüzündeki bunca insan, bu kötü Efe'nin edepsizliğine bırakılabilir miydi, V/60. Sonunda vur emri çıktı, V/62. Ne zaman kıstırsak, iğnenin deliği de olsa bulup kaçıyor, V/64. Devamlı olarak dağ demeden, yol demeden ordan oraya koşturmaktayız, V/65. Takipler sonuçsuz kalıyor, V/67. A. Çıkmalı kanun karşısına, V/67. B. Bir bir hesap vermeli, V/68. Böyle düşünüyorum, V/69. Şaşırılmışım, V/70. A. Ne yapmalıydım, V/70. B. Dağları dar etmeliydim Efe'ye, V/71. Hep bunu düşünüyordum, V/72. O gün yine sabahın ilk ışıklarıyla yataktan kalktım, V/73. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/74. A. Bir de canım sıkılıyor, V/74. B. Anlatamam, V/76. A. Çıktım evden, V/76. B. Vardım karakola, V/77. A. Atladım jeepe, V/77. B. Tek başıma çıktım yola, V/78. Rastgele sürmekteyim, V/79. B. Oralardan geçmekteyim, V/80. Bir kır kahvesinden şen şatır sesler geliyor, V/82. A. Jeepi sağa çekip durdum, V/82. B. Dinledim, V/83. Bu şarkılı türkülü şenliği, sabahın bu saatinde Efe'den başkası düzenleyemezdi, V/84. "Demek ki avanesiye birlikte burada." diye geçti içimden, V/86. Düşündüm, V/87. Ne yapabilirdim, V/88. Gerisin geri dönüp jandarmayı getiremezdim, V/89. Ben Milas'a gidip gelene kadar Efe, dağları çoktan aşardı, V/90. Ne yapılacaksa şu anda yapılmalıydı, V/91. Gözümü karartıp beylik tabancayı çekip kahveye daldım, V/93. Oradan kaçılmazdı, V/95. Başladım kendi kendime yüksek sesle komutlar vermeye, V/96. -Hasaan, Ömer, Ali, sizler arkayı tutun, V/97. A. Dursun Onbaşı sen de Mahmutla İbrahim'i al, V/97. B. Kapıyı gözle, V/98. Hadi göreyim sizi, V/99. Efe, beni böyle bir anda karşısında görünce şaşırıldı, V/100. Kıpırdı, V/101. Davrandığı an vuracağımı biliyor, V/102. Silâhını masaya bırakıp ellerini havaya kaldırdı, V/103. Saniyenin içinde kelepçeyi ellerine geçirdim, V/105. Oynak Zeynep bir masanın altına

yarı çıplak sinmiş duruyor, V/106. -Çık dışarı oynaş kadın, V/107. Sonra seninle de görülecek hesabımız var, dedim buna, V/108. A. Oynak Zeynep, duramıyordu yerinde, V/108. B. Korkusundan tir tir titriyordu, V/109. Uzatmıyayım, V/110. A. Aldım Efe'yi jeepe, V/110. B. Bastım gaza, V/111. Efe, iri gözleriyle etrafı şöyle taradı, V/113.- Güldüm, V/115. -Yaman oyuna getirdin, V/116. Bilseydim tek başmasın, oradan leşin çıkardı Çavuş, V/117. Fazla konuşmadım, V/119. İlçeye girerken jandarmalar karşıladı beni, V/121. Ormanda yangın çıkmış da, V/123. Ses etmedi jandarmalar, V/124. Jeepten indim, V/125. A. Şu jeepteki iti alın, V/125. B. Nezarethaneye atın, V/130. Jandarmalar şaşırıldılar, V/131. Atladılar jeepe, V/132. Ben de kaymakama çıktım, V/134. Karakolu falan basarlar diye korkuyoruz, V/135. Aradan beş saat kadar zaman geçti, V/136. Doğruca karakola döndüm, V/137. -Getirin şu iti karşıma, dedim, V/138. Getirdiler, V/139. Ayakta zor duruyor, V/140. "Yorgunluktan olacak." dedim içimden, V/141. Kapıda görünmesiyle birlikte tokatı yüzüne indirdim, V/142. O da tokattan sonra yığılıverdi kapıya, V/143. A. Tutup kaldırayım dedim, V/143. B. Kalkmıyor, V/144. A. Doktor geldi, V/144. B. Muayene etti, V/145. "Beyin kanaması." demez mi, V/147. A. Öğrendim, V/148. A. Jandarmalar, jeeple karakola getirirken kendisini dereye atmış bu, V/148. B. Zor çıkarıp getirmişler, V/149. Bilseydim böyle olduğunu vurur muydum, V/150. İş işten geçmişti, V/151. Doktor acele olarak Muğla'ya yetiştirmemizi istiyordu, V/152. Hemen jeepe atlayıp Muğla'nın yolunu tuttuk, V/153. Aksilik bu ya, yolda da jeepimiz devrilmez mi, V/154. A. Uzatmıyayım, V/154. B. Hastahananın avlusuna girdiğimizde ölmüştü, V/155. A. Olayın öylesine etkisinde kalmışız, V/155. B. İçerde çıt çıkmıyor, V/156. Sinek uça duyulacak, V/158. Çavuş, kaderin ördüğü ağ içerisinde ne yapsa faydasız kalmış, V/159. Bir tek soru çıktı ağzımdan, V/160. -Sonra ne oldu çavuş, V/162. -Çok yazık olmuş, V/164. Hepimiz ayrı ayrı "Geçmiş olsun." dedik çavuşa, V/165. Çavuş, sigarasını yakıp kenara geçti, V/167. Yankesicinin, esrarcının anlattıklarını banda kaydettikten sonra, sıra zimmet suçlusuna geldi, V/169. Günün birinde müfettişler, hesaplara el koyunca, iki yüz bin liralık açık ortaya çıkıvermiş, V/172. Savcı Beyin gözünün içine baka baka "Hepsi iftiraydı." diye söyleniyordu, V/173. Sordum, V/174. -Peki, bu açık nereden geliyor, V/175.-Efendim, müdür bey ziyafet çekecek, V/176. Çekiyor, V/177. Geliyor fatura, V/178. A. Bakıyorum, V/179. Bir başka fasıldan aktarma yapıyorum, V/180. Neymiş, yanlış işlemiş, V/182. Aybaşı gelse kapatacağım, V/183. Zimmet suçlusu bu üslûp içerisinde olayları anlatıp bitirdi, V/186. Savcı Beyin gözlerinin içine baka baka

suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışıyordu, V/187. Sordum, V/188.- Dava nasıl sonuçlandı, V/189.- Beş yıl hüküm giydim boş yere, V/190. O günkü çalışmalarımız tamamlanmıştı, V/191. Müdür Beyin odasında yorgunluk kahvelerini içtikten sonra yarın tekrar gelmek üzere vedalaşacaktık, V/192. Eğitimci, teknisyenler, savcı, müdür önden yürüyünce arkada kaldım, V/193. Yanımda zimmet suçlusu duruyor, V/194. Beni yalnız görünce öğünmeden de edemedi, V/195. Kulağıma eğilip fısıldadı, V/196. İki yüz bin lira tek başına yenir mi hiç, V/197. Nasıl yedin peki, V/200. Körolası Melehat'ı tanımaz olaydım, V/201. Önce kendisiyle, sonra bulduğu kadınlarla düşüp kalkmaya başladım, V/204. A. (Biz) Veznedeki parayı ucundan, kıyısından kırpa kırpa, nasıl olsa kapatırım diye iki yüz bini yemişiz, V/206. Anlattıklarına ne diyebilirdim, V/207. Acıyarak güldüm sadece, V/ 208. O da güldü, V/209. Bir çok kadınla ilişki kurmuş olmanın havasıyla yürüdü gitti, V/211. Ötekilere yetişip o günün son sorusunu müdüre sordum, V/212.- Bu Çavuş için ne diyorsun Müdür Bey, V/213.- Ne diyeyim, kader ağlarını örmüş bir kere.

VI. REİS BEY

VI/1. Günün birinde bir mikrofon ile bir hoparlör bulup getirdi kasabaya, VI/2. Seferoğlu'nun kamyonundan atlayıp eşyalarını kaldırıma koyunca, çevresini önce çocuklar, sonra da meraklılar sardı, VI/3. Çocuklar baştan kamyona koşmuşlardı, VI/4. A. Seferoğlu, kasabanın girişinde kornaya basar(dı), VI/4. B. Sesli sesli bağırtısından gizli bir sevinç duyardı, VI/8. Kasabanın mezarlığı görünmeden Seferoğlu yine başladı kornaya basmaya, VI/9. Bedford'un sesini duyan çocuklar mezarlığın başında toplandı, VI/10. Çocuklar, yerlerinde duramıyorlardı, VI/11. A. Hani ses çıkaran olmasa, kamyonun dibinde yatacaklar(dı), VI/11. B. Benzin kokusunu sindire sindire gözetlemenin tadını çıkaracaklardı, VI/12. Bedford yokuşa vurunca çocuklarda kıpırdanmalar oldu, VI/13. Kâtibin Nuri öne geçti, VI/16.-Mestan'ın Yakup öfkeleni, VI/17. -Ülen, biz nereden bilelim, VI/18. -Nuri bilgiçlik taslayan çalımla kaykıldı, VI/20. Dayımgil konuşurkene kulak misafiri oldumdu, VI/21. A. Bu ara Seferoğlu'nun Bedford'u yokuşu çıkmış(tı), VI/21. B. Caddeyi bulmuştu, VI/22. A. Kamyon tozu dumanı savurup vardı, VI/22. B. Kahvelerin önünde durdu, VI/23. Parmaksızın getirdiklerini de ilk kez görüyordu kasabalı, VI/24. Bir şeye de benzetemiyordu, VI/25. A. Parmaksız, "Bunlar de neyin nesi?" diyenlere karşılık vermiyor(du), VI/25. B. O kurnaz yüzündeki çizgileri yayarak gülüyordu, VI/26. Çocuklar şamatayı artırınca Necdet öfkeleni, VI/27. A. - Şunlara bak şunlara, VI/27. B. İpini koparan gelmiş, VI/28. Dağılın şurdan, VI/29.

Şamar iniyor ense kökünüzü ha, dağılın dedim, VI/30. Kirlenmiş eski şapkasını düzelten, burnunu elinin yanıyla silen, belli belirsiz mırıldanan çocuklar çekilip Dursun'un duvarına dayandılar, VI/31. Delioğlan sandalyeler çıkardı kaldırıma, VI/32. A. Çay isteyene çay (getirdi), VI/32. B. Kahve isteyene kahve getirdi, VI/33. A. Necdet, "Tarçının var mıydı?" diyecek oldu, VI/33. B. Sözü ağzına tıkadı, VI/34. -Kendini şehrin meserret kahvesinde mi sandın zibidi, VI/35. Çayı bulduğuna şükret, VI/36. Bu Delioğlan sözünü kimseden sakınmazdı, VI/37. A. Bir gün, Reis Bey ile kasabanın ileri gelenleri kahvenin baş köşesine oturmuşlar(dı), VI/37. B. Piyangodan söz açmışlardı, VI/38. "Ah" diyordu Reis Bey, "büyük ikramiye bana çıkacak ki, VI/39. Bunu duyan Delioğlan, yüksek sesle söylendi, "Bana çıkacak ki şu elli bin lira, VI/40. Elli bin liranın sözünü duyan Reis Bey, lâf attı Delioğlana, VI/41. A. -A delibozuk, yüz kuruşu saymasını bilmezsin, VI/41. B. Elli bin lirayı ne yapacaksın, VI/43. A. Elini ıslak kirli önlüğüne sildi, VI/43. B. Reis Beyin karşısına geçti, VI/44. -Ne mi yapcem elli bin lirayı, VI/45. Senin gibi düzüye on panganot verip akşama kadar saydırcen, VI/46. Parmaksız daha içtiği kahvenin fincanı soğumadan eşyalarını toplayıp Necdet'i de yedeğine alarak yürüdü, VI/47. Parmaksız, ortaokuldan sonra okuyamamıştı, VI/48. Bir baltaya da sap olamadığından ordan oraya sürtüyordu, VI/49. Babası Hacı Dayı "benim kaldırım mühendisi" derdi ona, VI/50. Kasabanın, yüksek okullarda okuyan, o üç beş genç kasabaya gelince Hacı Dayının canı iyice sıkılırdı, VI/51. "Bizim kaldırım mühendisi, kahve köşelerinde pineklemekte olsun, şunlara bak şunlara. Yarın kimi doktor, kimi kaymakam olacak." derdi, VI/52. A. Sonra bu okuyan gençleri çevresinde toplar(dı), VI/52. B. Onlarla "dünya ahvalinden" sohbet ederdi, VI/53. Akıllı insanı severdi Hacı Dayı, VI/54. "Adam dediğin akıllıolsun da" derdi, "isterse düşmanım olsun, VI/55. Parmaksız yıllığı yirmi beş liradan cadde üstünde bir dükkân kiraladı, VI/56. A. Mikrofonu içe (yerleştirdi), VI/56. B. Hoparlörü dışa yerleştirdi, VI/57. Dükkâna beş altı tahta sandalye ile bir kırık masa da atınca dekor tamamlanmıştı, VI/58. A. Sonra gitti, VI/58. B. Eşkivalıktan dönme Rüstem'i bulup getirdi, VI/59. Tutuşturdu Rüstem'in eline bağlamayı, tezeneyi, VI/60. A. Çal ha çal, VI/60. B. Söyle ha söyle, VI/61. Rüstem de yaman söylüyordu ha, VI/63. Koskoca kasabaya da iki radyo girebilmişti daha, VI/64. A. Birinin Belediyede olduğu söylenirdi, VI/64. B. Birini de Mescitönü'ndeki kahveci Yıkık Ali getirmişti, VI/65. Rüstem Efe, bağlamayı kucaklayıp türküye yumulunca Hasan Ali'nin kahvesindeki Sahibinin Sesi, Ömer'in kahvesindeki Odeon marka gramafonlar hemen susturulurdu, VI/ 66. Böyle böyle işler

sürdü gitti, VI/67. Derken türkünün arasına söz karıştırmaya başladı Parmaksız, VI/69. Ağzından bal akıyordu sanki, VI/70. Yalnızca kasabanın Belediye Reisine çatıyordu konuşmalarında, VI/71. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin." diyordu, VI/72. O böyle dedikçe gülüyordu konu komşu, VI/73. Reis Bey bile gülüp geçiyordu, VI/74. Kasabanın içinden "Biz neden sürü oluyor muyuz?" diyen de çıkmadı, VI/75. Hoparlör yayını aylarca devam etti, VI/76. Bu "acaip" yayına ilk tepki Hacı Dayıdan geldi, VI/77. A. "Bizim düzrü deccal mı oldu ne?" diyor(du), VI/77. B. Ağzına geleni söylüyordu, VI/78. Parmaksız, babasıyla ipleri çoktan koparmıştı, VI/79. Köyün bazı "avara" gençlerini toplayıp keyfine bakıyordu, VI/80. Derken işleri biraz daha ilerletti, VI/81. A. Kasabalının kimisine dilekçe yazıyor(du), VI/81. B. Kimilerini de tutup evkafa, doktora götürüyordu, VI/82. Parmaksız böyle yaptıkça çevresi de genişliyordu, VI/84. "Aman ha komşular, yanılıp yenilip de kasabanın mührünü benim oğlana teslim etmeyin. Sonra iki cihan bir araya gelse elinden alamaz." diyordu, VI/86. Sonunda seçim günleri geldi dayandı, VI/88. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha söyleniyordu Parmaksız, VI/89. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin, VI/94. Yol mu yapılacak, ilk kazmayı kendi evine vurmuştu, VI/95. İmeceye mi çıkılacak, kalabalığın başına geçmişti, VI/97. Seçimler yapıldı, VI/98. Parmaksız, az bir farkla seçimi kazandı, VI/99. Daha mazbata, bilmem ne demeden vardı dayandı Belediyeye, VI/100. A. Kasabanın mührünü teslim aldı, VI/100. B. Oturdu, VI/102. Yedi gün, yedi gece davullar dövüldü kasabada, VI/103. Geceleri fener alayları düzenlendi, VI/104. Eski Reisin evi önünde tenekeler çaldırıldı, VI/105. Hay huy içerisinde on beş gün akıp gitti, VI/106. Şöyle işlere çeki düzen vermenin zamanı gelmişti artık, VI/107. İlk tekme, eşkıyalıktan dönme Rüstem Efeye vuruldu, VI/108. Rüstem'in bağlamasına gerek kalmamıştı, VI/109. Orda burda dolanırsa ayak bağı olurdu, VI/110. Hem kasabada Rüstem'in bileğini bükecek nice efeler yetişmişti, VI/111. B. Mestan diyeyim sana, VI/113. Kahveye girdi mi öteki efe geçinenler gizlenecek delik ararlardı, VI/115. Yalnız bu Mestan Efenin, Parmaksıza kanı kaynamamıştı bir türlü, VI/116. A. Ne zaman görse kafasını çevirir(di), VI/116. B. Selâmı bile esirgerdi, VI/117. Bu durum da Reis Beyin canını sıkıyordu, VI/119. Günlerce düşündü Parmaksız, VI/120. Günlerce ölçtü biçti, VI/121. Bir sabah ağzı kulaklarında başkanlık koltuğuna yayılıp ayak işi görenlerden birine seslendi, VI/122. -Ülen sünepe bozuntusu, dikil karşıma, VI/123. Kara Haydar iki büklüm içeri girdi, VI/124. Ellerini önüne kenetledi, VI/125. -Buyur Reis Beyim, VI/126. -Reisine dedirtme şimdi, VI/128. -Buyur, VI/129. Parmaksız koltuğuna biraz

daha yayıldı, VI/130. A. -Şu kepçe kulaklarını aç, VI/130. B. Dinle, VI/131. -Hemen Mestan'ı bulup getireceksin, VI/132. Kara Haydar titremeye başladı, VI/134. -Nasıl getirebilir mişim Reis Beyim, VI/136. Şunun hâline bakın, VI/137. İkiiletme sözümü, VI/138. Yıkıl karşımdan, VI/139. Nasıl getirebilirmiş, VI/140. Kara Haydar, tokat yemiş gibi dışarı çıktı, VI/141. Dalgın dalgın sokaklarda yürüdükten sonra Yaradana sığınıp besmeleyi çekerek Mestan Efenin kumar oynadığı odaya girdi, VI/143. Bir köşede zar atıyorlardı, VI/145. Oda sahibi Kara Haydar'ı sararmış yüzle karşısında görünce dayanamadı, VI/148. A. -Anladım, VI/149. Söyle söyle, VI/150. -Reis Bey Mestan Efeyi çağırıyor da, VI/151. Kara Haydar sözü tamamlayamadı, VI/152. O anda Ramazan topu gibi gürlediği duyuldu Mestan'ın, VI/153. -Ayağına beni çağıracak kadar büyümüş mü O, VI/154. Gidersem cartt diye yayvan ağzını ikiye ayırırım, VI/155. Aynen böyle söyle, VI/156. Kara Haydar, üstelemeden odadan çıkıp gitti, VI/157. Durumu Reis Beye anlattı, VI/158. Ah o ne, Reis gülüyor, VI/159. Oysa öfkelenip küplere binecek diye geçiriyordu içinden, VI/161. Yılmadan, usanmadan Mestan'ın izine düştü, VI/162. Masaya oturup görüşebilmek için her çareye başvurdu, VI/163. Seferoğlu'nu, Terzi Muharrem'i aracı olarak gönderdi, VI/164. Nice çaba sonunda Ömer'in kahvesinde bir köşeye karşılıklı oturabildiler, VI/165. A. Hemen kebablar geldi, VI/165. B. Sofralar kuruldu, VI/165. C. Tokat'tan özel getirilen rakı şişeleri açıldı, VI/166. Parmaksız, sigaradan sararmış dişlerini kiprit çöpüyle karıştırırken:-İçkiden sonra, sade kahve iyi gelir dedi Mestan'a, VI/167. Kulpsuz, geniş ağızlı kahve fincanını sürdü önüne, VI/168. Parmaksız Mestan'a: İyi düşün, diyordu, VI/171. Sırtında devletin urbası, elinde devletin kamçısı, sözün üstüne söz mü koyan olur, VI/172. Ben de karışmam işlerine, VI/173. İyi düşün, VI/176. İlçedeki kaymakam gibi, karakoldaki çavuş gibi aydan aya gelsin paralar, VI/178. Millet yiyecek ekmeğe muhtaç biliyorsun, VI/179. Mestan'ın aklı karıştı, VI/180. Yoksa devlet kuşu mu konuyordu başına, VI/181. Dünyada aklına gelmezdi böyle bir iş, VI/182. Devletin urbası da gücüne güç katardı hani, VI/183. Kıvırcık kumral saçlarını düzeltir gibi yapan Mestan'ın geniş, yuvarlak yüzü aydınlanır gibi oldu, VI/184. A. Durur mu Parmaksız, VI/184. B. Hemen kolları sıvayıp işe girişti, VI/185. Kasabanın ünlü terzisi Muharrem Usta öteki işlerini bırakıp Mestan'ın giyeceği devlet urbasını dikti çıkardı, VI/186. Ayağında lacivert kilok pantolonu, üstüne çekilmiş parlak çizmeleri, omuzu apoletli ceket ve ay yıldızlı şapkası içinde Mestan görülmeğe değerdi, VI/187. Daha da yakışıklı olmuştu, VI/188. Kamçısını parlak çizmelerine vura vura kasabanın üstünden altına, altından üstüne "volta"

atıyordu, VI/189. Kimsede Mestan'a yan bakacak hâl kalmamıştı, VI/190. "Aman benden bulmasın da." diyen yolunu değiştiriyordu, VI/191. Arada sırada Mestan Efeyi yedeğine alıp yollarda gezinmeyi de ihmal etmiyordu Parmaksız, VI/192. Hele Yaşar Çavuşun evi önünden geçerken karşılıklı gülüşleri olurdu, tam düşman çatlatan cinsinden, VI/193. Parmaksız bu yaşta gönlünü Yaşar Çavuşun kızma, Pembe'ye kaptırmıştı, VI/194. Parmaksız evlenirken "oğlan olsun da isterse on olsun" demişti içinden, VI/195. A. Amma evdeki hesap çarşıya uymamış(tı), VI/195. B. Karısı ardı ardına beş kız çocuğu doğurmuştu, VI/197. Belki Pembe ona oğlan doğururdu, VI/198. A. "Benim çocukların anası da yaşlandı canım. Sabah akşam kara zeytin mi yiyelim şu yaşta?" diyor(du), VI/198. B. Gevrek gevrek gülüyordu, VI/199. Ah şu Yaşar Çavuşu razı edebilseydi, VI/200. A. Sonra Mestan'la kahveye çekilip oturuyorlar(dı), VI/200. B. Seferoğlu gibi, terzi Muharrem Usta gibi hatırlılarla, karakolun çavuşuyla sofralar kuruyorlardı, VI/201. Böylece Mestan engeli kendiliğinden kalkıvermişti, VI/203. Burası boşaltılmalıydı, VI/205. Eski adamları, eski siyasetçileri akla getirmiyor muydu bu yığınlar, VI/206. Yeni yetmeler bu kitapları okuyup da ola ki aklı çelinen çıkabilirdi, VI/207. Ne kadar kitap varsa Belediyenin önündeki alana yığırdı, VI/208. A. İçlerinden bazı romanları bir yana ayırdıktan sonra döktüdü benzini, VI/208. B. Tutuşturdu kipriti, VI/209. Bir anda alev içinde kaldı koca alan, VI/210. Kitaplar yanıyordu, VI/211. Hacı Dayı bastonunu kapıp geldiyse de kitapları kurtarmak mümkün olmadı, VI/212. Hacı Dayı ağzına geleni söyledi, VI/213. A. "İşine karışmak gibi olmasın amma Allah'ım, madem benim oğlanı yarattın, eee, ne demeye şeytanı da yaratarsın?" diyor(du), VI/213. B. Ağzına geleni sayıp döküyordu, VI/214. Belediyenin Kütüphaneden kalma büyük salonu Belediye Lokali haline dönüştürüldü, VI/215. A. Bazı bazı derme çatma müzik toplulukları gelip burada konser vermeye (başladılar), VI/215. B. Ayda yılda bir gelen derme çatma tiyatro toplulukları oyun göstermeye başladılar, VI/216. Aradan aylar yıllar geçip de tüm kara bulutlar ortaya çıkınca eleştiriler de duyulmaya başladı, VI/218. A. Reis Beyin adamları boş mu duruyorlardı, VI/218. B. Anında yetiştiriyorlardı duyduklarını, bildiklerini, gördüklerini, VI/219. Kâtip: "Reis Bey, Yetimin Dursun var ya böyle böyle diyesiymiş" deyince üç belediye işçisi ellerinde kazma kürek Yetimin Dursun'un evine damladılar, VI/220. -Dursun Emmi, gel hele, VI/221. Dursun, çakşırının uçkurunu sıkıp, ayağına yemenisini geçirip sokağa fırladı, VI/222. İşçileri, ellerinde kazma kürek görünce biraz şaşırды, VI/223. - Hayrola Kâtip Efendi, VI/225. Yıkım emri çıktı, VI/226. Dursun aklını sıçratıyordu az

daha, VI/229. -Burası çocuk bahçesi olacakmış, VI/230. -Çocuk Bahçesi de ne ola, VI/232. A. -Orasını bilir miyim ben, VI/232. B. Yıkılacak dendi, VI/232. C. Aha geldik, VI/233. Yetimin Dursun ikinci hamleyi yapamadan Mestan Efe bir yerlerden bulunup geldi, VI/234. -Eee, ne duruluyor böyle, VI/235. Benim kafamın tasım attırmayın sabah sabah, VI/236. Dursun canlanır gibi oldu, VI/237. A. -Elini ayağını öpeyim Efe, VI/238. A. Hanem halkına ne derim ben, VI/238. B. Evsiz yurtsuz nerelere sığınırım, VI/239. B. Önceden düşünseydin, VI/240. Mestan parlak çizmesine kamçısını vura vura yürüdü gitti, VI/242. İşçiler vurdular kazmayı, VI/243. A. Kimi toprak dama çıktı, VI/243. B. Kimi avlu duvarına yumuldu, VI/245. Komşular akıl verdiler Dursun'a, VI/246. A. - Koşuver Dursun yeğenim, VI/246. B. Koşuver karakola, VI/246. C. Koşuver Reis Beyimize, VI/247. A. Dursun durur mu oralarda, VI/247. B. Düveleğe tutulmuş danalar gibi ordan oraya koşturmakta, VI/248. -Başefendiyi görecektim, VI/249. -Çavuşum ilçeye gitti, VI/250. Bugün gelmez, VI/251. Koşturuyor Belediyeye, VI/252. -Reis Bey bağlara kadar indiydi, VI/254. Hadi çık işin içinden, VI/255. Ev gitti gidecek, VI/256. Ele güne karşı ne yapabilirdi Dursun, VI/258. Akıl veriyorlar boyuna, VI/259. -Elini kana bulana Dursun yeğenim, VI/260. A. Mapus damlarında bakanın çekenin de olmaz, VI/260. B. Sürünürsün, VI/262. A. Ertesi günü er sabahta Yaşar Çavuş, Dursun'u tuttu kolundan, VI/262. B. Belediyeye götürdü, VI/263. A. Reis Bey bir zaman sonra geldi, VI/263. B. Yarım ağızla selâm verdikten sonra çok sevdiği koltuğuna yayıldı, VI/264. Dursun atıldı hemen, VI/265. -Aman diyene el kalkar mı Reis Beyim, VI/266. Reis sözü ağırdan aldı, VI/267. A. Yaşar Çavuş olmasa kolundan tutup atacaktı, VI/268. Başınız dara sıkıştı mı Reis Beyiniz oluyoruz, VI/270. Yaşar Çavuş girdi araya, VI/275. -Şu el kadar kasabanın içinde yüz yüze bakılacak, VI/276. Olmadı çoluğuna çocuğuna acı, VI/277. Parmaksız kaşının altından şöyle bir baktı, VI/278. Amaç gerçekleşmişti, VI/279. "Bu Dursun efendi bu abdestle çok namaz kılar." diye geçirdi içinden, VI/280. Yaşar Çavuşa döndü, VI/283. A. Doğrulur gibi yaptı, VI/283. B. Koltuğundan, bağırdı, VI/285. Kara Haydar iki büklüm odaya girdi, VI/286. -Buyur Reis Beyim, VI/287. A. -Git, VI/287. B. Kâtibe söyle, VI/287. C. Yıkım işini şimdilik erteledim, VI/288. Yaşar Çavuşla Dursun, karşılıklı bakıştılar, VI/290. A. Dursun'un bahçeye bakan odasının damı açılmış(tı), VI/290. B. Bahçe duvarının bir yanı boydan boya yıkılmıştı, VI/291. Kızıyordu kendi kendine, VI/292. "Diline tükürdüğümün Dursun'u, sussan otursana sen, VI/293. Dünyanın işleri senden mi soruluyor, VI/295. Orda burda konuşursa evinin başına yıkılacağına iyiden iyi aklı yatmıştı, VI/296. "Din iman mı kalmış bunlarda?"

diyordu, VI/297. Hakkını nerelerde arayabilirdi, VI/299. Kâtibe atıp tutuyordu içinden, VI/300. "Hani ne demişler, suyun harlamazından, insanın söylemezinden kork demişler. Adam kıtlığında o da adam oldu başımıza." diye söyleniyordu, VI/301. Reisin adamları yeniden sokuldular, VI/304. Hüseyin'in iki yanında hemen iki adam belirdi, VI/305. A. Biri, vardı, VI/305. B. Omuzuna çarptı, VI/306. Hüseyin çekildi şöyle, VI/307. -Ülen, önüne baksana sen, VI/308. Ötekisi hemen atıldı, VI/309. Ne dedin ne dedin, VI/311. Kahveden yetişenler zor ayırabildiler bunları, VI/312. Mestan Efe, bulunup geldi, VI/313. A. -Şu sünepeye bakındı hele, VI/313. B. Köpeksiz köy bulmuş sanki, VI/314. Yürü karakola, VI/315. Karagödek neye uğradığını anlayamadan kendisini nezarethanenin karanlığında buldu, VI/316. Yaşlı anası önde, çoluğu çocuğu arkada yollara düştüler, VI/317. Vardılar Belediyeye, VI/318. "Hâlimizi söylemek bizden, dermanını bulmak senden." dediler, VI/319. A. Parmaksız koltuğundan doğruldu, VI/319. B. Bir süre camdan ötelere baktı, VI/320. A. Tütün kesesini çıkarıp sigarasını sardı, VI/320. B. Ateşledi, VI/321. Sigaranın dumanını şöyle keyiflice savurduktan sonra: Hele bu geceyi nezarethanede geçirsin, yarına düşünürüz, dedi, VI/322. Sonra ekledi, VI/323. Hem akli da başına gelir canım, VI/324. Durup durduğu yerde niza çıkarmak da ne oluyormuş, VI/325. Karagödek'in yaşlı anası atıldı, VI/327. Kimin tavuğuna kış dedik bunca yıl, VI/328. Kara kara bulutlar dağılmak bilmiyordu bir türlü, VI/329. A. Kimileri, "belâ geldim demez, otur ocağın başına." diyor(du), VI/329. B. İş olmadıkça dışarıya çıkmıyordu, VI/331. A. Yılın en az dokuz ayını dışarlarda geçirirler(di), VI/331. B. Tütün kırmakmış, pamuk toplamakmış, inşaatta çalışmakmış, ne iş bulurlarsa balıklama dalarlardı, VI/335. Aylardan bir ay Mestan Efe Belediyeye vardı, VI/336. Reis Beyin karşısına dikildi, VI/337. A. -Reis Bey, Kâtibe söyle, VI/337. B. Aylığımı getirsin, VI/338. Reis, kırış kırış olan alnını sağ serçe parmağıyla kaşıyınca, kopuk baş parmağın yeri ortaya çıkıverdi, VI/340. Dağlarda ordan oraya tazılar gibi koştururken, çardakta asılı duran babası Hacı Dayının çiftesine uzanmış bu, VI/342. Ateşlemek istemiş silâhı, VI/343. "Ya sesi duyulursa?" diye geçmiş içinden, VI/344. Ve başparmağını namluya tıkayıp basmış tetiğe, VI/345. Reis, yeniden kaştdı alnını, VI/346. Sonra öksürür gibi yapıp konuştu, VI/348. A. Oysa partinin ilçe başkanıyla Ankara'ya kadar gitmişler(di), VI/348. B. Kırk bin lira alıp getirmişlerdi, VI/349. Mestan'ın geniş yuvarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran bıyığı titremeye başladı, VI/350. -Kasayı bilir miyim ben Reis, VI/351. -Kasa boş diyorum sana, VI/352. Bu ay ne bana, ne sana, ne ötekilere, kimseye kuruş ödeyemeyiz, VI/353. A. Şöyle düşündü

Mestan, VI/355. Öyleyse sen burda beni bekle, VI/356. İndi caddeye, VI/357. A. Hasan evinden çıktı, VI/357. B. Eli pantolonunun düğmesinde bakkal dükkânından içeri girdi, VI/358. Geçti tezgâhın başına, VI/359. Şöyle ne var ne yok diyemeden Mestan bulunup geldi, VI/360. -Hasan, uzat ellerini, VI/361. Hasan, bu isteğin ne anlama geldiğini bilemeden ellerini uzattı, VI/362. Uzanmış nasırlı elleri, Mestan yokladı, VI/363. - Utanmıyon değil mi, VI/364. Benim bildiğim, ayak yolundan sonra eller yıkanır, VI/366. O da nerden çıktı Mestan Ağa, VI/368. Hasan, "Ben elimi yıkamadan evden çıkmam, üstelik abdestliyim." dediye de "etme, tutma" dediye de söz dinlemedi, VI/369. A. Çaresiz elli lirayı eli titreye litreye verdi, VI/369. B. Çöktü tezgâhın başına, VI/370. A. Hızını alamıyordu, VI/370. B. Yürüdü Mestan, VI/371. -Hilmi, yavrum, geç karşıma şöyle, VI/372. -Ooo. buyur Efe Ağa, VI/373. B. Önce soruma cuvap isterim, VI/374. Hilmi bön bön baktı Efe'nin yüzüne, VI/375. -Sor öyleyse, VI/376. B. Senin dükgene Seferoğlu'nun kamyonu yanaştıydı, VI/377. -Yanaştıydı, VI/378. -Şeker çuvalı mı indirdin, VI/379. -Şeker almıştım da ilçeden, VI/380. -Senin ne aldığın beni elakadar etmez, VI/381. -Yalnız, o şeker çuvaları iki gün, ney ortada, kaldırımda kaldıydı, VI/382. -Bir gün mü ne kaldıydı, VI/384. A. -Uzatma, VI/384. B. Ceza olarak bastır yetmiş beş lirayı, VI/386. Bir haftada kazanmam o parayı Ağa, VI/387. -Elimin tersiyle vurdum mu, bir de yer vurur, VI/388. Uzatma dedim, VI/390. A. Hilmi, bir kasaya baktı, VI/390. B. Bir Mestan'ın yuvarlak asık yüzüne(baktı), VI/391. Yığlır gibi sandelyeye çöktü, VI/392. Mestan, böyle böyle bir baştan bir başa kasabayı taradı, VI/393. Vardı Belediyeye, VI/394. Topladığı parayı masaya boşalttı, VI/395. İçinden aylığı kadarını aldı, VI/396. A. Buna bir de elli lira ekledi, VI/396. B. "Bu da benim hak ettiğim zam." dedi, VI/396. C. Paranın gerisini Reisin önüne doğru elinin tersiyle itti, VI/397. -Bunları da sen aylığına sayarsın, dedi, VI/398. Reisin konuşmasına fırsat vermeden çıktı gitti, VI/399. Yaşar Çavuş, dert babası olmuştu, VI/400. Çaresiz kalan ona koşuyordu, VI/401. Yaşar Çavuş da ne yapacağını bilemiyordu, VI/402. A. "Hacı Dayı sağ olsaydı da görseydi hallarımızı." diyor(du), VI/402. B. Kendi kendine konuşmasını sürdürüyordu, VI/403. "Aman ha, kasabanın mührünü benim oğlana teslim etme deme memiş miydi, VI/404. Hiç bilemedik, VI/406. Düğünlerde koşuya soyunsa birinciliği kaptırmazdı, VI/407. Çayırılıkta güreşse, kimse sırtını yere getiremezdi, VI/408. Emin, neredeyse babayiğit sayılacaktı kasaba içinde, VI/409. Seviliyordu da, VI/413. Kocaman elleriyle şamarını indirdi mi, şamarı yiyen yerde bulurdu kendisini, VI/414. Anası dizlerini dövüyordu bütün gün, VI/415. -Aman ha oğlum, aman ha

yiğidim, kimseye bulaşma, VI/416. Belâ alma üstüne, VI/418. Emin Çatı'nın kasaba içinde sivrilip çıkması önce Mestan'ın, sonra Reisin midelerini bulandırdı, VI/419. Üstelik Eminle Pembe'nin sevdalandıkları, "mercimeği fırına sürdükleri" söylenir olmuştu, VI/420. Eee, buna da dayanılmazdı canım, VI/421. Reis, "Çocukların anasını boşamaya başladığımız bir sırada olacak iş mi bu?" diye söylenip duruyordu, VI/422. Mestan Efe, hemen Emin Çatı'nın ardına düştü, VI/423. Bir biçimine getirip dersini verecekti, VI/424. "Erken öten horozu kesmeli." diyordu içinden, VI/426. A. Emin Çatı da hep alttan alıyordu, VI/426. B. Dikilip çıkmıyordu karşısına, VI/427. Mestan, bir gece kahvede fırsat bilip Emin'in karşısına dikildi, VI/428. Reis, önceden gelip kahvede yerini almıştı, VI/430. Emin, bir şey anlamadan usulca karşılık verdi, VI/431. Ne yapmışız ki Efe Ağa, VI/432. -Ülen terest, daha ne yapacaksın, VI/433. Yayladüzlü gelin değirmenden su çevirirken karşısına geçip bakmışsın, VI/434. A. Bu yetmemiş, VI/434. B. Ardına düşmüşsün, VI/435. Utanmıyon mu sen ha, VI/437. Bu sözlerin dövüş için "bahane" olduğunu anlamıştı, VI/438. Gayrı alttan alamazdı, VI/439. Efe'nin beklemediği bir çeviklikle hoplayıp doğruldu, VI/440. -Herkesi kendin gibi ırz düşmanı mı sanıyon? dedi, VI/441. Mestan'ın elindeki kamçıyı yüzüne indirmesine fırsat vermeden, o iri yumruğuyla yüzünün ortasına vurdu, VI/442. Düştüğü yerden doğrulamadan, kamasını da kaba etine sapladı, VI/443. Mestan kendinden geçmişti o anda, VI/444. Her şey bir dakikanın içinde olup bitmişti, VI/445. Bir ara Reis takıldı Emin'in gözüne, VI/446. -Ülen eşek, senin de sıran gelecek, VI/447. Evimizi yıkmaya kalkıştıydın da babam tasasından öldüdü, dedi, VI/448. Bir yumruk da Reisin yüzüne yapıştırdı, VI/449. Kan içinde kaldı Reisin ağzı burnu, VI/450. Kahvedekiler taş kesilmişti, VI/451. Bazıları sıtmaya tutulmuş gibi titremekteydiler, VI/453. Emin, Reisin adamları toparlanmadan elindeki bıçağı atıp gecenin karanlığına karıştı, VI/454. Burada teslim olamazdı, VI/456. Yine, görmüş geçirmiş Yaşar Çavuş toparlandı önce, VI/457. A. -Kıpırdayın komşular, VI/458. Bir solukta Çavuş Süleyman evinden getirildi, VI/459. Çavuş, yarayı temizleyip bastı tentürdiyotu, VI/460. Nasıl bastırıyorsa Mestan, "Of anam!" deyip zıpladı, VI/461. Sonra Çavuş, kendi usulüne göre yarayı sarıp ilk müdahaleyi yapmış oldu, VI/463. A. İğneyi de o yaptı, VI/463. B. Sıtmalıya kinini de o verirdi, VI/464. Mestan'ı zorlukla Seferoğlu'nun kamyonuna yatırabildiler, VI/465. Efsane çökmüştü, VI/466. Kepenek altından çıkan biri, bir üflemele yıkılmıştı kaleyi, VI/467. Kendisi de yıkılmıştı, VI/468. Kamyonda Reisin ağzını bıçak açmıyordu, VI/469. A. Elini yüzünü belli belirsiz yıkamış(tı), VI/469. B. Kandan leke

olmuş gömleğini eve gidip de değiştirmek aklına gelmemiştir, VI/471. Kendi kendine söyleniyordu yolda, VI/473. İt ite boğuşsalardı ya, VI/474. İçi içine sığmıyordu, VI/475. "Bundan böyle başımız dik dolaşabilir miyiz kasabada, VI/476. Olayın etkisinden bir türlü kurtulamıyordu, VI/477. "A eşek kafa, tazı gibi ardına adam takacağına Belediye alıp etkisiz hâle getirseydin ya, VI/ 478. İt oğlu it Mestan'a giydirdiğin gibi bir devlet urbası da bu fukara giyerdi, VI/ 479. Bu işler de başımıza gelmezdi, VI/ 481. Kafasında tilkiler dolaşıyordu, VI/482. Acaba bu işler olmamış gibi davranıp "Gel yetimin oğlu, giy şu devlet urbasını." desem köylü kınar mıydı, VI/483. "Aman sen de, köylü de kim oluyormuş, VI/485. Seferoğlu, taştı, topraktı, dereydi, ırmaktı demeden bastı gaza.

VII. SELMA

VII/1. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim, dedi anası, VII/2. Selma oralı olmadı, VII/3. Duymamış gibi davrandı, VII/4. A. Kalktı, VII/4. B. Tel dolaptaki ak keseden elindeki tabağa iki avuç pirinç koydu, VII/5. A. Sonra geçti pencerenin karşısına, VII/5. B. Pirinci ayıklamaya başladı, VII/7. A. Baktı, VII/7. C. Üsteledi, VII/8. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim dedim, VII/12. Oldum olası sevmemiştir Nebahat'ı, VII/13. Isınamamıştı, VII/14. Hem de kıskanmıştı, VII/15. Oysa ilkokulu, ortaokulu birlikte okumuşlardı, VII/16. Aynı sırayı paylaşmışlardı, VII/17. Buna rağmen içten içe ters gözle bakmaya devam etmişti, VII/18. Isınamamıştı bir türlü, VII/19. Selma: -Hani yarın gece Emine teyzelere gidecektik? (dedi), VII/20. -Emine teyzen bu sabah köye gitti, VII/21. -Köye mi gitti, VII/22. -Şunlar Ankara'dan çıkıp geliyorlar, bir şeylerimiz nasip olmuyor, gideyim de iki sepet üzüm getireyim, dedi, VII/23. A. Selma kalktı, VII/23. B. Ayıklanmış pirinci, ocakta kaynayan tencereye boşalttı, VII/24. (O) Sonra pişkinliğe vurup: Aman anne, şu Nebahat'ı da nerden çıkardın şimdi? (dedi), VII/25. Anasının yorgun, kısık gözlerinde alevler yanmıştı, VII/26. Çıktı Selma'ya, VII/27. B. Nebahat'ı ne çabuk unuttun, VII/28. Onların az mı iyiliğini gördük biz, VII/29. Nebahat, ağzından seni hiç düşürmez, VII/30. Sorar durur, VII/31. Beni de sık sık arar sağ olsun, VII/32. A. Selma baktı, VII/34. "Durup dururken ağzımızın tadı kaçmasın." diye geçirdi içinden, VII/35. Hem gitmekle ne olurmuş, VII/36. -Madem istiyorsun, gidelim, VII/37. Ne zaman Nebahat'ın adı geçse, içindeki eziklik büyürdü, VII/38. A. Gençliğinin o delişmen günlerinde kaç kere aynanın karşısına geçmişti, VII/38. B. Kendisini uzun uzun süzmüştü, VII/39. Sorardı kendi

kendine, VII/41. Ne demeye Nebahat'a daha çok görücü geliyor, VII/42. Bir de düşünürdü, VII/46. Nebahat'ın bir dediğini iki etmezdi, VII/47. A. Nebahat, bir giydiğini bir daha giymezdi, VII/47. B. Kollarında bilezik, boynunda altın olmadan yola çıkmazdı, VII/50. Şöyle bol keseden harcadıkları olmazdı, VII/51. Anası, "erdireyim, yetireyim" diye bütün gün çaba sarfederdi, VII/52. B. Bolluk içinde de sayılmazlardı, VII/53. A. Selma bakar, bakardı, VII/53. B. "Ben bu kaderi ancak zengin bir kocayla değiştirebilirim." derdi, VII/54. Hep zenginliği hayal ederdi, VII/55. Malı mülkü olsun isterdi, VII/56. A. O da altın takmalıydı boynuna, VII/56. B. Bilezik geçirmeliydi koluna, VII/57. Keşke evdeki hesap çarşıya uysaydı, VII/58. Hesap evlenme konusunda da uymadı, VII/59. Selma'yı bir memurla everdiler, VII/60. Önceleri hiç istemedi, VII/61. Hayalindeki zengin, bir gün çıkıp gelebilirdi, VII/62. Amma babası çok üsteledi, VII/63. Babasının, "Çam gibi delikanlı, daha ne istersin? Üstelik maaşa da bağlı. Otur oturduğun yerde." diye çıkışması üzerine hepten ağzını yumdu, VII/64. Kocası ola ola sonunda dairesinde müdür olabilmmişti, VII/65. Müdürlük tek başına karın mı doyuruyordu, VII/68. A. Gerçi karnı doyuyordu, VII/68. B. Sırtı giyecek görüyordu, VII/68. C. Nebahat gibi boynuna dizi dizi altın takamıyordu, VII/69. Bileklerine sıra sıra bilezik geçiremiyordu, VII/70. Şimdi gitseler, başlardı Nebahat anlatmaya, VII/71. "Didim'deki yazlığı zorla üstüme yazdırdı Nuri, VII/72. Ben ne yapayım malı, VII/73. Karı kocanın ayrı ayrı malı mı olurmuş, VII/74. Dinlemiyor şekerim, VII/76. Ya Selma ne anlatacaktı, VII/79. Neyi anlatacaktı, VII/80. A. "Evin tapusu üstüme olsun." demişti, VII/80. B. Kocası küplere binmişti, VII/81. "Bu da ne demek oluyor?" diye etmediğini koymamıştı, VII/82. Kala kala anlatacak, oğlu Burhan kalıyordu, VII/85. A. Varını yoğunu ortaya koyacak(tı), VII/85. B. Oğlunu okutacaktı, VII/86. Doktor olsun istiyordu, VII/88. A. Otururdu baş köşeye, VII/88. B. Keyfine bakardı, VII/89. Beylerin, paşaların kızlarını alırdı gelin olarak, VII/90. Burhan, koşarak içeri girdi, VII/91. -Anne, acıktım, VII/92. Selma'dan önce, anneanesi atıldı, VII/93. -Acıktın mı yavrum, VII/95. A. Çık yukarıya, VII/95. B. Babanı uyandır, VII/96. Öğle geçiyor, sofraya hazır de, VII/98. Sesleniver hadi, VII/99. Burhan'a diyeceklerini bitirip Selma'ya döndü, VII/100. A. -Sen de elini çabuk tut, VII/100. B. Kur sofrayı, VII/101. Millet acıktı, VII/102. Hem Aynur Hanıma ayıp olmasın, VII/103. Fahrettin Bey gözlerini ovuştura ovuştura merdivenlerden indi, VII/104. Aynur Hanım da ellerinde menevşe demeti, girdi odaya, VII/105. Birlikte sofraya oturdular, VII/106. Selma, arada bir düşünüyordu, VII/107. "Aynur Hanımı getirmeseydik daha iyi olmaz mıydı acaba, VII/108. A. Aynur Hanımın

amansız hastalığını hatırlayınca da içinde bir eziklik hissediyordu, VII/108. B. Acıyordu kadına, VII/111. Şimdi tek başına, hasta hâliyle ne yapardı Ankara'nın sıcağında, VII/112. Dolaşsın bizimle fıkara, VII/115. A. Doktorlar, "Altı aya varmaz ölür." demişlerdi, VII/120. Hele hastalığından sonra daha sık arar olmuşlardı birbirlerini, VII/121. Tatile çıkarken davet ettiklerinde, Aynur Hanım çok memnun olmuştu, VII/122. Kimsesiz dört duvar arasında hasta hâliyle ne yapabilirdi, VII/123. A. Tatilin on beş gününü kasabada geçireceklerdi, VII/123.B.Kalan on beş günü de Marmaris'te Aynur Hanımın yazlığında tamamlayacaklardı, VII/125. Öyle ağır hasta falan olmasa ne yüzüne bakar, ne de yanında dolaştırırdı, VII/126. Hatta yazlığı bile Selma'yı yumuşatamazdı, VII/130. A. İyilik edecek(ti), VII/130. B. Duasını kazanacaktı, VII/131. Bir gün evde Selma ile Fahrettin Bey, yalnız kaldılar, VII/133. Annesi de Burhan ile Aynur Hanımı, Emine teyzesine götürmüştü, VII/135. A. Fahrettin Bey, Selma'nın pişirdiği az şekerli kahvesini yudumlıyor(du), VII/135. B. Bir yandan da Selma'yı inceliyordu, VII/136. Dese miydi, demese miydi, VII/138. Bir türlü karar veremiyordu, VII/139. A. Düşüncelerini eviriyor çeviriyor, VII/139. B. Sırasına oturtuyor(du), VII/139. C. Tam konuşacak, ağzında düğümleniyordu, VII/140. Bu Selma'nın sağı solu belli olmazdı, VII/142. A. Bakarsın, evin altını üstüne getirir(di), VII/142. B. Bir çuval inciri berbat ederdi, VII/143. Durup dururken iş açardı başına, VII/144. Ama öyle bir fırsat tekrar ele geçmeyebilirdi, VII/148. Şunu almadın, bunu almadın diye dırđır etmezdi en azından, VII/149. Paşalar gibi geçinip giderlerdi, VII/150. Fahrettin Bey, boşalmış kahve fincanını koyup şöyle bir doğruldu, VII/151. A. Selma'ya baktı, VII/152. Adam sende deyip içinden konuya balıklama girdi, VII/153. A. -Bak, VII/153. B. Beni iyi dinle Selma, VII/154. A. -Bazı şeyler anlatacağım, VII/154. B. Tersten anlama, VII/155. A. -Sonuna kadar dinle, VII/155. B. Sözü'n nereye bağlanacağını bir güzel belle, VII/156. -Evel de sabahtan beri ikirciklenip duruyordun, VII/157. B. Hele çıkar şunu, VII/157. C. Görelim, VII/159. A. -Selma baktı, VII/160. -"İşin içinde iş var ya, bakalım." dedi içinden, VII/161. A. -Beni meraktan çatlatma, VII/161. B. Söyle ne söyleyeceksen hemen, VII/162. A. -Bak, VII/162. B. Beni iyi dinle, VII/163. Yanlış da anlama, VII/164. Bu güne kadar alamadıydın, satamadıydın, diye başımın etini yedin, VII/167. O zaman dile benden ne dilerse, VII/168. Selma, şaşırıp kalmıştı, VII/169. Bu sözlerden de bir şey anlamamıştı, VII/170. Sözü'n neye bağlanacağını iyice merak etti, VII/171. A. -Söyle bakalım, VII/173. Bu sefer turnayı gözünden vuracağız, VII/174. -De bakalım, neyi, nasıl vuracaktıyız, VII/176. Fahrettin Bey, sözünü tamamlayamadan,

Selma ok gibi fırladı yerinden, VII/177. -Ne olmuş Aynur Hanıma, VII/178. A. - Sözümlü kesme, VII/178. B. Dinle, VII/179. A. Biliyorsun, VII/181. Öldüğü zaman madem kimi kimsesi yok, bütün malı mülkü bize kalsa fena mı olur derim, VII/182. -Burhan'ımı evlâtlık olarak vermeyi mi düşünüyorsun, VII/183. -Buna dünyada razılığım olmaz, VII/184. -Canım, onu da nerden çıkardın, VII/185. Sözümlü kesmeden dinlesene, VII/186. Selma bir şey anlamadan kocasının yüzüne şaşkın şaşkın baktı, VII/187. Öyleyse nasıl bize kalırmış malı, VII/188. -Şimdi biz anlaşarak boşanalım, VII/189. Ben Aynur Hanımla evleneyim, VII/190. A. Altı aya varmadan madem ölecek, VII/190. B. Zaten bir ayı geçti, VII/190. C. Bütün malı bana kahr, VII/191. Yani ikimize kalmış olur, VII/192. O öldükten sonra biz tekrar nikâhı tazeleriz, VII/193. Aklın yattı mı senin bu işe, VII/194. Selma kızsın mı kızmasın mı, bağırsın mı bağırmasın mı, ağlasın mı ağlamasın mı, bilemedi, VII/195. Öylece düşündü kaldı, VII/196. Evler, paralar gözlerinin önünden sinema şeridi gibi bir çırpıda geldi, geçti, VII/198. O anda Nebahat geldi gözlerinin önüne, VII/199. O, "Bodrum'da üç büyük parsel arsamız var, üçünün tapusu da üstüme." dedi mi hemen atılabilirdi, VII/200. Fahrettin'e "Ankara'da üç daire neyimize? Birini satın da İzmir'den alsak", diyorum, VII/201. Gülüyor, VII/202. "Ne satması, bir daire de İzmir'den alırsınız." diyor, VII/203. Selma düşünürken, içinin ısındığını, yüzüne renk geldiğini hissetti, VII/204. Kocasına belli belirsiz: Sen bilirsin, diyebildi, VII/208. Zaten kötü sonucu ona söyleyen olmamıştı ki, VII/209. Günler, kasabada akıp gitti, VII/211. Birlikte denize giriyorlardı, VII/212. Birlikte lokantada yemek yiyorlardı, VII/213. Gülp oynuyorlardı kendi aralarında, VII/215. Selma anlamamış gibi yapıyordu, VII/216. Ancak işin içinden de çıkamıyordu, VII/217. Durup dururken boşanırlarsa, Selma anasına babasına ne diyecekti, VII/218. "Biz böyle böyle kavil kurduk da" diyemezdi ya, VII/219. Hele komşuları nasıl karşılardı acaba, VII/220. Dostlarının yüzüne nasıl bakacaktı, VII/221. Herkes onların gülüm balım geçindiklerini bilirdi, VII/222. Fahrettin için "Kazık kadar adam, o yaşta dost tutmaya utanmamış mı hiç?" derlerse, ne cevap verecekti, VII/223. Bir türlü selamete çıkamıyordu, VII/224. Ankara'ya döndüler, VII/225. Fahrettin Bey, elini çabuk tutmalıydı, VII/226. Ya Aynur Hanım ölüverirse, VII/227. İşte o zaman bütün plânlar suya düşerdi, VII/228. Hayalleriyle yıkılmış olarak kalıverirdi, VII/229. Her şey gözle kaş arasında oldu bitti, VII/230. Önce Fahrettin Beyin Selma'dan boşandığı duyuldu, VII/231. Ardından da Aynur Hanımla evlendiğini duydu konu komşu, eş dost, VII/232. Kimseler akıl edememişti olanlara, VII/233. Gül gibi geçinip giderken, neden boşanmışlardı, VII/234.

Bir kara kedi mi girmişti araya, VII/236. Herkes kendisine göre bir yorum yapıyordu, VII/237. Hele Ömer Efendi ile hanımı küplere binmişlerdi, VII/238. İnsan nasıl olurdu da durup dururken boşanırdı, VII/240. İnsan, ortada kalan o çocuğa da mı acımazdı, VII/242. "Gitmeli Ankara'ya, önce damat olacak o adam bozuntusunu, ardından da o sürtüğü bir güzel dövmeli, yakalarını, paçalarını ayırmalı." diyordu Selma'nın anası, VII/243. Meselenin iç yüzünü anlayan olmadı, VII/245. A. Fahrettin gerçi boşanmış(tı), VII/245. B. Evden ayrılmıştı, VII/245. C. Onları hiç çaresiz bırakmamıştı, VII/246. Her şey kavil üzerine gidiyordu, VII/249. A. Fahrettin Bey, her ay geliyor(du), VII/249. B. Aldığı maaşı kuruşu kuruşuna Selma'nın avuçlarına sayıyordu, VII/250. Her bir ihtiyaçlarını karşılıyordu, VII/252. Aynur Hanım, kesenin ağzını açmıştı, VII/253. A. Selma, küsmüş gibi davranıyor, VII/253. B. Aynur Hanımın yüzüne bakmıyordu, VII/254. Gelmeleri, gitmeleri kesilmişti, VII/255. Yalnız arada bir Burhan huysuzlanıyordu, VII/256. İstiyordu ki babasının dizinin dibinde olsun, VII/257. Çocuğun zırt pırt Aynur Hanımın evine gitmesine de göz yumamazdı, VII/258. Hem yakışık da almazdı, VII/259. Babası kaçamak yapıp eve geldiğinde dünyalar onun oluyordu, VII/260. Hırçınlığı ney kalmıyordu, VII/261. Hanım, Hakkın rahmetine kavuşup da kocası eve temelli döndükten sonra gel keyfim gel, VII/262. Evse ev, yazlıksa yazlık, paraysa para, Selma daha ne isteyebilirdi, VII/263. A. Ah, şu işler düzene girse, VII/263. B. Anasına durumu anlatabilseydi, VII/264. "Boşuna üzüldünüz." deseydi, VII/265. "Adam bozuntusu mu olurmuş kocam." diye böbürlenebilseydi, VII/266. Şunun, şimdi kaç ayı kaldı, VII/267. İşte hay huy içerisinde dört ay akıp gitmiş, VII/268. Selma, günleri ayları saymakta olsun, ortalığa bir ölüm sözüdür yayıldı, VII/270. Dairenden çıkıp sorup soruştursa mıydı, VII/271. Bir süre bekledi, VII/272. İnsanların telâşla ordan oraya koşturduklarını duyuyordu, VII/273. Yerinde çakılıp kalmıştı, VII/274. A. Acaba şimdi mi çıksaydı, VII/274. B. Yoksa biraz beklese miydi, VII/275. Alıp alıp veriyordu içinden, VII/276. Acı sesiyle ambulans da gelince artık beklemenin zamanı geçmişti, VII/277. Yüreğinin çırpıntısını bastıramıyordu Selma, VII/278. O özlenen gün gelip çatmıştı demek, VII/279. Mallara bir güzel konmuştu, VII/281. Nasıl da akıl erdirdi bu işlere, VII/282. Kendisine kalsa dünyada düşünemezdi, VII/283. "Eee, pes doğrusu." diyordu içinden, VII/284. Acele daireden çıktı, VII/285. Sevincini belli etmemek için kendisini zor tutuyordu, VII/288. Kapıcı geçerken kolundan tutup çevirdi, VII/289. Gerçeği bir de onun ağzından duymak istiyordu, VII/290. -Aynur Hanım mı ölmüş Seyit Ali, VII/291. Seyit Ali derin derin

Selma'nın gözlerine baktı, VII/293. Ölen, seni çocuğunla yüzüstü bırakan şu hayırsız eski kocan, VII/294. Kalpten gitmiş diyorlar, VII/295. Desene yaşlı kalbi Aynur Hanıma dayanamadı, VII/296. Evler, paralar başladı Selma'nın başında dönmeye, VII/297. Gırtlaklarına kadar borca batarak aldıkları daire de Aynur Hanıma uçup gitmişti, VII/298. Duvara tutunamadı, VII/299. A. Bayıldı, VII/299. B. Olduğu yere yığıldı, VII/300. Seyit Ali şaşırды, VII/301. Selma'nın bayılmasına da aklı hiç ermedi, VII/302. "Şu kadınlar da akıl mı var yahu?" dedi içinden, VII/303. "Sonra bir kova su almak için kapıcı dairesine koşturdu, VII/304. Suyu akılsız Selma'nın başına boşaltacaktı, ayılsın diye.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/2. Ben bilmem, VIII/3. Babam da bilmez, VIII/4. Dedem anlatırdı zaman zaman, VIII/7. Kahvede, köy odasında herkes dedemin dedesinin ağzına bakarmış, VIII/8. Taşı gediğine koymasını da iyi bilirmiş, VIII/9. Bir iş aksine gidip de sıkıntı yaşanınca, "Kağni devrilirse yol gösteren çok olur." deyip işi başlangıçtan sağlama almanın çareleri aransın istermiş, VIII/11. Onlar "lâfın yerini de, olayların yelini de iyi bilirler, VIII/12. A. Savaş görmüşler, VIII/12. B. Kıtık görmüşler, VIII/12. C. Kuraklık yıllarında sıkıntı çekmişler, VIII/13. Aslına bakarsan dedemin dedesi doğru söylemiş, VIII/14. Kağni devrildi mi yol gösterene kulak asmayacaksın, VIII/15. İş işten geçmiş bir kere, VIII/17. Benimkisi de öyle oldu, VIII/19. İlkın Şerefken karşılaştık, VIII/20. O söyledi, VIII/21. -Hoş gelmişsin Ömer A, VIII/22. -Hoşbulduk, VIII/24. Şuna şuna, bilmez gibi bir de sorar, VIII/27. İkimiz bir olup Durali'nin berber dükkânının önünden dükkânlara doğru yürüdük, VIII/28. Şeref, durup durup yüzüme bakıyordu, VIII/30. Ben, kaygısız görünerek: -Yoo..., dedim, VIII/31. O üsteledi, VIII/32. -Yüzün sararmış da, VIII/33. -Yol yorgunluğundan olacak, VIII/34. Başladı alaylı alaylı gülmeye, VIII/35. -İki buçuk gün şehir yüzü gördünüz mü hanım evlâdı kesiliyorsunuz başımıza, VIII/36. -Öyle deme Şeref gardaşım, VIII/37. -Ben doğruyu söylerim, VIII/38. Geçenlerde senin şu Deli Bekir'in Yusuf bulundu geldi, VIII/39. (Sen) Ne dese beğenirsin, VIII/40. (O) -Ne dedi, VIII/41. A. -Benim pantolon buruşmuş(tu), VIII/41. B. Bizim köyde terzi olsa da ütöletsem, VIII/43. Gidişata ayak uydurmamalım mı, VIII/44. A. -Boşver şimdi bunları, VIII/44. B. Acıktın mı, VIII/44. C. Ondan haber ver sen, VIII/45. -Lokantaya mı gitsek, VIII/46. -Sen bilin deyince, kavga çıkmaz, VIII/47. -İyisi mi bir şeyler alalım bakkaldan, VIII/48. Acele davranıp karşı fırından bir somun

aldım, VIII/49. Bakkala varıp gaz tenekelerinin üstüne oturduk, VIII/50. Bakkal, elli kuruşluk zeytin ile yüz kuruşluk halvayı getirip önümüze serdiği gazetenin üstüne bıraktı, VIII/51. Ben, çıkarıp parasını ödedim, VIII/52. Başladık yemeye, VIII/53. Şeref, fırından yeni çıkmış somundan bir iki lokma atıştırınca şenlendi, VIII/54. A. Boşalmış kutulardan birisine dirseğini dayadı, VIII/54. B. Başladı sohbet, VIII/55. Şehir dediğin de başka oluyor canım, VIII/56. Öyledir, dedim, VIII/57. Bir de içimdekini sorsa, VIII/59. A. Güleç görünmek için olanca gücümü ortaya koyuyorum, VIII/61. A.Şimdi köyde ne yaparım, VIII/61. B. Ne ederim, VIII/62. Yolumu dört gözle gözleyenlere ne cevap veririm, VIII/63. Konuşmasına devam etti, VIII/64. Oldu olacak bir de güzel sigaralardan alalım, VIII/65. Bakkala, "Birinci" vermesini söyledim, VIII/66. Atıldı, VIII/67. Olmaz, VIII/69. O da olmaz, VIII/70. A. Peki, istediğini söyle, VIII/70. B. Onu alalım bari, VIII/73. -Yeni Harman desene sen şuna, VIII/74. -Hah şunu hileydin Ömer A, VIII/75. Cıgaralar dudaklarımızda tütüyor, VIII/77. Oysa yüreğim yanıp kavrulup duruyor, VIII/78. A. Geçirdiğim aksiliği hatırladıkça deliye dönüyorum, VIII/78. B. Anlamıyor, VIII/79. A. Fıkara, söylemiyorum, VIII/79. B. Nasıl anlansın, VIII/81. Cıgaradan bir nefes daha çektikten sonra:-Bunun üstüne ne gider biliyon mu? (dedi), VIII/82. A. -Bilmem, VIII/82. B. Ne gider, VIII/84. -İçeceğin çay olsun gardaş, VIII/85. -Yoo, dünyada olmaz, VIII/87. -Sen daha misafir sayılırsın, VIII/88. -Güldüm kendi kendime, VIII/89. Şeref boşalmış kutulardan birine biraz daha yaslandı, VIII/90. Şu dünyada biz de yaşamadık dersek, VIII/91. -Demek yaşadık, VIII/92. -Bir seferinde ne yapmıştık, biliyon değil mi, VIII/93. -Ne yapmıştık, VIII/94. -Arpayı satınca soluğu Yeşil'in meyhanesinde almıştık, VIII/96. -Siftahtan kırmızı şarap şişeleri dizildi masamıza, VIII/97. Sen kuru fasilye söyledin, VIII/98. Ben etli yimek ısmarladım, VIII/99. Bak ne diyecem sana, VIII/100. A. Fırsatını buldun mu et yiyeceğin, VIII/103. A. Baktım, VIII/103. B. Söz uzayacak, VIII/104. A. -Söze doyum olmaz Şeref, VIII/104. B. Kalkalım, VIII/106. Köyün yolunu ortaladığımızda gün çoktan batmıştı, VIII/107. Köye yaklaştıkça içerimdeki sızı da çoğalıyordu, VIII/109. A. Gurbet ellerde aç susuz sürün, VIII/109. B. Sonra da biriktirdiğin üç beş kuruşu bir zalıma kaptır, VIII/111. Başa geleni baş çeker hesabı, sararıp solmuştum o günden bu yana, VIII/112. Şereften utanmasam bir türkü tutturacaktım, VIII/114. Şeref, yüzüme ısrarla bakıp: -Bu durgunluk hayra alâmet değil. Bir tasan mı var senin? (dedi), VIII/115. A. Canlandım, VIII/115. B. Yiğitliği de elden bırakmamaktayım, VIII/116. -Yoo, ne derdim olacak, VIII/117. -Dalıp dalıp gidiyorsun da, VIII/118. -Eee, söyle bakalım kaç panganotlan

dönüyon köye, VIII/119. O saat dizimin dermanı kesildi, VIII/120. Kaynar sular döküldü başımdan, VIII/123. Ben evdekilere anlatsam tek mil köylü duyar, VIII/125. Bir iki yutkunup:-Tamı tamamına bin beş yüz panganotla dönüyordum emme..., diyebildim, VIII/126. -Eee, n'olmuş binliklere, VIII/127. A. -Sorma Şeref, VIII/127. B. Sorma gardaşım, VIII/129. Gelmeden bir gün önce çaldırdım, VIII/131. -Demek çaldırdın, VIII/133. Muşambaya sarıp defterime koymuştum, VIII/137. -Ödünç para isteyecek diye ediyorsan vazgeç, VIII/139. -Vallaha dedim Şeref, VIII/140. Bunun şakası mı olur, VIII/141. İnandı, VIII/142. A. Kağnımız devrildi ya, VIII/142. B. Yol gösterecek gayrı, VIII/143. -İnsan parasına sahap olamaz mı, VIII/144. İnsan parasını çaldırır mı, VIII/145. Neden bir tarafına dikmedin, VIII/146. Dikmiş olsaydın hırsız alamazdı, VIII/147. -Oldu işte, VIII/148. -Aradın mı, VIII/149. Arattın mı, VIII/150. -Ne yaptıysam boşa çıktı, VIII/151. -Çok yazık olmuş, VIII/152. -Evdekilere ne diyecen şimdi, VIII/153. Buban da dört gözle yolunu gözlemekteydi, VIII/154. "Benim oğlan gelse de alacağımızı alabilsek, satacağımızı satabilsek." diye gonuşup duruyordu, VIII/155. -Düşündükçe, tasamdan öleceğim geliyor, VIII/156. A. -Nasıl bakarım yüzlerine, VIII/156. B. Nasıl cuvap veririm, VIII/157. -Olacakla öleceği çare bulunmaz denilmiş, VIII/158. A. N'edeceksin, VIII/158. B. Sabırlı ol, VIII/159. Ses çıkarmadım, VIII/161. -Eh, elli lira çıkar, VIII/162. Suçlu insanlar gibi iki büklüm köye girdim, VIII/163. Şeref "Eyvallah." deyip ayrıldı, VIII/164. Kaldım bir başıma, VIII/165. Geldim avlumuza, VIII/166. Ayağım ileriye gitmez, VIII/167. Bekledim bir süre, VIII/168. A. İleri gidemedim, VIII/168. B. Geri dönemedim, VIII/169. Küçük pencireden solgun bir ışık dökülmekte avluya, VIII/170. Demek daha yatmamışlar, VIII/171. Musam uyumuştur da, VIII/172. B. Bismillah deyip girdim odaya, VIII/173. Bubam geldiğime çok sevindi, VIII/174. Anam sevincinden ne diyeceğini bilemedi, VIII/175. Bizimki kalakaldı yerinde, VIII/177. Dilinin ucuyla belli belirsiz "Hoş geldin." diyebildi, VIII/178. Dediğim gibi Musam uyumuş, VIII/179. Gürültüye uyandı, VIII/180. A. Baktı, VIII/180. B. Beni gördü, VIII/180. C. Atıldı boynuma, VIII/181. Sıra geldi hesap vermeye, VIII/182. A. -Eee Ömer A, anlat bakalım, VIII/182. B. Ne yaptın oralarda, VIII/183. A. Yediğin, içtiğin senin olsun, VIII/183. B. Anlat hele, VIII/183. C. Ne yaptın, VIII/184. Geldi mi hesap saati, VIII/185. Nereden başlamalıyım, VIII/186. Nasıl anlatmalıyım, VIII/187. Sözü nerden alıp nereye getirmeliyim, VIII/188. Evirip çeviriyorum kafamda, VIII/189. Bubam, ağzımın içine bakıyor, VIII/190. İşiltücü habar bekliyor, VIII/191. Köyün âdeti üzre, "Aha, şu kadar

kazandım."deyip paraları avucuna saymamı istiyor, VIII/193. Bir iki yutkunup olanı biteni bir çırpıda anlatıverdim, VIII/195. Bubamın ağzım bıçaklar açamıyor, VIII/196. Sabaha kadar gözlerimize uykunun gramı gelip konmadı, VIII/198. Oğlan, ellerime bakınca ne yapardım, VIII/200. Çocukluk işte, "Bunlar niçin küskün duruyor?" diyemiyor, VIII/201. A. Karım sinmiş bir köşeye, VIII/201. B. Öylece düşünmekte, VIII/202. Acı haber tez duyulur hesabı duymayan kalmamış köyde, VIII/203. A. Kağnımız devrildi, VIII/203. B. Herkes ayrı ayrı yol gösteriyor, işe yarayacakmış gibi, VIII/205. B. Onlara ne demeli, VIII/206. B. "Gizlermişim, VIII/207. A. Niyetim, parayı bubama koklatmamakmış, VIII/208. Torba değil ki büzesin, ağız mübarek, VIII/209. A. Karım bir köşeye sinmiş, VIII/209. C. Yamalık üstüne yamalık vurmakta, VIII/210. Tekmil yıkıldığım bir sırada karımın cılız sesi duyuldu, VIII/211. -Şuna baksana, VIII/213. -Ceketin astarından çıktı, VIII/215. -Getir hele şunu, VIII/216. -Al bakalım, neyse, VIII/219. Gerisini hatırlamıyorum, VIII/220. Sevincimden bayılmışım.

IX. AVARE YILLAR

IX/2. Denizli'nin o yakıcı sıcak günleri hâlâ devam ediyordu, IX/3. Yaz boyunca Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan Yeşilspor Kulübü'nün lokalinde vakit geçirmiştik, IX/4. Çay ocağını işleten Sarayköylü garson azdan azdan canımızı sıkmaya da başlamıştı, IX/5. Oturduğun yerden kalkıp da bir başka masaya yanaştın mı, garson tepende biterdi, IX/6. Ne içen, IX/7. İçeceğimizi biraz önce içmedik mi biz, IX/12. A. Sen içmecen, IX/12. B. Öteki bakmecek, IX/12. C. Ben bu kaynattığım çayı kime satcem, IX/13. A. Gönlü hoş olsun diye kimimiz yeniden çay söylüyordu, IX/13. B. Kimimiz kahve (söylüyordu), IX/14. Siparişleri aldı mı canlanan garson, ocağa bağıryordu, IX/15. A. -Üç sağlam çay yap, IX/15. B. Kahve iki oldu, IX/17. Lokali tek başına çalıştırıyordu, IX/18. Boş ocağa seslenmekteydi, IX/20. Karar aldık, IX/21. Bundan böyle mekânımız Çatalçeşme Parkı olacaktı, IX/22. Lokale gitmemeye başladık, IX/24. Denizlili yalnızca çalışırdı, IX/26. Denizlili zamanını boşa harcamazdı, IX/27. A. Sabahın alaca karanlığında kalkar(dı), IX/27. B. Çalışmaya dururdu, IX/28. Dur durak bilmezdi, IX/29. Boyuna çalışırdı, IX/30. Biz de başlangıçta boş durmak istememiştik, IX/31. Haziranda okulun kapanmasıyla birlikte yollara düşmüştük, IX/32. İş arıyorduk, IX/35. İstasyonun altında tabakhaneler çalışırdı, IX/36. Devlet bir de iplik fabrikası kurmuştu, IX/37. Bunlardan başka, küçük işletmeler kendi kıt imkânlarıyla ayakta durmaya gayret ederlerdi, IX/38. Biz de iş aramaya en az on arkadaşı birden

çıkardık, IX/40. A. Elimize biraz para geçerse defter kalem alırdık, IX/40. B. Yaz boyunca ordan oraya koşturmazdık, IX/41. A. Akşama kadar kapı kapı dolaşıyor(duk), IX/41. B. Eli boş dönüyorduk, IX/43. Umudumuzun kesildiği bir sırada Ziraat'ın fidanlığında iş olduğunu öğrendik, IX/44. Koşturduk fidanlığa, IX/45. Çıktık Müdürün karşısına, IX/46. Kendimizi tanıttık, IX/47. Bizim öğrenci olduğumuzu anlayınca, Müdürün yüzünde bir tebessüm yayıldı, IX/48. Bizi sevmişti, IX/49. O anda hepimizi işe aldı, IX/50. Biz, günlüğü iki yüz elli kuruştan işe başlamıştık, IX/52. Fidanlıkta aşıcı ustası olarak çalışacaktık, IX/54. Bu yüzden boş durmamak için ağaçlardan akşama kadar meyve topluyorduk, IX/55. Öğle paydosunda havuzun yanında, çayırılıkta mola veriyorduk, IX/56. A. Evlerden getirdiğimiz zeytinle, peynirle, yumurtayla, helvayla midemizi doyurur(duk), IX/56. B. Güya yorulduk ya, çayırlara uzanır kestirmeye bakardık, IX/57. A. Yine böyle bir öğle paydosunda otururken içimizden biri iri bir yılan görmüş(tü), IX/57. B. Hepimiz heyecanla ayağa kalktık, IX/59. Koştururken, bağırırken yılanı öldürdük, IX/61. Sanki Mohaç Muharebesi'ni kazanan kumandanlar gibi ortalarda çalımla dolanmaktayız, IX/62. Sabahtan akşama kadar o ağaçtan ötekine koşturup elimizde sepet, meyve toplardık, IX/63. Meyve toplamak için ağaçlara çıktık mı meyve yemekten, karşılıklı fıkra anlatmaktan, türkü söylemekten, elimizdeki sepetleri neredeyse unuttuk, IX/64. Bir gün, üç gün, beş gün, bu tür çalışma usulü sürdü gitti, IX/66. Bunlar ne yapıyorlar, ne ediyorlar, bir göreyim demiş içinden, IX/68. Arkadaşlarımız vişne ağacının tepesinde, ben de Bahçıvan Nuri'yle birlikte yerde bahçede çiçek toplamaktayım, IX/70. Ağaca çıkmaya üşenmişim nedense, IX/71. A. Bizimkiler her zaman olduğu gibi tutturmuşlar bir türkü, IX/71. B. Ver yansın ediyorlar, IX/72. Akşam üstü haber geldi, IX/73. Müdür Bey, bizimle konuşmak istiyormuş, IX/74. Biz de toplanıp Müdürün odasına girdik, IX/75. A. Yüzüne baktık, IX/76. O güler yüzden eser kalmamış, IX/77. Sıralandık bir boydan, IX/ 78. A. Şöyle yüzümüze bir süre baktı, IX/ 78. B. Sonra Bahçıvan Nuri'yle beni bir kenara çekip öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nematlu, Güner Ege ile Dabbanoğlu'nun işine son verdi, IX/79. Günlerdir şöyle şöyle yapıyorsunuz da demedi, IX/80. Yüz göz olmak istemedi anlaşılan, IX/81. Hak ettikleri ücreti ödeyip "Yarın işe gelmeyin, sizi işten çıkardım." dedi, IX/82. A. Onlar şaşırды, IX/82. B. Ben daha da şaşırđım, IX/83. Kalmıştım bir başıma, IX/84. Üç beş gün Nuri'yle birlikte çalıştım, IX/85. A. Vakit geçmez, IX/85. B. Saatler ilerlemez, IX/85. C. Gün tükenmez, IX/86. Fidanlığın tekmil sevimliliği uçup gitmişti, IX/88. Onlar yokken benim bir başıma çalışmaya devam

etmem ağırıma gidiyordu, IX/89. Bahçelerde de yalnız kadınlar çalışıyordu, IX/90. Benim, "lâflayacağım" kimseler de kalmamıştı, IX/93. Meslek okulunu bitirmişti, IX/94. A. Baktım, IX/95. A. Vardım idare binasına, IX/95. B. Çıktım Müdürün huzuruna, IX/96. -Efendim, işi bırakmak istiyorum, dedim, IX/97. A. Müdür yüzüme baktı, IX/98. Kalmam için, okul açılıncaya kadar çalışmam için ısrar ettiyse de ayrılmakta direndim, IX/99. "Ben arkadaşlarımla birlikte başlamıştım işe. Onlar yokken fazla yararlı olamam." dedim, IX/100. Sonra hak ettiğim ücreti alıp evin yolunu tuttum, IX/101. Böylece bizim iş maceramız da noktalanmıştı, IX/102. Çatalçeşme Parkı, hepimizin hoşuna gitti, IX/105. A. Çekiyorduk masaları gölgeye, IX/105. B. Oturup sohbet ediyorduk, IX/106. Tavla oynuyorduk, IX/107. Tavla maçı da düzenledik aramızda, IX/109. Eylül ayında kalabalık artardı, IX/110. Yine öyle oldu, IX/111. Köyden, kasabadan öğrenciler birer ikişer gelmeye başladılar, IX/112. Ahmet Çavuşun hanında kamyondan inen çocuk soluğu parkta alıyordu, IX/113. Oturup hâl hatır soruyorduk, IX/114. Yeni gelen öğrencinin her biri ayrı bir öykü atıyordu ortaya, IX/115. Yalan yanlış, anlatıyordu, IX/117. Kim kiminle buluşmuş, kiminle mektuplaşmış, kiminle göz göze gelmiş, kim kime sevdalanmış, anlatıyorlardı işte, IX/118. Kimi doğru, kimi yalan biz de dinliyorduk, IX/121. Anlatıyorlardı, IX/122. İnanmış gibi dinliyorduk, IX/124. Vakit akıp gidiyordu, IX/125. Yakında okullar açılacaktı, IX/126. İkmale kalanlar, parkın bir köşesine çekilip çalışmaya gayret ediyordu, IX/127. A. Her öğrenci kendine göre bir öykü anlattığından, Akkuş da bir şeyler anlatmak ihtiyacı duymuş olmalı, IX/127. B. O da ortaya bir "lâf" attı, IX/128. "Benim kız arkadaşım, Merzeci Geçidinde, tanımazsınız." dedi, IX/129. A. Hoppala, aldı bizi bir merak, IX/129. B. Biz nasıl tanımayız, IX/131. Nüfusu henüz kırk bini bulmamış, IX/132. Herkes herkesi tanır, IX/133. O tutturdu siz tanımazsınız diye, IX/134. A. Biz bir bir evleri sayıyoruz, IX/134. B. Hep "yok" diyor, IX/136. Babası memur olabilirdi, IX/137. Soruyoruz Akkuş'a, "Bu kız kimin nesi, IX/138. O da bilmiyor, IX/139. Sadece kızı biliyor, IX/140. Biz inanmamakta direnince, "Yürüyün gidelim, size göstereyim." demez mi, IX/142. Beş altı çocuk düştük yola, IX/143. Vardık Merzeci Geçidine, IX/144. Evi gösterdi, IX/147. Kimseleri göremedik, IX/148. Akşam üstü tekrar aynı sokaktan geçerken esmer bir kızla yaşlı bir kadının yeşil pancurlu eve girdiğini görebildik, IX/153. Anlaşılan arkadaşımız kendi kendine gelin güvey oluyordu, IX/154. Gönlü olan bir kız, kaçamak da olsa dönüp bakmaz mıydı, IX/155. Arkadaşımızın boş hayal peşinde koştuğu anlaşılıyordu, IX/156. Boşa kürek

çekmek böyle olmalıydı, IX/158. Sayılı gün, akıp gitti, IX/159. Tatil ayları bitmişti, IX/160. Yeniden "Bismillah" deyip öğrenime başlayacaktık, IX/161. Derken lisemiz "Goca Mektep" açıldı, IX/163. Yeni gelen arkadaşlarımızla, köyden, kasabadan, ilçeden gelip de göremediklerimizle sarmaş dolaş hasret giderdik, IX/165. Sıralarımıza oturduk, IX/167. Son zil çaldı, IX/168. Öğretmenimizi beklemekteyiz, IX/169. Sınıfa önce, Müdür Muavini Abdullah Bey, ardından da ilk defa gördüğümüz bir bayan öğretmen girdi, IX/170. Abdullah Bey: -Çocuklar, size yeni atanan coğrafya öğretmeninizi getirdim. (dedi), IX/171. Tanışsınız, IX/172. Önce, çok değerli öğretmen olduğunu söylemeliyim." dedi, IX/173. Birkaç cümle daha ekleyip çıktı, gitti, IX/174. Kaldık coğrafya öğretmenimizle baş başa, IX/176. Kıpkırmızı olduğumu hatırlıyorum, IX/177. A. O da bizleri gördü, IX/177. B. Müthiş bozuldu, IX/178. A. Şöyle kafamı doğrultup bakamıyorum, IX/179. Öylece dakikalar akıp gidiyor, IX/180. Neden sonra Hocanım toparlandı, IX/181. Önce kendisini tanıttı, IX/184. Annesiyle oturuyormuş, IX/185. Sonra bizi tek tek tanımak istedi, IX/188. Anlıyordum, IX/189. Elindeki listeden kimin adını okuyorsa o ayağa kalkıyordu, IX/191. A. O günden sonra kendi hesabıma cebiri, fiziği ikinci plâna atmış(tım), IX/191. B. Derste önceliği coğrafyaya vermiştim, IX/192. Yalnız, geçmiş konuları çalışmakla yetinmiyor, IX/193. Hocanımın anlatacağı dersi de önceden çalışıyordum, IX/194. Konuları satır satır ezberlemekteyim, IX/196. A. Hocanım özellikle bizleri sık sık tahtaya kaldırıyor(du), IX/196. B. Sorular soruyordu, IX/197. Cevabını hemen yetiştiriyorduk, IX/198. A. Biz soruları bildikçe sinirleniyor(du), IX/198. B. Belli etmemek için kendini zor tutuyordu, IX/200. Ne yapıp edip bize bir zayıf verebilse, biraz ferahlayacaktı, IX/201. Bulutların Karcı Dağının eteklerine indiği bir gün beni yine tahtaya kaldırdı, IX/202. "Şu buluta bak." dedi, IX/204. Rastgele parmağını uzatıp sordu, IX/206. Al sana bir soru, IX/207. Değişik renkte bulut olsa gökyüzünde, "Hangisini sordunuz?" diyeceğim, IX/210. Hocanım da kararlama soruyor, ortadan, "Şu bulutun adı ne, IX/212. Yağmur getiren bulutların adını söyledim, IX/213. Şiddetle itiraz etti, IX/217. A. Sınıfa şöyle göz ucuyla baktım, IX/217. B. Çocuklar kıs kıs gülüyor, IX/218. A. Aliço, şişko haliyle sınıfın en arkasına geçmiş(ti), IX/218. B. Adeti olduğu üzere uyuyor, IX/219. Horlamasını duyuyorum, IX/220. Hocanım duymuyor, IX/221. Kınlı Orhan da bir köşeye çekilmiş amiral battı oynamakta, IX/222. Yanındaki arkadaşıyla iteleşmesinden anlıyorum, IX/224. Ben susuyorum, IX/225. Sonunda: -İşte yakaladım. Bugün çalışmamışsın, dedi, IX/226. Yapıştırdı zayıfı, IX/227. Öteki kızdığı çocuklara da aynı soruyu sorup zayıfı bastırınca

derince bir nefes aldı, IX/228. Karatahtanın önünde ordan oraya gitti geldi, IX/229. Sonra geçip kürsüye oturdu, IX/230. Rahatlamıştı.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. Tüten odun sobasıyla içilen sigaradan Şehir Kulübü dumana batmıştı, X/4. A. Havanın iyice ağırlaştığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, vardı, X/4. B. İki küçük pencereden birini açtı, X/5. İçeriye serin hava doldu o saat, X/6. -Azıcık açık dursun mu Müdür Bey, X/7. Mal Müdürü elindeki kâğıtlardan gözlerini ayırıp: Ya ya, biraz açık kalsa iyi olur.(dedi), X/8. A. Dumana batmışız, X/9. Yine oyuna daldılar, X/10. A. Besim Bey, oyun masasının bir köşesine sıkışmış(tı), X/10. B. Çayını yudumlarırken oyuncularını gözlemekteydi, X/13. "Şu Tapucu da benim gibi aylıkçı. Nasıl oluyor da paralı oyun oynayabiliyor?" diye geçti içinden, X/14. Parlamaya başlamış ceketinin, as-tan yırtık cebindeki Bafra'dan bir sigara çekip tütürünce içindeki düşünceyi sürdürdü, X/15. Ah kendisi de azdan aza oynayabilseydi, X/16. Şöyle yuvarlak ağzını doldura doldura "çift pot", "uvertür", "pas" diyebilseydi, X/17. A. Diyebilseydi, X/17. A. İlçedeki, yani kulüpteki "itibar" artsaydı, X/18. Yerinden kıpırdamaya başladığı bir sırada ilk sözü Tapucu attı, X/19. A. -Geç kaldın Besim Bey, X/19. B. Necmiye Yengem kemiklerini kırar vallaha, X/20. Sonra Kuyucaklı aldı sözü, X/22. Yassı ezanı okunalı aha oldu bir saat, X/23. A. Yengem kapıyı kilitler, X/23. B. Gecenin ortasında kalırsın, X/24. Şirinoğlu kâğıtları dağıtırken, gözleri kâğıtta söze karıştı, X/25. -Canım siz de amma uzun ettiniz ha, X/26. Kilitlesin, X/28. A. Gider, X/28. B. Bizim misafir konağına yatar, X/29. Böyle vara yoğa takılmaları, eşini konu etmeleri Besim Beyin ca-nını çok sıkıyordu, X/30. Dirlik, düzenlik bozulmasın diye pek ses de etmiyordu, X/32. Siz kendi eşlerinize sahip çıkın da ondan sonra benimkini dilinize dolayın demeliydi, X/33. Yine sabretti, X/34. Usulca Şirinoğlu'na yaklaştı, X/35. Oyunu daha yakından izlemeye başladı, X/36. Oyun da iyice kızışmıştı, X/38. Paralar bir ona bir ötekine sürülmekteydi, X/39. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu, X/40. A. Kimi, bir yandan kadehini yudumluyor(du), X/40. B. Kimi de durmadan çay içiyordu, X/42. Kimse kimseye ikramda bulunmuyordu, X/43. Para hırsı gözlerini kan çanağına döndürmüştü, X/45. A. Besim Bey, Şirinoğlu'nun eline bakıyor(du), X/45. B. "Bakalım bu eli kim alacak?" diye sonucu merakla bekliyordu, X/46. Bu izleme, Şirinoğlu'nun kabarıp köpürmesine kadar sürdü, X/47. -Çekil başımdan be Besim Bey gardaşım, X/48. Uğursuzluğun bana da buluştu, X/49. A. Aha sokuldun yanıma, X/49. B. Üç elde otuz liram uçtu gitti, X/50. A. Kıpırda şöyle, X/50. B. Kıpırda, X/50. C. Soluk alalım, X/51.

Besim Bey dondu kaldı, X/52. Böyle bir tepkiyi de beklemiyordum, X/53. Yüzü kıpkırmızı oldu, X/54. Ne diyeceğini şaşırды, X/55. Şöyle geriye doğru çekti sandalyesini, X/56. Hemen bırakıp gidemedi de, X/57. Besim Beyin sıkıldığını anlayan işletmeci Bekir Efendi o değılden araya girdi, X/58. Çay ocağından seslendi, X/59. A. - Besim Bey, taze çay koydum, X/59. B. Buyur, X/61. Bu teklifi uzaklaşmak için fırsat bilen Besim Bey, teklifi ikiletmeden çay ocağına geldi, X/62. Bekir Efendinin karşısına oturdu, X/63. İşletmeci demli çayı, Besim Beyin eline tutuşturup bir de sigara ikram etti, X/64. -Besim Bey, bu kumarcıların sağı solu belli olmaz, X/66. A. Otur şuraya, X/66. B. Lâflayalım, X/67. Besim Bey ses etmedi, X/68. Çayını içti, X/69. "Eyvallah" deyip kendisini karanlığa attı, X/70. Cebinden çıkardığı el fenerini yana söndüre sokakta ilerlemeye başladı, X/72. A. Keşke ilçede başka gidilecek yer olsaydı, X/72. B. Kulübe hiç uğramasaydı, X/73. Kaymakam başta olmak üzere ilçenin teknil amirleri, ileri gelenleri kulübe gelirlerdi, X/74. Bu yüzden o da ister istemez kulübe başını sokuyordu, X/76. Vallaha açmazdım, X/79. Ne yapabiliirdi, X/82. A. Olayı çıkarır(dı), X/82. B. Sonra da ağlaya ağlaya Şirinoğlu'nun Nazlı karyı bulurdu, X/83. Bire beş ekleyerek anlatırdı Nazlı'ya, X/84. A. Nazlı, yemez içmez biraz da kendisinden ekleyerek sevgili kocası Şirinoğlu'na aktarır(dı), X/84. B. Şirinoğlu kulübe yayar(dı), X/84. C. Derken ilçenin tümü Besim Beyle Necmiye'nin kavgasını duymuş olurlardı, X/85. Gayrı usanmıştı Besim Bey, X/86. Yıkılmıştı, X/87. Yenik düşmüştü, X/88. Karısına ses etmedi, X/89. A. Geçti odaya, X/89. B. Soyundu, X/90. Dört yıl önce, Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak üzere dolabı açınca, bir aykırılık geldi geçti gözlerinden, X/91. Yorgun küçük gözlerini alabildiğine açıp bir daha baktı, X/93. Aldı eline entariyi, X/95. Umursamaz hava içinde karşılık vermeye çalıştı, X/97. -Entari, görüyorum, X/98. Ben sana böyle bir şey aldığımı hiç hatırlamıyorum da, X/99. Yeşil gözlerini aşağıya dikip üzölmüş gibi yaptı, X/100. -Elbet hatırlamazsın, X/101. A. Ne zaman cebin para gördü, X/101. B. Gönlümce bir şey alabildin bana, X/102. Hâlâ gelinliğimden kalma kumaşlarla avunuyorum, X/103. A. -Bunu nerden buldun, X/103. B. Onu söyle sen, X/104. -Daha önce söyledim ya sana, X/105. Şirinoğlu Veli A aldı dedim ya, X/106. Unutmuşsun, X/107. Zaten bana ait ne varsa unutuyorsun, X/108. A. Geçenlerde şehere gitmişti, X/108. A. Bir Nazlı'ya bir de bana entarilik almıştı ya, X/109. -Demek bana söyledindi, X/110. -Söyledimdi, X/113. Karısının yüzüne bir daha baktı, X/114. "Acaba konuyu büyütsem mi?" diye geçirdi içinden, X/115. "Gecenin şu saatinde gürültü olur, komşulara karşı ayıp olur." dedi kendi kendine, X/116. -"Eh,

olabilir." demekle yetindi, X/117. Sustular, X/118. Yalnız bir yatağa yatırılmış, mışıl mışıl uyuyan iki çocuğun soluk alışları duyuluyordu, X/119. Şimdi sokulmak isteyen kediyi andırıyordu Necmiye, X/120. Uzanıp yattılar, X/121. Besim Bey uyuyamıyordu, X/122. Ağdı döndü yatakta, X/123. Kafasında neler neler kuruyordu, X/124. A. Uyumak istiyordu, X/124. B. Uyuyamıyordu, X/125. Necmiye'ye çoktan uyumuştun, X/126. Sabaha karşı şöyle kendinden geçmişti, X/127. Kapı çalınıyordu, X/128. Besim Bey gürültüye kalktı, X/129. "Sabahın ayazında kim geldi acaba?" dedi içinden, X/130. Pijaması sırtında kapıya koştu, X/132. -Ölü toprağı mı serpildi üstünüze yahu, X/133. Sabahdır kapıyı yumrukluyorum, X/134. Besim Bey şaşkın: -Hayrola Veli A? (dedi), X/135. -Savcı Beyle Sırça köyüne gideceğinizi duydum, X/137. -Eesi, oraya kadar gitmişken bizim mallara da bakıver diyecektim, X/138. Bizim çoban, koyunlarda hastalık var diyesiymiş, X/139. A. -Olur Veli A, X/139. B. Bakarız, X/140. A. -Necmiye Hanıma söyle, X/140. B. Bizim karı bekliyor evde, X/141. Canı sıkılmasın, diyor, X/142. Besim Bey biraz toparlandı, X/143. A. -Nazlı Hanım gelse buraya, X/143. B. Burada otursalar, X/144. -Canım, karı milletinin işine akıl sır mı erer, X/145. Canları neyi çekiyorsa öyle yapsınlar, X/146. Sonra çekti gitti Şirinoğlu, X/147. Besim Bey arkasından bir süre baktı, X/148. "Şu adamın pişkinliğine bak, akşam ne diyordu, şimdi ne söylüyor?" dedi içinden, "Para bunları şımartmış, X/149. Necmiye konuşmaları duymuştu, X/150. Sırtında bir ince gecelik, sinmişti kapının ardına, X/151. Besim Bey hiç ses etmedi, X/152. Giyindi, X/153. Tıraşını oldu, X/154. Savcı Beyle buluşmak üzere çıktı yola, X/155. İki çocuk hâlâ uyuyordu, X/156. Söz ayağa düşünce "bey"lik kalmazdı, X/157. Bunu iyi biliyordu Besim Bey, X/158. Gayrı bu ilçede kalamazdı, X/159. "İrezilliğin de bir sınırı olmalıydı, X/160. Ankara'ya arka arkaya yolladığı dilekçelerinden hiç haber çıkmamıştı, X/161. İki çocuğu, karısı, Şirinoğlu, Kuyucaklı aklına geldikçe yüreği kalkıyordu, X/162. Hele Şirinoğlu'nu hiç aklına getirmek istemiyordu, X/163. Entari, yılışık yakınlık, Nazlı'nın dedikoduları; düşündükçe işin içinden çıkamıyordu, X/164. A. Kuşkulandığı an, bu kuşkuyu dağıtıyor(du), X/164. B. Karısına toz kondurmak aklının ucundan geçmiyordu, X/166. Yine biraz gecikmişti, X/167. Ama yine de oturuyordu, X/168. Bekir Efendiyle ordan burdan konuşuyorlardı, X/171. Tapucu: Var mısın Besim Bey, üç koldan konkene? (dedi), X/172. Besim Bey daha ağzını açmadan Kuyucaklı girdi araya, X/173. -İmamın evinden aş, ölünün gözünden yaş çıkmaz, X/174. Bizim Besim Beyin cebinden de para çıkmaz, X/175. Bilmez gibi ne konuşuyorsun Tapucu, X/176. Hem Besim Beyin oyun oynadığını

yengem duyarsa kulübü başına yıkar vallaha, X/177. -"Canım bu kadar da korkulur mu avrattan? Biz de evliyiz Allah'ıma şükür." deyince Tapucu, yine Kuyucaklı aldı sözü, X/178. -Besim Bey, Necmiye yengem kapıyı kilitleyecek diye korkuyorsan, korkma, X/179. Ben buraya gelirken o, Veli A'lara giriyordu, X/180. Şimdi Nazlı ablamla koyulaştırmışlardır sohbeti, X/182. Bu sözlerle şakanın sınırı çoktan aşılmış oluyordu, X/183. Besim Bey şöyle doğruldu yerinden, X/184. B. Benim eşimi o pis ağzına alıyorsun, X/185. Kuyucaklı neye uğradığını şaşırdı, X/186. Besim Beyden hiç böyle tepki beklemiyordu, X/187. Alttan almak istedi, X/188. -Canım, şakada mı etmeyelim, X/189. B. Benimle alay ediyorsun, X/190. Bir daha ağzından öyle şeyler duyarsam kemiklerini kırarım, X/191. Otur oturduğun yerde, edepsiz, X/192. Besim Bey "edepsiz" deyince iş alevlendi, X/194. Ağzını toplamazsan toplamasını iyi bilirim, X/195. Bekir Efendiyle Tapucu araya girmek istedilerse de başarılı olamadılar, X/196. Besim Bey alevlenmişti bir kere, X/197. Duramıyordu yerinde, X/198. A. -Bak şu edepsiz, X/198. B. Hâlâ konuşuyor, X/199. Kuyucaklı celallenip doğruldu, X/201. Kuyucaklı daha adımını atmadan Besim Bey hışımına üzerine saldırıp burnuna yumruğu yapıştırdı, X/202. Tapucu ile Bekir Efendi iki koldan araya girip yumruğu ikiletmediler, X/203. Ne çare Kuyucaklı'nın burnu kanıyordu, X/204. Bekir Efendi önlüğünü atıp Besim Bey'i evine kadar götürdü, X/205. Neden bu hâllere düşmüştü, X/208. B. Yine de kötü sayılmazdı, X/209. Ah şu karısı dur durak bilseydi, X/210. Her gördüğüne heveslenmeseydi, X/211. İlle de varlıklılarla yarışmaya kalkışırdı, X/212. Doktorun karısında bilezik mi gördü, aynısını isterdi, X/213. Eşraftan bir kadın yeni bir şey mi diktirdi, başlardı söylenmeye, X/214. A. "Ben şu cahil kadın kadar olamıyorum, X/215. A. Oysa mümkün olduğu ölçüde bir dediği iki olmuyor(du), X/215. B. Ellere fazla heveslenmesin diye Besim Bey gücü ölçüsünde isteklerini yerine getirmeye çalışıyordu, X/216. Kafasına koymuştu, X/217. Ne yapıp yapıp bu ilçeden ayrılacaktı, X/218. Aslını ararsan kötü yer sayılmazdı buralar, X/222. Görevli olarak bir köye gitse el üstünde tutarlardı, X/223. Ne var ki ilçedeki çevre ile fazla yüz göz olunmuştu, X/225. Hele o yumruk olayından sonra kendisine bakan herkesten kuşkulandı, X/226. Duramazdı, X/227. Ankara'dakiler derdine çare bulmalıydı, X/228. A. Baktı, X/228. C. Basardı istifayı, X/228. Ç. Çıkardı işin içinden, X/230. Gençliğindeki zenginlik dolu düşleri gerçeğin kayalarında parçalanıp dağılmıştı, X/231. Evdeki hesap çarşıya uymuyordu gerçekten, X/232. İnsan umduğuyla değil bulduğuyla yetiniyordu, X/233. A. İstifadan sonra gider babasının dükkânına, X/233. B. Bağdaş kurup otururdu, X/234.

Bakkallığa başlardı, X/235. Ya Necmiye ne yapardı, X/236. Ayağını altına alıp oturur muydu, X/238. Altı yaşındaki oğlu Fahri'nin şimdiden gözünü açacaktı, X/239. "Erkek erkekliliğini, kadın kadınlığını bilmeli." diyecekti, X/240. "Bencil kadınlardan, alıngan kadınlardan güzel de olsalar kaçacaksın." diyecekti, X/241. Daha neler neler diyecekti, X/242. Şu son günlerde Necmiye'de de bir durgunluk, bir kendine dönme seziliyordu, X/243. Eskiden olduğu gibi çantasını koltuğuna kıştırıp çıkıp gitmiyordu Nazlılara, X/244. Alıp eline başını, düşünüyordu, X/245. Çocukları da büyüyordu bir yandan, X/246. A. Besim Bey, Nazilli basmasından diktirdiği çizgili pijamasını sırtına geçirmiş(ti), X/246. B. Necmiye'nin demlediği tavşan kanı çayını bardağa doldurmuş(tu), X/246. C. Elinde üç günlük gazete okuyordu, X/247. Necmiye de çocukların söküklerini dikiyordu, X/248. A. Kalktı, X/248. B. Gündüzden pişirdiği kurabiyeleri, çörekleri tabağa doldurup getirdi, X/249. Sonra kocasına baktı, X/250. - Beni dinliyor musun Besim, X/252. -Dinliyorum, hayrola, X/253. -Bu ay başı Ankara'ya gitmek istiyorum, X/254. Besim Bey iyice şaşırды, X/255. -Ankara'ya mı gitmek istiyorsun, X/256. Bu da nerden çıktı Necmiye, X/257. İki yıldır dilekçe üstüne dilekçe yolluyorsun, X/258. Bir haber çıkıyor mu, X/259. A. -Çıkmıyor, X/259. B. Belki önümüzdeki aylarda çıkabilir, X/260. -Çıkabilirmiş, X/262. -Senin anlayacağın, gidip ben uğraşacağım tayin için, X/264. -Beğenemedin mi, X/265. B. Ankara'yı hiç bilmezsin ki sen, X/266. A. -Enver eniştem Ankara'ya tayin olmuş, X/266. B. Arar bulurum, X/267. Yine de Besim Beyin bu işe akli yatmadı, X/271. Yol yordam bilmeden, hatırlı eş dost tanımadan, hatırlı birisiyle yola çıkmadan bu işler tatlıya bağlanabilir mi, X/272. Besim Beyin bu işe hiç akli yatmıyordu, X/273. B. Bu işler ben geldim olsun demekle olur mu, X/274. A. -Hele ben uğraşayım, X/275. -İlçedekiler bu iş için Ankara'ya gittiğini bir duysalar tef tutup oynatırlar bizi, X/276. -Söylemezsek kim duyacak, X/277. -Öyle ya, kim duyacak, X/278. -Bu konuşmalar Besim Beyin içini serinletir gibi oldu, X/279. A. -Gitti, X/279. B. Ayaklarına bol bol su döktü, X/280. Yüzünü çırpa çırpa yıkadı, X/281. Hafiflemişti, X/282. Tayin çıkmış gibi düşündü bir ara, X/283. İlçe, ilçedeki ağırlık uçup gitmişti bir anda, X/284. A. Ankara'ya göçüp konmuştu aklınca, X/284. B. Gezinmekteydi, X/285. Ulus heykeline bakıyordu şimdi, X/286. Ana-fartalar Caddesinde geziniyordu, X/287. Necmiye, daha yatmıyor musun demese alıp başını Samanpazarı'nı bulacaktı, X/288. A. Necmiye, ilçeden kimseye haber vermeden, Nazlı'ya bile "Allaha ısmarladık" demeden bir sabah atladı otobüse, X/288. B. Vardı Ankara'ya, X/290. Geniş geniş caddeler, boy boy evler, apartmanlar,

baktı kaldı Necmiye, X/291. Sora sora bulunur hesabı, ordan oraya sora ede Enver eniştesinin evini buldu, X/292. A. Onu bağına bastı eniştesi, ablası, X/292. B. Necmiye çok sıcak karşılandığını görünce içinde sonsuz bir huzur duydu, X/293. Ve kestirmeden meseleyi ortaya döktü, X/295. Çevir tokmağı açılışın, olmuyordu, X/296. Kaleden duvarlar örüyorlardı önünde, X/297. Köprüleri atılmış ırmaklar akıyordu sanki, X/299. Enver eniştesinin de "esamesi" okunmuyordu, X/300. Ne yapacağını da şaşırmişti, X/301. Yenik düşecekti çaresiz, X/302. Boynu bükük, kös kös ardına da bakmadan geçip gidecekti ilçeye, X/304. Eniştesi neden sonra bir akıl verdi, X/306. Kapı yumruklamakla derdini anlatamazsın, X/307. Ankara demişler buraya, X/ 309. A. Var git, X/ 309. B. Partiye yazıl, X/310. Belki faydasını görürsün, X/311. - Partiye yazılmak mı, hiç aklına gelmemişti, X/312. Niçin yazılmasındı, X/313. Bir zararı olmazdı ki kendisine, X/314. A. Faydası olurdu, X/314. B. Zararı olmazdı, X/315. Necmiye vakit geçirmeden hemen gidip partinin kadınlar koluna yazıldı, X/316. Sonra Bakanlıkta amirin kapısında aldı soluğu, X/317. -Beyefendiyle görüşmek istiyorum, X/319. Ne zaman geleceği belli olmaz, X/322. Hiç yerinde oturmuyordu söylediklerine göre, X/323. "Yok." deyip çıkıyorlardı işin içinden, X/324. Necmiye ne olursa olsun bu gün konuşmayı aklına koymuştu, X/326. Git gel, git gel canına tak demişti, X/327. A. Başladı var gücüyle ağlamaya, X/327. B. Var gücüyle bağırma (başladı), X/328. Sekreteryaya ne yapacağını şaşırıldı, X/329. A. Dışarı atmak istediler, X/329. B. Yapamadılar, X/330. Necmiye "Üstüme gelirsiniz, saldırıyorlar diye bağırırım." diyordu, X/331. Boyna ağlıyordu, X/332. Gürültüye Beyefendi çıktı, X/333. A. Baktı, X/333. B. Genç, güzel bir kadın ağlıyor, X/334. Hem de yüksek sesle ağlıyor, X/335. Şaşırıldı, X/336. Necmiye Beyefendinin ellerine sarıldı, X/337. -Beyefendi, sizinle konuşabilmek için bir aydır gelip gidiyorum, X/338. Her geldiğimde âdeta kovdular beni, X/339. Konuşturmadılar, X/340. -Niçin kovsunlar, X/343. Üstelik benim partimize kaydım da düştü, X/344. Beyefendi Necmiye'yi içeriye aldı, X/345. Kapılar kapandı, X/347. Necmiye, koltuğun birine gömülmüştü, X/348. Sohbeti koyulaştırmışlardı, X/349. İlçede kim ne yapıyor, Necmiye hepsini bire bin ekleyerek anlattı, X/350. Kuyucaklı'nın rüşvet almasından başladı, savcının muhalifliğine kadar aklına ne geldiyse döktü ortaya, X/351. A. Beyefendi dayanamıyor(du), X/351. B. Notlar alıyordu, X/352. Necmiye sırası geldikçe ağlıyordu, X/353. Beyefendi, gözyaşına dayanamazdı, X/354. Ütülü, lavanta kokan mendiliyle Necmiye'nin gözyaşlarını silmeyi ihmal etmiyordu, X/355. Necmiye'ye kanı kaynamıştı iyiden iyiye, X/356.

Konuşuyorlardı, X/357. A. Belki iki saat geçti, X/357. B. Belki üç saat (geçti), X/358. Kapılar açılmamıştı, X/359. Sohbet sürüyordu, X/360. A. Telefon bağlantılarına da izin vermemekteydi Beyefendi, X/360. B. Sohbetin kesilmesini sevmezdi çünkü, X/361. A. Beyefendiyle konuşmak için Sekreteryaya gelenler oturtulmuyor(du), X/361. B. "Beyefendi gittiler, yarın teşrif buyurun." denip kapı yüzlerine kapanıyordu, X/362. A. Nice zaman sonra kapı gıcırdadı, X/362. B. Açıldı, X/363. Necmiye rahatlamıştı, X/364. Hafif kızarmış yüzü Sekreteryanın gözünden kaçmadı, X/365. Necmiye'nin ilçeye gitmesi, göçü toplayıp Ankara'ya gelmesi bir ay içinde oldu bitti, X/366. Artık rahatlamışlardı, X/367. Besim Beye de bir güven gelmişti, X/368. Kendisine güveni artmıştı, X/369. Üstelik dairesinde müdür de olmuştu, X/370. Beyefendi, Necmiye'nin hatırını kıramamış, X/371. Besim Beyi müdürlüğe terfi ettirmişti, X/372. Şimdi herkes Besim Beye "Müdür Bey" diyordu, X/373. Kapısını tıklatmadan kimse odasından içeriye adımını atamıyordu, X/374. Daha dairenin kapısında görünmesiyle müstahdeminden memuruna el pençe duruyorlardı, X/375. Her biri iki büklüm "Günaydın Müdür Bey.", diyordu, X/376. Kaşı biraz eğilse, Muavin atılıyordu hemen, X/377. "Hayrola Müdür Bey, biraz keyifsiz görünüyorsun, X/378. Besim Bey, umursamaz bir hava içerisinde karşılığını yetiştiriyordu, X/380. Bizim Bakanla bir köşeye oturup ordan burdan sohbe daldık, X/381. Derken Müsteşar bulunup gelmez mi, X/382. A. Gelmişten, geçmişten başladık lâflamaya, X/383. Uykusuzluktan başım ağrıyor, X/384. A. Muavin Beyin kafası karışıyordu, X/384. B. Müdür Bey böyle anlatınca, arada bir, "Acaba dedikleri doğru mu?" diye de içinden geçirdiği oluyordu, X/385. A. Çünkü yine böyle bir sabah sohbetinde Müdür Bey tutturmuştu anlatmaya, X/385. B. Anadolu Kulübünden girmiş, Karpiç Lokantasından çıkmıştı, X/386. Kahve molasını da her zaman olduğu gibi Ankara Palasta vermişlerdi Bakan Beyle, X/387. Radyonun o günkü on üç haberlerinde spiker, "Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan Bakan Malatya'dan Elazığ'a hareket etti." deyince kafası iyice karışmıştı Muavinin, X/388. "Yoksa Müdür Beyin anlattığı, bizim Bakan değil de bir başkası mıydı?" diye bir aralık kapı bırakmayı da ihmal etmemişti, X/389. Necmiye de boş durmamıştı Ankara'da, X/390. Önce açılıp saçılmıştı, X/391. A. Necmiye gitti kursa, X/391. B. Çiçekçilik öğrendi, X/392. Bez parçalarından papatya, menevşe, sardunya, leylak, karanfil, gül, reyhan, yasemin gibi çiçekler yapmaya başladı, X/393. Bu çiçekleri satmak için dost kapılarını aşındırıp duruyordu, X/394. Çok da satıyordu, X/395. Derken Çiçekçi Necmiye'yi Ankara'da neredeyse tanımayan kalmadı, X/397. Almak

için âdeta yarışıyorlardı, X/398. Partinin yakını olan Necmiye'yi kazanmak isteyenler hemen kesenin ağzını açıyordu, X/399. Öyle ya gün gelir Necmiye de onlara başka kapılar açabilirdi, X/400. A. Bir de dükkânı olsaydı şöyle, X/400. B. Dükkâna yayılsaydı, X/401. Dükkân için de yüklü para gerektirmez miydi, X/402. Para sözünü duyan Besim Bey güldü, X/403. -İstediğin para olsun Necmiye, X/405. A. Sayarız parayı peşin peşin, X/405. B. Alırız dükkânımızı, X/406. Sen de göğsünü gere gere çiçekçiliğini devam ettirirsin, X/407. Necmiye kulaklarına inanamadı, X/408. Şaşırmişti, X/409. Besim Bey sürdürdü konuşmayı, X/410. -Öyle şaşkın şaşkın bakma yüzüme, X/411. Alacağım diyorsam alırım, X/413. Necmiye öfkelenmeye başladı, X/414. - Parayla satın alacağız ha, X/416. Daha aldığımız şu dairenin borcunu bile ödeyemedik, X/417. -Bu gün beni Müfit Bey çağırdı, X/419. -Partinin önde gelen isimlerinden Müfit Beyi nasıl hatırlamazsın, X/420. -Haa, anladım, Pakize'nin beyi Müfit Bey, X/421. Sen, onunla da tanıştın demek, X/422. -Tanışmak şöyle dursun, içtiğimiz su ayrı gitmiyor, X/423. -Ben de ne zamandır Pakize Hanımla tanışmak istiyordum, X/424. Onları yemeğe çağırırsana, X/425. A. -Olur, X/425. B. Çağırırız, X/426. A. -Anlat hele, X/426. B. Müfit Bey çağırdı dediydin, X/427. A. -Müfit Bey dedi, X/427. B. O beğenmediğin ilçeye gideceksin, X/428. Aynı yerden yüzlerce dönüm tarla alacaksın, X/429. Al alabildiğin kadar, X/431. A. Alacaksın tarlayı, X/431. B. Sayacaksın parayı, X/432. Tapuyu cebine koyup geleceksin, X/433. Necmiye yeşil iri gözlerini küçültüp kocasına dik dik bakmaya başladı, X/434. -Bu yaştan sonra çiftçiliğe başlamayacaksın ya, X/435. -Ne çiftçiliği Necmiye, bak dinle, X/436. Bizim alacağımız bu tarlalara devlet çiftliği mi kurulacakmış, hava alanı mı yapılacakmış, her neyse, devlet bir şey yapacakmış, X/437. Necmiye şaşırıldı, X/438. Nasıl sevineceğini de bilemedi, X/440. -Senin anlayacağın, sonra bu tarlalar kârıyla devlete satılacak, X/442. Müfit Bey öyle dedi, X/443. Necmiye zıplamaya başladı sevincinden, X/444. -Ne zaman başlıyor bu işler, X/445. -Bu günden yarına kolları sıva, işe giriş diyor, X/446. -Aman Besiim, al sana bir devlet kuşu daha, X/447. -O Kuyucaklı'sı, Tapucu'su görsünler Besim Bey nasıl bir adammış, X/448. - Rahatlamışlardı, X/450. Berber elinden çıkma saçları, japone kollu elbisesi, bir karış topuklu kundurasıyla Necmiye'yi gören parmağını ısıırıyordu, X/452. Yapma çiçekler iyi para getiriyordu, X/453. Çocukları da büyümüştü, X/456. A. Partiye yakın olduklarından eşten dosttan iltifat görüyorlar(dı), X/456. B. Konu komşu saygı gösterdikçe keyifleniyorlardı, X/457. Can çıkmayınca huy çıkmazmış, Necmiye'nin hırçınlıkları arada bir depreşiyordu, X/458. A. En küçük şeye alınıp sinirleniyor(du),

X/458. B. Sinirlendi mi de içindeki şeytan gözlerine şimşek olup oturuyordu, X/459. Böylesi günlerde ağız dalaşı sürüp gidiyordu, X/460. Necmiye, açıyordu ağzını yumuyordu gözünü, X/462. Ben olmasaydım, oralarda cebi delik sürünecektin, X/463. Ben olmasaydım, Beyefendi seni nereden tanırdı, X/465. Şu "Beyefendiye canım kurban benim." sözü çileden çıkarıyordu Besim Beyi, X/466. Beyefendi sözünü duydu mu Necmiye'yi parçalamak geçiyordu içinden, X/467. Liseli Fahri araya giriyordu hemen, X/ 468. "Amma da uzattınız ha." diyordu, X/469. Kapıyı vurup çıkıyordu, X/470. Daha şöyle doya doya tarlaydı, çiftlikti, dükkândı, çiçekti diyemeden ortalık alabora oldu, X/471. Besim Bey, gecenin bir saatinde zelzeleye tutulmuş gibi kalktı yataktan, X/473. Perdeyi aralayıp pencereden bakmasıyla tankların geçmekte olduğunu gördü, X/474. Bitişik komşunun radyosunu duyabiliyordu, X/475. El yordamıyla gidip radyosunun düğmesini çevirdi, X/476. Bir yabancı tok ses, "Nato'ya Sento'ya bağlıyız." diyordu, X/477. Konuşma bitince başlıyordu marşlar, X/478. Bekledi, X/479. Konuşmayı baştan sona, kulaklarını açıp dinledi, X/481. Devir değişiyordu, X/482. Partiye yakın olan kişileri kendi hâllerinde bırakırlar mıydı, X/483. Hiç sanmıyordu, X/484. A. Ona da gelecekler(di), X/484. B. Müdürlükten el çektireceklerdi, X/485. Keşke iş bununla kalsa, X/486. Ya, o alınan satılan tarlalar gündeme gelirse, X/487. A. Sonra, ne yaptığını bilmeden gitti, X/487. B. Yüzünü yıkadı, X/488. -Kalk, dedi karısına X/489. Necmiye, gözlerini ovuştura ovuştura kalktı yataktan, X/490. Gece lâmbasının solgun ışığında kocasını gördü, X/491. -Delirdin mi adam, X/494. A. Duymuyor musun, X/494. B. Yönetime el konmuş, X/495. Nasıl el konmuş, hangi yönetime, Necmiye akıl edemedi, X/496. Besim Bey, odanın içinde bir iki volta atıp ağır vücudunu yeni aldıkları koltuklardan birine bıraktı, X/497. A. -Onu bunu bırak, X/497. B. Radyoyu dinle sen, X/499. Düşünde falan mı gördün, X/500. A. Bu arada radyo, marş yayını kesmiş(ti), X/500. B. "Nato'ya, Sento'ya bağlıyız." konuşmasına durmuştu, X/501. Radyoya kulak veren Necmiye'nin dili dolaşmaya başladı o saat, X/502. Ya bizden de hesap sormaya kalkışlırsa, X/503. Besim Bey cevap vermedi, X/504. Toparlandı, X/506. -Bir ak çarşaf çıkar sandıktan, X/507. Necmiye'de soru soracak hâl mi kalmıştı, X/508. Kocasını ikiletmedi, X/509. A. Gitti, X/509. B. Gelin sandığının içinden bir büyük çarşaf bulup getirdi, X/510. Besim Bey çarşafın üstüne acele tarafından "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." diye yazdı, bitirdi, X/511. Necmiye'ye: -Getir şu senin yapma çiçeklerinden bir kucak, süsle şunun çevresini, dedi, X/512. Komşuların tümü sokağa dökülmeden, yazılı çarşafı evin balkonuna astı, X/513. A. Sonra geldi, X/513. B.

Koltuğuna yeniden oturdu, X/514. Biraz rahatlamış gibi oldu, X/515. Gün ağarırken, sokak dolmaya başlamıştı, X/516. Radyoyu dinleyen sokağa çıkıyordu, X/518. Çünkü, sokağa çıkma yasağı konduğunu herkes biliyordu, X/519. Komşular Besim Beyin balkona asılı, "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." yazılı çarşafı görünce şaşırıp kaldılar, X/520. Hele Necmiye ile Besim Beyin balkonda ellerini çırpa ırpa, "Yaşasın, yaşasın." deyişleri yok mu, işte bu manzaraya diyecek bir şey bulamıyorlardı.

XI. ÇILDIROĞLU

XI/2. A. Elin etlisine, sütlüsüne karışmaz(dı), XI/2. B. Kahve köşelerinde siyaset tellallığı yapmaz(dı), XI/2. C. Yalnızca ailesinin "maişetini" düşünürdü, XI/3. Evinde ocağı doğru tütsün, çoluk ocuk, o uzun kiş günlerinde a açık kalmasın diye var gücünü ortaya koyardı, XI/4. Karıncayı çiğnemekten sakınırdı, XI/5. Dedikoduyu sevmezdi, XI/8. Sevilip sayılırdı, XI/9. Ayda yılda bir kahveye çıkacak olursa, ileriden geriden haberi olan, eli kalem tutan kişilerin masasına yanaşırdı, XI/10. "Onlar konuşsa da dünya ahvalinden haber edinsek." diye kulağını dört açardı, XI/11. "limle sohbet et, alırsın mertebe, cahille sohbet et, dönersin merkebe."diyenlerdendi, XI/12. A. Belediye seçimlerinde aday olanlar kapısına dayanır(dı), XI/12.B. Kendilerini desteklemesini isterlerdi, XI/13. A. O, hiç birine renk vermez(di), XI/13. B. Gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye gayret gösterirdi, XI/17. A. Ocak tütmeliydi, XI/17. B. Sirt dediğin "muhkem" zıbın görmeliydi, XI/18. Tencere kaynamalıydı, XI/19. A. Para olmalıydı, XI/19. B. Tencerede dert değil, et kaynamalıydı, XI/21. A. Ya kunduracı olunurdu, XI/21. B. Ya da semerci (olunurdu), XI/22. Bir başka meslek kasabanın içine girmemişti, XI/25. A. Kadınlar da kapı önlerine oturup bir yandan dedikodu ederler(di), XI/25. B. Bir yandan da çorap rerlerdi, XI/26. A. Ak oraplar örerlerdi ynden, XI/26. B. Alacalı orap rerlerdi, XI/27. Genç kızlar ise duygularını çoraptaki renklere, şekillere dökerlerdi, XI/28. Genç kız, sevgisini mi dile getirecek, çorabın iki yanına kırmızı gl kondururdu, XI/29. A. Askerdeki yavuklusundan mektup mu bekliyor, (O) orabın iki yanına güvercin oturtur(du), XI/29. B. Yavuklusuna yollardı, XI/30. A. Canı sıkınsa, bunalıyorsa, kimselere aılamıyorsa bu sefer çoraptaki şekiller değişir(di), XI/30. B. Dolambaçlı yollar, birbirine girmiş şekiller, acaip görüntüler çorapta rastgele serpiştirilirdi, XI/31. A. ildirolu, kasabanın "kadim" geleneğine uymamış(tı), XI/31. B. Ne kunduracı olmuş(tu), XI/31. C. Ne de semerci olmuştu, XI/32. Kendisine göre bir yol tutturmuş, gidiyordu, XI/33. Önceleri bakkalığa soyundu ildirolu, XI/35. Konu komşu aradığını bulsun isterdi, XI/36. A. Gnl tok olduğundan, haramdan da

korktuğundan azıcık kâr eder(di), XI/36. B. "Allah bereket versin, bu günlük nafakamız çıktı." derdi, XI/36. C. Köşesine çekilir otururdu, XI/38. Gözleri doğuştan iyi görmezdi, XI/39. Kırpıştırır dururdu, XI/41. Hiç bir zaman "Doktora görünsem faydası olur mu?" dememişti, XI/44. Baş ağrıyan, sancısı tutan, orasında burasında yara çıkan, derdi olan Berber Şakir'e başvururdu, XI/45. A. O da oturur(du), XI/45. B. Kırk yıllık doktormuş gibi enine boyuna muayene ederdi, XI/46. Doktorluğu, "askeriyede" öğrenmişti, XI/47. Askerde sıhhiye olarak görev yapmıştı, XI/48. A. İğne vurmasını bilir(di), XI/48. B. Bazı ilâçların ne işe yaradığını da az buçuk anlardı, XI/50. Dişi sızlayan soluğu Berber Şakir'in dükkânında alırdı, XI/51. A. O da kerpeteni kapar(dı), XI/51. B. Bağırta bağırta dişleri sökerdi, XI/53. B. Şu gözleri sağlam olsaydı, XI/54. Aldığını, verdiğini bir tamam görebilseydi, XI/55. Uzaklara bakabilseydi, XI/56. A. Yanına iyice yaklaşanı görüyordu, XI/56. B. Biraz uzaktakinin kim olduğunu seçemiyordu, XI/57. A. Bazen bir okka şeker çeker(di), XI/57. B. Terazinin kefesindekini yarım okka sanırdı, XI/58. Yarım okkanın parasını almaya kalkışırdı, XI/59. B. Arada bir şeytana uyanlar da çıkıyordu, XI/60. Böyle böyle sermaye de eriyip gidiyordu, XI/61. Zaten eti neydi budu ne olsundu, XI/63. A. Ölçtü, XI/63. B. Biçti, XI/63. C. Bir akşam üstü dükkânın kepengini bir daha açmamak üzere kapattı, XI/64. Bakkalcılık defterine noktayı koymuştu, XI/65. Şimdi ne yapmalıydı, XI/66. Doluya koydu almadı, boşa koydu dolmadı, hesabı ağdırdı, döndürdü, XI/67. Bağa bahçeye gitti geldi, faydasız, XI/68. Ekmek parası da mutlaka çıkmalıydı, XI/69. Diyelim kunduracı, başlardı kundura dikmeye, XI/71. Gözlerinin bozukluğu yüzünden ortada sipsivri kalmıştı, XI/73. Kimseye gidip de "hâlim şu" diyemiyordu, XI/75. Sonunda gezginci pazarcılık işine başladı, XI/76. Çuvalın birine soğan, ötekine patates doldurup eşeğe yükleyip dağ köylerinin yolunu tuttu, XI/77. Küheylan atlar gibi o köyden ötekine koşturmaya başladı, XI/78. Mallarını tüketmeden kasabaya dönmezdi, XI/79. On beş, yirmi gün geçerdi aradan, bulunur gelirdi, XI/80. Evinde ardı ardına üç gün yatmazdı, XI/81. A. Yeniden soğanları, patatesleri doldurur(du), XI/81. B. Ayrıca kadınların ördüğü yün çorapları toplar(dı), XI/81. C. Yeniden dağ köylerinin yolunu tutardı, XI/82. Köy odalarında geçirirdi gecelerini, XI/83. Açıkta kaldığı günler de olurdu, XI/84. A. Ocak kimi zaman yanar(dı), XI/84. B. Kimi zaman yanmazdı, XI/85. "Komşular şuraya iki odun atın da şu kışta kıyamette üşümeyselim." diyemezdi, XI/86. Artık iş, köylünün insanîyetine kalmıştı, XI/87. A. Dağın, köyün şartlarına uymuş(tu), XI/87. B. Pazarcılığını iyi kötü sürdürmeye başlamıştı, XI/88. Çıldıroğlu bakkalcılığı bırakınca,

boş dükkân çocuklara yaradı, XI/89. Uzun kış geceleri dükkânda toplanırlardı, XI/90. O günlerde kar, dur durak bilmeden yağardı, XI/91. Kocaman buzlar sarkardı saçaklardan, XI/92. A. Kar yollara yığılır(dı), XI/92. B. Her bir yanı kapatırdı, XI/93. A. Çıldıroğlu'nun Yaşar, dükkândaki ocakta odunları tutuşturur(du), XI/93. B. Beş numaralı gaz lâmbasını yakar(dı), XI/93. C. Çocuklara haber gönderirdi, XI/94. Mahallenin tekmiil çocuğu toplanırdı, XI/95. Sesi güzel olan türkü söylerdi, XI/96. A. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi kitaplar elden ele dolaşır (dı), XI/96. B. Ardı arkası kesilmeden masal anlatılırdı, XI/97. A. Mısır patlatılır (dı), XI/97. B. Nohut kavrulurdu, XI/98. Lokma döküldüğü günler olurdu, XI/99. İki direk arasına ak çarşaf gerilip Karagöz ile Hacivat oynatılırdı, XI/100. Bu çocuklar bir başlarına ne yapıyorlar diye zaman zaman büyükler de gelirdi, XI/101. A. Çocukların şenliğine katılırlar(dı), XI/101. B. Hoşça vakit geçirirlerdi, XI/102. Çıldıroğlu'nun boş dükkânı çocuklara yaramıştı, XI/103. Gayrı dağın şartlarına uymuştu Çıldıroğlu, XI/104. Ömrünün çoğunu dağlarda, bayırlarda geçiriyordu, XI/105. Eşeğine yüklediği soğanları, patatesleri, renk renk çorapları satmadan dünyada kasabaya dönmezdi, XI/109. Çıldıroğlu, sattığı malın karşılığında arpa, buğday, mısır alırdı, XI/110. Zaman zaman yumurta topladığı da olurdu, XI/112. A. İlle para diye tuttursaydı, o dağ köylerinde boşuna dolanırdı, XI/112. B. Eli boş kasabaya dönerdi, XI/113. A. Bir kış günü, yine kasabaya döndüğünü duydu mahalleli, XI/113. B. (Mahalleli) Sonra da hastalandığını (duydu), XI/114. Çıldıroğlu'nun evine, "geçmiş olsun"a geliyordu komşular, XI/115. Biri gelip biri gidiyordu, XI/116. Merak etmişlerdi, XI/119. Şimdi kendisini daha iyi hissediyordu, XI/120. Muayene için Berber Şakir'e bile gitmemişti, XI/121. Ne yapmıştı, XI/122. Anlatıyordu Çıldıroğlu, XI/123. Bir titreme geldi, durulması değil, XI/124. Başım da dönüyor mu ayriyeten, XI/125. A. Bizimkiler ıhlamur kaynattı, XI/125. B. İçtim, XI/126. Kulak asma, XI/128. Hele bir yatayım, terlesem geçer dedim, XI/129. A. Bizimkiler serdiler yün yatağı, ak çarşafı, XI/129. B. Üstüme bir değil iki yün yorgan attılar, XI/130. İrahatça yatamadım ki, XI/131. Ağıp dönüyom yatakta, XI/132. Çarşaf bi taraftan, yorgan bi taraftan, yastık bi taraftan, her yanlarıma batıyo, XI/133. A. Baktım, XI/134. A. Çıktım yataktan, XI/134. B. Usulcacık endim ahıra, XI/135. Çuvalın birini ayağıma, ötekini başıma geçirip yattım ahırın bi köşesine, XI/136. A. İrahat etmişim, XI/136. B. Bi uyumuşum, XI/136. C. Gözümü açtığımda titreme falan geçmişti, XI/137. Sucuk tere batmıştım, XI/139. Şartlar Çıldıroğlu'nu dağ adamı yapmıştı, XI/140. Bundan böyle dağın şartlarına göre yaşarsa rahat edecekti.

XII. ZEYNEP

XII/1. A. Zeynep uzun, sarı saçlarına bir iki tarak vurdu, XII/1. B. (Zeynep) Sonra anasına:-Ben bu Osman'a varmasam olmaz mı ana? dedi, XII/2. Anasının iri gözlerinde iki alev yandı, XII/3. -O nasıl söz, diye çıkıştı, XII/4. Sözü kesilmiş bir eksik etek nasıl olurdu da atasına karşı "varmasam olmaz mı?" diyebilirdi, XII/5. Hâlâ o iri gözlerinde iki alev yanıyordu, XII/6. Çıkıştı yeniden, XII/7. -Senin sözün kesildi kız, XII/9. Zeynep canlandı, XII/11. -Eski köye yeni âdet mi getiriyon yoksa, XII/12. B. Niyetimi diyom sana, XII/13. -Bilmiyon mu töremizi, XII/14. Bir kızın sözü kesildi mi, o kıza kimseler sahip çıkamaz, XII/15. Ve de o kıızı isteyemez, XII/16. Anladın mı, XII/17. -Anlamaz olsaydım, XII/18. -Hem bu dediklerini buban duymasın, XII/19. A. Yatırır, XII/19. B. Kıtır kıtır kırır kemiklerini, XII/20. Zeynep, anasıyla "bu minval üzere" belki onuncu kez konuşmuştu, XII/21. A. Ramazan Ağa baltayı yüklenmiş(ti), XII/21. B. Okulu basmıştı, XII/22. A. Ağanın yataklarından fırlamış(ti), XII/22. B. Küfrün bini bir para olmuştu, XII/23. Okulun bahçesinde Öğretmen Ali'yi görürle görmez Ramazan Ağa, elindeki baltayla saldırmak istedi, XII/24. Bahçede olanlar o saat atıldılar üstüne, XII/25. Baltayı elinden güçlkle aldılar, XII/26. Öğretmen Ali donup kalmıştı, XII/27. Yanında öğretmen arkadaşı Sefer de olmasa, kanatları yolunmuş kuşlar gibi çırpınmasını da bilmeyecekti, XII/28. Koşup gelen öteki köylüler de bir olup Ramazan Ağayı okuldan uzaklaştırdılar, XII/29. O hâlâ asmaktan, kesmekten söz ediyordu, XII/30. Bugün olmasa yarın, yarın olmasa öbür gün biçimine getirip Ali'nin hayatına son verecekti, XII/31. Böyle diyordu, XII/32. Ama neden böyle diyordu, XII/33. Bir insan durup dururken baltayı omuzlayıp bir başka insana saldırabilir miydi, XII/34. Bir hayatı ortadan kaldırabilir miydi, XII/35. Bu sorular Sefer'in kafasına girdi girdi çıktı, XII/36. Sonra toparlanıp Öğretmen Ali'ye yaklaştı, XII/37. -Ramazan Ağayla bir kötü geçmişiniz mi vardı? diye sordu, XII/38. Ali, korkulu, titrek bir ifadeyle bu soruya karşılık bulmaya çalıştı, XII/41. -Bilmem, XII/42. B. Dövmüş falan olmayasın, XII/43. -Çocukları dövmediğimi sen daha iyi bilirsin, XII/45. -Ben de buna şaşıyorum ya, XII/46. Ramazan Ağa denen o adam üstüme baltayla saldırınca "şaka" sanmıştım, XII/47. -Ne şakası, gidiyordun, XII/48. Sizler olmasaydınız gidiyordum, XII/49. Sefer bir süre başını kaşdı, XII/50. Sonra yeni iz, yeni yol bulmuş gibi toparlandı, XII/51. Öğretmen Ali'ye:- Sen şimdi evine gir, karın duyduysa meraklanır. Ben köyün içine varıp durumu öğrenmeye çalışırım, dedi, XII/52. Ve Sefer, köyün yolunu tuttu, XII/53. Okul, köyden biraz uzak sayılırdı, XII/54. Mustafa Ustanın ahır damı geçilmeden ana

yola ulaşılamazdı, XII/55. Sefer, Mustafa Ustanın ahır damını geçip ana yolu buldu, XII/56. Yürüdü bir süre, XII/57. Zeki'nin gediğine gelmeden İlyas Efendi ıktı karşısına, XII/58. Sonra Nurettin bulundu geldi, XII/59. Köy, tatlı sonbahar günlerinden birini yaşıyordu, XII/60. Aynı alışkanlıkla Zeki'nin duvarına çöktüler, XII/61. İlyas Efendi kaçak tütün tabakasını uzattı Nurettin'e, XII/62. Nurettin, tütünün birini sardı, XII/63. Sefer'e verdi, XII/64. Birini de kendi yaktı, XII/65. Sonra sustular, XII/66. Sefer, bir türlü sözü döndürüp Öğretmen Ali olayına getiremiyordu, XII/67. Havadan sudan söz ettiler ilkin, XII/68. Geçim kaygısından söz ettiler, XII/69. Sefer, bir korkulu rüyadan sıyrılır gibi doğruldu, XII/70. -Neydi Ramazan Ağanın zoru, bileniniz var mı? diyebildi, XII/71. İlyas Efendinin gün görmüş yüzünde çizgiler belirdi birden, XII/72. Kızgın kızgın karşılık vermeye çalıştı, XII/73. -Öğretmen Ali, Ramazan Ağanın gelinliğı Zeynep'e saldırıymış, XII/74. Sefer, sıtmaya tutulmuş hastalar gibi titredi, XII/75. Elinde olmadan hayretle bağırdı, XII/76. -Nee... Osman'ın nişanlısı Zeynep'e mi sâldırısıymış, XII/77. Bu kez Nurettin aldı sözü, XII/78. -Hem de ne saldırma, Zeynep zor kurtulmuş elinden, XII/79. -Ne zaman olmuş bu iş, XII/81. -Yeni mi duymuş Ramazan Ağa, XII/82. -Zeynep yunakta Hörü Halaya anlatınca, Hörü Hala da bütün köye yaymış, XII/83. Önce ne diyeceğini, nasıl karşılık vereceğini bilemedi Sefer, XII/84. Eline geçirdiğı çubukla toprağı eşelemeye başladı, XII/85. Öğretmen arkadaşı yaparmıydı bunu, XII/86. Namusa el uzatır mıydı, XII/88. Gül gibi geçinip gidiyorlardı, XII/89. Yapmazdı, XII/90. Onun bildiğı Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/91. İki yıldır tanışır, görüşürlerdi, XII/92. A. Birlikte sınıflara girerler(di), XII/92. B. Birlikte gezerler(di), XII/92. C. Tozarlardı, XII/93. Yapmazdı, XII/94. Onun bildiğı Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/95. Elindeki çubuğı karşı duvara fırlatıp gözlerini topraktan ayırdı, XII/96. -Yapmaz, benim bildiğim Ali, yapmaz böyle şeyler, dedi, XII/98. İnanmış insanların rahatlığı içinde konuşmaya başladı, XII/99. -Zeynep'ten duymuş Hörü Hala, XII/100. Sefer, tutunacak dal arıyordu kendisine, XII/101. -Ben yine de inanamıyorum, XII/102. Nurettin söze karıştı, XII/103. -Peki ne demeye Zeynep, adını kötüye çıkarsın, XII/104. -Ben de bunu düşünüyorum ya, dedi, XII/105. Şimdi anlıyordu, XII/106. Ramazan Ağanın baltayla saldırmasını, şimdi anlıyordu, XII/107. A. Ağa, Ali'nin yaşantısına son verecek(ti), XII/107. B. Dosta, düşmana karşı namusunu korumuş olacaktı, XII/108. Ama nasıl yapabilirdi Ali, XII/109. A. İşi iyice kurcalamalı(ydı), XII/109. B. Olayı bütün ayrıntılarıyla ortaya ıkarmalıydı, XII/110. Başka türlü köylük yerinde yaşanamazdı, XII/111. "Zan" altında kalmanın ağırlığı

büyüdükçe günler, geceler bitip tükenmezdi buralarda, XII/113. Kafası iyice karıştı, XII/114. Doğruldu oturduğu yerden, XII/115. - Ben gidiyorum, dedi, XII/116. Yürüdü ardına bakmadan, XII/117. Aradan iki gün geçti geçmedi, bir çalımlı müfettiş bulundu geldi, XII/118. Atını doğruca Muhtarın evine çekmişti, XII/119. Daha teri soğumadan Müfettiş, "Öğretmenler gelsin!" diye haber yolladı okula, XII/120. Okul Müdürü Ali önde. Sefer Öğretmen arkada muhtarın evini buldular, XII/121. Hoşbeşten sonra Müfettiş konuyu açtı, XII/122. Zeynep olayı "tahkikat"a yol açmıştı, XII/124. A. O gün Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün olayı duyunca Zeynep'i sorguya çekmiş(ti), XII/124. B. İki de tokat atmıştı, XII/125. Anasının ağzını bıçaklar açmıyordu o günden beri, XII/126. Yalnız Ramazan Ağa köye sığamamıştı, XII/127. Soluğu ilçede almıştı Ağa, XII/128. A. Bir dilekçe yazdırıp Millî Eğitime (dayamıştı), XII/128. B. Bir dilekçe yazdırıp mahkemeye dayamıştı, XII/129. A. İşte bu dilekçe yüzünden Müfettiş atına atlamış(tı), XII/129. B. Köyün yolunu tutmuştu, XII/130. Yemekler yenip sohbet bittikten sonra odada olanların dışarı çıkmasını istedi Müfettiş, XII/131. Muhtar, ağırdan alıyordu, XII/132. Onu da çıkardı dışarı, XII/133. Müfettiş, Korucunun getirdiği Zeynep'i dinledi, XII/134. Zeynep, olayı bütün ayrıntılarıyla anlatıyordu, XII/135. A. Evde yalnız olduğu bir sırada Ali gelmişti evlerine, XII/135. B. Babasını sormuştu, XII/136. Zeynep kimsenin evde olmadığını söylemişti Ali'ye, XII/137. Olay da bundan sonra çıkmıştı, XII/138. A. Ali hemen üstüne saldırmış(tı), XII/138. B. Zeynep direndikçe sırtındaki giysileri bile parçalamıştı, XII/139. Elinden nasıl kurtulduğunu bir o, bir Tanrı bilirdi, XII/140. Bunları teker teker anlattı Müfettişe, XII/141. Müfettiş, bunları teker teker yazdı, XII/142. A. Sonra Hörü Hala (dinlendi), XII/142. B. Sonra Zeynep'in anasıyla babası dinlendi, XII/143. Sonra da Ramazan Ağaya geldi sıra, XII/144. Ramazan Ağa hop oturup hop kalkıyordu, XII/145. Korucu Dursun "Ali hoca sıra sende" deyince Ali Öğretmeni aldı mı bir titreme, XII/146. Dudakları heyecandan kuruyup kaldı, XII/147. B. İlk kez böyle bir olayla karşılaşılıyordu, XII/148. A. Girdi içeri Ali, XII/148. B. İki saatte çıkabildi oradan, XII/149. "İftira" demiş dayatmıştı, XII/150. En son içeri Sefer'i aldı Müfettiş, XII/151. Bildiklerini, gördüklerini anlattı Sefer, XII/153. Zeynep'in ifadesi açık seçik olmasa Müfettiş de iftira olduğuna inanacaktı, XII/154. Ama şu Zeynep'in ifadesine ne demeliydi, XII/155. Bundan sonra olaylar birbirini izledi, XII/156. Zeynep'in adı kötüye çıktığı içindir ki Osman'ın nişanlısını Ramazan Ağa gelinliğe istemiyordu, XII/157. Zeynep'in bohçasını derleyip toplatıp attırmıştı, XII/158. Bundan sonra evcek Ali'nin izine düşmüşlerdi, XII/160.

Sefer Öğretmen başta olmak üzere, Ali'nin suçsuzluğuna inanan birkaç kişi gece gündüz Ali'yi beklemeye başladılar, XII/161. Derken Zeynep'in babası göçü toparlayıp gurbetin yolunu tuttu, XII/162. A. Zeynep'le karısını ata bindirmiş(ti), XII/162. B. Gitmişti, XII/163. Uzak köylerden birine yerleştiği haberi duyuldu, XII/164. Ardından Zeynep'in satıcı İzzet'le evlendiği haberini duydu köylüler, XII/165. A. Müfettişin soruşturması bir yandan (sürüp gidiyordu), XII/165. B. Mahkemenin duruşmaları öte yandan sürüp gidiyordu, XII/167. Herkes Ali'nin ceza almasını beklerken bir de baktılar ki sonuç değişiyor, XII/168. A. Çünkü Sefer boş durmamış(tı), XII/168. B. Zeynep'in ardına bir yaşlı kadın salmıştı, XII/169. Gerçeği aydınlatan bu yaşlı kadın oldu, XII/170. Yargıç, yaşlı kadına sordu "Anlat hele bildiklerini, XII/171. " Yaşlı kadın aldı sözü, XII/172. - Zeynep dedim, olan oldu, geçen geçti, anlatsana işin doğrusunu, XII/173. Ben böyle deyince dayanamadı Zeynep, XII/175. A. Ne Ali Öğretmeni gördüm, XII/175. B. Ne de üstüme saldırdı, XII/176. A. Yargıç, Zeynep'e döndü, XII/176. B. Sordu, XII/178. Zeynep çevresine baktı, XII/179. Osman'la, Ramazan Ağayla göz göze geldikten sonra yavaş yavaş anlatmaya başladı, XII/180. -Beni Osman'a nişanladılar, XII/181. Osman'la evlenmek istemiyordum, XII/182. Anama, babama yaptığım yalvarmalar fayda vermiyordu, XII/183. Beşik kertmesi lâfı dönüyordu ortada, XII/184. Yalvarmalarım, yakarmalarım boşa çıkınca bu yolu seçtim, XII/185. Adım kötüye çıkarsa bohçam atılır, nişanım bozulur, Osman'la evlenmekten kurtulurum, dedim, XII/186. Zaten şimdiki kocamla çoktan anlaşmıştık, XII/187. Bizim köye alış veriş için sık sık gelir giderdi, XII/188. Sonuç, düşündüğüm gibi oldu, XII/189. Bohçam atılınca sevdiğime kavuştum, XII/190. Yargıç dayanamadı, XII/191. -Ya kan dökülseydi. Öğretmen Ali öldürülseydi, o zaman ne yapacaktın, XII/192. Zeynep ağlamaklı bir ifadeyle, orasını düşünemedim, diyebildi, XII/193. Yargıç, "gereğini düşündü, XII/194. Ali beraat etmişti, XII/195. Son olarak Ali'ye sordu, XII/197. Ali bir süre düşündükten sonra cevabını verdi, XII/200. Yargıç anlamamazlıktan geldi ilkin, XII/202. -Ali ağır ağır karşılık verdi, XII/204. Zeynep, mahkeme odasından çıktığı zaman hâlâ kurtulduğuna inanamıyordu.

2.1.2.3.2.b. İSİM CÜMLESİ

Yüklemnin türüne göre diğer bir cümle çeşidi de isim cümlesidir. İsim cümlesi de, ek fiil almış bir isim veya isim grubundan oluşan cümlelerdir.

Bu cümle türüyle ilgili Karahan, "Türkçede Söz Dizimi" adlı çalışmasında, "İsim ve isim grupları, "i-" ek-fiili ile görülen geçmiş zaman ve öğrenilen geçmiş

zaman kipinde çekime girerek yüklem görevi yaparlar. İsim cümlelerinde, kip eki taşımayan yüklem, geniş zaman kipindedir. Bu ve diğer bazı kiplerde, anlamı pekiştirmek veya yükleme ihtimal anlamı katmak üzere –Dır eki de kullanılır. İsim cümleleri, genellikle iki öğeden, özne ve yüklemden meydana gelir. İsim cümlelerinde zarf ve bulunma hali ekli yer tamlayıcıları da sık kullanılır. İsim cümlelerinde genellikle nesne bulunmaz. Yükleme yapma ve yaptırma bildirmeyen bir cümlede yüklem nesneye ihtiyacı yoktur. İsim cümlelerinde yönelme ve uzaklaşma hali ekli yer tamlayıcıları da seyrek bulunur. Yapısında bulunma hali ekli yer tamlayıcısı bulunan isim cümlelerinde özne, genellikle yüklem önünde bulunur. En çok kullanılan isim cümleleri, çeşitli kiplerdeki “var”, “yok” isimlerinin yüklem olduğu cümlelerdir.” şeklinde isim cümlelerinin genel özelliklerini vermektedir (Karahana, 2008: 96-99).

Çalışma konumuz olan eserdeki öykülerde yer alan isim cümlesi örnekleri belirlenerek aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/8. Şakir de aileye Allah'ın bir emanetiydi, I/13. Bu hep böyleydi, I/17. Saygı esastı, I/20. Şakir de Allah'ı var, çok çalışkan bir çocuktı, I/33. Bereket gibisi var mıydı, I/39. İçi para doluydu, I/43. "Kimbilir hangi fukaranındı, I/44. Şakir'in babası Abdullah Efendi "çok hatırlı" bir adamdı, I/61. Şakir, henüz askerlik çağında bile değildi, I/64. Şimdiki askerliğe ne vardı ya, I/95. B. Dal gibi bir kızdı, I/96. Güzelliği de dillere destandı, I/97. Fatma'yı da isteyen isteyeydi, I/101. Onların beklediği yağlı kapıydı, I/109. B. Yakayı kurtarmak zor, I/111. Çünkü İsmayıl sarhoşun biriydi, I/113. Şakir'e "Bu işlere sen ne diyorsun?" diye soran bile yoktu, I/114. Bu işler ana, baba işiydi, I/121. Fatma'ya da soran, eden yoktu, I/126. B. Gittiği evde yüz güldürdü mü mesele tamamdı, I/128. Fatma'nın ailesi çoktan tedarikliydi, I/134. Şakir'in ailesi için düğün mesele değildi, I/140. Ailesi de iyi aileydi, I/142. Yol yordam bilen kişilerdi, I/143. Şakir, hayatından memnundu, I/145. İşleri iyiydi, I/147. Bundan ötesi can sağlığıydı, I/152. A. Bunda bir iş vardı, I/152. B. Allah hayrını gösterecekti, I/157. Olsundu, I/161. Sapasağlam bir adamdı, I/163. Şimdiyse "durum vaziyeti" kötüydü, I/173. -Şakir, oğlum, bu gün keyfim yok, I/187. Canı sıkındı, I/191. İkiçikliydi, I/194. Gerçi evliydi, I/196. Ancak babasının yeri başkaydı, I/200. Onun sıcak soluğu yeterdi, I/202. C. Babasının yüzü aydınlık, I/210. Demek ki iş, korktuğu gibi değildi, I/212. A. Babası dağlar gibi adamdı, I/224. B. Ses yok, I/225 . Ev halkı kuru fasulyeyi kaşıklamakla

meşgul, I/229. -Alış veriş nasıldı dükkânda, I/234. -Alış veriş de iyiydi, I/243. Gelen tanımadığı bir askerdi, I/244. - Şakir sen misin, I/245. -Benim, I/249. Bu da neyin nesiydi, I/250. Hiç duymuşluğu yoktu, I/264. Evleneli, dün bir bugün ikiydi, I/273. Ana baba günüydü sanki, I/274. Askere giden yalnız Şakir değildi, I/275. İki vagon dolusu genç vardı, I/289. Şakir'in eliydi bu, I/297. Gözleri hep yoldaydı, I/307. A. Bir belâydı, I/307. B. Bir çamurdu, I/309. Abdullah Efendinin de hâli hâl değildi, I/312. Haftalardır dükkân kapalıydı, I/355. Şakir olaylardan habersizdi, I/358. Şakir de hayatından memnundu, I/360. Üstelik şimdi çavuştu, I/371. Dört yıllık hasret, dile kolaydı, I/378. Bu kül yığımı da neyin nesiydi, I/379. Yoksa yanlış sokakta mıydı, I/380. B. Sokak aynı, I/382. -Eviniz bu sokakta mı, I/388. A. Şakir vardı, I/397. Başu uğultu içindeydi, I/398. Yanına komşulardan gelenler vardı, I/406. Şakir yoktu, I/408. Şakir hiç bir yerde yoktu, I/414. Zararsızdı, I/415. Ne yer, ne içer bilen yoktu, I/416. Bütün komşuların kapısı ona açıktı, I/417. "Gelse de bir şeyler yese." diyen çoktu, I/418. Şimdi şehrin "Deli Şakir"iydi o.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/1. Para demek, yaban demektir, II/4. Bu yüzdendir ki bir yıl, iki yıl ve de üç yıl uzak kentlerde kazma kürek sallayan gurbetçiler vardı, II/7. En iyisi çok çalışıp az yemek, üç beş kuruş sahibi olmaktı, II/14. Bugüne bugün sekiz yüz lirası var cebinde, II/18. Gözel ki nasıl güzel, II/30. Batırmış diyenler vardı, II/31. Borcundan kaçtı diyenler vardı, II/43. Sanki başkalarından geri kalır tarafı mı vardı, II/44. O da göze kulağa, ele ayağa sahipti, II/58. - Adam ya, II/59. Bugüne bugün bir pavlikada memur, II/62. -Yerleştirmesi de söz mü, II/63. Osman'a "aha geldim." diyeyim, tamam, II/86. - Aradığınız benzer yabancı yok buralarda, II/87. Adres de yanlış, II/88. Sizin adres diye sorduğunuz yer boş arsa, II/97. A. -İnsan bu, II/99. -Vallaha ne desem yalan, II/108. Ekmek aslanın ağzındaydı, II/109. Ha deyince iş bulmanın mümkünatı var mıydı, II/116. A. Orası öyle de, II/117. -Osman'ın ne günahı var, II/118. Bizim geldiğimizden habersiz, II/126. -Şu sokak emme de kalabalık ha, II/133. Kalabalık uğultu içindeydi, II/135. Kapılara yüklenen, anahtar deliğine gözünü uydurup içeriyi gözetleyen hep gençten kimselerdi, II/137. Sokaktaki her evin önünde yığılmalar vardı, II/145. Hepsinin gözü kadınlardaydı, II/151. B. Söz dinleyen yok, II/153. Ali dediği iri kıyım bir adamdı, II/154. Öfke içindeydi, II/159. Ali'nin çalımına diyecek yoktu, II/161. B. Şerif'in kıpıradığı yoktu, II/165. Ali dedikleri, köylüsü Osman'ın ta kendisiydi, II/168. "Polis çağırsak mı ki?" diyenler vardı, II/170. -Tuh suratına len, sen Osman değil misin,

II/173. B. Habarımız yok, II/177. Ne de pavlikaymış bu, II/183. Utancından yerin dibine girse, gözünde yoktu, II/189. Soluk soluğaydı, II/195. A. Muharrem yanibaşındaydı, II/195. B. Sessizdi, II/200. Koca İstanbul'da bize mi iş yok.

III. MEKTUP

III/1. Tahir'in bu kış için tuttuğu ev şehirden oldukça uzaktı, III/2. Fırka Bahçesinin arkasında Pelitlibağ'ın oralarda bir yerdeydi, III/3. Altı üstlü iki katlı bir bağ eviydi, III/10. Öteki köşede de iki döşek vardı oturulacak, III/19. Çökelekti, pekmezdi, pestildi, çörekli, keteydi, kavurgaydı, soğandı, ayda yılda bir de olsa kavrulmuş etti, yufka ekmeğiydi, III/22. Pazar günü ilk iş, Ahmet Çavuşun hanına gidip "emanet" aramaktı, III/24. Bir de Cankurtaran, kardan tipiden kapandı mı kamyonun o kıvrım yolları söküp aşması mümkün değildi, III/27. Ayrılık gayrılık yoktu, III/28. Pencereden bakıldı mı evin bahçesi alabildiğine bağıdı, III/32. Aynı avluda Büyük Hanımın iki katlı, bakımlı evi vardı, III/35. Büyük Hanımın geçimi yerindeydi, III/36. Arayanı soranı çoktu, III/37. Otuz yıldır duldu, III/40. İki de doktordu, III/48. Büyük Hanımın derdi günü mektuptu, III/56. Bu İstanbullu gelinlerin büyük küçük bildiği mi vardı, III/57. Bunların mutfak işleri de bir çeşitti, III/70. "Mektupta ne yazmış oğlu" desen, karşılık almak ne mümkün, III/74. A. Tahir ayakta(ydı), III/74. B. Ötekiler yatak keyfinde(ydi), III/81. Nesi varmış buranın, III/83. O yine işin şakasındaydı, III/94. Tahir'in bir gözü pencereden ötelerde, III/95. C. Bu gün Büyük Hanımın mektup günü, III/95. Ç. Bahşişi de tamamı tamamına yirmi beş kuruş, III/96. Yirmi beş kuruş demek, bir sinema demektir, III/97. B. (Biz) Farkında değiliz, III/98. Ders falan düşündüğümüz de yok, III/101. Yarın tarihten yazılı var, III/103. Yazılı olacaksa tarihten olsun, III/104. Sıtkı Beyin yazılı kâğıdını okuduğu mu var, III/115. -Büyük Hanıma mektup yok mu, III/122. Rıza, sen misin, III/123. Benim Büyük Hanım teyze, Tahir.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/1. Aynı sınıftan on arkadaşlık, IV/7. Amacımız, üniversite sınavını kazanıp öğrenime devam etmektir, IV/21. Bu benim ilk gurbete çıkışımdı, IV/22. A. Yol bildiğim yoktu, IV/22. B. İz bildiğim yoktu, IV/43. Bir sürü köy adı vardı listede, IV/63. Şu müdür de ne kadar iyi insandı, IV/68. -Hadi hayırlı olsun, IV/78. Nerelerden geçtiğimin farkında bile değildim, IV/80. Meğer ilçenin istasyonu burasıymış, IV/81. C. İstasyon binasından gayri tek bina yoktu görünürlerde, IV/83. -İlçe nerede, IV/86. Gösterdiği yer

oldukça uzaktı, IV/89. Yürümekten başkada çare yoktu, IV/102. B. Köyün otobüsü yokmuş, IV/109. Bucak, küçük, şirin bir yerdi, IV/110. Kenan, bucakta tanıştığım ilk kişiydi, IV/116. İyi bir aileydi, IV/117. Konuksever kişilerdi, IV/122. Köy, dokuz kilometre uzakmış bucak merkezine, IV/123. Yolun iki tarafı da ormanlıktı, IV/124. Yemyeşildi, IV/126. Atlar da acardı hani, IV/128. Arabacı da hoş sohbet bir adamdı, IV/132. Sekiz yıldır bu köydelermiş, IV/136. Bu yüzden çok sevinçliydim, IV/139. Yanımızda muhtar da vardı, IV/142. Okulun demirbaş listesi çoktan hazırmış, IV/147. B. İmza atmakla meşgulüm, IV/151. Şimdi okulun bir başıma sorumlusuydum, IV/164. Köyümden İstanbul'a kömür taşıyan tekneler vardı, IV/165. Köyde bizim alışık olmadığımız bir düzen hakimdi, IV/166. A. Yaşlıların devam ettiği kahve ayrı(ydı), IV/166. B. Gençlerinki ayrıydı, IV/186. Rahatım yerindeydi, IV/193. Devletin işine karışacak değildim ya, IV/194. Emir emirdi, IV/200. "Bu da neyin nesi kışın ortasında?" diyenler çoktu, IV/204. Bunlar meslekten öğretmendiler, IV/207. Tecrübeleri vardı, IV/210. Yine muhtar var yanımızda, IV/214. Güvenim var ya, IV/221. Güvenim var ya, IV/223. B. İçinde âlet edevat yok, IV/223. C. Boş, IV/224. Listelerde yazılanların hemen hemen yarısı yok, IV/229. Yerden göğe hakları vardı, IV/249. B. İsim aynı.

V. ÇAVUŞ

V/8. Eğitimci Orhan Bey, programın eğitim danışmanıydı, V/10. A. Orhan Bey iyi insandı, V/10. B. Kültürlüydü, V/10. C. Hoşsohbetti, V/12. Eğitimci, Teknisyen Rıza ve Erolla birlikte dört kişiydik, V/13. Yanımızda ayrıca Emniyetten görevliler vardı, V/17. Adam öldürme suçundan, zimmete para geçirmekten, hırsızlıktan, yankesicilikten, esrarcılıktan hüküm giymiş kişilerdi seçilenler, V/21. İyi yoldaydık, V/23. İlk konuşacak kişi buydu demek, V/28. Çavuşun tertemiz yüzü vardı, V/32. Karşıdaki anlattığına nokta koymadan bir başka soruyla karşılaşırsa konuyu dağıtması, o ilk heyecandan uzaklaşması işten bile değildi, V/38. -Babanın adı ne, V/49. Astığı astık, kestiği kestikti, V/61. Jandarmalarla birlikte devamlı takipteyiz, V/63. Gecemiz, gündüzümüz yok, V/75. Çay mı içtim, çay beni mi içti, bilen yok, V/79. A. Milas ile Yatağan arasında kır kahveleri var, V/81. Anlaşılan sabahın şu kör ayazında şenlik var, V/85. Bir başımayım, V/92. Kahvenin arkası uçurumdu, V/104. Kahvenin içinde çıt yok, V/112. Öteki jandarmalar nerede, V/114.-Ne jandarması Efe, benden başka kimse yok, V/126. Ben gelinceye kadar sorgu sual yok, V/127. Kim ki bu, çavuşum, V/129. Efe mi, V/133. Efe'nin yakalandığını halka duyurduğumuz yok daha, V/147. B. İşin

şekli değişik, V/157. Üzülmemek elde mi, V/161. -Bir şamarın karşılığı sekiz yıl hapis, V/166. O acıklı günleri yeniden yaşıyor gibiydi, V/168. Zimmet suçlusu bir büyük kuruluşun veznedarıymış, V/170. Zimmet suçlusu ilk yakalandığı günkü gibi heyecanlıydı, V/171. Savunma içerisindeydi, V/178. B. O fasılda para yok, V/181. Bir de yüz lirayı bulmayan açığım var, V/184. Sanki yeniden duruşmaya çıkmış gibi heyecanlıydı, V/185. Duruşma yenilenmiş gibi umutluydu, V/199. Gençliğimizi yaşamaya fırsat mı vardı, V/202. Maaş dediğin sayılı para, V/204. B. Farkında değiliz, V/205. Zimmet suçlusu, mikrofonun açık olduğundan habersizdi, V/210. Benim aklım hâlâ Çavuştaydı.

VI. REİS BEY

VI/5. Bu korna sesi, "Aha yine sağ salim geldim." demekti, VI/6. Öyle ya, şu yoksul günün "behrinde" az şey miydi bir kamyona sahip olabilmek, VI/7. Doğru dürüst at arabası yoktu kimsenin, VI/14.-Bu kamyondan Türkiye'de kaç dere var, VI/15. -Var mı bileniniz, VI/19. -Topu topu üç dene varmış, VI/62. Rüstem'i dinleyenlerden: "Bu Rüstem Efe de buralarda heder olup gidiyor. Varsa Ankara'ya, dayansa radyyonun kapısına, aha ben geldim dese, almazlar mı ki?" diyenler vardı, VI/68. Parmaksızın konuşmasına diyecek yoktu, VI/83. Yalnız Hacı Dayı farkındaydı işin, VI/85. Hacı Dayının sesi gürültüye karışıp gittiğinden kimsenin kulağına girdiği yoktu, VI/87. Artık hoparlör yayınına dur durak mı vardı, VI/90. Reis, geniş adamdı, VI/91. Aldırdığı da yoktu hiç, VI/92. Kendisine büyük güveni vardı, VI/96. Muhaliflerin adayydı Parmaksız, VI/101. Yeniden doğmuş gibiydi, VI/111. A. Bir Mestan vardı, VI/112. Eli sopalı beli kamalıydı, VI/114. Mestan'ın eline su dökebilecek babayiğit yoktu şu anda, VI/142. İçerisi adam doluydu, VI/144. Bir başka köşede de ellerinde kâğıt, kılıç çekenler vardı, VI/148. -Anladım, senin başında bir iş var, VI/160. Parmaksız, aklına koyduğunu unutacak kişilerden değildi, VI/169. Zabıta memurluğu ne demek, VI/170. Kasabanın padişahı demek, VI/174. A. Ay dediğin nedir, VI/174. B. Sayılı gün(dür), VI/177. Aylıklı olmak az şey mi şu kasaba yerinde, VI/196. Parmaksızın içinde bir sızıydı oğlansızlık, VI/202. Belediyenin giriş katında Kütüphane olarak kullanılan genişçe bir salon vardı, VI/204. Hem kitap da ne demekti, VI/217. "Yanmışız ki kurtaranımız yok." diyenler vardı, VI/224. A. -Emir büyük yerden Dursun Ağa, VI/224. B. Senin burası çocuk bahçesi alanı içindeymiş, VI/231. -Eski köye yeni âdet gibi, VI/237. B. Bu nice iş, VI/239. A. -Geçimin benim boynumun üstüne mi, VI/241. Ağla-

mak sızlamak boşa, VI/244. A. Komşular yetişse de faydasız, VI/244. B. Emir büyük yerden çünkü, VI/253. Akşama gelirse iyi, VI/261. -İte dalaşmaktansa, çite dolaşmak iyidir oğlum, VI/267. B. Pembe'nin hatırı vardı ortada, VI/271. Bu nice bir iş Reis Bey, VI/272. Eski köye yeni âdet mi bunlar, VI/273. Elimde çizilmiş kapı gibi plân var, VI/274. Dursun efendinin keyfi için değiştirecek değilim ya, VI/282. Eee, senin de gül hatırın var ortada, VI/289. "Bundan böyle ayağınızı denk alın." demekti bu, VI/298. Hangi taşa baş vursa boş dönüleceği ayna gibi ortadaydı, VI/303. Vay sen misin bunu diyen, VI/305. A. Biri, vardı, VI/326. -Biz kendi halında insanlarız Reis Bey oğlum, VI/330. Kimileri de oldum olası gurbet işçileriydi, VI/332. Önemli olan üç beş kuruş kazanmaktı, VI/333. Bu hep böyleydi, VI/334. Borç harç düğününü tamamlayıp eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp gurbetin bilinmezliğine karışanlar az değildi, VI/339. Dört parmaklı bu el, taa çocukluğundan kalmaydı, VI/341. Ortalarda kimseler yok, VI/347. -Bu ay kasamızda kuruş yok, VI/353. B. Demek sahidene para yok, VI/354. -Demek para yok, VI/363. -Utanmıyon değil mi, VI/367. Bunun cezası elli lira, VI/376. A. -Bundan üç gün önceydi, VI/383. -Hem kaldıysa ne var bunda Efe Ağa, VI/389. İşim var benim, VI/405. Emin Çatı, yeni yetmelerdendi, VI/410. Kimsenin haramına helâline el sürdüğü yoktu, VI/411. Kendi halindeydi, VI/412. Yanılıp yenilip de çatan çıkarsa, çatanın hâli dumandı, VI/417. Kimimiz var bizim, VI/429. -Ülen terest, ne o yediğin halt, VI/436. A. Emin'in ne değirmene gitmişliği (vardı), VI/436. B. Ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü vardı, VI/452. "Dinsizin hakkından imansız gelir." diyenler vardı içinden, VI/455. A. En iyisi ilçeye varmak(tı), VI/455. B. Kumandana teslim olmaktı, VI/457. B. İlçeye yetiştirirsek, yarası ağır değil, VI/462. Zaten kasabada Süleyman'dan başka bu işleri bilen yoktu, VI/470. Telâş içindeydi, VI/472. "A eşek kafa, senin ne işin vardı kahvede, VI/ 480. Kamyonun şoför mahallinde bir yerleri gördüğü yoktu, VI/484. Bugüne bugün koskoca reisim ben."

VII. SELMA

VII/6. Anasının yorgun, kısık gözleri Selma'nın üstündeydi, VII/7. B. Selma'dan ses seda yok, VII/27. A. O ne demek kız, VII/33. İtiraz boşa, VII/40. A. "Güzellik desen bende, VII/40. B. Alım çalım desen bende, VII/43. İş güzellikte değil, paradaydı, VII/44. Nebahat da öyle yüzüne bakılmayacak kız değildi hani, VII/45. Nebahat'ın babası varlıklydı, VII/48. Kendi babasıysa altı üstü bir kunduracıydı, VII/49. Evin geçimi ucu ucunaydı, VII/52. A. Gerçi aç açık değillerdi, VII/66. Maaş dediğin sayılı

paraydı, VII/67. Hesap kitap yapmadan, ayağı yorgana göre uzatmadan ayın sonunu getirmek mümkün değildi, VII/75. A. Bodrum'da üç parsel büyük arsamız var, VII/75. B. Üçünün tapusu da benim üstüme, VII/83. Burhan'ı da çok zekiydi, VII/84. Sınıfın birincisiydi, VII/87. Doktor anası olmak az şey meydi, VII/94. Yemek hazır, VII/97. Aynur Hanım da bahçede, VII/109. "Yazık, kaç günlük ömrü var zavallının, VII/110. Kimi kimsesi de yok, VII/113. Aynur Hanım, bir kere fukara değildi, VII/114. Gerçi hastaydı, VII/115. B. Aynur Hanımın Ankara'da iki dairesi, İstanbul'da bir evi, bankada topluca parası, Marmaris'te yazlığı, her bir şeyi vardı, VII/116. A. Vardı, VII/116. B. Sağlığı yerinde değildi, VII/117. Kimi kimsesi yoktu, VII/118. Ankara'da Selmalarla kapı komşuydu Aynur Hanım, VII/119. Her an beraberlerdi, VII/124. Selma'yı asıl üzen Aynur Hanımın kocasına olan düşkünlüğüydü, VII/127. Ne çare hastaydı, VII/128. Sayılı günleri vardı, VII/129. Sevaptı, VII/132. Selma'nın babası Ömer Usta işteydi, VII/134. Yalnızdılar, VII/141. Neye öfkelenir, neye kızmaz anlamak mümkün değildi, VII/145. En iyisi söyleyip kurtulmaktı, VII/146. Hem bunun ucunda ölüm yoktu ya VII/147. Üstelik Selma'nın iyiliğineydi, VII/151. B. Kendi hâlinde, VII/157. A. -Demek ağzında bakla var, VII/158. -Hazır mısın dinlemeye, VII/159. B. Kocası ciddi, VII/165. Bir düşüncem var, ikimizin mutluluğu için, VII/166. Gerçekleşirse kurtulduk demektir, VII/171. B. Yine kuru hülya mı, VII/172. -İş bildiğin gibi değil, VII/179. B. Bu Aynur Hanım, ağır hasta, VII/180. Ömrü sayılı, VII/197. Şöyle yalın kat düşünecek olursan fena fikir de değildi, VII/205. Fahrettin Beyin sevincine diyecek yoktu, VII/206. Aynur Hanım, çoktan hazırdı bu işe, VII/207. Hastalığı hiç umurunda değildi, VII/210. Şimdi Marmaris'te yazlıkdalardı, VII/214. Gerçekten de Aynur Hanım, Fahrettin Beye yaman tutkundu, VII/235. Bilmedikleri bir iş mi vardı, VII/239. Demek ki damatları görüldüğü gibi adam değildi, VII/241. Demek o sürtüğü yanlarında dolaştırmaları boşuna değilmiş, VII/244. Selma'nın ağzı da yaman sıkıydı, VII/247. Selma, hayatından memnundu, VII/248. Tek düşüncesi vardı, ölüm haberini bir an önce alabilmek, VII/251. Fahrettin Beyin paraya ihtiyacı yoktu ki, VII/269. Acaba ölen Hanım mıydı, VII/280. Şu kocası da yaman akıllıydı canım, VII/286. Aynur Hanımın evine girenler, çıkanlar vardı, VII/287. A. Herkes telâşlıydı, VII/287. B. Üzüntülüydü, VII/292. -Aynur Hanım turp gibi Selma Abla.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/1. Dedemin dedesi varmış, VIII/5. A. Hoşsohbet adammış dedemin dedesi, VIII/5. B. Gün görmüş adammış, VIII/6. Mesel dedin mi, fıkra dedin mi üstüne yokmuş, VIII/10. A. Eee, ne de olsa onlar eski adam(dır), VIII/10. B. Eski toprak(tır), VIII/16. Olacakla öleceğe çare var mı, VIII/18. İlçeye indiğim zaman yüzüm sapsarıymış, VIII/23. -Nerelerdeydin, VIII/25. -Canım, benimkisi lâfın gelişi, VIII/26. İstanbul'a çalışmaya gittiğini bilmeyen mi var, VIII/29. -Hasta mısın len, VIII/42. -Eee, ne var bunda, VIII/58. Ben mi ekmeği yiyorum, ekmeği mi beni yiyor bildiğim yok, VIII/59. B. Ne fayda, VIII/60. A. Ben buradayım, VIII/60. B. Aklım ötelerde, VIII/72. Anasını satayım, bir günlük beylik beyliktir, VIII/76. Şerefin keyfine diyecek yok, VIII/80. Benimkisi de boş lâf, VIII/86. -Çaylar benden, VIII/95. -Yanımızda Garipçe'nin Ali de vardı, VIII/100. B. Eyice gıdadır, VIII/101. -Senin şu anlattığın beş altı yıllık hikâye, VIII/102. -Deme yahu, sanki dün gibi aklımda, VIII/105. Yolumuz uzun, VIII/108. Söylemesi kolay, tamı tamamına on üç ay, VIII/110. Olacak iş miydi bu, VIII/122. Saklanacak bir iş mi bu, VIII/124. Saklamak boşuna, VIII/130. Şantiyede yatan altı kişiydik, VIII/132. -Tam üç dene beş yüzlüktü, VIII/134. Aha şunun içindeydi, VIII/138. Benim ödünç paraya ihtiyaçlığım yok, VIII/160. -Hiç mi paran yok şimdi, VIII/172. A. Durmanın faydası yok, VIII/176. Onun büyüklerin yanında "telâşlı" görünmesi âdetten değil, VIII/192. Bende hareket yok, VIII/194. Şimdi evimiz, bir ölüm sessizliğinde, VIII/197. Benim küçük Musamın önüne döktüğüm iki avuç kırık leblebiyle, beş altı kıvrım şekeri de olmasa yandığımın resmi, VIII/199. Musa'nın şenliğine diyecek yok, VIII/205. A. Bir de inanmayanlar var, VIII/212. -Neymiş ki o, VIII/218. Paralar tamam.

IX. AVARE YILLAR

IX/1. Aylardan eylül dü, IX/8. O biraz önceydi, IX/9. İyi de bizimkisi de mide, IX/10. Garson, ağzı kalabalık bir adamdı, IX/11. -Burası söğüt gölgesi mi, IX/16. Oysa ocakta kimse yoktu, IX/23. Zaten bizlerden başka müşterisi de yoktu, IX/25. A. Esnaf dükkânında(ydı), IX/25. B. Millet işinde, gücündeydi, IX/33. Denizli'de öyle iş sahası da yoktu, IX/34. Üç beş un fabrikası vardı, IX/42. Denizli'de bize uygun iş yoktu, IX/51. Sevincimize diyecek yoktu, IX/53. Ancak mevsim henüz aşı mevsimi değildi, IX/58. Hepimiz yılanın peşindeyiz, IX/67. Biz farkında değiliz, IX/69. Çiçek toplamak da göreve dahil, IX/75. B. Asık, IX/87. Fidanlık, arkadaşlarımla güzeldi, IX/91. Evden

boşlukta okumak için dergiler, kitaplar da getirsem tadı yoktu, IX/92. Bahçıvan Nuri zaten fidanlığın kadrolu elemanıydı, IX/94. B. Durum kötü, IX/97. B. Kararlıydım, IX/108. Şenliğimiz iyi, IX/116. Anlatılanlar da hep sevda üstüneydi, IX/119. Bire beş on eklendiği muhakkaktı, IX/120. Köylük yerinde bir kızın peşinde koşmak, hele o günlerin havasında mümkün müydü, IX/130. O günlerin Denizli'si büyükçe bir kasaba görünümünde, IX/135. Demek ki Denizli'ye sonradan gelen bir ailenin kızıydı, IX/141. Biz zaten meraktan çatlama üzereyiz, IX/145. O yeşil pancurlu evdeymiş, IX/146. Perdeler sıkı sıkıya kapalı, IX/149. Demek kız buydu, IX/150. Kızın değil Akkuş'a çevresine baktığı yoktu, IX/151. Gayet ciddiymiş, IX/152. Orası burası oynayan kızlardan hiç değildi, IX/162. Sevincimize diyecek yok, IX/164. Hiç unutmam, ilk dersimiz coğrafya, IX/166. Heyecanlıyız, IX/175. Bir de ne göreyim, yeni coğrafya öğretmeni Akkuş'un "Kız arkadaşım." dediği kimse değil mi, IX/178. B. Yer yarılrsa girmeye hazırım, IX/182. Adı Hikmet'miş, IX/183. Bekârmış, IX/186. Aslında teknil sınıfı bir anda tanınması mümkün değildi, IX/187. Amacı, başta Akkuş olmak üzere bizleri tanımaktı, IX/190. Bizim isimlerimizin yanına işaret koyduğunu bilmek için münecim olmaya gerek yoktu, IX/195. Soru sorup da bilemezsem "irezil" olacağım belliydi, IX/199. Öfkesi hâlâ geçmiş değildi, IX/203. "Şu buluta bak." dediği yerde gökyüzü hepten kapkara buluttu, IX/205. -Şu bulutun adı ne, IX/211. Rastgele bir soruydu bu, IX/215. Öteki de hangi öteki, IX/216. Belli değil, IX/223. Hocanımın sınıfa baktığı yok.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/2. Kulüp denilen yer de altı üstü bir büyükçe salondur, X/3. Basık tavanlıydı, X/8. B. Haberimiz yok, X/11. Hiç ses çıkardığı yoktu, X/12. Kendi hâlindeydi, X/21. -Besim Bey, bu zaman ne zaman, X/27. Ev mi yok, X/37. Oyuncuların önleri para doluydu, X/41. Hele sigaranın söndüğü hiç yoktu, X/44. Tek emelleri vardı, kazanmak, X/60. Hem diyeceğim var sana, X/65. Neyine gerek oyun, X/71. Canı sıkındı, X/75. -Kilitlemek üzereydim kapıyı, X/77. Bu zaman ne zaman, X/78. Bu da karısının sözleriydi, X/80. Karşılık verse "belâ" hazırdı, X/81. Zaten pireyi deve etmekte karısının üstüne yoktu, X/92. Yeni bir entariydi bu, X/94. -Necmiye, bu da neyin nesi, X/96. -Entari işte ya, X/131. Karşısındaki Şirinoglu'ydu, X/138. Bizim çoban, koyunlarda hastalık var diyesiymiş, X/165. Bir gün yine kulüpteydi, X/169. Kulüp tenhaydı, X/170. İçerde yalnız Tapucu'yla Kuyucaklı vardı, X/181. Bu kadarı da fazlaydı, X/184. A. -Sen kaç paralık adamsın, X/189. A. -Sen kaç paralık adamsın,

X/193. -Hoop, o kadar uzun değil, X/200. -Eee bu kadarı da fazla, X/206. Öteki memurlardan neyi eksikti, X/207. A. Fazlalığı vardı, X/207. B. Eksikliği yoktu, X/208. A. Gerçi aldığı para ahım şahım bir şey değildi, X/214. B. Benim ondan neyim eksik, X/219. İnsanları iyiydi, X/220. Yardımseverdi, X/221. Saygılıydı, X/224. Çevre ile yüz göz olmak demek, "otoriteyi" sifıra indirmek demektir, X/228. B. Kimsenin yarasına merhem olmaya niyeti yok, X/229. Yüksek okulmuş, diplomaymış hiç gözünde yoktu, X/237. Ne mümkün, X/261. -Peki senin ne işin var şu kış günü Ankara'da, X/265. A. -Beğenmemek değil, X/268. Kolay mıydı kadın başına bu işlerin üstesinden gelmek, X/269. Ankara ona göre dipsiz bir kuyu, X/270. A. Başı belli değil, X/270. B. Sonu belli değil, X/273. A. -İyisin, hoşsun da Necmiye, X/274. B. Ötesi Allah kerim, X/289. Ankara da Ankara'ydı ha, X/294. Ankara'da işler düşlerindeki gibi değildi, X/298. Kimsenin Necmiye'nin yüzüne baktığı yoktu, X/303. Kocasının "Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?" diye söyleneceğini bilmek için "kâhin" olmaya da gerek yoktu, X/308. Necmiye de kimin umurunda, X/318. -Beyefendi toplantıda, X/320. Bu her zaman böyleydi, X/321. A. Beyefendi ya toplantıdaydı, X/321. B. Ya Ankara dışında(ydı), X/325. Konuşmadan, derdini dökmeden şuradan şuraya gitmeye niyeti yoktu, X/346. Sekreteryâ hâlâ şaşkınlık içindeydi, X/379. "Akşam yine Ankara Palasdaydık, X/396. Müşteri kum gibiydi, X/404. Hem kira da ne demekmiş, X/412. Altbaşı bir dükkân değil mi, X/430. İşte hesap defteri, para bankada hazır, X/449. Necmiye'nin ağız kulaklarındaydı, X/451. Kocası da bu güne bu gün müdürdü, X/454. Fahri'si lisedeydi, X/455. Kız ortaokul sondaydı, X/461. -Ben olmasaydım hâlâ ilçenin maskarasıydın, X/464. Beyefendiye canım kurban benim, X/472. Gürültüler vardı sokakta, X/480. Tamamdı, X/492. Bu ne hâl, X/498. -Ne varmış ki radyoda, X/505. -Titremenin zamanı değil Necmiye, X/517. Apartman kapısının önünden ayrılan da yoktu.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/1. Çıldıroğlu, kendi hâlinde bir adamdı, XI/6. Kimsenin yüzüne söyleyemediğini arkadan söylemek gibi bir huyu yoktu, XI/7. Dümdüz bir adamdı, XI/11."Âlimle sohbet et, alırsın mertebe, cahille sohbet et, dönersin merkebe."diyenlerdendi, XI/14. Çıldıroğlu'nun nesineydi seçim, XI/15. Onun derdi geçimdi, XI/16. Çocukların nafakasını tamam etmek kolay mıydı bu devirde, XI/20. Koca kasabada iki geçerli meslek vardı, XI/23. A. Gerçi kasabanın saracı, demircisi, çancı, saat tamircisi, berberi, celebi, marangozu vardı, XI/23. B. Öyle sayıya gelecek

kadar yaygın değildi, XI/24. Geçer akçe olan kunduracılıkla semercilikti, XI/37. Ancak Çıldıroğlu'nun bir rahatsızlığı vardı, gözlerinden, XI/40. Atadan, dededen böyleymiş, XI/42. Çünkü o günlerde doktora görünmek âdetten değildi, XI/43. Kasabanın doktoru Berber Şakir'di, XI/49. Berber Şakir'in doktorluğun yanında diş hekimliği de vardı, XI/52. Kasabanın doğum işlerinden sorumlu kişileri de Terzi Dudu'yla Kınalı Hacca'ydı, XI/53. A. Çıldıroğlu'nun alış verişine diyecek yoktu, XI/59. A. Doğruyu söyleyen müşteri vardı, XI/61. Zaten eti neydi budu ne olsundu, XI/70. Hiç bir mesleği yoktu, XI/72. Gururluydu da, XI/74. Kuyruğu dik tutmak âdetiydi, XI/106. Satmak da öyle kolay değildi hani, XI/107. A. Alanı vardı, XI/107. B. Almayanı vardı, XI/108. Hele para sayıp da alanı hemen hemen hiç yoktu, XI/111. Bunlar da kendine göre paraydı, XI/117. Üç günde biraz toparlanmış gibiydi, XI/118. Zaman zaman öksürse de kıymeti yoktu, XI/125. C. Tadı yok, XI/127. Ocağa girip beklemenin de bir faydası yok, XI/133. B. İyi değilim, XI/138. Şincik azıcık eyiyim.

XII. ZEYNEP

XII/8. Üstelik beşik kertmesisin sen, XII/10. A. -Ne demek söz kesilmek, beşik kertmesi, XII/10. B. Babamın iki dudağı oynasa da "vermiyorum kızı" dese, tamam(dır), XII/12. A. -Hayır ana, XII/40. -Pekii, üstüne saldırması neden, XII/42. A. -Senin sınıfta oğlu var, XII/44. -Öyleyse nedir bu olanlar, XII/87. Ali'nin çiçek gibi karısı vardı, XII/97. İlyas Efendi kararlıydı, XII/123. Zeynep'in babası sessiz bir adamdı, XII/147. A. Beş yıllık öğretmendi, XII/152. Ali'nin iftiraya uğradığı kanısındaydı, XII/159. Ali'yi dövme, öldürmek istemeleri hep kötülük içindi, XII/166. O, son duruşma şenlikliydi, kim ne derse desin, XII/177. -Bu kadının dedikleri doğru mu, XII/196. A. -Bu kadından davacı mısın, XII/196. B. Sana iftira atan, başını derde sokan bu kadından davacı mısın, XII/198. -Hayır, Yargıç Bey, davacı değilim, XII/199. Suçlu olan Zeynep değil ki, XII/201. -Peki suçlu olan kim?

YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE

HİKAYE ADI	FİİL CÜMLESİ	İSİM CÜMLESİ	TOPLAM
AĞLAMA FATMA GELİN	376	78	454
ŞEKERLEME FABRİKASI	176	45	221
MEKTUP	137	34	171
DEMİRBAŞ LİSTESİ	234	48	282
ÇAVUŞ	186	43	229
REİS BEY	462	84	546
SELMA	278	70	348
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	200	44	244
AVARE YILLAR	194	54	248
GEÇENİN BİR SAATİNDE	557	79	636
ÇİLDİROĞLU	151	34	185
ZEYNEP	206	20	226
TOPLAM	3157	633	3790

2.1.2.3.3. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

Yüklemın yerine göre cümleleri iki grupta ele alabiliriz. Bunlardan biri “kurallı cümle” diğeri ise “devrik cümle” dir.

2.1.2.3.3.a. KURALLI (DÜZ) CÜMLELER

Türkçenin söz diziminde asıl öge sonda, yardımcı öge ise başta yer alır. Bu nedenle cümlemin temel öğelerinden biri olan yüklem genellikle sonda yer almaktadır. İşte yüklemın cümlemin sonunda yer aldığı cümle türü kurallı cümledir.

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan kurallı cümle örnekleri aşağıdaki şekildedir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. Şakir, köklü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti, I/2.A. El üstünde tutulmuş(tu), I/2.B. El bebek gül bebek büyütülmüştü, I/3. Ailenin devamını Şakir sağlayacaktı, I/4. Gerçi bacısı vardı var olmasına da o, gelin olup gitmişti, I/5. El evinin hanımı olmuştu, I/6. Çocukları, el evinin devamını sağlayacak çocuklar olarak büyüyecekti, I/7. Sülâleyi oğlan çocuğu sırtlar götürürdü, I/8. Şakir de aileye Allah'ın bir emanetiydi, I/9. Büyüyecekti, I/10. Ekmek torbası başına geçince ailenin devamı, sorumluluğu ondan sorulacaktı, I/11.A. Şakir'in bir dediği iki olmuyordu, I/11.B. Babasıyla töre gereği yüz yüze doğrudan konuşamıyordu, I/13. Bu hep böyleydi, I/14. Yarın evlense de, çoluk çocuk sahibi olsa babasının yanında çocuğunu alıp sevemezdi, I/15. Töre gereği çocuklar babalarıyla doğrudan konuşamadıkları gibi, babalarının yanında yayılarak oturamazlardı, I/16. Edepli olunmalıydı, I/17. Saygı esastı, I/18. Böyle böyle yıllar sürdü gitti, I/19. A. Şakir büyüüp serpilince, ele avuca gelir hâle gelince babası taktı ardına, I/19.B. Dükkâna götürmeye başladı, I/20. Şakir de Allah'ı var, çok çalışkan bir çocuktu, I/21. Büyüğünü, küçüğünü bilirdi, I/22. A. Sabahın alaca karanlığında babasıyla birlikte kalkar(dı), I/22. B. Sabah çorbasını kaşıklar(dı), I/22. C. Babasıyla birlikte dükkâna giderdi, I/23. Babası tembihlemişti, I/24. Güneş doğmadan kalkılmalıydı, I/25. Güneşi, yatakta sırtına doğdurdun mu, o evde bereket mi kalırdı, I/26. Dükkân, er sabahta açılmalıydı, I/27. Müşteri döndürülmemeliydi, I/28. Hele hele müşteri aldatıldı mı, o kazanç beş para etmezdi, I/29. Helâl mala haram karıştırmak hangi kitapta yazıyordu, I/30. Allah kimsenin boğazından haram lokma geçirmesindi, I/31. Aza kanaat edip "Allah bereket versin." denilmeliydi, I/32. Azlar birike birike çoğa dönerdi, I/33. Bereket gibisi var mıydı, I/34. A. Şakir, babasından ne duyduysa, ne gördüyse kapıyor(du), I/34. B. Aynen benimsiyordu, I/35. Öyle ya üzüm üzüme baka baka kararır(dı), I/36. "Babalar her şeyin en iyisini bilir." diyordu, I/37. İki edecek mal için dünyada dört istemezdi, I/38. Bir keresinde dükkânda para kesesi bulmuştu, I/39. İçi para doluydu, I/40. Getirip babasına verdi, I/41. Paranın sahibini buluncaya kadar akla karayı seçmişlerdi, I/42. Gün, burunlarından gelmişti, I/43. "Kimbilir hangi fukaranındı, I/44. Şakir'in babası Abdullah Efendi "çok hatırlı" bir adamdı, I/45. Dürüstlüğü cihanı tutmuştu, I/46. Yabandan yazıdan alış veriş için hep onlara gelirlerdi, I/47. Abdullah Efendinin hükümette de sözü geçerdi, I/48. A. Hükümete işi düşen de onlara başvururdu, I/48. B. Akıl danışır(dı), I/49. A. Abdullah Efendi, yok yoksul olanları

gözetir(di), I/49. B. İsteyeni hiç boş çevirmezdi, I/50. Hele evine misafir geldi mi gülleri açılırdı, I/51. "Misafir bereketlidir, birini yerse dokuzunu bırakır." derdi, I/53. O da atasından, dedesinden böyle görmüştü, I/54. "İnsan kısmısı eşle, dostla yaşar." inancını hiç yitirmezdi, I/55. Gelinsin gidilsin, isterdi, I/56. Abdullah Efendi, "Sağlığında şu oğlanı bir everseydim, çoluk çocuğa karışsaydı." diye geçirmeye başladı içinden, I/57. Ona göre, "Demir tavında dövülmeliydi, I/58. A. Erken kalkan yol alır(dı), I/58. B. Erken evlenen döl alırdı, I/59. Her bir işte eli çabuk tutmalıydı, I/60. İnsan kısmısı da gecikirse tohuma kaçabilirdi, I/61. Şakir, henüz askerlik çağında bile değildi, I/62. Olsundu, I/63. A. Evlenirdi, I/63. B. Askerliğini de alınının akıyla bitirir gelirdi, I/64. Şimdiki askerliğe ne vardı ya, I/65. Allah devlete, millete zeval vermesindi, I/70. A. Tüfekleri bulunur(du), I/70. B. Kurşunu bulunmazdı, I/71. Altları çıkmış postalla o dağdan o dağa koştururlardı, I/72. Günlerce aç, susuz kalırlardı, I/73. Yalnız memleketi düşünürlerdi, I/74. A. O cavır milletini sürüp çıkarmışlardı, I/74. B. Denize dökmüşlerdi, I/74. C. "Oh!" diyebilmişlerdi, I/75. Abdullah Efendi askerlik deyince dalıp gitmişti, I/76. Askerde geçen günleri, dünmüş gibi hep hatırlardı, I/77. Komutanlarını isim isim bilirdi, I/78. Bir gece eşyle "hallaşınca" munasip kızları gözden geçirmeye başladılar, I/79. A. Kiminin anası kusurlu görüldü, I/79. B. Kiminin babası (kusurlu görüldü), I/80. A. Kimine ak dendi, I/80. B. Kimine kara (dendi), I/81. Yine de eli çabuk tutmalıydı, I/82. "Armutun sapı, üzümün çöpü" denirse devir geçiverirdi, I/83. Ancak "Davul bile dengi dengine." çalardı, I/84. Yakışacak olan aranıp bulunmalıydı, I/85. Abdullah Efendinin kapısına gelin diye gelecek kız, yüz güldürmeliydi, I/86. Gelin dediğin aileye yakışmalıydı, I/89. A. Gelin dediğin evinin hanımı olmalıydı, I/89. B. Çekip çevirmeliydi, I/90. İleride Şakir'le baş başa kalacaklardı, I/91. Elinden iş gelmeyen gelin, dumanı doğru tütürebilir miydi, I/92. Minder çiğnemiş evin kızından kötülük gelmezdi, I/93. Böylesi aranıp bulunmalıydı, I/94. Sonunda Fatma'da karar kıldılar, I/95. A. Fatma da henüz on beşine basmamıştı, I/95. B. Dal gibi bir kızdı, I/96. Güzelliği de dillere destandı, I/97. Fatma'yı da isteyen isteyeneydi, I/98. Kim kapılarını çaldıysa boş dönmüştü, I/99. İsteyenlere "Daha yaşı pek küçük." deniyordu, I/100. Gelenlerin kalbi kırılmasın diye akla karayı seçiyorlardı, I/101. Onların beklediği yağlı kapıydı, I/102. Fukaraya versen dünya baş olur muydu, I/103. Ne denmişti, I/104. "İki çıplak bir hamama yakışır, I/105. Ancak İsmayıl denen oğlan dur durak bilmiyordu, I/106 . Kapıdan kovsan bacadan girmeye çalışıyordu, I/107. A. "Fatma'yı kimseye yâr etmem." diyordu, I/107. B. Başka bir şey demiyordu,

I/108. İki gün geçmez İsmayıl'ın görücüleri çıkar gelirdi, I/109. A. Baktılar, I/109. B. Yakayı kurtarmak zor, I/109. C. Fatma'nın babası noktayı koydu, I/110 . "Şu şehirde oğlan olarak bir o kalsa yine vermem, I/111 . Çünkü İsmayıl sarhoşun biriydi, I/112 . Orda burda boş boş sürter dururdu, I/113. Şakir'e "Bu işlere sen ne diyorsun?" diye soran bile yoktu, I/114 . Bu işler ana, baba işiydi, I/115. Ana, baba oğlunun kötü olmasını ister miydi, I/116. Vakit geçirmeden gidip Fatma'yı Allah'ın emri, peygamberin kavliyle Şakir'e istediler, I/117. Fatma'nın ailesi çok memnun olmuştu, I/118. Öyle ya, kızları varlıklı bir eve, Abdullah Efendilere gelin gidecekti, I/119. Böylesi bir yağlı kapıya kim "Hayır." diyebilirdi, I/120. Onlar da ne zamandır böyle bir kapı beklemekteydiler, I/121. Fatma'ya da soran, eden yoktu, I/122. Kız kısmına söz mü düşerdi, I/124. Büyükler kimi münasip görmüşlerse o olurdu, I/125. "Nikâhta keramet var." denilmişti, I/126. A. Kız, gelin giderdi, I/126. B. Gittiği evde yüz güldürdü mü mesele tamamdı, I/127. "Kervan gide gide yol alır." diye boşuna mı söylenmişti, I/128. Fatma'nın ailesi çoktan tedarikliydi, I/129. Daha kız beşikteyken çeyiz hazırlanmaya başlanmıştı, I/130. Anası azdan aza çeyizlik diye öte beriyi sandığa doldurmuştu, I/131. "Tedarikli" olmadın mı, zamanı gelince insan daralabilirdi, I/132. Hele kız evi el önüne çıkacaktı, I/133. Her bir eşyası tamam olmalıydı, I/134. Şakir'in ailesi için düğün mesele değildi, I/136. A. Gittiler, I/137. Bilezikler, beşi biryerdeler, takım takım entarilikler, kız evinin yakınlarına bol bol hediyeler aldılar, I/138. Anlı şanlı bir düğün yapıp Fatma'yı bağırlarına bastılar, I/140. Ailesi de iyi aileydi, I/141. A. Gelinip gidilirdi, I/141. B. Oturulup kalkılırdı, I/142. Yol yordam bilen kişilerdi, I/143. Şakir, hayatından memnundu, I/144. A. Babasıyla dükkâna gidiyor(du), I/144. B. Akşama kadar müşterilerle alıp veriyordu, I/145. İşleri iyiydi, I/146. Tencere kaynıyordu, I/147. Bundan ötesi can sağlıklıydı, I/148. Derken babası dükkândan, zaman zaman erken ayrılmaya başladı, I/149. "Ben gidiyom." deyip çekip gidiyordu, I/150. Sabahları da işi ağırdan aldığı günler oluyordu, I/151. Şimdiye kadar işi ağırdan alması hiç görülmemişti, I/152. A. Bunda bir iş vardı, I/152. B. Allah hayrını gösterecekti, I/153. Abdullah Efendi dükkânda bir nohut çuvalını ordan alıp oraya koysa oflayıp puflamaya başlıyordu, I/154. O bastığı toprağı titreten adam, şimdi soluk soluğa kalıyordu, I/155. Bir süre dinlenmeden ayağa kalkamıyordu, I/156. Dükkânın yükü Şakir'e kalmıştı, I/157. Olsundu, I/159. Hele yatağa düşerse, Şakir'in dünyası yıkılırdı, I/160. Daha bu güne kadar Abdullah Efendinin "Başım ağrıyor." dediğini kimse duymamıştı, I/161. Sapaşğlam bir adamdı, I/162. Demiri sıkıca suyunu çıkarırdı, I/163. Şimdiyse "durum

vaziyeti" kötüydü, I/164. Şakir'in anası daha da tedirgin olmuştu, I/165. Okuyup üfletse miydi, I/166. Kurşun falan döktürse miydi, I/167. Nazar değdiyse kurşun döküldü mü o şom ağızlı şırpadak ortaya çıkardı, I/168. Kem gözüyle şom ağızlıdan Neslihan Ana oldum olası korkardı, I/169. "Kötülükleri düşman başına." derdi, I/171. Kaşık elinden kayıyordu, I/172. Yastığın birini sırtına, birini koltuğunun altına alıp şöyle yayıldı, I/173. -Şakir, oğlum, bu gün keyfim yok, I/174. Azıcık dinlensem derim, I/176. Her bir şeyi biliyorsun, I/177. Başından hafifçe sıyrılan başörtüsünü düzelten Neslihan Ana atıldı, I/178. -İstirahat edersen, bir şeycilerin kalmaz, I/179. Yeniden doğmuşa dönüverirsin, I/183. Gözün arkada kalmasın, I/187. Canı sıkındı, I/188. Her alış verişe gelen Abdullah Efendiyi soruyordu, I/189. O da kem küm ediyordu, I/190. Dili varıp da "azıcık hasta" diyemiyordu, I/191. İkcikliydi, I/192. Aklını toplayamıyordu, I/193. Dağlar gibi babası yatar kalırsa tek başına ne yapabilirdi, I/194. Gerçi evliydi, I/195. Yarın Allah'ın izniyle çocuk da doğunca "çoluk çocuk sahibi" diyeceklerdi, I/196. Ancak babasının yeri başkaydı, I/197. Onun yerini kimseler tutamazdı, I/198. O, her zaman baş köşesinde oturmalıydı, I/199. Evin büyüğü olarak işleri çekip çevirmeliydi, I/200. Onun sıcak soluğu yeterdi, I/201. Şakir, akşam üstü korka korka eve geldi, I/202. A. Baktı, I/202. B. Babasının yüzü biraz açılmış, I/202. C. Aydınlık, I/203. İçinden bir oh çekti, I/204. Mutfakta anasıyla halleşmeye başladı, I/206 . -Gelen giden eksik olmadı, I/207. Gelenlerle sohbet etti, I/ 208. A. Güldü, I/ 208. B. Şenlendi, I/210. Demek ki iş, korktuğu gibi değildi, I/212. A. Babası dağlar gibi adamdı, I/212. B. Bir yorgunluğa yenik düşemezdi, I/213. A. Yine yarın yollara çıkar(dı), I/213. B. Bastığı toprağı zangır zangır titretmeye başlardı, I/215. Başta Abdullah Efendi olmak üzere hepsinin ellerine su döktü, I/217. Sonra yer sofrasını hazırlamaya durdu, I/218. Önce sofraya yaygısını odanın ortasına serdi, I/219. Getirdiği kasnağın üstüne siniyi koyup üstüne yufka ekmeğiyle etli kuru fasulye aşını yerleştirdi, I/221. Yumuldular, I/222. Şakir, babasına kendiliğinden "dükkânda şunlar oldu" diyemezdi, I/223. A. Babası sormalıydı, I/223. B. Anlatmalıydı, I/224. A. Baktı, I/224. B. Ses yok, I/225. Ev halkı kuru fasulyeyi kaşıklamakla meşgul, I/226. Turşu da turşuydu hani, yeme de yanında yat, I/227. Fatma Gelin sofrayı kaldırırken Abdullah Efendinin kıpırdadığı görüldü, I/228. Gür kaşlarını kaldıra kaldıra konuştu, I/231. -Ya sen ne dedin, I/232. -Azıcık istirahat ediyor evde, dedim, I/233. -İyi demişsin, I/234. -Alış veriş de iyiydi, I/237. Abdullah Efendi ihlamurunu da içtikten sonra tekrar yatağa uzandı, I/238. Ötekiler odadan çıkmak üzereyken dış kapının çalındığı duyuldu, I/240. Şakir, bir hamlede

merdivenlerden inip bahçe kapısını açtı, I/241. Şaşırdı, I/242. Misafir, bekliyordu, I/243. Gelen tanımadığı bir askerdi, I/244. - Şakir sen misin, I/246. B. Yarın sabah şubeye gelecek, I/247. Asker, Şakir'in soru sormasına fırsat vermeden dönüp gitti, I/248. Bu celp işine akli yatmamıştı, I/249. Bu da neyin nesiydi, I/250. Hiç duymuşluğu yoktu, I/251.A. Elindeki zarfı evirdi çevirdi, I/251. B. Açmadan tekrar odaya girdi, I/252. Zarfı babasına uzattı, I/253. -Bir asker getirdi, I/254. Şubedenmiş, dedi, I/255. Abdullah Efendi zarfı açıp içindeki yazıyı heceleye heceleye okudu, I/256. Oğlanı askere çağırıyorlardı, I/257. A. -Ülen efe, sen iyice büyümüşsün, I/257. B. Habarımız olmamış, I/258. Şakir kara kurum gibi gözlerini büyütüp babasına baktı, I/259. Bir şey anlamamıştı, I/261. - Efe, gözün aydın, asker oluyorsun, I/263. A. Askerliği namusu biliyordu, I/263. B. Daha dünyalar güzeli Fatma'sına doyamamıştı, I/264. Evleneli, dün bir bugün ikiye, I/265. A. Azıcık baş başa kalsaydılar, I/265. B. Sonra gitseydi, I/266. Ancak emir demiri keserdi, I/267.A. Madem ki devlet "Gel, yap askerliğini." diyor(du), I/267. B. Gidilecekti, I/268. Alnının akıyla askerlik görevini yerine getirecekti, I/269. Sayılı gün gelir geçerdi, I/270. Hele çavuş terfiesini koluna taktı mı değme keyfine, I/271. Gayrı ona Şakir Çavuş diyeceklerdi, I/272. Şakir'i istasyondan askere uğurladılar, I/274. Askere giden yalnız Şakir değildi, I/275. İki vagon dolusu genç vardı, I/276. Hepsi gülüp oynuyordu, I/277. A. Şakir, sırtındaki azık torbasıyla geldi, I/277. B. Şakir babasının anasının iki ellerinden öptü, I/278. "Hakkınızı helâl edin." dedi, I/279. Fatma'ya sadece "Hoşçakal." diyebilirdi, I/280. Fatma Gelin kendini tutamadı, I/281. Ağlamaya başladı, I/282. Gözleri dolu dolu olan Neslihan Ana: Ağlama Fatma Gelin, sayılı günler gelir geçer. Yarın gitmemişe döner, dedi, I/283. Abdullah Efendi atıldı, I/285. Ölüme gitmiyorlar, I/287. Fatma Gelin gözlerini baş örtüsüyle silerken tren yürüdü, I/288. Ufukta bir el görüldü, I/290. Fatma Gelin ayrılığa alışamıyordu, I/291. Kimseye de, "Halım şu" diyemiyordu, I/292. Hep içine atıyordu, I/293. Alıp alıp veriyordu, I/295. Kendini işe vermişti, I/296. A. Evin tahtalarını telle siliyor(du), I/296. B. Öteyi beriyi toplayıp temizliği yerine getiriyor(du), I/296. C. Mutfağa girip sebze ayıklamaya başlıyordu, I/297. Gözleri hep yoldaydı, I/298. Mektup yazar mıydı, I/299. "Fatmam, sen nasılsın?" diyebilir miydi, I/300. A. Okuması yazması olsaydı, I/300. B. Kendisi bir mektup döşeseydi, I/301. İçindeki duyguları dökseydi, I/302. Şakir askere gidince İsmayıl'ın evin etrafında dolandığı görülmeye başlandı, I/303. Komşuların da dikkatini çekmişti, I/304. Abdullah Efendinin yakınları İsmayıl'ı takip edip ikaz ettiler, I/305. A. Oralı olmadı, I/305. B. Aldırmadı, I/306. İsmayıl kafayı çekti mi, soluğu

sokakta alıyordu, I/307. A. Bir belâydı, I/307. B. Bir çamurdu, I/308. Fatma Gelin tek başına sokağa çıkamaz olmuştu, I/309. Abdullah Efendinin de hâli hâl değildi, I/310. Güçten, kuvvetten düşmüştü, I/311. Yataktan doğrulup kalkamıyordu, I/312. Haftalardır dükkân kapalıydı, I/313. Doktorların biri gelip öteki gidiyordu, I/314. Alınan ilâçlar bir dolabı doldurmuştu, I/315. Şakir'e, "Biz iyiyiz, burayı merak etme, tek hasretimiz sensin." diye mektup yazılıyordu, I/316. Neslihan Ana, ilâçlarla da yetinmiyordu, I/317. A. Topladığı otlardan içiriyor(du), I/317. B. Kim ne derse, ne tavsiye ederse uyguluyor(du), I/317. C. Sonuç alamıyordu, I/318. Kocasını gözünün önünde eriyip gitmişti, I/319. Allah'tan umut kesilmezdi, I/320. A. Daha yiyecek yemeği, içecek suyu varsa iyileşir(di), I/320. B. Doğrulur kalkardı, I/321. Hep kocasının gözüne bakıyordu, I/322. Bir ışık arıyordu, I/323. Bir umut arıyordu, I/324. Bir sabah odaya girdi, I/325. Abdullah Efendi henüz kalkmamıştı, I/326. Hâlâ uyuyordu, I/327. Kaldırma mıydı, I/329. İlâcını da içmeliydi, I/330. Fatma Geline seslendi, I/332. Fatma Gelin elinde su bardağı, içeri girdi, I/333. "Buyur ana", dedi, I/334. Suyu uzattı, I/335. Neslihan Ana yorganı biraz çekip seslendi, I/336. A. Doğrul, I/336. C. Yine yatarsın, I/337. Abdullah Efendiden ses çıkmadı, I/338. Yorganı biraz daha açıp iri gözleriyle bakınca anladı, I/339. Efendisi ölmüştü, I/340. O an bayıldı, I/342. Abdullah Efendi de ölünce İsmayıl hepten azıtmıştı, I/343. Sokaklarından çıkmıyordu, I/345. Ağzını burnunu kırdılar, I/346. Dayak yeyince İsmayıl iyice azıtmıştı, I/347. Bir gece yarısı iki arkadaşıyla birlikte evi bastı, I/348. Uyur uykusunda Fatma Gelini kaptığı gibi atın terkisine aldı, I/349. Ağzını, elini sıkı bağlamıştı, I/350. Giderken o koca evi de içi sızlamadan ateşe verdi, I/351. B. Komşuların uyanması, itfaiyeye haber vermeleri çok zaman almıştı, I/352. Herkes Neslihan Anayı merak ediyordu, I/354. A. Kapısı kilitli olduğundan Neslihan Ana dışarı çıkamamış(tı), I/354. B. Neslihan Ana alevler içinde ruhunu teslim etmişti, I/355. Şakir olaylardan habersizdi, I/356. Ona kimse bir şey duyurmuyordu, I/357. Yakınları yazdıkları mektuplarda güllük gülistanlık bir dünya çiziyordu, I/358. Şakir de hayatından memnundu, I/360. Üstelik şimdi çavuştu, I/361. Yakında Fatma'sına kavuşacaktı, I/362. A. Yine babasıyla dükkâna gidecek(ti), I/362. B. Nafakasını çıkaracaktı, I/363. Fatma'sını kuşun sütüyle besleyecekti, I/364. Babasının yorulmasını hiç istemiyordu, I/365. Gayri babası köşesine çekilmeliydi, I/366. Şakir, her bir işe koşardı, I/367. Şakir, bir akşam üstü habersiz trenden indi, I/368. Elinde tahta valiz, paytona bindi, I/369. Evine geliyordu, I/370. Ev halkı onu birden görünce sevinç çığlıkları atacaktı, I/371. Dört yıllık hasret, dile kolaydı, I/372. İşte alınının akıyla ta-

mamlamıştı, I/373. Faytonu sokağın başında durdurup indi, I/374. Elinde tahta valiz, ağır ağır yürümeye başladı, I/375. Sirtında hâlâ asker elbisesi olduğundan görenler de tanımıyordu, I/376. Zaten ortalık da kararmaya durmuştu, I/377. Evini göremedi, I/378. Bu kül yığını da neyin nesiydi, I/379. Yoksa yanlış sokakta mıydı, I/380. A. Baktı, I/380. B. Sokak aynı, I/381. Yanından geçen çocuğu çevirdi, I/382. -Eviniz bu sokakta mı, I/383. -Bu sokakta, I/384. -Ben Abdullah Efendinin evini arıyorum da, I/385. - Demek duymadın, I/386. -Neyi duymalıydım, I/387. - Bu evin başına gelmeyen kalmadı, I/388. A. Şakir vardı, I/388. B. O, askere gitti, I/389. Babası öldü, I/390. Fatma Gelini Ismayıl denen biri kaçırdı, I/391. Evi de yaktı, I/392. Neslihan Ana da yangında ölmüş, I/393. Şakir söylenenleri hiç anlamadı, I/394. Sanki söz çok uzaklardan geliyordu, I/395. Yerinde dondu kaldı, I/396. Kıpırdamıyordu, I/397. Başı uğultu içindeydi, I/398. Yanına komşulardan gelenler vardı, I/399. Hiç kimseyi göremiyordu, I/402. Sonra valizi bırakıp koşar adım sokağı terk etti, I/403. Şakir gözden kaybolmuştu, I/404. Gidip bacısına haber verdiler, I/405. Şakir oraya da gitmemişti, I/406. Şakir yoktu, I/407. Hısımları başta olmak üzere komşuları da katılarak Şakir'i şehirde aramaya başladılar, I/408. Şakir hiç bir yerde yoktu, I/409. Şakir yitip gitmişti, I/410. Şakir, iki ay sonra bulundu geldi, I/411. Delirmişti, I/412. Sokaktan çıkmıyordu, I/413. A. Külleri eşeliyor(du), I/413. B. Sonra sokak sokak geziyordu, I/414. Zararsızdı, I/415. Ne yer, ne içer bilen yoktu, I/416. Bütün komşuların kapısı ona açtı, I/417. "Gelse de bir şeyler yese." diyen çoktu.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/1. Para demek, yaban demektir, II/2. Yabana ağız açmaya değil, para kazanmaya gidilirdi, II/3. Daha fazla parayla dönenin köyde, "itibarı da, gradosu da" artıyordu, II/4. Bu yüzdendir ki bir yıl, iki yıl ve de üç yıl uzak kentlerde kazma kürek sallayan gurbetçiler vardı, II/5. "Şu kadar kazandım." diye işe yalan katmak da fayda sağlamıyordu, II/6. A. Bir yerden patlak veriyor(du), II/6. B. Köylünün gözünde hepten "irezil" olunuyordu, II/7. En iyisi çok çalışıp az yemek, üç beş kuruş sahibi olma, II/8. O gün de mescidin duvarına sırtlarını verip oturmuşlardı, II/9. A. Köylünün kimisi uykuya dalmış(tı), II/9. B. Kimisi elinde çakı ağaç yontmaya durmuştu, II/10. Yabandan iki gün önce dönen Köse Hüseyin, şapkasını yana yıkaraktan önlerinden geçip gitti, II/11. "Kırk develi yörük beyi gibi şunun çalımına baksana." diyecek oldu, II/12. Sen misin diyen, öfke geldi babasının ağzına oturdu, II/13. B. Hüseyin'in çalımı olmayacak,

II/13. C. Senin mi olacak, II/15. Korucu sözünü kesti, II/20. Babası öfkesini yenememişti, II/21. Yine o gümbür gümbür sesiyle çıkıştı, II/22. -Bıldır günlerini boşa geçirip kirinle pasınla köye dönmedin mi, II/23. Koltuğuna o bir pazar ekmeğini de kıstırmamış olsaydın seni görenler "tarladan geliyor" sanacaktı, II/24. A. Hadi sus, II/25. Ses çıkaracak yanı kalmamıştı, II/26. Geçen yıl büyük kentlerden birinde iş bulmuştu, II/27. A. Bulmuştu, II/27. B. Hafta sonu geldi mi parasını bir tamam alamıyordu, II/28. Eline zar zor geçenleri de ekmek parası yaptı, II/29. Derken inşaatın sahibi "müyendisin" işi bırakıp gittiği söylendi, II/30. Batırmış diyenler vardı, II/31. Borcundan kaçtı diyenler vardı, II/32. Arkadaşlarıyla birlikte hangi taşa başvurdukları boş döndüler, II/33. İlâca gelecek söz söyleyen olmadı, II/34. "Müyendisin" dönmesini aç aç bekleyemezlerdi, II/35. Köylerine dağılmak zorunda kaldılar, II/37. Üstelik nişanı da atılmıştı, II/41. Şerif, azık torbasını sırtına vurup gurbetin yolunu tuttuğu zaman bunları düşündü, II/42. "Unu var asmış elek." diye söyletmek boynuna borç olmuştu, II/43. Sanki başkalarından geri kalır tarafı mı vardı, II/44. O da göze kulağa, ele ayağa sahipti, II/45. O da nerde olsa helâlinden çalışırdı, II/46. Köye paralı dönmeliydi, II/48. "Gradosu" da artardı, II/49. A. Otursa yakışır(dı), II/49. B. Söz etse yakışır(dı), II/50. Adam sınıfına girerdi, II/51. Köy Odasında toplantı yapılırsa Korucu ona da haber ulaştırırdı, II/52. Sıkıntılı bir davranışla duygularından sıyrıldı, II/54. Muharrem aldı sözü, II/55. Şu Osman dediğin, derdimize ilâç olur mu diyon, II/56. B. Babasına yazdığı pusulada her bir hemşerim gelsin, ellerinden tutarım demiş, II/58. - Adam ya, II/59. Bugüne bugün bir pavlikada memur(dur), II/60. B. Pavlika deyince iş değişir, II/62. - Yerleştirmesi de söz mü, II/63. Osman'a "aha geldim." diyeyim, tamam, II/64. Çocukluğumuz birlikte geçti, II/65. A. Birlikte koyun güttük, II/65. B. Dağda yattık, II/66. Döğüşse arka çıkardım, II/67. Düğünlerde ben olmadım mı halaya durmazdı, II/70. Babasına öyle yazmış, II/73. -Neye sayarsan say, II/74. Muharrem canlandı, II/77. Bulduk mu, keyfimize diyecek olmaz, II/78. Bu Muharrem dağ köyünden derim, II/79. Seninle olduğu gibi Muharremlen de kardeş gibiyiz derim, II/80. İkimizi de bağrına basar, II/81. Döne dolaşa, sora sora, ordan oraya ha babam de babam gide gele adreste yazılan yere varabildiler, II/82. Karşılıklarına çıkan yaşlı adam onları inceden inceye süzdü, II/83. Dudağını büzerek: -Acaip, dedi, II/86. Yaşlı adam: -Aradığımıza benzer yabancı yok buralarda (dedi), II/87. Adres de yanlış, II/88. Sizin adres diye sorduğunuz yer boş arsa, II/89. Yığılıp kalmışlardı, II/91. Şerif kara düşüncelere dalıp gitmişti, II/92. Muharrem iyi niyetli bir karşılık buldu, II/93. -Belkim adires yanlış yazılmıştır,

II/94. -Kim bilir, II/95. Emme öğretmen beye yazdırdımdı, II/97. B. Yanılmaz mı, II/98. Yanıldı desene, II/99. -Vallaha ne desem yalan, II/100. Hâlâ sabah yedikleri birer simitle duruyorlardı, II/101. Ne yapacaklarını şaşırılmışlardı, II/102. Hele Şerif, Muharrem'in yüzüne bakamaz olmuştu, II/103. "Elin çocuğunun da başını yaktık." diyordu içinden, II/105. Bir çıkar yol bulamıyordu, II/106. A. Nerede kalacaklar(dı), II/106. B. Ne iş yapacaklardı, II/108. Ekmek aslanın ağzındaydı, II/109. Ha deyince iş bulmanın mümkünatı var mıydı, II/110. Ceplerindeki üç beş kuruşla iki gün geçinemezlerdi, II/111. Aç acına da durulmazdı ki, II/112. Muharrem sıkıntılı havayı dağıtmak istedi, II/115. Allah'ın dediği olur, II/116. A. Orası öyle de, II/117. -Osman'ın ne günahı var, II/118. Bizim geldiğimizden habersiz, II/120. A. İyisi mi çok yorulduk, II/120. B. Oturacak bir kahve bulalım, II/121. Hemi de birer bardak çay içeriz, II/122. Bilmeden sokak sokak dolaşıyorlardı, II/124. Hele kızların "unu yok, asmış elek" dediklerini hatırladıkça kabına sığmaz oluyordu, II/125. Muharrem Şerifi eliyle dürtüp uyardı, II/128. -Görmez olur muyum, II/129. Ben de gördüm, II/130. -Acep ne alınıp ne satılıyor ki, II/131. -Bilmem, II/132. A. Biz de karşalım aralarına, ha, II/132. B. Ne dersin, II/133. Kalabalık uğultu içindeydi, II/134. A. Kimisi, "Yağlı boya." diye bağırıyor(du), II/134. B. Kimisi de "Haftayım beyler, haftayım." diye söyleniyordu, II/135. Kapılara yüklenen, anahtar deliğine gözünü uydurup içeriye gözetleyen hep gençten kimselerdi, II/136. Merak içinde kaldılar, II/137. Sokaktaki her evin önünde yığılmalar vardı, II/138. Bir iki omuz vurup Şerif ön sıraya geçti, II/139. Eğilip gözünü anahtar deliğine yapışturmasıyla bağırması bir oldu, II/142. Kapıyı açıp girdiler, II/143. Yarı çıplak kadınlara öylece şaşkın şaşkın bakıyorlardı, II/144. İçerisini gençler doldurmuştu, II/145 . Hepsinin gözü kadınlardaydı, II/146. Sonunda bir yaşlı kadın söylenmeye başladı, II/148. Gelenlere engel oluyorsunuz, II/149. Kalabalıktan hiç kıpırdayan olmadı, II/151. A. Baktı, II/151. B. Söz dinleyen yok, II/151. C. Yukarıya seslendi, II/152. A. -Alii, Aliii, gel, II/153. Ali dediği iri kıyım bir adamdı, II/154. Öfke içindeydi, II/155. Merdivenlerden hışımla indi, II/156. A. -Siz mi çıkacaksınız, II/156. B. Yoksa ben mi kolunuzdan tutup atacam, II/157. Ali'nin asık, korkunç yüzünü gören, kapının yolunu tutuyordu, II/158. Temaşacıların tekmili evi boşaltmıştı, II/159. Ali'nin çalımına diyecek yoktu, II/160. İçerde yalnız Muharrem'le Şerif kalmıştı, II/161. A. Muharrem Şerifi kolundan çekiyordu, II/161. B. Şerif'in kıpırdadığı yoktu, II/163. Konuşamıyordu da, II/164. Derken azdan aza toparlandı, II/165. Ali dedikleri, köylüsü Osman'ın ta kendisiydi, II/167. Yarı çıplak kadınlarda kıpırdanma oldu, II/168. "Polis

çağırsak mı ki?" diyenler vardı, II/169. Şerif, Ali'nin yakası elinde, yüzüne tükürdü, II/170. -Tuh suratına len, sen Osman değil misin, II/171. Hani pavlikada memurum diyordun, II/173. A. Orospuların bekçisi olmuşsun, II/173. B. Habarımız yok, II/175. Şekerleme pavlikasıymış, II/176. Şu çıplaklara bak, II/178. Utan utan, II/180. A. Betondan ses çıkıyor(du), II/180. B. Osman'dan çıkmıyordu, II/182. Renkten renge giriyordu, II/183. Utancından yerin dibine girse, gözünde yoktu, II/186. Kadınlar arasında kaynaşmalar oldu, II/187. Ne olup bittiğini anlamaya çalışıyorlardı, II/188. A. Şerif hışımla kapıyı çarptı, II/188. B. Attı kendisini dışarıya, II/189. Soluk soluğaydı, II/190. Şu günahsız Muharrem'in yüzüne nasıl bakabilirdi, II/191. Onu da sürükleyip gelmişti, II/192. Keşke bir başına olaydı, II/193. Bu irezilliği yalnız kendisi yaşasaydı, II/194. Alıp veriyordu içinden, II/195. A. Muharrem yanbaşıdaydı, II/195. B. Sessizdi, II/196. Her şeye tanık olmuştu, II/197. Şerifin koluna girdi, II/198. B. İnsanın başına neler gelir, II/200. Koca İstanbul'da bize mi iş yok, II/201. Yürü, II/202. Bizi büyük inşaatlar paklar, II/203. Bir dar sokaktan yukarı vurdular.

III. MEKTUP

III/1. Tahir'in bu kış için tuttuğu ev şehirden oldukça uzaktı, III/2. Fırka Bahçesinin arkasında Pelitlibağ'ın oralarda bir yerdeydi, III/3. Altlı üstlü iki katlı bir bağ eviydi, III/4. Alt odada ev sahibi Büyük Hanımın eşyaları bulunduğundan üst odada oturmaktaydılar, III/5. A. Aynı köyden üç arkadaş bir olmuşlar(dı), III/5. B. Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah'ı da yanlarına alarak tek gözlü bu bağ evini kiralamışlardı, III/6. Ev de bakımsızlıktan neredeyse yıkılacaktı, III/7. Şu pehlivan Mersinli Ahmet gelse de aşağıdan bir silkelese ev yıkılır inerdi, III/9. Yataklarını da odanın bir köşesine tepeleme yığmışlardı, III/11. Çaydanlık olanca isiyle, karasıyla gaz ocağının üstünde duruyordu, III/12. Elbiseler, kapının arkasındaki çivilere, pencere kollarına asılmıştı, III/13. Çamaşırları köyde yıkanır gelirdi, III/14. A. Pantolon ütülensin diye geceden hafifçe ıslatılır(dı), III/14. B. Yatağın altına düzgünce serilirdi, III/15. Yazılacak yazısı olan, yetiştirilecek ödevi olan ayakları on beş santimlik sehpanın başına çökerdi, III/16. Soğuktan korunmak için ders, yatağın içinde çalışılırdı, III/17. Denizli'nin rutubetli soğuk kış günleri mangalda yanan kömürle geçiştirilmeye çalışılıyordu, III/18. Yiyecekleri de sepetlerde, torbalarla haftalık olarak köyden gelirdi, III/19. A. Çökelekti, III/19. B. Pekmezdi, III/19. C. Pestildi, III/19. Ç. Çörekti, III/19. D. Keteydi, III/19. E. Kavurgaydı, III/19. F. Soğandı, III/19. G. Ayda yılda bir de olsa kavrulmuş etti, III/19. Ğ. Yufka ekmeği idi, III/21. Kamyon emanetleri her zaman

Ahmet Çavuşun hanına bırakırdı., III/22.Pazar günü ilk iş, Ahmet Çavuşun hanına gidip "emanet" aramaktı, III/23. A. Emanetin geldiği olurdu, III/23. B. Gelmediği olurdu, III/24. Bir de Cankurtaran, kardan tipiden kapandı mı kamyonun o kıvrım yolları söküp aşması mümkün değildi, III/25. A. Bazen de kamyoncu emanetleri bırakmayı unuttur(du), III/25. B. Yiyecek dolu sepet yabanda yazıda dolandır dururdu, III/26. Yiyecek olarak ne geldiyse ortaya dökülürdü, III/27. Ayrılık gayrılık yoktu, III/28.Pencereden bakıldı mı evin bahçesi alabildiğine bağıdı, III/29. Elma, armut, dut, ayva, nar, badem ağaçları da bahçeye ayrı bir zenginlik kazandırıyordu, III/30. Bahar gelse, ortalık yeşerse, ağaçlar çiçek açsa, buralar yeşillikten görünmezdi, III/31. Tahir ve arkadaşları baharın yeşilliğini umut ede ede oturmaktaydılar, III/32. Aynı avluda Büyük Hanımın iki katlı, bakımlı evi vardı, III/33. Büyük Hanım burada tek başına otururdu, III/34. Bu geniş bağdan, bu evlerden başka bankada çok parası olduğu söylenirdi, III/35. Büyük Hanımın geçimi yerindeydi, III/36. Arayanı soranı çoktu, III/37. Otuz yıldır duldu, III/38. A. Kocasını malı mülkü bırakmış(tı), III/38. B. Genç yaşta yatıp ölmüştü, III/39. A. Kızlarını gelin etmiş(ti), III/39. B. İki oğlunu da okutmuştu, III/40. İkisi de doktordu, III/41. İstanbul'a yerleşmişlerdi, III/42. "Denizli'den everirsem buradan ayrılmazlar." dediyse de bütün çabası boşa çıkmıştı, III/43. İkisi de "kavilleşmişcesine" İstanbul'dan evlenmişlerdi, III/44. Büyük Hanıma kalsa kimlerin kızını almazdı, III/46. Ne çare, hevesi kursağında kalmıştı, III/47. A. Umduğu dağlara kar yağmış(tı), III/47. B. İki oğlunu da İstanbul'un yabancı almıştı, III/48. Büyük Hanımın derdi günü mektuptu, III/49. A. İstanbul'a gitmiş(ti), III/49. B. İki oğlunun evinde de duramamıştı, III/50. "Gelinlerim mi, böyleleri düşman başına." derdi, III/51. İki geliniyle de anlaşılamamıştı, III/52. A. Açık saçık giyinirler(di), III/52. B. Ele güne karşı sigara içerler(di), III/52. C. Namaz niyaz bilmezlerdi, III/53. Büyük Hanımın gelinleri edepli olmalıydı, III/54. Açık saçık giyinmek kitapta yazıyor muydu, III/55. A. Bir iki uyaracak oldu, III/55. B. Ağzının payını aldı, III/56. Bu İstanbullu gelinlerin büyük küçük bildiği mi vardı, III/57. Bunların mutfak işleri de bir çeşitti, III/58. Oğlanlar yorgun argın eve gelirlerdi, III/59. Daha koltuğa oturup nefes almadan, gelin önüne dikilirdi, III/60. A. "Bugün yemek yapmadım, III/60. B. Dışarda yiyelim, III/61. Bu değirmenin suyu, bu masrafı çeker miydi, III/63. A. "İyisi mi uzaklaşayım buralardan." dedi, III/63. B. "Göz görmeyince gönül katlanırmış." hesabı kararını verdi, III/64. Denizli'ye, sıcak yuvasına, dostlarının arasına dönmüştü, III/65. A. Oğullarından gelecek mektuplarla avunmakta(ydı), III/65. B. Sağlıklı haberlerini bekleye bekleye

günlerini geçirmekteydi, III/67. Çarşıya, pazara, fırına, bakkala yalnız Rıza'yı yollardı, III/68. Bahşış vermeyi de hiç ihmal etmezdi, III/69. Doktor beylerden gelen mektupları okursa Rıza okurdu, III/70. A. "Mektupta ne yazmış oğlu" desen, karşılık almak ne mümkün, III/70. B. Rıza omuzlarını "hiç" anlamına çekiştirmekle yetinirdi, III/71. Bir tatil günü Abdülgaffar'la, Yılmaz'la bağ evine geldik, III/73. Eve çıktık, III/74. A. Tahir ayakta(ydı), III/74. B. Ötekiler yatak keyfinde(ydi), III/76. A. Daha mangalın kömürü iyi tutuşmamış(tı), III/76. B. Gaz ocağının üstündeki isli çaydanlıkta çay suyu kaynamakta(ydı), III/78. Odanın bazı camları kırık olduğundan, rüzgâr odanın içinde uğuldamakta, III/79. Yahu Tahir, nasıl duruyorsunuz burda? Şu camlara yapıştıracak gazete de mi bulamadın? dedim, III/80. Tahir çayı demlerken çıkıştı, III/83. O yine işin şakasındaydı, III/85. Karmış, rüzgârmiş, kırık cammış çoktan unutmamız, III/87. Arada bir de Yılmaz'a takılmadan edemiyor, III/88. Len Dıgaz, şu kemiği doğru dürüst ortaya atsana, III/92. Biz boyuna gülüyoruz, III/93. Feyzullah, resim öğretmeni Beyim Beyin, Başmuavin Burhan Beyin taklidini yapmaya başlıyor, III/94. Tahir'in bir gözü pencereden ötelere, III/95. A. "Aman ha!" diyor, III/95. B. "Postacıyı kaçırmayalım, III/95. C. Bu gün Büyük Hanımın mektup günü, III/95. Ç. Bahşışı de tamamı tamamına yirmi beş kuruş, III/96. Yirmi beş kuruş demek, bir sinema demektir, III/97. A. Biz, aşık yan yattı, ters döndü diye birbirimize girerken, Burhan Bey taklidine katıla katıla gülerken zaman akıp gitmiş, III/97. B. Farkında değiliz, III/98. Ders falan düşündüğümüz de yok, III/99. Bu oyunların sonu gelmez, III/100. A. Gidelim, III/100. B. Biraz da ders çalışalım, III/101. Yarın tarihten yazılı var, III/102. Yazılı sözünü duyan Abdülgaffar, gülmeye başladı, III/103. Yazılı olacaksa tarihten olsun, III/104. Sıtkı Beyin yazılı kâğıdını okuduğu mu var, III/106. Yeter ki sayfa boş kalsın, III/107. Ya okuyacağı tutarsa, III/109. Gerçekten de Sıtkı Bey yazılı kâğıtlarını hiç okumazdı, III/110. Kararlamadan not verirdi, III/111. Tahir'in pencereden bakmasıyla kendisini dışarı atması bir oldu, III/112. Uzaktan postacıyı görmüştü, III/114. Tahir, postacıyı dış kapının önünde yakaladı, III/115. Büyük Hanıma mektup yok mu, III/119. Biz de pencereden gözetlemekteyiz, III/121. İçerden bir ses duyuldu, III/122. Rıza, sen misin, III/124. Büyük Hanım kapıda görüldü, III/126. Mektubun geldi de, III/127. Mektup sözünü duyan Büyük Hanımın kamburu düzeldi, III/128. O kırış kırış yüzüne aydınlık geldi oturdu, III/129. Mektup mu dedin, III/131. B. Kurumuş ellerinde evirdi, çevirdi, III/132. A. İçeri giremedi, III/132. B. Dışarı çıkamadı, III/133. Rıza'yı da çağıramadı, III/134. Tahir'e mektubu uzattı, III/136. A. Tahir zarfı yırttı, III/136. B.

Şöyle göz attı, III/137. Heyecanlandı, III/138. B. Senin bankadaki parana ikramiye çıkmış, III/140. Büyük Hanımın ağarmış kaşları o anda çatıldı, III/142. Daire çıkmış da, III/143. Demek daire çıkmış, III/144. Bakın şu işe, III/145. Ben de oğlanlardan mektup geldi sanmıştım, dedi, III/146. Elindeki zarfı kapının eşiğine fırlatıp attı, III/147. Kapıyı "küt" diye Tahir'in yüzüne kapattı, III/148. Tahir, alamadığı bahşişe mi yansın, Büyük Hanımın daireye hiç sevinmediğine mi kızsın, bilemedi, III/149. Biz de şaşkınlıktan pencerede öyle bir süre kalmışız, III/150. Toparlandım, III/151. A. Yürüyün, III/151. B. Şimdi bize gidelim, III/152. Akşam ders çalışırız, III/153. Gecenin yansının gülünç fıkralarla geçtirileceğini hepimiz biliyorduk.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/1. Aynı sınıftan on arkadaşlık, IV/2. Onumuz da ilk kez İstanbul'a gelmiştik, IV/3. Sirkeci'de bir otele yerleştik, IV/4. Daha doğrusu, iki odaya yayıldık, IV/5. Odaya kişi başına günlük yüz elli kuruş ödüyorduk, IV/6. Paramız bitmesin diye cebimizdeki üç beş kuruşu idareli harcıyorduk, IV/7. Amacımız, üniversite sınavını kazanıp öğrenime devam etmektir, IV/11. Sınav günleri de gelip çattı, IV/12. A. Onca öğrencinin arasından sıyrılıp okula kaydımı yaptırmıştırdım, IV/12. B. Sevinememiştik, IV/13. Kara kara düşüncelere dalmıştım, IV/14. İki yakam nasıl bir araya gelecekti, IV/15. Sabah çorbasını hangi para ile içecektim, IV/16. Ordan alıp buraya koyuyordum, IV/17. A. Hesaba kitaba vuruyordum, IV/18. Değirmenin suyu nasıl dönecekti, bilemiyordum, IV/19. Ben, ne edip edip önce kendime bir iş bulmalıydım, IV/20. Ama nasıl bulmalıydım, IV/21. Bu benim ilk gurbete çıkışımdı, IV/22. A. Yol bildiğim yoktu, IV/22. B. İz bildiğim yoktu, IV/23. O sıralarda bir arkadaşım öğretmen olmamı öğütleyince buna aklım yattı, IV/24. Madem ki karar vermişim, IV/25. Zaman geçirmeden müracaat etmeliydim, IV/26. Nasıl karşılanacağımı bilemeden doğruca Cağaloğlu'nun yolunu tuttum, IV/27. Maarif Müdürünün odasına girdim, IV/28. İçinde bulunduğum durumu açık seçik anlattım, IV/29. Müdür dinledi, IV/30. Çok üzüldü, IV/31. B. Çay ısmarladı, IV/32. Beni yüreklendirici sözler etti, IV/33. Heyecanımı yatıştırdı, IV/34. -Belki böylesi senin için daha hayırlıdır, dedi, IV/35. Önüme bir liste uzattı, IV/37. A. Aylıklı iş aramaktaydım, IV/37. B. Yine de yakın yerler geçiyordu içimden, IV/38. İstanbul'a yakın olmalıydım, IV/39. Kopmamalıydım, IV/40. A. Müdür Bey, içimden geçenleri anlamış olacak, IV/40. B. Yüzüme baktı, IV/41. -Keşke çok yakın yerlerde açık öğretmenlik olsaydı da seni fazla uzaklara yollamasaydım, dedi,

IV/42. Önümdeki listeye anlamsız anlamsız baktım, IV/44. A. Hiç birini bilmiyordum, IV/44. B. Tanımıyordum, IV/ 45. İyiliğini kötüye kullanmış olmamak için Müdür Beye de soramıyordum, IV/46. Şöyle kendimce inceledikten sonra adı güzel olan bir köyün üstüne parmağımı koydum, IV/47. -Burası olsun Müdür Bey, dedim, IV/48. A. Müdür Bey, parmak koyduğum köye şöyle bir baktı, IV/48. B. Yüzü aydınlandı, IV/49. -Hadi şansın varmış, iyi köy seçtin, dedi, IV/51. Bu istenenleri nasıl hazırlayabilirdim, IV/52. Hele ikamet ilmuhaberini dünyada çıkartamazdım, IV/53. "Sirkeci'de otelde kalıyorum, bana belge verin." diyebilir miydim, IV/54. Hangi Muhtar mühür basardı, IV/55. Benim durgunlaştığımı görünce Müdür Bey atıldı, IV/56. A. -Sen hiç merak etme, IV/56. B. Her iş düzene girer, IV/57. Zile bastı, IV/59. A. -Şimdi, öğretmen arkadaşım ile çıkacaksınız, IV/59. B. Gerekli evrakı öğleye kadar tamamlayıp geleceksiniz, IV/60. Muhtara benim gönderdiğimi söylersin, IV/61. Adres olarak benim evin adresini yazarsınız, IV/62. Hadi yürüyün, IV/63. Şu müdür de ne kadar iyi insandı, IV/64. Umduğumun üstünde yardımcı oluyordu, IV/65. Görevliyle birlikte yola çıktık, IV/66. Sağlık raporuydu, ikamet kâğıdıydı, şuydu, buydu diyerekten ordan oraya koşturup istenenleri tamamladık, IV/67. Müdür Bey, öğleden sonra tayinimle ilgili atama emrini zarflayıp elime tutuşturdu, IV/68. -Hadi hayırlı olsun, IV/69. Sıkıntın olursa beni ararsın, IV/70. Bu zarfı ilçede Maarif Memuruna ver, IV/71. A. Kuş kadar hafiflemiştim, IV/71. B. Sevinmem mi gerekir, üzülmem mi gerekir bilemiyordum, IV/72. Cebimde öğretmen olduğumu gösterir evrak, Sirkeci'nin yolunu tuttum, IV/73. Trene alışkanlığımızdan mıdır nedir, otobüs aklıma bile gelmemişti, IV/74. Nemelâzım, zamanı geçirmem doğru olmazdı, IV/75. Bir an önce göreve başlamalıydım, IV/76. A. Ertesi gün, atladım trene, IV/76. B. İlçenin yolunu tuttum, IV/78. Nerelerden geçtiğimin farkında bile değildim, IV/79. A. Tren gitti gitti, IV/79. B. Bir ovanın düzünde durdu, IV/80. Meğer ilçenin istasyonu burasıymış, IV/81. B. Şöyle bir etrafıma baktım, IV/82. Sorumlu memura sordum, IV/83. -İlçe nerede, IV/84. Yabancı olduğumu anlayan memur ilerdeki tepeyi gösterdi, IV/85. -İlçe şu tepenin ardına düşer, IV/86. Gösterdiği yer oldukça uzaktı, IV/87. Elimde valiz, ovanın düzünde kalmıştım, IV/88. Yükümle şu uzaktaki tepeyi aşamazdım, IV/89. Yürümekten başkade çare yoktu, IV/90. Düşünürken ne kadar zaman geçtiyse, bir yerlerden toz toprak içinde bir jeep bulunup geldi, IV/91. Keşiften dönüyorlarmış, IV/92. Beni de aralarına aldılar, IV/94. Geceyi ilçede, jeepte tanıştığım Savcı Beyin tavsiye ettiği otelde geçirdim, IV/95. Sabah olunca doğruca ilçenin Maarif Memurluğuna gittim, IV/96. Elimdeki zarfı memur beye verdim, IV/97.

Memur bey çok sevindi, IV/98. A. Ben gelmeseymişim okul öğretmensiz kalacakmış, IV/98. B. Öyle söyledi, IV/99. A. Beni yakından tanımak için sorular sordu, IV/99. B. Cevaplar verdim, IV/100. Hemen oradaki işlemler de kısa zamanda tamamlanınca zile bastı, IV/101. Gelen kişiye: -Öğretmen Beyi köyün otobüsüne yetiştir. Onlar, öğleye kalmazlar (dedi), IV/102. A. Yolda öğrendim, IV/102. B. Köyün otobüsü yokmuş, IV/102. C. Ben ancak, bucak merkezine kadar otobüsle gidebilecektmişim, IV/104. Nasıl olsa bucaktan bir çaresine bakardım, IV/105. Bucak merkezine hareket eden külüstür arabaya yerleştiğim zaman şöyle içimden "Ohh!" diyebildim, IV/106. Kaç gündür ordan oraya koşturup duruyordum, IV/107. Şansıma karşıma hep güzel insanlar çıkmıştı, IV/108. Hep yardım görmüştüm, IV/109. Bucak, küçük, şirin bir yerdi, IV/110. Kenan, bucakta tanıştığım ilk kişiydi, IV/111. Yardım için koşturuyordu, IV/112. O gün beni bırakmadı, IV/113. Evlerinde konuk etti, IV/114. Anasıyla, babasıyla tanıştırdı, IV/115. Kısa zamanda birbirimize ısındık, IV/116. İyi bir aileydi, IV/117. Konuksever kişilerdi, IV/118. A. Bana, sanki kırk yıllık dostlarıymışım gibi davranıyorlardı, IV/118. B. Mutlu oluyordum, IV/119. Kenan beni köye giderken de yalnız bırakmadı, IV/120. "Elimle köye, muhtara teslim etmeliyim." diyordu, IV/121. Beş yüz kuruşa kiraladığımız atlı arabaya binip köyün yolunu tuttuk, IV/123. Yolun iki tarafı da ormanlıktı, IV/124. Yemyeşildi, IV/127. Tırısı geçti mi durmak bilmiyorlardı, IV/128. Arabacı da hoş sohbet bir adamdı, IV/129. Konuşa konuşa köye vardık, IV/130. Köyün halkı beni sevgiyle karşıladı, IV/131. Hele karı koca öğretmenler yolumu dört gözle beklemekteymişler, IV/132. Sekiz yıldır bu köydelermiş, IV/133. Yeni atandıkları okula, Taşlıtarla'ya gitmeye can atıyorlardı, IV/134. İstanbullu olacaklardı, IV/135. Böylece köyedeki görevi noktıyorlardı, IV/136. Bu yüzden çok sevinçliyidiler, IV/137. Köyden ayrılmaları için devir teslim işinin bir an önce sonuçlanması gerekirmiş, IV/138. Hemen devir teslim işlerine başladık, IV/139. Yanımızda muhtar da vardı, IV/140. Devlet görevine ilk başlıyordum, IV/141. Devir teslim işi bittikten sonra göreve başlamış sayılacaktım, IV/142. Okulun demirbaş listesi çoktan hazırmış, IV/143. Hemen önüme sürdüler, IV/145. A. Ben "Anlaşılan gelenek böyle." diyorum, IV/147. A. Ben sadece imza atıyorum, IV/147. B. İmza atmakla meşgulüm, IV/148. İmza işlemleri tamamlandı, IV/149. Kucaklaşıp öpüştük, IV/150. Karı koca öğretmenleri köyün dışına kadar uğurladık, IV/151. Şimdi okulun bir başıma sorumlusuydum, IV/152. İki sınıflı okulu açıp kapatıyordum, IV/153. Çocuklar gelip gidiyordu, IV/154. Öğretmenliğe hemen ısınmıştım, IV/155. A. Geceleri çalışıyor(dum), IV/155. B.

Hazırlık yapıyordum, IV/156. Köy halkıyla da sıcak ilişki kurmuştum, IV/157. Seviyorlardı, IV/158. Her öğün sinilerle yemek geliyordu, IV/159. Okulun bir odasında kalıyordum, IV/160. Odayı dayayıp döşemişlerdi, IV/161. Akşam üstleri sahile, denize iniyordum, IV/162. Martılar uçuyordu, IV/163. Uzaktan gemiler geçiyordu, IV/164. Köyümden İstanbul'a kömür taşıyan tekneler vardı, IV/165. Köyde bizim alışık olmadığımız bir düzen hakimdi, IV/166. A. Yaşlıların devam ettiği kahve ayrı(ydı), IV/166. B. Gençlerinki ayrıydı, IV/167. Oyun oynayanlar başka kahveye giderdi, IV/168. A. Köy çok hoşuma gidiyor(du), IV/168. B. Canla başla çalışıyordum, IV/169. Kısa zamanda ahbaplar edinmiştim, IV/171. A. Akşam radyodan haberleri dinler(dim), IV/171. B. Haber bittikten sonra da haberlerin açıklamasını yapardım, IV/172. Aradan iki ay geçti geçmedi ilçeden çağırdılar, IV/173. Gittim, IV/174. Doğruca Maarif memurunun odasına çıktım, IV/175. Beni güler yüzle karşıladı, IV/176. İki orta kahve söyledi, IV/177. Kahvelerimizi içerken söze başladı, IV/178. - Öğretmen Bey, seni o köyden aldık, IV/179. Daha küçük, çocuğu az, İstanbul'a çok yakın bir başka köye verdik, IV/181. Senin yerine de askerden yeni terhis olan iki arkadaş atadık, IV/182. Hadi hayırlı olsun, demez mi, IV/183. Maarif Müdürünün beni gözetmesi için yazdığı mektubu Maarif Memuru demek ki unutmamıştı, IV/184. Oysa köyüme ben çoktan ısınmıştım, IV/185. Bana kalsa dünyada ayrılmazdım, IV/186. Rahatım yerindeydi, IV/187. Çocuklara alışmıştım, IV/188. Çocuklar bana alışmıştı, IV/189. Çok sayıda ahbap edinmiştim, IV/190. Her akşam birisinin evine konuk oluyordum, IV/191. Sohbetimiz uzuyordu, IV/192. Hemen kendimi toparladım, IV/193. Devletin işine karışacak değildim ya, IV/194. Emir emirdi, IV/195. Hem bu atama iyilik olsun diye yapılmıştı, IV/197. Yeni atama emrini cebime yerleştirip köye döndüm, IV/198. Bir başka köye atanmamla ilgili haber çoktan yayılmıştı, IV/199. Öfkeleniyorlardı, IV/200. "Bu da neyin nesi kışın ortasında?" diyenler çoktu, IV/201. İşin iç yüzünü anlatamıyordum, IV/202. Bizden kurtulmak mı istedin demezler miydi, IV/203. Yeni öğretmenler iki gün geçmeden çıkıp geldiler, IV/204. Bunlar meslekten öğretmendiler, IV/205. Öğretmen okulunu bitirmişlerdi, IV/206. Askere gitmeden önce de öğretmenlik yapmışlardı, IV/207. Tecrübeleri vardı, IV/208. Şimdi okulu benim teslim etmem gerekirdi, IV/209. Ben de alıştığım gibi demirbaş listesini çıkarıp sürdüm önlerine, IV/212. A. Baktılar, IV/212. B. "Sayalım" dediler, IV/214. Güvenim var ya, IV/215. Cam dolaptan indirip saydık, IV/217. Şöyle bir bozuldum, IV/219. "Bakalım." Dediler, IV/221. Güvenim var ya, IV/222. Baktık, IV/223. B. İçinde âlet edevat yok, IV/223. C.

Boş, IV/224. Listelerde yazılanların hemen hemen yarısı yok, IV/228. A. "Senin dürüstlüğü için en küçük kuşku yok. Olamaz da." diyorlardı, IV/228. B. "Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar." demeyi de unutmuyorlardı, IV/229. Yerden göğe hakları vardı, IV/230. Böylece devlet görevinde ilk dersimi alıyordum, IV/231. A. Dersi alıyordum, IV/231. B. İşin içinden nasıl çıkacaktım, bilemiyordum, IV/232. Böyle günlerce listeye karşılıklı bakıp duramazdık ya, IV/233. Bana olmayan eşyaları gözle kaş arasında, aceleye getirerek, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden öğretmen, şu anda İstanbul'da belki deniz kıyısında keyif çatıyordu, IV/234. A. Belki de öğrencilerine doğruluk üstüne nutuk çekmeyi de ihmal etmezdi, IV/234. B. Kim bilir, IV/235. A. Muhtar, ilk devir teslim olayına da tanık olduğundan bir bana baktı, IV/235. B. Bir ötekilere (baktı), IV/236. -Verin şu listeyi, dedi, IV/237. B. Bastı imzayı, IV/238. Bundan böyle okulun demirbaşları benim üstümde görülsün, diye devam etti, IV/ 240. Tüy kadar hafiflemiştim, IV/241. Muhtar konuşmasını sürdürdü, IV/242. -Ben şimdi, bu eksik listeyi imzalattıran öğretmeni Taşlıtarla'da bulmaz mıyım, IV/243. Burnundan fitil fitil getirmez miyim, IV/244. Sonra bir sigara yaktı, IV/245. Yürüyün kahveye, bir acı kahveyi hak ettik, dedi, IV/246. Aradan yıllar geçti, IV/247. Bir gün, bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden o öğretmenin, bir derneğin başkanı olarak solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni, hırsızlık üstüne nutuk çektiğini gazetelerde okumayayım mı, IV/248. Gözlerime inanamadım, IV/249. A. Bir daha okudum, IV/249. B. İsim aynı, IV/250. Yeniden okudum, IV/251. Sonra güldüm acı acı, IV/252. O köy, o yürekli muhtar, içi boş duvar saati, boşalmış kütüphane, gözlerimin önünde başladı dönmeye.

V. ÇAVUŞ

V/1. Hapistekilerle görüşüp başlarından geçen olayları işleyemez miydik, V/2. Aktaracağımız bu olaylar dinleyenlerin ibret almalarını sağlayamaz mıydı, V/3. Hapis hayatının zor yanlarını aktararak caydırıcılık görevini yerine getiremez miydik, V/4. Bu düşüncelerle yola çıktık, V/5. Önce Emniyetten izin almamız gerekiyordu, V/6. Yetkililere amacımızı anlatınca büyük ilgi gördük, V/7. Onlar da böyle bir programın çok yararlı olacağına inanıyorlardı, V/8. Eğitimci Orhan Bey, programın eğitim danışmanıydı, V/9. Programı birlikte yapacaktık, V/10. A. Orhan Bey iyi insandı, V/10. B. Kültürlüydü, V/10. C. Hoşsohbetti, V/11. Yarı Açık Cezaevinin yolunu tuttuk, V/12.

Eğitimci, Teknisyen Rıza ve Erolla birlikte dört kişiydik, V/13. Yanımızda ayrıca Emniyetten görevliler vardı, V/14. İnfaz savcısı bizi Ceza Evinde karşıladı, V/15. Müdürün odasında sohbetimizi tamamladıktan sonra, hükümlülerle görüşebileceğimiz genişçe bir odaya geçtik, V/16. Hükümlüler önceden seçilmişlerdi, V/18. Biz hükümlülere amacımızı kısaca anlattık, V/19. Dinlediler, V/20. Açık olarak konuşacaklarını, başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi için her türlü ayrıntıyı dile getireceklerini içtenlikle bildirdiler, V/21. İyi yoldaydık, V/22. Yaşı ellinin üstünde, temiz yüzlü, saç sakalı ağarmış, oldukça şişman bir hükümlü öne geçti, V/24. İnfaz savcısı dostça seslendi, V/25. -Çavuş, başından geçenleri aynen aktar, V/26. Şişman adam, ağır ağır yerinden doğruldu, V/28. Çavuşun tertemiz yüzü vardı, V/29. Hiç kimse bu adamın suç işleyeceğini düşünemezdi, V/30. Çavuş, mikrofona yaklaşip başından geçen olayları ağır ağır anlatmaya başladı, V/31. A. Çavuş, olaya giriyor(du), V/31. B. O günlerin etkisini de içinde büyüterek anlatırken bizim eğitimci heyecanlanıp tamamen ayrı bir başka soru soruveriyordu, V/32. Karşıdaki anlattığına nokta koymadan bir başka soruyla karşılaşırsa konuyu dağıtması, o ilk heyecandan uzaklaşması işten bile değildi, V/33. A. Konuşmasını tekrar toparlayıp anlattığı noktaya getirmek hem zaman alırdı, V/33. B. Hem de ilk anlatırken yaşadığı havayı yakalaması güçleşirdi, V/34. Çavuş havaya giriyor, V/35. -...O gün sabahın ilk ışıklarıyla kalktım, V/36. Bizim hanım alışıkt olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/37. Eğitimci hemen araya giriyor, V/38. -Babanın adı ne, V/40. A. Baktım, V/40. B. Konuşma dağılacak, V/41. Bir başka yöntem bulmalıydım, V/42. Şöyle yaptım, V/43. A. Biz soruları toptan soracak(tık), V/43. B. Onlar da baştan sona anlatacaklardı, V/44. Sonunda ayrıntı kaldıysa, o zaman ara sorularla o ayrıntıların da gün ışığına çıkmasını sağlayacaktık, V/45. Çavuş yeniden mikrofonun başına geçti, V/46. Hepimiz sustuk, V/47. Anlatmaya başladı, V/48. - Efe'nin ünü Muğla sınırlarını aştı, V/49. Astığı astık, kestiği kestikti, V/50. A. Kanun dinlemiyor(du), V/50. B. Töre dinlemiyor(du), V/50. C. Aklına estiği gibi yaşayıp gidiyordu, V/51. Suçlarıyla ilgili olarak tuttuğumuz çetele her gün kabarmaktaydı, V/52. Soygun, ırza geçme, adam öldürme gibi her bir suçu omuzlarında taşımaktaydı, V/53. Köylüler Efe korkusundan kervanın ardına takılıp yola çıkamıyordu, V/54. Kadınlar, kızlar tek başlarına bağa bostana gidemiyorlardı, V/55. Bir jandarma komutanı olarak olanı biteni içime sindiremiyordum, V/56. Devlet devletliğini göstermeliydi, V/57. Devlet, halkını kötü kaderiyle baş başa bırakamazdı, V/58. Mutlaka arkalarında olmalıydı, V/59. Ovanın yüzündeki bunca insan, bu kötü

Efe'nin edepsizliğine bırakılabilir miydi, V/60. Sonunda vur emri çıktı, V/61. Jandarmalarla birlikte devamlı takipteyiz, V/62. Ne zaman kıtırsak, iğnenin deliği de olsa bulup kaçıyor, V/63. Gecemiz, gündüzümüz yok, V/64. Devamlı olarak dağ demeden, yol demeden ordan oraya koşturmaktayız, V/65. Takipler sonuçsuz kalıyor, V/66. Aslında onun sağ olarak elerek ele geçmesi gerek, V/67. A. Çıkmalı kanun karşısına, V/67. B. Bir bir hesap vermeli, V/68. Böyle düşünüyorum, V/69. Şaşırılmışım, V/70. A. Ne yapmalıydım, V/71. Hep bunu düşünüyordum, V/72. O gün yine sabahın ilk ışıklarıyla yataktan kalktım, V/73. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/74. A. Bir de canım sıkılıyor, V/74. B. Anlatamam, V/75. Çay mı içtim, çay beni mi içti, bilen yok, V/77. B. Tek başıma çıktım yola, V/78. Rastgele sürmekteyim, V/79. A. Milas ile Yatağan arasında kır kahveleri var, V/79. B. Oralardan geçmekteyim, V/80. Bir kır kahvesinden şen şatır sesler geliyor, V/81. Anlaşılan sabahın şu kör ayazında şenlik var, V/82. A. Jeepi sağa çekip durdum, V/82. B. Dinledim, V/83. Bu şarkılı türkülü şenliği, sabahın bu saatinde Efe'den başkası düzenleyemezdi, V/84. "Demek ki avanesiyie birlikte burada." diye geçti içimden, V/85. Bir başımayım, V/86. Düşündüm, V/87. Ne yapabilirdim, V/88. Gerisin geri dönüp jandarmayı getiremezdim, V/89. Ben Milas'a gidip gelene kadar Efe, dağları çoktan aşardı, V/90. Ne yapılacaksa şu anda yapılmalıydı, V/91. Gözümü karartıp beylik tabancayı çekip kahveye daldım, V/92. Kahvenin arkası uçurumdu, V/93. Oradan kaçılmazdı, V/96. -Hasaan, Ömer, Ali, sizler arkayı tutun, V/97. A. Dursun Onbaşı sen de Mahmutla İbrahim'i al, V/97. B. Kapıyı gözle, V/99. Efe, beni böyle bir anda karşısında görünce şaşırıldı, V/100. Kıpırdı, V/101. Davrandığı an vuracağımı biliyor, V/102. Silâhını masaya bırakıp ellerini havaya kaldırdı, V/103. Saniyenin içinde kelepçeyi ellerine geçirdim, V/104. Kahvenin içinde çıt yok, V/105. Oynak Zeynep bir masanın altına yarı çıplak sinmiş duruyor, V/108. A. Oynak Zeynep, duramıyordu yerinde, V/108. B. Korkusundan tir tir titriyordu, V/109. Uzatmıyayım, V/111. Efe, iri gözleriyle etrafı şöyle taradı, V/112. Öteki jandarmalar nerede, V/113.-Güldüm, V/114.- Ne jandarması Efe, benden başka kimse yok, V/115. -Yaman oyuna getirdin, V/117. Fazla konuşmadım, V/121. Ormanda yangın çıkmış da, V/124. Jeepten indim, V/125. A. Şu jeepteki iti alın, V/125. B. Nezarethaneye atın, V/126. Ben gelinceye kadar sorgu sual yok, V/128. Dağ eşkiyası Efe(dir), V/129. Efe mi, V/130. Jandarmalar şaşırıldılar, V/132. Ben de kaymakama çıktım, V/134. Karakolu falan basarlar diye korkuyoruz, V/135. Aradan beş saat kadar zaman geçti, V/136. Doğruca karakola döndüm, V/137. -

Getirin şu iti karşıma, dedim, V/138. Getirdiler, V/139. Ayakta zor duruyor, V/141. Kapıda görünmesiyle birlikte tokatı yüzüne indirdim, V/143. A. Tutup kaldırayım dedim, V/143. B. Kalkmıyor, V/144. A. Doktor geldi, V/144. B. Muayene etti, V/145. "Beyin kanaması." demez mi, V/146. Allah Allah, bir şamarla beyin kanaması geçirecekse vay başıma gelene, V/147. A. Öğrendim, V/147. B. İşin şekli değişik, V/148. B. Zor çıkarıp getirmişler, V/149. Bilseydim böyle olduğunu vurur muydum, V/150. İş işten geçmişti, V/151. Doktor acele olarak Muğla'ya yetiştirmemizi istiyordu, V/152. Hemen jeepe atlayıp Muğla'nın yolunu tuttuk, V/153. Aksilik bu ya, yolda da jeepimiz devrilmez mi, V/154. A. Uzatmıyayım, V/154. B. Hastahanenin avlusuna girdiğimizde ölmüştü, V/155. A. Olayın öylesine etkisinde kalmışız, V/155. B. İçerde çit çıkmıyor, V/156. Sinek uça duyulacak, V/157. Üzülmemek elde mi, V/158. Çavuş, kaderin ördüğü ağ içerisinde ne yapsa faydasız kalmış, V/161. -Bir şamarın karşılığı sekiz yıl hapis, V/162. -Çok yazık olmuş, V/165. Çavuş, sigarasını yakıp kenara geçti, V/166. O acıklı günleri yeniden yaşıyor gibiydi, V/167. Yankesicinin, esrarcının anlattıklarını banda kaydettikten sonra, sıra zimmet suçlusuna geldi, V/168. Zimmet suçlusu bir büyük kuruluşun veznedarıymış, V/169. Günün birinde müfettişler, hesaplara el koyunca, iki yüz bin liralık açık ortaya çıkıvermiş, V/170. Zimmet suçlusu ilk yakalandığı günkü gibi heyecanlıydı, V/171. Savunma içerisindeydi, V/172. Savcı Beyin gözünün içine baka baka "Hepsi iftiraydı." diye söyleniyordu, V/173. Sordum, V/174. -Peki, bu açık nereden geliyor, V/175.-Efendim, müdür bey ziyafet çekecek, V/176. Çekiyor, V/178. A. Bakıyorum, V/178. B. O fasılda para yok, V/179. Bir başka fasıldan aktarma yapıyorum, V/180. Neymiş, yanlış işlemiş, V/181. Bir de yüz lirayı bulmayan açığım var, V/182. Aybaşı gelse kapatacağım, V/183. Zimmet suçlusu bu üslûp içerisinde olayları anlatıp bitirdi, V/184. Sanki yeniden duruşmaya çıkmış gibi heyecanlıydı, V/185. Duruşma yenilenmiş gibi umutluydu, V/186. Savcı Beyin gözlerinin içine baka baka suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışıyordu, V/187. Sordum, V/188.- Dava nasıl sonuçlandı, V/190. O günkü çalışmalarımız tamamlanmıştı, V/191. Müdür Beyin odasında yorgunluk kahvelerini içtikten sonra yarın tekrar gelmek üzere vedalaşacaktık, V/192. Eğitimci, teknisyenler, savcı, müdür önden yürüyünce arkada kaldım, V/193. Yanımda zimmet suçlusu duruyor, V/194. Beni yalnız görünce öğünmeden de edemedi, V/195. Kulağıma eğilip fısıldadı, V/199. Gençliğimizi yaşamaya fırsat mı vardı, V/200. Körolası Melehat'ı tanımaz olaydım, V/201. Önce kendisiyle, sonra bulduğu kadınlarla düşüp kalkmaya başladım, V/202. Maaş dediğin

sayılı para, V/204. A. Veznedeki parayı ucundan, kıyısından kırpa kırpa, nasıl olsa kapatırım diye iki yüz bini yemişiz, V/204. B. Farkında değiliz, V/205. Zimmet suçlusu, mikrofونun açık olduğundan habersizdi, V/206. Anlattıklarına ne diyebilirdim, V/208. O da güldü, V/209. Bir çok kadınla ilişki kurmuş olmanın havasıyla yürüdü gitti, V/210. Benim aklım hâlâ Çavuştaydı, V/211. Ötekilere yetişip o günün son sorusunu müdüre sordum:

VI. REİS BEY

VI/2. Seferoğlu'nun kamyonundan atlayıp eşyalarını kaldırıma koyunca, çevresini önce çocuklar, sonra da meraklılar sardı, VI/3. Çocuklar baştan kamyonu koşmuşlardı, VI/4. A. Seferoğlu, kasabanın girişinde kornaya basar (dı), VI/4. B. Sesli sesli bağirtısından gizli bir sevinç duyardı, VI/5. Bu korna sesi, "Aha yine sağ salim geldim." demekti, VI/9. Bedford'un sesini duyan çocuklar mezarlığın başında toplandı, VI/10. Çocuklar, yerlerinde duramıyorlardı, VI/11. A. Hani ses çıkaran olmasa, kamyonun dibinde yatacaklar(dı), VI/11. B. Benzin kokusunu sindire sindire gözetlemenin tadını çıkaracaklardı, VI/12. Bedford yokuşa vurunca çocuklarda kıpırdanmalar oldu, VI/13. Kâtibin Nuri öne geçti, VI/14.-Bu kamyonun Türkiye'de kaç dere var, VI/16.-Mestan'ın Yakup öfkeleni, VI/17. -Ülen, biz nereden bilelim, VI/18. -Nuri bilgiçlik taslayan çalımla kaykıldı, VI/19. -Topu topu üç dene varmış, VI/20. Dayıngil konuşurkene kulak misafiri oldumdu, VI/21. A. Bu ara Seferoğlu'nun Bedford'u yokuşu çıkmış(tı), VI/21. B. Caddeyi bulmuştu, VI/22. A. Kamyon tozu dumanı savurup vardı, VI/22. B. Kahvelerin önünde durdu, VI/24. Bir şeye de benzetemiyordu, VI/25. A. Parmaksız, "Bunlar de neyin nesi?" diyenlere karşılık vermiyor(du), VI/25. B. O kurnaz yüzündeki çizgileri yayarak gülüyordu, VI/26. Çocuklar şamatayı artırınca Necdet öfkeleni, VI/27. A. -Şunlara bak şunlara, VI/27. B. İpini koparan gelmiş, VI/29. Şamar iniyor ense kökünüzü ha, dağılın dedim, VI/30. Kirlenmiş eski şapkasını düzelten, burnunu elinin yanıyla silen, belli belirsiz mırırdanan çocuklar çekilip Dursun'un duvarına dayandılar, VI/32. A. Çay isteyene çay (getirdi), VI/32. B. Kahve isteyene kahve getirdi, VI/33. A. Necdet, "Tarçının var mıydı?" diyecek oldu, VI/33. B. Sözü ağzına tıkadı, VI/35. Çayı bulduğuna şükret, VI/36. Bu Delioğlan sözünü kimseden sakınmazdı, VI/37. A. Bir gün, Reis Bey ile kasabanın ileri gelenleri kahvenin baş köşesine oturmuşlar(dı), VI/37. B. Piyangodan söz açmışlardı, VI/41. A. -A delibozuk, yüz kuruşu saymasını bilmezsin, VI/41. B. Elli bin lirayı ne yapacaksın, VI/43. A. Elini

ıslak kirli önlüğüne sildi, VI/43. B. Reis Beyin karşısına geçti, VI/45. Senin gibi düzrüye on panganot verip akşama kadar saydırcen, VI/46. Parmaksız daha içtiği kahvenin fincanı soğumadan eşyalarını toplayıp Necdet'i de yedeğine alarak yürüdü, VI/47. Parmaksız, ortaokuldan sonra okuyamamıştı, VI/48. Bir baltaya da sap olamadığından ordan oraya sürtüyordu, VI/50. Kasabanın, yüksek okullarda okuyan, o üç beş genç kasabaya gelince Hacı Dayının canı iyice sıkılırdı, VI/51. "Bizim kaldırım mühendisi, kahve köşelerinde pineklemekte olsun, şunlara bak şunlara. Yarın kimi doktor, kimi kaymakam olacak." derdi, VI/52. A. Sonra bu okuyan gençleri çevresinde toplar(dı), VI/52. B. Onlarla "dünya ahvalinden" sohbet ederdi, VI/55. Parmaksız yıllığı yirmi beş liradan cadde üstünde bir dükkân kiraladı, VI/56. A. Mikrofonu içe (yerleştirdi), VI/56. B. Hoparlörü dışa yerleştirdi, VI/57. Dükkâna beş altı tahta sandalye ile bir kırık masa da atınca dekor tamamlanmıştı, VI/58. A. Sonra gitti, VI/58. B. Eşkıyalıktan dönme Rüstem'i bulup getirdi, VI/60. A. Çal ha çal, VI/60. B. Söyle ha söyle, VI/62. Rüstem'i dinleyenlerden: "Bu Rüstem Efe de buralarda heder olup gidiyor. Varsa Ankara'ya, dayansa radyyonun kapısına, aha ben geldim dese, almazlar mı ki?" diyenler vardı, VI/64. A. Birinin Belediyede olduğu söylenirdi, VI/64. B. Birini de Mescitönü'ndeki kahveci Yıkık Ali getirmişti, VI/65. Rüstem Efe, bağlamayı kucaklayıp türküye yumulunca Hasan Ali'nin kahvesindeki Sahibinin Sesi, Ömer'in kahvesindeki Odeon marka gramafonlar hemen susturulurdu, VI/66. Böyle böyle işler sürdü gitti, VI/68. Parmaksızın konuşmasına diyecek yoktu, VI/71. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin." diyordu, VI/73. Reis Bey bile gülüp geçiyordu, VI/74. Kasabanın içinden "Biz neden sürü oluyor muşuz?" diyen de çıkmadı, VI/75. Hoparlör yayını aylarca devam etti, VI/76. Bu "acaip" yayına ilk tepki Hacı Dayıdan geldi, VI/77. A. "Bizim düzrü deccal mı oldu ne?" diyor(du), VI/77. B. Ağzına geleni söylüyordu, VI/78. Parmaksız, babasıyla ipleri çoktan koparmıştı, VI/79. Köyün bazı "avara" gençlerini toplayıp keyfine bakıyordu, VI/80. Derken işleri biraz daha ilerletti, VI/81. A. Kasabalının kimisine dilekçe yazıyor(du), VI/81. B. Kimilerini de tutup evkafa, doktora götürüyordu, VI/82. Parmaksız böyle yaptıkça çevresi de genişliyordu, VI/83. Yalnız Hacı Dayı farkındaydı işin, VI/84. "Aman ha komşular, yanılıp yenilip de kasabanın mührünü benim oğlana teslim etmeyin. Sonra iki cihan bir araya gelse elinden alamaz." diyordu, VI/85. Hacı Dayının sesi gürültüye karışıp gittiğinden kimsenin kulağına girdiği yoktu, VI/86. Sonunda seçim günleri geldi dayandı, VI/87. Artık hoparlör yayımına dur durak mı vardı, VI/89. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin,

VI/90. Reis, geniş adamdı, VI/92. Kendisine büyük güveni vardı, VI/93. Nasıl güveni olmasındı, VI/94. Yol mu yapılacak, ilk kazmayı kendi evine vurmuştu, VI/95. İmeceye mi çıkılacak, kalabalığın başına geçmişti, VI/97. Seçimler yapıldı, VI/98. Parmaksız, az bir farkla seçimi kazandı, VI/100. A. Kasabanın mührünü teslim aldı, VI/100. B. Oturdu, VI/101. Yeniden doğmuş gibiydi, VI/103. Geceleri fener alayları düzenlendi, VI/104. Eski Reisin evi önünde tenekeler çaldırıldı, VI/105. Hay huy içerisinde on beş gün akıp gitti, VI/107. İlk tekme, eşkıyalıktan dönme Rüstem Efeye vuruldu, VI/108. Rüstem'in bağlamasına gerek kalmamıştı, VI/109. Orda burda dolanırsa ayak bağı olurdu, VI/110. Hem kasabada Rüstem'in bileğini bükecek nice efeler yetişmişti, VI/111. A. Bir Mestan vardı, VI/112. Eli sopalı beli kamalıydı, VI/113. Kahveye girdi mi öteki efe geçinenler gizlenecek delik ararlardı, VI/116. A. Ne zaman görse kafasını çevirir(di), VI/116. B. Selâmı bile esirgerdi, VI/117. Bu durum da Reis Beyin canını sıkıyordu, VI/120. Günlerce ölçtü biçti, VI/121. Bir sabah ağzı kulaklarında başkanlık koltuğuna yayılıp ayak işi görenlerden birine seslendi, VI/123. Kara Haydar iki büküm içeri girdi, VI/124. Ellerini önüne kenetledi, VI/128. –Buyur, VI/129. Parmaksız koltuğuna biraz daha yayıldı, VI/130. A. –Şu kepçe kulaklarını aç, VI/130 B. Dinle, VI/131. –Hemen Mestan'ı bulup getireceksin, VI/132. Kara Haydar titremeye başladı, VI/136. Şunun hâline bakın, VI/139. Nasıl getirebilirmiş, VI/140. Kara Haydar, tokat yemiş gibi dışarı çıktı, VI/141. Dalgın dalgın sokaklarda yürüdükten sonra Yaradana sığınıp besmeleyi çekerek Mestan Efenin kumar oynadığı odaya girdi, VI/142. İçerisi adam doluydu, VI/143. Bir köşede zar atıyorlardı, VI/144. Bir başka köşede de ellerinde kâğıt, kılıç çekenler vardı, VI/145. Oda sahibi Kara Haydar'ı sararmış yüzle karşısında görünce dayanamadı, VI/147. –Hayırsa başına gele, VI/148. A. –Anladım, VI/148. B. Senin başında bir iş var, VI/149. Söyle söyle, VI/150. –Reis Bey Mestan Efeyi çağırıyor da, VI/151. Kara Haydar sözü tamamlayamadı, VI/154. Gidersem cartt diye yayvan ağzını ikiye ayırırım, VI/155. Aynen böyle söyle, VI/156. Kara Haydar, üstelemeden odadan çıkıp gitti, VI/157. Durumu Reis Beye anlattı, VI/158. Ah o ne, Reis gülüyor, VI/159. Oysa öfkelenip küplere binecek diye geçiriyordu içinden, VI/160. Parmaksız, aklına koyduğunu unutacak kişilerden değildi, VI/161. Yılmadan, usanmadan Mestan'ın izine düştü, VI/162. Masaya oturup görüşebilmek için her çareye başvurdu, VI/163. Seferoğlu'nu, Terzi Muharrem'i aracı olarak gönderdi, VI/164. Nice çaba sonunda Ömer'in kahvesinde bir köşeye karşılıklı oturabildiler, VI/165. A. Hemen kebablar geldi, VI/165. B. Sofralar kuruldu, VI/165. C. Tokat'tan özel getirilen rakı şişeleri açıldı,

VI/167. Kulpsuz, geniş ağızlı kahve fincanını sürdü önüne, VI/168. Parmaksız Mestan'a: İyi düşün, diyordu, VI/169. Zabıta memurluğu ne demek, VI/170. Kasabanın padişahı demek, VI/171. Sırtında devletin urbası, elinde devletin kamçısı, sözün üstüne söz mü koyan olur, VI/173. İyi düşün, VI/174. A. Ay dediğin nedir, VI/174. B. Sayılı gün(dür), VI/178. Millet yiyecek ekmeğe muhtaç biliyorsun, VI/179. Mestan'ın akli karıştı, VI/180. Yoksa devlet kuşu mu konuyordu başına, VI/183. Kıvrıkcık kumral saçlarını düzeltir gibi yapan Mestan'ın geniş, yuvarlak yüzü aydınlanır gibi oldu, VI/184. B. Hemen kolları sıvayıp işe girişti, VI/185. Kasabanın ünlü terzisi Muharrem Usta öteki işlerini bırakıp Mestan'ın giyeceği devlet urbasını dikti çıkardı, VI/186. Ayağında lacivert kilok pantolonu, üstüne çekilmiş parlak çizmesi, omuzu apoletli ceket ve ay yıldızlı şapkası içinde Mestan görülmeğe değerdi, VI/187. Daha da yakışıklı olmuştu, VI/188. Kamçısını parlak çizmelerine vura vura kasabanın üstünden altına, altından üstüne "volta" atıyordu, VI/189. Kimsede Mestan'a yan bakacak hâl kalmamıştı, VI/190. "Aman benden bulmasın da." diyen yolunu değiştiriyordu, VI/193. Parmaksız bu yaşta gönünü Yaşar Çavuşun kızma, Pembe'ye kaptırmıştı, VI/195. A. Amma evdeki hesap çarşıya uymamış(tı), VI/195. B. Karısı ardı ardına beş kız çocuğu doğurmuştu, VI/197. Belki Pembe ona oğlan doğururdu, VI/198. A. "Benim çocukların anası da yaşlandı canım. Sabah akşam kara zeytin mi yiyelim şu yaşta?" diyor(du), VI/198. B. Gevrek gevrek gülüyordu, VI/199. Ah şu Yaşar Çavuşu razı edebilseydi, VI/200. A. Sonra Mestan'la kahveye çekilip oturuyorlar(dı), VI/200. B. (Onlar) Seferoğlu gibi, terzi Muharrem Usta gibi hatırlılarla, karakolun çavuşuyla sofralar kuruyorlardı, VI/201. Böylece Mestan engeli kendiliğinden kalkıvermişti, VI/202. Belediyenin giriş katında Kütüphane olarak kullanılan genişçe bir salon vardı, VI/203. Burası boşaltılmalıydı, VI/204. Hem kitap da ne demektir, VI/206. Yeni yetmeler bu kitapları okuyup da ola ki akli çelinen çıkabilirdi, VI/207. Ne kadar kitap varsa Belediyenin önündeki alana yığırdı, VI/210. Kitaplar yanıyordu, VI/211. Hacı Dayı bastonunu kapıp geldiyse de kitapları kurtarmak mümkün olmadı, VI/212. Hacı Dayı ağzına geleni söyledi, VI/213. A. "İşine karışmak gibi olmasın amma Allah'ım, madem benim oğlanı yarattın, eee, ne demeye şeytani da yaratırsın?" diyor(du), VI/213. B. Ağzına geleni sayıp döküyordu, VI/214. Belediyenin Kütüphaneden kalma büyük salonu Belediye Lokali haline dönüştürüldü, VI/215. A. Bazı bazı derme çatma müzik toplulukları gelip burada konser vermeye (başladılar), VI/215. B. Ayda yılda bir gelen derme çatma tiyatro toplulukları oyun göstermeye başladılar, VI/216. Aradan aylar

yıllar geçip de tüm kara bulutlar ortaya çıkınca eleştiriler de duyulmaya başladı, VI/217. "Yanmışız ki kurtaranımız yok." diyenler vardı, VI/218. A. Reis Beyin adamları boş mu duruyorlardı, VI/219. Kâtip: "Reis Bey, Yetimin Dursun var ya böyle böyle diyesiymiş" deyince üç belediye işçisi ellerinde kazma kürek Yetimin Dursun'un evine damladılar, VI/221. Dursun, çakşırının uçkurunu sıkıp, ayağına yemenisini geçirip sokağa fırladı, VI/222. İşçileri, ellerinde kazma kürek görünce biraz şaşırды, VI/224. B. Senin burası çocuk bahçesi alanı içindeymiş, VI/225. Yıkım emri çıktı, VI/229. -Burası çocuk bahçesi olacakmış, VI/230. -Çocuk Bahçesi de ne ola, VI/231. -Eski köye yeni âdet gibi, VI/232. B. Yıkılacak dendi, VI/232. C. Aha geldik, VI/233. Yetimin Dursun ikinci hamleyi yapamadan Mestan Efe bir yerlerden bulunup geldi, VI/236. Dursun canlanır gibi oldu, VI/237. B. Bu nice iş, VI/238. B. Evsiz yurtsuz nerelere sığınırım, VI/239. A. -Geçimin benim boynumun üstüne mi, VI/239. B. Önceden düşünseydin, VI/240. Mestan parlak çizmesine kamçısını vura vura yürüdü gitti, VI/241. Ağlamak sızlamak boşa, VI/243. A. Kimi toprak dama çıktı, VI/243. B. Kimi avlu duvarına yumuldu, VI/244. A. Komşular yetişse de faydasız, VI/247. B. Düveleğe tutulmuş danalar gibi ordan oraya koşturmakta, VI/248. -Başefendiyi görecektim, VI/249. -Çavuşum ilçeye gitti, VI/250. Bugün gelmez, VI/252. -Reis Bey bağlara kadar indiydi, VI/253. Akşama gelirse iyi, VI/254. Hadi çık işin içinden, VI/255. Ev gitti gidecek, VI/260. A. Mapus damlarında bakanın çekenin de olmaz, VI/260. B. Sürünürsün, VI/262. B. Belediyeye götürdü, VI/263. A. Reis Bey bir zaman sonra geldi, VI/263. B. Yarım ağızla selâm verdikten sonra çok sevdiği koltuğuna yayıldı, VI/266. Reis sözü ağırdan aldı, VI/267. A. Yaşar Çavuş olmasa kolundan tutup atacaktı, VI/268. Başınız dara sıkıştı mı Reis Beyiniz oluyoruz, VI/270. Yaşar Çavuş girdi araya, VI/273. Elimde çizilmiş kapı gibi plân var, VI/274. Dursun efendinin keyfi için değiştirecek değilim ya, VI/275. -Şu el kadar kasabanın içinde yüz yüze bakılacak, VI/277. Parmaksız kaşının altından şöyle bir baktı, VI/278. Amaç gerçekleşmişti, VI/279. "Bu Dursun efendi bu abdestle çok namaz kılar." diye geçirdi içinden, VI/280. Yaşar Çavuşa döndü, VI/281. -Neyse, adamlık bizde kalsın, VI/283. B. Bağırды, VI/285. Kara Haydar iki büklüm odaya girdi, VI/287. A. -Git, VI/287. B. Kâtibe söyle, VI/287. C. Yıkım işini şimdilik erteledim, VI/288. Yaşar Çavuşla Dursun, karşılıklı bakiştılar, VI/290. A. Dursun'un bahçeye bakan odasının damı açılmış(tı), VI/290. B. Bahçe duvarının bir yanı boydan boya yıkılmıştı, VI/293. Dünyanın işleri senden mi soruluyor, VI/294. A. Almışın yok, VI/294. B. Vermişin yok, VI/295. Orda burda konuşursa evinin başına yıkılacağına iyiden iyi aklı

yatmıştı, VI/296. "Din iman mı kalmış bunlarda?" diyordu, VI/297. Hakkını nerelerde arayabilirdi, VI/298. Hangi taşa baş vursa boş dönüleceği ayna gibi ortadaydı, VI/299. Kâtibe atıp tutuyordu içinden, VI/300. "Hani ne demişler, suyun harlamazından, insanın söylemezinden kork demişler. Adam kıtlığında o da adam oldu başımıza." diye söyleniyordu, VI/301. Reisin adamları yeniden sokuldular, VI/302. -Şu Karagödek Hüseyin var ya eski reis okka taşı gibi adamdı, diyesiymiş, VI/304. Hüseyin'in iki yanında hemen iki adam belirdi, VI/305. A. Biri, vardı, VI/305. B. Omuzuna çarptı, VI/308. Ötekisi hemen atıldı, VI/309. Ne dedin ne dedin, VI/312. Mestan Efe, bulunup geldi, VI/315. Karagödek neye uğradığını anlayamadan kendisini nezarethanenin karanlığında buldu, VI/316. Yaşlı anası önde, çoluğu çocuğu arkada yollara düştüler, VI/318. "Hâlimizi söylemek bizden, dermanını bulmak senden." dediler, VI/319. A. Parmaksız koltuğundan doğruldu, VI/319. B. Bir süre camdan ötelere baktı, VI/320. A. Tütün kesesini çıkarıp sigarasını sardı, VI/320. B. Ateşledi, VI/321. Sigaranın dumanını şöyle keyiflice savurduktan sonra: Hele bu geceyi nezarethanede geçirsin, yarına düşünürüz, dedi, VI/322. Sonra ekledi, VI/324. Durup durduğu yerde niza çıkarmak da ne oluyormuş, VI/325. Karagödek'in yaşlı anası atıldı, VI/330. Kimileri de oldum olası gurbet işçileriydi, VI/331. A. Yılın en az dokuz ayını dışarlarda geçirirler(di), VI/331. B. Tütün kırmakmış, pamuk toplamakmış, inşaatta çalışmakmış, ne iş bulurlarsa balıklama dalarlardı, VI/332. Önemli olan üç beş kuruş kazanmaktı, VI/333. Bu hep böyleydi, VI/334. Borç harç düğününü tamamlayıp eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp gurbetin bilinmezliğine karışanlar az değildi, VI/335. Aylardan bir ay Mestan Efe Belediyeye vardı, VI/336. Reis Beyin karşısına dikildi, VI/337. A. -Reis Bey, Kâtibe söyle, VI/337. B. Aylığımı getirsin, VI/338. Reis, kırış kırış olan alnını sağ serçe parmağıyla kaşyınca, kopuk baş parmağın yeri ortaya çıkıverdi, VI/339. Dört parmaklı bu el, taa çocukluğundan kalmaydı, VI/341. Ortalarda kimseler yok, VI/343. "Ya sesi duyulursa?" diye geçmiş içinden, VI/346. Sonra öksürür gibi yapıp konuştu, VI/347. -Bu ay kasamızda kuruş yok, VI/348. A. Oysa partinin ilçe başkanıyla Ankara'ya kadar gitmişler(di), VI/348. B. Kırk bin lira alıp getirmişlerdi, VI/349. Mestan'ın geniş yuvarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran bıyığı titremeye başladı, VI/352. Bu ay ne bana, ne sana, ne ötekilere, kimseye kuruş ödeyemeyiz, VI/353. B. Demek sahiden para yok, VI/354. -Demek para yok, VI/355. Öyleyse sen burda beni bekle, VI/357. A. Hasan evinden çıktı, VI/357. B. Eli pantolonunun düğmesinde bakkal dükkânından içeri girdi, VI/359. Şöyle ne var ne yok diyemeden Mestan bulunup geldi,

VI/361. Hasan, bu isteğin ne anlama geldiğini bilemeden ellerini uzattı, VI/362. Uzanmış nasırlı elleri, Mestan yokladı, VI/363. -Utanmıyon değil mi, VI/364. Benim bildiğim, ayak yolundan sonra eller yıkanır, VI/367. Bunun cezası elli lira, VI/368. Hasan, "Ben elimi yıkamadan evden çıkmam, üstelik abdestliyim." dediyse de "etme, tutma" dediyse de söz dinletemedi, VI/369. A. Çaresiz elli lirayı eli titreye litreye verdi, VI/370. A. Hızını alamıyordu, VI/373. A. -Ağanın sırası mı, VI/373. B. Önce soruma cevap isterim, VI/376. A. -Bundan üç gün önceydi, VI/376. B. Senin dükgene Seferoğlu'nun kamyonu yanaştıydı, VI/377. -Yanaştıydı, VI/378. -Şeker çuvalı mı indirdin, VI/380. -Senin ne aldığın beni elakadar etmez, VI/381. -Yalnız, o şeker çuvalları iki gün, ney ortada, kaldırımda kaldıydı, VI/382. -Bir gün mü ne kaldıydı, VI/384. A. -Uzatma, VI/387. -Elimin tersiyle vurdum mu, bir de yer vurur, VI/388. Uzatma dedim, VI/390. A. Hilmi, bir kasaya baktı, VI/390. B. Bir Mestan'ın yuvarlak asık yüzüne (baktı), VI/391. Yığılır gibi sandelyeye çöktü, VI/392. Mestan, böyle böyle bir baştan bir başa kasabayı taradı, VI/394. Topladığı parayı masaya boşalttı, VI/395. İçinden aylığı kadarını aldı, VI/396. A. Buna bir de elli lira ekledi, VI/396. B. "Bu da benim hak ettiğim zam." dedi, VI/396. C. Paranın gerisini Reisin önüne doğru elinin tersiyle itti, VI/397. -Bunları da sen aylığına sayarsın, dedi, VI/398. Reisin konuşmasına fırsat vermeden çıktı gitti, VI/399. Yaşar Çavuş, dert babası olmuştu, VI/400. Çaresiz kalan ona koşuyordu, VI/401. Yaşar Çavuş da ne yapacağını bilemiyordu, VI/402. A. "Hacı Dayı sağ olsaydı da görseydi hallarımızı." diyor(du), VI/402. B. Kendi kendine konuşmasını sürdürüyordu, VI/403. "Aman ha, kasabanın mührünü benim oğlana teslim etme deme memiş miydi, VI/404. Hiç bilemedik, VI/405. Emin Çatı, yeni yetmelerdendi, VI/406. Düğünlerde koşuya soyunsa birinciliği kaptırmazdı, VI/407. Çayırılıkta güreşse, kimse sırtını yere getiremezdi, VI/409. Seviliyordu da, VI/410. Kimsenin haramına helâline el sürdüğü yoktu, VI/411. Kendi halindeydi, VI/412. Yanılıp yenilip de çatan çıkarsa, çatanın hâli dumandı, VI/413. Kocaman elleriyle şamarını indirdi mi, şamarı yiyen yerde bulurdu kendisini, VI/415. -Aman ha oğlum, aman ha yiğidim, kimseye bulaşma, VI/416. Belâ alma üstüne, VI/418. Emin Çatı'nın kasaba içinde sivrilip çıkması önce Mestan'ın, sonra Reisin midelerini bulandırdı, VI/419. Üstelik Eminle Pembe'nin sevdalandıkları, "mercimeği fırına sürdükleri" söylenir olmuştu, VI/421. Reis, "Çocukların anasını boşamaya başladığımız bir sırada olacak iş mi bu?" diye söylenip duruyordu, VI/422. Mestan Efe, hemen Emin Çatı'nın ardına düştü, VI/423. Bir biçimine getirip dersini verecekti, VI/426. A. Emin Çatı da hep alttan

alıyordu, VI/427. Mestan, bir gece kahvede fırsat bilip Emin'in karşısına dikildi, VI/428. Reis, önceden gelip kahvede yerini almıştı, VI/430. Emin, bir şey anlamadan usulca karşılık verdi, VI/432. -Ülen terest, daha ne yapacaksın, VI/433. Yayladüzlü gelin değirmenden su çevirirkene karşısına geçip bakmışsın, VI/434. A. Bu yetmemiş, VI/434. B. Ardına düşmüşsün, VI/436. A. Emin'in ne değirmene gitmişliği (vardı), VI/436. B. Ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü vardı, VI/437. Bu sözlerin dövüş için "bahane" olduğunu anlamıştı, VI/438. Gayrı alttan alamazdı, VI/439. Efe'nin beklemediği bir çeviklikle hoplayıp doğruldu, VI/440. -Herkesi kendin gibi ırz düşmanı mı sanıyon? dedi, VI/441. Mestan'ın elindeki kamçıyı yüzüne indirmesine fırsat vermeden, o iri yumruğuyla yüzünün ortasına vurdu, VI/442. Düştüğü yerden doğrulamadan, kamasını da kaba etine sapladı, VI/444. Her şey bir dakikanın içinde olup bitmişti, VI/446. -Ülen eşek, senin de sıran gelecek, VI/447. Evimizi yıkmaya kalkıştıydın da babam tasasından öldüdü, dedi, VI/448. Bir yumruk da Reisin yüzüne yapıştırdı, VI/450. Kahvedekiler taş kesilmişti, VI/451. Bazıları sıtmaya tutulmuş gibi titremekteydiler, VI/453. Emin, Reisin adamları toparlanamadan elindeki bıçağı atıp gecenin karanlığına karıştı, VI/454. Burada teslim olamazdı, VI/455. A. En iyisi ilçeye varmak(tı), VI/455. B. Kumandana teslim olmağı, VI/457. B. İlçeye yetiştirirsek, yarası ağır değil, VI/458. Bir solukta Çavuş Süleyman evinden getirildi, VI/460. Nasıl bastırıysa Mestan, "Of anam!" deyip zıpladı, VI/461. Sonra Çavuş, kendi usulüne göre yarayı sarıp ilk müdahaleyi yapmış oldu, VI/462. Zaten kasabada Süleyman'dan başka bu işleri bilen yoktu, VI/463. A. İğneyi de o yapardı, VI/463. B. Sıtmalıya kinini de o verirdi, VI/464. Mestan'ı zorlukla Seferoğlu'nun kamyonuna yatrabildiler, VI/465. Efsane çökmüştü, VI/467. Kendisi de yıkılmıştı, VI/468. Kamyonda Reisin ağzını bıçak açmıyordu, VI/469. A. Elini yüzünü belli belirsiz yıkamış(tı), VI/469. B. Kandan leke olmuş gömleğini eve gidip de değiştirmek aklına gelmemişti, VI/470. Telâş içindeydi, VI/473. İt ite boğuşsalardı ya, VI/474. İçi içine sığmıyordu, VI/476. Olayın etkisinden bir türlü kurtulamıyordu, VI/478. İt oğlu it Mestan'a giydirdiğin gibi bir devlet urbası da bu fukara giyerdi, VI/ 479. Bu işler de başımıza gelmezdi, VI/ 480. Kamyonun şoför mahallinde bir yerleri gördüğü yoktu, VI/481. Kafasında tilkiler dolaşıyordu, VI/482. Acaba bu işler olmamış gibi davranıp "Gel yetimin oğlu, giy şu devlet urbasını." desem köylü kınar mıydı, VI/483. "Aman sen de, köylü de kim oluyormuş?"

VII. SELMA

VII/2. Selma oralı olmadı, VII/3. Duymamış gibi davrandı, VII/4. A. Kalktı, VII/4. B. Tel dolaptaki ak keseden elindeki tabağa iki avuç pirinç koydu, VII/5. B. Pirinci ayıklamaya başladı, VII/6. Anasının yorgun, kısık gözleri Selma'nın üstündeydi, VII/7. A. Baktı, VII/7. B. Selma'dan ses seda yok, VII/7. C. Üsteledi, VII/8. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim dedim, VII/13. Isınamamıştı, VII/14. Hem de kıskanmıştı, VII/15. Oysa ilkokulu, ortaokulu birlikte okumuşlardı, VII/16. Aynı sırayı paylaşmışlardı, VII/17. Buna rağmen içten içe ters gözle bakmaya devam etmişti, VII/19. Selma: -Hani yarın gece Emine teyzelere gidecektik? (dedi), VII/20. -Emine teyzen bu sabah köye gitti, VII/21. -Köye mi gitti, VII/22. -Şunlar Ankara'dan çıkıp geliyorlar, bir şeylerimiz nasip olmuyor, gideyim de iki sepet üzüm getireyim, dedi, VII/23. A. Selma kalktı, VII/23. B. Ayıklanmış pirinci, ocakta kaynayan tencereye boşalttı, VII/24. Sonra pişkinliğe vurup: Aman anne, şu Nebahat'ı da nerden çıkardın şimdi? (dedi), VII/25. Anasının yorgun, kısık gözlerinde alevler yanmıştı, VII/27. B. Nebahat'ı ne çabuk unuttun, VII/29. Nebahat, ağzından seni hiç düşürmez, VII/30. Sorar durur, VII/32. A. Selma baktı, VII/32. B. Anası kararlı, VII/33. İtiraz boşa, VII/34. "Durup dururken ağzımızın tadı kaçmasın." diye geçirdi içinden, VII/35. Hem gitmekle ne olurmuş, VII/36. -Madem istiyorsun, gidelim, VII/37. Ne zaman Nebahat'ın adı geçse, içindeki eziklik büyüdü, VII/38. A. Gençliğinin o delişmen günlerinde kaç kere aynanın karşısına geçmişti, VII/38. B. Kendisini uzun uzun süzmüştü, VII/39. Sorardı kendi kendine, VII/40. A. "Güzellik desen bende, VII/40. B. Alım çalım desen bende, VII/41. Ne demeye Nebahat'a daha çok görücü geliyor, VII/42. Bir de düşünürdü, VII/43. İş güzellikte değil, paradaydı, VII/45. Nebahat'ın babası varlıklıydı, VII/46. Nebahat'ın bir dediğini iki etmezdi, VII/47. A. Nebahat, bir giydiğini bir daha giymezdi, VII/47. B. Kollarında bilezik, boynunda altın olmadan yola çıkmazdı, VII/48. Kendi babasıysa altı üstü bir kunduracıydı, VII/49. Evin geçimi ucu ucunaydı, VII/50. Şöyle bol keseden harcadıkları olmazdı, VII/51. Anası, "erdireyim, yetireyim" diye bütün gün çaba sarfederdi, VII/52. A. Gerçi aç açık değillerdi, VII/52. B. Bolluk içinde de sayılmazlardı, VII/53. A. Selma bakar, bakardı, VII/53. B. "Ben bu kaderi ancak zengin bir kocayla değiştirebilirim." derdi, VII/54. Hep zenginliği hayal ederdi, VII/55. Malı mülkü olsun isterdi, VII/57. Keşke evdeki hesap çarşıya uysaydı, VII/58. Hesap evlenme konusunda da uymadı, VII/59. Selma'yı bir memurla everdiler, VII/60. Önceleri hiç istemedi, VII/61. Hayalindeki zengin, bir gün çıkıp gelebilirdi, VII/62.

Amma babası çok üsteledi, VII/63. Babasının, "Çam gibi delikanlı, daha ne istersin? Üstelik maaşa da bağlı. Otur oturduğun yerde." diye çıkışması üzerine hepten ağzını yumdu, VII/64. Kocasını ola ola sonunda dairesinde müdür olabildi, VII/65. Müdürlük tek başına karın mı doyuruyordu, VII/66. Maaş dediğin sayılı paraydı, VII/67. Hesap kitap yapmadan, ayağı yorgana göre uzatmadan ayın sonunu getirmek mümkün değildi, VII/68. A. Gerçi karnı doyuyordu, VII/68. B. Sırtı giyecek görüyordu, VII/68. C. Nebahat gibi boynuna dizi dizi altın takamıyordu, VII/69. Bileklerine sıra sıra bilezik geçiremiyordu, VII/73. Karı kocanın ayrı ayrı malı mı olurmuş, VII/75. A. Bodrum'da üç parsel büyük arsamız var, VII/75. B. Üçünün tapusu da benim üstüme, VII/76. Ya Selma ne anlatacaktı, VII/79. Neyi anlatacaktı, VII/80. A. "Evin tapusu üstüme olsun." demişti, VII/80. B. Kocasını küplere binmişti, VII/81. "Bu da ne demek oluyor?" diye etmediğini koymamıştı, VII/82. Kala kala anlatacak, oğlu Burhan kalıyordu, VII/83. Burhan'ı da çok zekiydi, VII/84. Sınıfın birincisiydi, VII/85. A. Varını yoğunu ortaya koyacak(tı), VII/85. B. Oğlunu okutacaktı, VII/86. Doktor olsun istiyordu, VII/87. Doktor anası olmak az şey meydi, VII/90. Burhan, koşarak içeri girdi, VII/91. -Anne, acıktım, VII/92. Selma'dan önce, anneanesi atıldı, VII/94. Yemek hazır, VII/95. B. Babanı uyandır, VII/96. Öğle geçiyor, sofraya hazır de, VII/97. Aynur Hanım da bahçede, VII/99. Burhan'a diyeceklerini bitirip Selma'ya döndü, VII/100. A. -Sen de elini çabuk tut, VII/101. Millet acıktı, VII/102. Hem Aynur Hanıma ayıp olmasın, VII/103. Fahrettin Bey gözlerini ovuştura ovuştura merdivenlerden indi, VII/105. Birlikte sofraya oturdular, VII/106. Selma, arada bir düşünüyordu, VII/108. A. Aynur Hanımın amansız hastalığını hatırlayınca da içinde bir eziklik hissediyordu, VII/110. Kimi kimsesi de yok, VII/113. Aynur Hanım, bir kere fukara değildi, VII/114. Gerçi hastaydı, VII/115. A. Doktorlar, "Altı aya varmaz ölür." demişlerdi, VII/115. B. Aynur Hanımın Ankara'da iki dairesi, İstanbul'da bir evi, bankada topluca parası, Marmaris'te yazlığı, her bir şeyi vardı, VII/116. A. Vardı, VII/116. B. Sağlığı yerinde değildi, VII/117. Kimi kimsesi yoktu, VII/119. Her an beraberlerdi, VII/121. Tatile çıkarken davet ettiklerinde, Aynur Hanım çok memnun olmuştu, VII/122. Kimsesiz dört duvar arasında hasta hâliyle ne yapabiliirdi, VII/123. A. Tatilin on beş gününü kasabada geçireceklerdi, VII/123. B. Kalan on beş günü de Marmaris'te Aynur Hanımın yazlığında tamamlayacaklardı, VII/124. Selma'yı asıl üzen Aynur Hanımın kocasına olan düşkünlüğüydü, VII/125. Öyle ağır hasta falan olmasa ne yüzüne bakar, ne de yanında dolaştırırdı, VII/126. Hatta yazlığı bile Selma'yı yumuşatamazdı, VII/127. Ne çare hastaydı, VII/128. Sayılı günleri

vardı, VII/129. Sevaptı, VII/130. A. İyilik edecek(ti), VII/130. B. Duasını kazanacaktı, VII/131. Bir gün evde Selma ile Fahrettin Bey, yalnız kaldılar, VII/132. Selma'nın babası Ömer Usta işteydi, VII/133. Annesi de Burhan ile Aynur Hanımı, Emine teyzesine götürmüştü, VII/134. Yalnızdılar, VII/135. A. Fahrettin Bey, Selma'nın pişirdiği az şekerli kahvesini yudumlıyor(du), VII/135. B. Bir yandan da Selma'yı inceliyordu, VII/138. Bir türlü karar veremiyordu, VII/139. A. Düşüncelerini eviriyor çeviriyor, VII/139. B. Sırasına oturtuyor(du), VII/139. C. Tam konuşacak, ağzında düğümliyordu, VII/140. Bu Selma'nın sağı solu belli olmazdı, VII/141. Neye öfkelenir, neye kızmaz anlamak mümkün değildi, VII/143. Durup dururken iş açardı başına, VII/144. Ama öyle bir fırsat tekrar ele geçemeyebilirdi, VII/145. En iyisi söyleyip kurtulmaktı, VII/146. Hem bunun ucunda ölüm yoktu ya, VII/147. Üstelik Selma'nın iyiliğineydi, VII/149. Paşalar gibi geçinip giderlerdi, VII/150. Fahrettin Bey, boşalmış kahve fincanını koyup şöyle bir doğruldu, VII/151. A. Selma'ya baktı, VII/151. B. Kendi hâlinde, VII/152. Adam sende deyip içinden konuya balıklama girdi, VII/153. A. -Bak, VII/154. A. -Bazı şeyler anlatacağım, VII/154. B. Tersten anlama, VII/155. A. -Sonuna kadar dinle, VII/155. B. Sözüün nereye bağlanacağını bir güzel belle, VII/156. -Evel de sabahtan beri ikirciklenip duruyordun, VII/157. A. -Demek ağzında bakla var, VII/157. C. Görelim, VII/159. A. -Selma baktı, VII/159. B. Kocası ciddi, VII/161. A. -Beni meraktan çatlatma, VII/162. A. -Bak, VII/162. B. Beni iyi dinle, VII/163. Yanlış da anlama, VII/164. Bu güne kadar alamadydın, satamadydın, diye başımın etini yedin, VII/166. Gerçekleşirse kurtulduk demektir, VII/167. O zaman dile benden ne dilersen, VII/168. Selma, şaşırıp kalmıştı, VII/169. Bu sözlerden de bir şey anlamamıştı, VII/170. Sözüün neye bağlanacağını iyice merak etti, VII/171. A. -Söyle bakalım, VII/171. B. Yine kuru hülya mı, VII/172. -İş bildiğin gibi değil, VII/173. Bu sefer turnayı gözünden vuracağız, VII/178. A. -Sözümü kesme, VII/178. B. Dinle, VII/179. A. Biliyorsun, VII/179. B. Bu Aynur Hanım, ağır hasta, VII/180. Ömrü sayılı, VII/181. Öldüğü zaman madem kimi kimsesi yok, bütün malı mülkü bize kalsa fena mı olur derim, VII/182. -Burhan'ımı evlâtlık olarak vermeyi mi düşünüyorsun, VII/183. -Buna dünyada razılığım olmaz, VII/184. -Canım, onu da nerden çıkardın, VII/185. Sözümü kesmeden dinlesene, VII/186. Selma bir şey anlamadan kocasının yüzüne şaşkın şaşkın baktı, VII/188. -Şimdi biz anlaşarak boşanalım, VII/189. Ben Aynur Hanımla evleneyim, VII/190. A. Altı aya varmadan madem ölecek, VII/190. B. Zaten bir ayı geçti, VII/190. C. Bütün malı bana kalır, VII/191. Yani ikimize kalmış

olur, VII/192. O öldükten sonra biz tekrar nikâhı tazeleriz, VII/194. Selma kızsın mı kızmasın mı, bağırsın mı bağırmasın mı, ağlasın mı ağlamasın mı, bilemedi, VII/195. Öylece düşündü kaldı, VII/196. Evler, paralar gözlerinin önünden sinema şeridi gibi bir çırpıda geldi, geçti, VII/197. Şöyle yalın kat düşünecek olursan fena fikir de değildi, VII/199. O, "Bodrum'da üç büyük parsel arsamız var, üçünün tapusu da üstüme." dedi mi hemen atılabilirdi, VII/200. Fahrettin'e "Ankara'da üç daire neyimize? Birini satın da İzmir'den alsak", diyorum, VII/201. Gülüyor, VII/202. "Ne satması, bir daire de İzmir'den alırız." diyor, VII/203. Selma düşünürken, içinin ısındığını, yüzüne renk geldiğini hissetti, VII/204. Kocasına belli belirsiz: Sen bilirsin, diyebildi, VII/205. Fahrettin Beyin sevincine diyecek yoktu, VII/207. Hastalığı hiç umurunda değildi, VII/209. Günler, kasabada akıp gitti, VII/210. Şimdi Marmaris'te yazlıkdalardı, VII/211. Birlikte denize giriyorlardı, VII/212. Birlikte lokantada yemek yiyorlardı, VII/214. Gerçekten de Aynur Hanım, Fahrettin Beye yaman tutkundu, VII/215. Selma anlamamış gibi yapıyordu, VII/216. Ancak işin içinden de çıkamıyordu, VII/217. Durup dururken boşanırlarsa, Selma anasına babasına ne diyecekti, VII/218. "Biz böyle böyle kavil kurduk da" diyemezdi ya, VII/220. Dostlarının yüzüne nasıl bakacaktı, VII/221. Herkes onların gülüm balım geçindiklerini bilirdi, VII/222. Fahrettin için "Kazık kadar adam, o yaşta dost tutmaya utanmamış mı hiç?" derlerse, ne cevap verecekti, VII/223. Bir türlü selamete çıkamıyordu, VII/224. Ankara'ya döndüler, VII/225. Fahrettin Bey, elini çabuk tutmalıydı, VII/226. Ya Aynur Hanım ölüverirse, VII/227. İşte o zaman bütün plânlar suya düşerdi, VII/228. Hayalleriyle yıkılmış olarak kalıverirdi, VII/229. Her şey gözle kaş arasında oldu bitti, VII/230. Önce Fahrettin Beyin Selma'dan boşandığı duyuldu, VII/233. Gül gibi geçinip giderken, neden boşanmışlardı, VII/234. Bir kara kedi mi girmişti araya, VII/235. Bilmedikleri bir iş mi vardı, VII/236. Herkes kendisine göre bir yorum yapıyordu, VII/237. Hele Ömer Efendi ile hanımı küplere binmişlerdi, VII/239. Demek ki damatları görüldüğü gibi adam değildi, VII/240. İnsan, ortada kalan o çocuğa da mı acımazdı, VII/241. Demek o sürtüğü yanlarında dolaştırmaları boşuna değilmiş, VII/243. Meselenin iç yüzünü anlayan olmadı, VII/244. Selma'nın ağzı da yaman sıkıydı, VII/245. A. Fahrettin gerçi boşanmış(tı), VII/245. B. Evden ayrılmıştı, VII/245. C. Onları hiç çaresiz bırakmamıştı, VII/246. Her şey kavil üzerine gidiyordu, VII/247. Selma, hayatından memnundu, VII/249. A. Fahrettin Bey, her ay geliyor(du), VII/249. B. Aldığı maaşı kuruşu kuruşuna Selma'nın avuçlarına sayıyordu, VII/250. Her bir ihtiyaçlarını karşılıyordu, VII/251. Fahrettin Beyin paraya

ihtiyacı yoktu ki, VII/252. Aynur Hanım, kesenin ağzını açmıştı, VII/253. A. Selma, küsmüş gibi davranıyor, VII/253. B. Aynur Hanımın yüzüne bakmıyordu, VII/254. Gelmeleri, gitmeleri kesilmişti, VII/255. Yalnız arada bir Burhan huysuzlanıyordu, VII/257. Çocuğun zırt pırt Aynur Hanımın evine gitmesine de göz yumamazdı, VII/258. Hem yakışık da almazdı, VII/259. Babası kaçamak yapıp eve geldiğinde dünyalar onun oluyordu, VII/260. Hırçınlığı ney kalmıyordu, VII/261. Hanım, Hakkın rahmetine kavuşup da kocası eve temelli döndükten sonra gel keyfim gel, VII/262. Evse ev, yazlıksa yazlık, paraysa para, Selma daha ne isteyebilirdi, VII/263. A. Ah, şu işler düzene girse, VII/263. B. Anasına durumu anlatabilseydi, VII/264. "Boşuna üzüldünüz." deseydi, VII/265. "Adam bozuntusu mu olurmuş kocam." diye böbürlenebilseydi, VII/266. Şunun, şimdi kaç ayı kaldı, VII/267. İşte hay huy içerisinde dört ay akıp gitmiş, VII/268. Selma, günleri ayları saymakta olsun, ortalığa bir ölüm sözüdür yayıldı, VII/269. Acaba ölen Hanım mıydı, VII/270. Daireden çıkıp sorup soruştursa mıydı, VII/271. Bir süre bekledi, VII/272. İnsanların telâşla ordan oraya koşturduklarını duyuyordu, VII/273. Yerinde çakılıp kalmıştı, VII/274. A. Acaba şimdi mi çıksaydı, VII/274. B. Yoksa biraz beklese miydi, VII/275. Alıp alıp veriyordu içinden, VII/276. Acı sesiyle ambulans da gelince artık beklemenin zamanı geçmişti, VII/279. Mallara bir güzel konmuştu, VII/282. Kendisine kalsa dünyada düşünemezdi, VII/284. Acele daireden çıktı, VII/285. Sevincini belli etmemek için kendisini zor tutuyordu, VII/286. Aynur Hanımın evine girenler, çıkanlar vardı, VII/287. A. Herkes telâşlıydı, VII/287. B. Üzüntülüydü, VII/288. Kapıcı geçerken kolundan tutup çevirdi, VII/289. Gerçeği bir de onun ağzından duymak istiyordu, VII/291. Seyit Ali derin derin Selma'nın gözlerine baktı, VII/294. Kalpten gitmiş diyorlar, VII/297. Gırtlaklarına kadar borca batarak aldıkları daire de Aynur Hanıma uçup gitmişti, VII/298. Duvara tutunamadı, VII/299. A. Bayıldı, VII/299. B. Olduğu yere yığıldı, VII/300. Seyit Ali şaşırды, VII/301. Selma'nın bayılmasına da aklı hiç ermedi, VII/303. "Sonra bir kova su almak için kapıcı dairesine koşturdu.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/1. Dedemin dedesi varmış, VIII/2. Ben bilmem, VIII/3. Babam da bilmez, VIII/5. B. Gün görmüş adammış, VIII/6. Mesel dedin mi, fıkra dedin mi üstüne yokmuş, VIII/7. Kahvede, köy odasında herkes dedemin dedesinin ağzına bakarmış, VIII/8. Taşı gediğine koymasını da iyi bilirmiş, VIII/9. Bir iş aksine gidip de sıkıntı yaşanınca, "Kağrı devrilirse yol gösteren çok olur." deyip işi başlangıçtan sağlama almanın çareleri

aransın istermiş, VIII/10. A. Eee, ne de olsa onlar eski adam(dır), VIII/10. B. Eski toprak(tır), VIII/11. Onlar "lâfın yerini de, olayların yelini de iyi bilirler, VIII/12. A. Savaş görmüşler, VIII/12. B. Kıtık görmüşler, VIII/12. C. Kuraklık yıllarında sıkıntı çekmişler, VIII/13. Aslına bakarsan dedemin dedesi doğru söylemiş, VIII/14. Kağrı devrildi mi yol gösterene kulak asmayacaksın, VIII/16. Olacakla öleceğe çare var mı, VIII/17. Benimkisi de öyle oldu, VIII/18. İlçeye indiğim zaman yüzüm sapsarıymış, VIII/19. İlkın Şerefken karşılaştık, VIII/20. O söyledi, VIII/22. –Hoşbulduk, VIII/23. – Nerelerdeydin, VIII/24. Şuna şuna, bilmez gibi bir de sorar, VIII/25. -Canım, benimkisi lâfın gelişi, VIII/26. İstanbul'a çalışmaya gittiğini bilmeyen mi var, VIII/27. İkimiz bir olup Durali'nin berber dükkânının önünden dükkânlara doğru yürüdük, VIII/28. Şeref, durup durup yüzüme bakıyordu, VIII/30. Ben, kaygısız görünerek: -Yoo..., dedim, VIII/31. O üsteledi, VIII/32. -Yüzün sararmış da, VIII/33. -Yol yorgunluğundan olacak, VIII/35. -İki buçuk gün şehir yüzü gördünüz mü hanım evlâdı kesiliyorsunuz başımıza, VIII/37. -Ben doğruyu söylerim, VIII/38. Geçenlerde senin şu Deli Bekir'in Yusuf bulundu geldi, VIII/39. Ne dese beğenirsin, VIII/40. -Ne dedi, VIII/41. A. -Benim pantolon buruşmuş, VIII/41. B. Bizim köyde terzi olsa da ütöletsem, VIII/43. Gidişata ayak uydurmamalım mı, VIII/45. -Lokantaya mı gitsek, VIII/46. -Sen bilin deyince, kavga çıkmaz, VIII/48. Acele davranıp karşı fırından bir somun aldım, VIII/49. Bakkala varıp gaz tenekelerinin üstüne oturduk, VIII/50. Bakkal, elli kuruşluk zeytin ile yüz kuruşluk halvayı getirip önümüze serdiği gazetenin üstüne bıraktı, VIII/51. Ben, çıkarıp parasını ödedim, VIII/53. Şeref, fırından yeni çıkmış somundan bir iki lokma atıştırınca şenlendi, VIII/54. A. Boşalmış kutulardan birisine dirseğini dayadı, VIII/56. Öyledir, dedim, VIII/57. Bir de içimdekini sorsa, VIII/58. Ben mi ekmeği yiyorum, ekmeği mi beni yiyor bildiğim yok, VIII/59. A. Güleç görünmek için olanca gücümü ortaya koyuyorum, VIII/59. B. Ne fayda, VIII/60. A. Ben buradayım, VIII/60. B. Aklım ötelede, VIII/61. A. Şimdi köyde ne yaparım, VIII/61. B. Ne ederim, VIII/62. Yolumu dört gözle gözleyenlere ne cuvap veririm, VIII/63. Konuşmasına devam etti, VIII/64. Oldu olacak bir de güzel cigaralardan alalım, VIII/65. Bakkala, "Birinci" vermesini söyledim, VIII/66. Atıldı, VIII/67. Olmaz, VIII/69. O da olmaz, VIII/70. A. Peki, istediğini söyle, VIII/72. Anasını satayım, bir günlük beylik beyliktir, VIII/75. Cigaralar dudaklarımızda tütüyor, VIII/76. Şerefin keyfine diyecek yok, VIII/77. Oysa yüreğim yanıp kavrulup duruyor, VIII/78. A. Geçirdiğim aksiliği hatırladıkça deliye dönüyorum, VIII/78. B. Anlamıyor, VIII/79. A. Fıkara, söylemiyorum, VIII/79. B. Nasıl anlansın, VIII/80.

Benimkisi de boş lâf, VIII/81. Cıgaradan bir nefes daha çektikten sonra:-Bunun üstüne ne gider biliyon mu? (dedi), VIII/82. A. -Bilmem, VIII/82. B. Ne gider, VIII/85. -Yoo, dünyada olmaz, VIII/86. -Çaylar benden, VIII/87. -Sen daha misafir sayılırsın, VIII/89. Şeref boşalmış kutulardan birine biraz daha yaslandı, VIII/90. Şu dünyada biz de yaşamadık dersek, VIII/91. -Demek yaşadık, VIII/92. -Bir seferinde ne yapmıştık, biliyon değil mi, VIII/93. -Ne yapmıştık, VIII/94. -Arpayı satınca soluğu Yeşil'in meyhanesinde almıştık, VIII/95. -Yanımızda Garipçe'nin Ali de vardı, VIII/97. Sen kuru fasilye söyledin, VIII/98. Ben etli yemek ısmarladım, VIII/100. A. Fırsatını buldun mu et yiyeceğin, VIII/100. B. Eyice gıdadır, VIII/101. -Senin şu anlattığın beş altı yıllık hikâye, VIII/102. -Deme yahu, sanki dün gibi aklımda, VIII/103. A. Baktım, VIII/103. B. Söz uzayacak, VIII/104. B. Kalkalım, VIII/105. Yolumuz uzun, VIII/106. Köyün yolunu ortaladığımızda gün çoktan batmıştı, VIII/107. Köye yaklaştıkça içerimdeki sızı da çoğalıyordu, VIII/109. A. Gurbet ellerde aç susuz sürün, VIII/109. B. Sonra da biriktirdiğin üç beş kuruşu bir zalıma kaptır, VIII/112. Şereften utanmasam bir türkü tutturacaktım, VIII/114. Şeref, yüzüme ısrarla bakıp: -Bu durgunluk hayra alâmet değil. Bir tasan mı var senin? (dedi), VIII/115. A. Canlandım, VIII/115. B. Yiğitliği de elden bırakmamaktayım, VIII/116. -Yoo, ne derdim olacak, VIII/117. -Dalıp dalıp gidiyorsun da, VIII/119. O saat dizimin dermanı kesildi, VIII/120. Kaynar sular döküldü başımdan, VIII/121. A. Söylesem bir türlü, VIII/121. B. Söylemesem bir türlü, VIII/123. Ben evdekilere anlatsam tek mil köylü duyar, VIII/124. Saklamak boşuna, VIII/125. Bir iki yutkunup:-Tamı tamamına bin beş yüz panganotla dönüyordum emme..., diyebildim, VIII/129. Gelmeden bir gün önce çaldırdım, VIII/130. Şantiyede yatan altı kişiydik, VIII/131. -Demek çaldırdın, VIII/132. -Tam üç dene beş yüzlüktü, VIII/133. Muşambaya sarıp defterime koymuştum, VIII/134. Aha şunun içindeydi, VIII/137. -Ödünç para isteyecek diye ediyorsan vazgeç, VIII/138. Benim ödünç paraya ihtiyaçlığım yok, VIII/140. Bunun şakası mı olur, VIII/141. İnandı, VIII/143. -İnsan parasına sahap olamaz mı, VIII/144. İnsan parasını çaldırır mı, VIII/145. Neden bir tarafına dikmedin, VIII/146. Dikmiş olsaydın hırsız alamazdı, VIII/148. -Aradın mı, VIII/149. Arattın mı, VIII/150. -Ne yaptıysam boşa çıktı, VIII/151. -Çok yazık olmuş, VIII/153. Buban da dört gözle yolunu gözlemekteydi, VIII/154. "Benim oğlan gelse de alacağımızı alabilsek, satacağımızı satabilsek." diye gonuşup duruyordu, VIII/155. -Düşündükçe, tasamdan öleceğim geliyor, VIII/156. B. Nasıl cuvap veririm, VIII/157. -Olacakla öleceği çare bulunmaz denilmiş, VIII/158. A. N'edeceksin, VIII/158. B. Sabırlı

ol, VIII/159. Ses çıkarmadım, VIII/161. -Eh, elli lira çıkar, VIII/162. Suçlu insanlar gibi iki büklüm köye girdim, VIII/163. Şeref "Eyvallah." deyip ayrıldı, VIII/164. Kaldım bir başıma, VIII/166. Ayağım ileriye gitmez, VIII/168. A. İleri gidemedim, VIII/168. B. Geri dönemedim, VIII/170. Demek daha yatmamışlar, VIII/171. Musam uyumuştur da, VIII/172. A. Durmanın faydası yok, VIII/173. Bubam geldiğime çok sevindi, VIII/174. Anam sevincinden ne diyeceğini bilemedi, VIII/175. Bizimki kalakaldı yerinde, VIII/176. Onun büyüklerin yanında "telâşlı" görünmesi âdetten değil, VIII/177. Dilinin ucuyla belli belirsiz "Hoş geldin." diyebilirdi, VIII/178. Dediğim gibi Musam uyumuş, VIII/179. Gürültüye uyandı, VIII/180. A. Baktı, VIII/180. B. Beni gördü, VIII/185. Nereden başlamalıyım, VIII/186. Nasıl anlatmalıyım, VIII/187. Sözü nerden alıp nereye getirmeliyim, VIII/189. Bubam, ağzımın içine bakıyor, VIII/190. Işıltıcı habar bekliyor, VIII/191. Köyün âdeti üzere, "Aha, şu kadar kazandım." deyip paraları avucuna saymamı istiyor, VIII/192. Bende hareket yok, VIII/193. Bir iki yutkunup olanı biteni bir çırpıda anlatıverdim, VIII/194. Şimdi evimiz, bir ölüm sessizliğinde, VIII/195. Bubamın ağzım bıçaklar açamıyor, VIII/196. Sabaha kadar gözlerimize uykunun gramı gelip konmadı, VIII/197. Benim küçük Musamın önüne döktüğüm iki avuç kırık leblebiyle, beş altı kıvrım şekeri de olmasa yandığımın resmi, VIII/198. Oğlan, ellerime bakınca ne yapardım, VIII/199. Musa'nın şenliğine diyecek yok, VIII/200. Çocukluk işte, "Bunlar niçin küskün duruyor?" diyemiyor, VIII/201. A. Karım sinmiş bir köşeye, VIII/201. B. Öylece düşünmekte, VIII/203. A. Kağnımız devrildi, VIII/205. A. Bir de inanmayanlar var, VIII/205. B. Onlara ne demeli, VIII/206. B. "Gizlermişim, VIII/207. A. Niyetim, parayı bubama koklatmamakmış, VIII/209. A. Karım bir köşeye sinmiş, VIII/209. B. Elinde eski ceketim (var), VIII/209. C. Yamalık üstüne yamalık vurmakta, VIII/210. Tekmil yıkıldığım bir sırada karımın cılız sesi duyuldu, VIII/211. -Şuna baksana, VIII/213. -Ceketin astarından çıktı, VIII/218. Paralar tamam, VIII/219. Gerisini hatırlamıyorum, VIII/220. Sevincimden bayılmışım.

IX. AVARE YILLAR

IX/1. Aylardan eylöldü, IX/2. Denizli'nin o yakıcı sıcak günleri hâlâ devam ediyordu, IX/3. Yaz boyunca Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan Yeşilspor Kulübü'nün lokalinde vakit geçirmiştik, IX/4. Çay ocağını işleten Sarayköylü garson azdan azdan canımızı sıkmaya da başlamıştı, IX/5. Oturduğun yerden kalkıp da bir başka masaya yanaştın mı, garson tepende biterdi, IX/6. Ne içen, IX/8. O biraz

önceydi, IX/10. Garson, ağzı kalabalık bir adamdı, IX/11. -Burası söğüt gölgesi mi, IX/12. A. Sen içmecen, IX/12. B. Öteki bakmecek, IX/12. C. Ben bu kaynattığım çayı kime satcem, IX/13. A. Gönlü hoş olsun diye kimimiz yeniden çay söylüyordu, IX/13. B. Kimimiz kahve (söylüyordu), IX/14. Siparişleri aldı mı canlanan garson, ocağa bağıryordu, IX/15. A. -Üç sağlam çay yap, IX/15. B. Kahve iki oldu, IX/16. Oysa ocakta kimse yoktu, IX/17. Lokali tek başına çalıştırıyordu, IX/18. Boş ocağa seslenmekteydi, IX/20. Karar aldık, IX/21. Bundan böyle mekânımız Çatalçeşme Parkı olacaktı, IX/22. Lokale gitmemeye başladık, IX/23. Zaten bizlerden başka müşterisi de yoktu, IX/24. Denizlili yalnızca çalışırdı, IX/25. A. Esnaf dükkânında(ydı), IX/25. B. Millet işinde, gücündeydi, IX/26. Denizlili zamanını boşa harcamazdı, IX/27. A. Sabahın alaca karanlığında kalkar(dı), IX/27. B. Çalışmaya dururdu, IX/28. Dur durak bilmezdi, IX/29. Boyuna çalışırdı, IX/30. Biz de başlangıçta boş durmak istememiştik, IX/31. Haziranda okulun kapanmasıyla birlikte yollara düşmüştük, IX/32. İş arıyorduk, IX/33. Denizli'de öyle iş sahası da yoktu, IX/34. Üç beş un fabrikası vardı, IX/35. İstasyonun altında tabakhaneler çalışırdı, IX/36. Devlet bir de iplik fabrikası kurmuştu, IX/37. Bunlardan başka, küçük işletmeler kendi kıt imkânlarıyla ayakta durmaya gayret ederlerdi, IX/38. Biz de iş aramaya en az on arkadaş birden çıkardık, IX/40. A. Elimize biraz para geçerse defter kalem alırdık, IX/40. B. Yaz boyunca ordan oraya koşturmazdık, IX/41. A. Akşama kadar kapı kapı dolaşiyor(duk), IX/41. B. Eli boş dönüyorduk, IX/42. Denizli'de bize uygun iş yoktu, IX/43. Umudumuzun kesildiği bir sırada Ziraat'ın fidanlığında iş olduğunu öğrendik, IX/46. Kendimizi tanıttık, IX/47. Bizim öğrenci olduğumuzu anlayınca, Müdürün yüzünde bir tebessüm yayıldı, IX/48. Bizi sevmişti, IX/49. O anda hepimizi işe aldı, IX/50. Biz, günlüğü iki yüz elli kuruştan işe başlamıştık, IX/51. Sevincimize diyecek yoktu, IX/52. Fidanlıkta aşıcı ustası olarak çalışacaktık, IX/53. Ancak mevsim henüz aşı mevsimi değildi, IX/54. Bu yüzden boş durmamak için ağaçlardan akşama kadar meyve topluyorduk, IX/55. Öğle paydosunda havuzun yanında, çayırılıkta mola veriyorduk, IX/56. A. Evlerden getirdiğimiz zeytinle, peynirle, yumurtayla, helvayla midemizi doyurur(duk), IX/56. B. Güya yorulduk ya, çayırlara uzanır kestirmeye bakardık, IX/57. A. Yine böyle bir öğle paydosunda otururken içimizden biri iri bir yılan görmüş(tü), IX/57. B. Hepimiz heyecanla ayağa kalktık, IX/58. Hepimiz yılanın peşindeyiz, IX/59. Koştururken, bağıırırken yılanı öldürdük, IX/61. Sanki Mohaç Muharebesi'ni kazanan kumandanlar gibi ortalarda çalımla dolanmaktayız, IX/62. Sabahtan akşama kadar o ağaçtan ötekine koşturup

elimizde sepet, meyve toplardık, IX/63. Meyve toplamak için ağaçlara çıktık mı meyve yemekten, karşılıklı fıkra anlatmaktan, türkü söylemekten, elimizdeki sepetleri neredeyse unutturduk, IX/64. Bir gün, üç gün, beş gün, bu tür çalışma usulü sürdü gitti, IX/67. Biz farkında değiliz, IX/69. Çiçek toplamak da göreve dahil, IX/71. A. Bizimkiler her zaman olduğu gibi tutturmuşlar bir türkü, IX/71. B. Ver yansın ediyorlar, IX/72. Akşam üstü haber geldi, IX/73. Müdür Bey, bizimle konuşmak istiyormuş, IX/74. Biz de toplanıp Müdürün odasına girdik, IX/75. A. Yüzüne baktık, IX/75. B. Asık, IX/76. O güler yüzden eser kalmamış, IX/77. Sıralandık bir boydan, IX/ 78. A. Şöyle yüzümüze bir süre baktı, IX/ 78. B. Sonra Bahçıvan Nuri'yle beni bir kenara çekip öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nemutlu, Güner Ege ile Dabbanoğlu'nun işine son verdi, IX/79. Günlerdir şöyle şöyle yapıyorsunuz da demedi, IX/81. Hak ettikleri ücreti ödeyip "Yarın işe gelmeyin, sizi işten çıkardım." dedi, IX/82. A. Onlar şaşırdı, IX/82. B. Ben daha da şaşırdım, IX/83. Kalmıştım bir başıma, IX/84. Üç beş gün Nuri'yle birlikte çalıştım, IX/85. A. Vakit geçmez, IX/85. B. Saatler ilerlemez, IX/85. C. Gün tükenmez, IX/86. Fidanlığın tek mil sevimmiliği uçup gitmişti, IX/87. Fidanlık, arkadaşlarımla güzeldi, IX/88. Onlar yokken benim bir başıma çalışmaya devam etmem ağırıma gidiyordu, IX/89. Bahçelerde de yalnız kadınlar çalışıyordu, IX/90. Benim, "lâflayacağım" kimseler de kalmamıştı, IX/91. Evden boşlukta okumak için dergiler, kitaplar da getirsem tadı yoktu, IX/92. Bahçıvan Nuri zaten fidanlığın kadrolu elemanıydı, IX/93. Meslek okulunu bitirmişti, IX/94. A. Baktım, IX/94. B. Durum kötü, IX/96. -Efendim, işi bırakmak istiyorum, dedim, IX/97. A. Müdür yüzüme baktı, IX/97. B. Kararlıydım, IX/98. Kalmam için, okul açılıncaya kadar çalışmam için ısrar ettiyse de ayrılmakta direndim, IX/99. "Ben arkadaşlarımla birlikte başlamıştım işe. Onlar yokken fazla yararlı olamam." dedim, IX/100. Sonra hak ettiğim ücreti alıp evin yolunu tuttum, IX/101. Böylece bizim iş maceramız da noktalanmıştı, IX/102. Çatalçeşme Parkı, hepimizin hoşuna gitti, IX/105. B. Oturup sohbet ediyorduk, IX/106. Tavla oynuyorduk, IX/108. Şenliğimiz iyi, IX/109. Eylül ayında kalabalık artardı, IX/110. Yine öyle oldu, IX/111. Köyden, kasabadan öğrenciler birer ikişer gelmeye başladılar, IX/112. Ahmet Çavuşun hanında kamyondan inen çocuk soluğu parkta alıyordu, IX/113. Oturup hâl hatır soruyorduk, IX/114. Yeni gelen öğrencinin her biri ayrı bir öykü atıyordu ortaya, IX/115. Yalan yanlış, anlatıyordu, IX/116. Anlatılanlar da hep sevda üstüneydi, IX/118. Kimi doğru, kimi yalan biz de dinliyorduk, IX/119. Bire beş on eklendiği muhakkaktı, IX/120. Köylük yerinde bir kızın peşinde koşmak, hele o

günlerin havasında mümkün müydü, IX/121. Anlatıyorlardı, IX/122. İnanmış gibi dinliyorduk, IX/124. Vakit akıp gidiyordu, IX/125. Yakında okullar açılacaktı, IX/126. İkmale kalanlar, parkın bir köşesine çekilip çalışmaya gayret ediyordu, IX/127. A. Her öğrenci kendine göre bir öykü anlattığından, Akkuş da bir şeyler anlatmak ihtiyacı duymuş olmalı, IX/127. B. O da ortaya bir "lâf" attı, IX/128. "Benim kız arkadaşım, Merzeci Geçidinde, tanımazsınız." dedi, IX/129. A. Hoppala, aldı bizi bir merak, IX/129. B. Biz nasıl tanımayız, IX/130. O günlerin Denizli'si büyükçe bir kasaba görünümünde, IX/131. Nüfusu henüz kırk bini bulmamış, IX/132. Herkes herkesi tanır, IX/134. A. Biz bir bir evleri sayıyoruz, IX/134. B. Hep "yok" diyor, IX/135. Demek ki Denizli'ye sonradan gelen bir ailenin kızıydı, IX/136. Babası memur olabilirdi, IX/138. O da bilmiyor, IX/139. Sadece kızı biliyor, IX/140. Biz inanmamakta direnince, "Yürüyün gidelim, size göstereyim." demez mi, IX/141. Biz zaten meraktan çatlak üzereyiz, IX/142. Beş altı çocuk düştük yola, IX/144. Evi gösterdi, IX/145. O yeşil pancurlu evdeymiş, IX/146. Perdeler sıkı sıkıya kapalı, IX/147. Kimseleri göremedik, IX/148. Akşam üstü tekrar aynı sokaktan geçerken esmer bir kızla yaşlı bir kadının yeşil pancurlu eve girdiğini görebildik, IX/149. Demek kız buydu, IX/150. Kızın değil Akkuş'a çevresine baktığı yoktu, IX/151. Gayet ciddiydi, IX/152. Orası burası oynayan kızlardan hiç değildi, IX/153. Anlaşılan arkadaşımız kendi kendine gelin güvey oluyordu, IX/154. Gönlü olan bir kız, kaçamak da olsa dönüp bakmaz mıydı, IX/155. Arkadaşımızın boş hayal peşinde koştuğu anlaşılmıştı, IX/156. Boşa kürek çekmek böyle olmalıydı, IX/158. Sayılı gün, akıp gitti, IX/159. Tatil ayları bitmişti, IX/160. Yeniden "Bismillah" deyip öğrenime başlayacaktık, IX/161. Derken lisemiz "Goca Mektep" açıldı, IX/162. Sevincimize diyecek yok, IX/163. Yeni gelen arkadaşlarımızla, köyden, kasabadan, ilçeden gelip de göremediklerimizle sarmaş dolaş hasret giderdik, IX/164. Hiç unutmam, ilk dersimiz coğrafya, IX/165. Sıralarımıza oturduk, IX/166. Heyecanlıyız, IX/167. Son zil çaldı, IX/168. Öğretmenimizi beklemekteyiz, IX/169. Sınıfa önce, Müdür Muavini Abdullah Bey, ardından da ilk defa gördüğümüz bir bayan öğretmen girdi, IX/170. Abdullah Bey: -Çocuklar, size yeni atanan coğrafya öğretmeninizi getirdim. (dedi), IX/171. Tanışsınız, IX/172. Önce, çok değerli öğretmen olduğunuzu söylemeliyim." dedi, IX/174. Kaldık coğrafya öğretmenimizle baş başa, IX/176. Kıpkırmızı olduğumu hatırlıyorum, IX/177. A. O da bizleri gördü, IX/177. B. Müthiş bozuldu, IX/178. A. Şöyle kafamı doğrultup bakamıyorum, IX/178. B. Yer yarılrsa girmeye hazırım, IX/179. Öylece dakikalar akıp gidiyor, IX/180. Neden

sonra Hocanım toparlandı, IX/181. Önce kendisini tanıttı, IX/182. Adı Hikmet'miş, IX/183. Bekârmış, IX/184. Annesiyle oturuyormuş, IX/185. Sonra bizi tek tek tanımak istedi, IX/186. Aslında tekml sınıfı bir anda tanınması mümkün değildi, IX/187. Amacı, başta Akkuş olmak üzere bizleri tanımaktı, IX/188. Anlıyordum, IX/189. Elindeki listeden kimin adını okuyorsa o ayağa kalkıyordu, IX/190. Bizim isimlerimizin yanına işaret koyduğunu bilmek için müneccim olmaya gerek yoktu, IX/191. A. O günden sonra kendi hesabıma cebiri, fiziği ikinci plâna atmış(tım), IX/191. B. Derste önceliği coğrafyaya vermiştim, IX/192. Yalnız, geçmiş konuları çalışmakla yetinmiyor, IX/193. Hocanımın anlatacağı dersi de önceden çalışıyordum, IX/194. Konuları satır satır ezberlemekteyim, IX/195. Soru sorup da bilemezsem "irezil" olacağım belliydi, IX/196. A. Hocanım özellikle bizleri sık sık tahtaya kaldırıyor(du), IX/196. B. Sorular soruyordu, IX/197. Cevabını hemen yetiştiriyorduk, IX/198. A. Biz soruları bildikçe sinirleniyor(du), IX/198. B. Belli etmemek için kendini zor tutuyordu, IX/199. Öfkesi hâlâ geçmiş değildi, IX/200. Ne yapıp edip bize bir zayıf verebilse, biraz ferahlayacaktı, IX/201. Bulutların Karcı Dağının eteklerine indiği bir gün beni yine tahtaya kaldırdı, IX/202. "Şu buluta bak." dedi, IX/203. "Şu buluta bak." dediği yerde gökyüzü hepten kapkara buluttu, IX/204. Rastgele parmağımı uzatıp sordu, IX/205. -Şu bulutun adı ne, IX/207. Değişik renkte bulut olsa gökyüzünde, "Hangisini sordunuz?" diyeceğim, IX/212. Yağmur getiren bulutların adını söyledim, IX/213. Şiddetle itiraz etti, IX/216. Belli değil, IX/217. A. Sınıfa şöyle göz ucuyla baktım, IX/217. B. Çocuklar kıs kıs gülüyor, IX/218. A. Aliço, şişko haliyle sınıfın en arkasına geçmiş(ti), IX/218. B. Adeti olduğu üzere uyuyor, IX/219. Horlamasını duyuyorum, IX/220. Hocanım duymuyor, IX/222. Yanındaki arkadaşıyla iteleşmesinden anlıyorum, IX/223. Hocanımın sınıfa baktığı yok, IX/224. Ben susuyorum, IX/225. Sonunda: -İşte yakaladım. Bugün çalışmamışsın, dedi, IX/227. Öteki kızdığı çocuklara da aynı soruyu sorup zayıfı bastırınca derince bir nefes aldı, IX/228. Karatahtanın önünde ordan oraya gitti geldi, IX/229. Sonra geçip kürsüye oturdu, IX/230. Rahatlamıştı.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. Tüten odun sobasıyla içilen sigaradan Şehir Kulübü dumana batmıştı, X/2. Kulüp denilen yer de altı üstü bir büyükçe salondur, X/3. Basık tavanlıydı, X/4. A. Havanın iyice ağırlaştığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, vardı, X/4. B. İki küçük pencereden birini açtı, X/7. Mal Müdürü elindeki kâğıtlardan gözlerini ayırıp: Ya ya,

biraz açık kalsa iyi olur. (dedi), X/8. A. Dumana batmışız, X/8. B. Haberimiz yok, X/9. Yine oyuna daldılar, X/10. A. Besim Bey, oyun masasının bir köşesine sıkışmış(tı), X/10. B. Çayını yudumlarken oyuncularını gözlemekteydi, X/11. Hiç ses çıkardığı yoktu, X/12. Kendi hâlindeydi, X/13. "Şu Tapucu da benim gibi aylıkçı. Nasıl oluyor da paralı oyun oynayabiliyor?" diye geçti içinden, X/14. Parlamaya başlamış ceketinin, astan yırtık cebindeki Bafra'dan bir sigara çekip tütürünce içindeki düşüncüyü sürdürdü, X/15. Ah kendisi de azdan aza oynayabilseydi, X/16. Şöyle yuvarlak ağzını doldura doldura "çift pot", "uvertür", "pas" diyebilseydi, X/17. A. Diyebilseydi, X/17. B. İlçedeki, yani kulüpteki "itibar" artsaydı, X/18. Yerinden kıpırdamaya başladığı bir sırada ilk sözü Tapucu attı, X/20. Sonra Kuyucaklı aldı sözü, X/21. -Besim Bey, bu zaman ne zaman, X/22. Yassı ezanı okunalı aha oldu bir saat, X/23. A. Yengem kapıyı kilitler, X/23. B. Gecenin ortasında kalırsın, X/24. Şirinoğlu kâğıtları dağıtırken, gözleri kâğıtta söze karıştı, X/26. Kilitlesin, X/27. Ev mi yok, X/28. A. Gider, X/28. B. Bizim misafir konağına yatar, X/29. Böyle vara yoğa takılmaları, eşini konu etmeleri Besim Beyin canını çok sıkıyordu, X/30. Dirlik, düzenlik bozulmasın diye pek ses de etmiyordu, X/31. Aslında çıkışması gerekirdi, X/32. Siz kendi eşlerinize sahip çıkın da ondan sonra benimkini dilinize dolayın demeliydi, X/33. Yine sabretti, X/34. Usulca Şirinoğlu'na yaklaştı, X/35. Oyunu daha yakından izlemeye başladı, X/36. Oyun da iyice kızışmıştı, X/37. Oyuncuların önleri para doluydu, X/38. Paralar bir ona bir ötekine sürülmekteydi, X/39. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu, X/40. A. Kimi, bir yandan kadehini yudumluyor(du), X/40. B. Kimi de durmadan çay içiyordu, X/41. Hele sigaranın söndüğü hiç yoktu, X/42. Kimse kimseye ikramda bulunmuyordu, X/43. Para hırsı gözlerini kan çanağına döndürmüştü, X/45. A. Besim Bey, Şirinoğlu'nun eline bakıyor(du), X/45. B. "Bakalım bu eli kim alacak?" diye sonucu merakla bekliyordu, X/46. Bu izleme, Şirinoğlu'nun kabarıp köpürmesine kadar sürdü, X/48. Uğursuzluğun bana da buluştu, X/49. B. Üç elde otuz liram uçtu gitti, X/50. B. Kıpırda, X/50. C. Soluk alalım, X/51. Besim Bey dondu kaldı, X/52. Böyle bir tepkiyi de beklemiyordu, X/53. Yüzü kıpkırmızı oldu, X/54. Ne diyeceğini şaşırıldı, X/56. Hemen bırakıp gidemedi de, X/57. Besim Beyin sıkıldığını anlayan işletmeci Bekir Efendi o değılden araya girdi, X/58. Çay ocağından seslendi, X/59. A. -Besim Bey, taze çay koydum, X/59. B. Buyur, X/61. Bu teklifi uzaklaşmak için fırsat bilen Besim Bey, teklifi ikiletmeden çay ocağına geldi, X/62. Bekir Efendinin karşısına oturdu, X/63. İşletmeci demli çayı, Besim Beyin eline tutuşturup bir de sigara ikram etti, X/64. -Besim Bey, bu kumarcıların sağı solu

belli olmaz, X/66. B. Lâflayalım, X/67. Besim Bey ses etmedi, X/68. Çayını içti, X/69. "Eyvallah" deyip kendisini karanlığa attı, X/70. Cebinden çıkardığı el fenerini yana söndüre sokakta ilerlemeye başladı, X/71. Canı sikkındı, X/72. A. Keşke ilçede başka gidilecek yer olsaydı, X/72. B. Kulübe hiç uğramasaydı, X/73. Kaymakam başta olmak üzere ilçenin tekmil amirleri, ileri gelenleri kulübe gelirlerdi, X/74. Bu yüzden o da ister istemez kulübe başını sokuyordu, X/76. Vallaha açmazdım, X/77. Bu zaman ne zaman, X/78. Bu da karısının sözleriydi, X/79. Ne yapabilirdi, X/80. Karşılık verse "belâ" hazırdı, X/81. Zaten pireyi deve etmekte karısının üstüne yoktu, X/82. A. Olayı çıkarır(dı), X/82. B. Sonra da ağlaya ağlaya Şirinoğlu'nun Nazlı karyı bulurdu, X/84. A. Nazlı, yemez içmez biraz da kendisinden ekleyerek sevgili kocası Şirinoğlu'na aktarır(dı), X/84. B. Şirinoğlu kulübe yayar(dı), X/84. C. Derken ilçenin tümü Besim Beyle Necmiye'nin kavgasını duymuş olurlardı, X/86. Yıkılmıştı, X/87. Yenik düşmüştü, X/88. Karısına ses etmedi, X/89. B. Soyundu, X/91. Yorgun küçük gözlerini alabildiğine açıp bir daha baktı, X/94. -Necmiye, bu da neyin nesi, X/95. Umursamaz hava içinde karşılık vermeye çalıştı, X/97. -Entari, görüyorum, X/98. Ben sana böyle bir şey aldığımı hiç hatırlamıyorum da, X/99. Yeşil gözlerini aşağıya dikip üzülmüş gibi yaptı, X/100. -Elbet hatırlamazsın, X/101. A. Ne zaman cebin para gördü, X/102. Hâlâ gelinliğimden kalma kumaşlarla avunuyorum, X/103. A. -Bunu nerden buldun, X/105. Şirinoğlu Veli A aldı dedim ya, X/106. Unutmuşsun, X/107. Zaten bana ait ne varsa unutuyorsun, X/108. A. Geçenlerde şehere gitmişti, X/108. B. Bir Nazlı'ya bir de bana entarilik almıştı ya, X/109. -Demek bana söyledindi, X/110. -Söyledimdi, X/111. Şöyle düşündü, taşındı, X/112. Entariyi evirdi, çevirdi, X/113. Karısının yüzüne bir daha baktı, X/114. "Acaba konuyu büyütsem mi?" diye geçirdi içinden, X/116. -"Eh, olabilir." demekle yetindi, X/117. Sustular, X/118. Yalnız bir yatağa yatırılmış, mışıl mışıl uyuyan iki çocuğun soluk alışları duyuluyordu, X/120. Uzanıp yattılar, X/121. Besim Bey uyuyamıyordu, X/123. Kafasında neler neler kuruyordu, X/124. A. Uyumak istiyordu, X/124. B. Uyuyamıyordu, X/125. Necmiye'ye çoktan uyumuştı, X/126. Sabaha karşı şöyle kendinden geçmişti, X/127. Kapı çalmıyordu, X/128. Besim Bey gürültüye kalktı, X/130. Pijaması sırtında kapıya koştu, X/131. Karşısındaki Şirinoğlu'ydu, X/133. Sabahtır kapıyı yumrukluyorum, X/134. Besim Bey şaşkın: - Hayrola Veli A? (dedi), X/135. -Savcı Beyle Sırça köyüne gideceğinizi duydum, X/137. -Eesi, oraya kadar gitmişken bizim mallara da bakıver diyecektim, X/138. Bizim çoban, koyunlarda hastalık var diyeymiş, X/139. B. Bakarız, X/140. A. -Necmiye Hanıma

söyle, X/141. Camı sıkılmasın, diyor, X/142. Besim Bey biraz toparlandı, X/143. B. Burada otursalar, X/144. -Canım, karı milletinin işine akıl sır mı erer, X/145. Canları neyi çekiyorsa öyle yapsınlar, X/147. Besim Bey arkasından bir süre baktı, X/149. Necmiye konuşmaları duymuştu, X/151. Besim Bey hiç ses etmedi, X/152. Giyindi, X/153. Tıraşını oldu, X/154. Savcı Beyle buluşmak üzere çıktı yola, X/155. İki çocuk hâlâ uyuyordu, X/156. Söz ayağa düşünce "bey"lik kalmazdı, X/158. Gayrı bu ilçede kalamazdı, X/159. "İrezilliğin de bir sınırı olmalıydı, X/160. Ankara'ya arka arkaya yolladığı dilekçelerinden hiç haber çıkmamıştı, X/161. İki çocuğu, karısı, Şirinoğlu, Kuyucaklı aklına geldikçe yüreği kalkıyordu, X/162. Hele Şirinoğlu'nu hiç aklına getirmek istemiyordu, X/163. Entari, yılışık yakınlık, Nazlı'nın dedikoduları; düşündükçe işin içinden çıkamıyordu, X/164. A. Kuşkulandığı an, bu kuşkuyu dağıtıyor(du), X/164. B. Karısına toz kondurmak aklının ucundan geçmiyordu, X/165. Bir gün yine kulüpteydi, X/166. Yine biraz gecikmişti, X/167. Ama yine de oturuyordu, X/168. Bekir Efendiyle ordan burdan konuşuyorlardı, X/169. Kulüp tenhaydı, X/170. İçerde yalnız Tapucu'yla Kuyucaklı vardı, X/171. Tapucu: Var mısın Besim Bey, üç koldan konkene? (dedi), X/172. Besim Bey daha ağzını açmadan Kuyucaklı girdi araya, X/173. -İmamın evinden aş, ölünün gözünden yaş çıkmaz, X/174. Bizim Besim Beyin cebinden de para çıkmaz, X/177. -"Canım bu kadar da korkulur mu avrattan? Biz de evliyiz Allah'ıma şükür." deyince Tapucu, yine Kuyucaklı aldı sözü, X/178. -Besim Bey, Necmiye yengem kapıyı kilitleyecek diye korkuyorsan, korkma, X/179. Ben buraya gelirken o, Veli A'lara giriyordu, X/180. Şimdi Nazlı ablamla koyulaştırmışlardır sohbeti, X/181. Bu kadarı da fazlaydı, X/182. Bu sözlerle şakanın sınırı çoktan aşılmış oluyordu, X/183. Besim Bey şöyle doğruldu yerinden, X/184. A. -Sen kaç paralık adamsın, X/184. B. Benim eşimi o pis ağzına alıyorsun, X/185. Kuyucaklı neye uğradığını şaşırды, X/186. Besim Beyden hiç böyle tepki beklemiyordu, X/187. Alttan almak istedi, X/188. -Canım, şakada mı etmeyelim, X/189. A. -Sen kaç paralık adamsın, X/189. B. Benimle alay ediyorsun, X/190. Bir daha ağzından öyle şeyler duyarsam kemiklerini kırarım, X/192. Besim Bey "edepsiz" deyince iş alevlendi, X/193. -Hoop, o kadar uzun değil, X/194. Ağzını toplamazsan toplamasını iyi bilirim, X/195. Bekir Efendiyle Tapucu araya girmek istedilerse de başarılı olmadılar, X/197. Duramıyordu yerinde, X/198. B. Hâlâ konuşuyor, X/199. Kuyucaklı celallenip doğruldu, X/200. -Eee bu kadarı da fazla, X/201. Kuyucaklı daha adımını atmadan Besim Bey hışımına üzerine saldırıp burnuna yumruğu yapıştırdı, X/202. Tapucu ile Bekir Efendi iki koldan araya

girip yumruğu ikiletmediler, X/203. Ne çare Kuyucaklı'nın burnu kanıyordu, X/204. Bekir Efendi önlüğünü atıp Besim Bey'i evine kadar götürdü, X/205. Neden bu hâllere düşmüştü, X/206. Öteki memurlardan neyi eksikti, X/207. A. Fazlalığı vardı, X/207. B. Eksikliği yoktu, X/208. A. Gerçi aldığı para ahım şahım bir şey değildi, X/208. B. Yine de kötü sayılmazdı, X/209. Ah şu karısı dur durak bilseydi, X/210. Her gördüğüne heveslenmeseydi, X/211. İlle de varlıklılarla yarışmaya kalkışırды, X/212. Doktorun karısında bilezik mi gördü, aynısını isterdi, X/213. Eşraftan bir kadın yeni bir şey mi diktirdi, başlardı söylenmeye, X/214. A. "Ben şu cahil kadın kadar olamıyorum, X/214. B. Benim ondan neyim eksik, X/215. A. Oysa mümkün olduğu ölçüde bir dediği iki olmuyor(du), X/215. B. Ellere fazla heveslenmesin diye Besim Bey gücü ölçüsünde isteklerini yerine getirmeye çalışıyordu, X/216. Kafasına koymuştu, X/217. Ne yapıp yapıp bu ilçeden ayrılacaktı, X/219. İnsanları iyiydi, X/220. Yardımseverdi, X/221. Saygılıydı, X/222. Görevli olarak bir köye gitse el üstünde tutarlardı, X/223. Ne var ki ilçedeki çevre ile fazla yüz göz olunmuştu, X/224. Çevre ile yüz göz olmak demek, "otoriteyi" sıfıra indirmek demektir, X/225. Hele o yumruk olayından sonra kendisine bakan herkesten kuşkulandı, X/226. Duramazdı, X/227. Ankara'dakiler derdine çare bulmalıydı, X/228. A. Baktı, X/228. B. Kimsenin yarasına merhem olmaya niyeti yok, X/228. C. Basardı istifayı, X/228. Ç. Çıkarıdı işin içinden, X/229. Yüksek okumuş, diplomaymış hiç gözünde yoktu, X/230. Gençliğindeki zenginlik dolu düşleri gerçeğin kayalarında parçalanıp dağılmıştı, X/232. İnsan umduğıyla değil bulduğıyla yetiniyordu, X/233. A. İstifadan sonra gider babasının dükkânına, X/233. B. Bağdaş kurup otururdu, X/234. Bakkallığa başlardı, X/235. Ya Necmiye ne yapardı, X/236. Ayağını altına alıp oturur muydu, X/237. Ne mümkün, X/238. Altı yaşındaki oğlu Fahri'nin şimdiden gözünü açacaktı, X/239. "Erkek erkekliğini, kadın kadınlığını bilmeli." diyecekti, X/240. "Bencil kadınlardan, alıngan kadınlardan güzel de olsalar kaçacaksın." diyecekti, X/241. Daha neler neler diyecekti, X/242. Şu son günlerde Necmiye'de de bir durgunluk, bir kendine dönme seziliyordu, X/244. Alıp eline başını, düşünüyordu, X/246. A. Besim Bey, Nazilli basmasından diktirdiği çizgili pijamasını sırtına geçirmiş(ti), X/246. B. Necmiye'nin demlediği tavşan kanı çayını bardağa doldurmuş(tu), X/246. C. Elinde üç günlük gazete okuyordu, X/247. Necmiye de çocukların söküklerini dikiyordu, X/248. A. Kalktı, X/248. B. Gündüzden pişirdiği kurabiyeleri, çörekleri tabağa doldurup getirdi, X/249. Sonra kocasına baktı, X/253. -Bu ay başı Ankara'ya gitmek istiyorum, X/254. Besim Bey iyice şaşırды, X/255. -Ankara'ya

mı gitmek istiyorsun, X/257. İki yıldır dilekçe üstüne dilekçe yolluyorsun, X/258. Bir haber çıkıyor mu, X/259. A. –Çıkıyor, X/259. B. Belki önümüzdeki aylarda çıkabilir, X/260. –Çıkabilirmiş, X/264. -Beğenemedin mi, X/265. A. -Beğenmemek değil, X/266. A. -Enver eniştem Ankara'ya tayin olmuş, X/266. B. Arar bulurum, X/267. Yine de Besim Beyin bu işe akli yatmadı, X/269. Ankara ona göre dipsiz bir kuyu, X/270. A. Başu belli değil, X/270. B. Sonu belli değil, X/271. Yol yordam bilmeden, hatırlı eş dost tanımadan, hatırlı birisiyle yola çıkmadan bu işler tatlıya bağlanabilir mi, X/272. Besim Beyin bu işe hiç akli yatmıyordu, X/273. B. Bu işler ben geldim olsun demekle olur mu, X/274. A. -Hele ben uğraşayım, X/274. B. Ötesi Allah kerim, X/276. -Söylenemezsek kim duyacak, X/277. -Öyle ya, kim duyacak, X/278. -Bu konuşmalar Besim Beyin içini serinletir gibi oldu, X/279. A. –Gitti, X/279. B. Ayaklarına bol bol su döktü, X/280. Yüzünü çırpa çırpa yıkadı, X/281. Hafiflemişti, X/284. A. Ankara'ya göçüp konmuştu aklınca, X/284. B. Gezinmekteydi, X/286. Ana-fartalar Caddesinde geziniyordu., X/287. Necmiye, daha yatmıyor musun demese alıp başını Samanpazarı'nı bulacaktı, X/288. A. Necmiye, ilçeden kimseye haber vermeden, Nazlı'ya bile "Allaha ısmarladık" demeden bir sabah atladı otobüse, X/289. Ankara da Ankara'ydı ha, X/291. Sora sora bulunur hesabı, ordan oraya sora ede Enver eniştesinin evini buldu, X/292. B. Necmiye çok sıcak karşılandığını görünce içinde sonsuz bir huzur duydu, X/293. Ve kestirmeden meseleyi ortaya döktü, X/294. Ankara'da işler düşlerindeki gibi değildi, X/295. Çevir tokmağı açılınsın, olmuyordu, X/298. Kimsenin Necmiye'nin yüzüne baktığı yoktu, X/299. Enver eniştesinin de "esamesi" okunmuyordu, X/300. Ne yapacağını da şaşırılmıştı, X/303. Kocasının "Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?" diye söyleneceğini bilmek için "kâhin" olmaya da gerek yoktu, X/304. Eniştesi neden sonra bir akıl verdi, X/306. Kapı yumruklamakla derdini anlatamazsın, X/308. Necmiye de kimin umurunda, X/ 309. A. Var git, X/ 309. B. Partiye yazıl, X/310. Belki faydasını görürsün, X/311. - Partiye yazılmak mı, hiç aklına gelmemişti, X/312. Niçin yazılmasındı, X/314. A. Faydası olurdu, X/314. B. Zararı olmazdı, X/315. Necmiye vakit geçirmeden hemen gidip partinin kadınlar koluna yazıldı, X/316. Sonra Bakanlıkta amirin kapısında aldı soluğu, X/317. -Beyefendiyle görüşmek istiyorum, X/318. - Beyefendi toplantıda, X/319. Ne zaman geleceği belli olmaz, X/320. Bu her zaman böyleydi, X/321. A. Beyefendi ya toplantıdaydı, X/321. B. Ya Ankara dışında(ydı), X/323. "Yok." deyip çıkıyorlardı işin içinden, X/324. Necmiye ne olursa olsun bu gün konuşmayı aklına koymuştu, X/325. Konuşmadan, derdini dökmeden şuradan şuraya

gitmeye niyeti yoktu, X/326. Git gel, git gel canına tak demişti, X/328. Sekreteryaya ne yapacağını şaşırды, X/329. A. Dışarı atmak istediler, X/329. B. Yapamadılar, X/330. Necmiye "Üstüme gelerseniz, saldırıyorlar diye bağırırım." diyordu, X/331. Boyna ağlıyordu, X/332. Gürültüye Beyefendi çıktı, X/333. A. Baktı, X/333. B. Genç, güzel bir kadın ağlıyor, X/334. Hem de yüksek sesle ağlıyor, X/335. Şaşırды, X/336. Necmiye Beyefendinin ellerine sarıldı, X/337. -Beyefendi, sizinle konuşabilmek için bir aydır gelip gidiyorum, X/339. Konuşturmadılar, X/340. -Niçin kovsunlar, X/343. Üstelik benim partimize kaydım da düştü, X/344. Beyefendi Necmiye'yi içeriye aldı, X/345. Kapılar kapandı, X/346. Sekreteryaya hâlâ şaşkınlık içindeydi, X/347. Necmiye, koltuğun birine gömülmüştü, X/348. Sohbeti koyulaştırmışlardı, X/349. İlçede kim ne yapıyor, Necmiye hepsini bire bin ekleyerek anlattı, X/350. Kuyucaklı'nın rüşvet almasından başladı, savcının muhalifliğine kadar aklına ne geldiyse döktü ortaya, X/351. A. Beyefendi dayanamıyor(du), X/351. B. Notlar alıyordu, X/352. Necmiye sırası geldikçe ağlıyordu, X/353. Beyefendi, gözyaşına dayanamazdı, X/354. Ütülü, lavanta kokan mendiliyle Necmiye'nin gözyaşlarını silmeyi ihmal etmiyordu, X/356. Konuşuyorlardı, X/357. A. Belki iki saat geçti, X/357. B. Belki üç saat (geçti), X/358. Kapılar açılmamıştı, X/359. Sohbet sürüyordu, X/361. A. Beyefendiyle konuşmak için Sekreteryaya gelenler oturtulmuyor(du), X/361. B. "Beyefendi gittiler, yarın teşrif buyurun." denip kapı yüzlerine kapanıyordu, X/362. A. Nice zaman sonra kapı gıcırdadı, X/362. B. Açıldı, X/363. Necmiye rahatlamıştı, X/364. Hafif kızarmış yüzü Sekreteryanın gözünden kaçmadı, X/365. Necmiye'nin ilçeye gitmesi, göçü toplayıp Ankara'ya gelmesi bir ay içinde oldu bitti, X/366. Artık rahatlamışlardı, X/367. Besim Beye de bir güven gelmişti, X/368. Kendisine güveni artmıştı, X/369. Üstelik dairesinde müdür de olmuştu, X/370. Beyefendi, Necmiye'nin hatırını kıramamış, X/371. Besim Beyi müdürlüğe terfi ettirmişti, X/372. Şimdi herkes Besim Beye "Müdür Bey" diyordu, X/373. Kapısını tıklatmadan kimse odasından içeriye adımını atamıyordu, X/374. Daha dairenin kapısında görünmesiyle müstahdeminden memuruna el pençe duruyorlardı, X/375. Her biri iki büklüm "Günaydın Müdür Bey.", diyordu, X/377. "Hayrola Müdür Bey, biraz keyifsiz görünüyorsun, X/378. Besim Bey, umursamaz bir hava içerisinde karşılığını yetiştiriyordu, X/379. "Akşam yine Ankara Palasdaydık, X/380. Bizim Bakanla bir köşeye oturup ordan burdan sohbeta daldık, X/381. Derken Müsteşar bulunup gelmez mi, X/383. Uykusuzluktan başım ağrıyor, X/384. B. Arada bir, "Acaba dedikleri doğru mu?" diye de içinden geçirdiği oluyordu, X/385. A. Çünkü yine böyle

bir sabah sohbetinde Müdür Bey tutturmuştu anlatmaya, X/385. B. Anadolu Kulübünden girmiş, Karpiç Lokantasından çıkmıştı, X/387. Radyonun o günkü on üç haberlerinde spiker, "Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan Bakan Malatya'dan Elazığ'a hareket etti." deyince kafası iyice karışmıştı Muavinin, X/388. "Yoksa Müdür Beyin anlattığı, bizim Bakan değil de bir başkası mıydı?" diye bir aralık kapı bırakmayı da ihmal etmemişti, X/390. Önce açılıp saçılmıştı, X/391. B. Çiçekçilik öğrendi, X/392. Bez parçalarından papatya, menevşe, sardunya, leylak, karanfil, gül, reyhan, yasemin gibi çiçekler yapmaya başladı, X/393. Bu çiçekleri satmak için dost kapılarını aşındırıp duruyordu, X/394. Çok da satıyordu, X/395. Derken Çiçekçi Necmiye'yi Ankara'da neredeyse tanımayan kalmadı, X/396. Müşteri kum gibiydi, X/397. Almak için âdeta yarışıyorlardı, X/398. Partinin yakını olan Necmiye'yi kazanmak isteyenler hemen kesenin ağzını açıyordu, X/399. Öyle ya gün gelir Necmiye de onlara başka kapılar açabilirdi, X/400. B. Dükkâna yayılsaydı, X/401. Dükkân için de yüklü para gerektirmez miydi, X/402. Para sözünü duyan Besim Bey güldü, X/404. Hem kira da ne demekmiş, X/406. Sen de göğsünü gere gere çiçekçiliğini devam ettirirsin, X/407. Necmiye kulaklarına inanamadı, X/408. Şaşırmıştı, X/411. Alacağım diyorsam alırım, X/412. Altbaşı bir dükkân değil mi, X/413. Necmiye öfkelenmeye başladı, X/416. Daha aldığımız şu dairenin borcunu bile ödeyemedik, X/417. -Bu gün beni Müfit Bey çağırdı, X/419. -Partinin önde gelen isimlerinden Müfit Beyi nasıl hatırlamazsın, X/422. A. - Tanışmak şöyle dursun, X/422. B. İçtiğimiz su ayrı gitmiyor, X/423. -Ben de ne zamandır Pakize Hanımla tanışmak istiyordum, X/424. Onları yemeğe çağırırsana, X/425. A. -Olur, X/425. B. Çağırırız, X/426. B. Müfit Bey çağırdı dediydin, X/427. A. - Müfit Bey dedi, X/427. B. O beğenmediğin ilçeye gideceksin, X/428. Aynı yerden yüzlerce dönüm tarla bacaksın, X/430. İşte hesap defteri, para bankada hazır, X/432. Tapuyu cebine koyup geleceksin, X/433. Necmiye yeşil iri gözlerini küçültüp kocasına dik dik bakmaya başladı, X/434. -Bu yaştan sonra çiftçiliğe başlamayacaksın ya, X/436. Bizim alacağımız bu tarlalara devlet çiftliği mi kurulacakmış, hava alanı mı yapılacakmış, her neyse, devlet bir şey yapacakmış, X/437. Necmiye şaşırdı, X/438. Nasıl sevineceğini de bilemedi, X/440. -Senin anlayacağın, sonra bu tarlalar kârıyla devlete satılacak, X/442. Müfit Bey öyle dedi, X/443. Necmiye zıplamaya başladı sevincinden, X/445. -Bu günden yarına kolları sıva, işe giriş diyor, X/448. - Rahatlamışlardı, X/449. Necmiye'nin ağzı kulaklarındaydı, X/450. Berber elinden çıkma saçları, japone kollu elbisesi, bir karış topuklu kundurasıyla Necmiye'yi gören

parmağını ısırıyordu, X/451. Kocası da bu güne bu gün müdüdü, X/452. Yapma çiçekler iyi para getiriyordu, X/453. Çocukları da büyümüşü, X/454. Fahri'si lisedeydi, X/455. Kız ortaokul sondaydı, X/456. A. Partiye yakın olduklarından eşten dosttan iltifat görüyorlar(dı), X/456. B. Konu komşu saygı gösterdikçe keyifleniyorlardı, X/458. A. En küçük şeye alınıp sinirleniyor(du), X/458. B. Sinirlendi mi de içindeki şeytan gözlerine şimşek olup oturuyordu, X/459. Böylesi günlerde ağız dalaşı sürüp gidiyordu, X/460. Necmiye, açıyordu ağzını yumuyordu gözünü, X/461. -Ben olmasaydım hâlâ ilçenin maskarasıydın, X/462. Ben olmasaydım, oralarda cebi delik sürünecektin, X/463. Ben olmasaydım, Beyefendi seni nereden tanırđı, X/464. Beyefendiye canım kurban benim, X/466. Beyefendi sözünü duydu mu Necmiye'yi parçalamak geçiyordu içinden, X/468. "Amma da uzattınız ha." diyordu, X/469. Kapıyı vurup çıkıyordu, X/470. Daha şöyle doya doya tarlaydı, çiftlikti, dükkândı, çiçekti diyemeden ortalık alabora oldu, X/473. Perdeyi aralayıp pencereden bakmasıyla tankların geçmekte olduğunu gördü, X/474. Bitişik komşunun radyosunu duyabiliyordu, X/475. El yordamıyla gidip radyosunun düğmesini çevirdi, X/476. Bir yabancı tok ses, "Nato'ya Sento'ya bağlıyız." diyordu, X/478. Bekledi, X/479. Konuşmayı baştan sona, kulaklarını açıp dinledi, X/480. Tamamdı, X/481. Devir değişiyordu, X/482. Partiye yakın olan kişileri kendi hâllerinde bırakırlar mıydı, X/483. Hiç sanmıyordu, X/484. A. Ona da gelecekler(di), X/484. B. Müdürlükten el çektireceklerdi, X/485. Keşke iş bununla kalsa, X/486. Ya, o alınan satılan tarlalar gündeme gelirse, X/487. A. Sonra, ne yaptığını bilmeden gitti, X/487. B. Yüzünü yıkadı, X/490. Gece lâmbasının solgun ışığında kocasını gördü, X/492. Bu ne hâl, X/494. A. Duymuyor musun, X/494. B. Yönetime el konmuş, X/495. Nasıl el konmuş, hangi yönetime, Necmiye akıl edemedi, X/496. Besim Bey, odanın içinde bir iki volta atıp ağır vücudunu yeni aldıkları koltuklardan birine bıraktı, X/497. A. -Onu bunu bırak, X/499. Düşünde falan mı gördün, X/500. A. Bu arada radyo, marş yayını kesmiş(ti), X/500. B. "Nato'ya, Sento'ya bağlıyız." konuşmasına durmuştu, X/502. Ya bizden de hesap sormaya kalkıştırlarsa, X/503. Besim Bey cevap vermedi, X/504. Toparlandı, X/507. Necmiye'de soru soracak hâl mi kalmıştı, X/508. Kocasını ikiletmedi, X/509. A. Gitti, X/509. B. Gelin sandığının içinden bir büyük çarşaf bulup getirdi, X/510. Besim Bey çarşafın üstüne acele tarafından "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." diye yazdı, bitirdi, X/511. Necmiye'ye: -Getir şu senin yapma çiçeklerinden bir kucak, süsle şunun çevresini, dedi, X/512. Komşuların tümü sokağa dökülmeden, yazılı çarşafı evin balkonuna astı, X/513.

A. Sonra geldi, X/513. B. Koltuğuna yeniden oturdu, X/514. Biraz rahatlamış gibi oldu, X/515. Gün ağarırken, sokak dolmaya başlamıştı, X/516. Radyoyu dinleyen sokağa çıkıyordu, X/517. Apartman kapısının önünden ayrılan da yoktu, X/518. Çünkü, sokağa çıkma yasağı konduğunu herkes biliyordu, X/519. Komşular Besim Beyin balkona asılı, "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." yazılı çarşafı görünce şaşırıp kaldılar, X/520. Hele Necmiye ile Besim Beyin balkonda ellerini çırpa çırpa, "Yaşasın, yaşasın." deyişleri yok mu, işte bu manzaraya diyecek bir şey bulamıyorlardı.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/1. Çıldıroğlu, kendi hâlinde bir adamdı, XI/2. A. Elin etlisine, sütlüsüne karışmaz(dı), XI/2. B. Kahve köşelerinde siyaset tellallığı yapmaz(dı), XI/2. C. Yalnızca ailesinin "maişetini" düşünürdü, XI/3. Evinde ocağı doğru tütsün, çoluk çocuk, o uzun kış günlerinde aç açık kalmasın diye var gücünü ortaya koyardı, XI/4. Karıncayı çiğnemekten sakınırdı, XI/5. Dedikoduyu sevmezdi, XI/6. Kimsenin yüzüne söyleyemediğini arkadan söylemek gibi bir huyu yoktu, XI/7. Dümdüz bir adamdı, XI/8. Sevilip sayılırdı, XI/9. Ayda yılda bir kahveye çıkacak olursa, ileriden geriden haberi olan, eli kalem tutan kişilerin masasına yanaşırđı, XI/10. "Onlar konuşsa da dünya ahvalinden haber edinsek." diye kulağını dört açardı, XI/11. "Âlimle sohbet et, alırsın mertebe, cahille sohbet et, dönərsin merkebe." diyenlerdendi, XI/12. A. Belediye seçimlerinde aday olanlar kapısına dayanır(dı), XI/12. B. Çıldıroğlu'nun kendilerini desteklemesini isterlerdi, XI/13. A. O, hiç birine renk vermez(di), XI/13. B. Gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye gayret gösterirdi, XI/15. Onun derdi geçimdi, XI/17. A. Ocak tütmeliydi, XI/17. B. Sırt dediğın "muhkem" zıbın görmeliydi, XI/18. Tencere kaynamalıydı, XI/19. A. Para olmalıydı, XI/19. B. Tencerede dert değil, et kaynamalıydı, XI/20. Koca kasabada iki geçerli meslek vardı, XI/21. A. Ya kunduracı olunurdu, XI/21. B. Ya da semerci (olunurdu), XI/22. Bir başka meslek kasabanın içine girmemişti, XI/23. A. Gerçi kasabanın saracı, demircisi, çancısı, saat tamircisi, berberi, celebi, marangozu vardı, XI/23. B. Öyle sayıya gelecek kadar yaygın değildi, XI/24. Geçer akçe olan kunduracılıkla semercilikti, XI/25. A. Kadınlar da kapı önlerine oturup bir yandan dedikodu ederler(di), XI/25. B. Bir yandan da çorap örerlerdi, XI/26. B. Alacalı çorap örerlerdi, XI/27. Genç kızlar ise duygularını çoraptaki renklere, şekillere dökerlerdi, XI/28. Genç kız, sevgisini mi dile getirecek, çorabın iki yanına kırmızı gül kondururdu, XI/29. A. Askerdeki yavuklusundan mektup mu bekliyor, çorabın iki

yanına güvercin oturtur(du), XI/29. B. Yavuklusuna yollardı, XI/30. A. Canı sıkınsa, bunalıyorsa, kimselere açılmıyorsa bu sefer çoraptaki şekiller değişir(di), XI/30. B. Dolambaçlı yollar, birbirine girmiş şekiller, acaip görüntüler çorapta rastgele serpiştirilirdi, XI/31. A. Çıldıroğlu, kasabanın "kadim" geleneğine uymamış(tı), XI/31. B. Ne kunduracı olmuş(tu), XI/31. C. Ne de semerci olmuştu, XI/32. Kendisine göre bir yol tutturmuş, gidiyordu, XI/35. Konu komşu aradığını bulsun isterdi, XI/36. A. Gönlü tok olduğundan, haramdan da korktuğundan azıcık kâr eder(di), XI/36. B. "Allah bereket versin, bu günlük nafakamız çıktı." derdi, XI/36. C. Köşesine çekilir otururdu, XI/38. Gözleri doğuştan iyi görmezdi, XI/39. Kırpıştırır dururdu, XI/40. Atadan, dededen böyleymiş, XI/41. Hiç bir zaman "Doktora görünsem faydası olur mu?" dememişti, XI/42. Çünkü o günlerde doktora görünmek âdetten değildi, XI/43. Kasabanın doktoru Berber Şakir'di, XI/44. Baş ağrıyan, sancısı tutan, orasında burasında yara çıkan, derdi olan Berber Şakir'e başvururdu, XI/45. A. O da oturur(du), XI/45. B. Kırk yıllık doktormuş gibi enine boyuna muayene ederdi, XI/46. Doktorluğu, "askeriyede" öğrenmişti, XI/47. Askerde sıhhiye olarak görev yapmıştı, XI/48. A. İğne vurmasını bilir(di), XI/48. B. Bazı ilâçların ne işe yaradığını da az buçuk anlardı, XI/49. Berber Şakir'in doktorluğun yanında diş hekimliği de vardı, XI/50. Dişi sızlayan soluğu Berber Şakir'in dükkânında alırdı, XI/51. A. O da kerpeteni kapar(dı), XI/51. B. Bağırta bağırta dişleri sökerdi XI/52. Kasabanın doğum işlerinden sorumlu kişileri de Terzi Dudu'yla Kınalı Hacca'ydı, XI/53. A. Çıldıroğlu'nun alış verişine diyecek yoktu, XI/53. B. Şu gözleri sağlam olsaydı, XI/54. Aldığını, verdiğini bir tamam görebilseydi, XI/55. Uzaklara bakabilseydi, XI/56. A. Yanına iyice yaklaşanı görüyordu, XI/56. B. Biraz uzaktakinin kim olduğunu seçemiyordu, XI/57. A. Bazen bir okka şeker çeker(di), XI/57. B. Terazinin kefesindekini yarım okka sanırdı, XI/58. Yarım okkanın parasını almaya kalkışırdı, XI/59. A. Doğruyu söyleyen müşteri vardı, XI/59. B. Arada bir şeytana uyanlar da çıkıyordu, XI/60. Böyle böyle sermaye de eriyip gidiyordu, XI/61. Zaten eti neydi budu ne olsundu, XI/63. A. Ölçtü, XI/63. B. Biçti, XI/63. C. Bir akşam üstü dükkânın kepengini bir daha açmamak üzere kapattı, XI/64. Bakkalcılık defterine noktayı koymuştu, XI/65. Şimdi ne yapmalıydı, XI/66. Doluya koydu almadı, boşa koydu dolmadı, hesabı ağdırdı, döndürdü, XI/68. Ekmek parası da mutlaka çıkmalıydı, XI/70. Hiç bir mesleği yoktu, XI/71. Gözlerinin bozukluğu yüzünden ortada sipsivri kalmıştı, XI/72. Gururluydu da, XI/73. Kimseye gidip de "hâlim şu" diyemiyordu, XI/74. Kuyruğu dik tutmak âdetiydi, XI/75. Sonunda gezginci pazarcılık işine başladı,

XI/76. Çuvalın birine soğan, ötekine patates doldurup eşeğe yükleyip dağ köylerinin yolunu tuttu, XI/77. Küheylan atlar gibi o köyden ötekine koşturmaya başladı, XI/78. Mallarını tüketmeden kasabaya dönmezdi, XI/80. Evinde ardı ardına üç gün yatmazdı, XI/81. A. Yeniden soğanları, patatesleri doldurur(du), XI/81. B. Ayrıca kadınların ördüğü yün çorapları toplar(dı), XI/81. C. Yeniden dağ köylerinin yolunu tutardı, XI/83. Açıkta kaldığı günler de olurdu, XI/84. A. Ocak kimi zaman yanar(dı), XI/84. B. Kimi zaman yanmazdı, XI/85. "Komşular şuraya iki odun atın da şu kışta kıyamette üşümeyselim." diyemezdi, XI/86. Artık iş, köylünün insaniyetine kalmıştı, XI/87. A. Dağın, köyün şartlarına uymuş(tu), XI/87. B. Pazarcılığını iyi kötü sürdürmeye başlamıştı, XI/88. Çıldıroğlu bakkalcılığı bırakınca, boş dükkân çocuklara yaradı, XI/89. Uzun kış geceleri dükkânda toplanırlardı, XI/90. O günlerde kar, dur durak bilmeden yağardı, XI/92. A. Kar yollara yığılır(dı), XI/92. B. Her bir yanı kapatırdı, XI/93. A. Çıldıroğlu'nun Yaşar, dükkândaki ocakta odunları tutuşturur(du), XI/93. B. Beş numaralı gaz lâmbasını yakar(dı), XI/93. C. Çocuklara haber gönderirdi, XI/94. Mahallenin tek mil çocuğu toplanırdı, XI/95. Sesi güzel olan türkü söylerdi, XI/96. A. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi kitaplar elden ele dolaşır(dı), XI/96. B. Ardı arkası kesilmeden masal anlatılırdı, XI/97. A. Mısır patlatılır(dı), XI/97. B. Nohut kavrulurdu, XI/98. Lokma döküldüğü günler olurdu, XI/99. İki direk arasına ak çarşaf gerilip Karagöz ile Hacivat oynatılırdı, XI/100. Bu çocuklar bir başlarına ne yapıyorlar diye zaman zaman büyükler de gelirdi, XI/101. A. Çocukların şenliğine katılırlar(dı), XI/101. B. Hoşça vakit geçirirlerdi, XI/102. Çıldıroğlu'nun boş dükkânı çocuklara yaramıştı, XI/104. Ömrünün çoğunu dağlarda, bayırlarda geçiriyordu, XI/105. Eşeğine yüklediği soğanları, patatesleri, renk renk çorapları satmadan dünyada kasabaya dönmezdi, XI/107. A. Alanı vardı, XI/107. B. Almayanı vardı, XI/108. Hele para sayıp da alanı hemen hemen hiç yoktu, XI/109. Çıldıroğlu, sattığı malın karşılığında arpa, buğday, mısır alırdı, XI/110. Zaman zaman yumurta topladığı da olurdu, XI/111. Bunlar da kendine göre paraydı, XI/112. A. İlle para diye tuttursaydı, o dağ köylerinde boşuna dolanırdı, XI/112. B. Eli boş kasabaya dönerdi, XI/113. A. Bir kış günü, yine kasabaya döndüğünü duydu mahalleli, XI/113. B. Sonra da hastalandığını (duydu), XI/115. Biri gelip biri gidiyordu, XI/116. Merak etmişlerdi, XI/117. Üç günde biraz toparlanmış gibiydi, XI/118. Zaman zaman öksürse de kıymeti yoktu, XI/119. Şimdi kendisini daha iyi hissediyordu, XI/120. Muayene için Berber Şakir'e bile gitmemişti, XI/121. Ne yapmıştı, XI/125. A. Bizimkiler ıhlamur

kaynattı, XI/125. B. İçtim, XI/125. C. Tadı yok, XI/126. Kulak asma, XI/127. Ocağa girip beklemenin de bir faydası yok, XI/128. Hele bir yatayım, terlesem geçer dedim, XI/129. B. Üstüme bir değil iki yün yorgan attılar, XI/130. İrahatça yatamadım ki, XI/133. A. Baktım, XI/133. B. İyi değilim, XI/136. A. İrahat etmişim, XI/136. B. Bi uyumuşum, XI/136. C. Gözümü açtığımda titreme falan geçmişti, XI/137. Sucuk tere batmıştım, XI/138. Şincik azıcık eyiyim, XI/139. Şartlar Çıldıroğlu'nu dağ adamı yapmıştı, XI/140. Bundan böyle dağın şartlarına göre yaşarsa rahat edecekti.

XII. ZEYNEP

XII/1. A. Zeynep uzun, sarı saçlarına bir iki tarak vurdu, XII/1. B. Sonra anasına:-Ben bu Osman'a varmasam olmaz mı ana? dedi, XII/2. Anasının iri gözlerinde iki alev yandı, XII/3. -O nasıl söz, diye çıktı, XII/4. Sözü kesilmiş bir eksik etek nasıl olurdu da atasına karşı "varmasam olmaz mı?" diyebilirdi, XII/5. Hâlâ o iri gözlerinde iki alev yanıyordu, XII/9. Zeynep canlandı, XII/10. B. Babamın iki dudağı oynasa da "vermiyorum kızı" dese, tamam(dır), XII/14. Bir kızın sözü kesildi mi, o kıza kimseler sahip çıkamaz, XII/15. Ve de o kızı isteyemez, XII/16. Anladın mı, XII/17. -Anlamaz olsaydım, XII/18. -Hem bu dediklerini buban duymasın, XII/19. A. Yatırır, XII/20. Zeynep, anasıyla "bu minval üzere" belki onuncu kez konuşmuştu, XII/21. A. Ramazan Ağa baltayı yüklenmiş(ti), XII/21. B. Okulu basmıştı, XII/22. A. Ağanın yataklarından fırlamış(tı), XII/22. B. Küfrün bini bir para olmuştu, XII/23. Okulun bahçesinde Öğretmen Ali'yi görürle görmez Ramazan Ağa, elindeki baltayla saldırmak istedi, XII/24. Bahçede olanlar o saat atıldılar üstüne, XII/25. Baltayı elinden güçlülkle aldılar, XII/26. Öğretmen Ali donup kalmıştı, XII/27. Yanında öğretmen arkadaşı Sefer de olmasa, kanatları yolunmuş kuşlar gibi çırpınmasını da bilmeyecekti, XII/28. Koşup gelen öteki köylüler de bir olup Ramazan Ağayı okuldan uzaklaştırdılar, XII/29. O hâlâ asmaktan, kesmekten söz ediyordu, XII/30. Bugün olmasa yarın, yarın olmasa öbür gün biçimine getirip Ali'nin hayatına son verecekti, XII/31. Böyle diyordu, XII/32. Ama neden böyle diyordu, XII/33. Bir insan durup dururken baltayı omuzlayıp bir başka insana saldırabilir miydi, XII/34. Bir hayatı ortadan kaldırabilir miydi, XII/35. Bu sorular Sefer'in kafasına girdi girdi çıktı, XII/36. Sonra toparlanıp Öğretmen Ali'ye yaklaştı, XII/37. -Ramazan Ağayla bir kötü geçmişiniz mi vardı? diye sordu, XII/38. Ali, korkulu, titrek bir ifadeyle bu soruya karşılık bulmaya çalıştı, XII/40. -Pekii, üstüne saldırması neden, XII/41. -Bilmem, XII/42. A. -Senin sınıfta oğlu var, XII/42. B.

Dövmüş falan olmayasın, XII/43. -Çocukları dövmediğimi sen daha iyi bilirsin, XII/45. -Ben de buna şaşıyorum ya, XII/46. Ramazan Ağa denen o adam üstüme baltayla saldırınca "şaka" sanmışım, XII/47. -Ne şakası, gidiyordun, XII/48. Sizler olmasaydınız gidiyordum, XII/49. Sefer bir süre başını kaşdı, XII/50. Sonra yeni iz, yeni yol bulmuş gibi toparlandı, XII/51. Öğretmen Ali'ye:- Sen şimdi evine gir, karın duyduysa meraklanır. Ben köyün içine varıp durumu öğrenmeye çalışırım, dedi, XII/52. Ve Sefer, köyün yolunu tuttu, XII/53. Okul, köyden biraz uzak sayılırdı, XII/54. Mustafa Ustanın ahır damı geçilmeden ana yola ulaşamazdı, XII/55. Sefer, Mustafa Ustanın ahır damını geçip ana yolu buldu, XII/57. Zeki'nin gediğine gelmeden İlyas Efendi çıktı karşısına, XII/58. Sonra Nurettin bulundu geldi, XII/59. Köy, tatlı sonbahar günlerinden birini yaşıyordu, XII/60. Aynı alışkanlıkla Zeki'nin duvarına çöktüler, XII/62. Nurettin, tütünün birini sardı, XII/63. Sefer'e verdi, XII/64. Birini de kendi yaktı, XII/65. Sonra sustular, XII/66. Sefer, bir türlü sözü döndürüp Öğretmen Ali olayına getiremiyordu, XII/68. Geçim kaygısından söz ettiler, XII/69. Sefer, bir korkulu rüyadan sıyrılır gibi doğruldu, XII/70. -Neydi Ramazan Ağanın zoru, bileniniz var mı? diyebildi, XII/72. Kızgın kızgın karşılık vermeye çalıştı, XII/73. -Öğretmen Ali, Ramazan Ağanın gelinliği Zeynep'e saldırıyormuş, XII/74. Sefer, sıtmaya tutulmuş hastalar gibi titredi, XII/75. Elinde olmadan hayretle bağırdı, XII/76. -Nee... Osman'ın nişanlısı Zeynep'e mi saldırıyormuş, XII/77. Bu kez Nurettin aldı sözü, XII/82. -Zeynep yunakta Hörü Halaya anlatınca, Hörü Hala da bütün köye yaymış, XII/84. Eline geçirdiği çubukla toprağı eşelemeye başladı, XII/86. Namusa el uzatır mıydı, XII/87. Ali'nin çiçek gibi karısı vardı, XII/88. Gül gibi geçinip gidiyorlardı, XII/89. Yapmazdı, XII/91. İki yıldır tanışır, görüşürlerdi, XII/92. A. Birlikte sınıflara girerler(di), XII/92. B. Birlikte gezerler(di), XII/92. C. Tozarlardı, XII/93. Yapmazdı, XII/95. Elindeki çubuğu karşı duvara fırlatıp gözlerini topraktan ayırdı, XII/96. -Yapmaz, benim bildiğim Ali, yapmaz böyle şeyler, dedi, XII/97. İlyas Efendi kararlıydı, XII/98. İnanmış insanların rahatlığı içinde konuşmaya başladı, XII/101. -Ben yine de inanamıyorum, XII/102. Nurettin söze karıştı, XII/103. -Peki ne demeye Zeynep, adını kötüye çıkarsın, XII/104. -Ben de bunu düşünüyorum ya, dedi, XII/105. Şimdi anlıyordu, XII/106. Ramazan Ağanın baltayla saldırmasını, şimdi anlıyordu, XII/107. A. Ağa, Ali'nin yaşantısına son verecek(ti), XII/107. B. Dosta, düşmana karşı namusunu korumuş olacaktı, XII/109. A. İşi iyice kurcalamalı(ydı), XII/109. B. Olayı bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmalıydı, XII/110. Başka türlü köylük yerinde yaşanamazdı, XII/113. Kafası iyice karıştı, XII/114.

Doğruldu oturduğu yerden, XII/115. - Ben gidiyorum, dedi, XII/117. Aradan iki gün geçti geçmedi, bir çalımlı müfettiş bulundu geldi, XII/118. Atını doğruca Muhtarın evine çekmişti, XII/120. Okul Müdürü Ali önde. Sefer Öğretmen arkada muhtarın evini buldular, XII/121. Hoşbeşten sonra Müfettiş konuyu açtı, XII/122. Zeynep olayı "tahkikat"a yol açmıştı, XII/123. Zeynep'in babası sessiz bir adamdı, XII/124. A. O gün Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün olayı duyunca Zeynep'i sorguya çekmiş(ti), XII/124. B. İki de tokat atmıştı, XII/126. Yalnız Ramazan Ağa köye sığamamıştı, XII/128. A. Bir dilekçe yazdırıp Millî Eğitime (dayamıştı), XII/128. B. Bir dilekçe yazdırıp mahkemeye dayamıştı, XII/129. A. İşte bu dilekçe yüzünden Müfettiş atına atlamış(tı), XII/129. B. Köyün yolunu tutmuştu, XII/131. Muhtar, ağırdan alıyordu, XII/133. Müfettiş, Korucunun getirdiği Zeynep'i dinledi, XII/134. Zeynep, olayı bütün ayrıntılarıyla anlatıyordu, XII/135. B. Babasını sormuştu, XII/137. Olay da bundan sonra çıkmıştı, XII/138. A. Ali hemen üstüne saldırmış(tı), XII/138. B. Zeynep direndikçe sırtındaki giysileri bile parçalamıştı, XII/139. Elinden nasıl kurtulduğunu bir o, bir Tanrı bilirdi, XII/141. Müfettiş, bunları teker teker yazdı, XII/142. A. Sonra Hörü Hala (dinlendi), XII/142. B. Sonra Zeynep'in anasıyla babası dinlendi, XII/144. Ramazan Ağa hop oturup hop kalkıyordu, XII/145. Korucu Dursun "Ali hoca sıra sende" deyince Ali Öğretmeni aldı mı bir titreme, XII/146. Dudakları heyecandan kuruyup kaldı, XII/147. A. Beş yıllık öğretmendi, XII/147. B. İlk kez böyle bir olayla karşılaşılıyordu, XII/149. "İftira" demiş dayatmıştı, XII/152. Ali'nin iftiraya uğradığı kanısındaydı, XII/153. Zeynep'in ifadesi açık seçik olmasa Müfettiş de iftira olduğuna inanacaktı, XII/154. Ama şu Zeynep'in ifadesine ne demeliydi, XII/155. Bundan sonra olaylar birbirini izledi, XII/156. Zeynep'in adı kötüye çıktığı içindir ki Osman'ın nişanlısını Ramazan Ağa gelinliğe istemiyordu, XII/157. Zeynep'in bohçasını derleyip toplatıp attırmıştı, XII/158. Bundan sonra evcek Ali'nin izine düşmüşlerdi, XII/159. Ali'yi dövmek, öldürmek istemeleri hep kötülük içindi, XII/160. Sefer Öğretmen başta olmak üzere, Ali'nin suçsuzluğuna inanan birkaç kişi gece gündüz Ali'yi beklemeye başladılar, XII/161. Derken Zeynep'in babası göçü toparlayıp gurbetin yolunu tuttu, XII/162. A. Zeynep'le karısını ata bindirmiş(ti), XII/162. B. Gitmişti, XII/163. Uzak köylerden birine yerleştiği haberi duyuldu, XII/165. A. Müfettişin soruşturması bir yandan (sürüp gidiyordu), XII/165. B. Mahkemenin duruşmaları öte yandan sürüp gidiyordu, XII/168. A. Çünkü Sefer boş durmamış(tı), XII/168. B. Zeynep'in ardına bir yaşlı kadın salmıştı, XII/169. Gerçeği aydınlatan bu yaşlı kadın oldu, XII/171. " Yaşlı

kadın aldı sözü, XII/175. A. Ne Ali Öğretmeni gördüm, XII/175. B. Ne de üstüme saldırdı, XII/176. A. Yargıç, Zeynep'e döndü, XII/176. B. Sordu, XII/177. -Bu kadının dedikleri doğru mu, XII/178. Zeynep çevresine baktı, XII/179. Osman'la, Ramazan Ağayla göz göze geldikten sonra yavaş yavaş anlatmaya başladı, XII/180. -Beni Osman'a nişanladılar, XII/181. Osman'la evlenmek istemiyordum, XII/182. Anama, babama yaptığım yalvarmalar fayda vermiyordu, XII/184. Yalvarmalarım, yakarmalarım boşa çıkınca bu yolu seçtim, XII/185. Adım kötüye çıkarsa bohçam atılır, nişanım bozulur, Osman'la evlenmekten kurtulurum, dedim, XII/186. Zaten şimdiki kocamla çoktan anlaşmıştık, XII/187. Bizim köye alış veriş için sık sık gelir giderdi, XII/188. Sonuç, düşündüğüm gibi oldu, XII/189. Bohçam atılınca sevdiğime kavuştum, XII/190. Yargıç dayanamadı, XII/191. -Ya kan dökülseydi. Öğretmen Ali öldürülseydi, o zaman ne yapacaktın, XII/192. Zeynep ağlamaklı bir ifadeyle, orasını düşünemedim, diyebildi, XII/193. Yargıç, "gereğini düşündü, XII/194. Ali beraat etmişti, XII/195. Son olarak Ali'ye sordu, XII/196. A. -Bu kadından davacı mısın, XII/196. B. Sana iftira atan, başını derde sokan bu kadından davacı mısın, XII/197. Ali bir süre düşündükten sonra cevabımı verdi, XII/198. -Hayır, Yargıç Bey, davacı değilim, XII/199. Suçlu olan Zeynep değil ki, XII/201. -Peki suçlu olan kim, XII/202. -Ali ağır ağır karşılık verdi, XII/204. Zeynep, mahkeme odasından çıktığı zaman hâlâ kurtulduğuna inanamıyordu.

2.1.2.3.3.b. DEVRİK CÜMLELER

Yüklemin yerine göre cümle çeşitlerinden ikincisi de devrik cümledir. Bu cümle türünü, yüklemi sonda yer almayan cümle olarak tarif edebiliriz.

“Yüklem, deyim ve atasözlerinde, duyguların, heyecanların yoğunlaştığı, anlatımın farklı kalıplara dökülerek şiirselliğin amaçlandığı cümle yapılarında, günlük konuşmalarda cümlenin ortasında veya başında bulunabilir” (Eker, 2006: 487). Yüklem bu şekilde kullanılmasının sebebi, anlatıma bir canlılık kazandırmak ve dilin işlerliğini arttırmaktır.

Eserdeki öykülerde yer alan devrik cümle örneklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/52. Yığardı yiyecekleri misafirin önüne, I/67. O seferberlikte neler çekmişti Abdullah Efendi, I/87. Eee, güzel de olmalıydı canım, I/88. Yüzüne bakılmalıydı hani, I/135. "Hiçbir hevesimiz kursa ğımızda kalmasın." diyordu Abdullah Efendi, I/136. B.

Çıktılar çarşıya, I/139. Çok sevmişlerdi Fatma'yı, I/170. Abdullah Efendi, bir sabah çorbasını kaşıklayamadı doğru dürüst, I/175. A. Sen al anahtarları, I/175. B. Sen aç dükkânı, I/180. Nane, limon da kaynatırım sana, I/181. Şakir aldı sözü, I/182. -Sen meraklanma buba, I/184. Keyfine bak sen, I/185. A. Şakir, aldı anahtarları, I/186. Açtı dükkânı, I/205. - Ana, bubam ne yaptı evde, I/209. İyice ferahlamıştı Şakir, I/211. "Hem acı patlıcanı kırağı çalar mıydı hiç, I/214. Fatma Gelin omuzunda havlu, elinde sıcak su doldurulmuş ibrik ve altlığı girdi odaya, I/220. Abdullah Efendi de oturdu sofraya, I/229. -Alış veriş nasıldı dükkânda, I/230. -Gelen seni soruyordu buba, I/235. Sattık az biraz, I/239. "Misafirdir." dedi Neslihan Ana, I/246. A. Al şu celbi, I/260. Babası sürdürdü konuşmayı, I/262. Şakir'in canı sıkıldı biraz, I/273. Ana baba günüydü sanki, I/289. Şakir'in eliydi bu, I/328. Bekledi bir süre, I/331. -Su getir gelin, I/336. B. İç ilâcını, I/341. Sonra ne olup bittiğini anlayamadı bile, I/351. A. Koca ev, alevler içinde kaldı bir anda, I/400. Her yanları uyuşmuştu sanki, I/418. Şimdi şehrin "Deli Şakir"iydi o.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/13. A. -Len Şerif, baksana sen bana, II/14. Bugüne bugün sekiz yüz lirası var cebinde, II/17. Bir de radyyo getirmiş Dayı, II/19. A. Aç sesini buradan, II/19. B. Dinle ovadan, II/24. B. Söyletme beni, II/36. Köyde, "avaranın biri" demişlerdi ona, II/38. Sonra türküler yaktı kızlar, II/40. Kız, Şeriften vazgeçti Adam olmaz diyerek, II/47. Yeni urbalar giyse, şak şak tesbihi eline alsa, köyün alt başından üst başına volta atsa, "Eee, Şerif de palazlandı." derdi köyün büyüğü küçüğü, II/53. - Len Muharrem, oturduk mu oturur kalırız, haydindi, II/56. A. Olmaz olur mu yahu, II/57. Desene her yanıyla adam, II/60. A. -Bak Şerif, II/61. Bizi de köşesine yerleştiresin gardaşım, II/68. -Ne iş üzerine dönermiş pavlika dediğin, II/72. Desene kadir gecisinde doğurmuş anası, II/76. - Soralım, dedi Şerif, II/84. Muharrem söylendi usuldan, II/85. Neden acaip dedin dayı, II/96. Yanlış yazar mı hiç, II/97. A. -İnsan bu, II/104. Derin düşüncelere dalmıştı yine, II/107. Bu koca şehirde yitip gitmişlerdi sanki, II/113. -Yine derin düşüncelere daldın Şerif, II/114. Sıkma canını, II/116. B. Güvenmiştik Osman'a, II/123. Şerif'in aklı alacağı yeni urbaya takıldı yine, II/127. Görüyorsun değil mi Şerif, II/147. -İşiniz yoksa boşaltın burayı, II/150. Yeniden çıkıştı yaşlı kadın, II/152. B. Çıkar şunları, II/162. Sanki taş kesilmişti oracıkta, II/166. Ali'nin yakasına yapıştı Şerif, II/172. Şekerleme üstüne dönüyordu pavlikan, II/177. Ne de pavlikaymış bu, II/184. Şu Şerif de nasıl

çıkmişti karşısına, II/185. Hiç aklına gelmezdi böyle bir durum, II/198. A. Aldırma Şerif, II/199. B. İnşaat arayalım çalışacak.

III. MEKTUP

III/8. Bir eski kilim yaymışlardı ortaya, III/10. Öteki köşede de iki döşek vardı oturulacak, III/20. Anaları ne bulursa doldururdu sepete, III/45. Ağaların, beylerin, paşaların kapısına alını gere gere varırdı kız için, III/62. Ağız tadıyla duramıyordu yanlarında, III/66. Büyük Hanım bir Rıza'yı severdi içlerinden, III/75. Bizi görünce ister istemez çıktılar yorganın altından, III/81. Nesi varmış buranın, III/84. Çaylarımızı içerken Rıza'nın anasının yolladığı haşhaşlı bazlamayı bölüşürken aşık oynamaya başladık güle oynaya, III/86. Arada bir Abdülgaffar fıkra anlatıp gülmekten kırıp geçiriyor hepimizi, III/89. Dıgaz lakabını benimsemeyen Yılmaz, o an öfkeden kuduruyor sanki, III/105. Yaz ne yazarsan, III/108.- Şimdiye kadar okuduğu oldu mu hiç, III/113. Rıza, yerinden doğrulamadı bile, III/117. Ver öyleyse, III/118. A. Mektubu kaptı Postacının elinden, III/118. B. Vardı dayandı Büyük Hanımın kapısına, III/123. Benim Büyük Hanım teyze, Tahir, III/130. Desene bahşişi hakettin, III/131. A. Aldı mektubu, III/138. A. - Muştumu isterim Büyük Hanım teyze, III/141. Bankadan mı geliyor mektup?

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/8. Ders de çalışamıyorduk gürültüden, IV/10. Gürültü kesilmiyordu bir türlü, IV/17. B. İşin içinden çıkamıyordum bir türlü, IV/31. A. Oturttu karşısına, IV/36. -İşte liste, beğen gideceğin köyü, IV/43. Bir sürü köy adı vardı listede, IV/58. Bir görevli girdi içeriye, IV/77. Gidiyordum Trakya'nın içlerine doğru, IV/81. A. İndim trenden, IV/81. C. İstasyon binasından gayri tek bina yoktu görünürlerde, IV/93. Geldim ilçeye, IV/103. "Buna da şükür." dedim içimden, IV/122. Köy, dokuz kilometre uzakmış bucak merkezine, IV/125. İlerliyorduk toprak yoldan, IV/126. Atlar da acardı hani, IV/144. Listede yazıyor: İki duvar saati, bilmem kaç demir sıra, bilmem kaç tahta sıra, üç masa, bin altı yüz kitap vb, IV/145. B. Basıyorum imzayı, IV/146. Aklıma da gelmiyor, gerçekten bu duvar saati var mı, nerede, demir sıra dedikleri nasıl bir şey, IV/170. Yaşlıların kahvesinde otururdum her zaman, IV/180. Müjdeyi benim ağzımdan duyusun diye çağırdım seni, IV/196. İstanbul'a yakın olmayı ben istemiştim zamanında, IV/210. Yine muhtar var yanımızda, IV/211. Demirbaş listesinde yazıyor, bin altı yüz kitap, IV/213. "Sayalım." dedim ben de, IV/216. Üç yüzü bulmuyor kitap sayısı, IV/218.

Demirbaş listesinde yazıyor, iki duvar saati, IV/220. "Bakalım." dedim ben de, IV/223. A. Bir büyük duvar saati asılı duvarın birinde, IV/226. Kaldı mı işler ortada, IV/227. Elin adamı pat diye imza atar mıydı listeye, IV/237. A. Çekti önüne, IV/237. B. Bastı imzayı, IV/239. Yüzümüz güldü o anda.

V. ÇAVUŞ

V/17. Adam öldürme suçundan, zimmete para geçirmekten, hırsızlıktan, yankesicilikten, esrarcılıktan hüküm giymiş kişilerdi seçilenler, V/23. İlk konuşacak kişi buydu demek, V/70. B. Dağları dar etmeliydim Efe'ye, V/76. A. Çıktım evden, V/76. B. Vardım karakola, V/77. A. Atladım jeepe, V/95. Başladım kendi kendime yüksek sesle komutlar vermeye, V/98. Hadi göreyim sizi, V/106. -Çık dışarı oynaş kadın, V/107. Sonra seninle de görülecek hesabımız var, dedim buna, V/110. A. Aldım Efe'yi jeepe, V/116. Bilseydim tek başınasın, oradan leşin çıkardı Çavuş, V/119. İlçeye girerken jandarmalar karşıladı beni, V/123. Ses etmedi jandarmalar, V/127. Kim ki bu, çavuşum, V/131. Atladılar jeepe, V/133. Efe'nin yakalandığını halka duyurduğumuz yok daha, V/140. "Yorgunluktan olacak." dedim içimden, V/142. O da tokattan sonra yığılıverdi kapıya, V/148. A. Jandarmalar, jeeple karakola getirirken kendisini dereye atmış bu, V/159. Bir tek soru çıktı ağzımdan, V/160. -Sonra ne oldu çavuş, V/164. Hepimiz ayrı ayrı "Geçmiş olsun." dedik çavuşa, V/177. Geliyor fatura, V/189.- Beş yıl hüküm giydim boş yere, V/196. İki yüz bin lira tek başına yenir mi hiç, V/197. Nasıl yedin peki, V/207. Acıyarak güldüm sadece, V/212.- Bu Çavuş için ne diyorsun Müdür Bey?

VI. REİS BEY

VI/1. Günün birinde bir mikrofon ile bir hoparlör bulup getirdi kasabaya, VI/6. Öyle ya, şu yoksul günün "behrinde" az şey miydi bir kamyona sahip olabilmek, VI/7. Doğru dürüst at arabası yoktu kimsenin, VI/8. Kasabanın mezarlığı görünmeden Seferoğlu yine başladı kornaya basmaya, VI/15. -Var mı bileniniz, VI/23. Parmaksızın getirdiklerini de ilk kez görüyordu kasabalı, VI/27. A. -Şunlara bak şunlara, VI/28. Dağılım şurdan, VI/31. Delioğlan sandalyeler çıkardı kaldırıma, VI/34. -Kendini şeherin meserret kahvesinde mi sandın zibidi, VI/38. "Ah" diyordu Reis Bey, "büyük ikramiye bana çıkacak ki, VI/39. Bunu duyan Delioğlan, yüksek sesle söylendi, "Bana çıkacak ki şu elli bin lira, VI/40. Elli bin liranın sözünü duyan Reis Bey, lâf attı Delioğlana, VI/42. Delioğlan bu, sözün altında kalır mı hiç, VI/44. -Ne mi yapcem elli bin lirayı, VI/49.

Babası Hacı Dayı "benim kaldırım mühendisi" derdi ona, VI/53. Akıllı insanı severdi Hacı Dayı, VI/54. "Adam dediğin akıllıolsun da" derdi, "isterse düşmanım olsun, VI/59. Tutuşturdu Rüstem'in eline bağlamayı, tezeneyi, VI/63. Koskoca kasabaya da iki radyo girebilmişti daha, VI/67. Derken türkünün arasına söz karıştırmaya başladı Parmaksız, VI/69. Ağzından bal akıyordu sanki, VI/70. Yalnızca kasabanın Belediye Reisine çatıyordu konuşmalarında, VI/72. O böyle dedikçe gülüyordu konu komşu, VI/88. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha söyleniyordu Parmaksız, VI/91. Aldırdığı da yoktu hiç, VI/96. Muhaliflerin adayıydı Parmaksız, VI/99. Daha mazbata, bilmem ne demeden vardı dayandı Belediyeye, VI/102. Yedi gün, yedi gece davullar dövüldü kasabada, VI/106. Şöyle işlere çeki düzen vermenin zamanı gelmişti artık, VI/111. B. Mestan diyeyim sana, VI/114. Mestan'ın eline su dökebilecek babayiğit yoktu şu anda, VI/115. Yalnız bu Mestan Efenin, Parmaksıza kanı kaynamamıştı bir türlü, VI/119. Günlerce düşündü Parmaksız, VI/125. -Buyur Reis Beyim, VI/126. -Reisine dedirtme şimdi, VI/134. -Nasıl getirebilir mişim Reis Beyim, VI/137. İkiiletme sözümü, VI/146. - Hayrola Haydar A, VI/152. O anda Ramazan topu gibi gürlediği duyuldu Mestan'ın, VI/153. -Ayağına beni çağıracak kadar büyümüş mü O, VI/166. Parmaksız, sigaradan sararmış dişlerini kiprit çöpüyle karıştırırken:-İçkiden sonra, sade kahve iyi gelir dedi Mestan'a, VI/172. Ben de karışmam işlerine, VI/176. İlçedeki kaymakam gibi, karakoldaki çavuş gibi aydan aya gelsin paralar, VI/177. Aylıklı olmak az şey mi şu kasaba yerinde, VI/181. Dünyada aklına gelmezdi böyle bir iş, VI/182. Devletin urbası da gücüne güç katardı hani, VI/184. A. Durur mu Parmaksız, VI/191. Arada sırada Mestan Efeyi yedeğine alıp yollarda gezinmeyi de ihmal etmiyordu Parmaksız, VI/192. Hele Yaşar Çavuşun evi önünden geçerken karşılıklı gülüşleri olurdu, tam düşman çatlatan cinsinden, VI/194. Parmaksız evlenirken "oğlan olsun da isterse on olsun" demişti içinden, VI/196. Parmaksızın içinde bir sızıydı oğlansızlık, VI/205. Eski adamları, eski siyasetçileri akla getirmiyor muydu bu yığınlar, VI/208. A. İçlerinden bazı romanları bir yana ayırdıktan sonra döktürdü benzini, VI/208. B. Tutuşturdu kipriti, VI/209. Bir anda alev içinde kaldı koca alan, VI/218. B. Anında yetiştiriyorlardı duyduklarını, bildiklerini, gördüklerini, VI/220. -Dursun Emmi, gel hele, VI/223. - Hayrola Kâtip Efendi, VI/226. Dursun aklını sıçratıyordu az daha, VI/232. A. -Orasını bilir miyim ben, VI/234. -Eee, ne duruluyor böyle, VI/235. Benim kafamın tasım attırmayın sabah sabah, VI/237. A. -Elini ayağını öpeyim Efe, VI/238. A. Hanem halkına ne derim ben, VI/244. B. Emir büyük yerden çünkü, VI/245. Komşular akıl

verdiler Dursun'a, VI/246. A. -Koşuver Dursun yeğenim, VI/246. B. Koşuver karakola, VI/246. C. Koşuver Reis Beyimize, VI/247. A. Dursun durur mu oralarda, VI/251. Koşturuyor Belediyeye, VI/256. Ele güne karşı ne yapabilirdi Dursun, VI/258. Akıl veriyorlar boyuna, VI/259. -Elini kana bulana Dursun yeğenim, VI/261. -İte dalaşmaktansa, çite dolaşmak iyidir oğlum, VI/262. A. Ertesi günü er sabahta Yaşar Çavuş, Dursun'u tuttu kolundan, VI/264. Dursun atıldı hemen, VI/265. -Aman diyene el kalkar mı Reis Beyim, VI/267. B. Pembe'nin hatırı vardı ortada, VI/271. Bu nice bir iş Reis Bey, VI/272. Eski köye yeni âdet mi bunlar, VI/282. Eee, senin de gül hatırın var ortada, VI/286. -Buyur Reis Beyim, VI/289. "Bundan böyle ayağınızı denk alın." demekti bu, VI/292. "Diline tükürdüğümün Dursun'u, sussan otursana sen, VI/303. Vay sen misin bunu diyen, VI/306. Hüseyin çekildi şöyle, VI/307. -Ülen, önüne baksana sen, VI/311. Kahveden yetişenler zor ayırabildiler bunları, VI/313. A. -Şu sünepeye bakındı hele, VI/313. B. Köpeksiz köy bulmuş sanki, VI/314. Yürü karakola, VI/317. Vardılar Belediyeye, VI/323. Hem akli da başına gelir canım, VI/326. -Biz kendi halinde insanlarız Reis Bey oğlum, VI/327. Kimin tavuğuna kış dedik bunca yıl, VI/328. Kara kara bulutlar dağılmak bilmiyordu bir türlü, VI/340. Dağlarda ordan oraya tazılar gibi koştururken, çardakta asılı duran babası Hacı Dayının çiftesine uzanmış bu, VI/342. Ateşlemek istemiş silâhı, VI/344. Ve başparmağını namluya tıkayıp basmış tetiğe, VI/345. Reis, yeniden kaşdı alnını, VI/350. -Kasayı bilir miyim ben Reis, VI/351. -Kasa boş diyorum sana, VI/353. A. Şöyle düşündü Mestan, VI/356. İndi caddeye, VI/358. Geçti tezgâhın başına, VI/360. -Hasan, uzat ellerini, VI/366. O da nerden çıktı Mestan Ağa, VI/369. B. Çöktü tezgâhın başına, VI/370. B. Yürüdü Mestan, VI/371. - Hilmi, yavrum, geç karşıma şöyle, VI/372. -Ooo. buyur Efe Ağa, VI/374. Hilmi bön bön baktı Efe'nin yüzüne, VI/375. -Sor öyleyse, VI/379. -Şeker almıştım da ilçeden, VI/383. -Hem kaldıysa ne var bunda Efe Ağa, VI/384. B. Ceza olarak bastır yetmiş beş lirayı, VI/386. Bir haftada kazanamam o parayı Ağa, VI/389. İşim var benim, VI/393. Vardı Belediyeye, VI/408. Emin, neredeyse babayiğit sayılacaktı kasaba içinde, VI/413. Kocaman elleriyle şamarını indirdi mi, şamarı yiyen yerde bulurdu kendisini, VI/414. Anası dizlerini dövüyordu bütün gün, VI/417. Kimimiz var bizim, VI/420. Eee, buna da dayanılmazdı canım, VI/424. "Erken öten horozu kesmeli." diyordu içinden, VI/426. B. Dikilip çıkmıyordu karşısına, VI/429. -Ülen terest, ne o yediğin halt, VI/431. Ne yapmışız ki Efe Ağa, VI/435. Utanmıyon mu sen ha, VI/443. Mestan kendinden geçmişti o anda, VI/445. Bir ara Reis takıldı Emin'in gözüne, VI/449. Kan içinde kaldı

Reisin ağzı burnu, VI/452. "Dinsizin hakkından imansız gelir." diyenler vardı içinden, VI/456. Yine, görmüş geçirmiş Yaşar Çavuş toparlandı önce, VI/457. A. -Kıpırdayın komşular, VI/459. Çavuş, yarayı temizleyip bastı tentürdiyotu, VI/466. Kepenek altından çıkan biri, bir üflemeyle yıkmıştı kaleyi, VI/471. Kendi kendine söyleniyordu yolda, VI/472. "A eşek kafa, senin ne işin vardı kahvede, VI/ 475. "Bundan böyle başımız dik dolaşabilir miyiz kasabada, VI/484. Bugüne bugün koskoca reisim ben, VI/485. Seferoğlu, taşı, topraktı, dereydi, ırmaktı demeden bastı gaza.

VII. SELMA

VII/1. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim, dedi anası, VII/5. A. Sonra geçti pencerenin karşısına, VII/12. Oldum olası sevmemişti Nebahat'ı, VII/18. Isınamamıştı bir türlü, VII/26. Çıkıştı Selma'ya, VII/27. A. O ne demek kız, VII/28. Onların az mı iyiliğini gördük biz, VII/39. Sorardı kendi kendine, VII/44. Nebahat da öyle yüzüne bakılmayacak kız değildi hani, VII/56. A. O da altın takmalıydı boynuna, VII/56. B. Bilezik geçirmeliydi koluna, VII/70. Şimdi gitseler, başlardı Nebahat anlatmaya, VII/71. "Didim'deki yazlığı zorla üstüme yazdırdı Nuri, VII/72. Ben ne yapayım malı, VII/74. Dinlemiyor şekerim, VII/89. Beylerin, paşaların kızlarını alırdı gelin olarak, VII/93. -Acıktın mı yavrum, VII/95. A. Çık yukarıya, VII/98. Sesleniver hadi, VII/100. B. Kur sofrayı, VII/104. Aynur Hanım da ellerinde menevşe demeti, girdi odaya, VII/107. "Aynur Hanımı getirmeseydik daha iyi olmaz mıydı acaba, VII/108. B. Acıyordu kadına, VII/109. "Yazık, kaç günlük ömrü var zavallının, VII/111. Şimdi tek başına, hasta hâliyle ne yapardı Ankara'nın sığağında, VII/112. Dolaşsın bizimle fıkara, VII/118. Ankara'da Selmalarla kapı komşuydu Aynur Hanım, VII/120. Hele hastalığından sonra daha sık arar olmuşlardı birbirlerini, VII/148. Şunu almadın, bunu almadın diye dırır etmezdi en azından, VII/153. B. Beni iyi dinle Selma, VII/158. - Hazır mısın dinlemeye, VII/160. -"İşin içinde iş var ya, bakalım." dedi içinden, VII/161. B. Söyle ne söyleyeceksen hemen, VII/165. Bir düşüncem var, ikimizin mutluluğu için, VII/174. -De bakalım, neyi, nasıl vuracaktınız, VII/177. -Ne olmuş Aynur Hanıma, VII/187. Öyleyse nasıl bize kalırmış malı, VII/193. Aklın yattı mı senin bu işe, VII/198. O anda Nebahat geldi gözlerinin önüne, VII/206. Aynur Hanım, çoktan hazırdu bu işe, VII/213. Gülüp oynuyorlardı kendi aralarında, VII/219. Hele komşuları nasıl karşılardı acaba, VII/231. Ardından da Aynur Hanımla evlendiğini duydu konu komşu, eş dost, VII/232. Kimseler akıl edememişti olanlara, VII/242. "Gitmeli Ankara'ya, önce damat

olacak o adam bozuntusunu, ardından da o sürtüğü bir güzel dövmeli, yakalarını, paçalarını ayırmalı." diyordu Selma'nın anası, VII/248. Tek düşüncesi vardı, ölüm haberini bir an önce alabilmek, VII/256. İstiyordu ki babasının dizinin dibinde olsun, VII/277. Yüreğinin çarpıntısını bastıramıyordu Selma, VII/278. O özlenen gün gelip çatmıştı demek, VII/280. Şu kocası da yaman akıllıydı canım, VII/281. Nasıl da akıl erdirdi bu işlere, VII/283. "Eee, pes doğrusu." diyordu içinden, VII/290. -Aynur Hanım mı ölmüş Seyit Ali, VII/292. -Aynur Hanım turp gibi Selma Abla, VII/293. Ölen, seni çocuğunla yüzüstü bırakan şu hayırsız eski kocan, VII/295. Desene yaşlı kalbi Aynur Hanıma dayanamadı, VII/302. "Şu kadınlar da akıl mı var yahu?" dedi içinden, VII/304. Suyu akılsız Selma'nın başına boşaltacaktı, ayılsın diye.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/4. Dedem anlatırdı zaman zaman, VIII/5. A. Hoşsohbet adammış dedemin dedesi, VIII/15. İş işten geçmiş bir kere, VIII/21. -Hoş gelmişsin Ömer A, VIII/29. -Hasta mısın len, VIII/34. Başladı alaylı alaylı gülmeye, VIII/36. -Öyle deme Şeref gardaşım, VIII/42. -Eee, ne var bunda, VIII/44. A. -Boşver şimdi bunları, VIII/44. C. Ondan haber ver sen, VIII/47. -İyisi mi bir şeyler alalım bakkaldan, VIII/52. Başladık yemeye, VIII/54. B. Başladı sohbete, VIII/55. Şehir dediğin de başka oluyor canım, VIII/70. B. Onu alalım bari, VIII/73. -Yeni Harman desene sen şuna, VIII/74. -Hah şunu hileydin Ömer A, VIII/84. -İçeceğin çay olsun gardaş, VIII/88. -Güldüm kendi kendime, VIII/96. -Siftahtan kırmızı şarap şişeleri dizildi masamıza, VIII/104. A. -Söze doyum olmaz Şeref, VIII/110. Olacak iş miydi bu, VIII/111. Başa geleni baş çeker hesabı, sararıp solmuştum o günden bu yana, VIII/118. -Eee, söyle bakalım kaç panganotlan dönüyon köye, VIII/122. Saklanacak bir iş mi bu, VIII/126. -Eee, n'olmuş binliklere, VIII/127. A. -Sorma Şeref, VIII/127. B. Sorma gardaşım, VIII/139. -Vallaha dedim Şeref, VIII/142. B. Yol gösterecek gayrı, VIII/147. -Oldu işte, VIII/152. -Evdekilere ne diyecen şimdi, VIII/156. A. -Nasıl bakarım yüzlerine, VIII/160. -Hiç mi paran yok şimdi, VIII/165. Geldim avlumuz, VIII/167. Bekledim bir süre, VIII/169. Küçük pencireden solgun bir ışık dökülmekte avluya, VIII/172. B. Bismillah deyip girdim odaya, VIII/182. B. Ne yaptın oralarda, VIII/183. B. Anlat hele, VIII/184. Geldi mi hesap saati, VIII/188. Evirip çeviriyorum kafamda, VIII/202. Acı haber tez duyulur hesabı duymayan kalmamış köyde, VIII/203. B. Herkes ayrı ayrı yol gösteriyor, işe yarayacakmış gibi, VIII/206. A. Sözüm meclisten dışarı, "yalanmış söylediklerim,

VIII/207. B. Düzmeceymiş anlattıklarım, VIII/212. -Neymiş ki o, VIII/214. Bir buruk sevinç girdi, çıktı yüreğime, VIII/215. -Getir hele şunu, VIII/216. -Al bakalım, neyse?

IX. AVARE YILLAR

IX/7. İçeceğimizi biraz önce içmedik mi biz, IX/44. Koşturduk fidanlığa, IX/45. Çıktık Müdürün karşısına, IX/66. Bunlar ne yapıyorlar, ne ediyorlar, bir göreyim demiş içinden, IX/70. Ağaca çıkmaya üşenmişim nedense, IX/80. Yüz göz olmak istemedi anlaşılın, IX/95. A. Vardım idare binasına, IX/95. B. Çıktım Müdürün huzuruna, IX/105. A. Çekiyorduk masaları gölgeye, IX/107. Tavla maçı da düzenledik aramızda, IX/117. Kim kiminle buluşmuş, kiminle mektuplaşmış, kiminle göz göze gelmiş, kim kime sevdalanmış, anlatıyorlardı işte, IX/133. O tutturdu siz tanımazsınız diye, IX/137. Soruyoruz Akkuş'a, "Bu kız kimin nesi, IX/143. Vardık Merzeci Geçidine, IX/206. Al sana bir soru, IX/210. Hocanım da kararlama soruyor, ortadan, "Şu bulutun adı ne, IX/211. Rastgele bir soruydu bu.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/5. İçeriye serin hava doldu o saat, X/6. -Azıcık açık dursun mu Müdür Bey, X/19. A. -Geç kaldın Besim Bey, X/19. B. Necmiye Yengem kemiklerini kırar vallaha, X/22. Yassı ezanı okunalı aha oldu bir saat, X/25. -Canım siz de amma uzun ettiniz ha, X/44. Tek emelleri vardı, kazanmak, X/47. -Çekil başımdan be Besim Bey gardaşım, X/49. A. Aha sokuldun yanıma, X/50. A. Kıpırda şöyle, X/55. Şöyle geriye doğru çekti sandalyesini, X/60. Hem diyeceğim var sana, X/65. Neyine gerek oyun, X/66. A. Otur şuraya, X/75. -Kilitlemek üzereydim kapıyı, X/83. Bire beş ekleyerek anlatırdı Nazlı'ya, X/85. Gayrı usanmıştı Besim Bey, X/89. A. Geçti odaya, X/90. Dört yıl önce, Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak üzere dolabı açınca, bir aykırılık geldi geçti gözlerinden, X/92. Yeni bir entariydi bu, X/93. Aldı eline entariyi, X/96. -Entari işte ya, X/101. B. Gönlümce bir şey alabildin bana, X/103. B. Onu söyle sen, X/104. -Daha önce söyledim ya sana, X/115. "Gecenin şu saatinde gürültü olur, komşulara karşı ayıp olur." dedi kendi kendine, X/119. Şimdi sokulmak isteyen kediyi andırıyordu Necmiye, X/122. Ağdı döndü yatakta, X/129. "Sabahın ayazında kim geldi acaba?" dedi içinden, X/132. -Ölü toprağı mı serpildi üstünüze yahu, X/139. A. -Olur Veli A, X/140. B. Bizim karı bekliyor evde, X/143. A. -Nazlı Hanım gelse buraya, X/146. Sonra çekti gitti Şirinoğlu, X/148. "Şu adamın pişkinliğine bak, akşam ne diyordu, şimdi ne söylüyor?"

dedi içinden,"Para bunları şımartmış, X/150. Sırtında bir ince gecelik, sinmişti kapının ardına, X/157. Bunu iyi biliyordu Besim Bey, X/175. Bilmez gibi ne konuşuyorsun Tapucu, X/176. Hem Besim Beyin oyun oynadığını yengem duyarsa kulübü başına yıkar vallaha, X/191. Otur oturduğun yerde, edepsiz, X/196. Besim Bey alevlenmişti bir kere, X/198. A. -Bak şu edepsiz, X/218. Aslımı ararsan kötü yer sayılmazdı buralar, X/231. Evdeki hesap çarşıya uymuyordu gerçekten, X/233. A. İstifadan sonra gider babasının dükkânına, X/243. Eskiden olduğu gibi çantasını koltuğuna kısırtıp çıkıp gitmiyordu Nazlılara, X/245. Çocukları da büyüyordu bir yandan, X/250. -Beni dinliyor musun Besim, X/252. -Dinliyorum, hayrola, X/256. Bu da nerden çıktı Necmiye, X/261. -Peki senin ne işin var şu kış günü Ankara'da, X/262. -Senin anlayacağın, gidip ben uğraşacağım tayin için, X/265. B. Ankara'yı hiç bilmezsin ki sen, X/268. Kolay mıydı kadın başına bu işlerin üstesinden gelmek, X/273. A. -İyisin, hoşsun da Necmiye, X/275. -İlçedekiler bu iş için Ankara'ya gittiğini bir duysalar tef tutup oynatırlar bizi, X/282. Tayin çıkmış gibi düşündü bir ara, X/283. İlçe, ilçedeki ağırlık uçup gitmişti bir anda, X/284. A. Ankara'ya göçüp konmuştu aklınca, X/285. Ulus heykeline bakıyordu şimdi, X/288. B. Vardı Ankara'ya, X/289. Ankara da Ankara'ydı ha, X/290. Geniş geniş caddeler, boy boy evler, apartmanlar, baktı kaldı Necmiye, X/292. A. Onu bağrına bastı eniştesi, ablası, X/296. Kaleden duvarlar örüyorlardı önünde, X/297. Köprüleri atılmış ırmaklar akıyordu sanki, X/301. Yenik düşecekti çaresiz, X/302. Boynu bükük, kös kös ardına da bakamadan geçip gidecekti ilçeye, X/307. Ankara demişler buraya, X/313. Bir zararı olmazdı ki kendisine, X/322. Hiç yerinde oturmuyordu söylediklerine göre, X/338. Her geldiğimde âdeta kovdular beni, X/341. Herkese açıktır kapımız, X/355. Necmiye'ye kanı kaynamıştı iyiden iyiye, X/360. A. Telefon bağlantılarına da izin vermemekteydi Beyefendi, X/360. B. Sohbetin kesilmesini sevmezdi çünkü, X/376. Kaşı biraz eğilse, Muavin atılıyordu hemen, X/384. A. Muavin Beyin kafası karışıyordu Müdür Bey böyle anlatınca, X/386. Kahve molasını da her zaman olduğu gibi Ankara Palasta vermişlerdi Bakan Beyle, X/389. Necmiye de boş durmamıştı Ankara'da, X/391. A. Necmiye gitti kursa, X/400. A. Bir de dükkânı olsaydı şöyle, X/403. -İstediğin para olsun Necmiye, X/405. A. Sayarız parayı peşin peşin, X/405. B. Alırız dükkânımızı, X/409. Besim Bey sürdürdü konuşmayı, X/410. -Öyle şaşkın şaşkın bakma yüzüme, X/414. -Parayla satın alacağız ha, X/420. -Haa, anladım, Pakize'nin beyi Müfit Bey, X/421. Sen, onunla da tanıştın demek, X/426. A. -Anlat hele, X/429. Al alabildiğin kadar, X/431. A. Alacaksın tarlayı, X/444. -Ne zaman başlıyor bu işler, X/446. -Aman

Besiim, al sana bir devlet kuşu daha, X/447. -O Kuyucaklı'sı, Tapucu'su görsünler Besim Bey nasıl bir adammış, X/465. Şu "Beyefendiye canım kurban benim." sözü çileden çıkarıyordu Besim Beyi, X/467. Liseli Fahri araya giriyordu hemen, X/471. Besim Bey, gecenin bir saatinde zelzeleye tutulmuş gibi kalktı yataktan, X/472. Gürültüler vardı sokakta, X/477. Konuşma bitince başlıyordu marşlar, X/488. -Kalk, dedi karısına, X/489. Necmiye, gözlerini ovuştura ovuştura kalktı yataktan, X/491. -Delirdin mi adam, X/497. B. Radyoyu dinle sen, X/498. -Ne varmış ki radyoda, X/501. Radyoya kulak veren Necmiye'nin dili dolaşmaya başladı o saat, X/505. -Titremenin zamanı değil Necmiye, X/506. -Bir ak çarşaf çıkar sandıktan.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/14. Çıldıroğlu'nun nesineydi seçim, XI/16. Çocukların nafakasını tamam etmek kolay mıydı bu devirde, XI/26. A. Ak çoraplar örerlerdi yünden, XI/33. Önceleri bakkallığa soyundu Çıldıroğlu, XI/37. Ancak Çıldıroğlu'nun bir rahatsızlığı vardı, gözlerinden, XI/67. Bağa bahçeye gitti geldi, faydasız, XI/69. Diyelim kunduracı, başlardı kundura dikmeye, XI/82. Köy odalarında geçirirdi gecelerini, XI/91. Kocaman buzlar sarkardı saçaklardan, XI/103. Gayrı dağın şartlarına uymuştu Çıldıroğlu, XI/106. Satmak da öyle kolay değildi hani, XI/113. A. Bir kış günü, yine kasabaya döndüğünü duydu mahalleli, XI/114. Çıldıroğlu'nun evine, "geçmiş olsun"a geliyordu komşular, XI/122. Anlatıyordu Çıldıroğlu, XI/123. Bir titreme geldi, durulması değil, XI/124. Başım da dönüyor mu ayriyeten, XI/129. A. Bizimkiler serdiler yün yatağı, ak çarşafı, XI/131. Ağıp dönüyom yatakta, XI/134. A. Çıktım yataktan, XI/135. Çuvalın birini ayağıma, ötekini başıma geçirip yattım ahırın bi köşesine.

XII. ZEYNEP

XII/6. Çıkıştı yeniden, XII/7. -Senin sözün kesildi kız, XII/8. Üstelik beşik kertmesisin sen, XII/10. A. -Ne demek söz kesilmek, beşik kertmesi, XII/11. -Eski köye yeni âdet mi getiriyon yoksa, XII/12. A. -Hayır ana, XII/12. B. Niyetimi diyom sana, XII/13. -Bilmiyon mu töremizi, XII/19. B. Kıtır kıtır kırar kemiklerini, XII/44. -Öyleyse nedir bu olanlar, XII/56. Yürüdü bir süre, XII/61. İlyas Efendi kaçak tütün tabakasını uzattı Nurettin'e, XII/67. Havadan sudan söz ettiler ilkin, XII/71. İlyas Efendinin gün görmüş yüzünde çizgiler belirdi birden, XII/79. -Ne zaman olmuş bu iş, XII/81. -Yeni mi duymuş Ramazan Ağa, XII/83. Önce ne diyeceğini, nasıl karşılık vereceğini

bilemedi Sefer, XII/85. Öğretmen arkadaşı yapar mıydı bunu, XII/90. Onun bildiği Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/94. Onun bildiği Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/99. - Zeynep'ten duymuş Hörü Hala, XII/100. Sefer, tutunacak dal arıyordu kendisine, XII/108. Ama nasıl yapabilirdi Ali, XII/111. "Zan" altında kalmanın ağırlığı büyüdükçe günler, geceler bitip tükenmezdi buralarda, XII/116. Yürüdü ardına bakmadan, XII/119. Daha teri soğumadan Müfettiş, "Öğretmenler gelsin!" diye haber yolladı okula, XII/125. Anasının ağzını bıçaklar açmıyordu o günden beri, XII/127. Soluğu ilçede almıştı Ağa, XII/130. Yemekler yenip sohbet bittikten sonra odada olanların dışarı çıkmasını istedi Müfettiş, XII/132. Onu da çıkardı dışarı, XII/135. A. Evde yalnız olduğu bir sırada Ali gelmişti evlerine, XII/136. Zeynep kimsenin evde olmadığını söylemişti Ali'ye, XII/140. Bunları teker teker anlattı Müfettişe, XII/143. Sonra da Ramazan Ağaya geldi sıra, XII/145. Korucu Dursun "Ali hoca sıra sende" deyince Ali Öğretmeni aldı mı bir titreme, XII/148. A. Girdi içeri Ali, XII/148. B. İki saatte çıkabildi oradan, XII/150. En son içeri Sefer'i aldı Müfettiş, XII/151. Bildiklerini, gördüklerini anlattı Sefer, XII/164. Ardından Zeynep'in satıcı İzzet'le evlendiği haberini duydu köylüler, XII/166. O, son duruşma şenlikliydi, kim ne derse desin, XII/170. Yargıç, yaşlı kadına sordu "Anlat hele bildiklerini, XII/172. -Zeynep dedim, olan oldu, geçen geçti, anlatsana işin doğrusunu, XII/173. Ben böyle deyince dayanamadı Zeynep, XII/174. -Teyze, dedi, benim yaptığım iftiradır, XII/183. Beşik kertmesi lâfı dönüyordu ortada, XII/200. Yargıç anlamamazlıktan geldi ilkin:

TABLO 7 YÜKLEMİN YERİNE GÖRE

HİKAYE ADI	KURALLI	DEVİRİK	TOPLAM
AĞLAMA FATMA GELİN	421	37	458
ŞEKERLEME FABRİKASI	176	40	216
MEKTUP	157	22	179
DEMİRBAŞ LİSTESİ	252	33	285
ÇAVUŞ	202	29	231
REİS BEY	397	144	541
SELMA	281	58	339
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	190	50	240
AVARE YILLAR	225	17	242
GEÇENİN BİR SAATİNDE	479	108	587
ÇİLDİROĞLU	161	20	181
ZEYNEP	177	47	224
TOPLAM	3118	605	3723

2.1.2.3.4. ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

Çalışmamızda anlamına göre cümleleri, Karahan' ı esas alarak “olumlu cümle, olumsuz cümle ve soru cümlesi” olmak üzere üç grupta ele aldık.

2.1.2.3.4.a. OLUMLU CÜMLE

Olumlu cümle, yüklemde bildirilen durumun gerçekleştiğini ifade eden cümledir. Yani olumlu cümlelerin yüklemi bir gerçekleşme, oluş veya kılışın yapıldığını veya yapılacağını ifade eder.

Bazı dil bilimcilerin olumlu cümle tanımlarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz;

Karahan, olumlu cümleyi, “Yargının gerçekleştiğini anlatan cümleler.” biçiminde tanımlar (Karahan, 2008: 103).

Eker, cümleyi tümce sözcüğüyle ifade ederek olumlu cümleyi şöyle tanımlar:

“Olumlu tümce esas olarak, yüklem olumlu bir yargı bildiren yani yüklem ifade ettiği işin yapıldığını gösteren tümcedir” (Eker, 2006: 489).

Diğer bir dil bilimcimiz olan Keskin, “Türkçe Dil Bilgisi” adlı eserinde olumlu cümleyi:

“Yüklem bildirdiği işin yapıldığını ya da yapılacağını bildiren cümlelerdir.” biçiminde tanımlar (Keskin, 2003: 219).

Tanımlarını verdiğimiz dilbilimcilerin olumlu cümle ile ilgili yargılarının ortak yönü, yüklemde bildirilen işin, kılışın, olayın veya durumun gerçekleşmesi yönündedir.

Söz Dizimi açısından incelediğimiz Gecenin Bir Sattinde adlı eserdeki öykülerde yer alan olumlu cümleye ait örnekler aşağıda sıralanmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/1. Şakir, köklü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti, I/2. A. El üstünde tutulmuş(tu), I/2. B. El bebek gül bebek büyütülmüştü, I/3. Ailenin devamını Şakir sağlayacaktı, I/4. Gerçi bacısı vardı var olmasına da o, gelin olup gitmişti, I/5. El evinin hanımı olmuştu, I/6. Çocukları, el evinin devamını sağlayacak çocuklar olarak büyüyecekti, I/7. Sülâleyi oğlan çocuğu sırtlar götürürdü, I/8. Şakir de aileye Allah'ın bir emanetiydi, I/9. Büyüyecekti, I/10. Ekmek torbası başına geçince ailenin devamı, sorumluluğu ondan sorulacaktı, I/13. Bu hep böyleydi, I/16. Edepli olunmalıydı, I/17. Saygı esastı, I/18. Böyle böyle yıllar sürdü gitti, I/19. A. Şakir büyüüp serpilince, ele avuca gelir hâle gelince babası taktı ardına, I/19. B. Dükkâna götürmeye başladı, I/20. Şakir de Allah'ı var, çok çalışkan bir çocuktı, I/21. Büyüğünü, küçüğünü bilirdi, I/22. A. Sabahın alaca karanlığında babasıyla birlikte kalkar(dı), I/22. B. Sabah çorbasını kaşıklar(dı), I/22. C. Babasıyla birlikte dükkâna giderdi, I/23. Babası tembihlemişti, I/24. Güneş doğmadan kalkılmalıydı, I/26. Dükkân, er sabahta açılmalıydı, I/31. Aza kanaat edip "Allah bereket versin." denilmeliydi, I/32. Azlar birike birike çoğa dönerdi, I/34. A. Şakir, babasından ne duyduysa, ne gördüyse kapıyor(du), I/34. B. Aynen benimsiyordu, I/35. Öyle ya üzüm üzüm baka baka kararır(dı), I/36. "Babalar her şeyin en iyisini bilir." diyordu, I/38. Bir keresinde dükkânda para kesesi bulmuştu, I/39. İçi para doluydu, I/40. Getirip babasına verdi, I/41. Paranın sahibini buluncaya kadar akla karayı seçmişlerdi, I/42. Gün, burunlarından gelmişti, I/44. Şakir'in babası Abdullah

Efendi "çok hatırlı" bir adamdı, I/45. Dürüstlüğü cihanı tutmuştu, I/46. Yabandan yazıdan alış veriş için hep onlara gelirlerdi, I/47. Abdullah Efendinin hükümete de sözü geçerdi, I/48. A. Hükümete işi düşen de onlara başvururdu, I/48. B. Akıl danıştırdı, I/49. A. Abdullah Efendi, yok yoksul olanları gözetir(di), I/50. Hele evine misafir geldi mi gülleri açılırdı, I/51. "Misafir bereketlidir, birini yerse dokuzunu bırakır." derdi, I/52. Yığardı yiyecekleri misafirin önüne, I/53. O da atasından, dedesinden böyle görmüştü, I/55. Gelinsin gidilsin, isterdi, I/56. Abdullah Efendi, "Sağlığımda şu oğlanı bir everseydim, çoluk çocuğa karışsaydı." diye geçirmeye başladı içinden, I/57. Ona göre, "Demir tavında dövülmeliydi, I/58. A. Erken kalkan yol alır(dı), I/58. B. Erken evlenen döl alırdı, I/59. Her bir işte eli çabuk tutmalıydı, I/60. İnsan kısmısı da gecikirse tohuma kaçabilirdi, I/62. Olsundu, I/63. A. Evlenirdi, I/63. B. Askerliğini de alınının akıyla bitirir gelirdi, I/67. O seferberlikte neler çekmişti Abdullah Efendi, I/70. A. Tüfekleri bulunur(du), I/71. Altları çıkmış postalla o dağdan o dağa koştururlardı, I/72. Günlerce aç, susuz kalırlardı, I/73. Yalnız memleketi düşünürlerdi, I/74. A. O cavır milletini sürüp çıkarmışlardı, I/74. B. Denize dökmüşlerdi, I/74. C. "Oh!" diyebilmişlerdi, I/75. Abdullah Efendi askerlik deyince dalıp gitmişti, I/76. Askerde geçen günleri, dünmüş gibi hep hatırlardı, I/77. Komutanlarını isim isim bilirdi, I/78. Bir gece eşiyile "hallaşınca" münasip kızları gözden geçirmeye başladılar, I/79. A. Kiminin anası kusurlu görüldü, I/79. B. Kiminin babası (kusurlu görüldü), I/80. A. Kimine ak dendi, I/80. B. Kimine kara (dendi), I/81. Yine de eli çabuk tutmalıydı, I/82. "Armudun sapı, üzümün çöpü" denirse devir geçiverirdi, I/83. Ancak "Davul bile dengi dengine." çaldı, I/84. Yakışacak olan aranıp bulunmalıydı, I/85. Abdullah Efendinin kapısına gelin diye gelecek kız, yüz güldürmeliydi, I/86. Gelin dediğin aileye ya-kışmalıydı, I/87. Eee, güzel de olmalıydı canım, I/88. Yüzüne bakılmalıydı hani, I/89. A. Gelin dediğin evinin hanımı olmalıydı, I/89. B. Çekip çevirmeliydi, I/90. İleride Şakir'le baş başa kalacaklardı, I/93. Böylesi aranıp bulunmalıydı, I/94. Sonunda Fatma'da karar kıldılar, I/95. B. Dal gibi bir kızdı, I/96. Güzelliği de dillere destandı, I/97. Fatma'yı da isteyen isteyeneydi, I/98. Kim kapılarını çaldıysa boş dönmüştü, I/99. İsteyenlere "Daha yaşı pek küçük." deniyordu, I/100. Gelenlerin kalbi kırılmasın diye akla karayı seçiyorlardı, I/101. Onların beklediği yağlı kapıydı, I/104. "İki çıplak bir hamama yakıştır, I/106 . Kapıdan kovsan bacadan girmeye çalışıyordu, I/107. A. "Fatma'yı kimseye yâr etmem." diyordu, I/108. İki gün geçmez İsmayıl'ın görücüleri çıkar gelirdi, I/109. A. Baktılar, I/109. B. Yakayı kurtarmak zor, I/109. C. Fatma'nın babası noktayı koydu, I/111. Çünkü

İsmayıl sarhoşun biriydi, I/112 . Orda burda boş boş sürter dururdu, I/114 . Bu işler ana, baba işiydi, I/116. Vakit geçirmeden gidip Fatma'yı Allah'ın emri, peygamberin kavliyle Şakir'e istediler, I/117. Fatma'nın ailesi çok memnun olmuştu, I/118. Öyle ya, kızları varlıklı bir eve, Abdullah Efendilere gelin gidecekti, I/120. Onlar da ne zamandır böyle bir kapı beklemekteydiler, I/124. Büyükler kimi münasip görmüşlerse o olurdu, I/125. "Nikâhta keramet var." denilmişti, I/126. A. Kız, gelin giderdi, I/126. B. Gittiği evde yüz güldürdü mü mesele tamamdı, I/128. Fatma'nın ailesi çoktan tedarikliydi, I/129. Daha kız beşikteyken çeyiz hazırlanmaya başlanmıştı, I/130. Anası azdan aza çeyizlik diye öte beriyi sandığa doldurmuştu, I/131. "Tedarikli" olmadın mı, zamanı gelince insan daralabilirdi, I/132. Hele kız evi el önüne çıkacaktı, I/133. Her bir eşyası tamam olmalıydı, I/135. "Hiçbir hevesimiz kursa ğımızda kalmasın." diyordu Abdullah Efendi, I/136. A. Gittiler, I/136. B. Çıktılar çarşıya, I/137. Bilezikler, beşi biryerdeler, takım takım entarilikler, kız evinin yakınlarına bol bol hediyeler aldılar, I/138. Anlı şanlı bir düğün yapıp Fatma'yı bağirlarına bastılar, I/139. Çok sevmişlerdi Fatma'yı, I/140. Ailesi de iyi aileydi, I/141. A. Gelinip gidilirdi, I/141. B. Oturulup kalkılırdı, I/142. Yol yordam bilen kişilerdi, I/143. Şakir, hayatından memnundu, I/144. A. Babasıyla dükkâna gidiyor(du), I/144. B. Akşama kadar müşterilerle alıp veriyordu, I/145. İşleri iyiydi, I/146. Tencere kaynıyordu, I/147. Bundan ötesi can sağlığıydı, I/148. Derken babası dükkândan, zaman zaman erken ayrılmaya başladı, I/149. "Ben gidiyom." deyip çekip gidiyordu, I/150. Sabahları da işi ağırdan aldığı günler oluyordu, I/152. A. Bunda bir iş vardı, I/152. B. Allah hayrını gösterecekti, I/153. Abdullah Efendi dükkânda bir nohut çuvalını ordan alıp oraya koysa oflayıp puflamaya başlıyordu, I/154. O bastığı toprağı titreten adam, şimdi soluk soluğa kalıyordu, I/156. Dükkânın yükü Şakir'e kalmıştı, I/157. Olsundu, I/159. Hele yatağa düşerse, Şakir'in dünyası yıkılırdı, I/161. Sapasağlam bir adamdı, I/162. Demiri sıkırsa suyunu çıkarırdı, I/163. Şimdiyse "durum vaziyeti" kötüydü, I/164. Şakir'in anası daha da tedirgin olmuştu, I/167. Nazar değdiyse kurşun döküldü mü o şom ağızlı şırpadak ortaya çıkardı, I/168. Kem gözüyle şom ağızlıdan Neslihan Ana oldum olası korkardı, I/169. "Kötülükleri düşman başına." derdi, I/171. Kaşık elinden kayıyordu, I/172. Yastığın birini sırtına, birini koltuğunun altına alıp şöyle yayıldı, I/174 Azıcık dinlensem derim, I/175. A. Sen al anahtarları, I/175. B. Sen aç dükkânı, I/176. Her bir şeyi biliyorsun, I/177. Başından hafifçe sıyrılan başörtüsünü düzelten Neslihan Ana atıldı, I/179. Yeniden doğmuşa dönüverirsin, I/180. Nane, limon da kaynatırım sana, I/181. Şakir aldı sözü, I/184. Keyfine bak sen, I/185.

A. Şakir, aldı anahtarları, I/185. B. Şakir düştü yola, I/186. Açtı dükkânı, I/187. Canı sıkındı, I/188. Her alış verişe gelen Abdullah Efendiyi soruyordu, I/189. O da kem küm ediyordu, I/191. İkirikliydi, I/194. Gerçi evliydi, I/195. Yarın Allah'ın izniyle çocuk da doğunca "çoluk çocuk sahibi" diyeceklerdi, I/196 . Ancak babasının yeri başkaydı, I/198. O, her zaman baş köşesinde oturmalıydı, I/199. Evin büyüğü olarak işleri çekip çevirmeliydi, I/200. Onun sıcak soluğu yeterdi, I/201. Şakir, akşam üstü korka korka eve geldi, I/202. A. Baktı, I/202. B. Babasının yüzü biraz açılmış, I/202. C. Aydınlık, I/203. İçinden bir oh çekti, I/204. Mutfakta anasıyla halleşmeye başladı, I/207. Gelenlerle sohbet etti, I/ 208. A. Güldü, I/ 208. B. Şenlendi, I/209. İyice ferahlamıştı Şakir, I/212. A. Babası dağlar gibi adamdı, I/213. A. Yine yarın yollara çıkar(dı), I/213. B. Bastığı toprağı zangır zangır titretmeye başladılar, I/214. Fatma Gelin omuzunda havlu, elinde sıcak su doldurulmuş ibrik ve altlığı girdi odaya, I/215. Başta Abdullah Efendi olmak üzere hepsinin ellerine su döktü, I/216. Kirilenmiş suyu, gitti bahçeye boşalttı, I/217. Sonra yer sofrasını hazırlamaya durdu, I/218. Önce sofraya yaygısını odanın ortasına serdi, I/219. Getirdiği kasmağın üstüne siniyi koyup üstüne yufka ekmeğiyle etli kuru fasulye aşını yerleştirdi, I/220. Abdullah Efendi de oturdu sofraya, I/221. Yumuldular, I/223. A. Babası sormalıydı, I/223. B. Anlatmalıydı, I/224. A. Baktı, I/225. Ev halkı kuru fasulyeyi kaşıkla meşgul, I/227. Fatma Gelin sofrayı kaldırırken Abdullah Efendinin kıpırdadığı görüldü, I/228. Gür kaşlarını kaldıra kaldıra konuştu, I/230. -Gelen seni soruyordu buba, I/232. -Azıcık istirahat ediyor evde, dedim, I/233. -İyi demişsin, I/234. -Alış veriş de iyiydi, I/235. Sattık az biraz, I/237. Abdullah Efendi ıhlamurunu da içtikten sonra tekrar yatağa uzandı, I/238. Ötekiler odadan çıkmak üzereyken dış kapının çalındığı duyuldu, I/239. "Misafirdir." dedi Neslihan Ana, I/240. Şakir, bir hamlede merdivenlerden inip bahçe kapısını açtı, I/241. Şaşırdı, I/242. Misafir, bekliyordu, I/243. Gelen tanımadığı bir askerdi, I/245. -Benim, I/246. A. Al şu celbi, I/246. B. Yarın sabah şubeye gelececeğim, I/247. Asker, Şakir'in soru sormasına fırsat vermeden dönüp gitti, I/251. A. Elindeki zarfı evirdi çevirdi, I/251. B. Açmadan tekrar odaya girdi, I/252. Zarfı babasına uzattı, I/253. -Bir asker getirdi, I/254. Şubedenmiş, dedi, I/255. Abdullah Efendi zarfı açıp içindeki yazıyı heceleye heceleye okudu, I/256. Oğlanı askere çağırıyorlardı, I/257. A. -Ülen efe, sen iyice büyümüşsün, I/258. Şakir kara kurum gibi gözlerini büyüttü babasına baktı, I/260. Babası sürdürdü konuşmayı, I/262. Şakir'in canı sıkıldı biraz, I/263. A. Askerliği namusu biliyordu, I/264. Evleneli, dün bir bugün ikiye, I/265. A. Azıcık baş başa kalsaydılar, I/265. B. Sonra

gitseydi, I/266. Ancak emir demiri keserdi, I/267.A. Madem ki devlet "Gel, yap askerliğini." diyor(du), I/267. B. Gidilecekti, I/268. Alnının akıyla askerlik görevini yerine getirecekti, I/269. Sayılı gün gelir geçerde, I/271. Gayrı ona Şakir Çavuş diyeceklerdi, I/272. Şakir'i istasyondan askere uğurladılar, I/273. Ana baba günüydü sanki, I/275. İki vagon dolusu genç vardı, I/276. Hepsi gülüp oynuyordu, I/277. A. Şakir, sırtındaki azık torbasıyla geldi, I/277. B. Şakir babasının anasının iki ellerinden öptü, I/278. "Hakkınızı helâl edin." dedi, I/279. Fatma'ya sadece "Hoşçakal." diyebilirdi, I/281. Ağlamaya başladı, I/282. Gözleri dolu dolu olan Neslihan Ana: Ağlama Fatma Gelin, sayılı günler gelir geçer. Yarın gitmemişe döner, dedi, I/283. Abdullah Efendi atıldı, I/287. Fatma Gelin gözlerini baş örtüsüyle silerken tren yürüdü, I/288. Ufukta bir el görüldü, I/289. Şakir'in eliydi bu, I/292. Hep içine atıyordu, I/293. Alıp alıp veriyordu, I/294. A. Şu sayılı gün biteydi, I/294. B. Şakir'ine kavuşsaydı da, I/295. Kendini işe vermişti, I/296. A. Evin tahtalarını telle siliyor(du), I/296. B. Öteyi beriyi toplayıp temizliği yerine getiriyor(du), I/296. C. Mutfağa girip sebze ayıklamaya başlıyordu, I/297. Gözleri hep yoldaydı, I/300. A. Okuması yazması olsaydı, I/300. B. Kendisi bir mektup dökseydi, I/301. İçindeki duyguları dökseydi, I/302. Şakir askere gidince İsmayıl'ın evin etrafında dolandığı görülmeye başlandı, I/303. Komşuların da dikkatini çekmişti, I/304. Abdullah Efendinin yakınları İsmayıl'ı takip edip ikaz ettiler, I/306. İsmayıl kafayı çekti mi, soluğu sokakta alıyordu, I/307. A. Bir belâydı, I/307. B. Bir çamurdu, I/310. Güçten, kuvvetten düşmüştü, I/312. Haftalardır dükkân kapalıydı, I/313. Doktorların biri gelip öteki gidiyordu, I/314. Alınan ilâçlar bir dolabı doldurmuştu, I/315. Şakir'e, "Biz iyiyiz, burayı merak etme, tek hasretimiz sensin." diye mektup yazılıyordu, I/317. A. Topladığı otlardan içiriyor(du), I/317. B. Kim ne derse, ne tavsiye ederse uyguluyor(du), I/318. Kocası gözünün önünde eriyip gitmişti, I/320. A. Daha yiyecek yemeği, içecek suyu varsa iyileşir(di), I/320. B. Doğrulur kalkardı, I/321. Hep kocasının gözüne bakıyordu, I/322. Bir ışık arıyordu, I/323. Bir umut arıyordu, I/324. Bir sabah odaya girdi, I/326. Hâlâ uyuyordu, I/328. Bekledi bir süre, I/329. İlâcını da içmeliydi, I/330. Fatma Geline seslendi, I/331. -Su getir gelin, I/332. Fatma Gelin elinde su bardağı, içeri girdi, I/333. "Buyur ana", dedi, I/334. Suyu uzattı, I/335. Neslihan Ana yorganı biraz çekip seslendi, I/336. A. Doğrul, I/336. B. İç ilâcını, I/336. C. Yine yatarsın, I/338. Yorganı biraz daha açıp iri gözleriyle bakınca anladı, I/339. Efendisi ölmüştü, I/340. O an bayıldı, I/342. Abdullah Efendi de ölünce İsmayıl hepten azıtmıştı, I/345. Ağzını burnunu kırdılar, I/346. Dayak yeyince İsmayıl iyice

azıtmıştı, I/347. Bir gece yarısı iki arkadaşıyla birlikte evi bastı, I/348. Uyur uykusunda Fatma Gelini kaptığı gibi atın terkisine aldı, I/349. Ağzını, elini sıkı bağlamıştı, I/350. Giderken o koca evi de içi sızlamadan ateşe verdi, I/351. A. Koca ev, alevler içinde kaldı bir anda, I/351. B. Komşuların uyanması, itfaiyeye haber vermeleri çok zaman almıştı, I/352. Herkes Neslihan Anayı merak ediyordu, I/354. B. Neslihan Ana alevler içinde ruhunu teslim etmişti, I/355. Şakir olaylardan habersizdi, I/357. Yakınları yazdıkları mektuplarda güllük gülistanlık bir dünya çiziyordu, I/358. Şakir de hayatından memnundu, I/360. Üstelik şimdi çavuştu, I/361. Yakında Fatma'sına kavuşacaktı, I/362. A. Yine babasıyla dükkâna gidecek(ti), I/362. B. Nafakasını çıkaracaktı, I/363. Fatma'sını kuşun sütüyle besleyecekti, I/365. Gayrı babası köşesine çekilmeliydi, I/366. Şakir, her bir işe koşardı, I/367. Şakir, bir akşam üstü habersiz trenden indi, I/368. Elinde tahta valiz, paytona bindi, I/369. Evine geliyordu, I/370. Ev halkı onu birden görünce sevinç çığlıkları atacaktı, I/371. Dört yıllık hasret, dile kolaydı, I/372. İşte alnının akıyla tamamlamıştı, I/373. Faytonu sokağın başında durdurup indi, I/374. Elinde tahta valiz, ağır ağır yürümeye başladı, I/376. Zaten ortalık da kararmaya durmuştu, I/380. A. Baktı, I/380. B. Sokak aynı, I/381. Yanından geçen çocuğu çevirdi, I/383. -Bu sokakta, I/384. -Ben Abdullah Efendinin evini arıyorum da, I/388. A. Şakir vardı, I/388. B. O, askere gitti, I/389. Babası öldü, I/390. Fatma Gelini İsmayıl denen biri kaçırdı, I/391. Evi de yaktı, I/392. Neslihan Ana da yangında ölmüş, I/394. Sanki söz çok uzaklardan geliyordu, I/395. Yerinde dondu kaldı, I/397. Başuğultu içindeydi, I/398. Yanına komşulardan gelenler vardı, I/400. Her yanları uyuşmuştu sanki, I/402. Sonra valizi bırakıp koşar adım sokağı terk etti, I/403. Şakir gözden kaybolmuştu, I/404. Gidip bacısına haber verdiler, I/407. Hısımları başta olmak üzere komşuları da katılarak Şakir'i şehirde aramaya başladılar, I/409. Şakir yitip gitmişti, I/410. Şakir, iki ay sonra bulundu geldi, I/411. Delirmişti, I/413. A. Külleri eşeliyor(du), I/413. B. Sonra sokak sokak geziyordu, I/414. Zararsızdı, I/416. Bütün komşuların kapısı ona açıldı, I/417. "Gelse de bir şeyler yese." diyen çoktu, I/418. Şimdi şehrin "Deli Şakir"iydi o.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/1. Para demek, yaban demektir, II/2. Yabana ağız açmaya değil, para kazanmaya gidilirdi, II/3. Daha fazla parayla dönenin köyde, "itibarı da, gradosu da" artıyordu, II/4. Bu yüzdendir ki bir yıl, iki yıl ve de üç yıl uzak kentlerde kazma kürek

sallayan gurbetçiler vardı, II/6. A. Bir yerden patlak veriyor(du), II/6. B. Köylünün gözünde hepten "irezil" olunuyordu, II/7. En iyisi çok çalışıp az yemek, üç beş kuruş sahibi olmaktı, II/8. O gün de mescidin duvarına sırtlarını verip oturmuşlardı, II/9. A. Köylünün kimisi uykuya dalmış(tı), II/9. B. Kimisi elinde çakı ağaç yontmaya durmuştu, II/10. Yabandan iki gün önce dönen Köse Hüseyin, şapkasını yana yıkaraktan önlerinden geçip gitti, II/11. (O) "Kırk develi yörük beyi gibi şunun çalımına baksana." diyecek oldu, II/12. Sen misin diyen, öfke geldi babasının ağzına oturdu, II/13. A. -Len Şerif, baksana sen bana, II/14. Bugüne bugün sekiz yüz lirası var cebinde, II/15. Korucu sözünü kesti, II/17. Bir de radyyo getirmiş Dayı, II/18. Gözel ki nasıl gözel, II/19. A. Aç sesini buradan, II/19. B. Dinle ovadan, II/21. Yine o gümbür gümbür sesiyle çıkıştı, II/23. Koltuğuna o bir pazar ekmeğini de kıstırmamış olsaydın seni görenler "tarladan geliyor" sanacaktı, II/24. A. Hadi sus, II/26. Geçen yıl büyük kentlerden birinde iş bulmuştu, II/27. A. Bulmuştu, II/28. Eline zar zor geçenleri de ekmek parası yaptı, II/29. Derken inşaatın sahibi "müyendisın" işi bırakıp gittiği söylendi, II/30. Batırmış diyenler vardı, II/31. Borcundan kaçtı di-yenler vardı, II/32. Arkadaşlarıyla birlikte hangi taşa başvurdularsa boş döndüler, II/35. Köylerine dağılmak zorunda kaldılar, II/36. Köyde, "avaranın biri" demişlerdi ona, II/37. Üstelik nişanı da atılmıştı, II/38. Sonra türküler yaktı kızlar, II/40. Kız, Şeriften vazgeçti Adam olmaz diyerek, II/41. Şerif, azık torbasını sırtına vurup gurbetin yolunu tuttuğu zaman bunları düşündü, II/42. "Unu var asmış elek." diye söyletmek boynuna borç olmuştu, II/44. O da göze kulağa, ele ayağa sahipti, II/45. O da nerde olsa helâlinden çalışırdı, II/46. (O) Köye paralı dönmeliydi, II/47. Yeni urbalar giyse, şak şak tesbihi eline alsa, köyün alt başından üst başına volta atsa, "Eee, Şerif de palazlandı." derdi köyün büyüğü küçüğü, II/48. "Gradosu" da artardı, II/49. A. Otursa yakışır(dı), II/49. B. Söz etse yakışır(dı), II/50. Adam sınıfına girerdi, II/51. Köy Odasında toplantı yapılırsa Korucu ona da haber ulaştırırdı, II/52. Sıkıntılı bir davranışla duygularından sıyrıldı, II/53. - Len Muharrem, oturduk mu oturur kalırız, haydindi, II/54. Muharrem aldı sözü, II/56. A. Olmaz olur mu yahu, II/56. B. Babasına yazdığı pusulada her bir hemşerim gelsin, ellerinden tutarım demiş, II/57. Desene her yanıyla adam, II/58. - Adam ya, II/59. Bugüne bugün bir pavlikada memur (dur), II/60. A. -Bak Şerif, II/60. B. Pavlika deyince iş değişir, II/61. Bizi de köşesine yerleştiresin gardaşım, II/63. Osman'a "aha geldim." diyeyim, tamam, II/64. Çocukluğumuz birlikte geçti, II/65. A. Birlikte koyun güttük, II/65. B. Dağda yattık, II/66. Döğüşse arka çıkardım, II/70. Babasına öyle yazmış, II/72. Desene kadir

gecisinde doğurmuş anası, II/73. Neye sayarsan say, II/74. Muharrem canlandı, II/76. - Soralım, dedi Şerif, II/78. Bu Muharrem dağ köyünden derim, II/79. Seninle olduğu gibi Muharremlen de kardeş gibiyiz derim, II/80. İkimizi de bağrına basar, II/81. Döne dolaşa, sora sora, ordan oraya ha babam de babam gide gele adreste yazılan yere varabildiler, II/82. Karşılarına çıkan yaşlı adam onları inceden inceye süzdü, II/83. Dudağını büzerek: -Acaip, dedi, II/84. Muharrem söylendi usuldan, II/86. Yaşlı adam: - Aradığınıza benzer yabancı yok buralarda (dedi), II/87. Adres de yanlış, II/88. Sizin adres diye sorduğunuz yer boş arsa, II/89. Yığılıp kalmışlardı, II/91. Şerif kara düşüncelere dalıp gitmişti, II/92. Muharrem iyi niyetli bir karşılık buldu, II/93. -Belkim adires yanlış yazılmıştır, II/94. -Kim bilir, II/95. Emme öğretmen beye yazdırdımdı, II/97. A. -İnsan bu, II/98. Yanıldı desene, II/99. -Vallaha ne desem yalan, II/100. Hâlâ sabah yedikleri birer simitle duruyorlardı, II/101. Ne yapacaklarını şaşırılmışlardı, II/103. "Elin çocuğunun da başını yaktık." diyordu içinden, II/104. Derin düşüncelere dalmıştı yine, II/107. Bu koca şehirde yitip gitmişlerdi sanki, II/108. Ekmek aslanın ağzındaydı, II/112 Muharrem sıkıntılı havayı dağıtmak istedi, II/113. Yine derin düşüncelere daldın Şerif, II/115 Allah'ın dediği olur, II/116. A. Orası öyle de, II/116. B. Güvenmiştik Osman'a, II/120. A. İyisi mi çok yorulduk, II/120. B. Oturacak bir kahve bulalım, II/121. Hemi de birer bardak çay içeriz, II/122. Bilmeden sokak sokak dolaşıyorlardı, II/123. Şerif'in aklı alacağı yeni urbaya takıldı yine, II/124. Hele kızların "unu yok, asmış elek" dediklerini hatırladıkça kabına sığmaz oluyordu, II/125. Muharrem Şerif'i eliyle dürtüp uyardı, II/126. -Şu sokak emme de kalabalık ha, II/128. Görmez olur muyum, II/129. Ben de gördüm, II/132. A. Biz de karışalım aralarına, ha, II/133. Kalabalık uğultu içindeydi, II/134. A. Kimisi, "Yağlı boya." diye bağıryor(du), II/134. B. Kimisi de "Haftayım beyler, haftayım." diye söyleniyordu, II/135. Kapılara yüklenen, anahtar deliğine gö-zünü uydurup içeriyi gözetleyen hep gençten kimselerdi, II/136. Merak içinde kaldılar, II/137. Sokaktaki her evin önünde yığılmalar vardı, II/138. Bir iki omuz vurup Şerif ön sıraya geçti, II/139. Eğilip gözünü anahtar deliğine yapıştırmasıyla bağırmaları bir oldu, II/142. Kapıyı açıp girdiler, II/143. Yarı çıplak kadınlara öylece şaşkın şaşkın ba-kıyorlardı, II/144. İçerisini gençler doldurmuştu, II/145. Hepsinin gözü kadınlardaydı, II/146. Sonunda bir yaşlı kadın söylenmeye başladı, II/147. İşiniz yoksa boşaltın burayı, II/148. Gelenlere engel oluyorsunuz, II/150. Yeniden çıkıştı yaşlı kadın, II/151. A. Baktı, II/151. C. Yukarıya seslendi, II/152. A. -Alii, Aliii, gel, II/152. B. Çıkar şunları, II/153. Ali dediği iri kıyım bir

adamdı, II/154. Öfke içindeydi, II/155. Merdivenlerden hışımla indi, II/157. Ali'nin asık, korkunç yüzünü gören, kapının yolunu tutuyordu, II/158. Temaşacıların tekmili evi boşaltmıştı, II/160. İçerde yalnız Muharrem'le Şerif kalmıştı, II/161. A. Muharrem Şerifi kolundan çekiyordu, II/162. Sanki taş kesilmişti oracıkta, II/164. Derken azdan aza toparlandı, II/165. Ali dedikleri, köylüsü Osman'ın ta kendisiydi, II/166. Ali'nin yakasına yapıştı Şerif, II/167. Yarı çıplak kadınlarda kıpırdanma oldu, II/168. "Polis çağırsak mı ki?" diyenler vardı, II/169. Şerif, Ali'nin yakası elinde, yüzüne tükürdü, II/173. A. Orospuların bekçisi olmuşsun, II/175. Şekerleme pavlikasıymış, II/176. Şu çıplaklara bak, II/177. Ne de pavlikaymış bu, II/178. Utan utan, II/179. Tuh yüzüne, II/180. A. Betondan ses çıkıyor(du), II/181. O, öfkesi, hışmı geçmiş, süklüm püklüm olmuştu, II/182. Renkten renge giriyordu, II/184. Şu Şerif de nasıl çıkmıştı karşısına, II/186. Kadınlarda arasında kaynaşmalar oldu, II/187. Ne olup bittiğini anlamaya çalışıyorlardı, II/188. A. Şerif hışımla kapıyı çarptı, II/188. B. Attı kendisini dışarıya, II/189. Soluk soluğaydı, II/191 Onu da sürükleyip gelmişti, II/192. Keşke bir başına olaydı, II/193. Bu irezilliği yalnız kendisi yaşasaydı, II/194. Alıp veriyordu içinden, II/195. A. Muharrem yanbaşıdaydı, II/195. B. Sessizdi, II/196. Her şeye tanık olmuştu, II/197. Şerifin koluna girdi, II/198. B. İnsanın başına neler gelir, II/199. A. Yürü, II/199. B. İnşaat arayalım çalışacak, II/200. Koca İstanbul'da bize mi iş yok, II/201. Yürü, II/202. Bizi büyük inşaatlar paklar, II/203. Bir dar sokaktan yukarı vurdular.

III. MEKTUP

III/1. Tahir'in bu kış için tuttuğu ev şehirden oldukça uzaktı, III/2. Fırka Bahçesinin arkasında Pelitlibağ'ın oralarda bir yerdeydi, III/3. Altı üstlü iki katlı bir bağ eviydi, III/4. Alt odada ev sahibi Büyük Hanımın eşyaları bulunduğu üst odada oturmaktaydılar, III/5. A. Aynı köyden üç arkadaş bir olmuşlar(dı), III/5. B. Acıpayam'ın gireniz köylerinden Feyzullah'ı da yanlarına alarak tek gözlü bu bağ evini kiralamışlardı, III/6. Ev de bakımsızlıktan neredeyse yıkılacaktı, III/7. Şu pehlivan Mersinli Ahmet gelse de aşağıdan bir silkelese ev yıkılır inerti, III/8. Bir eski kilim yaymışlardı ortaya, III/9. Yataklarını da odanın bir köşesine tepeleme yığmışlardı, III/10. Öteki köşede de iki döşek vardı oturulacak, III/11. Çaydanlık olanca isiyile, karasıyla gaz ocağının üstünde duruyordu, III/12. Elbiseler, kapının arkasındaki çivilere, pencere kollarına asılmıştı, III/13. Çamaşırları köyde yıkanır gelirdi, III/14. A. Pantolon

ütülensin diye geceden hafifçe ıslatılır(di), III/14. B. Yatağın altına düzgünce serilirdi, III/15. Yazılacak yazısı olan, yetiştirilecek ödevi olan ayakları on beş santimlik sehpanın başına çökerdi, III/16. Soğuktan korunmak için ders, yatağın içinde çalışılırdı, III/17. Denizli'nin rutubetli soğuk kış günleri mangalda yanan kömürle geçiştirilmeye çalışılıyordu, III/18. Yiyecekleri de sepetlerde, torbalarla haftalık olarak köyden gelirdi, III/19. A. Çökelekti, III/19. B. Pekmezdi, III/19. C. Pestildi, III/19. Ç. Çörekli, III/19. D. Keteydi, III/19. E. Kavurgaydı, III/19. F. Soğandı, III/19. G. Ayda yılda bir de olsa kavrulmuş etti, III/19. Ğ. Yufka ekmeğiydi, III/20. Anaları ne bulursa doldururdu sepete, III/21. Kamyon emanetleri her zaman Ahmet Çavuşun hanına bırakırdı, III/22. Pazar günü ilk iş, Ahmet Çavuşun hanına gidip "emanet" aramaktı, III/23. A. Emanetin geldiği olurdu, III/23. B. Gelmediği olurdu, III/25. A. Bazen de kamyoncu emanetleri bırakmayı unuttur(du), III/25. B. Yiyecek dolu sepet yabanda yazıda dolanır dururdu, III/26. Yiyecek olarak ne geldiyse ortaya dökülürdü, III/28. Pencereden bakıldı mı evin bahçesi alabildiğine bağıdı, III/29. Elma, armut, dut, ayva, nar, badem ağaçları da bahçeye ayrı bir zenginlik kazandırıyor, III/31. Tahir ve arkadaşları baharın yeşilliğini umut ede ede oturmaktaydılar, III/32. Aynı avluda Büyük Hanımın iki katlı, bakımlı evi vardı, III/33. Büyük Hanım burada tek başına otururdu, III/34. Bu geniş bağdan, bu evlerden başka bankada çok parası olduğu söylenirdi, III/35. Büyük Hanımın geçimi yerindeydi, III/36. Arayanı soranı çoktu, III/37. Otuz yıldır duldu, III/38. A. Kocasısı olanca malı mülkü bırakmış(tı), III/38. B. Genç yaşta yatıp ölmüştü, III/39. A. Kızlarını gelin etmiş(ti), III/39. B. İki oğlunu da okutmuştu, III/40. İkisi de doktordu, III/41. İstanbul'a yerleşmişlerdi, III/42. "Denizli'den everirsem buradan ayrılmazlar." dediyse de bütün çabası boşa çıkmıştı, III/43. İkisi de "kavillemişçesine" İstanbul'dan evlenmişlerdi, III/45. Ağaların, beylerin, paşaların kapısına alını gere gere varırdı kız için, III/46. Ne çare, hevesi kursağında kalmıştı, III/47. A. Umduğu dağlara kar yağmış(tı), III/47. B. İki oğlunu da İstanbul'un yabanı almıştı, III/48. Büyük Hanımın derdi günü mektuptu, III/49. A. İstanbul'a gitmiş(ti), III/50. "Gelinlerim mi, böyleleri düşman başına." derdi, III/52. A. Açık saçık giyinirler(di), III/52. B. Ele güne karşı sigara içerler(di), III/53. Büyük Hanımın gelinleri edepli olmalıydı, III/55. A. Bir iki uyaracak oldu, III/55. B. Ağzının payını aldı, III/57. Bunların mutfak işleri de bir çeşitti, III/58. Oğlanlar yorgun argın eve gelirlerdi, III/59. Daha koltuğa oturup nefes almadan, gelin önüne dikilirdi, III/60. B. Dışarda yiyelim, III/63. A. "İyisi mi uzaklaşayım buralardan." dedi, III/63. B. "Göz görmeyince gönül katlanırmış." hesabı

kararını verdi, III/64. Denizli'ye, sıcak yuvasına, dostlarının arasına dönmüştü, III/65. A. Oğullarından gelecek mektuplarla avunmakta(ydı), III/65. B. Sağlıklı haberlerini bekleye bekleye günlerini geçirmekteydi, III/66. Büyük Hanım bir Rıza'yı severdi içlerinden, III/67. Çarşıya, pazara, fırına, bakkala yalnız Rıza'yı yollardı, III/69. Doktor beylerden gelen mektupları okursa Rıza okurdu, III/70. B. Rıza omuzlarını "hiç" anlamına çekiştirmekle yetinirdi, III/71. Bir tatil günü Abdülgaffar'la, Yılmaz'la bağ evine geldik, III/73. Eve çıktık, III/74. A. Tahir ayakta(ydı), III/74. B. Ötekiler yatak keyfinde(ydi), III/75. Bizi görünce ister istemez çıktılar yorganın altından, III/76. B. Gaz ocağının üstündeki isli çaydanlıkta çay suyu kaynamakta(ydı), III/78. Odanın bazı camları kırık olduğundan, rüzgâr odanın içinde uğuldamakta, III/79. Yahu Tahir, nasıl duruyorsunuz burda? Şu camlara yapıştırarak gazete de mi bulamadın? dedim, III/80. Tahir çayı demlerken çıktı, III/83. O yine işin şakasındaydı, III/84. Çaylarımızı içerken Rıza'nın anasının yolladığı haşhaşlı bazlamayı bölüşürken aşık oynamaya başladık güle oynaya, III/85. Karmış, rüzgârılmış, kırık cammış çoktan unutmuşuz, III/86. Arada bir Abdülgaffar fıkra anlatıp gülmekten kınp geçiriyor hepimizi, III/88. Len Dıgaz, şu kemiği doğru dürüst ortaya atsana, III/89. Dıgaz lakabını benimsemeyen Yılmaz, o an öfkeden kuduruyor sanki, III/92. Biz boyuna gülüyoruz, III/93. Feyzullah, resim öğretmeni Beyim Beyin, Başmuavin Burhan Beyin taklidini yapmaya başlıyor, III/94. Tahir'in bir gözü pencereden ötelere, III/95. A. (O) "Aman ha!" diyor, III/95. C. Bu gün Büyük Hanımın mektup günü, III/95. Ç. Bahşişi de tamamı tamamına yirmi beş kuruş, III/96. Yirmi beş kuruş demek, bir sinema demektir, III/97. A. Biz, aşık yan yattı, ters döndü diye birbirimize girerken, Burhan Bey taklidine katıla katıla gülerken zaman akıp gitmiş, III/100. A. Gidelim, III/100. B. Biraz da ders çalışalım, III/101. Yarın tarihten yazılı var, III/102. Yazılı sözünü duyan Abdülgaffar, gülmeye başladı, III/103. Yazılı olacaksa tarihten olsun, III/105. Yaz ne yazarsan, III/110. Kararlamadan not verirdi, III/111. Tahir'in pencereden bakmasıyla kendisini dışarı atması bir oldu, III/112. Uzaktan postacıyı görmüştü, III/114. Tahir, postacıyı dış kapının önünde yakaladı, III/117. Ver öyleyse, III/118. A. Mektubu kaptı Postacının elinden, III/118. B. Vardı dayandı Büyük Hanımın kapısına, III/119. Biz de pencereden gözetlemekteyiz, III/121. İçerden bir ses duyuldu, III/123. Benim Büyük Hanım teyze, Tahir, III/124. Büyük Hanım kapıda görüldü, III/126. Mektubun geldi de, III/127. Mektup sözünü duyan Büyük Hanımın kamburu düzeldi, III/128. O kırış kırış yüzüne aydınlık geldi oturdu, III/130. Desene bahşişi hakettin, III/131. A. Aldı mektubu, III/131. B. Kurumuş

ellerinde evirdi, çevirdi, III/134. Tahir'e mektubu uzattı, III/136. A. Tahir zarfı yırttı, III/136. B. Şöyle göz attı, III/137. Heyecanlandı, III/138. A. - Muştumu isterim Büyük Hanım teyze, III/138. B. Senin bankadaki parana ikramiye çıkmış, III/140. Büyük Hanımın ağarmış kaşları o anda çatıldı, III/142. Daire çıkmış da, III/143. Demek daire çıkmış, III/144. Bakın şu işe, III/145. Ben de oğlanlardan mektup geldi sanmıştım, dedi, III/146. Elindeki zarfı kapının eşiğine fırlatıp attı, III/147. Kapıyı "küt" diye Tahir'in yüzüne kapattı, III/149. Biz de şaşkınlıktan pencerede öyle bir süre kalmışız, III/150. Toparlandım, III/151. A. Yürüyün, III/151. B. Şimdi bize gidelim, III/152. Akşam ders çalışırız, III/153. Gecenin yansının gülünç fıkralarla geçirileceğini hepimiz biliyorduk.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/1. Aynı sınıftan on arkadaşlık, IV/2. Onumuz da ilk kez İstanbul'a gelmiştik, IV/3. Sirkeci'de bir otele yerleştik, IV/4. Daha doğrusu, iki odaya yayıldık, IV/5. Odaya kişi başına günlük yüz elli kuruş ödüyordük, IV/6. Paramız bitmesin diye cebimizdeki üç beş kuruşu idareli harcıyorduk, IV/7. Amacımız, üniversite sınavını kazanıp öğrenime devam etmektir, IV/11. Sınav günleri de gelip çattı, IV/12. A. Onca öğrencinin arasından sıyrılıp okula kaydımı yaptırmıştırdım, IV/13. Kara kara düşüncelere dalmıştım, IV/16. Ordan alıp buraya koyuyordum, IV/17. A. Hesaba kitaba vuruyordum, IV/19. Ben, ne edip edip önce kendime bir iş bulmalıydım, IV/21. Bu benim ilk gurbete çıkışımdı, IV/23. O sıralarda bir arkadaşım öğretmen olmamı öğütleyince buna aklım yattı, IV/24. Madem ki karar vermişim, IV/25. Zaman geçirmeden müracaat etmeliydim, IV/26. Nasıl karşılanacağımı bilemeden doğruca Cağaloğlu'nun yolunu tuttum, IV/27. Maarif Müdürünün odasına girdim, IV/28. İçinde bulunduğum durumu açık seçik anlattım, IV/29. Müdür dinledi, IV/30. Çok üzüldü, IV/31. A. Oturttu karşısına, IV/31. B. Çay ısmarladı, IV/32. Beni yüreklendirici sözler etti, IV/33. Heyecanımı yatıştırdı, IV/34. -Belki böylesi senin için daha hayırlıdır, dedi, IV/35. Önüme bir liste uzattı, IV/37. A. Aylıklı iş aramaktaydım, IV/37. B. Yine de yakın yerler geçiyordu içimden, IV/38. İstanbul'a yakın olmalıydım, IV/40. A. Müdür Bey, içimden geçenleri anlamış olacak, IV/40. B. Yüzüme baktı, IV/41. -Keşke çok yakın yerlerde açık öğretmenlik olsaydı da seni fazla uzaklara yollamasaydım, dedi, IV/42. Önümdeki listeye anlamsız anlamsız baktım, IV/43. Bir sürü köy adı vardı listede, IV/46. Şöyle kendimce inceledikten sonra adı güzel olan bir köyün üstüne

parmağımı koydum, IV/47. -Burası olsun Müdür Bey, dedim, IV/48. A. Müdür Bey, parmak koyduğum köye şöyle bir baktı, IV/48. B. Yüzü aydınlandı, IV/49. -Hadi şansın varmış, iyi köy seçtin, dedi, IV/55. Benim durgunlaştığımı görünce Müdür Bey atıldı, IV/56. B. Her iş düzene girer, IV/57. Zile bastı, IV/58. Bir görevli girdi içeriye, IV/59. A. -Şimdi, öğretmen arkadaşım ile çıkacaksınız, IV/59. B. Gerekli evrakı öğleye kadar tamamlayıp geleceksiniz, IV/60. Muhtara benim gönderdiğimi söylersin, IV/61. Adres olarak benim evin adresini yazarsınız, IV/62. Hadi yürüyün, IV/63. Şu müdür de ne kadar iyi insandı, IV/64. Umduğumun üstünde yardımcı oluyordu, IV/65. Görevliyle birlikte yola çıktık, IV/66. Sağlık raporuydu, ikamet kâğıdıydı, şuydu, buydu diyerekten ordan oraya koşturup istenenleri tamamladık, IV/67. Müdür Bey, öğleden sonra tayinimle ilgili atama emrini zarflayıp elime tutuşturdu, IV/68. -Hadi hayırlı olsun, IV/69. Sıkıntın olursa beni ararsın, IV/70. Bu zarfı ilçede Maarif Memuruna ver, IV/71. A. Kuş kadar hafiflemiştim, IV/72. Cebimde öğretmen olduğumu gösterir evrak, Sirkeci'nin yolunu tuttum, IV/75. Bir an önce göreve başlamalıydım, IV/76. A. Ertesi gün, atladım trene, IV/76. B. İlçenin yolunu tuttum, IV/77. Gidiyordum Trakya'nın içlerine doğru, IV/79. A. Tren gitti gitti, IV/79. B. Bir ovanın düzündü durdu, IV/80. Meğer ilçenin istasyonu burasıymış, IV/81. A. İndim trenden, IV/81. B. Şöyle bir etrafıma baktım, IV/82. Sorumlu memura sordum, IV/84. Yabancı olduğumu anlayan memur ilerdeki tepeyi gösterdi, IV/85. -İlçe şu tepenin ardına düşer, IV/86. Gösterdiği yer oldukça uzaktı, IV/87. Elimde valiz, ovanın düzündü kalmıştım, IV/90. Düşünürken ne kadar zaman geçtiyse, bir yerlerden toz toprak içinde bir jeep bulunup geldi, IV/91. Keşiften dönüyorlarmış, IV/92. Beni de aralarına aldılar, IV/93. Geldim ilçeye, IV/94. Geceyi ilçede, jeepte tanıştığım Savcı Beyin tavsiye ettiği otelde geçirdim, IV/95. Sabah olunca doğruca ilçenin Maarif Memurluğuna gittim, IV/96. Elimdeki zarfı memur beye verdim, IV/97. Memur bey çok sevindi, IV/98. A. Ben gelmeseymişim okul öğretmensiz kalacaktım, IV/98. B. Öyle söyledi, IV/99. A. Beni yakından tanımak için sorular sordu, IV/99. B. Cevaplar verdim, IV/100. Hemen oradaki işlemler de kısa zamanda tamamlanınca zile bastı, IV/101. Gelen kişiye: -Öğretmen Beyi köyün otobüsüne yetiştir. Onlar, öğleye kalmazlar (dedi), IV/102. A. Yolda öğrendim, IV/102. C. Ben ancak, bucak merkezine kadar otobüsle gidebilecektim, IV/103. "Buna da şükür." dedim içimden, IV/104. Nasıl olsa bucaktan bir çaresine bakardım, IV/105. Bucak merkezine hareket eden küllüstür arabaya yerleştiğim zaman şöyle içimden "Ohh!" diyebildim, IV/106. Kaç gündür ordan oraya koşturup duruyordum, IV/107.

Şansıma karşıma hep güzel insanlar çıkmıştı, IV/108. Hep yardım görmüştüm, IV/109. Bucak, küçük, şirin bir yerdi, IV/110. Kenan, bucakta tanıştığım ilk kişiydi, IV/111. Yardım için koşturuyordu, IV/112. O gün beni bırakmadı, IV/113. Evlerinde konuk etti, IV/114. Anasıyla, babasıyla tanıştırdı, IV/115. Kısa zamanda birbirimize ısındık, IV/116. İyi bir aileydi, IV/117. Konuksever kişilerdi, IV/118. A. Bana, sanki kırk yıllık dostlarıymışım gibi davranıyorlardı, IV/118. B. Mutlu oluyordum, IV/120. "Elimle köye, muhtara teslim etmeliyim." diyordu, IV/121. Beş yüz kuruşa kiraladığımız atlı arabaya binip köyün yolunu tuttuk, IV/122. Köy, dokuz kilometre uzakmış bucak merkezine, IV/123. Yolun iki tarafı da ormanlıktı, IV/124. Yemyeşildi, IV/125. İlerliyorduk toprak yoldan, IV/126. Atlar da acardı hani, IV/128. Arabacı da hoş sohbet bir adamdı, IV/129. Konuşa konuşa köye vardık, IV/130. Köyün halkı beni sevgiyle karşıladı, IV/131. Hele karı koca öğretmenler yolumu dört gözle beklemekteymişler, IV/132. Sekiz yıldır bu köydeymiş, IV/133. Yeni atandıkları okula, Taşlıtarla'ya gitmeye can atıyorlardı, IV/134. İstanbullu olacaktı, IV/135. Böylece köydeki görevi noktıyorlardı, IV/136. Bu yüzden çok sevinçliydim, IV/137. Köyden ayrılmaları için devir teslim işinin bir an önce sonuçlanması gerekirmiş, IV/138. Hemen devir teslim işlerine başladık, IV/139. Yanımızda muhtar da vardı, IV/140. Devlet görevine ilk başlıyordum, IV/141. Devir teslim işi bittikten sonra göreve başlamış sayılacaktım, IV/142. Okulun demirbaş listesi çoktan hazırmış, IV/143. Hemen önüme sürdüler, IV/144. Listede yazıyor: İki duvar saati, bilmem kaç demir sıra, bilmem kaç tahta sıra, üç masa, bin altı yüz kitap vb, IV/145. A. Ben "Anlaşılan gelenek böyle." diyorum, IV/145. B. Basıyorum imzayı, IV/147. A. Ben sadece imza atıyorum, IV/147. B. İmza atmakla meşgulüm, IV/148. İmza işlemleri tamamlandı, IV/149. Kucaklaşıp öpüştük, IV/150. Karı koca öğretmenleri köyün dışına kadar uğurladık, IV/151. Şimdi okulun bir başıma sorumlusuydum, IV/153. Çocuklar gelip gidiyordu, IV/154. Öğretmenliğe hemen ısınmıştım, IV/155. A. Geceleri çalışıyor(dum), IV/155. B. Hazırlık yapıyordum, IV/156. Köy halkıyla da sıcak ilişki kurmuştum, IV/157. Seviyorlardı, IV/158. Her öğün sinilerle yemek geliyordu, IV/159. Okulun bir odasında kalıyordum, IV/160. Odayı dayayıp döşemişlerdi, IV/161. Akşam üstleri sahile, denize iniyordum, IV/162. Martılar uçuyordu, IV/163. Uzaktan gemiler geçiyordu, IV/164. Köyümden İstanbul'a kömür taşıyan tekneler vardı, IV/165. Köyde bizim alışık olmadığımız bir düzen hakimdi, IV/166. A. Yaşlıların devam ettiği kahve ayrı(ydı), IV/166. B. Gençlerinki ayrıydı, IV/167. Oyun oynayanlar başka kahveye giderdi, IV/168. A. Köy çok hoşuma

gidiyor(du), IV/168. B. Canla başla çalışıyordum, IV/169. Kısa zamanda ahbablar edinmişim, IV/170. Yaşlıların kahvesinde oturdum her zaman, IV/171. A. Akşam radyodan haberleri dinler(dim), IV/171. B. Haber bittikten sonra da haberlerin açıklamasını yapardım, IV/172. Aradan iki ay geçti geçmedi ilçeden çağırdılar, IV/173. Gittim, IV/174. Doğruca Maarif memurunun odasına çıktım, IV/175. Beni güler yüzle karşıladı, IV/176. İki orta kahve söyledi, IV/177. Kahvelerimizi içerken söze başladı, IV/178. - Öğretmen Bey, seni o köyden aldık, IV/179. Daha küçük, çocuğu az, İstanbul'a çok yakın bir başka köye verdik, IV/180. Müjdeyi benim ağzımdan duyusun diye çağırdım seni, IV/181. Senin yerine de askerden yeni terhis olan iki arkadaş atadık, IV/182. Hadi hayırlı olsun, demez mi, IV/184. Oysa köyüme ben çoktan ısınmışım, IV/186. Rahatım yerindeydi, IV/187. Çocuklara alışmışım, IV/188. Çocuklar bana alışmıştı, IV/189. Çok sayıda ahbab edinmişim, IV/190. Her akşam birisinin evine konuk oluyordum, IV/191. Sohbetimiz uzuyordu, IV/192. Hemen kendimi topladım, IV/194. Emir emirdi, IV/195. Hem bu atama iyilik olsun diye yapılmıştı, IV/196. İstanbul'a yakın olmayı ben istemişim zamanında, IV/197. Yeni atama emrini cebime yerleştirip köye döndüm, IV/198. Bir başka köye atanmamla ilgili haber çoktan yayılmıştı, IV/199. Öfkeleniyorlardı, IV/200. "Bu da neyin nesi kışın ortasında?" diyenler çoktu, IV/202. Bizden kurtulmak mı istedin demezler miydi, IV/203. Yeni öğretmenler iki gün geçmeden çıkıp geldiler, IV/204. Bunlar meslekten öğretmendiler, IV/205. Öğretmen okulunu bitirmişlerdi, IV/206. Askere gitmeden önce de öğretmenlik yapmışlardı, IV/207. Tecrübeleri vardı, IV/208. Şimdi okulu benim teslim etmem gerekirdi, IV/209. Ben de alıştığım gibi demirbaş listesini çıkarıp sürdürdüm önlerine, IV/210. Yine muhtar var yanımızda, IV/211. Demirbaş listesinde yazıyor, bin altı yüz kitap, IV/212. A. Baktılar, IV/212. B. "Sayalım" dediler, IV/213. "Sayalım." dedim ben de, IV/214. Güvenim var ya, IV/215. Cam dolaptan indirip saydık, IV/217. Şöyle bir bozuldum, IV/218. Demirbaş listesinde yazıyor, iki duvar saati, IV/219. "Bakalım." dediler, IV/220. "Bakalım." dedim ben de, IV/221. Güvenim var ya, IV/222. Baktık, IV/223. A. Bir büyük duvar saati asılı duvarın birinde, IV/223. C. Boş, IV/228. A. "Senin dürüstlüğü için en küçük kuşumuz yok. Olamaz da." diyorlardı, IV/228. B. "Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar." demeyi de unutmuyorlardı, IV/229. Yerden göğe hakları vardı, IV/230. Böylece devlet görevinde ilk dersimi alıyordum, IV/231. A. Dersi alıyordum, IV/233. Bana olmayan eşyaları gözle kaş arasında, aceleye getirerek, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden

öğretmen, şu anda İstanbul'da belki deniz kıyısında keyif çatıyordu, IV/235. A. Muhtar, ilk devir teslim olayına da tanık olduğundan bir bana baktı, IV/235. B. Bir ötekilere (baktı), IV/236. -Verin şu listeyi, dedi, IV/237. A. Çekti önüne, IV/237. B. Bastı imzayı, IV/238. Bundan böyle okulun demirbaşları benim üstümde görülsün, diye devam etti, IV/239. Yüzümüz güldü o anda, IV/240. Tüy kadar hafiflemiştim, IV/241. Muhtar konuşmasını sürdürdü, IV/242. -Ben şimdi, bu eksik listeyi imzalattıran öğretmeni Taşlıtarla'da bulmaz mıyım, IV/243. Burnundan fitil fitil getirmez miyim, IV/244. Sonra bir sigara yaktı, IV/245. Yürüyün kahveye, bir acı kahveyi hak ettik, dedi, IV/246. Aradan yıllar geçti, IV/247. Bir gün, bana olmayan demirbaşları gözle kaş arasında, bilgisizliğimden de yararlanarak teslim eden o öğretmenin, bir derneğin başkanı olarak solculuk, doğruluk, sosyal adalet, eşitlik, sömürü düzeni, hırsızlık üstüne nutuk çektiğini gazetelerde okumayayım mı, IV/249. A. Bir daha okudum, IV/249. B. İsim aynı, IV/250. Yeniden okudum, IV/251. Sonra güldüm acı acı, IV/252. O köy, o yürekli muhtar, içi boş duvar saati, boşalmış kütüphane, gözlerimin önünde başladı dönmeye.

V. ÇAVUŞ

V/4. Bu düşüncelerle yola çıktık, V/5. Önce Emniyetten izin almamız gerekiyordu, V/6. Yetkililere amacımızı anlatınca büyük ilgi gördük, V/7. Onlar da böyle bir programın çok yararlı olacağına inanıyorlardı, V/8. Eğitimci Orhan Bey, programın eğitim danışmanıydı, V/9. Programı birlikte yapacaktık, V/10. A. Orhan Bey iyi insandı, V/10. B. Kültürlüydü, V/10. C. Hoşsohbetti, V/11. Yarı Açık Cezaevinin yolunu tuttuk, V/12. Eğitimci, Teknisyen Rıza ve Erolla birlikte dört kişiydik, V/13. Yanımızda ayrıca Emniyetten görevliler vardı, V/14. İnfaz savcısı bizi Ceza Evinde karşıladı, V/15. Müdürün odasında sohbetimizi tamamladıktan sonra, hükümlülerle görüşebileceğimiz genişçe bir odaya geçtik, V/16. Hükümlüler önceden seçilmişlerdi, V/17. Adam öldürme suçundan, zimmete para geçirmekten, hırsızlıktan, yankesicilikten, esrarcılıktan hüküm giymiş kişilerdi seçilenler, V/18. Biz hükümlülere amacımızı kısaca anlattık, V/19. Dinlediler, V/20. Açık olarak konuşacaklarını, başkalarının bir hiç yüzünden buralara düşmemesi için her türlü ayrıntıyı dile getireceklerini içtenlikle bildirdiler, V/21. İyi yoldaydık, V/22. Yaşı ellinin üstünde, temiz yüzlü, saçı sakalı ağarmış, oldukça şişman bir hükümlü öne geçti, V/23. İlk konuşacak kişi buydu demek, V/24. İnfaz savcısı dostça seslendi, V/25.-Çavuş, başından geçenleri aynen aktar, V/26. Şişman adam, ağır ağır yerinden doğruldu, V/28.

Çavuşun tertemiz yüzü vardı, V/30. Çavuş, mikrofonu yaklaşıp başından geçen olayları ağır ağır anlatmaya başladı, V/31. A. Çavuş, olaya giriyor(du), V/31. B. O günlerin etkisini de içinde büyütürken anlatırken bizim eğitimci heyecanlanıp tamamen ayrı bir başka soru soruveriyordu, V/33. A. Konuşmasını tekrar toparlayıp anlattığı noktaya getirmek hem zaman alırdı, V/33. B. Hem de ilk anlatırken yaşadığı havayı yakalaması güçleşirdi, V/34. Çavuş havaya giriyor, V/35. -...O gün sabahın ilk ışıklarıyla kalktım, V/36. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/37. Eğitimci hemen araya giriyor, V/40. A. Baktım, V/40. B. Konuşma dağılacak, V/41. Bir başka yöntem bulmalıydım, V/42. Şöyle yaptım, V/43. A. Biz soruları toptan soracak(tık), V/43. B. Onlar da baştan sona anlatacaklardı, V/44. Sonunda ayrıntı kaldıysa, o zaman ara sorularla o ayrıntıların da gün ışığına çıkmasını sağlayacaktık, V/45. Çavuş yeniden mikrofonun başına geçti, V/46. Hepimiz sustuk, V/47. Anlatmaya başladı, V/48. - Efe'nin ünü Muğla sınırlarını aştı, V/49. Astığı astık, kestiği kestikti, V/50. A. Kanun dinlemiyor(du), V/50. B. Töre dinlemiyor(du), V/50. C. Aklına estiği gibi yaşayıp gidiyordu, V/51. Suçlarıyla ilgili olarak tuttuğumuz çetele her gün kabarmaktaydı, V/52. Soygun, ırza geçme, adam öldürme gibi her bir suçu omuzlarında taşımaktaydı, V/56. Devlet devletliğini göstermeliydi, V/58. Mutlaka arkalarında olmalıydı, V/60. Sonunda vur emri çıktı, V/61. Jandarmalarla birlikte devamlı takipteyiz, V/62. Ne zaman kıstırsak, iğnenin deliği de olsa bulup kaçıyor, V/64. Devamlı olarak dağ demeden, yol demeden ordan oraya koşturmaktayız, V/65. Takipler sonuçsuz kalıyor, V/66. Aslında onun sağ olarak elerek ele geçmesi gerek, V/67. A. Çıkmalı kanun karşısına, V/67. B. Bir bir hesap vermeli, V/68. Böyle düşünüyorum, V/69. Şaşırılmışım, V/70. A. Ne yapmalıydım, V/70. B. Dağları dar etmeliydim Efe'ye?, V/71. Hep bunu düşünüyordum, V/72. O gün yine sabahın ilk ışıklarıyla yataktan kalktım, V/73. Bizim hanım alışık olduğundan çayı çoktan demlemiş, V/74. A. Bir de canım sıkılıyor, V/76. A. Çıktım evden, V/76. B. Vardım karakola, V/77. A. Atladım jeepe, V/77. B. Tek başıma çıktım yola, V/78. Rastgele sürmekteyim, V/79. A. Milas ile Yatağan arasında kır kahveleri var, V/79. B. Oralardan geçmekteyim, V/80. Bir kır kahvesinden şen şatır sesler geliyor, V/81. Anlaşılan sabahın şu kör ayazında şenlik var, V/82. A. Jepeyi sağa çekip durdum, V/82. B. Dinledim, V/84. "Demek ki avanesiyie birlikte burada." diye geçti içimden, V/85. Bir başımayım, V/86. Düşündüm, V/89. Ben Milas'a gidip gelene kadar Efe, dağları çoktan aşardı, V/90. Ne yapılacaksa şu anda yapılmalıydı, V/91. Gözümü karartıp beylik tabancayı çekip kahveye daldım, V/92. Kahvenin arkası

uçurumdu, V/95. Başladım kendi kendime yüksek sesle komutlar vermeye, V/96. - Hasaan, Ömer, Ali, sizler arkayı tutun, V/97. A. Dursun Onbaşı sen de Mahmutla İbrahim'i al, V/97. B. Kapıyı gözle, V/98. Hadi göreyim sizi, V/99. Efe, beni böyle bir anda karşısında görünce şaşırды, V/101. Davrandığı an vuracağımı biliyor, V/102. Silâhını masaya bırakıp ellerini havaya kaldırdı, V/103. Saniyenin içinde kelepçeyi ellerine geçirdim, V/105. Oynak Zeynep bir masanın altına yarı çıplak sinmiş duruyor, V/106. -Çık dışarı oynaş kadın, V/107. Sonra seninle de görülecek hesabımız var, dedim buna, V/108. B. Korkusundan tir tir titiyordu, V/110. A. Aldım Efe'yi jeepe, V/110. B. Bastım gaza, V/111. Efe, iri gözleriyle etrafı şöyle taradı, V/113.-Güldüm, V/115. -Yaman oyuna getirdin, V/116. Bilseydim tek başınasın, oradan leşin çıkardı Çavuş, V/119. İlçeye girerken jandarmalar karşıladı beni, V/121. Ormanda yangın çıkmış da, V/124. Jeepten indim, V/125. A. Şu jeepteki iti alın, V/125. B. Nezarethaneye atın, V/128. Dağ eşkiyası Efe(dir), V/130. Jandarmalar şaşırдыlar, V/131. Atladılar jeepe, V/132. Ben de kaymakama çıktım, V/134. Karakolu falan basarlar diye korkuyoruz, V/135. Aradan beş saat kadar zaman geçti, V/136. Doğruca karakola döndüm, V/137. -Getirin şu iti karşıma, dedim, V/138. Getirdiler, V/139. Ayakta zor duruyor, V/140. "Yorgunluktan olacak." dedim içimden, V/141. Kapıda görünmesiyle birlikte tokatı yüzüne indirdim, V/142. O da tokattan sonra yığılıverdi kapıya, V/143. A. Tutup kaldırayım dedim, V/144. A. Doktor geldi, V/144. B. Muayene etti, V/145. "Beyin kanaması." demez mi, V/146. Allah Allah, bir şamarla beyin kanaması geçirecekse vay başıma gelene, V/147. A. Öğrendim, V/147. B. İşin şekli değişik, V/148. A. Jandarmalar, jeeple karakola getirirken kendisini dereye atmış bu, V/148. B. Zor çıkarıp getirmişler, V/150. İş işten geçmişti, V/151. Doktor acele olarak Muğla'ya yetiştirmemizi istiyordu, V/152. Hemen jeepe atlayıp Muğla'nın yolunu tuttuk, V/153. Aksilik bu ya, yolda da jeepimiz devrilmez mi, V/154. B. Hastahanenin avlusuna girdiğimizde ölmüştü, V/155. A. Olayın öylesine etkisinde kalmışız, V/156. Sinek uça duyulacak, V/159. Bir tek soru çıktı ağzımdan, V/161. -Bir şamarın karşılığı sekiz yıl hapis, V/162. -Çok yazık olmuş, V/164. Hepimiz ayrı ayrı "Geçmiş olsun." dedik çavuşa, V/165. Çavuş, sigarasını yakıp kenara geçti, V/166. O acıklı günleri yeniden yaşıyor gibiydi, V/167. Yankesicinin, esrarcının anlattıklarını banda kaydettikten sonra, sıra zimmet suçlusuna geldi, V/168. Zimmet suçlusu bir büyük kuruluşun veznedarıymış, V/169. Günün birinde müfettişler, hesaplara el koyunca, iki yüz bin liralık açık ortaya çıkıvermiş, V/170. Zimmet suçlusu ilk yakalandığı günkü gibi

heyecanlıydı, V/171. Savunma içerisindeydi, V/172. Savcı Beyin gözünün içine baka baka "Hepsi iftiraydı." diye söyleniyordu, V/173. Sordum, V/175.-Efendim, müdür bey ziyafet çekecek, V/176. Çekiyor, V/177. Geliyor fatura, V/178. Bakıyorum, V/179. Bir başka fasıldan aktarma yapıyorum, V/181. Bir de yüz lirayı bulmayan açığım var, V/182. Aybaşı gelse kapatacağım, V/183. Zimmet suçlusu bu üslûp içerisinde olayları anlatıp bitirdi, V/184. Sanki yeniden duruşmaya çıkmış gibi heyecanlıydı, V/185. Duruşma yenilenmiş gibi umutluydu, V/186. Savcı Beyin gözlerinin içine baka baka suçsuzluğunu kanıtlamaya çalışıyordu, V/187. Sordum, V/189.- Beş yıl hüküm giydim boş yere, V/190. O günkü çalışmalarımız tamamlanmıştı, V/191. Müdür Beyin odasında yorgunluk kahvelerini içtikten sonra yarın tekrar gelmek üzere vedalaşacaktık, V/192. Eğitimci, teknisyenler, savcı, müdür önden yürüyünce arkada kaldım, V/193. Yanımda zimmet suçlusu duruyor, V/195. Kulağıma eğilip fısıldadı, V/201. Önce kendisiyle, sonra bulduğu kadınlarla düşüp kalkmaya başladım, V/202. Maaş dediğin sayılı para, V/203. Hani maaş da olsa, V/204. A. Veznedeki parayı ucundan, kıyısından kırpa kırpa, nasıl olsa kapatırım diye iki yüz bini yemişiz, V/207. Acıyarak güldüm sadece, V/208. O da güldü, V/209. Bir çok kadınla ilişki kurmuş olmanın havasıyla yürüdü gitti, V/210. Benim aklım hâlâ Çavuştaydı, V/211. Ötekilere yetişip o günün son sorusunu müdüre sordum, V/213.- Ne diyeyim, kader ağlarımı örmüş bir kere.

VI. REİS BEY

VI/1. Günün birinde bir mikrofon ile bir hoparlör bulup getirdi kasabaya, VI/2. Seferoğlu'nun kamyonundan atlayıp eşyalarını kaldırıma koyunca, çevresini önce çocuklar, sonra da meraklılar sardı, VI/3. Çocuklar baştan kamyonu koşmuşlardı, VI/4. A. Seferoğlu, kasabanın girişinde kornaya basar(dı), VI/4. B. Sesli sesli bağırtısından gizli bir sevinç duyardı, VI/5. Bu korna sesi, "Aha yine sağ salim geldim." demektir, VI/8. Kasabanın mezarlığı görünmeden Seferoğlu yine başladı kornaya basmaya, VI/9. Bedford'un sesini duyan çocuklar mezarlığın başında toplandı, VI/11. A. Hani ses çıkaran olmasa, kamyonun dibinde yatacaklardı, VI/11. B. Benzin kokusunu sindire sindire gözetlemenin tadını çıkaracaklardı, VI/12. Bedford yokuşa vurunca çocuklarda kıpırdanmalar oldu, VI/13. Kâtibin Nuri öne geçti, VI/16.-Mestan'ın Yakup öfkelenildi, VI/18. -Nuri bilgiçlik taslayan çalımla kaykıldı, VI/19. -Topu topu üç dene varmış, VI/20. Dayımgil konuşurkene kulak misafiri oldumdu, VI/21. A. Bu ara Seferoğlu'nun Bedford'u yokuşu çıkmış(tı), VI/21. B. Caddeyi bulmuştu, VI/22. A. Kamyon tozu

dumanı savurup vardı, VI/22. B. Kahvelerin önünde durdu, VI/23. Parmaksızın getirdiklerini de ilk kez görüyordu kasabalı, VI/25. B. O kurnaz yüzündeki çizgileri yayarak gülüyordu, VI/26. Çocuklar şamatayı artırınca Necdet öfkelenmişti, VI/27. A. - Şunlara bak şunlara, VI/27. B. İpini koparan gelmiş, VI/28. Dağılın şurdan, VI/29. Şamar iniyor ense kökünüzü ha, dağılım dedim, VI/30. Kirlenmiş eski şapkasını düzelten, burnunu elinin yanıyla silen, belli belirsiz mırıldanan çocuklar çekilip Dursun'un duvarına dayandılar, VI/31. Delioğlan sandalyeler çıkardı kaldırıma, VI/32. A. Çay isteyene çay (getirdi), VI/32. B. Kahve isteyene kahve getirdi, VI/33. A. Necdet, "Tarçının var mıydı?" diyecek oldu, VI/33. B. Sözü ağzına tıkadı, VI/35. Çayı bulduğuna şükret, VI/37. A. Bir gün, Reis Bey ile kasabanın ileri gelenleri kahvenin baş köşesine oturmuşlar(dı), VI/37. B. Piyangodan söz açmışlardı, VI/38. "Ah" diyordu Reis Bey, "büyük ikramiye bana çıkacak ki, VI/39. Bunu duyan Delioğlan, yüksek sesle söylendi, "Bana çıkacak ki şu elli bin lira, VI/40. Elli bin liranın sözünü duyan Reis Bey, lâf attı Delioğlana, VI/43. A. Elini ıslak kirlî önlüğüne sildi, VI/43. B. Reis Beyin karşısına geçti, VI/45. Senin gibi düzünü on panganot verip akşama kadar saydırcen, VI/46. Parmaksız daha içtiği kahvenin fincanı soğumadan eşyalarını toplayıp Necdet'i de yedeğine alarak yürüdü, VI/48. Bir baltaya da sap olamadığından ordan oraya sürtüyordu, VI/49. Babası Hacı Dayı "benim kaldırım mühendisi" derdi ona, VI/50. Kasabanın, yüksek okullarda okuyan, o üç beş genç kasabaya gelince Hacı Dayının canı iyice sıkılırdı, VI/51. "Bizim kaldırım mühendisi, kahve köşelerinde pineklemekte olsun, şunlara bak şunlara. Yarın kimi doktor, kimi kaymakam olacak." derdi, VI/52. A. Sonra bu okuyan gençleri çevresinde toplar(dı), VI/52. B. Onlarla "dünya ahvalinden" sohbet ederdi, VI/53. Akıllı insanı severdi Hacı Dayı, VI/54. "Adam dediğin akıllıolsun da" derdi, "isterse düşmanım olsun, VI/55. Parmaksız yıllığı yirmi beş liradan cadde üstünde bir dükkân kiraladı, VI/56. A. Mikrofonu içe (yerleştirdi), VI/56. B. Hoparlörü dışa yerleştirdi, VI/57. Dükkâna beş altı tahta sandalye ile bir kırık masa da atınca dekor tamamlanmıştı, VI/58. A. Sonra gitti, VI/58. B. Eşkîyalıktan dönme Rüstem'i bulup getirdi, VI/59. Tutuşturdu Rüstem'in eline bağlamayı, tezeneyi, VI/60. A. Çal ha çal, VI/60. B. Söyle ha söyle, VI/61. Rüstem de yaman söylüyordu ha, VI/62. Rüstem'i dinleyenlerden: "Bu Rüstem Efe de buralarda heder olup gidiyor. Varsa Ankara'ya, dayansa radyyonun kapısına, aha ben geldim dese, almazlar mı ki?" diyenler vardı, VI/63. Koskoca kasabaya da iki radyo girebilmişti daha, VI/64. A. Birinin Belediyede olduğu söylenirdi, VI/64. B. Birini de Mescitönü'ndeki kahveci Yıkık Ali getirmişti,

VI/65. Rüstem Efe, bağlamayı kucaklayıp türküye yumulunca Hasan Ali'nin kahvesindeki Sahibinin Sesi, Ömer'in kahvesindeki Odeon marka gramafonlar hemen susturuldu, VI/66. Böyle böyle işler sürdü gitti, VI/67. Derken türkünün arasına söz karıştırmaya başladı Parmaksız, VI/69. Ağzından bal akıyordu sanki, VI/70. Yalnızca kasabanın Belediye Reisine çatıyordu konuşmalarında, VI/71. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin." diyordu, VI/72. O böyle dedikçe gülüyordu konu komşu, VI/73. Reis Bey bile gülüp geçiyordu, VI/75. Hoparlör yayını aylarca devam etti, VI/76. Bu "acaip" yayına ilk tepki Hacı Dayıdan geldi, VI/77. A. "Bizim düzü deccal mı oldu ne?" diyor(du), VI/77. B. Ağzına geleni söylüyordu, VI/78. Parmaksız, babasıyla ipleri çoktan koparmıştı, VI/79. Köyün bazı "avara" gençlerini toplayıp keyfine bakıyordu, VI/80. Derken işleri biraz daha ilerletti, VI/81. A. Kasabalının kimisine dilekçe yazıyor(du), VI/81. B. Kimilerini de tutup evkafa, doktora götürüyordu, VI/82. Parmaksız böyle yaptıkça çevresi de genişliyordu, VI/83. Yalnız Hacı Dayı farkındaydı işin, VI/84. "Aman ha komşular, yanılıp yenilip de kasabanın mührünü benim oğlana teslim etmeyin. Sonra iki cihan bir araya gelse elinden alamaz." diyordu, VI/86. Sonunda seçim günleri geldi dayandı, VI/88. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha söyleniyordu Parmaksız, VI/90. Reis, geniş adamdı, VI/92. Kendisine büyük güveni vardı, VI/94. Yol mu yapılacak, ilk kazmayı kendi evine vurmuştu, VI/95. İmeceye mi çıkılacak, kalabalığın başına geçmişti, VI/96. Muhaliflerin adayıydı Parmaksız, VI/97. Seçimler yapıldı, VI/98. Parmaksız, az bir farkla seçimi kazandı, VI/99. Daha mazbata, bilmem ne demeden vardı dayandı Belediyeye, VI/100. A. Kasabanın mührünü teslim aldı, VI/100. B. Oturdu, VI/101. Yeniden doğmuş gibiydi, VI/102. Yedi gün, yedi gece davullar dövüldü kasabada, VI/103. Geceleri fener alayları düzenlendi, VI/104. Eski Reisin evi önünde tenekeler çaldırıldı, VI/105. Hay huy içerisinde on beş gün akıp gitti, VI/106. Şöyle işlere çeki düzen vermenin zamanı gelmişti artık, VI/107. İlk tekme, eşkıyalıktan dönme Rüstem Efeye vuruldu, VI/109. Orda burda dolanırsa ayak bağı olurdu, VI/110. Hem kasabada Rüstem'in bileğini bükecek nice efeler yetişmişti, VI/111. A. Bir Mestan vardı, VI/111. B. Mestan diyeyim sana, VI/112. Eli sopalı beli kamalıydı, VI/113. Kahveye girdi mi öteki efe geçinenler gizlenecek delik ararlardı, VI/116. A. Ne zaman görse kafasını çevirir(di), VI/116. B. Selâmı bile esirgerdi, VI/117. Bu durum da Reis Beyin canını sıkıyordu, VI/119. Günlerce düşündü Parmaksız, VI/120. Günlerce ölçtü biçti, VI/121. Bir sabah ağzı kulaklarında başkanlık koltuğuna yayılıp ayak işi görenlerden birine seslendi, VI/122. -Ülen sünepe bozuntusu,

dikil karşıma, VI/123. Kara Haydar iki büklüm içeri girdi, VI/124. Ellerini önüne kenetledi, VI/125. -Buyur Reis Beyim, VI/128. -Buyur, VI/129. Parmaksız koltuğuna biraz daha yayıldı, VI/130. A. -Şu kepçe kulaklarını aç, VI/130. B. Dinle, VI/131. - Hemen Mestan'ı bulup getireceksin, VI/132. Kara Haydar titremeye başladı, VI/135. - Tu yüzüne, VI/136. Şunun hâline bakın, VI/138. Yıkıl karşımdan, VI/140. Kara Haydar, tokat yemiş gibi dışarı çıktı, VI/141. Dalgın dalgın sokaklarda yürüdükten sonra Yaradana sığınıp besmeleyi çekerek Mestan Efenin kumar oynadığı odaya girdi, VI/142. İçerisi adam doluydu, VI/143. Bir köşede zar atıyorlardı, VI/144. Bir başka köşede de ellerinde kâğıt, kılıç çekenler vardı, VI/147. -Hayırsa başına gele, VI/148. A. -Anladım, VI/148. B. Senin başında bir iş var, VI/149. Söyle söyle, VI/150. -Reis Bey Mestan Efeyi çağırıyor da, VI/152. O anda Ramazan topu gibi gürlendiği duyuldu Mestan'ın, VI/154. Gidersem cartt diye yayvan ağzını ikiye ayırırım, VI/155. Aynen böyle söyle, VI/156. Kara Haydar, üstelemeden odadan çıkıp gitti, VI/157. Durumu Reis Beye anlattı, VI/158. Ah o ne, Reis gülüyor, VI/159. Oysa öfkelenip küplere binecek diye geçiriyordu içinden, VI/161. Yılmadan, usanmadan Mestan'ın izine düştü, VI/162. Masaya oturup görüşebilmek için her çareye başvurdu, VI/163. Seferoğlu'nu, Terzi Muharrem'i aracı olarak gönderdi, VI/164. Nice çaba sonunda Ömer'in kahvesinde bir köşeye karşılıklı oturabildiler, VI/165. A. Hemen kebablar geldi, VI/165. B. Sofralar kuruldu, VI/165. C. Tokat'tan özel getirilen rakı şişeleri açıldı, VI/166. Parmaksız, sigaradan sararmış dişlerini kiprit çöpüyle karıştırırken:-İçkiden sonra, sade kahve iyi gelir dedi Mestan'a, VI/167. Kulpsuz, geniş ağızlı kahve fincanını sürdü önüne, VI/168. Parmaksız Mestan'a: İyi düşün, diyordu, VI/170. Kasabanın padişahı demek, VI/173. İyi düşün, VI/174. B. Sayılı gün(dür), VI/176. İlçedeki kaymakam gibi, karakoldaki çavuş gibi aydan aya gelsin paralar, VI/178. Millet yiyecek ekmeğe muhtaç biliyorsun, VI/179. Mestan'ın aklı karıştı, VI/182. Devletin urbası da gücüne güç katardı hani, VI/183. Kıvırcık kumral saçlarını düzeltir gibi yapan Mestan'ın geniş, yuvarlak yüzü aydınlanır gibi oldu, VI/184. B. Hemen kolları sıvayıp işe girişti, VI/185. Kasabanın ünlü terzisi Muharrem Usta öteki işlerini bırakıp Mestan'ın giyeceği devlet urbasını dikti çıkardı, VI/186. Ayağında lacivert kilok pantolonu, üstüne çekilmiş parlak çizmesi, omuzu apoletli ceketini ve ay yıldızlı şapkası içinde Mestan görülmeğe değerdi, VI/187. Daha da yakışıklı olmuştu, VI/188. Kamçısını parlak çizmelerine vura vura kasabanın üstünden altına, altından üstüne "volta" atıyordu, VI/190. "Aman benden bulmasın da." diyen yolunu değiştiriyordu, VI/192. Hele Yaşar Çavuşun evi önünden geçerken

karşılıklı gülüşleri olurdu, tam düşman çatlatan cinsinden, VI/193. Parmaksız bu yaşta gönülünü Yaşar Çavuşun kızma, Pembe'ye kaptırmıştı, VI/194. Parmaksız evlenirken "oğlan olsun da isterse on olsun" demişti içinden, VI/195. B. Karısı ardı ardına beş kız çocuğu doğurmuştu, VI/196. Parmaksızın içinde bir sızıydı oğlansızlık, VI/197. Belki Pembe ona oğlan doğururdu, VI/198. A. "Benim çocukların anası da yaşlandı canım. Sabah akşam kara zeytin mi yiyelim şu yaşta?" diyor(du), VI/198. B. Gevrek gevrek gülüyordu, VI/199. Ah şu Yaşar Çavuşu razı edebilseydi, VI/200. A. Sonra Mestan'la kahveye çekilip oturuyorlar(dı), VI/200. B. Seferoğlu gibi, terzi Muharrem Usta gibi hatırlılarla, karakolun çavuşuyla sofralar kuruyorlardı, VI/201. Böylece Mestan engeli kendiliğinden kalkıvermişti, VI/202. Belediyenin giriş katında Kütüphane olarak kullanılan genişçe bir salon vardı, VI/203. Burası boşaltılmalıydı, VI/205. Eski adamları, eski siyasetçileri akla getirmiyor muydu bu yığınlar, VI/206. Yeni yetmeler bu kitapları okuyup da ola ki akli çelinen çıkabilirdi, VI/207. Ne kadar kitap varsa Belediyenin önündeki alana yığıldı, VI/208. A. İçlerinden bazı romanları bir yana ayırdıktan sonra döktüdü benzini, VI/208. B. Tutuşturdu kipriti, VI/209. Bir anda alev içinde kaldı koca alan, VI/210. Kitaplar yanıyordu, VI/212. Hacı Dayı ağzına geleni söyledi, VI/213. A. "İşine karışmak gibi olmasın amma Allah'ım, madem benim oğlanı yarattın, eee, ne demeye şeytani da yarattırın?" diyor(du), VI/213. B. Ağzına geleni sayıp döküyordu, VI/214. Belediyenin Kütüphaneden kalma büyük salonu Belediye Lokali haline dönüştürüldü, VI/215. A. Bazı bazı derme çatma müzik toplulukları gelip burada konser vermeye (başladılar), VI/215. B. Ayda yılda bir gelen derme çatma tiyatro toplulukları oyun göstermeye başladılar, VI/216. Aradan aylar yıllar geçip de tüm kara bulutlar ortaya çıkınca eleştiriler de duyulmaya başladı, VI/217. "Yanmışız ki kurtaranımız yok." diyenler vardı, VI/218. B. Anında yetiştiriyorlardı duyduklarını, bildiklerini, gördüklerini, VI/219. Kâtip: "Reis Bey, Yetimin Dursun var ya böyle böyle diyesiymiş" deyince üç belediye işçisi ellerinde kazma kürek Yetimin Dursun'un evine damladılar, VI/220. -Dursun Emmi, gel hele, VI/221. Dursun, çakşırının uçkurunu sıkıp, ayağına yemenisini geçirip sokağa fırladı, VI/222. İşçileri, ellerinde kazma kürek görünce biraz şaşırıldı, VI/224. A. -Emir büyük yerden Dursun Ağa, VI/224. B. Senin burası çocuk bahçesi alanı içindeymiş, VI/225. Yıkım emri çıktı, VI/226. Dursun aklını sıçratıyordu az daha, VI/229. -Burası çocuk bahçesi olacakmış, VI/231. -Eski köye yeni âdet gibi, VI/232. B. Yıkılacak dendi, VI/232. C. Aha geldik, VI/233. Yetimin Dursun ikinci hamleyi yapamadan Mestan Efe bir yerlerden bulunup geldi, VI/236. Dursun

canlanır gibi oldu, VI/237. A. -Elini ayağını öpeyim Efe, VI/239. B. Önceden düşünseydin, VI/240. Mestan parlak çizmesine kamçısını vura vura yürüdü gitti, VI/241. Ağlamak sızlamak boşa, VI/242. İşçiler vurdular kazmayı, VI/243. A. Kimi toprak dama çıktı, VI/243. B. Kimi avlu duvarına yumuldu, VI/244. A. Komşular yetişse de faydasız, VI/244. B. Emir büyük yerden çünkü, VI/245. Komşular akıl verdiler Dursun'a, VI/246. A. -Koşuver Dursun yeğenim, VI/246. B. Koşuver karakola, VI/246. C. Koşuver Reis Beyimize, VI/247. B. Düveleğe tutulmuş danalar gibi ordan oraya koşturmakta, VI/248. -Başefendiyi görecektim, VI/249. -Çavuşum ilçeye gitti, VI/251. Koşturuyor Belediyeye, VI/252. -Reis Bey bağlara kadar indiydi, VI/253. Akşama gelirse iyi, VI/254. Hadi çık işin içinden, VI/255. Ev gitti gidecek, VI/258. Akıl veriyorlar boyuna, VI/260. B. Sürünürsün, VI/261. -İte dalaşmaktansa, çite dolaşmak iyidir oğlum, VI/262. A. Ertesi günü er sabahta Yaşar Çavuş, Dursun'u tuttu kolundan, VI/262. B. Belediyeye götürdü, VI/263. A. Reis Bey bir zaman sonra geldi, VI/263. B. Yarım ağızla selâm verdikten sonra çok sevdiği koltuğuna yayıldı, VI/264. Dursun atıldı hemen, VI/266. Reis sözü ağırdan aldı, VI/267. A. Yaşar Çavuş olmasa kolundan tutup atacaktı, VI/267. B. Pembe'nin hatırı vardı ortada, VI/268. Başınız dara sıkıştı mı Reis Beyiniz oluyoruz, VI/270. Yaşar Çavuş girdi araya, VI/273. Elimde çizilmiş kapı gibi plân var, VI/275. -Şu el kadar kasabanın içinde yüz yüze bakılacak, VI/277. Parmaksız kaşının altından şöyle bir baktı, VI/278. Amaç gerçekleşmişti, VI/279. "Bu Dursun efendi bu abdestle çok namaz kılar." diye geçirdi içinden, VI/280. Yaşar Çavuşa döndü, VI/281. -Neyse, adamlık bizde kalsın, VI/282. Eee, senin de gül hatırın var ortada, VI/283. A. Doğrulur gibi yaptı koltuğundan, VI/283. B. Bağırды, VI/285. Kara Haydar iki büklüm odaya girdi, VI/286. -Buyur Reis Beyim, VI/287. A. -Git, VI/287. B. Kâtibe söyle, VI/287. C. Yıkım işini şimdilik erteledim, VI/288. Yaşar Çavuşla Dursun, karşılıklı bakiştılar, VI/289. "Bundan böyle ayağımızı denk alın." demekti bu, VI/290. A. Dursun'un bahçeye bakan odasının damı açılmış(tı), VI/290. B. Bahçe duvarının bir yanı boydan boya yıkılmıştı, VI/291. Kızıyordu kendi kendine, VI/292. "Diline tükürdüğümün Dursun'u, süssan otursana sen, VI/295. Orda burda konuşursa evinin başına yıkılacağına iyiden iyi aklı yatmıştı, VI/296. "Din iman mı kalmış bunlarda?" diyordu, VI/298. Hangi taş baş vursa boş dönüleceği ayna gibi ortadaydı, VI/299. Kâtibe atıp tutuyordu içinden, VI/300. "Hani ne demişler, suyun harlamazından, insanın söylemezinden kork demişler. Adam kıtlığında o da adam oldu başımıza." diye söyleniyordu, VI/301. Reisin adamları yeniden sokuldular, VI/302. -Şu Karagödek

Hüseyin var ya eski reis okka taşı gibi adamdı, diyesiymiş, VI/304. Hüseyin'in iki yanında hemen iki adam belirdi, VI/305. A. Biri, vardı, VI/305. B. Omuzuna çarptı, VI/306. Hüseyin çekildi şöyle, VI/307. -Ülen, önüne baksana sen, VI/308. Ötekisi hemen atıldı, VI/311. Kahveden yetişenler zor ayırabildiler bunları, VI/312. Mestan Efe, bulunup geldi, VI/313. A. -Şu sünepeye bakındı hele, VI/313. B. Köpeksiz köy bulmuş sanki, VI/314. Yürü karakola, VI/315. Karagödek neye uğradığını anlayamadan kendisini nezarethanenin karanlığında buldu, VI/316. Yaşlı anası önde, çoluğu çocuğu arkada yollara düştüler, VI/317. Vardılar Belediyeye, VI/318. "Hâlimizi söylemek bizden, dermanını bulmak senden." dediler, VI/319. A. Parmaksız koltuğundan doğruldu, VI/319. B. Bir süre camdan ötelere baktı, VI/320. A. Tütün kesesini çıkarıp sigarasını sardı, VI/320. B. Ateşledi, VI/321. Sigaranın dumanını şöyle keyiflice savurduktan sonra: Hele bu geceyi nezarethanede geçirsin, yarına düşünürüz, dedi, VI/322. Sonra ekledi, VI/323. Hem akli da başına gelir canım, VI/325. Karagödek'in yaşlı anası atıldı, VI/326. -Biz kendi halinde insanlarız Reis Bey oğlum, VI/329. A. Kimileri, "belâ geldim demez, otur ocağın başına." diyor(du), VI/330. Kimileri de oldum olası gurbet işçileriydi, VI/331. A. Yılın en az dokuz ayını dışarlarda geçirirler(di), VI/331. B. Tütün kırmakmış, pamuk toplamakmış, inşaatta çalışmakmış, ne iş bulurlarsa balıklama dalarlardı, VI/332. Önemli olan üç beş kuruş kazanmaktı, VI/333. Bu hep böyleydi, VI/334. Borç harç düğününü tamamlayıp eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp gurbetin bilinmezliğine karışanlar az değildi, VI/335. Aylardan bir ay Mestan Efe Belediyeye vardı, VI/336. Reis Beyin karşısına dikildi, VI/337. A. -Reis Bey, Kâtibe söyle, VI/337. B. Aylığımı getirsin, VI/338. Reis, kırış kırış olan alnını sağ serçe parmağıyla kaşyınca, kopuk baş parmağın yeri ortaya çıkıverdi, VI/339. Dört parmaklı bu el, taa çocukluğundan kalmaydı, VI/340. Dağlarda ordan oraya tazılar gibi koştururken, çardakta asılı duran babası Hacı Dayının çiftesine uzanmış bu, VI/342. Ateşlemek istemiş silâhı, VI/343. "Ya sesi duyulursa?" diye geçmiş içinden, VI/344. Ve başparmağını namluya tıkayıp basmış tetiğe, VI/345. Reis, yeniden kaşdı alnını, VI/346. Sonra öksürür gibi yapıp konuştu, VI/348. A. Oysa partinin ilçe başkanıyla Ankara'ya kadar gitmişler(di), VI/348. B. Kırk bin lira alıp getirmişlerdi, VI/349. Mestan'ın geniş yuvarlak yüzünde kalemle çekilmiş gibi duran bıyığı titremeye başladı, VI/351. -Kasa boş diyorum sana, VI/353. A. Şöyle düşündü Mestan, VI/355. Öyleyse sen burda beni bekle, VI/356. İndi caddeye, VI/357. A. Hasan evinden çıktı, VI/357. B. Eli pantolonunun düğmesinde bakkal dükkânından içeri girdi,

VI/358. Geçti tezgâhın başına, VI/359. Şöyle ne var ne yok diyemeden Mestan bulunup geldi, VI/360. -Hasan, uzat ellerini, VI/361. Hasan, bu isteğin ne anlama geldiğini bilemeden ellerini uzattı, VI/362. Uzanmış nasırlı elleri, Mestan yokladı, VI/364. Benim bildiğim, ayak yolundan sonra eller yıkanır, VI/367. Bunun cezası elli lira, VI/370. B. Yürüdü Mestan, VI/371. -Hilmi, yavrum, geç karşıma şöyle, VI/372. -Ooo. buyur Efe Ağa, VI/373. B. Önce soruma cuvap isterim, VI/374. Hilmi bön bön baktı Efe'nin yüzüne, VI/375. -Sor öyleyse, VI/376. A. -Bundan üç gün önceydi, VI/376. B. Senin dükgene Seferoğlu'nun kamyonu yanaştıydı, VI/377. -Yanaştıydı, VI/379. -Şeker almıştım da ilçeden, VI/382. -Bir gün mü ne kaldıydı, VI/384. B. Ceza olarak bastır yetmiş beş lirayı, VI/387. -Elimin tersiyle vurdum mu, bir de yer vurur, VI/388. Uzatma dedim, VI/389. İşim var benim, VI/390. A. Hilmi, bir kasaya baktı, VI/390. B. Bir Mestan'ın yuvarlak asık yüzüne(baktı), VI/391. Yığılır gibi sandelyeye çöktü, VI/392. Mestan, böyle böyle bir baştan bir başa kasabayı taradı, VI/393. Vardı Belediyeye, VI/394. Topladığı parayı masaya boşalttı, VI/395. İçinden aylığı kadarını aldı, VI/396. A. Buna bir de elli lira ekledi, VI/396. B. "Bu da benim hak ettiğim zam." dedi, VI/396. C. Paranın gerisini Reisin önüne doğru elinin tersiyle itti, VI/397. -Bunları da sen aylığına sayarsın, dedi, VI/398. Reisin konuşmasına fırsat vermeden çıktı gitti, VI/399. Yaşar Çavuş, dert babası olmuştu, VI/400. Çaresiz kalan ona koşuyordu, VI/402. A. "Hacı Dayı sağ olsaydı da görseydi hallarımızı." diyor(du), VI/402. B. Kendi kendine konuşmasını sürdürüyordu, VI/403. "Aman ha, kasabanın mührünü benim oğlana teslim etme deme memiş miydi, VI/405. Emin Çatı, yeni yetmelerdendi, VI/408. Emin, neredeyse babayığit sayılacaktı kasaba içinde, VI/409. Seviliyordu da, VI/411. Kendi halindeydi, VI/412. Yanılıp yenilip de çatan çıkarsa, çatanın hâli dumandı, VI/413. Kocaman elleriyle şamarını indirdi mi, şamarı yiyen yerde bulurdu kendisini, VI/414. Anası dizlerini dövüyordu bütün gün, VI/418. Emin Çatı'nın kasaba içinde sivrilip çıkması önce Mestan'ın, sonra Reisin midelerini bulandırdı, VI/419. Üstelik Eminle Pembe'nin sevdalandıkları, "mercimeği fırına sürdükleri" söylenir olmuştu, VI/421. Reis, "Çocukların anasını boşamaya başladığımız bir sırada olacak iş mi bu?" diye söylenip duruyordu, VI/422. Mestan Efe, hemen Emin Çatı'nın ardına düştü, VI/423. Bir biçimine getirip dersini verecekti, VI/424. "Erken öten horozu kesmeli." diyordu içinden, VI/426. A. Emin Çatı da hep alttan alıyordu, VI/427. Mestan, bir gece kahvede fırsat bilip Emin'in karşısına dikildi, VI/428. Reis, önceden gelip kahvede yerini almıştı, VI/430. Emin, bir şey anlamadan usulca karşılık verdi, VI/433. Yayladüzlü gelin

değirmenden su çevirirken karşılarına geçip bakmışsın, VI/434. B. Ardına düşmüşsün, VI/437. Bu sözlerin dövüş için "bahane" olduğunu anlamıştı, VI/439. Efe'nin beklemediği bir çeviklikle hoplayıp doğruldu, VI/440. -Herkesi kendin gibi irz düşmanı mı sanıyon? dedi, VI/441. Mestan'ın elindeki kamçıyı yüzüne indirmesine fırsat vermeden, o iri yumruğuyla yüzünün ortasına vurdu, VI/442. Düştüğü yerden doğrulamadan, kamasını da kaba etine sapladı, VI/443. Mestan kendinden geçmişti o anda, VI/444. Her şey bir dakikanın içinde olup bitmişti, VI/445. Bir ara Reis takıldı Emin'in gözüne, VI/446. -Ülen eşek, senin de sıran gelecek, VI/447. Evimizi yıkmaya kalkıştıydın da babam tasasından öldüydü, dedi, VI/448. Bir yumruk da Reisin yüzüne yapıştırdı, VI/449. Kan içinde kaldı Reisin ağzı burnu, VI/450. Kahvedekiler taş kesilmişti, VI/451. Bazıları sıtmaya tutulmuş gibi titremekteydiler, VI/452. "Dinsizin hakkından imansız gelir." diyenler vardı içinden, VI/453. Emin, Reisin adamları toparlanamadan elindeki bıçağı atıp gecenin karanlığına karıştı, VI/455. A. En iyisi ilçeye varmak(tı), VI/455. B. Kumandana teslim olmaktı, VI/456. Yine, görmüş geçirmiş Yaşar Çavuş toparlandı önce, VI/457. A. -Kıpırdayın komşular, VI/458. Bir solukta Çavuş Süleyman evinden getirildi, VI/459. Çavuş, yarayı temizleyip bastı tentürdiyotu, VI/460. Nasıl bastırıdıysa Mestan, "Of anam!" deyip zıpladı, VI/461. Sonra Çavuş, kendi usulüne göre yarayı sarıp ilk müdahaleyi yapmış oldu, VI/463. A. İğneyi de o yapardı, VI/463. B. Sıtmalıya kinini de o verirdi, VI/464. Mestan'ı zorlukla Seferoğlu'nun kamyonuna yatırabildiler, VI/465. Efsane çökmüştü, VI/466. Kepenek altından çıkan biri, bir üflemeyle yıkmıştı kaleyi, VI/467. Kendisi de yıkılmıştı, VI/469. A. Elini yüzünü belli belirsiz yıkamış(tı), VI/470. Telâş içindeydi, VI/471. Kendi kendine söyleniyordu yolda, VI/473. İt ite boğuşsalar ya, VI/477. "A eşek kafa, tazı gibi ardına adam takacağına Belediyeye alıp etkisiz hâle getirseydin ya, VI/ 478. İt oğlu it Mestan'a giydirdiğin gibi bir devlet urbası da bu fukara giyerdi, VI/481. Kafasında tilkiler dolaşıyordu, VI/484. Bugüne bugün koskoca reisim ben, VI/485. Seferoğlu, taştı, toprakta, dereydi, ırmaktı demeden bastı gaza.

VII. SELMA

VII/1. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim, dedi anası, VII/3. Duymamış gibi davrandı, VII/4. A. Kalktı, VII/4. B. Tel dolaptaki ak keseden elindeki tabağa iki avuç pirinç koydu, VII/5. A. Sonra geçti pencerenin karşısına, VII/5. B. Pirinci ayıklamaya başladı, VII/6. Anasının yorgun, kısık gözleri Selma'nın üstündeydi, VII/7. A. Baktı,

VII/7. C. Üsteledi, VII/8. -Yarın gece de Nebahatlara gidelim dedim, VII/14. Hem de kıskanmıştı, VII/15. Oysa ilkokulu, ortaokulu birlikte okumuşlardı, VII/16. Aynı sırayı paylaşmışlardı, VII/17. Buna rağmen içten içe ters gözle bakmaya devam etmişti, VII/19. Selma: -Hani yarın gece Emine teyzelere gidecektik? (dedi), VII/20. -Emine teyzen bu sabah köye gitti, VII/22. -Şunlar Ankara'dan çıkıp geliyorlar, bir şeylerimiz nasip olmuyor, gideyim de iki sepet üzüm getireyim, dedi, VII/23. A. Selma kalktı, VII/23. B. Ayıklanmış pirinci, ocakta kaynayan tencereye boşalttı, VII/24. Sonra pişkinliğe vurup: Aman anne, şu Nebahat'ı da nerden çıkardın şimdi? (dedi), VII/25. Anasının yorgun, kısık gözlerinde alevler yanmıştı, VII/26. Çıkıştı Selma'ya, VII/27. A. O ne demek kız, VII/27. B. Nebahat'ı ne çabuk unuttun, VII/30. Sorar durur, VII/31. Beni de sık sık arar sağ olsun, VII/32. A. Selma baktı, VII/32. B. Anası kararlı, VII/33. İtiraz boşa, VII/34. "Durup dururken ağzımızın tadı kaçmasın." diye geçirdi içinden, VII/36. -Madem istiyorsun, gidelim, VII/37. Ne zaman Nebahat'ın adı geçse, içindeki eziklik büyürdü, VII/38. A. Gençliğinin o delişmen günlerinde kaç kere aynanın karşısına geçmişti, VII/38. B. Kendisini uzun uzun süzmüştü, VII/39. Sorardı kendi kendine, VII/40. A. "Güzellik desen bende, VII/40. B. Alım çalım desen bende, VII/42. Bir de düşünürdü, VII/44. Nebahat da öyle yüzüne bakılmayacak kız değildi hani, VII/45. Nebahat'ın babası varlıklıydı, VII/48. Kendi babasıysa altı üstü bir kunduracıydı, VII/49. Evin geçimi ucu ucunaydı, VII/51. Anası, "erdireyim, yetireyim" diye bütün gün çaba sarfederdi, VII/53. A. Selma bakar, bakardı, VII/53. B. "Ben bu kaderi ancak zengin bir kocayla değiştirebilirim." derdi, VII/54. Hep zenginliği hayal ederdi, VII/55. Malı mülkü olsun isterdi, VII/56. A. O da altın takmalıydı boynuna, VII/56. B. Bilezik geçirmeliydi koluna, VII/57. Keşke evdeki hesap çarşıya uysaydı, VII/59. Selma'yı bir memurla everdiler, VII/61. Hayalindeki zengin, bir gün çıkıp gelebilirdi, VII/62. Amma babası çok üsteledi, VII/63. Babasının, "Çam gibi delikanlı, daha ne istersin? Üstelik maaşa da bağlı. Otur oturduğun yerde." diye çıkışması üzerine hepten ağzını yumdu, VII/64. Kocası ola ola sonunda dairesinde müdür olabilmişti, VII/66. Maaş dediğin sayılı paraydı, VII/68. A. Gerçi karnı doyuyordu, VII/68. B. Sırtı giyecek görüyordu, VII/70. Şimdi gitseler, başlardı Nebahat anlatmaya, VII/71. "Didim'deki yazlığı zorla üstüme yazdırdı Nuri, VII/75. A. Bodrum'da üç parsel büyük arsamız var, VII/75. B. Üçünün tapusu da benim üstüme, VII/80. A. "Evin tapusu üstüme olsun." demişti, VII/80. B. Kocası küplere binmişti, VII/82. Kala kala anlatacak, oğlu Burhan kalıyordu, VII/83. Burhan'ı da çok zekiydi, VII/84. Sınıfın birincisiydi,

VII/85. A. Varını yoğunu ortaya koyacak(tı), VII/85. B. Oğlunu okutacaktı, VII/86. Doktor olsun istiyordu, VII/88. A. Otururdu baş köşeye, VII/88. B. Keyfine bakardı, VII/89. Beylerin, paşaların kızlarını alırdı gelin olarak, VII/90. Burhan, koşarak içeri girdi, VII/91. -Anne, acıktım, VII/92. Selma'dan önce, anneanesi atıldı, VII/94. Yemek hazır, VII/95. A. Çık yukarıya, VII/95. B. Babamı uyandır, VII/96. Öğle geçiyor, sofraya hazır de, VII/97. Aynur Hanım da bahçede, VII/98. Sesleniver hadi, VII/99. Burhan'a diyeceklerini bitirip Selma'ya döndü, VII/100. A. -Sen de elini çabuk tut, VII/100. B. Kur sofrayı, VII/101. Millet acıktı, VII/103. Fahrettin Bey gözlerini ovuştura ovuştura merdivenlerden indi, VII/104. Aynur Hanım da ellerinde menevşe demeti, girdi odaya, VII/105. Birlikte sofraya oturdular, VII/106. Selma, arada bir düşünüyordu, VII/108. A. Aynur Hanımın amansız hastalığını hatırlayınca da içinde bir eziklik hissediyordu, VII/108. B. Acıyordu kadına, VII/112. Dolaşsın bizimle fıkara, VII/114. Gerçi hastaydı, VII/115. A. Doktorlar, "Altı aya varmaz ölür." demişlerdi, VII/115. B. Aynur Hanımın Ankara'da iki dairesi, İstanbul'da bir evi, bankada topluca parası, Marmaris'te yazlığı, her bir şeyi vardı, VII/116. A. Vardı, VII/118. Ankara'da Selmalarla kapı komşuydu Aynur Hanım, VII/119. Her an beraberlerdi, VII/120. Hele hastalığından sonra daha sık arar olmuşlardı birbirlerini, VII/121. Tatile çıkarken davet ettiklerinde, Aynur Hanım çok memnun olmuştu, VII/123. A. Tatilin on beş gününü kasabada geçireceklerdi, VII/123. B. Kalan on beş günü de Marmaris'te Aynur Hanımın yazlığında tamamlayacaklardı, VII/124. Selma'yı asıl üzen Aynur Hanımın kocasına olan düşkünlüğüydü, VII/127. Ne çare hastaydı, VII/128. Sayılı günleri vardı, VII/129. Sevaptı, VII/130. A. İyilik edecek(ti), VII/130. B. Duasını kazanacaktı, VII/131. Bir gün evde Selma ile Fahrettin Bey, yalnız kaldılar, VII/132. Selma'nın babası Ömer Usta işteydi, VII/133. Annesi de Burhan ile Aynur Hanımı, Emine teyzesine götürmüştü, VII/134. Yalnızdılar, VII/135. A. Fahrettin Bey, Selma'nın pişirdiği az şekerli kahvesini yudumluyor(du), VII/135. B. Bir yandan da Selma'yı inceliyordu, VII/139. A. Düşüncelerini eviriyor çeviriyor, VII/139. B. Sırasına oturtuyor(du), VII/139. C. Tam konuşacak, Ağzında düğümleniyordu, VII/142. A. Bakarsın, evin altını üstüne getirir(di), VII/142. B. Bir çuval inciri berbat ederdi, VII/143. Durup dururken iş açardı başına, VII/145. En iyisi söyleyip kurtulmaktı, VII/147. Üstelik Selma'nın iyiliğineydi, VII/149. Paşalar gibi geçinip giderlerdi, VII/150. Fahrettin Bey, boşalmış kahve fincanını koyup şöyle bir doğruldu, VII/151. A. Selma'ya baktı, VII/151. B. Kendi hâlinde, VII/152. Adam sende deyip içinden konuya balıklama girdi, VII/153. A. -Bak,

VII/153. B. Beni iyi dinle Selma, VII/154. A. -Bazı şeyler anlatacağım, VII/155. A. - Sonuna kadar dinle, VII/155. B. Sözün nereye bağlanacağını bir güzel belle, VII/156. - Evel de sabahtan beri ikirciklenip duruyordun, VII/157. A. -Demek ağzında bakla var, VII/157. B. Hele çıkar şunu, VII/157. C. Görelim, VII/159. A. -Selma baktı, VII/159. B. Kocasını ciddi, VII/160. -"İşin içinde iş var ya, bakalım." dedi içinden, VII/161. B. Söyle ne söyleyeceksen hemen, VII/162. A. -Bak, VII/162. B. Beni iyi dinle, VII/164. Bu güne kadar alamıyordun, satamıyordun, diye başımın etini yedin, VII/165. Bir düşüncem var, ikimizin mutluluğu için, VII/166. Gerçekleşirse kurtulduk demektir, VII/167. O zaman dile benden ne dilerse, VII/168. Selma, şaşırıp kalmıştı, VII/170. Sözün neye bağlanacağını iyice merak etti, VII/171. A. -Söyle bakalım, VII/173. Bu sefer turnayı gözünden vuracağız, VII/176. Fahrettin Bey, sözünü tamamlayamadan, Selma ok gibi fırladı yerinden, VII/178. B. Dinle, VII/179. A. Biliyorsun, VII/179. B. Bu Aynur Hanım, ağır hasta, VII/180. Ömrü sayılı, VII/185. Sözümü kesmeden dinlesene, VII/186. Selma bir şey anlamadan kocasının yüzüne şaşkın şaşkın baktı, VII/188. - Şimdi biz anlaşarak boşanalım, VII/189. Ben Aynur Hanımla evleneyim, VII/190. A. Altı aya varmadan madem ölecek, VII/190. B. Zaten bir ayı geçti, VII/190. C. Bütün malı bana kalır, VII/191. Yani ikimize kalmış olur, VII/192. O öldükten sonra biz tekrar nikâhı tazeleriz, VII/195. Öylece düşündü kaldı, VII/196. Evler, paralar gözlerinin önünden sinema şeridi gibi bir çırpıda geldi, geçti, VII/198. O anda Nebahat geldi gözlerinin önüne, VII/199. O, "Bodrum'da üç büyük parsel arsamız var, üçünün tapusu da üstüme." dedi mi hemen atılabilirdi, VII/200. Fahrettin'e "Ankara'da üç daire neyimize? Birini satın da İzmir'den alsak", diyorum, VII/201. Gülüyor, VII/202. "Ne satması, bir daire de İzmir'den alırız." diyor, VII/203. Selma düşünürken, içinin ısındığını, yüzüne renk geldiğini hissetti, VII/204. Kocasına belli belirsiz: Sen bilirsin, diyebildi, VII/206. Aynur Hanım, çoktan hazırdu bu işe, VII/209. Günler, kasabada akıp gitti, VII/210. Şimdi Marmaris'te yazlıkdalardı, VII/211. Birlikte denize giriyorlardı, VII/212. Birlikte lokantada yemek yiyorlardı, VII/213. Gülüp oynuyorlardı kendi aralarında, VII/214. Gerçekten de Aynur Hanım, Fahrettin Bey'e yaman tutkundu, VII/215. Selma anlamamış gibi yapıyordu, VII/221. Herkes onların gülüm balım geçindiklerini bilirdi VII/224. Ankara'ya döndüler, VII/225. Fahrettin Bey, elini çabuk tutmalıydı, VII/226. Ya Aynur Hanım ölüverirse, VII/227. İşte o zaman bütün plânlar suya düşerdi, VII/228. Hayalleriyle yıkılmış olarak kalıverirdi, VII/229. Her şey gözle kaç arasında oldu bitti, VII/230. Önce Fahrettin Beyin Selma'dan boşandığı duyuldu, VII/231. Ardından da

Aynur Hanımla evlendiğini duydu konu komşu, eş dost, VII/236. Herkes kendisine göre bir yorum yapıyordu, VII/237. Hele Ömer Efendi ile hanımı küplere binmişlerdi, VII/240. İnsan, ortada kalan o çocuğa da mı acımazdı, VII/242. "Gitmeli Ankara'ya, önce damat olacak o adam bozuntusunu, ardından da o sürtüğü bir güzel dövmeli, yakalarını, paçalarını ayırmalı." diyordu Selma'nın anası, VII/244. Selma'nın ağzı da yaman sıkıydı, VII/245. A. Fahrettin gerçi boşanmış(tı), VII/245. B. Evden ayrılmıştı, VII/246. Her şey kavil üzerine gidiyordu, VII/247. Selma, hayatından memnundu, VII/248. Tek düşüncesi vardı, ölüm haberini bir an önce alabilmek, VII/249. A. Fahrettin Bey, her ay geliyor(du), VII/249. B. Aldığı maaşı kuruşu kuruşuna Selma'nın avuçlarına sayıyordu, VII/250. Her bir ihtiyaçlarını karşılıyordu, VII/252. Aynur Hanım, kesenin ağzını açmıştı, VII/253. A. Selma, küsmüş gibi davranıyor, VII/254. Gelmeleri, gitmeleri kesilmişti, VII/255. Yalnız arada bir Burhan huysuzlanıyordu, VII/256. İstiyordu ki babasının dizinin dibinde olsun, VII/259. Babası kaçamak yapıp eve geldiğinde dünyalar onun oluyordu, VII/261. Hanım, Hakkın rahmetine kavuşup da kocası eve temelli döndükten sonra gel keyfim gel, VII/263. A. Ah, şu işler düzene girse, VII/263. B. Anasına durumu anlatabilseydi, VII/264. "Boşuna üzüldünüz." deseydi, VII/265. "Adam bozuntusu mu olurmuş kocam." diye böbürlenebilseydi, VII/267. İşte hay huy içerisinde dört ay akıp gitmiş, VII/268. Selma, günleri ayları saymakta olsun, ortalığa bir ölüm sözüdür yayıldı, VII/271. Bir süre bekledi, VII/272. İnsanların telâşla ordan oraya koşturduklarını duyuyordu, VII/273. Yerinde çakılıp kalmıştı, VII/274. A. Acaba şimdi mi çıksaydı, VII/275. Alıp alıp veriyordu içinden, VII/276. Acı sesiyle ambulans da gelince artık beklemenin zamanı geçmişti, VII/278. O özlenen gün gelip çatmıştı demek, VII/279. Mallara bir güzel konmuştu, VII/280. Şu kocası da yaman akıllıydı canım, VII/281. Nasıl da akıl erdirdi bu işlere, VII/283. "Eee, pes doğrusu." diyordu içinden, VII/284. Acele daireden çıktı, VII/285. Sevincini belli etmemek için kendisini zor tutuyordu, VII/286. Aynur Hanımın evine girenler, çıkanlar vardı, VII/287. A. Herkes telâşlıydı, VII/287. B. Üzüntülüydü, VII/288. Kapıcı geçerken kolundan tutup çevirdi, VII/289. Gerçeği bir de onun ağzından duymak istiyordu, VII/291. Seyit Ali derin derin Selma'nın gözlerine baktı, VII/292. -Aynur Hanım turp gibi Selma Abla, VII/293. Ölen, seni çocuğunla yüzüstü bırakan şu hayırsız eski kocan, VII/294. Kalpten gitmiş diyorlar, VII/295. Desene yaşlı kalbi Aynur Hanıma dayanamadı, VII/296. Evler, paralar başladı Selma'nın başında dönmeye, VII/297. Gırtlaklarına kadar borca batarak aldıkları daire de Aynur Hanıma uçup

gitmişti, VII/299. A. Bayıldı, VII/299. B. Olduğu yere yığıldı, VII/300. Seyit Ali şaşırdı, VII/302. "Şu kadınlar da akıl mı var yahu?" dedi içinden, VII/303. "Sonra bir kova su almak için kapıcı dairesine koşturdu, VII/304. Suyu akılsız Selma'nın başına boşaltacaktı, ayılsın diye.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/1. Dedemin dedesi varmış, VIII/4. Dedem anlatırdı zaman zaman, VIII/5. A. Hoşsohbet adammış dedemin dedesi, VIII/5. B. Gün görmüş adammış, VIII/7. Kahvede, köy odasında herkes dedemin dedesinin ağzına bakarmış, VIII/8. Taşı geldiğine koymasını da iyi bilirmiş, VIII/9. Bir iş aksine gidip de sıkıntı yaşanınca, "Kağni devrilirse yol gösteren çok olur." deyip işi başlangıçtan sağlama almanın çareleri aransın istermiş, VIII/10. A. Eee, ne de olsa onlar eski adam(dır), VIII/10. B. Eski toprak(tır), VIII/11. Onlar "lâfın yerini de, olayların yelini de iyi bilirler, VIII/12. A. Savaş görmüşler, VIII/12. B. Kıtık görmüşler, VIII/12. C. Kuraklık yıllarında sıkıntı çekmişler, VIII/13. Aslına bakarsan dedemin dedesi doğru söylemiş, VIII/15. İş işten geçmiş bir kere, VIII/17. Benimkisi de öyle oldu, VIII/18. İlçeye indiğim zaman yüzüm sapsarıymış, VIII/19. İlk Şerefken karşılaştık, VIII/20. O söyledi, VIII/21. -Hoş gelmişsin Ömer A, VIII/22. -Hoşbulduk, VIII/24. Şuna şuna, bilmez gibi bir de sorar, VIII/25. -Canım, benimkisi lâfın gelişi, VIII/27. İkimiz bir olup Durali'nin berber dükkânının önünden dükkânlara doğru yürüdük, VIII/28. Şeref, durup durup yüzüme bakıyordu, VIII/30. Ben, kaygısız görünerek: -Yoo..., dedim, VIII/31. O üsteledi, VIII/32. -Yüzün sararmış da, VIII/33. -Yol yorgunluğundan olacak, VIII/34. Başladı alaylı alaylı gülmeye, VIII/35. -İki buçuk gün şehir yüzü gördünüz mü hanım evlâdı kesiliyorsunuz başımıza, VIII/37. -Ben doğruyu söylerim, VIII/38. Geçenlerde senin şu Deli Bekir'in Yusuf bulundu geldi, VIII/41. A. -Benim pantolon buruşmuş, VIII/41. B. Bizim köyde terzi olsa da ütöletsem, VIII/44. A. -Boşver şimdi bunları, VIII/44. C. Ondan haber ver sen, VIII/47. -İyisi mi bir şeyler alalım bakkaldan, VIII/48. Acele davranıp karşı fırından bir somun aldım, VIII/49. Bakkala varıp gaz tenekelerinin üstüne oturdum, VIII/50. Bakkal, elli kuruşluk zeytin ile yüz kuruşluk halvayı getirip önümüze serdiği gazetenin üstüne bıraktı, VIII/51. Ben, çıkarıp parasını ödedim, VIII/52. Başladık yemeye, VIII/53. Şeref, fırından yeni çıkmış somundan bir iki lokma atıştırınca şenlendi, VIII/54. A. Boşalmış kutulardan birisine dirseğini dayadı, VIII/54. B. Başladı sohbeta, VIII/55. Şehir dediğin de başka oluyor canım, VIII/56. Öyledir,

dedim, VIII/57. Bir de içimdekini sorsa, VIII/59. A. Güleç görünmek için olanca gücümü ortaya koyuyorum, VIII/60. A. Ben buradayım, VIII/60. B. Aklım ötelelerde, VIII/63. Konuşmasına devam etti, VIII/64. Oldu olacak bir de güzel cigaralardan alalım, VIII/65. Bakkala, "Birinci" vermesini söyledim, VIII/66. Atıldı, VIII/70. A. Peki, istediğini söyle, VIII/70. B. Onu alalım bari, VIII/72. Anasını satayım, bir günlük beylik beyliktir, VIII/73. -Yeni Harman desene sen şuna, VIII/74. -Hah şunu hileydin Ömer A, VIII/75. Cıgaralar dudaklarımızda tütüyor, VIII/77. Oysa yüreğim yanıp kavrulup duruyor, VIII/78. A. Geçirdiğim aksiliği hatırladıkça deliye dönüyorum, VIII/79. A. Fıkara, söylemiyorum, VIII/80. Benimkisi de boş lâf, VIII/81. Cıgaradan bir nefes daha çektikten sonra:-Bunun üstüne ne gider biliyon mu? (dedi), VIII/82. A. -Bilmem, VIII/84. -İçeceğin çay olsun gardaş, VIII/86. -Çaylar benden, VIII/87. -Sen daha misafir sayılırsın, VIII/88. -Güldüm kendi kendime, VIII/89. Şeref boşalmış kutulardan birine biraz daha yaslandı, VIII/90. Şu dünyada biz de yaşamadık dersek, VIII/94. -Arpayı satınca soluğu Yeşil'in meyhanesinde almıştık, VIII/95. -Yanımızda Garipçe'nin Ali de vardı, VIII/96. -Siftahtan kırmızı şarap şişeleri dizildi masamıza, VIII/97. Sen kuru fasilye söyledin, VIII/98. Ben etli yemek ismarladım, VIII/100. A. Fırsatını buldun mu et yiyeceğin, VIII/100. B. Eyice gıdadır, VIII/101. -Senin şu anlattığın beş altı yıllık hikâye, VIII/102. -Deme yahu, sanki dün gibi aklımda, VIII/103. A. Baktım, VIII/103. B. Söz uzayacak, VIII/104. B. Kalkalım, VIII/105. Yolumuz uzun, VIII/106. Köyün yolunu ortaladığımızda gün çoktan batmıştı, VIII/107. Köye yaklaştıkça içerimdeki sızı da çoğalıyordu, VIII/109. A. Gurbet ellerde aç susuz sürün, VIII/109. B. Sonra da biriktirdiğin üç beş kuruşu bir zalıma kaptır, VIII/111. Başa geleni baş çeker hesabı, sararıp solmuştum o günden bu yana, VIII/112. Şereften utanmasam bir türkü tutturacaktım, VIII/114. Şeref, yüzüme ısrarla bakıp: -Bu durgunluk hayra alâmet değil. Bir tasan mı var senin? (dedi), VIII/115. A. Canlandım, VIII/117. -Dalıp dalıp gidiyorsun da, VIII/119. O saat dizimin dermanı kesildi, VIII/120. Kaynar sular döküldü başımdan, VIII/121. A. Söylesem bir türlü, VIII/121. B. Söylemesem bir türlü, VIII/123. Ben evdekilere anlatsam tekmi köylü duyar, VIII/124. Saklamak boşuna, VIII/125. Bir iki yutkunup:-Tamı tamamına bin beş yüz panganotla dönüyordum emme..., diyebildim, VIII/129. Gelmeden bir gün önce çaldırdım, VIII/130. Şantiyede yatan altı kişiydik, VIII/131. -Demek çaldırdın, VIII/132. -Tam üç dene beş yüzüktü, VIII/133. Muşambaya sarıp defterime koymuştum, VIII/134. Aha şunun içindeydi, VIII/137. -Ödünç para isteyecek diye ediyorsan vazgeç, VIII/139. -Vallaha dedim Şeref,

VIII/141. İnandı, VIII/142. A. Kağnımız devrildi ya, VIII/142. B. Yol gösterecek gayrı, VIII/147. -Oldu işte, VIII/150. -Ne yaptıysam boşa çıktı, VIII/151. -Çok yazık olmuş, VIII/153. Buban da dört gözle yolunu gözlemektedydi, VIII/154. "Benim oğlan gelse de alacağımızı alabilsek, satacağımızı satabilsek." diye gonuşup duruyordu, VIII/155. -Düşündükçe, tasamdan öleceğim geliyor, VIII/157. -Olacakla öleceği çare bulunmaz denilmiş, VIII/158. B. Sabırlı ol, VIII/161. -Eh, elli lira çıkar, VIII/162. Suçlu insanlar gibi iki büklüm köye girdim, VIII/163. Şeref "Eyvallah." deyip ayrıldı, VIII/164. Kaldım bir başıma, VIII/165. Geldim avlumuza, VIII/167. Bekledim bir süre, VIII/169. Küçük pencireden solgun bir ışık dökülmekte avluya, VIII/171. Musam uyumuştur da, VIII/172. B. Bismillah deyip girdim odaya, VIII/173. Bubam geldiğime çok sevindi, VIII/175. Bizimki kalakaldı yerinde, VIII/177. Dilinin ucuyla belli belirsiz "Hoş geldin." diyebildi, VIII/178. Dediğim gibi Musam uyumuş, VIII/179. Gürültüye uyandı, VIII/180. A. Baktı, VIII/180. B. Beni gördü, VIII/180. C. Atıldı boynuma, VIII/181. Sıra geldi hesap vermeye, VIII/182. A. -Eee Ömer A, anlat bakalım, VIII/183. A. Yediğin, içtiğin senin olsun, VIII/183. B. Anlat hele, VIII/188. Evirip çeviriyorum kafamda, VIII/189. Bubam, ağzımın içine bakıyor, VIII/190. Işıltıcı habar bekliyor, VIII/191. Köyün âdeti üzere, "Aha, şu kadar kazandım."deyip paraları avucuna saymamı istiyor, VIII/193. Bir iki yutkunup olanı biteni bir çırpıda anlatıverdim, VIII/194. Şimdi evimiz, bir ölüm sessizliğinde, VIII/197. Benim küçük Musamın önüne döktüğüm iki avuç kırık leblebiyle, beş altı kıvrım şekeri de olmasa yandığımın resmi, VIII/201. A. Karım sinmiş bir köşeye, VIII/201. B. Öylece düşünmekte, VIII/203. A. Kağnımız devrildi, VIII/203. B. Herkes ayrı ayrı yol gösteriyor, işe yarayacakmış gibi, VIII/205. A. Bir de inanmayanlar var, VIII/206. A. Sözüm meclisten dışarı, "yalanmış söylediklerim, VIII/206. B. "Gizlermişim, VIII/207. B. Düzmeceymiş anlattıklarım, VIII/209. A. Karım bir köşeye sinmiş, VIII/209. B. Elinde eski ceketim (var), VIII/209. C. Yamalık üstüne yamalık vurmakta, VIII/210. Tekmil yıkıldığım bir sırada karımın cılız sesi duyuldu, VIII/211. -Şuna baksana, VIII/213. -Ceketin astarından çıktı, VIII/214. Bir buruk sevinç girdi, çıktı yüreğime, VIII/215. -Getir hele şunu, VIII/216. -Al bakalım, neyse, VIII/218. Paralar tamam, VIII/220. Sevincimden bayılmışım.

IX. AVARE YILLAR

IX/1. Aylardan eylöldü, IX/2. Denizli'nin o yakıcı sıcak günleri hâlâ devam ediyordu, IX/3. Yaz boyunca Delikliçınar'daki Altıntop Oteli'nin yanında açılan

Yeşilspor Kulübü'nün lokalinde vakit geçirmiştik, IX/4. Çay ocağını işleten Sarayköylü garson azdan azdan canımızı sıkmaya da başlamıştı, IX/5. Oturduğun yerden kalkıp da bir başka masaya yanaştın mı, garson tepende biterdi, IX/8. O biraz önceydi, IX/10. Garson, ağzı kalabalık bir adamdı, IX/13. A. Gönlü hoş olsun diye kimimiz yeniden çay söylüyordu, IX/13. B. Kimimiz kahve (söylüyordu), IX/14. Siparişleri aldı mı canlanan garson, ocağa bağıyordu, IX/15. A. -Üç sağlam çay yap, IX/15. B. Kahve iki oldu, IX/17. Lokali tek başına çalıştırıyordu, IX/18. Boş ocağa seslenmekteydi, IX/20. Karar aldık, IX/21. Bundan böyle mekânımız Çatalçeşme Parkı olacaktı, IX/22. Lokale gitmemeye başladık, IX/24. Denizlili yalnızca çalışırdı, IX/25. A. Esnaf dükânında(ydı), IX/25. B. Millet işinde, gücündeydi, IX/27. A. Sabahın alaca karanlığında kalkar(dı), IX/27. B. Çalışmaya dururdu, IX/29. Boyuna çalışırdı, IX/31. Haziranda okulun kapanmasıyla birlikte yollara düşmüştük, IX/32. İş arıyorduk, IX/34. Üç beş un fabrikası vardı, IX/35. İstasyonun altında tabakhaneler çalışırdı, IX/36. Devlet bir de iplik fabrikası kurmuştu, IX/37. Bunlardan başka, küçük işletmeler kendi kıt imkânlarıyla ayakta durmaya gayret ederlerdi, IX/38. Biz de iş aramaya en az on arkadaş birden çıkardık, IX/40. A. Elimize biraz para geçerse defter kalem alırdık, IX/41. A. Akşama kadar kapı kapı dolaşılıyor(duk), IX/41. B. Eli boş dönüyorduk, IX/43. Umudumuzun kesildiği bir sırada Ziraat'ın fidanlığında iş olduğunu öğrendik, IX/44. Koşturduk fidanlığa, IX/45. Çıktık Müdürün karşısına, IX/46. Kendimizi tanıttık, IX/47. Bizim öğrenci olduğumuzu anlayınca, Müdürün yüzünde bir tebessüm yayıldı, IX/48. Bizi sevmiştii, IX/49. O anda hepimizi işe aldı, IX/50. Biz, günlüğü iki yüz elli kuruştan işe başlamıştık, IX/52. Fidanlıkta aşıcı ustası olarak çalışacaktık, IX/54. Bu yüzden boş durmamak için ağaçlardan akşama kadar meyve topluyorduk, IX/55. Öğle paydosunda havuzun yanında, çayırılıkta mola veriyorduk, IX/56. A. Evlerden getirdiğimiz zeytinle, peynirle, yumurtaıyla, helvayla midemizi doyurur(duk), IX/56. B. Güya yorulduk ya, çayırlara uzanır kestirmeye bakardık, IX/57. A. Yine böyle bir öğle paydosunda otururken içimizden biri iri bir yılan görmüş(tü), IX/57. B. Hepimiz heyecanla ayağa kalktık, IX/58. Hepimiz yılanın peşindeyiz, IX/59. Koştururken, bağırırken yılanı öldürdük, IX/61. Sanki Mohaç Muharebesi'ni kazanan kumandanlar gibi ortalarda çalımla dolanmaktayız, IX/62. Sabahtan akşama kadar o ağaçtan ötekine koşturup elimizde sepet, meyve toplardık, IX/63. Meyve toplamak için ağaçlara çıktık mı meyve yemekten, karşılıklı fıkra anlatmaktan, türkü söylemekten, elimizdeki sepetleri neredeyse unutturduk, IX/64. Bir gün, üç gün, beş gün, bu tür çalışma usulü sürdü gitti,

IX/66. Bunlar ne yapıyorlar, ne ediyorlar, bir göreyim demiş içinden, IX/68. Arkadaşlarımız vişne ağacının tepesinde, ben de Bahçıvan Nuri'yle birlikte yerde bahçede çiçek toplamaktayım, IX/69. Çiçek toplamak da göreve dahil, IX/70. Ağaca çıkmaya üşenmişim nedense, IX/71. A. Bizimkiler her zaman olduğu gibi tutturmuşlar bir türkü, IX/71. B. Ver yansın ediyorlar, IX/72. Akşam üstü haber geldi, IX/73. Müdür Bey, bizimle konuşmak istiyormuş, IX/74. Biz de toplanıp Müdürün odasına girdik, IX/75. A. Yüzüne baktık, IX/75. B. Asık, IX/77. Sıralandık bir boydan, IX/ 78. A. Şöyle yüzümüze bir süre baktı, IX/ 78. B. Sonra Bahçıvan Nuri'yle beni bir kenara çekip öteki arkadaşlarım Coşkun, Kemal, Erdoğan, Gafur Nematlı, Güner Ege ile Dabbanoğlu'nun işine son verdi, IX/81. Hak ettikleri ücreti ödeyip "Yarın işe gelmeyin, sizi işten çıkardım." dedi, IX/82. A. Onlar şaşırды, IX/82. B. Ben daha da şaşırдыm, IX/83. Kalmıştım bir başıma, IX/84. Üç beş gün Nuri'yle birlikte çalıştım, IX/86. Fidanlığın teknil sevimliliği uçup gitmişti, IX/87. Fidanlık, arkadaşlarımla güzeldi, IX/88. Onlar yokken benim bir başıma çalışmaya devam etmem ağırıma gidiyordu, IX/89. Bahçelerde de yalnız kadınlar çalışıyordu, IX/92. Bahçıvan Nuri zaten fidanlığın kadrolu elemanıydı, IX/93. Meslek okulunu bitirmişti, IX/94. A. Baktım, IX/94. B. Durum kötü, IX/95. A. Vardım idare binasına, IX/95. B. Çıktım Müdürün huzuruna, IX/96. -Efendim, işi bırakmak istiyorum, dedim, IX/97. A. Müdür yüzüme baktı, IX/97. B. Kararlıydım, IX/98. Kalmam için, okul açılıncaya kadar çalışmam için ısrar ettiyse de ayrılmakta direndim, IX/99. "Ben arkadaşlarımla birlikte başlamıştım işe. Onlar yokken fazla yararlı olamam." dedim, IX/100. Sonra hak ettiğim ücreti alıp evin yolunu tuttum, IX/101. Böylece bizim iş maceramız da noktalanmıştı, IX/102. Çatalçeşme Parkı, hepimizin hoşuna gitti, IX/105. A. Çekiyorduk masaları gölgeye, IX/105. B. Oturup sohbet ediyorduk, IX/106. Tavla oynuyorduk, IX/107. Tavla maçı da düzenledik aramızda, IX/108. Şenliğimiz iyi, IX/109. Eylül ayında kalabalık artardı, IX/110. Yine öyle oldu, IX/111. Köyden, kasabadan öğrenciler birer ikişer gelmeye başladılar, IX/112. Ahmet Çavuşun hanında kamyondan inen çocuk soluğu parkta alıyordu, IX/113. Oturup hâl hatır soruyorduk, IX/114. Yeni gelen öğrencinin her biri ayrı bir öykü atıyordu ortaya, IX/115. Yalan yanlış, anlatıyordu, IX/116. Anlatılanlar da hep sevda üstüneydi, IX/117. Kim kiminle buluşmuş, kiminle mektuplaşmış, kiminle göz göze gelmiş, kim kime sevdalanmış, anlatıyorlardı işte, IX/118. Kimi doğru, kimi yalan biz de dinliyorduk, IX/119. Bire beş on eklendiği muhakkaktı, IX/121. Anlatıyorlardı, IX/122. İnanmış gibi dinliyorduk, IX/124. Vakit akıp gidiyordu, IX/125. Yakında

okullar açılacaktı, IX/126. İkmale kalanlar, parkın bir köşesine çekilip çalışmaya gayret ediyordu, IX/127. A. Her öğrenci kendine göre bir öykü anlattığından, Akkuş da bir şeyler anlatmak ihtiyacı duymuş olmalı, IX/127. B. O da ortaya bir "lâf" attı, IX/128. "Benim kız arkadaşım, Merzeci Geçidinde, tanımazsınız." dedi, IX/129. A. Hoppala, aldı bizi bir merak, IX/130. O günlerin Denizli'si büyükçe bir kasaba görünümünde, IX/132. Herkes herkesi tanır, IX/133. O tutturdu siz tanımazsınız diye, IX/134. A. Biz bir bir evleri sayıyoruz, IX/134. B. Hep "yok" diyor, IX/135. Demek ki Denizli'ye sonradan gelen bir ailenin kızıydı, IX/136. Babası memur olabilirdi, IX/137. Soruyoruz Akkuş'a, "Bu kız kimin nesi, IX/139. Sadece kızı biliyor, IX/140. Biz inanmamakta direnince, "Yürüyün gidelim, size göstereyim." demez mi, IX/141. Biz zaten meraktan çatlamağa üzereyiz, IX/142. Beş altı çocuk düştük yola, IX/143. Vardık Merzeci Geçidine, IX/144. Evi gösterdi, IX/145. O yeşil pancurlu evdeymiş, IX/146. Perdeler sıkı sıkıya kapalı, IX/148. Akşam üstü tekrar aynı sokaktan geçerken esmer bir kızla yaşlı bir kadının yeşil pancurlu eve girdiğini görebildik, IX/149. Demek kız buydu, IX/151. Gayet ciddiymiş, IX/153. Anlaşılan arkadaşımız kendi kendine gelin güvey oluyordu, IX/154. Gönlü olan bir kız, kaçamak da olsa dönüp bakmaz mıydı, IX/155. Arkadaşımızın boş hayal peşinde koştuğu anlaşılırmıştı, IX/156. Boşa kürek çekmek böyle olmalıydı, IX/158. Sayılı gün, akıp gitti, IX/159. Tatil ayları bitmişti, IX/160. Yeniden "Bismillah" deyip öğrenime başlayacaktık, IX/161. Derken lisemiz "Goca Mektep" açıldı, IX/163. Yeni gelen arkadaşlarımızla, köyden, kasabadan, ilçeden gelip de göremediklerimizle sarmaş dolaş hasret giderdik, IX/165. Sıralarımıza oturduk, IX/166. Heyecanlıyız, IX/167. Son zil çaldı, IX/168. Öğretmenimizi beklemekteyiz, IX/169. Sınıfa önce, Müdür Muavini Abdullah Bey, ardından da ilk defa gördüğümüz bir bayan öğretmen girdi, IX/170. Abdullah Bey: -Çocuklar, size yeni atanan coğrafya öğretmeninizi getirdim. (dedi), IX/171. Tanışsınız, IX/172. Önce, çok değerli öğretmen olduğunu söylemeliyim." dedi, IX/173. Birkaç cümle daha ekleyip çıktı, gitti, IX/174. Kaldık coğrafya öğretmenimizle baş başa, IX/176. Kıpırmızı olduğumu hatırlıyorum, IX/177. A. O da bizleri gördü, IX/177. B. Müthiş bozuldu, IX/178. B. Yer yarılma girmeye hazırım, IX/179. Öylece dakikalar akıp gidiyor, IX/180. Neden sonra Hocanım toparlandı, IX/181. Önce kendisini tanıttı, IX/182. Adı Hikmet'miş, IX/183. Bekârmış, IX/184. Annesiyle oturuyormuş, IX/185. Sonra bizi tek tek tanımak istedi, IX/187. Amacı, başta Akkuş olmak üzere bizleri tanımaktı, IX/188. Anlıyordum, IX/189. Elindeki listeden kimin adını okuyorsa o ayağa kalkıyordu, IX/191. A. O

günden sonra kendi hesabıma cebiri, fiziği ikinci plâna atmış(tım), IX/191. B. Derste önceliği coğrafyaya vermiştim, IX/193. Hocanımın anlatacağı dersi de önceden çalışıyordum, IX/194. Konuları satır satır ezberlemekteyim, IX/195. Soru sorup da bilemezsem "irezil" olacağım belliydi, IX/196. A. Hocanım özellikle bizleri sık sık tahtaya kaldırıyor(du), IX/196. B. Sorular soruyordu, IX/197. Cevabımı hemen yetiştiriyorduk, IX/198. A. Biz soruları bildikçe sinirleniyor(du), IX/198. B. Belli etmemek için kendini zor tutuyordu, IX/200. Ne yapıp edip bize bir zayıf verebilse, biraz ferahlayacaktı, IX/201. Bulutların Karcı Dağının eteklerine indiği bir gün beni yine tahtaya kaldırdı, IX/202. "Şu buluta bak." dedi, IX/203. "Şu buluta bak." dediği yerde gökyüzü hepten kapkara buluttu, IX/204. Rastgele parmağını uzatıp sordu, IX/206. Al sana bir soru, IX/207. Değişik renkte bulut olsa gökyüzünde, "Hangisini sordunuz?" diyeceğim, IX/210. Hocanım da kararlama soruyor, ortadan, "Şu bulutun adı ne, IX/211. Rastgele bir soruydu bu, IX/212. Yağmur getiren bulutların adını söyledim, IX/213. Şiddetle itiraz etti, IX/217. A. Sınıfa şöyle göz ucuyla baktım, IX/217. B. Çocuklar kıs kıs gülüyor, IX/218. A. Aliço, şişko haliyle sınıfın en arkasına geçmiş(ti), IX/218. B. Adeti olduğu üzere uyuyor, IX/219. Horlamasını duyuyorum, IX/221. Kınlı Orhan da bir köşeye çekilmiş amiral battı oynamakta, IX/222. Yanındaki arkadaşıyla iteleşme-sinden anlıyorum, IX/224. Ben susuyorum, IX/225. Sonunda: -İşte yakaladım. Bugün çalışmamışsın, dedi, IX/226. Yapıştırdı zayıfı, IX/227. Öteki kızdığı çocuklara da aynı soruyu sorup zayıfı bastırınca derince bir nefes aldı, IX/228. Karatahtanın önünde ordan oraya gitti geldi, IX/229. Sonra geçip kürsüye oturdu, IX/230. Rahatlamıştı.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/1. Tüten odun sobasıyla içilen sigaradan Şehir Kulübü dumana batmıştı, X/2. Kulüp denilen yer de altı üstü bir büyükçe salondur, X/3. Basık tavanlıydı, X/4. A. Havanın iyice ağırlaştığını anlayan işletmeci Bekir Efendi, vardı, X/4. B. İki küçük pencereden birini açtı, X/5. İçeriye serin hava doldu o saat, X/7. Mal Müdürü elindeki kâğıtlardan gözlerini ayırıp: Ya ya, biraz açık kalsa iyi olur. (dedi), X/8. A. (Biz) Dumana batmışız, X/9. Yine oyuna daldılar, X/10. A. Besim Bey, oyun masasının bir köşesine sıkışmış(tı), X/10. B. Çayını yudumlarırken oyuncuları gözlemekteydi, X/12. Kendi hâlindeydi, X/13. "Şu Tapucu da benim gibi aylıkçı. Nasıl oluyor da paralı oyun oynayabiliyor?" diye geçti içinden, X/14. Parlamaya başlamış ceketinin, astan yırtık

cebindeki Bafra'dan bir sigara çekip tütürünce içindeki düşünceyi sürdürdü, X/15. Ah kendisi de azdan aza oynayabilseydi, X/16. Şöyle yuvarlak ağzını doldura doldura "çift pot", "uvertür", "pas" diyebilseydi, X/17. A. Diyebilseydi, X/17. B. İlçedeki, yani kulüpteki "itibar" artsaydı, X/18. Yerinden kıpırdamaya başladığı bir sırada ilk sözü Tapucu attı, X/19. A. -Geç kaldın Besim Bey, X/19. B. Necmiye Yengem kemiklerini kırar vallaha, X/20. Sonra Kuyucaklı aldı sözü, X/22. Yassı ezanı okunalı aha oldu bir saat, X/23. A. Yengem kapıyı kilitler, X/23. B. Gecenin ortasında kalırsın, X/24. Şirinoğlu kâğıtları dağıtırken, gözleri kâğıtta söze karıştı, X/25. -Canım siz de amma uzun ettiniz ha, X/26. Kilitlesini, X/28. A. Gider, X/28. B. Bizim misafir konağına yatar, X/29. Böyle vara yoğa takılmaları, eşini konu etmeleri Besim Beyin canını çok sıkıyordu, X/31. Aslında çıkışması gerekirdi, X/32. Siz kendi eşlerinize sahip çıkın da ondan sonra benimkini dilinize dolayın demeliydi, X/33. Yine sabretti, X/34. Usulca Şirinoğlu'na yaklaştı, X/35. Oyunu daha yakından izlemeye başladı, X/36. Oyun da iyice kızışmıştı, X/37. Oyuncuların önleri para doluydu, X/38. Paralar bir ona bir ötekine sürülmekteydi, X/40. A. Kimi, bir yandan kadehini yudumluyor(du), X/40. B. Kimi de durmadan çay içiyordu, X/43. Para hırsı gözlerini kan çanağına döndürmüştü, X/44. Tek emelleri vardı, kazanmak, X/45. A. Besim Bey, Şirinoğlu'nun eline bakıyor(du), X/45. B. "Bakalım bu eli kim alacak?" diye sonucu merakla bekliyordu, X/46. Bu izleme, Şirinoğlu'nun kabarıp köpürmesine kadar sürdü, X/47. -Çekil başımdan be Besim Bey gardaşım, X/48. Uğursuzluğun bana da buluştu, X/49. A. Aha sokuldun yanıma, X/49. B. Üç elde otuz liram uçtu gitti, X/50. A. Kıpırda şöyle, X/50. B. Kıpırda, X/50. C. Soluk alalım, X/51. Besim Bey dondu kaldı, X/53. Yüzü kıpkırmızı oldu, X/54. Ne diyeceğini şaşırды, X/55. Şöyle geriye doğru çekti sandalyesini, X/57. Besim Beyin sıkıldığını anlayan işletmeci Bekir Efendi o değilden araya girdi, X/58. Çay ocağından seslendi, X/59. A. -Besim Bey, taze çay koydum, X/59. B. Buyur, X/60. Hem diyeceğim var sana, X/61. Bu teklifi uzaklaşmak için fırsat bilen Besim Bey, teklifi ikiletmeden çay ocağına geldi, X/62. Bekir Efendinin karşısına oturdu, X/63. İşletmeci demli çayı, Besim Beyin eline tutuşturup bir de sigara ikram etti, X/66. A. Otur şuraya, X/66. B. Lâflayalım, X/68. Çayını içti, X/69. "Eyvallah" deyip kendisini karanlığa attı, X/70. Cebinden çıkardığı el fenerini yana söndüre sokakta ilerlemeye başladı, X/71. Canı sikkındı, X/72. A. Keşke ilçede başka gidilecek yer olsaydı, X/73. Kaymakam başta olmak üzere ilçenin teknil amirleri, ileri gelenleri kulübe gelirlerdi, X/74. Bu yüzden o da ister istemez kulübe başını sokuyordu, X/75. -

Kilitlemek üzereydim kapıyı, X/78. Bu da karısının sözleriydi, X/80. Karşılık verse "belâ" hazırdı, X/82. A. Olayı çıkarır(dı), X/82. B. Sonra da ağlaya ağlaya Şirinoğlu'nun Nazlı karıyı bulurdu, X/83. Bire beş ekleyerek anlatırdı Nazlı'ya, X/84. A. Nazlı, yemez içmez biraz da kendisinden ekleyerek sevgili kocası Şirinoğlu'na aktarır(dı), X/84. B. Şirinoğlu kulübe yayar(dı), X/84. C. Derken ilçenin tümü Besim Beyle Necmiye'nin kavgasını duymuş olurlardı, X/85. Gayrı usanmıştı Besim Bey, X/86. Yıkılmıştı, X/87. Yenik düşmüştü, X/89. A. Geçti odaya, X/89. B. Soyundu, X/90. Dört yıl önce, Nazilli bezinden diktirdiği pijamasını almak üzere dolabı açınca, bir aykırılık geldi geçti gözlerinden, X/91. Yorgun küçük gözlerini alabildiğine açıp bir daha baktı, X/92. Yeni bir entariydi bu, X/93. Aldı eline entariyi, X/95. Umursamaz hava içinde karşılık vermeye çalıştı, X/96. -Entari işte ya, X/97. -Entari, görüyorum, X/99. Yeşil gözlerini aşağıya dikip üzölmüş gibi yaptı, X/102. Hâlâ gelinliğimden kalma kumaşlarla avunuyorum, X/103. A. -Bunu nerden buldun, X/103. B. Onu söyle sen, X/104. -Daha önce söyledim ya sana, X/105. Şirinoğlu Veli A aldı dedim ya, X/106. Unutmuşsun, X/107. Zaten bana ait ne varsa unutuyorsun, X/108. A. Geçenlerde şehere gitmişti, X/108. B. Bir Nazlı'ya bir de bana entarilik almıştı ya, X/110. -Söyledimdi, X/111. Şöyle düşündü, taşındı, X/112. Entariyi evirdi, çevirdi, X/113. Karısının yüzüne bir daha baktı, X/114. "Acaba konuyu büyütsem mi?" diye geçirdi içinden, X/115. "Gecenin şu saatinde gürültü olur, komşulara karşı ayıp olur." dedi kendi kendine, X/116. -"Eh, olabilir." demekle yetindi, X/117. Sustular, X/118. Yalnız bir yatağa yatırılmış, mışıl mışıl uyuyan iki çocuğun soluk alışları duyuluyordu, X/119. Şimdi sokulmak isteyen kediyi andırıyordu Necmiye, X/120. Uzanıp yattılar, X/122. Ağdı döndü yatakta, X/123. Kafasında neler neler kuruyordu, X/124. A. Uyumak istiyordu, X/125. Necmiye'ye çoktan uyumuştı, X/126. Sabaha karşı şöyle kendinden geçmişti, X/127. Kapı çalınıyordu, X/128. Besim Bey gürültüye kalktı, X/129. "Sabahın ayazında kim geldi acaba?" dedi içinden, X/130. Pijaması sırtında kapıya koştu, X/131. Karşısındaki Şirinoğlu'ydu, X/132. -Ölü toprağı mı serpildi üstünüze yahu, X/133. Sabahın kapıyı yumrukluyorum, X/134. Besim Bey şaşkın: -Hayrola Veli A? (dedi), X/135. -Savcı Beyle Sırça köyüne gideceğinizi duydum, X/137. -Eesi, oraya kadar gitmişken bizim mallara da bakıver diyecektim, X/138. Bizim çoban, koyunlarda hastalık var diyesiymiş, X/139. A. -Olur Veli A, X/139. B. Bakarız, X/140. A. -Necmiye Hanıma söyle, X/140. B. Bizim karı bekliyor evde, X/141. Canı sıkılmasın, diyor, X/142. Besim Bey biraz toparlandı, X/143. A. -Nazlı Hanım gelse buraya, X/143. B. Burada otursalar,

X/145. Canları neyi çekiyorsa öyle yapsınlar, X/146. Sonra çekti gitti Şirinoğlu, X/147. Besim Bey arkasından bir süre baktı, X/148. "Şu adamın pişkinliğine bak, akşam ne diyordu, şimdi ne söylüyor?" dedi içinden,"Para bunları şımartmış, X/149. Necmiye konuşmaları duymuştu, X/150. Sirtında bir ince gecelik, sinmişti kapının ardına, X/152. Giyindi, X/153. Tıraşını oldu, X/154. Savcı Beyle buluşmak üzere çıktı yola, X/155. İki çocuk hâlâ uyuyordu, X/157. Bunu iyi biliyordu Besim Bey, X/159. "İrezilliğin de bir sınırı olmalıydı, X/161. İki çocuğu, karısı, Şirinoğlu, Kuyucaklı aklına geldikçe yüreği kalkıyordu, X/164. A. Kuşkulandığı an, bu kuşkuğu dağıtıyor(du), X/165. Bir gün yine kulüpteydi, X/166. Yine biraz gecikmişti, X/167. Ama yine de oturuyordu, X/168. Bekir Efendiyle ordan burdan konuşuyorlardı, X/169. Kulüp tenhaydı, X/170. İçerde yalnız Tapucu'yla Kuyucaklı vardı, X/171. Tapucu: Var mısın Besim Bey, üç koldan konkene? (dedi), X/172. Besim Bey daha ağzını açmadan Kuyucaklı girdi araya, X/175. Bilmez gibi ne konuşuyorsun Tapucu, X/176. Hem Besim Beyin oyun oynadığını yengem duyarsa kulübü başına yıkar vallaha, X/177. -"Canım bu kadar da korkulur mu avrattan? Biz de evliyiz Allah'ıma şükür." deyince Tapucu, yine Kuyucaklı aldı sözü, X/179. Ben buraya gelirken o, Veli A'lara giriyordu, X/180. Şimdi Nazlı ablamlı koyulaştırmışlardır sohbeti, X/181. Bu kadarı da fazlaydı, X/182. Bu sözlerle şakanın sınırı çoktan aşılmış oluyordu, X/183. Besim Bey şöyle doğruldu yerinden, X/185. Kuyucaklı neye uğradığını şaşırды, X/187. Alttan almak istedi, X/189. B. Benimle alay ediyorsun, X/190. Bir daha ağzından öyle şeyler duyarsam kemiklerini kırarım, X/191. Otur oturduğun yerde, edepsiz, X/192. Besim Bey "edepsiz" deyince iş alevlendi, X/194. Ağzını toplamazsan toplamasını iyi bilirim, X/196. Besim Bey alevlenmişti bir kere, X/198. A. -Bak şu edepsiz, X/198. B. Hâlâ konuşuyor, X/199. Kuyucaklı celallenip doğruldu, X/200. -Eee bu kadarı da fazla, X/201. Kuyucaklı daha adımını atmadan Besim Bey hışımla üzerine saldırıp burnuna yumruğu yapıştırdı, X/203. Ne çare Kuyucaklı'nın burnu kanıyordu, X/204. Bekir Efendi önlüğünü atıp Besim Bey'i evine kadar götürdü, X/207. A. Fazlalığı vardı, X/209. Ah şu karısı dur durak bilseydi, X/211. İlle de varlıklılarla yarışmaya kalkışırды, X/212. Doktorun karısında bilezik mi gördü, aynısını isterdi, X/213. Eşraftan bir kadın yeni bir şey mi diktirdi, başlardı söylenmeye, X/215. B. Ellere fazla heveslenmesin diye Besim Bey gücü ölçüsünde isteklerini yerine getirmeye çalışıyordu, X/216. Kafasına koymuştu, X/217. Ne yapıp yapıp bu ilçeden ayrılacaktı, X/219. İnsanları iyiydi, X/220. Yardımseverdi, X/221. Saygılıydı, X/222. Görevli olarak bir köye gitse el üstünde tutarlardı, X/223. Ne var ki ilçedeki çevre ile

fazla yüz göz olunmuştu, X/224. Çevre ile yüz göz olmak demek, "otoriteyi" sifıra indirmek demektir, X/225. Hele o yumruk olayından sonra kendisine bakan herkesten kuşkulandırmaktaydı, X/227. Ankara'dakiler derdine çare bulmalıydı, X/228. A. Baktı, X/228. C. Basardı istifayı, X/228. Ç. Çıkardı işin içinden, X/230. Gençliğindeki zenginlik dolu düşleri gerçeğin kayalarında parçalanıp dağılmıştı, X/232. İnsan umduğuyla değil bulduğuyla yetiniyordu, X/233. A. İstifadan sonra gider babasının dükkânına, X/233. B. Bağdaş kurup otururdu, X/234. Bakkallığa başladılar, X/238. Altı yaşındaki oğlu Fahri'nin şimdiden gözünü açacaktı, X/239. "Erkek erkekliğini, kadın kadınlığını bilmeli." diyecekti, X/240. "Bencil kadınlardan, alıngan kadınlardan güzel de olsalar kaçacaksın." diyecekti, X/241. Daha neler neler diyecekti, X/242. Şu son günlerde Necmiye'de de bir durgunluk, bir kendine dönme seziliyordu, X/244. Alıp eline başını, düşünüyordu, X/245. Çocukları da büyüyordu bir yandan, X/246. A. Besim Bey, Nazilli basmasından diktirdiği çizgili pijamasını sırtına geçirmiş(ti), X/246. B. Necmiye'nin demlediği tavşan kamı çayını bardağa doldurmuş(tu), X/246. C. Elinde üç günlük gazete okuyordu, X/247. Necmiye de çocukların söküklüklerini dikiyordu, X/248. A. Kalktı, X/248. B. Gündüzden pişirdiği kurabiyeleri, çörekleri tabağa doldurup getirdi, X/249. Sonra kocasına baktı, X/253. -Bu ay başı Ankara'ya gitmek istiyorum, X/254. Besim Bey iyice şaşırды, X/257. İki yıldır dilekçe üstüne dilekçe yolluyorsun, X/259. B. Belki önümüzdeki aylarda çıkabilir, X/260. -Çıkabilirmiş, X/262. -Senin anlayacağın, gidip ben uğraşacağım tayin için, X/266. A. -Enver eniştem Ankara'ya tayin olmuş, X/266. B. Arar bulurum, X/269. Ankara ona göre dipsiz bir kuyu, X/273. A. -İyisin, hoşsun da Necmiye, X/274. A. -Hele ben uğraşayım, X/274. B. Ötesi Allah kerim, X/275. -İlçedekiler bu iş için Ankara'ya gittiğini bir duysalar tef tutup oynatırlar bizi, X/278. -Bu konuşmalar Besim Beyin içini serinletir gibi oldu, X/279. A. -Gitti, X/279. B. Ayaklarına bol bol su döktü, X/280. Yüzünü çırpa çırpa yıkadı, X/281. Hafiflemişti, X/282. Tayin çıkmış gibi düşündü bir ara, X/283. İlçe, ilçedeki ağırlık uçup gitmişti bir anda, X/284. A. Ankara'ya göçüp konmuştu aklınca, X/284. B. Gezinmekteydi, X/285. Ulus heykeline bakıyordu şimdi, X/286. Ana-fartalar Caddesinde geziniyordu, X/287. Necmiye, daha yatmıyor musun demese alıp başını Samanpazarı'nı bulacaktı, X/288. A. Necmiye, ilçeden kimseye haber vermeden, Nazlı'ya bile "Allaha ısmarladık" demeden bir sabah atladı otobüse, X/288. B. Vardı Ankara'ya, X/289. Ankara da Ankara'ydı ha, X/290. Geniş geniş caddeler, boy boy evler, apartmanlar, baktı kaldı Necmiye, X/291. Sora sora bulunur hesabı, ordan oraya

sora ede Enver eniştesinin evini buldu, X/292. A. Onu bağına bastı eniştesi, ablası, X/292. B. Necmiye çok sıcak karşılandığını görünce içinde sonsuz bir huzur duydu, X/293. Ve kestirmeden meseleyi ortaya döktü, X/296. Kaleden duvarlar örüyorlardı önünde, X/297. Köprüleri atılmış ırmaklar akıyordu sanki, X/300. Ne yapacağını da şaşırmişti, X/301. Yenik düşececekti çaresiz, X/302. Boynu bükük, kös kös ardına da bakamadan geçip gidecekti ilçeye, X/304. Eniştesi neden sonra bir akıl verdi, X/307. Ankara demişler buraya, X/ 309. A. Var git, X/ 309. B. Partiye yazıl, X/310. Belki faydasını görürsün, X/314. A. Faydası olurdu, X/315. Necmiye vakit geçirmeden hemen gidip partinin kadınlar koluna yazıldı, X/316. Sonra Bakanlıkta amirin kapısında aldı soluğu, X/317. -Beyefendiyle görüşmek istiyorum, X/318. -Beyefendi toplantıda, X/320. Bu her zaman böyleydi, X/321. A. Beyefendi ya toplantıdaydı, X/321. B. Ya Ankara dışında(ydı), X/323. "Yok." deyip çıkıyorlardı işin içinden, X/324. Necmiye ne olursa olsun bu gün konuşmayı aklına koymuştu, X/326. Git gel, git gel canına tak demişti, X/327. A. Başladı var gücüyle ağlamaya, X/327. B. Var gücüyle bağırma (başladı), X/328. Sekreteryaya ne yapacağını şaşırıldı, X/329. A. Dışarı atmak istediler, X/330. Necmiye "Üstüme gelirsiniz, saldırıyorlar diye bağırırım." diyordu, X/331. Boyna ağlıyordu, X/332. Gürültüye Beyefendi çıktı, X/333. A. Baktı, X/333. B. Genç, güzel bir kadın ağlıyor, X/334. Hem de yüksek sesle ağlıyor, X/335. Şaşırıldı, X/336. Necmiye Beyefendinin ellerine sarıldı, X/337. -Beyefendi, sizinle konuşabilmek için bir aydır gelip gidiyorum, X/338. Her geldiğimde âdeta kovdular beni, X/341. Herkese açıktır kapımız, X/343. Üstelik benim partimize kaydım da düştü, X/344. Beyefendi Necmiye'yi içeriye aldı, X/345. Kapılar kapandı, X/346. Sekreteryaya hâlâ şaşkınlık içindeydi, X/347. Necmiye, koltuğun birine gömülmüştü, X/348. Sohbeti koyulaştırmışlardı, X/349. İlçede kim ne yapıyor, Necmiye hepsini bire bin ekleyerek anlattı, X/350. Kuyucaklı'nın rüşvet almasından başladı, savcının muhalifliğine kadar aklına ne geldiyse döktü ortaya, X/351. A. Beyefendi dayanamıyor(du), X/351. B. Notlar alıyordu, X/352. Necmiye sırası geldikçe ağlıyordu, X/355. Necmiye'ye kanı kaynamıştı iyiden iyiye, X/356. Konuşuyorlardı, X/357. A. Belki iki saat geçti, X/357. B. Belki üç saat (geçti), X/359. Sohbet sürüyordu, X/361. B. "Beyefendi gittiler, yarın teşrif buyurun." denip kapı yüzlerine kapanıyordu, X/362. A. Nice zaman sonra kapı gıcırdadı, X/362. B. Açıldı, X/363. Necmiye rahatlamıştı, X/365. Necmiye'nin ilçeye gitmesi, göçü toplayıp Ankara'ya gelmesi bir ay içinde oldu bitti, X/366. Artık rahatlamışlardı, X/367. Besim Beye de bir güven gelmişti, X/368. Kendisine güveni

artmıştı, X/369. Üstelik dairesinde müdür de olmuştu, X/371. Besim Beyi müdürlüğe terfi ettirmişti, X/372. Şimdi herkes Besim Beye "Müdür Bey" diyordu, X/374. Daha dairesinin kapısında görünmesiyle müstahdeminden memuruna el pençe duruyorlardı, X/375. Her biri iki büklüm "Günaydın Müdür Bey.", diyordu, X/376. Kaşu biraz eğilse, Muavin atılıyordu hemen, X/378. Besim Bey, umursamaz bir hava içerisinde karşılığını yetiştiriyordu, X/379. "Akşam yine Ankara Palasdaydık, X/380. Bizim Bakanla bir köşeye oturup ordan burdan sohbeta daldık, X/381. Derken Müsteşar bulunup gelmez mi, X/382. A. Gelmişten, geçmişten başladık lâflamaya, X/383. Uykusuzluktan başım ağrıyor, X/384. A. Muavin Beyin kafası karışıyordu Müdür Bey böyle anlatınca, X/384. B. Arada bir, "Acaba dedikleri doğru mu?" diye de içinden geçirdiği oluyordu, X/385. A. Çünkü yine böyle bir sabah sohbetinde Müdür Bey tutturmuştu anlatmaya, X/385. B. Anadolu Kulübünden girmiş, Karpiç Lokantasından çıkmıştı, X/386. Kahve molasını da her zaman olduğu gibi Ankara Palasta vermişlerdi Bakan Beyle, X/387. Radyonun o günkü on üç haberlerinde spiker, "Bakanlığıyla ilgili incelemelerini tamamlayan Bakan Malatya'dan Elazığ'a hareket etti." deyince kafası iyice karışmıştı Muavinin, X/390. Önce açılıp saçılmıştı, X/391. A. Necmiye gitti kursa, X/391. B. Çiçekçilik öğrendi, X/392. Bez parçalarından papatya, menevşe, sardunya, leylak, karanfil, gül, reyhan, yasemin gibi çiçekler yapmaya başladı, X/393. Bu çiçekleri satmak için dost kapılarını aşındırıp duruyordu, X/394. Çok da satıyordu, X/396. Müşteri kum gibiydi, X/397. Almak için âdeta yarışıyorlardı, X/398. Partinin yakını olan Necmiye'yi kazanmak isteyenler hemen kesenin ağzını açıyordu, X/399. Öyle ya gün gelir Necmiye de onlara başka kapılar açabilirdi, X/400. A. Bir de dükkânı olsaydı şöyle, X/400. B. Dükkâna yayılsaydı, X/402. Para sözünü duyan Besim Bey güldü, X/403. -İstedğin para olsun Necmiye, X/405. A. Sayarız parayı peşin peşin, X/405. B. Alırız dükkânımızı, X/406. Sen de göğsünü gere gere çiçekçiliğini devam ettirirsin, X/408. Şaşırmıştı, X/409. Besim Bey sürdürdü konuşmayı, X/411. Alacağım diyorsam alırım, X/413. Necmiye öfkelenmeye başladı, X/414. -Parayla satın alacağız ha, X/417. -Bu gün beni Müfit Bey çağırırdı, X/421. Sen, onunla da tanıştın demek, X/422. A. -Tanışmak şöyle dursun, X/423. -Ben de ne zamandır Pakize Hanımla tanışmak istiyordum, X/424. Onları yemeğe çağırırsana, X/425. A. -Olur, X/425. B. Çağırırız, X/426. A. -Anlat hele, X/426. B. Müfit Bey çağırırdı dediydin, X/427. A. -Müfit Bey dedi, X/427. B. O beğenmediğin ilçeye gideceksin, X/428. Aynı yerden yüzlerce dönüm tarla bacaksın, X/429. Al alabildiğin kadar, X/430. İşte hesap defteri, para bankada hazır, X/431. A. Alacaksın

tarlayı, X/431. B. Sayacaksın parayı, X/432. Tapuyu cebine koyup geleceksin, X/433. Necmiye yeşil iri gözlerini küçültüp kocasına dik dik bakmaya başladı, X/436. Bizim alacağımız bu tarlalara devlet çiftliği mi kurulacakmış, hava alanı mı yapılacakmış, her neyse, devlet bir şey yapacakmış, X/437. Necmiye şaşırıldı, X/440. -Senin anlayacağın, sonra bu tarlalar kârıyla devlete satılacak, X/442. Müfit Bey öyle dedi, X/443. Necmiye zıplamaya başladı sevincinden, X/445. -Bu günden yarına kolları sıva, işe giriş diyor, X/446. -Aman Besim, al sana bir devlet kuşu daha, X/447. -O Kuyucaklı'sı, Tapucu'su görsünler Besim Bey nasıl bir adammış, X/448. -Rahatlamışlardı, X/449. Necmiye'nin ağzı kulaklarındaydı, X/450. Berber elinden çıkma saçları, japone kollu elbisesi, bir karış topuklu kundurasıyla Necmiye'yi gören parmağını ısıırıyordu, X/451. Kocası da bu güne bu gün müdürdü, X/452. Yapma çiçekler iyi para getiriyordu, X/453. Çocukları da büyümüşü, X/454. Fahri'si lisedeydi, X/455. Kız ortaokul sondaydı, X/456. A. Partiyeye yakın olduklarından eşten dosttan iltifat görüyorlar(dı), X/456. B. Konu komşu saygı gösterdikçe keyifleniyorlardı, X/457. Can çıkmayınca huy çıkmazmış, Necmiye'nin hırçınlıkları arada bir depreşiyordu, X/458. A. En küçük şeye alınıp sinirleniyor(du), X/458. B. Sinirlendi mi de içindeki şeytan gözlerine şimşek olup oturuyordu, X/459. Böylesi günlerde ağız dalaşı sürüp gidiyordu, X/460. Necmiye, açıyordu ağzını yumuyordu gözünü, X/461. -Ben olmasaydım hâlâ ilçenin maskarasıydın, X/462. Ben olmasaydım, oralarda cebi delik sürünecektin, X/464. Beyefendiye canım kurban benim, X/465. Şu "Beyefendiye canım kurban benim." sözü çileden çıkarıyordu Besim Beyi, X/466. Beyefendi sözünü duydu mu Necmiye'yi parçalamak geçiyordu içinden, X/467. Liseli Fahri araya giriyordu hemen, X/468. "Amma da uzattınız ha." diyordu, X/469. Kapıyı vurup çıkıyordu, X/470. Daha şöyle doya doya tarlaydı, çiftlikti, dükkândı, çiçekti diyemeden ortalık alabora oldu, X/471. Besim Bey, gecenin bir saatinde zelzeleye tutulmuş gibi kalktı yataktan, X/472. Gürültüler vardı sokakta, X/473. Perdeyi aralayıp pencereden bakmasıyla tankların geçmekte olduğunu gördü, X/474. Bitişik komşunun radyosunu duyabiliyordu, X/475. El yordamıyla gidip radyosunun düğmesini çevirdi, X/476. Bir yabancı tok ses, "Nato'ya Sento'ya bağlıyız." diyordu, X/477. Konuşma bitince başlıyordu marşlar, X/478. Bekledi, X/479. Konuşmayı baştan sona, kulaklarını açıp dinledi, X/480. Tamamdı, X/481. Devir değişiyordu, X/484. A. Ona da gelecekler(di), X/484. B. Müdürlükten el çektireceklerdi, X/485. Keşke iş bununla kalsa, X/487. A. Sonra, ne yaptığını bilmeden gitti, X/487. B. Yüzünü yıkadı, X/488. -Kalk, dedi karısına, X/489. Necmiye, gözlerini ovuştura

ovuştura kalktı yataktan, X/490. Gece lâmbasının solgun ışığında kocasını gördü, X/494. B. Yönetime el konmuş, X/496. Besim Bey, odanın içinde bir iki volta atıp ağır vücudunu yeni aldıkları koltuklardan birine bıraktı, X/497. A. -Onu bunu bırak, X/497. B. Radyoyu dinle sen, X/500. A. Bu arada radyo, marş yayını kesmiş(ti), X/500. B. "Nato'ya, Sento'ya bağlıyız." konuşmasına durmuştu, X/501. Radyoya kulak veren Necmiye'nin dili dolaşmaya başladı o saat, X/504. Toparlandı, X/506. -Bir ak çarşaf çıkar sandıktan, X/509. A. Gitti, X/509. B. Gelin sandığının içinden bir büyük çarşaf bulup getirdi, X/510. Besim Bey çarşafın üstüne acele tarafından "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." diye yazdı, bitirdi, X/511. Necmiye'ye: -Getir şu senin yapma çiçeklerinden bir kucak, süsle şunun çevresini, dedi, X/512. Komşuların tümü sokağa dökülmeden, yazılı çarşafı evin balkonuna astı, X/513. A. Sonra geldi, X/513. B. Koltuğuna yeniden oturdu, X/514. Biraz rahatlamış gibi oldu, X/515. Gün ağarırken, sokak dolmaya başlamıştı, X/516. Radyoyu dinleyen sokağa çıkıyordu, X/518. Çünkü, sokağa çıkma yasağı konduğunu herkes biliyordu, X/519. Komşular Besim Beyin balkona asılı, "Kuyruklar gitti, hürriyet geldi." yazılı çarşafı görünce şaşırıp kaldılar.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/1. Çıldıroğlu, kendi hâlinde bir adamdı, XI/2. C. Yalnızca ailesinin "maişetini" düşünürdü, XI/3. Evinde ocağı doğru tütsün, çoluk çocuk, o uzun kış günlerinde aç açık kalmasın diye var gücünü ortaya koyardı, XI/4. Karıncayı çiğnemekten sakınırdı, XI/7. Dümdüz bir adamdı, XI/8. Sevilip sayılırdı, XI/9. Ayda yılda bir kahveye çıkacak olursa, ileriden geriden haberi olan, eli kalem tutan kişilerin masasına yanaşırđı, XI/10. "Onlar konuşsa da dünya ahvalinden haber edinsek." diye kulağını dört açardı, XI/11. "Âlimle sohbet et, alırsın mertebe, cahille sohbet et, dönersin merkebe." diyenlerdendi, XI/12. A. Belediye seçimlerinde aday olanlar kapısına dayanır(dı), XI/12. B. Çıldıroğlu'nun kendilerini desteklemesini isterlerdi, XI/13. B. Gönülleri hoş olsun, hoşnut olsun diye gayret gösterirdi, XI/15. Onun derdi geçimdi, XI/17. A. Ocak tütmeliydi, XI/17. B. Sırt dediğın "muhkem" zıbın görmeliydi, XI/18. Tencere kaynamalıydı, XI/19. A. Para olmalıydı, XI/19. B. Tencerede dert değil, et kaynamalıydı, XI/20. Koca kasabada iki geçerli meslek vardı, XI/21. A. Ya kunduracı olunurdu, XI/21. B. Ya da semerci (olunurdu), XI/23. A. Gerçi kasabanın saracı, demircisi, çancı, saat tamircisi, berberi, celebı, marangozu vardı, XI/24. Geçer akçe olan kunduracılıkla semercilikti, XI/25. A. Kadınlar da kapı önlerine oturup bir yandan

dedikodu ederler(di), XI/25. B. Bir yandan da çorap örerlerdi, XI/26. A. Ak çoraplar örerlerdi yünden, XI/26. B. Alacalı çorap örerlerdi, XI/27. Genç kızlar ise duygularını çoraptaki renklere, şekillere dökerlerdi, XI/28. Genç kız, sevgisini mi dile getirecek, çorabın iki yanına kırmızı gül kondururdu, XI/29. A. Askerdeki yavuklusundan mektup mu bekliyor, çorabın iki yanına güvercin oturtur(du), XI/29. B. Yavuklusuna yolları, XI/30. A. Canı sikkinsa, bunalıyorsa, kimselere açılmıyorsa bu sefer çoraptaki şekiller değişir(di), XI/30. B. Dolambaçlı yollar, birbirine girmiş şekiller, acaip görüntüler çorapta rastgele serpiştirilirdi, XI/32. Kendisine göre bir yol tutturmuş, gidiyordu, XI/33. Önceleri bakkallığa soyundu Çıldıroğlu, XI/35. Konu komşu aradığını bulsun isterdi, XI/36. A. Gönlü tok olduğundan, haramdan da korktuğundan azıcık kâr eder(di), XI/36. B. "Allah bereket versin, bu günlük nafakamız çıktı." derdi, XI/36. C. Köşesine çekilir otururdu, XI/37. Ancak Çıldıroğlu'nun bir rahatsızlığı vardı, gözlerinden, XI/39. Kırpıştırır dururdu, XI/40. Atadan, dededen böyleymiş, XI/43. Kasabanın doktoru Berber Şakir'di, XI/44. Baş ağrıyan, sancısı tutan, orasında burasında yara çıkan, derdi olan Berber Şakir'e başvururdu, XI/45. A. O da oturur(du), XI/45. B. Kırk yıllık doktormuş gibi enine boyuna muayene ederdi, XI/46. Doktorluğu, "askeriyede" öğrenmişti, XI/47. Askerde sıhhiye olarak görev yapmıştı, XI/48. A. İğne vurmasını bilir(di), XI/48. B. Bazı ilâçların ne işe yaradığını da az buçuk anlardı, XI/49. Berber Şakir'in doktorluğun yanında diş hekimliği de vardı, XI/50. Dişi sızlayan soluğu Berber Şakir'in dükkânında alırdı, XI/51. A. O da kerpeteni kapar(dı), XI/51. B. Bağırta bağırta dişleri sökerdi, XI/52. Kasabanın doğum işlerinden sorumlu kişileri de Terzi Dudu'yla Kınalı Hacca'ydı, XI/53. B. Şu gözleri sağlam olsaydı, XI/54. Aldığını, verdiğini bir tamam görebilseydi, XI/55. Uzaklara bakabilseydi, XI/56. A. Yanına iyice yaklaşanı görüyordu, XI/57. A. Bazen bir okka şeker çeker(di), XI/57. B. Terazinin kefesindekini yarım okka sanırdı, XI/58. Yarım okkanın parasını almaya kalkışırdı, XI/59. A. Doğruyu söyleyen müşteri vardı, XI/59. B. Arada bir şeytana uyanlar da çıkıyordu, XI/60. Böyle böyle sermaye de eriyip gidiyordu, XI/63. A. Ölçtü, XI/63. B. Biçti, XI/63. C. Bir akşam üstü dükkânın kepengini bir daha açmamak üzere kapattı, XI/64. Bakkalcılık defterine noktayı koymuştu, XI/66. Doluya koydu almadı, boşa koydu dolmadı, hesabı ağdırdı, döndürdü, XI/68. Ekmek parası da mutlaka çıkmalıydı, XI/69. Diyelim kunduracı, başlardı kundura dikmeye, XI/71. Gözlerinin bozukluğu yüzünden ortada sipsivri kalmıştı, XI/72. Gururluydu da, XI/74. Kuyruğu dik tutmak âdetiydi, XI/75. Sonunda gezginci pazarcılık işine başladı, XI/76. Çuvalın birine soğan, ötekine

patates doldurup eşeğe yükleyip dağ köylerinin yolunu tuttu, XI/77. Küheylan atlar gibi o köyden ötekine koşturmaya başladı, XI/81. A. Yeniden soğanları, patatesleri doldurur(du), XI/81. B. Ayrıca kadınların ördüğü yün çorapları toplar(dı), XI/81. C. Yeniden dağ köylerinin yolunu tutardı, XI/82. Köy odalarında geçirirdi gecelerini, XI/83. Açıkta kaldığı günler de olurdu, XI/84. A. Ocak kimi zaman yanar(dı), XI/86. Artık iş, köylünün insanıyetine kalmıştı, XI/87. A. Dağın, köyün şartlarına uymuş(tu), XI/87. B. Pazarcılığını iyi kötü sürdürmeye başlamıştı, XI/88. Çıldıroğlu bakkalcılığı bırakınca, boş dükkân çocuklara yaradı, XI/89. Uzun kış geceleri dükkânda toplanırlardı, XI/90. O günlerde kar, dur durak bilmeden yağardı, XI/91. Kocaman buzlar sarkardı saçaklardan, XI/92. A. Kar yollara yığılır(dı), XI/92. B. Her bir yanı kapatırdı, XI/93. A. Çıldıroğlu'nun Yaşar, dükkândaki ocakta odunları tutuşturur(du), XI/93. B. Beş numaralı gaz lâmbasını yakar(dı), XI/93. C. Çocuklara haber gönderirdi, XI/94. Mahallenin tekmiil çocuğu toplanırdı, XI/95. Sesi güzel olan türkü söylerdi, XI/96. A. Sürmeli Bey, Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Kerem ile Aslı gibi kitaplar elden ele dolaşır(dı), XI/96. B. Ardı arkası kesilmeden masal anlatılırdı, XI/97. A. Mısır patlatılır(dı), XI/97. B. Nohut kavrulurdu, XI/98. Lokma döküldüğü günler olurdu, XI/99. İki direk arasına ak çarşaf gerilip Karagöz ile Hacivat oynatılırdı, XI/100. Bu çocuklar bir başlarına ne yapıyorlar diye zaman zaman büyükler de gelirdi, XI/101. A. Çocukların şenliğine katılırlar(dı), XI/101. B. Hoşça vakit geçirirlerdi, XI/102. Çıldıroğlu'nun boş dükkânı çocuklara yaramıştı, XI/103. Gayrı dağın şartlarına uymuştu Çıldıroğlu, XI/104. Ömrünün çoğunu dağlarda, bayırlarda geçiriyordu, XI/107. A. Alanı vardı, XI/107. B. Almayanı vardı, XI/109. Çıldıroğlu, sattığı malın karşılığında arpa, buğday, mısır alırdı, XI/110. Zaman zaman yumurta topladığı da olurdu, XI/111. Bunlar da kendine göre paraydı, XI/112. A. İlle para diye tuttursaydı, o dağ köylerinde boşuna dolanırdı, XI/112. B. Eli boş kasabaya dönerdi, XI/113. A. Bir kış günü, yine kasabaya döndüğünü duydu mahalleli, XI/113. B. Sonra da hastalandığını (duydu), XI/114. Çıldıroğlu'nun evine, "geçmiş olsun"a geliyordu komşular, XI/115. Biri gelip biri gidiyordu, XI/116. Merak etmişlerdi, XI/117. Üç günde biraz toparlanmış gibiydi, XI/119. Şimdi kendisini daha iyi hissediyordu, XI/122. Anlatıyordu Çıldıroğlu, XI/123. Bir titreme geldi, durulası değil, XI/124. Başım da dönüyor mu ayriyeten, XI/125. A. Bizimkiler ıhlamur kaynattı, XI/125. B. İçtim, XI/128. Hele bir yatayım, terlesem geçer dedim, XI/129. A. Bizimkiler serdiler yün yatağı, ak çarşafı, XI/129. B. Üstüme bir değil iki yün yorgan attılar, XI/131. Ağıp dönüyom yatakta, XI/132. Çarşaf bi taraftan,

yorgan bi taraftan, yastık bi taraftan, her yanlarıma batıyo, XI/133. A. (Ben) Baktım, XI/134. A. Çıktım yataktan, XI/134. B. Usulcacık endim ahıra, XI/135. Çuvalın birini ayağıma, ötekini başıma geçirip yattım ahırın bi köşesine, XI/136. A. İrahat etmişim, XI/136. B. Bi uyumuşum, XI/136. C. Gözümü açtığımda titreme falan geçmişti, XI/137. Sucuk tere batmıştım, XI/138. Şincik azıcık eyiyim, XI/139. Şartlar Çıldıroğlu'nu dağ adamı yapmıştı, XI/140. Bundan böyle dağın şartlarına göre yaşarsa rahat edecekti.

XII. ZEYNEP

XII/1. A. Zeynep uzun, sarı saçlarına bir iki tarak vurdu, XII/1. B. Sonra anasına:-Ben bu Osman'a varmasam olmaz mı ana? dedi, XII/2. Anasının iri gözlerinde iki alev yandı, XII/3. -O nasıl söz, diye çıkıştı, XII/5. Hâlâ o iri gözlerinde iki alev yanıyordu, XII/6. Çıkıştı yeniden, XII/7. -Senin sözün kesildi kız, XII/8. Üstelik beşik kertmesisin sen, XII/9. Zeynep canlandı, XII/10. B. Babamın iki dudağı oynasa da "vermiyorum kızı" dese, tamam(dır), XII/12. A. -Hayır ana, XII/12. B. Niyetimi diyom sana, XII/19. A. Yatırır, XII/19. B. Ktır ktır kırar kemiklerini, XII/20. Zeynep, anasıyla "bu minval üzere" belki onuncu kez konuşmuştu, XII/21. A. Ramazan Ağa baltayı yüklenmiş(ti), XII/21. B. Okulu basmıştı, XII/22. A. Ağanın yataklarından fırlamış(tı), XII/22. B. Küfrün bini bir para olmuştu, XII/23. Okulun bahçesinde Öğretmen Ali'yi görürle görmez Ramazan Ağa, elindeki baltayla saldırmak istedi, XII/24. Bahçede olanlar o saat atıldılar üstüne, XII/25. Baltayı elinden güçlkle aldılar, XII/26. Öğretmen Ali donup kalmıştı, XII/28. Koşup gelen öteki köylüler de bir olup Ramazan Ağayı okuldan uzaklaştırdılar, XII/29. O hâlâ asmaktan, kesmekten söz ediyordu, XII/30. Bugün olmasa yarın, yarın olmasa öbür gün biçimine getirip Ali'nin hayatına son verecekti, XII/31. Böyle diyordu, XII/35. Bu sorular Sefer'in kafasına girdi girdi çıktı, XII/36. Sonra toparlanıp Öğretmen Ali'ye yaklaştı, XII/37. -Ramazan Ağayla bir kötü geçmişiniz mi vardı? diye sordu, XII/38. Ali, korkulu, titrek bir ifadeyle bu soruya karşılık bulmaya çalıştı, XII/42. A. -Senin sınıfta oğlu var, XII/43. -Çocukları dövmediğimi sen daha iyi bilirsin, XII/45. -Ben de buna şaşıyorum ya, XII/46. Ramazan Ağa denen o adam üstüme baltayla saldırınca "şaka" sanmıştım, XII/47. -Ne şakası, gidiyordun, XII/48. Sizler olmasaydınız gidiyordum, XII/49. Sefer bir süre başını kaşdı, XII/50. Sonra yeni iz, yeni yol bulmuş gibi toparlandı, XII/51. Öğretmen Ali'ye:- Sen şimdi evine gir, karın duyduysa meraklanır. Ben köyün içine varıp durumu öğrenmeye çalışırım, dedi, XII/52. Ve Sefer, köyün yolunu tuttu, XII/53. Okul, köyden

biraz uzak sayılırdı, XII/55. Sefer, Mustafa Ustanın ahır damını geçip ana yolu buldu, XII/56. Yürüdü bir süre, XII/57. Zeki'nin gediğine gelmeden İlyas Efendi çıktı karşısına, XII/58. Sonra Nurettin bulundu geldi, XII/59. Köy, tatlı sonbahar günlerinden birini yaşıyordu, XII/60. Aynı alışkanlıkla Zeki'nin duvarına çöktüler, XII/61. İlyas Efendi kaçak tütün tabakasını uzattı Nurettin'e, XII/62. Nurettin, tütünün birini sardı, XII/63. Sefer'e verdi, XII/64. Birini de kendi yaktı, XII/65. Sonra sustular, XII/67. Havadan sudan söz ettiler ilkin, XII/68. Geçim kaygısından söz ettiler, XII/69. Sefer, bir korkulu rüyadan sıyrılır gibi doğruldu, XII/70. -Neydi Ramazan Ağanın zoru, bileniniz var mı? diyebildi, XII/71. İlyas Efendinin gün görmüş yüzünde çizgiler belirdi birden, XII/72. Kızgın kızgın karşılık vermeye çalıştı, XII/73. -Öğretmen Ali, Ramazan Ağanın gelinliği Zeynep'e saldırıymış, XII/74. Sefer, sıtmaya tutulmuş hastalar gibi titredi, XII/75. Elinde olmadan hayretle bağırdı, XII/77. Bu kez Nurettin aldı sözü, XII/82. - Zeynep yunakta Hörü Halaya anlatınca, Hörü Hala da bütün köye yaymış, XII/84. Eline geçirdiği çubukla toprağı eşelemeye başladı, XII/87. Ali'nin çiçek gibi karısı vardı, XII/88. Gül gibi geçinip gidiyorlardı, XII/91. İki yıldır tanışır, görüşürlerdi, XII/92. A. Birlikte sınıflara girerler(di), XII/92. B. Birlikte gezerler(di), XII/92. C. Tozarlardı, XII/95. Elindeki çubuğu karşı duvara fırlatıp gözlerini topraktan ayırdı, XII/96. - Yapmaz, benim bildiğim Ali, yapmaz böyle şeyler, dedi, XII/97. İlyas Efendi kararlıydı, XII/98. İnanmış insanların rahatlığı içinde konuşmaya başladı, XII/99. -Zeynep'ten duymuş Hörü Hala, XII/100. Sefer, tutunacak dal arıyordu kendisine, XII/102. Nurettin söze karıştı, XII/104. -Ben de bunu düşünüyorum ya, dedi, XII/105. Şimdi anlıyordu, XII/106. Ramazan Ağanın baltayla saldırmasını, şimdi anlıyordu, XII/107. A. Ağa, Ali'nin yaşantısına son verecek(ti), XII/107. B. Dosta, düşmana karşı namusunu korumuş olacaktı, XII/109. A. İşi iyice kurcalamalı(ydı), XII/109. B. Olayı bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmalıydı, XII/113. Kafası iyice karıştı, XII/114. Doğruldu oturduğu yerden, XII/115. - Ben gidiyorum, dedi, XII/116. Yürüdü ardına bakmadan, XII/117. Aradan iki gün geçti geçmedi, bir çalımlı müfettiş bulundu geldi, XII/118. Atını doğruca Muhtarın evine çekmişti, XII/119. Daha teri soğumadan Müfettiş, "Öğretmenler gelsin!" diye haber yolladı okula, XII/120. Okul Müdürü Ali önde, Sefer Öğretmen arkada muhtarın evini buldular, XII/121. Hoşbeşten sonra Müfettiş konuyu açtı, XII/122. Zeynep olayı "tahkikat"a yol açmıştı, XII/123. Zeynep'in babası sessiz bir adamdı, XII/124. A. O gün Ramazan Ağanın Ali'ye baltayla saldırdığı gün olayı duyunca Zeynep'i sorguya çekmiş(ti), XII/124. B. İki de tokat atmıştı, XII/127. Soluğu ilçede

almıştı Ağa, XII/128. A. Bir dilekçe yazdırıp Millî Eğitime (dayamıştı), XII/128. B. Bir dilekçe yazdırıp mahkemeye dayamıştı, XII/129. A. İşte bu dilekçe yüzünden Müfettiş atına atlamış(tı), XII/129. B. Köyün yolunu tutmuştu, XII/130. Yemekler yenip sohbet bittikten sonra odada olanların dışarı çıkmasını istedi Müfettiş, XII/131. Muhtar, ağırdan alıyordu, XII/132. Onu da çıkardı dışarı, XII/133. Müfettiş, Korucunun getirdiği Zeynep'i dinledi, XII/134. Zeynep, olayı bütün ayrıntılarıyla anlatıyordu, XII/135. A. Evde yalnız olduğu bir sırada Ali gelmişti evlerine, XII/135. B. Babasını sormuştu, XII/136. Zeynep kimsenin evde olmadığını söylemişti Ali'ye, XII/137. Olay da bundan sonra çıkmıştı, XII/138. A. Ali hemen üstüne saldırmış(tı), XII/138. B. Zeynep direndikçe sırtındaki giysileri bile parçalamıştı, XII/139. Elinden nasıl kurtulduğunu bir o, bir Tanrı bilirdi, XII/140. Bunları teker teker anlattı Müfettişe, XII/141. Müfettiş, bunları teker teker yazdı, XII/142. A. Sonra Hörü Hala (dinlendi), XII/142. B. Sonra Zeynep'in anasıyla babası dinlendi, XII/143. Sonra da Ramazan Ağaya geldi sıra, XII/144. Ramazan Ağa hop oturup hop kalkıyordu, XII/145. Korucu Dursun "Ali hoca sıra sende" deyince Ali Öğretmeni aldı mı bir titreme, XII/146. Dudakları heyecandan kuruyup kaldı, XII/147. A. Beş yıllık öğretmendi, XII/147. B. İlk kez böyle bir olayla karşılaşılıyordu, XII/148. A. Girdi içeri Ali, XII/148. B. İki saatte çıkabildi oradan, XII/149. "İftira" demiş dayatmıştı, XII/150. En son içeri Sefer'i aldı Müfettiş, XII/151. Bildiklerini, gördüklerini anlattı Sefer, XII/152. Ali'nin iftiraya uğradığı kanısındaydı, XII/153. Zeynep'in ifadesi açık seçik olmasa Müfettiş de iftira olduğuna inanacaktı, XII/155. Bundan sonra olaylar birbirini izledi, XII/157. Zeynep'in bohçasını derleyip toplatıp attırmıştı, XII/158. Bundan sonra evcek Ali'nin izine düşmüşlerdi, XII/159. Ali'yi dövmek, öldürmek istemeleri hep kötülük içindi, XII/160. Sefer Öğretmen başta olmak üzere, Ali'nin suçsuzluğuna inanan birkaç kişi gece gündüz Ali'yi beklemeye başladılar, XII/161. Derken Zeynep'in babası göçü toparlayıp gurbetin yolunu tuttu, XII/162. A. Zeynep'le karısını ata bindirmiş(ti), XII/162. B. Gitmişti, XII/163. Uzak köylerden birine yerleştiği haberi duyuldu, XII/164. Ardından Zeynep'in satıcı İzzet'le evlendiği haberini duydu köylüler, XII/165. A. Müfettişin soruşturması bir yandan (sürüp gidiyordu), XII/165. B. Mahkemenin duruşmaları öte yandan sürüp gidiyordu, XII/166. O, son duruşma şenlikliydi, kim ne derse desin, XII/168. B. Zeynep'in ardına bir yaşlı kadın salmıştı, XII/169. Gerçeği aydınlatan bu yaşlı kadın oldu, XII/170. Yargıç, yaşlı kadına sordu "Anlat hele bildiklerini, XII/171. " Yaşlı kadın aldı sözü, XII/174. -Teyze, dedi, benim yaptığım iftiradır, XII/176. A. Yargıç, Zeynep'e döndü,

XII/176. B. Sordu, XII/178. Zeynep çevresine baktı, XII/179. Osman'la, Ramazan Ağayla göz göze geldikten sonra yavaş yavaş anlatmaya başladı, XII/180. -Beni Osman'a nişanladılar, XII/183. Beşik kertmesi lâfı dönüyordu ortada, XII/184. Yalvarmalarım, yakarmalarım boşa çıkınca bu yolu seçtim, XII/185. Adım kötüye çıkarsa bohçam atılır, nişanım bozulur, Osman'la evlenmekten kurtulurum, dedim, XII/186. Zaten şimdiki kocamla çoktan anlaşmıştık, XII/187. Bizim köye alış veriş için sık sık gelir giderdi, XII/188. Sonuç, düşündüğüm gibi oldu, XII/189. Bohçam atılınca sevdiğime kavuştum, XII/192. Zeynep ağlamaklı bir ifadeyle, orasını düşünemedim, diyebildi, XII/193. Yargıç, "gereğini düşündü, XII/194. Ali beraat etmişti, XII/195. Son olarak Ali'ye sordu, XII/197. Ali bir süre düşündükten sonra cevabını verdi, XII/200. Yargıç anlamamazlıktan geldi ilkin, XII/202. -Ali ağır ağır karşılık verdi:

2.1.2.3.4.b. OLUMSUZ CÜMLE

Anlamına göre cümle çeşitlerinden biri de olumsuz cümledir. Olumlu cümle, yüklemde bildirilen işin, kılışın gerçekleştiğini bildirirken, olumsuz cümlede durum bunun aksinedir. Yani yüklem olumsuzluk bildirir.

İnceleme konumuz olan “Gecenin Bir Saatinde” adlı eserde yer alan olumsuz cümle örneklerine geçmeden önce, olumsuz cümleyle ilgili dil bilimcilerden bazılarının tanımlarını şu şekilde verebiliriz:

Öncelikle çalışmamızda eserini temel aldığımız Leylâ Karahan olumsuz cümleyi tanımlarken;

“Yargının gerçekleşmediğini anlatan cümleler.” ifadesini kullanır (Karahan, 2008: 104).

Başka bir dil bilimcimiz olan Zeynep Korkmaz, “Gramer Terimleri Sözlüğü” adlı eserinde olumsuz cümleyi, “Yüklemi olumsuz yargı bildiren cümle.” tarzında tanımlar (Korkmaz, 2007: 161).

Dizdaroğlu, “Tümcebilgisi” adlı çalışmasında “cümle” için “tümce” kelimesini kullanarak, olumsuz cümleyi şöyle tanımlar:

“Yüklemin gösterdiği eylemin yapılma ya da olma doğrultusunda belirlenmediği tümceye olumsuz tümce denir” (Dizdaroğlu, 1976: 287).

“Gecenin Bir Saatinde” adlı eserdeki öykülerde yer alan olumsuz cümle örnekleri aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/11.A. Şakir'in bir dediği iki olmuyordu, I/11.B. Babasıyla töre gereği yüz yüze doğrudan konuşamıyordu, I/14. Yarın evlense de, çoluk çocuk sahibi olsa babasının yanında çocuğunu alıp sevemezdi, I/15. Töre gereği çocuklar babalarıyla doğrudan konuşamadıkları gibi, babalarının yanında yayılarak oturamazlardı, I/25. Güneşi, yatakta sırtına doğdurdun mu, o evde bereket mi kalırdı, I/27. Müşteri döndürülmemeliydi, I/28. Hele hele müşteri aldatıldı mı, o kazanç beş para etmezdi, I/29. Helâl mala haram karıştırmak hangi kitapta yazıyordu, I/30. Allah kimsenin boğazından haram lokma geçirmesindi, I/33. Bereket gibisi var mıydı, I/37. İki edecek mal için dünyada dört istemezdi, I/49. B. İsteyeni hiç boş çevirmezdi, I/54. "İnsan kısmısı eşle, dostla yaşar." inancını hiç yitirmezdi, I/61. Şakir, henüz askerlik çağında bile değildi, I/64. Şimdiki askerliğe ne vardı ya, I/65. Allah devlete, millete zeval vermesindi, I/70. B. Kurşunu bulunmazdı, I/91. Elinden iş gelmeyen gelin, dumanı doğru tüttürebilir miydi, I/92. Minder çiğnemiş evin kızından kötülük gelmezdi, I/95. A. Fatma da henüz on beşine basmamıştı, I/102. Fukaraya versen dünya baş olur muydu, I/105. Ancak İsmayıl denen oğlan dur durak bilmiyordu, I/107. B. Başka bir şey demiyordu, I/110. Şu şehirde oğlan olarak bir o kalsa yine vermem, I/113. Şakir'e "Bu işlere sen ne diyorsun?" diye soran bile yoktu, I/115. Ana, baba oğlunun kötü olmasını ister miydi, I/121. Fatma'ya da soran, eden yoktu, I/122. Kız kısmına söz mü düşerdi, I/127. "Kervan gide gide yol alır." diye boşuna mı söylenmişti, I/134. Şakir'in ailesi için düğün mesele değildi, I/151. Şimdiye kadar işi ağırdan alması hiç görülmemişti, I/155. Bir süre dinlenmeden ayağa kalkamıyordu, I/160. Daha bu güne kadar Abdullah Efendinin "Başım ağrıyor." dediğini kimse duymamıştı, I/170. Abdullah Efendi, bir sabah çorbasını kaşıklayamadı doğru dürüst, I/173. -Şakir, oğlum, bu gün keyfim yok, I/178. -İstirahat edersen, bir şeyciklerin kalmaz, I/182. -Sen meraklanma buba, I/183. Gözün arkada kalmasın, I/190. Dili varıp da "azıcık hasta" diyemiyordu, I/192. Aklını toplayamıyordu, I/193. Dağlar gibi babası yatar kalırsa tek başına ne yapabilirdi, I/197. Onun yerini kimseler tutamazdı, I/206. -Gelen giden eksik olmadı, I/210. Demek ki iş, korktuğu gibi değildi, I/211. "Hem acı patlıcanı kırağı çalar mıydı hiç, I/212. B. Bir yorgunluğa yenik düşemezdi, I/222. Şakir, babasına kendiliğinden "dükkânda şunlar

oldu" diyemezdi, I/224. B. Ses yok, I/248. Bu celp işine akli yatmamıştı, I/250. Hiç duymuşluğu yoktu, I/257. B. Habarımız olmamış, I/259. Bir şey anlamamıştı, I/263. B. Daha dünyalar güzeli Fatma'sına doyamamıştı, I/270. Hele çavuş terfiyesini koluna taktı mı değme keyfine, I/274. Askere giden yalnız Şakir değildi, I/280. Fatma Gelin kendini tutamadı, I/285. Ölüme gitmiyorlar, I/290. Fatma Gelin ayrılığa alışamıyordu, I/291. Kimseye de, "Halım şu" diyemiyordu, I/305. A. Oralı olmadı, I/305. B. Aldırmadı, I/308. Fatma Gelin tek başına sokağa çıkamaz olmuştu, I/309. Abdullah Efendinin de hâli hâl değildi, I/311. Yataktan doğrulup kalkamıyordu, I/316. Neslihan Ana, ilâçlarla da yetinmiyordu, I/317. C. Sonuç alamıyordu, I/319. Allah'tan umut kesilmezdi, I/325. Abdullah Efendi henüz kalkmamıştı, I/337. Abdullah Efendiden ses çıkmadı, I/341. Sonra ne olup bittiğini anlayamadı bile, I/343. Sokaklarından çıkmıyordu, I/354. A. Kapısı kilitli olduğundan Neslihan Ana dışarı çıkamamış(tı), I/356. Ona kimse bir şey duyurmuyordu, I/364. Babasının yorulmasını hiç istemiyordu, I/375. Sırtında hâlâ asker elbisesi olduğundan görenler de tanımiyordu, I/377. Evini göremedi, I/387. - Bu evin başına gelmeyen kalmadı, I/393. Şakir söylenenleri hiç anlamadı, I/396. Kıpırdamıyordu, I/399. Hiç kimseyi göremiyordu, I/401. Komşuları evlerine götürmek istedilerse de yerinden kıpırdatan olmadı, I/405. Şakir oraya da gitmemişti, I/406. Şakir yoktu, I/408. Şakir hiç bir yerde yoktu, I/412. Sokaktan çıkmıyordu, I/415. Ne yer, ne içer bilen yoktu.

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/5. "Şu kadar kazandım." diye işe yalan katmak da fayda sağlamıyordu, II/13. B. Hüseyin'in çalımı olmayacak, II/20. Babası öfkesini yenememişti, II/24. B. Söyletme beni, II/25. Ses çıkaracak yanı kalmamıştı, II/27. B. Hafta sonu geldi mi parasını bir tamam alamıyordu, II/33. İlâca gelecek söz söyleyen olmadı, II/34. "Müyendisın" dönmesini aç aç bekleyemezlerdi, II/43. Sanki başkalarından geri kalır tarafı mı vardı, II/67. Düğünlerde ben olmadım mı halaya durmazdı, II/77. Bulduk mu, keyfimize diyecek olmaz, II/96. Yanlış yazar mı hiç, II/102. Hele Şerif, Muharrem'in yüzüne bakamaz olmuştu, II/105. Bir çıkar yol bulamıyordu, II/109. Ha deyince iş bulmanın mümkünatı var mıydı, II/110. Ceplerindeki üç beş kuruşla iki gün geçinemezlerdi, II/111. Aç acına da durulmazdı ki, II/114. Sıkma canını, II/117.-Osman'ın ne günahı var, II/131. -Bilmem, II/149. Kalabalıktan hiç kıpırdayan olmadı, II/151. B. Söz dinleyen yok, II/159. Ali'nin çalımına diyecek yoktu, II/161. B. Şerif'in kıpırdadığı

yoktu, II/163. Konuşamıyordu da, II/173. B. Habarımız yok, II/180. B. Osman'dan çıkmıyordu, II/183. Utancından yerin dibine girse, gözünde yoktu, II/185. Hiç aklına gelmezdi böyle bir durum, II/190. Şu günahsız Muharrem'in yüzüne nasıl bakabilirdi, II/198. A. Aldırma Şerif.

III. MEKTUP

III/24. Bir de Cankurtaran, kardan tipiden kapandı mı kamyonun o kıvrım yolları söküp aşması mümkün değildi, III/27. Ayrılık gayrılık yoktu, III/30. Bahar gelse, ortalık yeşerse, ağaçlar çiçek açsa, buralar yeşillikten görünmezdi, III/49. B. İki oğlunun evinde de duramamıştı, III/51. İki geliniyle de anlaşılamamıştı, III/52. C. Namaz niyaz bilmezlerdi, III/54. Açık saçık giyinmek kitapta yazıyor muydu, III/56. Bu İstanbullu gelinlerin büyük küçük bildiği mi vardı, III/60. A. "Bugün yemek yapmadım, III/61. " Bu değirmenin suyu, bu masrafı çeker miydi, III/62. Ağız tadıyla duramıyordu yanlarında, III/68. Bahşiş vermeyi de hiç ihmal etmezdi, III/70. A. "Mektupta ne yazmış oğlu" desen, karşılık almak ne mümkün, III/76. A. Daha mangalın kömürü iyi tutuşmamış(tı), III/87. Arada bir de Yılmaz'a takılmadan edemiyor, III/95. B. "Postacıyı kaçırmayalım, III/97. B. Farkında değiliz, III/98. Ders falan düşündüğümüz de yok, III/99.- Bu oyunların sonu gelmez, III/104. Sıtkı Beyin yazılı kâğıdını okuduğu mu var, III/106. Yeter ki sayfa boş kalsın, III/109. Gerçekten de Sıtkı Bey yazılı kâğıtlarını hiç okumazdı, III/113. Rıza, yerinden doğrulamadı bile, III/132. A. İçeri giremedi, III/132. B. Dışarı çıkamadı, III/133. Rıza'yı da çağıramadı, III/148. Tahir, alamadığı bahşişe mi yansın, Büyük Hanımın daireye hiç sevinmediğine mi kızsın, bilemedi.

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/8. Ders de çalışamıyorduk gürültüden, IV/10. Gürültü kesilmiyordu bir türlü, IV/12. B. Sevinememiştım, IV/17. B. İşin içinden çıkamıyordum bir türlü, IV/18. Değirmenin suyu nasıl dönecekti, bilemiyordum, IV/22. A. Yol bildiğim yoktu, IV/22. B. İz bildiğim yoktu, IV/39. Kopmamalıydım, IV/44. A. Hiç birini bilmiyordum, IV/44. B. Tanımıyordum, IV/45. İyiliğini kötüye kullanmış olmamak için Müdür Beye de soramıyordum, IV/52. Hele ikamet ilmuhaberini dünyada çıkartamazdım, IV/53. "Sirkeci'de otelde kalıyorum, bana belge verin." diyebilir miydim, IV/54. Hangi Muhtar mühür basardı, IV/56. A. -Sen hiç merak etme, IV/71. B. Sevinmem mi gerekir, üzülmem mi gerekir bilemiyordum, IV/73. Trene

alışkanlığımızdan mıdır nedir, otobüs aklıma bile gelmemişti, IV/74. Nemelâzım, zamanı geçirmem doğru olmazdı, IV/78. Nerelerden geçtiğimin farkında bile değildim, IV/81. C. İstasyon binasından gayri tek bina yoktu görünürlerde, IV/88. Yükümle şu uzaktaki tepeyi aşamazdım, IV/89. Yürümekten başkada çare yoktu, IV/102. B. Köyün otobüsü yokmuş, IV/112. O gün beni bırakmadı, IV/119. Kenan beni köye giderken de yalnız bırakmadı, IV/127. Tırısı geçti mi durmak bilmiyorlardı, IV/146. Aklıma da gelmiyor, gerçekten bu duvar saati var mı, nerede, demir sıra dedikleri nasıl bir şey, IV/183. Maarif Müdürünün beni gözetmesi için yazdığı mektubu Maarif Memuru demek ki unutmamıştı, IV/185. Bana kalsa dünyada ayrılmazdım, IV/193. Devletin işine karışacak değildim ya, IV/201. İşin iç yüzünü anlatamıyordum, IV/216. Üç yüzü bulmuyor kitap sayısı, IV/223. B. İçinde âlet edevat yok, IV/224. Listelerde yazılanların hemen hemen yarısı yok, IV/227. Elin adamı pat diye imza atar mıydı listeye, IV/228. B. "Ama eksik demirbaşı da alamayız. Sonra bizi sorumlu tutarlar." demeyi de unutuyorlardı, IV/231. B. İşin içinden nasıl çıkacaktım, bilemiyordum, IV/232. Böyle günlerce listeye karşılıklı bakıp duramazdık ya, IV/234. A. Belki de öğrencilerine doğruluk üstüne nutuk çekmeyi de ihmal etmezdi, IV/248. Gözlerime inanamadım.

V. ÇAVUŞ

V/29. Hiç kimse bu adamın suç işleyeceğini düşünemezdi, V/32. Karşındaki anlattığına nokta koymadan bir başka soruyla karşılaşırsa konuyu dağıtması, o ilk heyecandan uzaklaşması işten bile değildi, V/50. A. Kanun dinlemiyor(du), V/50. B. Töre dinlemiyor(du), V/53. Köylüler Efe korkusundan kervanın ardına takılıp yola çıkamıyordu, V/54. Kadınlar, kızlar tek başlarına bağa bostana gidemiyorlardı, V/ 55. Bir jandarma komutanı olarak olanı biteni içime sindiremiyordum, V/57. Devlet, halkını kötü kaderiyle baş başa bırakamazdı, V/59. Ovanın yüzündeki bunca insan, bu kötü Efe'nin edepsizliğine bırakılabilir miydi, V/63. Gecemiz, gündüzümüz yok, V/74. B. Anlatamam, V/75. Çay mı içtim, çay beni mi içti, bilen yok, V/83. Bu şarkılı türkülü şenliği, sabahın bu saatinde Efe'den başkası düzenleyemezdi, V/88. Gerisin geri dönüp jandarmayı getiremezdim, V/93. Oradan kaçılmazdı, V/100. Kıpırdıyamadı, V/104. Kahvenin içinde çit yok, V/108. A. Oynak Zeynep, duramıyordu yerinde, V/109. Uzatmıyayım, V/114.-Ne jandarması Efe, benden başka kimse yok, V/117. Fazla konuşmadım, V/123. Ses etmedi jandarmalar, V/126. Ben gelinceye kadar sorgu sual yok, V/133. Efe'nin yakalandığını halka duyurduğumuz yok daha, V/143. B. Kalkmıyor,

V/149. Bilseydim böyle olduğunu vurur muydum, V/154. A. Uzatmıyayım, V/155. B. İçerde çıt çıkmıyor, V/157. Üzülmemek elde mi, V/178. B. O fasılda para yok, V/194. Beni yalnız görünce öğünmeden de edemedi, V/196. İki yüz bin lira tek başına yenir mi hiç, V/199. Gençliğimizi yaşamaya fırsat mı vardı, V/204. B. Farkında değiliz, V/206. Anlattıklarına ne diyebilirdim?

VI. REİS BEY

VI/6. Öyle ya, şu yoksul günün "behrinde" az şey miydi bir kamyonla sahip olabilmek, VI/7. Doğru dürüst at arabası yoktu kimsenin, VI/10. Çocuklar, yerlerinde duramıyorlardı, VI/24. Bir şeye de benzetemiyordu, VI/25. A. Parmaksız, "Bunlar de neyin nesi?" diyenlere karşılık vermiyor(du), VI/36. Bu Delioğlan sözünü kimseden sakınmazdı, VI/41. A. -A delibozuk, yüz kuruşu saymasını bilmezsin, VI/42. Delioğlan bu, sözün altında kalır mı hiç, VI/47. Parmaksız, ortaokuldan sonra okuyamamıştı, VI/68. Parmaksızın konuşmasına diyecek yoktu, VI/74. Kasabanın içinden "Biz neden sürü oluyor muşuz?" diyen de çıkmadı, VI/85. Hacı Dayının sesi gürültüye karışıp gittiğinden kimsenin kulağına girdiği yoktu, VI/87. Artık hoparlör yayınına dur durak mı vardı, VI/89. "Çoban sen bu sürüyü güdemezsin, VI/91. Aldırdığı da yoktu hiç, VI/108. Rüstem'in bağlamasına gerek kalmamıştı, VI/114. Mestan'ın eline su dökebilecek babayiğit yoktu şu anda, VI/115. Yalnız bu Mestan Efenin, Parmaksıza kanı kaynamamıştı bir türlü, VI/126. -Reisine dedirtme şimdi, VI/137. İkiletme sözümü, VI/145. Oda sahibi Kara Haydar'ı sararmış yüzle karşısında görünce dayanamadı, VI/151. Kara Haydar sözü tamamlayamadı, VI/160. Parmaksız, aklına koyduğunu unutacak kişilerden değildi, VI/171. Sırtında devletin urbası, elinde devletin kamçısı, sözün üstüne söz mü koyan olur, VI/172. Ben de karışmam işlerine, VI/177. Aylıklı olmak az şey mi şu kasaba yerinde, VI/181. Dünyada aklına gelmezdi böyle bir iş, VI/184. A. Durur mu Parmaksız, VI/189. Kimsede Mestan'a yan bakacak hâl kalmamıştı, VI/191. Arada sırada Mestan Efeyi yedeğine alıp yollarda gezinmeyi de ihmal etmiyordu Parmaksız, VI/195. A. Amma evdeki hesap çarşıya uymamış(tı), VI/204. Hem kitap da ne demektir, VI/211. Hacı Dayı bastonunu kapıp geldiyse de kitapları kurtarmak mümkün olmadı, VI/218. A. Reis Beyin adamları boş mu duruyorlardı, VI/227. A. -Anlamadım, VI/232. A. -Orasını bilir miyim ben, VI/235. Benim kafamın tasım attırmayın sabah sabah, VI/238. A. Hanem halkına ne derim ben, VI/238. B. Evsiz yurtsuz nerelere sığınırım, VI/247. A. Dursun durur mu oralarda, VI/250. Bugün

gelmez, VI/256. Ele güne karşı ne yapabilirdi Dursun, VI/259. -Elini kana bulana Dursun yeğenim, VI/260. A. Mapus damlarında bakanın çekenin de olmaz, VI/274. Dursun efendinin keyfi için değiştirecek değilim ya, VI/293. Dünyanın işleri senden mi soruluyor, VI/294. A. Almışın yok, VI/294. B. Vermişin yok, VI/297. Hakkını nerelerde arayabilirdi, VI/328. Kara kara bulutlar dağılmak bilmiyordu bir türlü, VI/329. B. İş olmadıkça dışarıya çıkmıyordu, VI/334. Borç harç düğününü tamamlayıp eli kınalı, boynu karanfilli üç günlük gelini bırakıp gurbetin bilinmezliğine karışanlar az değildi, VI/341. Ortalarda kimseler yok, VI/347. -Bu ay kasamızda kuruş yok, VI/350. -Kasayı bilir miyim ben Reis, VI/352. Bu ay ne bana, ne sana, ne ötekilere, kimseye kuruş ödeyemeyiz, VI/353. B. Demek sahiden para yok, VI/354. -Demek para yok, VI/368. Hasan, "Ben elimi yıkamadan evden çıkmam, üstelik abdestliyim." dediyse de "etme, tutma" dediyse de söz dinlemedi, VI/370. A. Hızını alamıyordu, VI/380. -Senin ne aldığın beni elakadar etmez, VI/384. A. -Uzatma, VI/386. Bir haftada kazanamam o parayı Ağa, VI/401. Yaşar Çavuş da ne yapacağını bilemiyordu, VI/404. Hiç bilemedik, VI/406. Düğünlerde koşuya soyunsa birinciliği kaptırmazdı, VI/407. Çayırılıkta güreşse, kimse sırtını yere getiremezdi, VI/410. Kimsenin haramına helâlîne el sürdüğü yoktu, VI/415. -Aman ha oğlum, aman ha yiğidim, kimseye bulaşma, VI/416. Belâ alma üstüne, VI/417. Kimimiz var bizim, VI/420. Eee, buna da dayanılmazdı canım, VI/426. B. Dikilip çıkmıyordu karşısına, VI/434. A. Bu yetmemiş, VI/436. A. Emin'in ne değirmene gitmişliği (vardı), VI/436. B. Ne de Yayladüzlü gelini görmüşlüğü vardı, VI/438. Gayrı alttan alamazdı, VI/454. Burada teslim olamazdı, VI/457. B. İlçeye yetiştirirsek, yarası ağır değil, VI/462. Zaten kasabada Süleyman'dan başka bu işleri bilen yoktu, VI/468. Kamyonda Reisin ağzını bıçak açmıyordu, VI/469. B. Kandan leke olmuş gömleğini eve gidip de değiştirmek aklına gelmemişti, VI/474. İçi içine sığmıyordu, VI/476. Olayın etkisinden bir türlü kurtulamıyordu, VI/479. Bu işler de başımıza gelmezdi, VI/480. Kamyonun şoför mahallinde bir yerleri gördüğü yoktu, VI/483. "Aman sen de, köylü de kim oluyormuş?"

VII. SELMA

VII/2. Selma oralı olmadı, VII/7. B. Selma'dan ses seda yok, VII/12. Oldum olası sevmemişti Nebahat'ı, VII/13. Isınamamıştı, VII/18. Isınamamıştı bir türlü, VII/28. Onların az mı iyiliğini gördük biz, VII/29. Nebahat, ağzından seni hiç düşürmez, VII/35. Hem gitmekle ne olurmuş, VII/44. Nebahat da öyle yüzüne bakılmayacak kız

değildi hani, VII/46. Nebahat'ın bir dediğini iki etmezdi, VII/47. A. Nebahat, bir giydiğini bir daha giymezdi, VII/47. B. Kollarında bilezik, boynunda altın olmadan yola çıkmazdı, VII/50. Şöyle bol keseden harcadıkları olmazdı, VII/52. A. Gerçi aç açık değillerdi, VII/52. B. Bolluk içinde de sayılmazlardı, VII/58. Hesap evlenme konusunda da uymadı, VII/60. Önceleri hiç istemedi, VII/65. Müdürlük tek başına karın mı doyuruyordu, VII/67. Hesap kitap yapmadan, ayağı yorgana göre uzatmadan ayın sonunu getirmek mümkün değildi, VII/68. C. Nebahat gibi boynuna dizi dizi altın takamıyordu, VII/69. Bileklerine sıra sıra bilezik geçiremiyordu, VII/73. Karı kocanın ayrı ayrı malı mı olurmuş, VII/74. Dinlemiyor şekerim, VII/81. "Bu da ne demek oluyor?" diye etmediğini koymamıştı, VII/87. Doktor anası olmak az şey meydi, VII/102. Hem Aynur Hanıma ayıp olmasın, VII/110. Kimi kimsesi de yok, VII/111. Şimdi tek başına, hasta hâliyle ne yapardı Ankara'nın sıcağında, VII/113. Aynur Hanım, bir kere fukara değildi, VII/116. B. Sağlığı yerinde değildi, VII/117. Kimi kimsesi yoktu, VII/122. Kimsesiz dört duvar arasında hasta hâliyle ne yapabilirdi, VII/125. Öyle ağır hasta falan olmasa ne yüzüne bakar, ne de yanında dolaştırırdı, VII/126. Hatta yazlığı bile Selma'yı yumuşatamazdı, VII/138. Bir türlü karar veremiyordu, VII/140. Bu Selma'nın sağı solu belli olmazdı, VII/141. Neye öfkelenir, neye kızmaz anlamak mümkün değildi, VII/144. Ama öyle bir fırsat tekrar ele geçemeyebilirdi, VII/146. Hem bunun ucunda ölüm yoktu ya, VII/148. Şunu almadın, bunu almadın diye dırdır etmezdi en azından, VII/154. B. Tersten anlama, VII/161. A. -Beni meraktan çatlatma, VII/163. Yanlış da anlama, VII/169. Bu sözlerden de bir şey anlamamıştı, VII/172. -İş bildiğin gibi değil, VII/178. A. -Sözümü kesme, VII/183. -Buna dünyada razılığım olmaz, VII/194. Selma kızsın mı kızmasın mı, bağırsın mı bağırmasın mı, ağlasın mı ağlamasın mı, bilemedi, VII/197. Şöyle yalın kat düşünecek olursan fena fikir de değildi, VII/205. Fahrettin Beyin sevincine diyecek yoktu, VII/207. Hastalığı hiç umurunda değildi, VII/208. Zaten kötü sonucu ona söyleyen olmamıştı ki, VII/216. Ancak işin içinden de çıkamıyordu, VII/218. "Biz böyle böyle kavil kurduk da" diyemezdi ya, VII/223. Bir türlü selamete çıkamıyordu, VII/232. Kimseler akıl edememişti olanlara, VII/239. Demek ki damatları görüldüğü gibi adam değildi, VII/241. Demek o sürtüğü yanlarında dolaştırmaları boşuna değilmiş, VII/243. Meselenin iç yüzünü anlayan olmadı, VII/245. C. Onları hiç çaresiz bırakmamıştı, VII/251. Fahrettin Beyin paraya ihtiyacı yoktu ki, VII/253. B. Aynur Hanımın yüzüne bakmıyordu, VII/257. Çocuğun zırt pırt Aynur Hanımın evine gitmesine de göz yumamazdı, VII/258. Hem yakışık da almazdı,

VII/260. Hırçınlığı ney kalmıyordu, VII/262. Evse ev, yazlıksa yazlık, paraysa para, Selma daha ne isteyebilirdi, VII/277. Yüreğinin çırpıntısını bastıramıyordu Selma, VII/282. Kendisine kalsa dünyada düşünemezdi, VII/298. Duvara tutunamadı, VII/301. Selma'nın bayılmasına da aklı hiç ermedi.

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/2. Ben bilmem, VIII/3. Babam da bilmez, VIII/6. Mesel dedin mi, fıkra dedin mi üstüne yokmuş, VIII/14. Kağrı devrildi mi yol gösterene kulak asmayacaksın, VIII/16. Olacakla öleceğe çare var mı, VIII/26. İstanbul'a çalışmaya gittiğini bilmeyen mi var, VIII/36. -Öyle deme Şeref gardaşım, VIII/42. -Eee, ne var bunda, VIII/46. -Sen bilin deyince, kavga çıkmaz, VIII/58. Ben mi ekmeği yiyorum, ekmeği mi beni yiyor bildiğim yok, VIII/59. B. Ne fayda, VIII/61. A. Şimdi köyde ne yaparım, VIII/61. B. Ne ederim, VIII/62. Yolumu dört gözle gözleyenlere ne cuvap veririm, VIII/67. Olmaz, VIII/69. O da olmaz, VIII/76. Şeref keyfine diyecek yok, VIII/78. B. Anlamıyor, VIII/79. A. Fıkara, söylemiyorum, VIII/79. B. Nasıl anlasın, VIII/82. A. -Bilmem, VIII/85. -Yoo, dünyada olmaz, VIII/104. A. -Söze doyum olmaz Şeref, VIII/110. Olacak iş miydi bu, VIII/115. B. Yiğitliği de elden bırakmamaktayım, VIII/122. Saklanacak bir iş mi bu, VIII/127. A. -Sorma Şeref, VIII/127. B. Sorma gardaşım, VIII/138. Benim ödünç paraya ihtiyaçlığım yok, VIII/140. Bunun şakası mı olur, VIII/144. İnsan parasını çaldırır mı, VIII/146. Dikmiş olsaydın hırsız alamazdı, VIII/156. A. -Nasıl bakarım yüzlerine, VIII/156. B. Nasıl cuvap veririm, VIII/158. A. N'edeceksin, VIII/159. Ses çıkarmadım, VIII/166. Ayağım ileriye gitmez, VIII/168. A. İleri gidemedim, VIII/168. B. Geri dönemedim, VIII/170. Demek daha yatmamışlar, VIII/172. A. Durmanın faydası yok, VIII/174. Anam sevincinden ne diyeceğini bilemedi, VIII/176. Onun büyüklerin yanında "telâşlı" görünmesi âdetten değil, VIII/192. Bende hareket yok, VIII/195. Bubamın ağızım bıçaklar açamıyor, VIII/196. Sabaha kadar gözlerimize uykunun gramı gelip konmadı, VIII/198. Oğlan, ellerime bakınca ne yapardım, VIII/199. Musa'nın şenliğine diyecek yok, VIII/200. Çocukluk işte, "Bunlar niçin küskün duruyor?" diyemiyor, VIII/202. Acı haber tez duyulur hesabı duymayan kalmamış köyde, VIII/205. B. Onlara ne demeli, VIII/207. A. Niyetim, parayı bubama koklatmamakmış, VIII/219. Gerisini hatırlamıyorum.

IX. AVARE YILLAR

IX/12. A. Sen içmecen, IX/12. B. Öteki bakmecek, IX/16. Oysa ocakta kimse yoktu, IX/23. Zaten bizlerden başka müşterisi de yoktu, IX/26. Denizlili zamanını boşa harcamazdı, IX/28. Dur durak bilmezdi, IX/30. Biz de başlangıçta boş durmak istememiştik, IX/33. Denizli'de öyle iş sahası da yoktu, IX/40. B. Yaz boyunca ordan oraya koşturmazdık, IX/42. Denizli'de bize uygun iş yoktu, IX/51. Sevincimize diyecek yoktu, IX/53. Ancak mevsim henüz aşı mevsimi değildi, IX/67. Biz farkında değiliz, IX/76. O güler yüzden eser kalmamış, IX/79. Günlerdir şöyle şöyle yapıyorsunuz da demedi, IX/80. Yüz göz olmak istemedi anlaşılan, IX/85. A. Vakit geçmez, IX/85. B. Saatler ilerlemez, IX/85. C. Gün tükenmez, IX/90. Benim, "lâflayacağım" kimseler de kalmamıştı, IX/91. Evden boşlukta okumak için dergiler, kitaplar da getirsem tadı yoktu, IX/120. Köylük yerinde bir kızın peşinde koşmak, hele o günlerin havasında mümkün müydü, IX/131. Nüfusu henüz kırk bini bulmamış, IX/138. O da bilmiyor, IX/147. Kimseleri göremedik, IX/150. Kızın değil Akkuş'a çevresine baktığı yoktu, IX/152. Orası burası oynayan kızlardan hiç değildi, IX/162. Sevincimize diyecek yok, IX/186. Aslında teknil sınıfı bir anda tanınması mümkün değildi, IX/190. Bizim isimlerimizin yanına işaret koyduğunu bilmek için müneccim olmaya gerek yoktu, IX/192. Yalnız, geçmiş konuları çalışmakla yetinmiyor, IX/199. Öfkesi hâlâ geçmiş değildi, IX/216. Belli değil, IX/220. Hocanım duymuyor, IX/223. Hocanımın sınıfa baktığı yok.

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/8. B. Haberimiz yok, X/11. Hiç ses çıkardığı yoktu, X/30. Dirlik, düzenlik bozulmasın diye pek ses de etmiyordu, X/39. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu, X/41. Hele sigaranın söndüğü hiç yoktu, X/42. Kimse kimseye ikramda bulunmuyordu, X/52. Böyle bir tepkiyi de beklemiyordu, X/56. Hemen bırakıp gidemedi de, X/64. -Besim Bey, bu kumarcuların sağı solu belli olmaz, X/65. Neyine gerek oyun, X/67. Besim Bey ses etmedi, X/72. B. Kulübe hiç uğramasaydı, X/76. Vallaha açmazdım, X/79. Ne yapabiliirdi, X/81. Zaten pireyi deve etmekte karısının üstüne yoktu, X/88. Karısına ses etmedi, X/98. Ben sana böyle bir şey aldığımı hiç hatırlamıyorum da, X/100. -Elbet hatırlamazsın, X/101. A. Ne zaman cebin para gördü, X/101. B. Gönlümce bir şey alabildin bana, X/121. Besim Bey uyuyamıyordu, X/124. B. Uyuyamıyordu, X/144. -Canım, karı milletinin işine akıl sır mı erer, X/151. Besim Bey hiç ses etmedi, X/156.

Söz ayağa düşünce "bey"lik kalmazdı, X/158. Gayrı bu ilçede kalmazdı, X/160. Ankara'ya arka arkaya yolladığı dilekçelerinden hiç haber çıkmamıştı, X/162. Hele Şirinoğlu'nu hiç aklına getirmek istemiyordu, X/163. Entari, yılışık yakınlık, Nazlı'nın dedikoduları; düşündükçe işin içinden çıkamıyordu, X/164. B. Karısına toz kondurmak aklının ucundan geçmiyordu, X/173. -İmamın evinden aş, ölünün gözünden yaş çıkmaz, X/174. Bizim Besim Beyin cebinden de para çıkmaz, X/178. -Besim Bey, Necmiye yengem kapıyı kilitleyecek diye korkuyorsan, korkma, X/186. Besim Beyden hiç böyle tepki beklemiyordu, X/193. -Hoop, o kadar uzun değil, X/195. Bekir Efendiyle Tapucu araya girmek istedilerse de başarılı olamadılar, X/197. Duramıyordu yerinde, X/202. Tapucu ile Bekir Efendi iki koldan araya girip yumruğu ikiletmediler, X/207. B. Eksikliği yoktu, X/208. A. Gerçi aldığı para ahım şahım bir şey değildi, X/208. B. Yine de kötü sayılmazdı, X/210. Her gördüğüne heveslenmeseydi, X/214. A. "Ben şu cahil kadın kadar olamıyorum, X/215. A. Oysa mümkün olduğu ölçüde bir dediği iki olmuyor(du), X/218. Aslını ararsan kötü yer sayılmazdı buralar, X/226. Duramazdı, X/228. B. Kimsenin yarasına merhem olmaya niyeti yok, X/229. Yüksek okulmuş, diplomaymış hiç gözünde yoktu, X/231. Evdeki hesap çarşıya uymuyordu gerçekten, X/237. Ne mümkün, X/243. Eskiden olduğu gibi çantasını koltuğuna kısıtırıp çıkıp gitmiyordu Nazlılara, X/259. A. -Çıkıyor, X/265. A. -Beğenmemek değil, X/265. B. Ankara'yı hiç bilmezsin ki sen, X/267. Yine de Besim Beyin bu işe akli yatmadı, X/268. Kolay mıydı kadın başına bu işlerin üstesinden gelmek, X/270. A. Başlı belli değil, X/270. B. Sonu belli değil, X/272. Besim Beyin bu işe hiç akli yatmıyordu, X/277. - Öyle ya, kim duyacak, X/294. Ankara'da işler düşlerindeki gibi değildi, X/298. Kimsenin Necmiye'nin yüzüne baktığı yoktu, X/299. Enver eniştesinin de "esamesi" okunmuyordu, X/303. Kocasının "Demedim mi ben sana, kadın başına olacak iş miydi?" diye söyleneceğini bilmek için "kâhin" olmaya da gerek yoktu, X/306. Kapı yumruklamakla derdini anlatamazsın, X/308. Necmiye de kimin umurunda, X/311. - Partiye yazılmak mı, hiç aklına gelmemişti, X/313. Bir zararı olmazdı ki kendisine, X/314. B. Zararı olmazdı, X/319. Ne zaman geleceği belli olmaz, X/322. Hiç yerinde oturmuyordu söylediklerine göre, X/325. Konuşmadan, derdini dökmeden şuradan şuraya gitmeye niyeti yoktu, X/329. B. Yapamadılar, X/339. Konuşturmadılar, X/342. - Mümkün mü Beyefendi, mümkün mü, X/351. A. Beyefendi dayanamıyor(du), X/353. Beyefendi, gözyaşına dayanamazdı, X/354. Ütülü, lavanta kokan mendiliyle Necmiye'nin gözyaşlarını silmeyi ihmal etmiyordu, X/358. Kapılar açılmamıştı, X/360.

A. Telefon bağlantılarına da izin vermemekteydi Beyefendi, X/360. B. Sohbetin kesilmesini sevmezdi çünkü, X/361. A. Beyefendiyle konuşmak için Sekreteryaya gelenler oturtulmuyor(du), X/364. Hafif kızarmış yüzü Sekreteryanın gözünden kaçmadı, X/370. Beyefendi, Necmiye'nin hatırını kıramamış, X/373. Kapısını tıklatmadan kimse odasından içeriye adımını atamıyordu, X/382. B. Saat sabahın ikisi olmuş haberimiz yok, X/388. "Yoksa Müdür Beyin anlattığı, bizim Bakan değil de bir başkası mıydı?" diye bir aralık kapı bırakmayı da ihmal etmemişti, X/389. Necmiye de boş durmamıştı Ankara'da, X/395. Derken Çiçekçi Necmiye'yi Ankara'da neredeyse tanımayan kalmadı, X/404. Hem kira da ne demekmiş, X/407. Necmiye kulaklarına inanamadı, X/410. -Öyle şaşkın şaşkın bakma yüzüme, X/416. Daha aldığımız şu dairenin borcunu bile ödeyemedik, X/422. B. İçtiğimiz su ayrı gitmiyor, X/438. Nasıl sevineceğini de bilemedi, X/463. Ben olmasaydım, Beyefendi seni nereden tanırdu, X/482. Partiye yakın olan kişileri kendi hâllerinde bırakırlar mıydı, X/483. Hiç sanmıyordu, X/495. Nasıl el konmuş, hangi yönetime, Necmiye akıl edemedi, X/503. Besim Bey cevap vermedi, X/505. -Titremenin zamanı değil Necmiye, X/507. Necmiye'de soru soracak hâl mi kalmıştı, X/508. Kocasını ikiletmedi, X/517. Apartman kapısının önünden ayrılan da yoktu, X/520. Hele Necmiye ile Besim Beyin balkonda ellerini çırpa çırpa, "Yaşasın, yaşasın." deyişleri yok mu, işte bu manzaraya diyecek bir şey bulamıyorlardı.

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/2. A. Elin etlisine, sütlüsüne karışmaz(dı), XI/2. B. Kahve köşelerinde siyaset tellallığı yapmaz(dı), XI/5. Dedikoduyu sevmezdi, XI/6. Kimsenin yüzüne söyleyemediğini arkadan söylemek gibi bir huyu yoktu, XI/13. A. O, hiç birine renk vermez(di), XI/14. Çıldıroğlu'nun nesineydi seçim, XI/16. Çocukların nafakasını tamam etmek kolay mıydı bu devirde, XI/22. Bir başka meslek kasabanın içine girmemişti, XI/23. B. Öyle sayıya gelecek kadar yaygın değildi, XI/31. A. Çıldıroğlu, kasabanın "kadim" geleneğine uymamış(tı), XI/31. B. Ne kunduracı olmuş(tu), XI/31. C. Ne de semerci olmuştu, XI/38. Gözleri doğuştan iyi görmezdi, XI/41. Hiç bir zaman "Doktora görünsem faydası olur mu?" dememişti, XI/42. Çünkü o günlerde doktora görünmek âdetten değildi, XI/53. A. Çıldıroğlu'nun alış verişine diyecek yoktu, XI/56. B. Biraz uzaktakinin kim olduğunu seçemiyordu, XI/70. Hiç bir mesleği yoktu, XI/73. Kimseye gidip de "hâlim şu" diyemiyordu, XI/78. Mallarını tüketmeden kasabaya dönmezdi,

XI/80. Evinde ardı ardına üç gün yatmazdı, XI/84. B. Kimi zaman yanmazdı, XI/85. "Komşular şuraya iki odun atın da şu kışta kıyamette üşümeylem." diyemezdi, XI/105. Eşeğine yüklediği soğanları, patatesleri, renk renk çorapları satmadan dünyada kasabaya dönmezdi, XI/106. Satmak da öyle kolay değildi hani, XI/108. Hele para sayıp da alanı hemen hemen hiç yoktu, XI/118. Zaman zaman öksürse de kıymeti yoktu, XI/120. Muayene için Berber Şakir'e bile gitmemişti, XI/125. C. Tadı yok, XI/126. Kulak asma, XI/127. Ocağa girip beklemenin de bir faydası yok, XI/130. İrahatça yatamadım ki, XI/133. B. İyi değilim.

XII. ZEYNEP

XII/4. Sözü kesilmiş bir eksik etek nasıl olurdu da atasına karşı "varmasam olmaz mı?" diyebilirdi, XII/12. A. -Hayır ana, XII/14. Bir kızın sözü kesildi mi, o kıza kimseler sahip çıkamaz, XII/15. Ve de o kıızı isteyemez, XII/18. -Hem bu dediklerini buban duymasın, XII/27. Yanında öğretmen arkadaşı Sefer de olmasa, kanatları yolunmuş kuşlar gibi çırpınmasını da bilmeyecekti, XII/41. -Bilmem, XII/54. Mustafa Ustanın ahır damı geçilmeden ana yola ulaşılamazdı, XII/66. Sefer, bir türlü sözü döndürüp Öğretmen Ali olayına getiremiyordu, XII/83. Önce ne diyeceğini, nasıl karşılık vereceğini bilemedi Sefer, XII/89. Yapmazdı, XII/90. Onun bildiği Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/93. Yapmazdı, XII/94. Onun bildiği Ali yapmazdı böyle şeyler, XII/101. -Ben yine de inanamıyorum, XII/110. Başka türlü köylük yerinde yaşanamazdı, XII/111. "Zan" altında kalmanın ağırlığı büyüdükçe günler, geceler bitip tükenmezdi buralarda, XII/125. Anasının ağzını bıçaklar açmıyordu o günden beri, XII/126. Yalnız Ramazan Ağa köye sığamamıştı, XII/156. Zeynep'in adı kötüye çıktığı içindir ki Osman'ın nişanlısını Ramazan Ağa gelinliğe istemiyordu, XII/168. A. Çünkü Sefer boş durmamış(tı), XII/173. Ben böyle deyince dayanamadı Zeynep, XII/175. A. Ne Ali Öğretmeni gördüm, XII/175. B. Ne de üstüme saldırdı, XII/181. Osman'la evlenmek istemiyordum, XII/182. Anama, babama yaptığım yalvarmalar fayda vermiyordu, XII/190. Yargıç dayanamadı, XII/198. -Hayır, Yargıç Bey, davacı değilim, XII/199. Suçlu olan Zeynep değil ki, XII/204. Zeynep, mahkeme odasından çıktığı zaman hâlâ kurtulduğuna inanamıyordu.

2.1.2.3.4.c. SORU CÜMLESİ

Anlamına göre cümlelerden sonuncusu olan soru cümlesi, adından da anlaşılacağı üzere soru yoluyla istenilene öğrenmeyi, başka bir ifadeyle bilgi almayı hedefleyen cümlelerdir.

Bu cümleyle ilgili olarak bazı dil bilimcilerin tanımlarını şöyle sıralayabiliriz:

Karahan: “Soru yoluyla bilgi almaya amaçlayan cümleler , soru cümleleridir” (Karahan, 2008: 107).

Keskin: “Soru anlamı bulunan cümlelerdir” (Keskin, 2003: 221).

Korkmaz: “Soru kavramı kazandıran *hangi? ne? kim? kaç? nasıl?* gibi soru kelimelerinden biriyle ya da evet veya hayır karşılığını isteyen soru eki *mi?* ile kurulan cümle türü” (Korkmaz, 2007: 195).

Hatiboğlu: “Herhangi bir ögesinde soru kavramı olan tümce” (Hatiboğlu, 1972: 167).

Bütün bu tanımlardan yola çıkarak, incelediğimiz eserdeki öykülerde yer alan soru cümleleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

I. AĞLAMA FATMA GELİN

I/43. "Kimbilir hangi fukaranındı, I/103. Ne denmişti, I/165. Okuyup üfletse miydi, I/166. Kurşun falan döktürse miydi, I/205 . - Ana, bubam ne yaptı evde, I/229. - Alış veriş nasıldı dükkânda, I/231. -Ya sen ne dedin, I/244. - Şakir sen misin, I/249. Bu da neyin nesiydi, I/298. Mektup yazar mıydı, I/299. "Fatmam, sen nasılsın?" diyebilir miydi, I/327. Kaldırırsa mıydı, I/378. Bu kül yığımı da neyin nesiydi, I/379. Yoksa yanlış sokakta mıydı, I/382. -Eviniz bu sokakta mı, I/386. -Neyi duymalıydım?

II. ŞEKERLEME FABRİKASI

II/55. Şu Osman dediğin, derdimize ilâç olur mu diyon, II/68. -Ne iş üzerine dönermiş pavlika dediğin, II/75. -Öyleyse yola çıkıp adım başına adires soralım, oldu mu, II/85. -Neden acaip dedin dayı, II/96. Yanlış yazar mı hiç, II/106. A. Nerede kalacaklar(dı), II/106. B. Ne iş yapacaklardı, II/127. Görüyorsun değil mi Şerif, II/132. B. Ne dersin, II/156. A. -Siz mi çıkacaksınız, II/156. B. Yoksa ben mi kolunuzdan tutup

atacam, II/170. -Tuh suratına len, sen Osman değil misin, II/171. Hani pavlikada memur diyordun, II/172. Şekerleme üstüne dönüyordu pavlikan, II/174. Senin şu hallarını buban duysa, yatıp ölmez mi kahrından?

III. MEKTUP

III/81. Nesi varmış buranın, III/107. Ya okuyacağı tutarsa, III/108. Şimdiye kadar okuduğu oldu mu hiç, III/115. Büyük Hanıma mektup yok mu, III/122. Rıza, sen misin, III/125. Ne var, III/129. Mektup mu dedin, III/135.- Bak hele, oğlanların hangisinden, III/141. Bankadan mı geliyor mektup?

IV. DEMİRBAŞ LİSTESİ

IV/14. İki yakam nasıl bir araya gelecekti, IV/15. Sabah çorbasını hangi para ile içecektim, IV/20. Ama nasıl bulmalıydım, IV/83.-İlçe nerede, IV/242. -Ben şimdi, bu eksik listeyi imzalattıran öğretmeni Taşlıtarla'da bulmaz mıyım?

V. ÇAVUŞ

V/1. Hapistekilerle görüşüp başlarından geçen olayları işleyemez miydik, V/2. Aktaracağımız bu olaylar dinleyenlerin ibret almalarını sağlayamaz mıydı, V/3. Hapis hayatının zor yanlarını aktararak caydırıcılık görevini yerine getiremez miydik, V/38. - Babanın adı ne, V/70. Ne yapmalıydım da dağları dar etmeliydim Efe'ye, V/87. Ne yapabilirdim, V/112. Öteki jandarmalar nerede, V/120. -Hayrola, V/127. Kim ki bu, çavuşum, V/129. Efe mi, V/160. -Sonra ne oldu çavuş, V/174. -Peki, bu açık nereden geliyor, V/188.- Dava nasıl sonuçlandı, V/197. Nasıl yedin peki, V/212.- Bu Çavuş için ne diyorsun Müdür Bey?

VI. REİS BEY

VI/14.-Bu kamyondan Türkiye'de kaç dere var, VI/15. -Var mı bileniniz, VI/34. -Kendini şehrin meserret kahvesinde mi sandın zibidi, VI/41. B. Elli bin lirayı ne yapacaksın, VI/44. -Ne mi yapcem elli bin lirayı, VI/134. -Nasıl getirebilir mişim Reis Beyim, VI/146. -Hayrola Haydar A, VI/180. Yoksa devlet kuşu mu konuyordu başına, VI/223. -Hayrola Kâtip Efendi, VI/230. -Çocuk Bahçesi de ne ola, VI/234. -Eee, ne duruluyor böyle, VI/237. B. Bu nice iş, VI/265. -Aman diyene el kalkar mı Reis Beyim, VI/271. Bu nice bir iş Reis Bey, VI/272. Eski köye yeni âdet mi bunlar, VI/309. Ne dedin ne dedin, VI/366. O da nerden çıktı Mestan Ağa, VI/378. -Şeker çuvalı mı

indirdin, VI/381. -Yalnız, o şeker çuvalları iki gün, ney ortada, kaldırımda kaldıydı, VI/383. -Hem kaldıysa ne var bunda Efe Ağa, VI/385. -Yetmiş beş lirayı mı, VI/429. -Ülen terest, ne o yediğin halt, VI/431. Ne yapmışız ki Efe Ağa, VI/482. Acaba bu işler olmamış gibi davranıp "Gel yetimin oğlu, giy şu devlet urbasını." desem köylü kınar mıydı?...

VII. SELMA

VII/21. -Köye mi gitti, VII/93. -Acıktın mı yavrum, VII/107. "Aynur Hanımı getirmeseydik daha iyi olmaz mıydı acaba, VII/158. -Hazır mısın dinlemeye, VII/171. B. Yine kuru hülya mı, VII/177. -Ne olmuş Aynur Hanıma, VII/182. -Burhan'ımı evlâtlık olarak vermeyi mi düşünüyorsun, VII/187. Öyleyse nasıl bize kalırmış malı, VII/193. Aklın yattı mı senin bu işe, VII/219. Hele komşuları nasıl karşılardı acaba, VII/233. Gül gibi geçinip giderken, neden boşanmışlardı, VII/234. Bir kara kedi mi girmişti araya, VII/235. Bilmedikleri bir iş mi vardı, VII/269. Acaba ölen Hanım mıydı, VII/270. Dairenden çıkıp sorup soruştursa mıydı, VII/274. A. Acaba şimdi mi çıksaydı, VII/274. B. Yoksa biraz beklese miydi, VII/290. -Aynur Hanım mı ölmüş Seyit Ali?

VIII. KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER

VIII/23. -Nerelerdeydin, VIII/29. -Hasta mısın len, VIII/39. Ne dese beğenirsin, VIII/40. -Ne dedi, VIII/43. Gidişata ayak uydurmayalım mı, VIII/45. -Lokantaya mı gitsek, VIII/82. B. Ne gider, VIII/93. -Ne yapmıştık, VIII/118. -Eee, söyle bakalım kaç pangantolan dönüyon köye, VIII/126. -Eee, n'olmuş binliklere, VIII/145. Neden bir tarafına dikmedin, VIII/148. -Aradın mı, VIII/149. Arattın mı, VIII/152. -Evdekilere ne diyecen şimdi, VIII/160. -Hiç mi paran yok şimdi, VIII/182. B. Ne yaptın oralarda, VIII/183. C. Ne yaptın, VIII/185. Nereden başlamalıyım, VIII/186. Nasıl anlatmalıyım, VIII/187. Sözü nerden alıp nereye getirmeliyim, VIII/212. -Neymiş ki o?

IX. AVARE YILLAR

IX/6. Ne içen, IX/205. -Şu bulutun adı ne, IX/215. Öteki de hangi öteki?

X. GECENİN BİR SAATİNDE

X/6. -Azıcık açık dursun mu Müdür Bey, X/21. -Besim Bey, bu zaman ne zaman, X/77. Bu zaman ne zaman, X/94. -Necmiye, bu da neyin nesi, X/103. A. -Bunu

nerden buldun, X/205. Neden bu hâllere düşmüştü, X/235. Ya Necmiye ne yaptı, X/236. Ayağını altına alıp oturur muydu, X/250. -Beni dinliyor musun Besim, X/255. -Ankara'ya mı gitmek istiyorsun, X/256. Bu da nerden çıktı Necmiye, X/258. Bir haber çıkıyor mu, X/261. -Peki senin ne işin var şu kış günü Ankara'da, X/263. -Kadın başına mı, X/264. -Beğenemedin mi, X/415. Maaşla mı, X/418. -Hangi Müfit, X/419. -Partinin önde gelen isimlerinden Müfit Beyi nasıl hatırlamazsın, X/444. -Ne zaman başlıyor bu işler, X/486. Ya, o alınan satılan tarlalar gündeme gelirse, X/491. -Delirdin mi adam, X/492. Bu ne hâl, X/494. A. Duymuyor musun, X/498. -Ne varmış ki radyoda, X/499. Düşünde falan mı gördün, X/502. Ya bizden de hesap sormaya kalkıştırlarsa?

XI. ÇİLDİROĞLU

XI/65. Şimdi ne yapmalıydı, XI/121. Ne yapmıştı?

XII. ZEYNEP

XII/11. -Eski köye yeni âdet mi getiriyon yoksa, XII/13. -Bilmiyon mu töremizi, XII/16. Anladın mı, XII/32. Ama neden böyle diyordu, XII/33. Bir insan durup dururken baltayı omuzlayıp bir başka insana saldırabilir miydi, XII/34. Bir hayatı ortadan kaldırabilir miydi, XII/40. -Pekii, üstüne saldırması neden, XII/42. B. Dövmüş falan olmayasın, XII/44. -Öyleyse nedir bu olanlar, XII/79. -Ne zaman olmuş bu iş, XII/81. -Yeni mi duymuş Ramazan Ağa, XII/85. Öğretmen arkadaşı yapar mıydı bunu, XII/86. Namusa el uzatır mıydı, XII/103. -Peki ne demeye Zeynep, adını kötüye çıkarırsın, XII/108. Ama nasıl yapabilirdi Ali, XII/177. -Bu kadının dedikleri doğru mu, XII/191. -Ya kan dökülseydi, Öğretmen Ali öldürülseydi, o zaman ne yapacaktın, XII/196. A. -Bu kadından davacı mısın, XII/196. B. Sana iftira atan, başını derde sokan bu kadından davacı mısın, XII/201. -Peki suçlu olan kim?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Şüphesiz ki dil çalışmalarının en önemli bölümlerinden biri söz dizimidir. Ancak Türkçe cümle yapısındaki farklılıklar, esneklikler, dil bilimciler arasındaki görüş ayrılıkları söz dizimi ile ilgili ortak bir anlayışın oluşmasını engellemiştir.

Cümlelerin meydana gelişini ve cümleleri oluşturan yargısız birimler arasındaki ilgiyi ele alan söz dizimi aslında basit bir işlem olarak değerlendirilmemelidir. Son yıllarda söz dizimi ile ilgili yapılan çalışmaların artmasına paralel olarak yapılan bu inceleme mükemmel olma iddiasında değildir. Ancak bu incelemeler yazarın oluşturduğu metnin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Tezin ikinci bölümünde, eseri meydana getiren 12 hikayede yer alan kelime grupları ile cümleler sınıflandırılmış, her kelime grubu ve cümle hakkında bilgi verilmiş, dil bilimcilerin konuyla ilgili farklı görüşleri de eklenerek kelime grupları ve cümleler yapı bakımından ele alınmıştır.

Eserin elimizdeki baskısından başka örneğinin olmayışı, eserde baskı hatasından kaynaklanan birçok imla yanlışının bulunması, cümlelerin tamamını değerlendirmemizi engellemiştir. Değerlendirilmeye alınan cümleler; yapı, anlam, yüklem yeri ve türüne göre tasnif edilirken, cümlelerin alt cümlelerini de sayılmış ve eserde 4417 cümle tespit edilmiştir. Bu nedenle cümleler yapı, anlam, yüklem yeri ve türüne göre sınıflandırılırken farklı sayılarda cümleler esas alınmış olup tablolarda bu rakamlar belirtilmiştir.

İnceleme konusu olan “Gecenin Bir Saatinde” adlı eserin bütünü esas alınarak, eserde yer alan kelime grupları ve cümle türlerinin istatistiki izahı şu şekilde yapılabilir:

Eserdeki mevcut 4417 cümleden 7515 kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelime gruplarının 12 hikayeye göre dağılımı ve oranı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

3.2. TABLOLAR

3.2.1. KELİME GRUPLARININ SAYIMI

TABLO 1

ADI	SAYISI	ORANI
İsim Tamlaması	1226	16.3
Sıfat Tamlaması	2075	27.6
Sıfat-Fiil Grubu	350	4.6
Zarf-Fiil Grubu	386	5.1
İsim-Fiil Grubu	167	2.2
Tekrar Grubu	415	5.5
Edat Grubu	551	7.3
Bağlama Grubu	60	0.7
Unvan Grubu	196	2.5
Birleşik İsim	42	0.5
Ünlem Grubu	19	0.2
Sayı Grubu	17	0.2
Birleşik Fiil	1997	26.5
Kısaltma Grupları	14	0.8
TOPLAM	7515	100

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, eserde en çok sıfat tamlamasının kullanıldığı görülmektedir. Bu da öykülemde kahramanların betimlenmesi ile ilgilidir. Sıfat tamlamasından sonra en çok kullanılan kelime grubu birleşik fiillerdir. Bu dil birlikleri de öyküdeki eylem, hareket yönleriyle ilgilidir. Kerim Aydın Erdem'in öykülerinde hareketlilik vardır. Kahramanlar daha çok kırsaldan kente hareket ederler. Üçüncü sırayı ise isim tamlaması takip etmektedir. Burada da ismin bir başka isimle kurduğu ilgi ortaya konmaktadır.

3.2.2. YAPILARINA GÖRE CÜMLELERİN SAYIMI

TABLO 2

YAPILARINA GÖRE CÜMLELER	CÜMLE ADEDİ	ORANI
BASİT CÜMLE	3304	77
BİRLEŞİK CÜMLE	384	10
BAĞLI CÜMLE	94	2
SIRALI CÜMLE	441	10
KESİK CÜMLE	45	1
TOPLAM	4268	100

Yapılarına göre yapılan değerlendirme sonucunda 4268 cümlede yazarın 3304 basit, 384 birleşik, 94 bağlı, 441 sıralı ve 45 kesik cümle kullandığı tespit edilmiştir.

Eser ile ilgili sayısal veriler incelendiğinde yazarın en çok basit cümleyi kullandığı görülmektedir. Yazarın öykülerde Denizli Ağzı özelliklerine çokça yer vermiş olması ve basit cümleyi yoğun olarak kullanması, anlatıma canlılık kazandırmıştır.

Eserde eylemlilik, ortaç ve ulaçların yer aldığı ve gramercilerin bazılarınca “Girişik Birleşik Cümle” adıyla anılan yapılar da bulunmaktadır. Ancak bu yapılar değerlendirirken “Basit Cümle” kategorisi içinde ele alınmıştır.

Öykülerde basit cümleden sonra en çok kullanılan cümle çeşidinin sıralı cümle olduğu görülmektedir. Öykülerdeki sıralı cümleler incelendiğinde üçü geçen yargının daha az olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum zihindeki duygu ve düşüncelerin çok dağılmasını önlemekle beraber anlatıma canlılık ve güzellik katmaktadır.

3.2.3. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELERİN SAYIMI

TABLO 3

ADI	SAYISI	ORANI
KURALLI CÜMLELER	3118	84
DEVİRİK CÜMLELER	605	16
TOPLAM	3723	100

Yüklemının yerine göre 3723 cümle değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye göre Türkçe' nin de yapısına uygun olarak kurallı cümlelerin devrik cümlelerden daha çok kullanıldığını görülmektedir. Devrik yapıların daha çok kahramanların konuşması sırasında kullanıldığı görülmektedir.

3.2.4. YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELERİN SAYIMI

TABLO 4

ADI	SAYISI	ORANI
FİİL CÜMLESİ	3157	83
İSİM CÜMLESİ	633	17
TOPLAM	3790	100

Yüklemın türüne göre 3790 cümle sınıflandırılmıştır. Bu değerlendirmeye göre 3157 fiil ve 633 isim cümlesi kullanılmıştır. Bu tablonun içeriğine göre öyküdeki harekete uygun olarak fiil cümlelerinin ağırlıkta olduğu görülmektedir.

3.2.5. ANLAMINA GÖRE CÜMLELERİN SAYIMI

TABLO 5

HİKAYE ADI	OLUMLU	OLUMSUZ	SORU	TOPLAM
AĞLAMA FATMA GELİN	358	86	16	460
ŞEKERLEME FABRİKASI	172	31	15	218
MEKTUP	124	27	9	160
DEMİRBAŞ LİSTESİ	237	40	5	282
ÇAVUŞ	182	35	15	232
REİS BEY	425	87	24	536
SELMA	248	70	18	336
KAĞNISI DEVRİLEN ÖMER	169	53	21	243
AVARE YILLAR	203	35	3	241
GECENİN BİR SAATİNDE	446	105	26	577
ÇİLDİROĞLU	145	33	2	180
ZEYNEP	169	30	20	219
TOPLAM	2878	632	174	3684

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi yazar eserde olumlu cümle yapısına daha çok yer vermiştir. Bunu yaparken de olumsuz ve soru cümleleri kurmaktan da geri durmamıştır. Bu da yazarın söz diziminde bir denge gözettiği biçiminde anlaşılabilir. Toplam cümle yapılarının oransal durumu da aşağıdaki gibidir:

ADI	SAYISI	ORANI
OLUMLU CÜMLE	2878	78
OLUMSUZ CÜMLE	632	17
SORU CÜMLESİ	174	5
TOPLAM	3684	100

Buna göre 2878 adet olumlu cümle, eserde kullanılan en çok cümle çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da anlatımın doğal akışına uygundur.

Bütün bu bilgilerin ışığı altında şair ve yazar Kerim Aydın Erdem'in eserlerinde kullandığı dil, Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde kullanılmalıdır denebilir.

KAYNAKLAR

- ALKAYA, Ercan, (2007), **Kuzey Grubu Türk Lehçelerinde Edatlar**, Manas Yay., Elazığ.
- ATABAY, Neşe; ÖZEL, Sevgi; ÇAM, Ayfer, (1981), **Türkiye Türkçesinin Sözdizimi**, TDK Yay., Ankara.
- BANGUOĞLU, Tahsin, (2007), **Türkçenin Grameri**, TDK Yay., Ankara.
- BAYRAKTAR, Nesrin, (2004), **Türkçede Fiilimsiler**, TDK Yay., Ankara.
- BİLGEGİL, M. Kaya, (1982), **Türkçe Dilbilgisi**, Dergah Yay., Ankara.
- BORA, Songül Öztürk, (2002), **Kerim Aydın Erdem' in Hayatı ve Şiirleri**, Günce Yay., Ankara.
- BOZKURT, Fuat, (1995), **Türkiye Türkçesi**, Cem Yayınevi, İstanbul.
- DİZDAROĞLU, Hikmet, (1976), **Tümcebilgisi**, TDK Yay., Ankara.
- EKER, Süer, (2006), **Çağdaş Türk Dili**, Grafiker Yay., Ankara.
- ERĞİN, Muharrem, (1992), **Türk Dili**, Bayrak Yay., İstanbul.
- ERĞİN, Muharrem, (2002), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayıncılık, İstanbul.
- FİDANCI, Mahmut, (1996), "Sıralı Cümle", **Türk Dili**, S. 534, s. 1315-1324.
- GECE, K. Mehmet, (1998), "Türkiye Türkçesinde Bağlı Cümle", **Türk Dili**, S. 562, s. 332-339.
- GENCAN, Tahir Nejat, (2007), **Dilbilgisi**, Tek Ağaç Eylül Yay., Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer, (2000), **Türkçe El Kitabı**, Akçağ Yay., Ankara.
- HATİBOĞLU, Vecihe, (1972), **Türkçenin Sözdizimi**, TDK Yay., Ankara.
- HENGİRMEN, Mehmet, (2005), **Türkçe Dilbilgisi**, Engin Yayınevi, Ankara.
- İNAL, Ayhan, (1969), "Döner Dolaplarda", **İlgaz**, S. 95, s. 21.
- KABAKLI, AHMET(2006), Kerim Aydın Erdem", **Türk Edebiyatı IV**, s. 456-457.
- KARAAĞAÇ, Günay, (2009), **Türkçenin Söz Dizimi**, Kesit Yay., İstanbul.
- KARAAHMEDOĞLU, Ülkü, (1972), "Ozan Kerim Aydın Erdem' e Sorular", **İlgaz**, S. 134, s. 21.

- KARAHAN, Leylâ, (1994), “Türkçede Birleşik Cümle Problemi”, **Türk Dili**, S. 505, s. 19-23.
- KARAHAN, Leylâ, (1999), **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yay., Ankara.
- KARAHAN, Leylâ, (2000), “Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine”, **Türk Dili**, S. 583, s. 16-17.
- KARAHAN, Leylâ, (2008), **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yay., Ankara.
- KARAÖRS, Metin, (1993), **Türkçenin Söz Dizimi ve Cümle Tahlilleri**, Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri.
- KESKİN, Raşit, (2003), **Türkçe Dil Bilgisi–Kelime ve Cümle Tahlilleri-**, Çizgi Kitabevi Yay., Konya.
- KORKMAZ, Zeynep, (1990), **Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep, (2007), **Grammer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yay., Ankara.
- MEB, (2006), **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu(6,7,8. Sınıflar)**, Ankara.
- NEMUTLU, A., “Gecenin Bir Saatinde”, **Deha**, 7 Aralık 1999, s. 5.
- ÖZKAN, Mustafa; SEVİNÇLİ, Veysi (2009), **Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**, Akademik Kitaplar, İstanbul.
- ÖZMEN, Mehmet, (1995), “Cümlenin Altıncı Ögesi ve Bir Terim Önerisi”, **Türk Dili**, S. 519, s. 224-227.
- SİNAN, Murat, (1962), “Kerim Aydın Erdem Anlatıyor”, **İlgaz**, S. 11, s. 15.
- SİNANOĞLU, Samim, (1957), “Dilbilgisi Meseleleri: Basit Cümlede Nesne ve Tümeç”, **Türk Dili**, S. 67, s. 368-371.
- TAN, Nail, (2004), “Yitirdiklerimiz: Kerim Aydın Erdem’ in Ardından”, **Türk Dili**, S. 634, s. 605-606.
- UÇKAN, H. Vasfi, (1970), “Döner Dolaplarda”, **Çağrı**, S. 145, s. 25.
- USTA, Halil İbrahim, (2000), “Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları İle İlgili Bir Sınıflandırma”, **Türk Dili**, S. 579, s. 209-216.
- UZUNAY, S., “Kerim Aydın Erdem”, **Son Havadis**, 16 Mayıs 1972, s. 5.
- ÜSTÜNER, Ahat, (1998), “Cümlenin Ögeleri Konusundaki Karışıklıklar”, **Türk Dili**, S. 553, s. 18-30.

ÜSTÜNER, Ahat, (2000), **Anadolu Ağzlarında Sıfat-Fiil Ekleri**, TDK Yay., Ankara.

ÜSTÜNOVA, Kerime, (2005), “Ad Tamlaması-İyelik Öbeği Ayrımı”, **Türk Dili**,

S. 641, s. 418-425.

YAĞCIOĞLU, H., “Döner Dolaplarda”, **Dünya Gazetesi**, 28 Aralık 1968, s. 5.

ÖZ GEÇMİŞ

01.07.1980 tarihinde Elazığ / Baskil' de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Elazığ' da tamamladı. 2001 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otelcilik bölümünden mezun oldu. 2007' de İnönü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi.